KAPITOLY 1-18

Janova

Apokalypsa

Co najdete v této knize?

- Studium knihy Zjevení verš po verši
- Vysvětlení Biblických symbolů a pojmů (pro lepší pochopení knihy)
- Přehledné tabulky a grafy
- Opravdu rozsáhlý komentář Ellen Whiteové

"Současná doba je dobou, o niž mají všichni lidé hlavní zájem.
Vysoce postavení lidé, kteří zaujímají odpovědná a významná
místa, přemýšlející muži a ženy všech vrstev lidí –
ti všichni upírají svou pozornost na události, které se dějí
kolem nás. Sledují vztahy, jež se vytvářejí mezi národy.
Pozorují, jak každý pozemský živel nabývá na síle,
a uvědomují si, že se chystá něco velkého a rozhodného –
že svět se nalézá na pokraji obrovské krize."

Ellen White

Autor: Václav Koplík

www: http://www.biblickyslovnik.cz/clanky/studium-bible--temata-/studium-zjeveni-jana-2.1.html

Přednášky na téma zjevení:
https://www.youtube.com/watch?v=RlUI48UDElA&list=PLF73tJY8YLLGOEfG4ZRXb3CKgmKKsjgqy

Kontakt:
vaclav.koplik@gmail.com

verze 4.1 - Kapitoly 1-18 (bude postupně aktualizováno)

Úvodní obrázek prosím nikde nekopírujte (získal jsem na něj od autora povolení)

Obsah:

Úvod do studia Zjevení
Okolnosti vzniku knihy Zjevení
Zajímavosti v knize Zjevení
Posloupnost textu

Principy výkladu
Přístup ke knize Zjevení
Symbolika v Bibli
Literární zvyky v Bibli

Kapitola I. Prolog ke knize
Úvodní slova (1,1-3)
Úvodní chvalozpěv (1,4-6)
Námět knihy (1,7-8)

Kapitola II. Otevřené dopisy sedmi církvím (1,9-3,22)
Představení Ježíše Krista (1,9-20)
List do Efezu (2,1-6)
List do Smyrny (2,8-11)
List do Pergama (2,12-17)
List do Thyatir (2,18-29)
List do Sard (3,1-6)
List do Filadelfie (3,7-13)
List do Laodiceje (3,14-22)
Historický výklad sedmi dopisů

Kapitola III. Vidění Boží slávy (4,1-5,14)
Hospodinova sláva v dějinách Izraele
Hospodinova sláva ve Zjevení (4,1-11)
Sedmkrát zapečetěný svitek otevřen Ježíšem (5,1-14)

Kapitola IV. Šest pečetí (6,1-7,17)
Prvních pět pečetí (6,1-11)
Šestá pečeť (6,12-17)
Mezihra šesté pečeti (7,1-17)
Vícenásobné naplnění šesti pečetí

Kapitola V. Sedmá pečeť - pohromy sedmi polnic (8,1-11,19)
Nebeský úvod k sedmi polnicím (8,1-6)
První čtyři polnice (8,7-13)
Pátá polnice (9,1-12)
Šestá polnice (9,13-21)

Úvod

Úvod do studia Zjevení

Okolnosti vzniku knihy Zjevení

Více než půl století uplynulo od založení křesťanské církve. Po celou tu dobu bylo poselství evangelia vystaveno stálému protivenství. Jeho nepřátelé neochabovali ve svém úsilí, až se jim nakonec podařilo získat na svou stranu proti křesťanům moc římského císaře.

Za strašného pronásledování, k němuž pak došlo, vykonal apoštol Jan mnoho pro utvrzení a posílení víry věřících. Vydával svědectví, které jeho protivníci nemohli popřít a které pomáhalo jeho bratřím statečně a věrně odolávat zkouškám, jež jim nastaly. Když se už zdálo, že křesťané kolísají ve víře za zuřivého pronásledování, jemuž museli čelit, vyprávěl starý osvědčený služebník Ježíšův znovu a znovu přesvědčivě a výmluvně o ukřižovaném a zmrtvýchvstalém Spasiteli. Byl pevný ve své víře a z jeho úst vycházela stále tatáž radostná zvěst: "Co bylo od počátku, co jsme slyšeli, co jsme na vlastní oči viděli, co jsme spatřili a čeho se naše ruce dotýkaly ohledně Slova života… Co jsme viděli a slyšeli, zvěstujeme i vám…" [1. J 1,1.3]

Jan se dožil velmi vysokého věku. Zažil zkázu Jeruzaléma a zničení nádherného chrámu. Jeho poselství jako posledního žijícího z učedníků, kteří se se Spasitelem stále stýkali, působilo jako mocné svědectví o tom, že Ježíš je Mesiáš, Vykupitel světa. Nikdo nemohl pochybovat o jeho pravdomluvnosti a jeho učením se mnozí odvrátili od nevěry.

Vládcové Židů chovali k Janovi smrtelnou nenávist pro jeho neochvějnou věrnost věci Kristově. Prohlásili, že jejich tažení proti křesťanům bude bezvýsledné, dokud Janovo svědectví bude znít lidem v uších. Aby se na divy a učení Ježíšovo mohlo zapomenout, bude muset být hlas smělého svědka umlčen. Proto byl Jan vyzván, aby přišel do Říma, aby tam byl pro svou víru vyslechnut. Zde bylo apoštolovo učení před soudem překrouceno. Falešní svědkové ho obvinili, že svým učením svádí ke kacířství. Jeho nepřátelé doufali, že těmito žalobami připraví učedníka o život.

Jan se hájil jasným a přesvědčivým způsobem, zodpovídal se tak prostě a upřímně, že jeho slova mocně zapůsobila. Jeho posluchači žasli nad jeho moudrostí a výřečností. Čím přesvědčivější však bylo jeho svědectví, tím hlubší byla nenávist jeho odpůrců. Císař Domicián zuřil. Nemohl vyvrátit důkazy věrného obhájce Kristova, ani bránit moci, jež provázela jeho vyznání pravdy; přesto se rozhodl, že jeho hlas umlčí.

Jan byl hozen do kotle s vřícím olejem; Pán však zachoval život svého věrného služebníka, jako kdysi ušetřil tři židy v ohnivé peci. Na slova: „Tak zahynou všichni, kdo uvěří v toho podvodníka, Ježíše Krista Nazaretského," Jan odpověděl: „Můj Mistr trpělivě podstoupil všechno, co si satan a jeho andělé dovedli vymyslet, aby ho pokořili a mučili. Dal svůj život, aby zachránil svět. Dostalo se mi cti, že mohu trpět pro něho. Jsem slabý hříšný člověk. Kristus byl svatý, nevinný a neposkvrněný. Nespáchal jediný hřích, v jeho ústech nebylo stopy po žádné lži." Tato slova zapůsobila a Jan byl vytažen z kotle právě těmi lidmi, kde ho do něj uvrhli.

Pak na apoštola znovu dolehla tíže pronásledování. Na císařův rozkaz byl Jan vypovězen na ostrov Patmos a tak odsouzen "pro Boží slovo a svědectví Ježíše Krista" [Zj 1,9] Jeho nepřátelé doufali, že odtamtud se nebude šířit jeho vliv a že tam Jan bude muset nakonec zahynout nedostatkem a strádáním.

Patmos, pustý skalnatý ostrov v Egejském moři, byl římskou vládou prohlášen za místo, kam byli vypovídáni zločinci; pro služebníka Božího se však toto trudné místo stalo branou do nebes. Zde, odloučen od ruchu života a od činorodé práce předchozích let, těšil se společnosti Boha, Krista a nebeských andělů a od nich dostával pokyny pro církev pro všechny budoucí časy. Zde mu byly ukázány události, které se odehrají v posledních dnech dějin země, zde popsal vidění, jehož se mu dostalo od Boha. Když už jeho hlas nemohl svědčit o tom, jehož miloval a jemuž sloužil, bude jeho poselství, jež mu bylo dáno na tomto pustém pobřeží, zářit jako pochodeň, která hoří, aby zvěstovala jasný úmysl Boží s každým národem na zemi.

Mezi útesy a skalami ostrova Patmos stýkal se Jan se svým Stvořitelem. Promítal si svůj minulý život, a když myslel na požehnání, jichž se mu dostalo, naplnilo se jeho srdce pokojem. Žil životem křesťana a mohl ve víře říci: …víme, že jsme přešli ze smrti do života [1. Jan 3,14] *Jinak tomu bylo s císařem, který ho vypověděl. Mohl pohlížet zpět jen na válečné pole a krvavé lázně, na zpustošené domy, na plačící vdovy a sirotky – plod své ctižádostivé touhy po vyniknutí.*

Ve svém odloučeném domově mohl Jan lépe než kdy předtím hloubat o projevech božské moci zaznamenaných v knize přírody a na stránkách Písma svatého. Bylo mu požitkem rozjímat o díle stvoření a klanět se božskému Stvořiteli. V dřívějších letech se jeho oči kochaly pohledem na zalesněné pahorky, zelená údolí a úrodné roviny a v těchto krásách přírody nacházel vždy s potěšením moudrost a umění Stvořitele. Nyní byl obklopen krajinou, která by se mnohým zdála ponurá a nevábná; ne však Janovi. Jeho okolí mohlo být pusté a neutěšené, jen když modré nebe, jež se nad ním klenulo, bylo tak skvělé a krásné jako obloha nad jeho milovaným Jeruzalémem. V divokých rozeklaných skalách, v tajemstvích propastí, v nádheře oblohy se dovídal důležitá poučení. Všechno neslo poselství o moci a slávě Boží.

Všude kolem sebe viděl apoštol stopy po potopě, která zaplavila zemi, protože se její obyvatelé opovážili přestupovat zákon Boží. Skály, vyvržené z velkých hloubek a ze země, když vyrazily vody, vybavily mu živě v mysli hrůzy tohoto strašného vylití hněvu Božího. V hlase mnoha vod – kdy Hlubina volá na hlubinu (viz Ž 42,8) – slyšel prorok hlas Stvořitele. Moře, rozbouřené nelítostnými větry, připomínalo mu hněv uraženého Boha. Mohutné vlny ve strašném dmutí, držené neviditelnou rukou v ustanovených mezích, mluvily o vládě věčné moci. A naproti tomu si Jan uvědomoval slabost a pošetilost smrtelníků, které až jsou jen červy v prachu, chlubí se svou domnělou moudrostí a silou a troufají si proti Vládci vesmíru, jako kdyby Bůh byl jen jedním z nich. Skály mu připomínaly Krista, Skálu jeho síly, v jejímž stínu se mohl ukrýt bez obav. Z apoštola vypovězeného na skalnatý Patmos vyšla nejvroucnější touha duše po Bohu, nejvřelejší modlitba… [AA 568-572 (také čti EW 230-232)]

Autor knihy Zjevení.

V knize se dočítáme o autoru Janovi na několika místech (Zj 1,1.4.9; 22,8). Hned v úvodu se představuje takto: *Já Jan, váš bratr a spoluúčastník soužení, království a vytrvalosti v Ježíši Kristu, …* [Zj 1,9] Protože o sobě nezanechal autor víc informací, můžeme se právem domnívat, že šlo o Jana, kterého adresáti, tedy lidé z prvotní církve, dobře znali. Jan navíc v 22,9. 18-19 připisuje své knize autoritu Písem, což činili především apoštolové, nebo lidé, kteří měli k apoštolům blízký vztah.

Z mnoha míst NZ a koneckonců i ze samotné knihy Zjevení (18,20; 21,14) vyplývá, že titulem apoštol označovali první křesťané konkrétní okruh lidí, o kterých víme, že psali autoritativní díla (Listy Petrovi, Listy Janovi, atd…), které pak nacházíme mezi knihami Nového zákona.

Už v polovině 2. století po K. knihu Zjevení významní církevní učenci jako Ireneus, Papius a mnoho dalších připisovali apoštolu Janovi, jednomu z Dvanácti. Stejný názor najdeme i v úvodu k Muratoriho kánonu, nebo ve spisech významného církevního historika Eusebiusa či biskupa Melitona. Jejich výpovědi bychom neměli brát na lehkou váhu, protože například učenec Ireneus sloužil jako biskup ve Smyrně a Meliton v Sardách, tedy v městech, o kterých se můžeme dočíst ve Zj 2-3. Irenej navíc znal Polykarpa, jednoho z žáků apoštola Jana, a tak jeho svědectví o tom, že Zjevení napsal právě apoštol Jan může pocházet z první ruky. Také církevní otcové 3. stol. po K. Tertullián, Hippolyt a Origenes připisují Zjevení shodně apoštolu Janovi. Zkrátka a dobře pro autorství apoštola Jana vypovídá velmi silná a jednotná církevní tradice obsažená v různých spisech učenců první církve.

Navíc můžeme vidět jisté podobnosti mezi Janovým evangeliem a knihou Zjevení. V obou dílech autor nazývá Ježíše Slovem (J 1,1; Zj 19,13), Beránkem (J 1,29; Zj 5,6 (i když se na těchto dvou místech nachází v původním řeckém textu v každém případě jiné řecké slovo pro beránka) a dalšími výrazy. Téma Krista jako náhrady za chrám (J 4,21; Zj 21,22) a záliba v protikladech (světlo/tma, pravda/lež, …) také tak nějak vypovídají o tom, že obě díla napsal stejně uvažující člověk.

Místo vzniku

Odkud apoštol Jan toto dílo napsal? Jan psal z ostrova Patmos: *Já Jan, váš bratr a spoluúčastník soužení, království a vytrvalosti v Ježíši Kristu, jsem se ocitl pro Boží slovo a svědectví Ježíše Krista na ostrově zvaném Patmos.* [Zj 1,9] Tento skalnatý ostrov dlouhý asi 16km a v nejširším místě široký 9,5 km leží u pobřeží Malé asie v Egejském moři (dnešní Turecko), asi 60-70 km od Efezu (viz mapa vpravo). Z církevních dokumentů víme, že Jan zastával vedoucí postavení v Efezu, který byl vzdálen od tohoto ostrova asi 50km.

Jak se ale Jan dostal na Patmos? Jak známo, na tento ostrov (jednalo se o římskou kolonii) posílali Římané vyhnance, což byl i případ i apoštola Jana. I když křesťanský učenec Origenes napsal, že Jana poslal do vyhnanství sám císař, aby se ho tak aspoň na čas zbavil. Jednalo se tehdy o běžný postup v římské společnosti, jak se aspoň na čas zbavit vysoce postaveného a vlivného člověka, což apoštol Jan bezesporu byl, a oslabit tak jeho vliv na společnost a přitom nevzbudit žádné povstání či krveprolití. Deportovaný tímto trestem ztratil všechen svůj majetek a práva a stal se v podstatě bezdomovcem. Rázem stojí na okraji společnosti, odtržený od přátel, rodiny, minulosti a vlastně celého světa, na který byl zvyklý. Podle raně církevních historiků dokonce musel vykonávat těžkou práci v kamenolomu. Tento úděl byl pro Jana jistě velmi nepříjemný, ale právě v této době k němu promlouvá ten nejlepší Přítel – Ježíš Kristus.

Doba vzniku

Ve Zjevení se můžeme dočíst o sedmi církvích (Zj 1,4), které byly založeny někdy v letech 60-65 po K., takže kniha tedy musela vzniknout někdy až po těchto letech. Nejstarší záznamy připisují vznik Zjevení do doby císařů Claudia (41-54 po K.), Nera (54-68 po K.), Domiciána (81-96 po K.), nebo Trajána (98-117 po K.), ale nejvíce křesťanských historických dokumentů se ale přimlouvá právě za období Domiciána. V knize se objevují velmi často myšlenky, které poukazují na to, že měli křesťané v době sepsání problémy s obětováním a vyjadřováním božské úcty vůči císaři (Zj 13,4. 15-16; 14,9-11; 15,2; 16,2; 19,20; 20,4). Sám Domicián nechal sám sebe prohlásit za *dominu set deus* (=pán a bůh) a vyžadoval od svých poddaných oběti. Jan tedy píše své dílo v době, kdy je velmi zapotřebí povzbudit všechny křesťany v římské říši, kteří jsou pronásledováni.

Za vlády císaře Dominiciána došlo k hromadnému pronásledování křesťanů a mnoho z nich bylo zabito nebo uvězněno. Tento císař, který neměl moc v lásce židy ani křesťany (ty *ateisty*, jak je sám nazýval, protože neuctívali pohanské bohy) totiž jako první začal opravdu vážně vyžadovat od svých poddaných božskou úctu. Pravděpodobně někdy v této době se Jan dostává na Patmos. Po Dominiciánovi nastupuje další císař, Nerva, který mnoho křesťanů osvobodil z vězení, pravděpodobně včetně Jana. Když se vrátil apoštol zpátky do Efezu, mohl knihu Zjevení, kterou napsal na ostrově ve vyhnanství, předat křesťanským církvím.

Adresáti

Samotná kniha nás nenechává na pochybách. Hned v úvodu apoštol napsal: *Jan sedmi sborům v Asii: …* [Zj 1,4] *a později se dočítáme, o které sbory se konkrétně jedná: V den Páně jsem se ocitl v Duchu a uslyšel jsem za sebou mocný hlas jako zvuk polnice, který říkal: „Co vidíš, napiš do svitku a pošli sedmi sborům: Do Efesu, do Smyrny, do Pergama, do Thyatir, do Sard, do Filadelfie a do Laodiceje.“* [Zj 1,10-11] (viz mapa výše)

Pokud by nějaký poštovný posel dostal za úkol rozeslat dopisy do zmíněných měst, navštívil by ta města přesně v takovém pořadí, v jakém jsou vypsána v 1,10-11. Nejprve by se přeplavil z Patmosu do Efezu, pak by pokračoval do Smyrny, pak Pergama a odtud pak na východ římskou silnicí do Thyater, Sard, Filadelfie a nakonec by zamířil do Laodiceje.

Slova: *Blahoslavený, kdo předčítá, i ti, kdo slyší slova tohoto proroctví a zachovávají, co je v něm zapsáno, neboť ten čas je blízko.* [Zj 1,3] naznačují, že blahoslavený je člověk, který předčítá nahlas. Kvůli nízké gramotnosti obvykle předčítal jeden řečník ve sboru apoštolské spisy z pergamenu, a ostatní (v Zj 1,3 použito pro posluchače množné číslo) poslouchali. Jednalo se o běžnou praxi apoštolské doby. V dopise do Kolos například čteme: *A až bude u vás tento dopis přečten, zařiďte, aby byl přečten také v laodicejském sboru a abyste i vy přečetli dopis Laodicejským.* [Kol 4,16] Tak se stalo, že dopisy, které napsal nějaký pisatel konkrétní církvi v konkrétním čase, byly všeobecně známy a předčítány v celém křesťanském světě. Například Pavlovy dopisy se staly pravděpodobně tímto způsobem všeobecně známými již velmi brzy, jak to naznačuje v jednom svém dopise apoštol Petr: *A trpělivost našeho Pána považujte za záchranu, jak vám to napsal i náš milovaný bratr Pavel podle moudrosti, která mu byla dána, a jak to napsal i ve všech dalších listech, v nichž o tom mluví...* [2.Pt 3,15-16] Zjevení tedy není adresováno pouze *… sedmi sborům v Asii* [Zj 1,4], ale celému křesťanskému světu.
Podobně se nám dochovali Pavlovy dopisy, které napsal apoštol (jako ve Zjevení) také sedmi konkrétním církvím (Římanům, Korintským, Galatským, Efezským, Filipským, Koloským, Tesalonickým).

Literární druh

O jaký literární druh se jedná? Zjevení bychom mohli považovat za apokalypsu (Zj 1,1), proroctví (Zj 1,3), nebo dokonce za dopis (Zj 1,4). Zdá se, že Zjevení vykazuje charakteristické rysy všech těchto literárních druhů a tvoří tak zcela unikání knihu nejenom rámci kánonu Bible, ale i mezi knihami jako takovými.

1. Proroctví. Koho můžeme považovat za proroka, a co to vlastně znamená prorokovat? Proroci byli hluboce věřící lidé, kteří hledali ve svém životě Boží vůli. A Hospodin skrze ně promlouval a někdy zpečeťoval jejich kázání zázraky. Mnoho lidí si prorokování spojuje s předpovídáním budoucnosti, ve skutečnosti ale jen malé procento z výroků Biblických proroků je věštbou. Úkol proroků totiž nebylo jen předpovídat, co se stane, ale podle jejich výpovědí se zdá, že jejich hlavním úkolem bylo upozornit okolí na své závazky vůči Bohu a jeho přikázání.

A právě k tomu jsme hned na začátku knihy vyzýváni: *Blahoslavený, kdo předčítá, i ti, kdo slyší slova tohoto proroctví a zachovávají, co je v něm zapsáno, neboť ten čas je blízko.* [Zj 1,3] Tedy nejenom slyšet a pochopit proroctví, ale také jednat toho, co se ve Zjevení dočteme.

2. Apokalypsa. Ve Zj 1,1 se přímo píše, že se jedná o *zjevení Ježíše Krista*, doslova řecky: *apokalypsis jésů Christů.* Dnes víme, že k prorocké literatuře patří také velmi specifický druh této literatury, kterou nazýváme apokalyptickou literaturou. Tento literární druh známe hlavně díky mimo-biblickým knihám, které jsou psány v podobném stylu jako Zjevení. Tato literatura se začíná objevovat v židovském prostředí v 2. století před K. a má se Zjevením společné několik bodů:

1. Autoři, kteří jsou podepsáni pod těmito díly, prý předávají lidem nebeské poselství, které jim sdělil anděl nebo jiná nebeská bytost. Většinou se jedná o významné muže minulosti, jejichž věhlas měl dodat dílu autoritu (Adam, Mojžíš, Henoch, …).
2. Mnoho mimo-biblických apokalyptik uvádí, že jejich autorem je dávný prorok, který tuto knihu zapečetil pro budoucnost. Z pohledu čtenáře se samozřejmě jednalo o přítomnost (ne tak je tomu ve Zjevení, viz Zj 22, 10).
3. Dočítáme se v nich o příchodu Božího království, které má přijít v blízké budoucnosti
4. Autoři používají symboliku, zvláště kontrast mezi hříšným odsouzeným světem a skvělým Božím královstvím
5. Používají často symboly z oblasti čiré fantasie (např. zvířata, která z běžného života neznáme), symbolické čísla, atd.
6. Prorocké knihy obecně předpovídají příchod věku Mesiáše (=království nebeské)

Od židovských apokalyptik se Zjevení ale v něčem také liší. Např. na rozdíl od tradičních apokalyptik není Zjevení pseudoepigraf (= dílo, které napsal určitý autor, ale podepsal se jiným jménem, viz výše bod 1), a také v něm Jan klade velký důraz na to, co se stalo – totiž na smrt Krista – a teprve až potom až myslí na budoucí události.

3. Dopis. Ve Zjevení nacházíme i určité literární zvyky, které se v Janově době vyskytovaly v dopisech:

1. Jméno odesílatele (1,1-2)
2. Jméno adresáta (1,3)
3. Úvodní pozdrav (v Novozákonních dopisech obvykle „Milost vám a pokoj…“ (Zj 1,4)
4. Modlitební přání a díkuvzdání, ve kterém se jemně naznačují důrazy a témata v dopise (Zj 1,4-7)
5. Obsah dopisu (1,8-22,19)
6. Závěrečný pozdrav (22,20-21)

Přijetí do křesťanského kánonu Bible

Odkazy na verše ze Zjevení nacházíme u církevních učenců Ignáce, Barnabáše, Papia a Justina (kteří také vnímali knihu Zjevení jako autoritativní zdroj), nebo v knize Hermovův Pastýř. Zjevení můžeme také najít v Murariho zákonu. Historik Eusebius napsal, že Zjevení odmítl Gaius, významný představitel církve ve 2. století po K. S největší pravděpodobností ale tak učinil proto, že tuto knihu v jeho době zneužívali montanisté.

Tu a tam se sice objevili pochybnosti o kanonicitě (hlavně na západě římské říše), nakonec však Zjevení křesťané všeobecně přijali.

Zajímavosti ve Zjevení

*Žádná jiná kniha NZ tolik nečerpá ze SZ jako právě Zjevení; většinou ale nejde přímo o citace, ale o myšlenky, náměty nebo různé symboly známé ze SZ literatury. Zhruba 3/4 celého Zjevení vychází ze SZ knih
*Z řeckých rukopisů se nám dochovalo Zjevení pouze v pěti papyrusových rukopisech (nejméně ze všech NZ knih), přičemž nejdelší z nich obsahuje jen 8 kapitol
*Jan často používá situaci z 1. století po K. k tomu, aby představil poslední události světa. Tento postup je vlastní mnoha SZ knihám. Den Páně je líčen ze současného pohledu (to můžeme vidět např. i v 1. Jan 2,18)
*Nejčastější číslovka ve Zjevení je 7 (použita více než 40x)
*Jan představuje Krista ve Zjevení nejčastěji jako Beránka (28x)
*Zjevení obsahuje 7 blahoslavenství (Zj 1,3; 14,13; 16,15; 19,9; 20,6; 22,7; 22,14)
*Kniha Zjevení úzce souvisí se SZ knihou Daniel (ve Zjevení nacházíme nejvíc citací právě z Daniele, navíc se v obou knihách objevují stejná slova, podobná vidění, témata, obrazy, …atd.) *Čas je krátký. Nebezpečí posledních dnů na nás doléhají a my bychom měli bdít a modlit se, studovat učení, jež nám bylo dáno z knih Daniele a Zjevení a všímat si jich.* [6T 127] *Zjevení je souhrnným závěrem všech biblických knih. Doplňuje knihu Daniel. Jedna kniha je proroctvím, druhá zjevením.* [AA 585] *Knihy Daniel a Zjevení by měly být svázány dohromady a veřejně vydávány. Může být přidáno několik určitých vysvětlivek, ale není jisté, zda je to vůbec zapotřebí.* [TM 117] *Proto studuj Zjevení v souvislosti s proroctvím Daniele, neboť dějiny se budou opakovat.* [TM 116]
*V NZ najdeme slovo *trůn* 62x, nejvíce ve Zjevení (47x), na druhém místě stojí Matouš s pouhými 4 výskyty. To bylo důležité hlavně pro posluchače Janovi doby, které výrazně ovlivňovali trůny pozemských panovníků (zvláště císařský trůn)
*V knize, kterou napsal Jan na opuštěném ostrově ze všech stran lemovaného mořem, se objevuje slovo *moře* a *vody* celkem 26x
* Tato kniha je silně zaměřena na svatyni: objevují se v ní nejenom svatostánek jako takový (Zj 11,2.19; 15,15.17 atd.), ale i předměty ze svatyně (Zj 11,1; 14,18; 1,20 atd.) a různé rituální služby, které židé prováděli v pozemské svatyni (to budeme ještě studovat blíž). K těmto věcem máme jako adventisté velmi blízko. *Měli bychom být opravdovými studenty proroctví. Neměli bychom si dopřát klidu, dokud neporozumíme předmětu týkajícího se svatyně, který je odhalen v Danielových a Janových vidění. Tento předmět vrhá velké světlo na naše přítomné postavení a dílo, a dává nám neomylný důkaz, že nás v naší dřívější zkušenosti vedl Bůh.* [FLB 208]

Posloupnost textu (struktura)

Prolog (1,1-8)
a) Úvodní slova (1,1-3)
b) Chvalozpěv (1,4-6)
c) Námět knihy (1,7-8)

1.Poselství sedmi církvím (1,9-3,22)
a) Nebeský úvod k sedmi církvím (1,9-20)
b) Sedm dopisů (2,1-3,22)
a) List do Efezu (2,1-7)
b) List do Smyrny (2,8-11)
c) List do Pergamu (2,12-17)
d) List do Thyatir (2,18-29)
e) List do Sard (3,1-6)
f) List do Filadelfie (3,7-13)
g) List do Laodiceje (3,14-22)

2. Sedm pečetí (4,1-5,14)
a) Nebeský úvod k sedmi pečetím (4,1-5,14)
b) Sedm pečetí
a) Lámání čtyř pečetí: výjezd koní (6,1-8)
b) Pátá pečeť: duše pod oltářem (6,9-11)
c) Šestá pečeť (6,12-8,1)
a) Události těsně před příchodem Krista (6,12-17)
b) Mezihra: kdo obstojí? (7,1-7,17)
d) Sedmá pečeť (8,1): sedm polnic (8,2-11,19)

3.Sedm polnic (8,2-11,19)
a) Nebeský úvod k sedmi polnicím: děj u oltáře (8,2-6)
b) První čtyři polnice (8,2-13)
c) Pátá polnice: příchod kobylek (9,1-12)
d) Šestá polnice: rozvázaní andělé (9,12-19)
a) Popis katastrof, které přinášejí (9,12-19)
b) Mezihra: proč neobstáli (9,20-11,19)
a) Anděl, který snědl svitek (10,1-11)
b) Dva svědkové (11,1-14)
e) Sedmá polnice (11,15-19)

4. Sedm dějství (11,19-14,20)
a) Nebeský úvod Schrána v nebi (11,19)
b) 1. Žena, rodící syna (12,1-6)
c) 2. Válka mezi satanem a Michaelem (12,7-12)
d) 3. Válka mezi satanem a dítětem (12,13-12,18)
e) 4. Celosvětové uctívání šelmy z moře (13,1-10)
f) 5. Celosvětová vláda šelmy, vystupující ze země (13,11-18)
g) 6. Sto čtyřicet čtyři tisíc
a) Chválí Beránka (14,1-5)
b) Mezihra: proč obstáli: poselství tří andělů (14,6-13)
h) 7. Sklizeň Syna člověka (14,14-20): sedm pohrom (15,1-16,21)

5. Sedm pohrom (15,1-16,21)
a) Nebeský úvod k sedmi ranám (15,1-8)
b) Sedm nádob (16,1-21)

6. Triumf Všemohoucího (17,1-22,5)
a) Soud nad tímto světem (17,1-19,5)
b) Radost z Beránkovy svatby (19,6-10)
c) Soud nad mocnostmi zla (19,11-20,3)
d) Popis milénia (20,4-6)
e) Satanova vzpoura a konečný soud (20,7-15)
f) Nové nebe a země (21,1-22,5)

Epilog (22,6-22,21)
a) Ježíš slibuje, že se brzy vrátí (22,6-9)
b) Věrnost a pravdivost slov v knize (22,10-21)

PRINCIPY VÝKLADU

PROROCTVÍ V BIBLI

PŘÍSTUP KE KNIZE ZJEVENÍ

Dnes se na Zjevení křesťanští vykladači dívají vesměs třemi hlavními pohledy:

1.Někteří teologové se Zjevením nezabývají vůbec. Buď mají za to, že se jedná o zašifrovanou knihu, které nejde porozumět, nebo že popisuje události, které se odehrají ve velmi vzdálené budoucnosti.
ALE ve Zjevení můžeme číst toto: *Blahoslavený, kdo předčítá, i ti, kdo slyší slova tohoto proroctví a zachovávají, co je v něm zapsáno, neboť ten čas je blízko.* [Zj 1,3] Nejenom že jsme vyzýváni k četbě, slyšení a zachovávání, ale v závěru se ještě dočítáme o tom, že se nejedná o nějakou zašifrovanou knihu, které bychom nemohli porozumět, právě naopak: *A hle, přijdu brzy. Blahoslavený, kdo zachovává slova proroctví tohoto svitku. … Ještě mi řekl: „Nezapečeť slova proroctví tohoto svitku, neboť ten čas je blízko."* [Zj 22,7.10] Jestliže máme něco zachovávat, potom to logicky musíme (máme možnost) pochopit.

2. Interpretace préteristická – Zjevení připomíná události, které se odehrávají v Janově době.
ALE ve Zjevení můžeme číst toto: *Zjevení Ježíše Krista, které mu dal Bůh, aby svým otrokům ukázal, co se má brzy stát.* [Zj 1,1] A poté, co se po úvodu představuje čtenářům sám Kristus (Zj 1,10-20), je Jan vyzván: *Napiš tedy ty věci, které jsi uviděl, a ty, které jsou, a ty, které se mají stát po nich.* [Zj 1,19] Vyvrcholení událostí nadto končí až v době nebeského království (21-22 kap.)

Někteří teologové ale dodnes zastávají názor, že Biblický text obecně (a tedy ani text Zjevení) nemůže znamenat nikdy více, než znamenal pro původního posluchače (tj. exegeze). Potom by Zjevení promlouvalo pouze lidem, kteří žili v době, kdy bylo napsáno Zjevení, tedy prvotním křesťanům. Tím se vylučuje jakákoliv nadčasovost myšlenek knihy Zjevení nebo předpovědí do budoucna.

Ani proroci, které Duch Svatý osvítil mimořádným způsobem, plně neporozuměli důsledkům zjevení, které obdrželi. Význam jednotlivých poselství měl být odhalován postupně, nakolik bude Boží lid potřebovat naučení, která jsou v nich obsažena.

Apoštol Petr, když psal o záchraně, s níž se lidé seznamují prostřednictvím evangelia, prohlásil: "Tuto záchranu horlivě hledali a po ní pátrali proroci, kteří prorokovali o milosti pro vás připravené; zkoumali, na který nebo na jaký čas ukazoval Duch Kristův v nich, když předem svědčil o utrpeních určených Kristu a o velké slávě, která přijde po nich." [1. Pt 1,10-11]

I když Bůh nedopřál prorokům plně porozumět tomu, co jim zjevil, tito Boží muži se usilovně snažili pochopit, co Bůh ve své milosti jejich prostřednictvím lidem sdělil. Proroci "horlivě hledali a po ní pátrali... ,zkoumali, na který nebo na jaký čas ukazoval Duch Kristův v nich..." Jaké naučení z toho vyplývá pro Boží lid křesťanské éry, kterému Pán poslal prostřednictvím svých služebníků dané proroctví? "Jim bylo zjeveno, že ne sami sobě, nýbrž vám." [1. Pt 1,12] *Všimněme si, že tito svatí Boží muži zkoumali poselství, která Pán poslal teprve budoucím generacím.* [GC 344]

Tito starozákonní muži mluvili o věcech, které se udály za jejich života a Daniel, Izaiáš a Ezechiel mluvili nejen o věcech, které se jich dotýkaly jako přítomná pravda, ale jejich zraky hleděly vstříc budoucnosti a tomu, co se bude dít v těchto posledních dnech. [Dopis 132, 1898]

I ve Zjevení tedy můžeme nalézat nadčasové myšlenky, které nebyly úplně odhaleny ani Janovi, ani prvotním křesťanům. Pravdy této knihy *jsou určeny právě tak těm, kdo žijí v posledních dnech bytí této země, jako i těm, kteří žili ve dnech Janových.* [AA 583]

3. Výklad kontinuálně historicky (nebo též historicko-prorocký) – ve Zjevení Jan popisuje vidění, která se týkají nejen jeho doby, ale také blízké i vzdálené budoucnosti až do doby nebeského Jeruzaléma (tento přístup byl výkladovou metodou protestantů až do 19. století po K., kdy se mnozí přiklonili k jiným výkladovým metodám). *Před Janem se výjev za výjevem odehrály otřásající události, jež prožije lid Boží a byly mu předpovězeny dějiny církve až do konce času.* [AA 582] Tento přístup naznačuje tento verš: *Napiš tedy ty věci, které jsi uviděl, a ty, které jsou, a ty, které se mají stát po nich.* [Zj 1,19] Můžeme předpokládat, že následující vidění (patrně myšleny listy sborům ve Zj 2-3) popisují Janovu dobu (…které jsou – současnost) a další oddíl (Zj 4-22) budoucnost (…a ty, které se mají stát po nich.; srov. Zj 4,1).

Je mnoho lidí, kteří nerozumí významu proroctví, jež se týkají našich dnů. Těmto lidem musíme přinést světlo. Je to povinností jak strážných, tak i obecného lidu, aby troubě dali jasný zvuk. [EV 132]

Toto zjevení bylo dáno církvi celého křesťanského věku, aby se jim řídila a utěšovala. Náboženští učitelé však tvrdí, že je to zapečetěná kniha, jejíž tajemství nelze vysvětlit. Proto se odvracejí od této knihy a odmítají věnovat čas k hloubání o jejích tajemstvích. Bůh však nechce, aby se jeho lid takto díval na tuto knihu. Je to "Zjevení Ježíše Krista, které mu dal Bůh, aby svým otrokům ukázal, co se má brzy stát. … Blahoslavený, kdo předčítá, i ti, kdo slyší slova tohoto proroctví a zachovávají, co je v něm zapsáno, neboť ten čas je blízko. [Zj 1,1.3] *… Já dosvědčuji každému, kdo slyší slova proroctví tohoto svitku: kdo by k nim něco přidal, tomu Bůh přidá ran zapsaných v tomto svitku; a kdo by ze slov svitku tohoto proroctví něco odejmul, tomu Bůh odejme jeho díl ze stromu života a ze svatého města, které byly popsány v tomto svitku. Ten, který o tom svědčí, praví: „Ano, přijdu brzy."* [Zj 22,18-20]

Ve zjevení jsou vylíčeny hlubiny Boží. Sám název „Zjevení," jež byl dán stránkám knihy vnuknuté Duchem svatým, odporuje tvrzení, že je to zapečetěná kniha. Zjevení je něco, co je zjevováno. Sám Pán zjevil svému služebníku tajemství, jež jsou obsažena v této knize, a chce, aby byla přístupna všem, kdo o nich rozjímají. Její pravdy jsou určeny právě tak těm, kdo žijí v posledních dnech bytí této země, jako i těm, kteří žili ve dnech Janových. Některé z výjevů vylíčených v proroctví se odehrály v minulosti, některé se právě odehrávají, některé ukazují závěr velkého boje mezi mocnostmi temna a Knížetem nebes, některé pak zjevují vítězství a radost vykoupených na obnovené zemi.

Nechť si nemyslí ti, kteří se si neumění vysvětlit žádný symbol ve Zjevení, že pro ně nemá žádný význam zkoumat tuto knihu a snaží se zvědět, jaký je smysl pravdy, kterou obsahuje. Ten, jež odhalil tato tajemství Janovi, dá pilnému hledateli tušení nebeských věcí. Ti, kdo mají srdce otevřené pro přijetí pravdy, budou moci porozumět jejímu učení a bude jim dáno požehnání, které je zaslíbeno těm, "kdo slyší slova tohoto proroctví a zachovávají, co je v něm zapsáno…" [Zj 1,3 AA 583-584]

Žijeme teď v nebezpečné době posledních dnů. Povrchní víra s sebou nese povrchní zkušenost. Existuje i pokání, z něhož je nutno se kát. Pravá zkušenost náboženských učení ponese Boží pečeť. Všichni by měli vědět, že je nutné, aby každý sám za sebe pravdu pochopil. Jistě pochopíme učení, které jsme pečlivě a na modlitbách studovali. ... Je naléhavě zapotřebí studovat knihu Daniele a Zjevení a důkladně se učit jejich texty, abychom věděli, co je psáno. [MS 148]

Je pravda, že některá proroctví se mají teprve naplnit. Ale ti, kteří se snaží najít v proroctvích nové světlo a kteří začínají tím, že se odvracejí od světla, které Bůh již dal, konali a budou dál konat dílo, které zavádí na scestí. [2SM 111]

Tak můžeme prostřednictvím Božího Ducha pochopit a správě rozklíčit to, co se právě kolem nás děje a co se má v budoucnu naplnit. *Proroctví se už řádek po řádku naplňují. Čím pevněji stojíme pod korouhví trojandělského poselství, tím jasněji budeme chápat proroctví Daniele, neboť Zjevení Jana jeho proroctví doplňuje. Čím plněji přijímáme světlo, které Duch svatý zjevuje skrze Boží pověřené služebníky, tím hlubší a spolehlivější, klidné jako věčný trůn, se budou jevit pravdy dávného proroctví. Dojdeme k přesvědčení, že Boží mužové mluvili, poněvadž Duch svatý je k tomu vybízel. Lidé se musí sami octnout pod vlivem Ducha svatého, aby rozuměli tomu, co duch promlouvá skrze proroky. Tato poselství nebyla dána pro ty, kteří proroctví zvěstovali, ale pro nás, kteří žijeme v samém dějišti jejich naplňování.* [2SM 114]

Závěr. Knihu Zjevení tedy budeme vykládat podle principu: *Napiš tedy ty věci, které jsi uviděl, a ty, které jsou, a ty, které se mají stát po nich.* [Zj 1,19] To znamená, že události ve Zjevení popisují chronologicky dějiny od Janovy doby až po příchod nebeského království. Při tomto výkladu Zjevení se nebudeme bránit nadčasovým myšlenkám, které pisatel Jan, ani první křesťané nemohli v poselství knihy vidět natož pak pochopit.

Symbolika v Bibli

V obrazech a symbolech byly Janovy ukázány věci velkého významu, jež měl zaznamenat, aby lid Boží žijící v jeho době i v budoucích událostech mohl správně porozumět nebezpečím a bojům, jež ho očekávají. AA 582

Abychom správně porozuměli obecně Biblickým knihám, musíme brát v potaz literární ráz nejen celé knihy, ale i jednotlivých pasáží. Například k historickým knihám (Soudců, knihy Samuelovi, Královské, Paralipomenon, Ezdráš, …) bychom měli přistupovat tak, že se jedná o co nejpřesnější popis skutečné historie, ve které se neobjevuje téměř žádná symbolika. Samozřejmě, i v historických knihách existují pasáže, které mají symbolický význam. Třeba v knize Soudců se obecně popisuje skutečná historie od exodu do doby krále Saula, ovšem najdeme zde i text, který nevyjadřuje skutečný popis událostí, ale symbolické vyjádření určité myšlenky (Sd 9,7-15). Také evangelia popisují skutečný život Krista, ovšem jsou plná symbolik (podobenství, metafor, atd…). Naproti tomu v prorocké literatuře (včetně apokalyptického Zjevení) se používají symboly a metafory v podstatě pořád a jen výjimečně se setkáváme s popisem skutečných historických událostí.

Druhé přikázání zakazuje klanět se obrazům. Ale Bůh sám používal kresby a symboly, aby svých prorokům objasnil úkoly, které měli předat lidu a které se tak daly lépe pochopit, než když byly podány nějakým jiným způsobem. Chtěl nám zprostředkovat pochopení naším zrakovým smyslem. Proroctví byla Danielovi a Janovi podána v symbolech a měly by být jasně popsány, aby jim porozuměl každý, kdo je přečte. 2SM 319

Jak tedy přistupovat ke knize Zjevení, kterou bychom řadili podle literárního stylu k prorocké/apokalyptické literatuře? Jak správně rozpoznat symboly a jejich výklad?
Někdy je symbol vysvětlen přímo v samotném textu Zjevení. Například: *Tajemství těch sedmi hvězd, které jsi spatřil na mé pravici, i těch sedmi zlatých svícnů: Sedm hvězd jsou andělé sedmi sborů, sedm svícnů je sedm sborů.“* Zj 1,20

Vidíme, že třeba symbolika hvězd je vyložena takto: *Sedm hvězd jsou andělé sedmi sborů,…* Zj 1,20

Položme si otázku: Věděli bychom ale i bez tohoto verše, že hvězdy jsou symbolem pro anděly? Když se podíváme do Bible jako takové, tak je tento symbol vcelku zřetelný. Stačí si najít verše, ve kterých se dočítáme o hvězdách:

…když jitřní hvězdy společně jásaly a všichni Boží synové hlaholili? Job 38,7
Vzrostl až k vojsku nebes a shodil na zem některé z toho vojska i některé z hvězd a pošlapal je. Dan 8,10
Hvězdy budou padat z nebe a mocnosti, které jsou v nebesích, se zatřesou. Mk 13,25
Toto praví ten, který má sedm duchů Božích a sedm hvězd Zj 3,1
A ukázalo se jiné znamení v nebi: hle, veliký rudý drak, mající sedm hlav a deset rohů, a na těch hlavách sedm diadémů. Jeho ocas vlekl třetinu nebeských hvězd; i svrhl je na zem. …A byl svržen veliký drak, ten dávný had, nazývaný Ďábel a Satan, který svádí celý obydlený svět. Byl svržen na zem a jeho andělé byli svrženi s ním. Zj 12,3-4; 12

Nebo třeba výpověď o beranovi v Danielovi: *Ten beran, kterého jsi viděl, vybavený dvěma rohy, jsou králové médští a perští. A ten chlupatý kozel je král řecký a ten velký roh mezi jeho očima je ten první král.* Dan 8,20-21 Z Bible opět vyplývá, že roh má co dočinění s nějakým králem, dynastií nebo královstvím jako takovým:
Namyšleným říkám: Nevynášejte se! A ničemům: Nezvedejte rohy! Nezvedejte svoje rohy vzhůru, nemluvte s drzou šíjí! ...A srazím rohy všem ničemům, rohy spravedlivého však budou pozdviženy. Ž 75,5-6.11
Vyvýšil roh svého lidu, chválu všech svých věrných, synů Izraele, lidu, který je mu blízký. Haleluja! Ž 148,14
Chana se takto modlila: Mé srdce se veselí z Hospodina, můj roh se pozvedá dík Hospodinu, má ústa se otevírají dokořán na mé nepřátele, neboť se raduji ze tvé záchrany. 1. Sam 2,1
Moábův roh byl useknut a jeho paže byla zlomena, je Hospodinův výrok. Jer 48,25
A těch deset rohů, to deset králů povstane z toho království a po nich povstane jiný, jenž se od předešlých bude lišit a tři krále pokoří. Dan 7,24
Povstaň a mlať, dcero sijónská, neboť tvé rohy proměním v železo, tvá kopyta proměním v bronz a rozdrtíš mnohé národy. Mich 4,13

Některé symboly tedy máme v Bibli jasně vyložené, jindy se musíme podívat do Božího slova, abychom význam určitých slov, obrazů a symbolů dokázali správně pochopit. K tomu nám bude pomáhat kontext celého Božího slova. Jinými slovy budeme Bibli vykládat opět zase Biblí. A s tím souvisí i další téma:

Pojmy v Bibli mají obvykle prvotní, a druhotné významy (druhotný význam je většinou symbolický, metaforický), které spolu navzájem samozřejmě velice úzce souvisí. Uveďme si několik příkladů:
Nýbrž oblečte se v Pána Ježíše Krista a nepečujte o tělo, abyste vyhovovali jeho žádostem. Řím 13, 14

Tento text byl napsán v řecké kultuře před 2000 lety, takže i Pavlův slovník, který používá v tomto textu i v jiných dopisech, je ovlivněn dobou a kulturou tehdejší doby. Slovo tělo chápeme dnes jako fyzickou stránku naší existence a stejně tak to chápali i židé:
Vždyť ani archanděl Michael, když se s Ďáblem přel o Mojžíšovo tělo, si nedovolil vynést potupný soud, nýbrž řekl: ‚Kéž tě napomene Pán.' Ju 1,9
Ten přišel k Pilátovi a vyžádal si Ježíšovo tělo. Lk 23,52

Ale v druhotném významu ji chápali spíše jako tělesnost:
Skutky těla jsou zřejmé, jsou to cizoložstvo, smilstvo, nečistota, bezuzdnost Sk 5,19
Kdo zasévá pro své tělo, z těla sklidí zkázu; kdo zasévá pro Ducha, z Ducha sklidí život věčný. Gal 6,8
Mezi nimi jsme kdysi i my všichni žili v žádostech svého těla, dělali jsme to, co se líbilo tělu a mysli, a tak jsme byli svou přirozeností děti hněvu tak jako ostatní. Ef 2,3
atd.

A ono to spolu samozřejmě souvisí: vždyť právě z naší porušené fyzické stránky vychází hříšné sklony, žádosti a touhy. Díky tomuto „exegetickému klíči" můžeme lépe porozumět mnoha veršům v Bibli. Díky tomuto porozumění můžeme lépe pochopit Ř 13,14 a mnoho dalších, například: *Vy soudíte podle těla; já nesoudím nikoho. Jestliže já přece soudím, můj soud je pravdivý, protože nejsem sám, ale jsem já a ten, který mne poslal, Otec.* J 8,15-16 Kristus zde zdůraznil, že farizeové soudí, posle své tělesné (chybné) přirozenosti, ale on soudí podle nebeského Otce. Ale bez našeho "exegetického klíče" bychom tuto hlubší myšlenku jen těžko postřehli.

Nebo pojem pravda. Dnes vnímáme toto slovo jako označení shody se skutečností, a v Bibli se s tímto významem skutečně setkáváme:
...pokud by ti to bylo oznámeno anebo by ses o tom doslechl, dobře to vyšetři. Jestliže by to byla pravda... Dt 17,4
Řekla králi: To, co jsem slyšela ve své zemi o tvých slovech a tvé moudrosti, je pravda. 1. Král 10,6

Druhotný význam nacházíme skrz celou Bibli, kde je pravda spojována s Bohem a Jeho slovem:
Skutky jeho rukou jsou pravda a právo; všechna jeho přikázání jsou věrná, ... Ž 111,7
Všechny tvé příkazy jsou pravda. ... Tvá spravedlnost je spravedlivá navěky; tvůj zákon je pravda. Ž 119,86. 142
Ježíš mu řekl: „Já jsem ta Cesta, Pravda i Život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne. J 14,6

Samozřejmě i zde se oba významy prolínají: To, co říká Bůh, se shoduje se skutečností a není to nikdy nic lživého.

Příklad ze Zjevení:
Ve Zjevení se velmi často objevují scény, ve kterých fyzicky vystupují postavy, nebo se „reálně" vyskytují věci apod. ve svém prvotním významu a je na čtenáři, aby pochopil druhotný význam těchto entit podle Bible jako takové.
Jan třeba vidí šelmu, jež má na sobě „reálně" deset rohů. A odnesl mne v Duchu do pustiny. *Tu jsem uviděl ženu, sedící na šelmě šarlatové barvy, plné rouhavých jmen, mající sedm hlav a deset rohů.* Zj 17,3 Prvotní význam rohu je klasický roh, kterým disponují některá zvířata (a ukazují tím svou majestátnost a sílu, někdy jej také používají k boji), druhotný pak symbol pro vládce, panovníka, nebo království. A to je právě to, na co má existence rohů na onom zvířeti ukázat: že zvíře (symbolizující nějakou říši) má co dočinění se sedmi panovníky, nebo královstvími.

Zjevení a SZ literatura Asi není potřeba rozepisovat, že Jan ve svých viděních nezřídka spatřuje věci, barvy, města, zvířata, postavy, události apod. ze SZ literatury. Křesťané *mají mít živé spojení s Bohem a mají tak poznat proroctví a praktické rady Starého a Nového zákona, že budou přinášet z pokladu Božího slova nové i staré věci.* [5T 251]

Jak s těmito symboly máme pracovat při výkladu? Obecně bychom mohli říci, že postavy, události, barvy, věci apod. ze SZ (nebo i z NZ), které skutečně existovali v konkrétním čase na konkrétním místě, mají ve Zjevení symbolický a většinou celosvětový význam. Oba významy se krásně doplňují. *Proroctví, pronesené starozákonními Kristovými posly, stejně jako poselství hlásaná apoštoly v Novém zákoně, jsou bez vzájemných nesrovnalostí.* [1SM 345]

Zde máme některé body, které poukazují na to, že znalost hebrejských výrazů, symbolů a rituálů je přímo klíčová při výkladu a chápání symbolů v knize Zjevení:

1. Ve Zjevení napočítáme více než 2000 narážek na SZ (z nichž 400 jsou zřejmé a 90 doslovné citace, přičemž citace jsou věrnější hebrejskému originálu oproti řecké septuagintě).
2. Staří hebrejští autoři psali proroctví podle pravidel paralelismu (tzn., že v jednom rýmu první verš opakuje myšlenku druhého verše), ve kterém opakovali a zesilovali určité téma. Také v hebrejských spisech jsou témata postupně opakována a stupňována a směřují ke konečnému vyvrcholení na konci. Tento hebrejský zvyk můžeme jasně vidět ve Zjevení.
3. Zjevení napsal Jan zvláštní řečtinou. R. H. Charles o ní napsal, že se jedná o řečtinu, kterou nikdy nepoužil žádný smrtelník. Dokonce dospěl k závěru, že autor při psaní uvažoval hebrejsky, ale psal řecky. Stephen Thompson k této problematice dodává, že Zjevení obsahuje spíše Biblickou hebrejštinu, než post biblickou hebrejštinu či aramejštinou.
Renan zase poznamenává, že jazyk Zjevení vychází z hebrejštiny a hebrejského myšlení, takže může být pochopen pouze těmi, kdo hebrejské myšlení dobře znají.
4. Když Ježíš osvětlil učedníkům principy zvěsti o Božím království, o kterém také hovořili později apoštolové a vnikl tak NZ, zdůraznil svým učedníkům, že musí stavět nejenom na tomto novém zjevení, ale nesmí zapomínat i na zjevení staré (SZ Písma): *Ježíš jim řekl: „Rozuměli jste tomu všemu?“ Řekli mu: „Ano, Pane.“ On jim řekl: „Proto se každý učitel Zákona, který se stal učedníkem království Nebes, podobá člověku hospodáři, který ze svého pokladu vynáší nové i staré.“* [Mt 13,51-52]

Zjevení a kniha Daniel. Jak jsme si již řekli, kniha Zjevení úzce souvisí se SZ knihou Daniel. Ve Zjevení nacházíme nejvíc citací právě z Daniele, navíc se v obou knihách objevují stejná slova, podobná vidění, témata, obrazy, …atd. Abychom tedy porozuměli správně knize Zjevení a určili, jakým způsobem se budeme dívat na dějiny, po jaké dějové linii vlastně půjdeme a jaké velké „hráče“ dějin budeme pozorovat.
V této knize není dostatek prostoru pro to, abychom prostudovali celou knihu Daniel. K tomuto studiu doporučuji knihu Túžba země (Doukhan). Ale přeci jen se můžeme podívat aspoň na jednu kapitolu v této knize a prostudovat s ji, abychom znali základní historické souvislosti a důrazy v dějinách Božího lidu. K tomu nám bude stačit kapitola 7.

V této kapitole se dočítáme o vidění, ve kterém viděl prorok čtyři šelmy (Dan 7,1-14). A protože ho toto vidění velice znepokojilo a neporozuměl mu (7,15-16), Bůh mu všechno vysvětlil (Dan 7,17-28). Co tedy Daniel viděl, a jaký je výklad?

Nejprve uviděl šelmu, která vypadala *jako lev, ale měla orlí křídla. Přihlížel jsem, jak jí byla potom ta křídla utržena, šelma byla zvednuta ze země, postavena na nohy jako člověk a bylo jí dáno lidské srdce.* [Dan 7,4] *O těchto šelmách víme, že představují nějaké království: „Ty veliké šelmy, které jsou čtyři, to ze země povstanou čtyři králové.* [Dan 7,17] Jaké království představuje první šelma? Stačí si přečíst v knize Daniel 4. kapitolu a každý pochopí, že první zvíře představuje království Babylónského krále Nebúkadnesara, resp. jeho dynastii. Druhá šelma byla *podobná medvědu. Byla postavena k jedné straně, mezi zuby měla v tlamě tři žebra a takto k ní hovořili: Vstaň, sežer hodně masa.* [Dan 7,5] První království tedy končí a nastupuje jiné. Opět stačí zalistovat knihou Daniel, tentokrát do 5. kapitoly, a zjistíme, že Babylónské království ještě za Danielova života padlo, a vlády se ujali Médové a Peršané (Dan 8,1). Třetí šelma vypadala *jako levhart a na bocích měla čtyři ptačí křídla. Ta šelma měla čtyři hlavy a byla jí dána vláda.* [Dan 7,6] Levhart, zvíře známé svou rychlostí, dostává křídla, aby se mohl přemístit z místa na místo ještě rychleji. A z historie víme, že s takovou rychlostí dobýval Alexander Veliký Perskou říši.

Pak přichází na scénu čtvrtá šelma. *Po tomto jsem v oněch nočních viděních přihlížel dále a hle, čtvrtá šelma strašlivá, úděsná a neobyčejně silná. Měla veliké železné zuby. Požírala, drtila a to ostatní svýma nohama pošlapávala. Ta byla ale odlišná ode všech šelem, které byly před ní, a měla deset rohů.* [Dan 7,7] Z dějin víme, že ještě jedna velká říše dobývá celý tehdy známý svět, a to říše Římská. Ta povstává po říši Alexandera velikého a dobývá a drtí vše, co se jí postaví do cesty.

Bůh ale neukázal, že by měla existovat ještě další velká říše, naopak předpovídal, že po Římu povstane deset různých království. Daniel se dovídá, že *…těch deset rohů, to deset králů povstane z toho království a po nich povstane jiný, jenž se od předešlých bude lišit a tři krále pokoří.* [Dan 7,24] A my víme, že Římská říše byla dobyta deseti barbarskými kmeny.

Ovšem pak povstane další království, které vyhladí tři předchozí království a bude se stavět proti Bohu. Navíc *Bude pronášet slova proti Nejvyššímu a svatým Nejvyššího nedá pokoj. Bude také uvažovat, že změní doby a právo, a budou mu do ruky vydány až do času a časů a půl času. Zasedne však soud a vládu mu odejmou. Bude zničen a úplně zahlazen, zatímco království a vláda i velikost všech království pod nebesy bude dána lidu svatých Nejvyššího. Jeho království je království věčné a všechny vlády jej budou uctívat a poslouchat.* [Dan 7,25-27] O koho se jedná? Máme tu království představené malým rohem. Má tyto znaky:

a) Povstal ze čtvrté šelmy (v. 23-24), tedy z Římské říše
b) Vyrostl mezi deseti rohy (v. 8), začíná se tedy formovat někdy v době pádu Římské říše. Názvy těch kmenů jsou: Sasové (Anglie), Frankové (Francie), Alamani (Německo), Vizigóti (Španělsko), Suebové (Portugalsko), Lombardi (Itálie), Burgundové (Švýcarsko), Herulové (vyhlazeni), Vandalové (vyhlazeni) a Ostrogóti (vyhlazeni)
c) Vyvrátil tři rohy (krále)(Dan 7, 8, 24), tedy vyhladil tři barbarské kmeny, tedy poslední tři jmenované.
d) Jevil se větší než ostatní rohy (Dan 7,20), tzn., dosáhne daleko větší moci, než jiné barbarské kmeny, ze kterých pak povstala Evropská království.
e) Lišil se ode všech ostatních (Dan 7,24), tedy bude jiného charakteru.
f) Má lidské oči (Dan 7,8), což značí inteligenci
g) Bude se rouhat Bohu, mluvit troufale (Dan 7, 8. 20. 25), tedy postaví se proti Bohu
h) Vedl válku proti svatým a přemáhal je (Dan 7,21. 25)
i) Bude se snažit změnit doby a zákon (Dan 7,25)
j) Svatí budou vydáni do jeho rukou do času, časů a poloviny času (Dan 7,25). Stejný časový úsek se objevuje i v knize Zjevení (Zj 12,14), jindy se o tomtéž časovém údobí hovoří jako o 1260 dní (Zj 12,6), nebo 42 měsíců (Zj 13,5). Pokud v proroctví počítáme za jeden den jeden rok (Ez 4,6), potom by vláda malého rohu měla trvat 1260 let.
k) Bude vládnout až do příchodu Věkovitého (Dan 7,22), tedy do druhého příchodu Ježíše Krista.
l) Jeho vláda mu bude odňata, bude zničen (Dan 7,26), jedou padne a bude odsouzen.

Má tedy povstat mocnost, která se bude stavět na odpor proti Bohu. Jan nazývá antikristem (1. J 2,18), Pavel člověkem bezzákonosti (2. Tes 2,2-4), Kristus ohavnost pustošení (Mk 13,14) – ale ti všichni, kteří žili v době Římské říše, kladou vládu této mocnosti někam do budoucnosti.

Již bylo vyřčeno mnoho hypotéz a návrhů, kdo je vlastně antikristem: někteří vidí tuto mocnost v islámu, jiní v protestantismu, někteří dokonce ve světové bance či v iluminátech. Jistě, některé tyto a jiné návrhy mají více či méně výše vypsaných znaků antikrista, ale pouze jedna mocnost je má všechny: a tou mocností je papežství.

Ta povstává (a) na pozadí Římské říše (= římskokatolická církev), získává svou moc v době příchodu barbarů (b)a podaří se jí vyhladit tři kmeny (c) Herkulů (493 po K.), Vandalů (534 po K.) a Herkulů (538 po K.). Tato mocnost se stane mocnější než Evropská království (d) a charakter její moci je na rozdíl od všech králů nadnárodní a ideologický (e). Papež a vrchní vedoucí v této církvi jsou bezesporu velmi inteligentní (f), a ve své chytrosti se postaví proti Bohu a budou se vůči Němu chovat troufale (g). Vidíme, jak papežství zakazovalo lidem vůbec jen číst Bibli, bohoslužby probíhali jen v latině, papežství pronásledovalo jakoukoliv skupinu (h), která se věrně hlásila k odkazu Bible (např. Valdenští, později i Luteráni, Kalvínisté apod.), prohlásilo svého vůdce – papeže – za zástupce Boha na zemi a dokonce mu dalo pravomoc vyhlásit ex katedra slova, která musí ostatní považovat jako neomylná. Tímto způsobem (i) změnil doby - doby k bohoslužbám ze soboty na neděli, a zákon - Boží desatero (vypustili 2. přikázání a změnili 4.).

Papežství získává velkou moc v roce 538 a její svrchovaná nadvláda končí až roku 1798 po K., kdy byl Francouzi obsazen Řím a katolická církev dostává tvrdou ránu. Vláda této mocnosti tedy trvala přesně 1260 let (j). Přesto i tuto událost "přežije" a podle Zjevení znovu povstane (což budeme ještě studovat) vládnout až do konce svět a(k) a teprve pak bude nad ní vykonán spravedlivý soud (l).

Tolik tedy aspoň ve zkratce výklad Daniele 7. kapitoly. Zjevení tedy budeme číst ve světle této historie. Zjistíme, že Bůh dává Janovi vidění, ve kterých přidává určité detaily, důrazy a informace o tom, čím vším si má církev Boží projít, hlavně ze strany papežství. *Je naléhavě zapotřebí studovat knihu Daniele a Zjevení a důkladně se učit jejich texty, abychom věděli, co je psáno.* [2SM 392]

Závěr. Symboly ve Zjevení budeme vykládat pomocí Bible, hlavně si budeme pomáhat texty ze starého zákona. Budeme prostřednictvím výkladových okének studovat nejenom prvotní, ale i druhotné významy určitých slov v knize Zjevení.

Navíc budeme dějiny vykládat podle dějové linie, jak je představena ve Starém zákoně, konkrétně v knize Daniel (hlavně ve 2. 7. a 8. kapitole); budeme si tedy hlavně všímat papežství na jedné straně a na straně druhé věrného Božího lidu.

Literární zvyky v Bibli

1.1. Vícenásobné naplnění proroctví

Jednou vyšel Ježíš z chrámu a přistoupili k Němu *jeho učedníci, aby mu ukázali na chrámové s tavby.* [Mt 24,1] Jiná evangelia naznačují, že se učedníci chrámem přímo chlubili: *Když vycházel z chrámu, řekl mu jeden z jeho učedníků: Učiteli, pohleď, jaké kameny a jaké stavby!* [Mk 13,1]; *Když někteří mluvili o chrámu, že je vyzdoben krásnými kameny a obětními dary,…* [Lk 21,5]

Kristova odpověď je tedy musela hodně zaskočit: *Ale on jim na to řekl: „Vidíte to všechno? Amen, pravím vám, jistě zde nezůstane kámen na kameni, který nebude stržen.* [Mt 24,2] Učedníci si nedokázali představit, že by mohl někdo někdy Hospodinův chrám zničit. Proto se ho zeptali: *Řekni nám, kdy to bude a jaké bude znamení tvého příchodu a skonání věku?* [Mt 24,3]

Všimněte si, že se učedníci ptají na dvě věci (1. kdy to bude (tj. zničení chrámu) a 2. jaké bude znamení tvého příchodu? (Kristův druhý příchod). Zdá se, že zničení chrámu by pro učedníky znamenal (doslova) konec světa. Učedníci se tedy ptají na dvě věci, z jejich pohledu šlo o jednu a tutéž věc. Jak Kristus odpovídá? V následující řeči (Mt 24,4-31) se objevují jak prvky zničení chrámu (Mt 24,15 srov. Lk 21,20-24!), tak popis druhého Kristova příchodu (Mt 24,27-31). Tím se toto proroctví naplňuje vícekrát, což není nic neobvyklého v hebrejské literatuře. *Kristus v Jeruzalémě viděl symbol světa - zatvrzelého v nevěře a vzpouře - , který spěje k Božímu soudu. ...*

Proroctví, které Kristus vyslovil, mělo dvojí smysl: Předpovídalo zkázu Jeruzaléma a zároveň hrůzy posledního velkého dne. ...Učedníci se zničením Jeruzaléma spojovali událost, kdy Kristus přijde osobně na zem v pozemské slávě, aby převzal vládu nad celosvětovou říší, potrestal zatvrzelé Židy a zlomil římskou nadvládu. Pán jim slíbil, že přijde podruhé. Proto si při zmínce o trestech nad Jeruzalémem vzpomněli na jeho druhý příchod. Když se na Olivové hoře shromáždili kolem Spasitele, zeptali se: "Kdy to nastane a jaké bude znamení tvého příchodu a skonání věku?" [Mt 24,3] *Budoucnost byla učedníkům milosrdně zahalena. Kdyby tehdy plně pochopili dvě strašné skutečnosti - utrpení Vykupitele, jeho smrt a zkázu města i chrámu - přemohla by je hrůza. Kristus jim naznačil význačné události, ke kterým dojde před koncem času. Tehdy mu však plně neporozuměli. Skutečný význam jeho slov měl být pochopen, až to Boží lid bude potřebovat. Proroctví, které Kristus vyslovil, mělo dvojí smysl: Předpovídalo zkázu Jeruzaléma a zároveň hrůzy posledního velkého dne. ... Spasitelovo proroctví o tom, že Jeruzalém postihne trest, se splní ještě podruhé, strašná zkáza Jeruzaléma je pouze náznakem oné závěrečné zkázy. V údělu vyvoleného města můžeme vidět úděl celého světa, který odmítá Boží milost a pošlapává Boží zákon.* [GC 22-35]

První naplnění se také stává předobrazem druhého naplnění. *Spasitelovo proroctví o zboření Jeruzaléma se naplní ještě jinak, a to tak, že ono strašné zpustošení města bylo pouze předpovědí příštích událostí. V osudu vyvoleného města můžeme vidět osud světa, který odmítá milost Boží a pošlapává zákon Boží.* [GC 36]

Všimněte si také, že první naplnění není úplné a nenaplní se v tak velké míře, jako je tomu u druhého naplnění. Kristus ve své předpovědi zmínil také evangelizaci celého světa (Mt 24,14), což se naplnilo jen částečně: evangelium bylo za dob apoštolů skutečně hlásáno skoro v celé Římské říši (viz kniha Skutky), ale ne na celém světě. Také předpověď o Jeho druhém příchodu na oblacích s velikou slávou (Mt 24,30-31) neproběhla při zničení Jeruzaléma. *Jak Jeho prorocké oko spočine na Jeruzalémě, vidí, že jak bylo město vydáno zničení, tak bude i svět vydán záhubě. Scény, které se udály při zničení Jeruzaléma, se budou během velkého a strašného soudného dne opakovat, ale ještě strašnějším způsobem…* [MS 40, 1897]

V kázání na hoře Olivové můžeme pozorovat i určitou "chronologii naplnění." Kristus nejprve mluví o tom, co se stane při prvním naplnění (Mt 24,1-20), pak popisuje další historii až do konce času a pak se dopodrobna zabývá událostmi na konci času: *Od zkázy Jeruzaléma přešel Ježíš rychle k významnější události, k poslednímu článku řetězu dějin země - k příchodu Syna Božího v moci a slávě. Mezi těmito dvěma událostmi byla podle Kristova vidění dlouhá staletí temna, staletí, jež se pro jeho církev vyznačovala krví, slzami a smrtelným zápasem. Pohled na takový výjev by učedníci nemohli snést, proto je Ježíš přešel jen krátkou zmínkou: "Neboť tehdy bude velké soužení," řekl, jaké nenastalo od počátku světa až do nynějška, a nikdy již nenastane. A kdyby nebyly ty dny zkráceny, nebylo by zachráněno žádné tělo; ale kvůli vyvoleným budou ony dny zkráceny." (Mt 24,21-22) Více než tisíc let takového pronásledování, jaké svět dosud nezažil, přijde na Kristovy následovníky. ... Pak s naprostou jasností mluví náš Pán o svém druhém příchodu a upozorňuje na nebezpečí, jež budou předcházet jeho příchodu na svět. (cit 24,23-27) ... Spasitel určuje znamení svého příchodu a nadto stanoví dobu, kdy se objeví první z těchto znamení: "Ihned po soužení oněch dnů se zatmí slunce a měsíc nebude vydávat svou zář, hvězdy budou padat z nebe a mocnosti nebes se zatřesou. Potom se ukáže znamení Syna člověka na nebi, a tehdy se budou bít v prsa všechny kmeny země. A uvidí Syna člověka přicházejícího na nebeských oblacích s mocí a velikou slávou " (Mt 24,29-31). Kristus prohlásil, že na konci velkého papežského pronásledování se slunce zatmí a měsíc přestane vydávat své světlo.* [DA 630-632]

Shrňme si to:

- Proroctví má dvojí naplnění.
- První je bezprostřední (týká se času, kdy žije prorok), druhé se týká budoucnosti
- Mezi prvním naplněním a druhým naplněním je časové období, které může být v proroctví zmíněno
- První naplnění bývá lokálního charakteru (vztahuje se pouze na Jeruzalém, potažmo Římskou říši), druhé se naplní celosvětově)
- Vyplnění prvního proroctví se stává náznakem (předobrazem) druhého naplnění
- Druhé naplnění bude ve větší míře (strašlivější)
- První se nenaplní celé, druhé ano (přicházející Syn člověka nenastal při zničení Jeruzaléma, ale nastane na konci věku).

Můžeme vzpomenout i na další případy vícenásobného naplnění proroctví: třeba na nebeského satana, kterého máme připodobněného k pozemskému vládci babylonu (Iz 14,3-21; nebo k Týrskému králi, viz Ez 28,2-19), nebo na přirovnání navrácení židovského národa z babylonského zajetí k nebeskému království na konci času, kdy Bůh shromáždí svůj lid ze všech končin země (např. Am 9,11-15) atd. U těchto vícenásobných proroctví obecně platí, že nějaké nebeské věci a události jsou vysvětlovány (přirovnány) k pozemským věcem. Kristus tento princip vysvětluje Nikodémovi znovuzrození z Ducha svatého, přirovnává to k pozemskému narození. Tento princip máme krásně vyjádřený v otázce: *Když jsem vám pověděl věci pozemské, a nevěříte, jak uvěříte, povím-li vám věci nebeské?* [J 3,12]

1.2 Personifikace

Personifikace znamená přenos lidských vlastností a jednání na určitý subjekt nebo pojem. Například židovský národ je na mnoha místech v Bibli přirovnán k ženě: *Již se o tobě nebude říkat: Opuštěná a o tvé zemi se již nebude říkat: Pustá, ale budeš nazývána: Mám v ní zalíbení a tvá země: Provdaná, protože Hospodin bude mít v tobě zalíbení a tvá země bude mít manžela.* [Iz 62,4]

U personifikace se ptáme: co má společného subjekt (osoba, věc, pojem), s osobou, která věc představuje? Tedy podobně jako obecně v přirovnání srovnáváme subjekt A a subjekt B, s tím "rozdílem", že jeden ze subjektů je nějaká persona (postava). V našem případě se tedy ptáme: co má společného Izraelský národ a žena, jejichž manželem je Bůh? Co nám tím chce Hospodin říct?

- manžel svou manželku miloval. I Bůh miluje svůj lid
- žena byla ve starověku finančně závislá na manželovi a jeho péči, i Izraelci jsou zcela závislí na Bohu
- muž rozhodoval do velké míry o životě ženy, i Bůh jako svrchovaný vládce rozhodoval o Svém lidu
- …

Bůh samozřejmě mohl na rovinu říci, že se o svůj lid postará, že má každého Izraelce rád, atd. ale proč to neříct tímto uměleckým krásnějším způsobem, nad kterým se čtenář může do hloubky zamyslet?

Příklad ze Zjevení:

Ale to mám proti tobě, že trpíš ženu Jezábel, která si říká prorokyně, vyučuje a svádí mé otroky, aby smilnili a jedli maso obětované modlám. [Zj 2,20]

Jan tento verš psal v době, kdy už byla Jezábel stovky let po smrti. Tato žena je personifikací a my se tedy ptáme: Jaké má Jezábel základní charakteristiky? Koho nebo co představuje?

O Jezábel víme, že byla modloslužebnicí, která používala náboženskou moc, aby pronásledovala ty, kteří věrně slouží Bohu. Zdá se, že v křesťanské církvi lidé trpěli určitou skupinu lidí, kteří ostatní sváděli k hříchu prostřednictvím modloslužby a státní moci. Spojitostí mezi těmito křesťany je samozřejmě více.

Personifikace může „fungovat“ i naopak: nějaký subjekt nebo pojem je „zhmotněn“ do osoby, do které se promítá charakteristika subjektu. Když chtěl Bůh například umělecky vyjádřit, že se ve světě bude před jeho příchodem násobit smrt, rozhodl se, že smrt personifikuje do zkázonosného jezdce, který vyjíždí do širého světa šířit zhoubu:

A když otevřel čtvrtou pečeť, uslyšel jsem hlas čtvrté živé bytosti, jak řekla: „Pojď! “ A uviděl jsem, a hle, kůň plavý; a jméno toho, který na něm seděl, bylo Smrt, a Hádes ho doprovázel. [Zj 6,7-8]

Ostatně, sami můžete srovnat prostého popisu Krista, co se stane před Jeho druhým příchodem:

Když byste uslyšeli o válkách a nepokojích, nevyděste se. Neboť to musí nejprve nastat, ale konec nebude hned.“ Potom jim říkal: „Povstane národ proti národu a království proti království, budou veliká zemětřesení a na různých místech hlad a mor, budou hrůzy a veliká znamení z nebe. [Lk 21,9-11]

S uměleckým popisem, ve kterém vidíme události z Lukášova evangelia zmatněné (personifikované) v Janově vidění: *Když otevřel druhou pečeť, uslyšel jsem, jak ta druhá živá bytost řekla: „Pojď! “ A vyšel jiný kůň, ohnivě rudý; a tomu, kdo na něm seděl, bylo dáno, aby vzal ze země pokoj a aby se lidé navzájem zabíjeli; a byl mu dán veliký meč. A když otevřel třetí pečeť, uslyšel jsem, jak třetí živá bytost řekla: „Pojď! “ A uviděl jsem, a hle, černý kůň; a ten, který na něm seděl, měl ve své ruce vahadlo. A uslyšel jsem cosi jako hlas uprostřed těch čtyř živých bytostí, který řekl: „Mírka pšenice za denár a tři mírky ječmene za denár. Olej a víno nezdražuj.1 “A když otevřel čtvrtou pečeť, uslyšel jsem hlas čtvrté živé bytosti, jak řekla: „Pojď! “ A uviděl jsem, a hle, kůň plavý; a jméno toho, který na něm seděl, bylo Smrt, a Hádes ho doprovázel. Byla jim dána moc nad čtvrtinou země, aby zabíjeli mečem, hladem, smrtí a šelmami země.* [Zj 6,3-8]

(1) tato slova naznačují příchod hlad

1.3 Paralelismy

Bibličtí pisatelé (zvláště proroci) používali často hebrejskou poezii, ve které platil jeden z uvedených principů:

1. Synonymní paralelismus (druhý řádek opakuje nebo potvrzuje myšlenku prvního řádku). Například:
Setřel jsem jako oblak tvá přestoupení
a jako mračno tvé hříchy Iz 44,22

Příklad ze Zjevení:
...a stal se příbytkem démonů,
vězením všech nečistých duchů Zj 18,2

2. Antitetický paralelismus (druhý řádek je v protikladu k prvnímu řádku). Například:
Nevolali ke mně o pomoc ve svém srdci,
ale naříkali na svých ložích. Oz 7,14

Příklad ze Zjevení:
Proto se radujte, nebesa a vy, kdo v nich přebýváte.
Běda zemi a moři, neboť k vám sestoupil Ďábel
s velikou zuřivostí Zj 12,12

3. Syntetický paralelismus (druhý řádek doplňuje informace k prvnímu řádku). Například:
Zachránci vystoupí na horu Sijón,
aby soudili Ezauovu horu. Abd 21

Příklad ze Zjevení:
Nyní přišla záchrana, moc a kralování našeho Boha
a pravomoc jeho Krista,

neboť byl svržen žalobce našich bratří,
který je obviňoval před naším Bohem dnem i nocí. Zj 12,10

Pokud je ve Zjevení použita poezie (což jde vidět hlavně v ČEP, kde má poezie zvláštní rozvržení textu na střed), používá jeden z těchto paralelismů.

1.4 Použití několika synonym

V Bibli se na mnoha místech objevuje v jedné větě za sebou hned několik synonym, čímž se chce vyjádřit určitý důraz či důslednost. Například: *Miluj Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou silou.* Dt 6,5 Touto výzvou jsme vyzváni, abychom milovali Hospodina opravdu „důsledně", bytostně, úplně celou svou bytostí). Jiný příklad: *...protože mne Abraham uposlechl a zachovával, co jsem mu uložil, mé příkazy, má ustanovení a mé zákony.* Gn 26,5 Abraham byl tedy důsledný v zachovávání úplně všech Božích nařízení. *...naplňte mou radost a smýšlejte stejně, mějte stejnou lásku, buďte jedné duše, jednoho smýšlení,…* Fil 2,2 Křesťané jsou vyzváni, aby zachovávali v církvi co nejužší jednotu.

Jindy máme zase do detailu rozepsány určité věci nebo pojmy (některé jsou i synonyma), podobného druhu, které vyjadřují podobnou myšlenku jako v předchozích případech. Tyto výčty jsou v Bibli (hlavně v NZ) častým literárním zvykem: *Skutky těla jsou zřejmé, jsou to cizoložstvo, smilstvo, nečistota, bezuzdnost, modloslužba, čarování, nepřátelství, svár, žárlivost, hněvy, soupeření, rozdělení, sekty, závisti, vraždy, opilství, hýření a podobné věci* Gal 5,19-20

Příklad ze Zjevení:
Vody, které jsi viděl, kde ta smilnice sedí, jsou lidé a zástupy, národy a jazyky. Zj 17,15
(pod smilnicí sedí skutečně velké množství lidí z celého širého světa)

1.5 Použití kontrastů

Bibličtí pisatelé velmi často používají kontrasty. Proč? Dobrá myšlenka (nebo pojem, čin) se dá lépe vyjádřit a pochopit, když uvedeme její kontrast. Co to například znamená, že bychom neměli být „soupeřiví", nebo „ješitní" (synonyma)? Abychom dokázali dobře odpovědět, Pavel nám pomáhá kontrastem:

nic nedělejte ze soupeření ani z ješitnosti,
nýbrž v pokoře pokládejte jeden druhého za přednějšího než sebe. (Kontrast)

Nevěnujte pozornost každý jen vlastním zájmům,
nýbrž každý i zájmům těch druhých. Fil 2,3-4 (Kontrast)

Tento kontrast je samozřejmě velice patrný v antitetickém paralelismu (viz předchozí studium: Paralelismy), kdy chce pisatel přísloví ukázat správné jednání tak, že popíše chování hloupé (srovnává chování hlupáka a muže rozumného):
Chytrý člověk skrývá poznání,
ale srdce hlupáků vykřikuje hloupost. Př 12,23 (Kontrast)

Každý chytrý člověk bude jednat podle poznání,
avšak hlupák bude šířit svoji hloupost. Př 13,16 (Kontrast)

Příklad ze Zjevení:
Kdo ubližuje, ať ještě ubližuje do konce,
kdo je špinavý, ať se ještě ušpiní,
(kontrast)
a kdo je spravedlivý, ať ještě až do konce koná spravedlnost,
a kdo je svatý, ať se ještě posvětí. Zj 22,11

Ve Zjevení jsou často v kontrastu lidé či mocnosti, obvykle na jedné straně vidíme Boha a dobro, a na straně druhé satana, šelmy a zlo. Například ve Zj 13 čteme o těch, co slouží šelmě a mají její cejch (Zj 13) a hned dále v další kapitole v kontrastu zase o těch, co slouží Bohu a mají Jeho pečeť (Zj 14). Tím je Zjevení typické.

1.6 Řečnické otázky

Někdy se v Bibli setkáváme s řečnickými otázkami. Pokud pisatel položí řečnickou otázku, nechce, aby se na ni veřejně (hlasitě) odpovědělo, ale aby si na ni odpověděl každý sám, což ho bude vést k určité myšlence.

Ukážeme si to na příkladu: *Kdo je mezi bohy jako ty, Hospodine? Kdo je jako ty, vznešený v svatosti, budící bázeň slavnými skutky, činící divy?* Ex 15,11 Jedná se o krátký úryvek z písně, kterou oslavoval Mojžíš s Izraelským lidem Hospodina (Ex 15,1). Na tuto otázku ale v písni nenajdete přímou odpověď. Přesto když slyšíme tuto píseň, položíme si v duchu otázku: Kdo je jako Bůh? Kdo se mu může vyrovnat? A odpovíme si: Nikdo. Uvědomíme si velikost Jeho majestátu, Jeho mocné skutky a zázraky, a vede nás to právě k takové odpovědi.

Příklad ze Zjevení:
Kdo je podobný té šelmě a kdo s ní může bojovat? Zj 13,4
Kdo by se nebál tebe, Pane, a neoslavoval tvé jméno? Zj 15,4
Které město je podobno tomu velikému městu? Zj 18,18

Závěr: Ve Zjevení budeme prostřednictvím malých poznámek na okraji sledovat literární zvyky, které nám pomohou lépe pochopit studovaný text.

1.7 Bližší vysvětlení určitého detailu

V Biblické literatuře se někdy setkáváme se zvláštním zvykem: je řečena (nebo představena) určitá skutečnost, příběh, nebo vize, který je víceméně strohý nebo nedostatečně vysvětlený. Pak přichází někdo, kdo tuto skutečnost detailně vysvětlí a rozvine.

Například u proroka Daniele v Dan 7 čteme o vizi, která se sice zaobírá čtyřmi zvířaty (Dan 7,1-7), ale důraz je položen na poslední zvíře a zvláště pak na malý roh, který z tohoto zvířete vyrůstal (Dan 7,8-14). Prorok Daniel se pak zeptal zvláště na působení malého rohu (Dan 7,19), a vše mu bylo Božím poslem detailněji rozvinuto a vysvětleno (Dan 7,23-27).

Detailní rozvinutí jednoho verše můžeme pozorovat také ve Zjevení. Například ve Zj 1,20 čteme: *Tajemství těch sedmi hvězd, které jsi spatřil na mé pravici, i těch sedmi zlatých svícnů: Sedm hvězd jsou andělé sedmi sborů, sedm svícnů je sedm sborů.* [Zj 1,20] a v následujícím textu se dovídáme o tom, jak Bůh milostivě posílá poselství právě těmto sedmi sborům (Zj 2,1-3,21).

Ve Zj 5 se dočítáme o sedmkrát zapečetěném svitku. Co konkrétně obsahuje? Co se stane, až bude odpečetěn? To máme detailně popsáno ve Zj 6-11.

Nebo odpověď na otázku bezbožných při druhém příchodu: *„Padněte na nás a skryjte nás před tváří toho, který sedí na trůnu, a před hněvem Beránka! Neboť přišel veliký den jejich hněvu; kdo bude moci obstát?“* [Zj 6,16-17] nacházíme rozvinutou hned v následující kapitole (Zj 7).

O něco dále zase čteme: *Drak se na tu ženu rozzuřil a odešel, aby rozpoutal válku proti ostatním z jejího potomstva, kteří zachovávají Boží přikázání a mají Ježíšovo svědectví.* [Zj 12,17] A tento boj mezi satanem (drakem) a Božím lidem (ostatním z jejího potomstva) je detailně popsán v celé 13. kapitole Zejvení.

1.8 Slyšel jsem-viděl jsem

Apoštol Jan ve Zjevení velice často nejprve něco (nebo někoho) uslyší, a následně to pak i uvidí:

V den Páně jsem se ocitl v Duchu a uslyšel jsem za sebou mocný hlas jako zvuk polnice, ... Obrátil jsem se, abych viděl hlas, který se mnou mluvil. [Zj 1,10.12]

Ale jeden ze starších mi říká: „Neplač. Hle, zvítězil lev, ten z kmene Judova, kořen Davidův, aby otevřel ten svitek a jeho sedm pečetí.“ A tu jsem spatřil, že uprostřed trůnu a těch čtyř živých bytostí a uprostřed těch starších stál Beránek jako zabitý; měl sedm rohů a sedm očí, což jest sedm duchů Božích, vyslaných do celé země. [Zj 5,5-6]

Vojska jejich jízdy měla dvě stě miliónů mužů — uslyšel jsem jejich počet. 17A takto jsem ve vidění spatřil koně a ty, kteří na nich seděli... [Zj 9,16-17]

Tento princip ale není pevně stanovený:

I uviděl jsem, když Beránek otevřel jednu ze sedmi pečetí, a uslyšel jsem, jak jedna z těch čtyř živých bytostí řekla hromovým hlasem: „Pojď! A uviděl jsem, a hle, bílý kůň... [Zj 6,1-2]

I uviděl jsem a uslyšel jsem hlas mnoha andělů okolo trůnu a těch živých bytostí a těch starších, jejich počet byl desetitisíce desetitisíců a tisíce tisíců, [Zj 5,11]

Kapitola I.

Prolog ke knize (1,1-8)

1,1-2

1 Zjevení Ježíše Krista[1], které mu dal Bůh, aby svým otrokům ukázal, co se má brzy stát. On to prostřednictvím
svého anděla naznačil[2] svému otroku Janovi. 2 Ten dosvědčil Boží slovo a svědectví Ježíše Krista, vše, co uviděl.
3 Blahoslavený, kdo předčítá, i ti, kdo slyší slova tohoto proroctví a zachovávají, co je v něm zapsáno, neboť ten
čas je blízko.

(1) Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ - v překladu Ježíšovo Zjevení (Ježíš je "majitelem" zjevení), nebo je možný také překlad: Zjevení Ježíše (zjevení představuje (zjevuje) Ježíše
(2) ἐσήμανεν - v překladu naznačit, uvést ve známost. Stejné slovo je použité v Septuagintě v Dan 2,42, kde prorok Daniel dává výklad králi Nebúkadnesarovi ohledně symbolického významu sochy ve snu (Dan 2).

Hned v úvodu se dovídáme o tom, čeho se vlastně celá kniha týká. Jedná se o zjevení, které dal Bůh Otec Kristu, svému Synu (podobně i v J 12,49; 17,8), který jej předal Janovi a ten sedmi sborům v Malé Asii (1,1-4). Autorem Zjevení je tedy ve skutečnosti ani ne tak Jan, jako Bůh.

Celá Bible je zjevení, protože všechna zjevení lidem přicházejí skrze Krista a všechna se soustřeďují v Něm. Bůh k nám promlouval skrze svého Syna, jemuž patříme stvořením i vykoupením. Kristus přišel k Janovi vypovězenému na ostrově Patmos, aby mu předal pravdu pro tyto poslední dny a ukázal mu, co se musí brzy stát. Ježíš Kristus je velkým správcem Božského zjevení. Skrze Něho máme poznání toho, co můžeme očekávat v závěrečných scénách dějin této země. Bůh dal toto zjevení Kristu a Kristus oznámil totéž Janovi.

Jan, milovaný učedník, byl tím, který byl zvolen, aby obdržel tato zjevení. Byl posledním žijícím z prvních vyvolených učedníků. V době Nového zákona byl poctěn tak, jako byl prorok Daniel poctěn v době Starého zákona.

Poučení oznámena Janovi byla tak důležitá, že Kristus přišel osobně z nebe, aby je předal svému služebníkovi a přikázal mu, aby je oznámil sborům. Tato poučení mají být tématem našeho pečlivého a zbožného studia, protože žijeme v době, kdy lidé, kteří nejsou vyučování Duchem svatým, budou předkládat falešné teorie. Tito lidé budou zaujímat vysoká postavení a budou uskutečňovat ctižádostivé plány. Budou se snažit vyvýšit sami sebe a převrátit veškerý řád věcí. Bůh nám dal zvláštní pokyny, aby nás před takovými lidmi ochránil. Přikázal Janovi, aby zapsal do knihy to, co se stane v závěrečných událostech dějin této země [MS 129, 1905]

Slovíčko zjevení v prvním verši se překládá z řeckého *apokalyptó*. Jak můžeme chápat tento výraz? Apokalyptó by mohlo naznačovat, že bychom měli celou knihu zařadit do tzv. apokalyptické literatury (viz úvod: O jaký literární druh se jedná?). Tento výraz ale může také znamenat vidění (tzn. vizi od Boha, stejné slovo je použito např. v Gal 1,12), nebo také odhalení (Krista): totiž jak se Kristus v této knize zjevuje (odhaluje) svému služebníku Janovi a celé křesťanské církvi v období lidských dějin. Takže zatímco evangelia představují Kristovu službu zde na zemi, Zjevení nám dává odpověď na to, co pro lidstvo koná Ježíš po svém odchodu do nebe. Tak se naplňují Ježíšova slova, která pronesl těsně před svým vystoupením na nebesa: *A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.* [Mt 24,20]

Existuje ještě jeden pohled. Když v antickém světě někdo vytesal sochu nebo vytvořil nějaké velkolepé dílo, potom to bylo přikryto plachtou až do doby, než mělo být veřejně odhaleno (podobně i dnes když někdo např. navrhne a vyrobí nějaký nový model automobilu, který má být někde představen, přikryje se plachtou a pak se veřejně najednou odhalí před zraky publika). Plachta se pak v určený čas slavnostně odhrnula a celé obecenstvo pak může vidět ono velkolepé dílo. Jednalo se o odhalení, Řekové pro tento akt používali slovo apokalyptó. V tomto smyslu by to mohlo znamenat, že Kristus lidem skrze Zjevení slavnostně odhalil něco velkolepého a hodnotného, co bylo před tím skryto: totiž budoucnost světa, tj. … to, co se má brzy stát. [Zj 1,1]

1,3

3Blahoslavený, kdo předčítá, i ti, kdo slyší slova tohoto proroctví a zachovávají, co je v něm zapsáno, neboť ten čas je blízko.

Toto jsou slova naučení, která by měla být trpělivě dávána Božímu lidu. Nechť naše vyučování odpovídá době, ve které žijeme. Nechť je předkládáno náboženské vyučování, které v souladu s poselstvím poslaným od Boha. [6T 128]

Na konci knihy proroka Daniele čteme: *Nato mi odvětil: Běž, Danieli, neboť ta slova jsou uzavřena a zapečetěna až do času konce. Mnozí budou čištěni a běleni a tříbeni. Zatímco ničemové budou jednat ničemně a žádní ničemové nic nepochopí, ti rozumní však pochopí.* [Dan 12,9-10] Kniha Daniel teda měla být zapečetěna a pochopena až na konci časů. Podobné výroky nacházíme v židovské (apokalyptické) literatuře vznikající několik staletí před NZ událostmi.

Ale ve Zjevení se hned v úvodu dočítáme o tom, že autor knihy má úplně opačný záměr: *Blahoslavený, kdo předčítá, i ti, kdo slyší slova tohoto proroctví a zachovávají, co je v něm zapsáno, neboť ten čas je blízko.* [Zj 1,3] *Závěr Zjevení pak tento záměr potvrzuje: A hle, přijdu brzy. Blahoslavený, kdo zachovává slova proroctví tohoto svitku. … Ještě mi řekl: „Nezapečeť slova proroctví tohoto svitku, neboť ten čas je blízko.* [Zj 22,7.10]

Mnozí přijali myšlenku, že kniha Zjevení je zapečetěná kniha a nebudou věnovat svůj čas studiu jejich tajemství. Říkají, že musí pohlížet na slávu spasení a že tajemství zjevená Janovi na ostrově Patmos nejsou tak důležitá.

Ale Bůh na tuto knihu takto nepohlíží. Prohlašuje: "Já dosvědčuji každému, kdo slyší slova proroctví tohoto svitku: kdo by k nim něco přidal, tomu Bůh přidá ran zapsaných v tomto svitku; a kdo by ze slov svitku tohoto proroctví něco odejmul, tomu Bůh odejme jeho díl ze stromu života a ze svatého města, které byly popsány v tomto svitku. Ten, který o tom svědčí, praví: Ano, přijdu brzy. Amen, přijď, Pane Ježíši! Milost Pána Ježíše Krista se všemi svatými. Amen." [Zj 22,18-20]

Kniha Zjevení světu otvírá to, co bylo, co je a co přijde; je pro naše poučení, pro nás, na které přichází konec světa. Měla by se studovat s uctivou bázní. Máme přednost vědět, k čemu je naše učení. Zacházíme ale s Božím slovem s úctou, která mu náleží a s vděčností, kterou by byl Bůh potěšen? "Veškeré Písmo je vdechnuté Bohem a je užitečné k učení, k usvědčování, k napravování, k výchově ve spravedlnosti, aby Boží člověk byl takový, jaký má být, důkladně vystrojený ke každému dobrému skutku." [2. Tim 3,16-17]
Sám Pán zjevil svému služebníku Janovi tajemství knihy Zjevení a chce, aby ji všichni otevírali a studovali. V této knize jsou vylíčeny události, které jsou nyní minulostí, a některé věci věčného zájmu, které se dějí kolem nás; jiné proroctví nebudou docela naplněna, až do konce času, kdy se uskuteční poslední velký boj mezi silami tmy a Knížetem nebes. [7BC 954]

Ti, kdo jí tělo a pijí krev Syna Božího, budou z knih Daniel a Zjevení přinášet pravdu inspirovanou Duchem svatým. Uvedou v pohyb síly, jež nebudou moci být potlačeny. Otevřou se ústa dětí, aby hlásaly tajemství, jež byla skryta lidskému rozumu… Mnoha proroctví se mají naplnit v rychlém sledu za sebou. Všechny živly mají být uvedeny v činnost. Dějiny se budou opakovat; staré spory znovu ožijí a nebezpečí bude obklopovat Boží lid na každému kroku.

…Protože se blížíme k závěru historie této země, proroctví vztahující se k posledním dnům si zvláště zaslouží našeho studia. Poslední kniha Nového Zákona je plná pravd, jež potřebujeme pochopit. Satan zaslepil mysl mnohých tak, že jsou vděční za každou výmluvu, jen aby nemuseli bádat ve Zjevení. Ale Kristus zde skrze svého služebníka Jana prohlašuje, co se bude dít v posledních dnech, a praví: "Blahoslavený, kdo předčítá, i ti, kdo slyší slova tohoto proroctví a zachovávají, co je v něm zapsáno, neboť ten čas je blízko." [Zj 1,3 TM 116]

Mnozí zastávají názor, že kniha Zjevení je zapečetěnou knihou, a proto nebudou věnovat čas ke studiu jejich tajemství. Říkají, že svůj pohled mají zaměřený na slávu spasení a že tajemství zjevena Janovi na ostrově Patmos jsou hodna menší pozornosti. Bůh však na tuto knihu takto nepohlíží. ...
Kniha Zjevení odhaluje před světem co bylo, co je a co má přijít. Je to k poučení všem, kteří žijí v době, kdy přijde konec světa. Kniha by měla být studována s uctivou bázní. Byli jsme poctěni poznáním toho, co je pro naše poučení. ...

Sám Pán zjevil svému služebníku Janovi tajemství knihy Zjevení a chce, toto tajemství bylo otevřeno všem lidem. V této knize jsou popsány scény, které nyní patří již do minulosti, a některé události věčného významu, které se nyní dějí kolem nás. Další z jejich proroctví nedojdou svého vyplnění, dokud nenastane konec času, kdy proběhne poslední velký spor mezi mocnostmi temnoty a Knížetem nebes [RH 31. 8. 1897]

Knihu bychom měli také slyšet (v židovském pojetí to znamená něco uslyšet, pochopit a pak na základě toho zodpovědně jednat (Přísl 4,1; Jer 5,41; Mt 15,10; 21,33; …). V podstatě to znamená, že bychom neměli Zjevení jen předčítat a poslouchat, ale také zachovávat (Zj 1,3). Proroctví sice mohou sloužit i k tomu, abychom upevnili svou víru, když budeme vidět, jak se vše naplňuje (J 13,19), ale hlavním záměrem této knihy je přivést posluchače k tomu, aby začali zachovávat to, co se zde dočtou. Informace ze Zjevení by zkrátka měly ovlivnit náš praktický život, a to nejenom díky zajímavým a radám, ale také kvůli tomu, abychom se nenechali svést falešnými učeními, jak nás před nimi varoval Kristus (Mt 24,4-5).

Vezměme si například proroka Jeremiáše, který upozorňoval Izraelský národ na to, že by se měli poddat Babylonskému králi a nebouřit se proti jeho nadvládě. Pokud se mu ale vzbouří, špatně to dopadne: babylónský král Nebúkadnesar si to nenechá líbit a vtrhne do Jeruzaléma a ten bude zdevastován jeho vojskem. Pokud se mu ale poddají, ušetří si tím spoustu starostí. Tím, že znali budoucnost, věděli, jak se mají v budoucnu zachovat. Žel, židé Jeremiášovi rady, výtky a předpovědi neuposlechli a dopadlo to s nimi špatně. I my, křesťané, dostáváme skrze Zjevení poučení o tom, co se budoucnu stane a na co si máme dávat pozor. Dejme si pozor, abychom nedopadli jako nevěřící židé.

(1,4-6) Úvodní chvalozpěv

4Jan sedmi sborům v Asii: Milost vám a pokoj od Toho, který jest a který byl a který přichází, i od sedmi duchů, kteří jsou před jeho trůnem, 5a od Ježíše Krista, jenž je věrný svědek, prvorozený z mrtvých a vládce králů země. Tomu, jenž nás miluje(1) a svou krví nás rozvázal(2) z našich hříchů 6a učinil nás královstvím, kněžími svému Bohu a Otci -- jemu sláva i moc na věky věků. Amen.

(1) ἀγαπῶντι ἡμᾶς - v překladu doslova "milující nás", trvalá (průběhová) činnost
(2) λύσαντι - v překladu rozvázal, uvolnil, ale také zničil, zlomil, anuloval

Následuje úvodní pozdrav, který má stejné charakteristické znaky jako NZ epištoly. Obvykle se shodují v těchto bodech:

1. Jméno adresáta (Zj 1,4 – Jan)
2. Jméno odesílatele (Zj 1,4 – sedmi sborům v Asii)
3. Pozdrav (Zj 1,4 – milost vám a pokoj)
4. Modlitební přání a díkuvzdání (Zj 1,5-6)

1,4

4Jan sedmi sborům v Asii: Milost vám a pokoj od Toho, který jest a který byl a který přichází, i od sedmi duchů, kteří jsou před jeho trůnem,

Místo klasického pozdravu římské doby, kdy odesílatel dopisu použil řecké slovo *chairein* (v překladu *pozdrav*), se v Novém zákoně setkáváme poměrně často s přáním *charis* (v překladu *milost*, tedy jakési přání milosti Boží) a Zjevení není výjimkou: *Milost vám a pokoj…* Zj 1,4 Úplně stejnou formulku pozdravu používá kromě Jana, autora Zjevení, také apoštol Pavel ve svých dopisech (např. Ř 7,1; 1.Kor 1,3; …).

Jan představuje Krista jako *Toho, který jest a který byl a který přichází* Zj 1,4, což připomíná formulaci Božího jména z Ex 3,14: *JSEM, KTERÝ JSEM* (hebrejsky Jahve (JHVH), česky Hospodin).

Zjevení pochází také od *sedmi duchů, kteří jsou před jeho trůnem*. O koho se jedná? Před pozemským trůnem někdy stálo sedm rádců (Ezdr 7,14!). Tito lidé se podíleli na královských rozhodnutích.

Sedm symbolizuje plnost (viz níže). Jedná se tedy patrně o obrazné vyjádření (plnosti) Ducha svatého, který je autorem nejen Zjevení, ale i jiných Biblických knih: *Toto především vězte, že žádné proroctví Písma není záležitostí vlastního výkladu. Neboť proroctví nikdy nebylo proneseno z lidské vůle, nýbrž unášeni Duchem Svatým mluvili lidé poslaní od Boha.* 2. Pt 1,20-21 Právě Duch svatý je naším Rádcem, když nás např. uvádí do veškeré pravdy (Jan 16,13).

Pro hlubší studium viz komentář ke Zj 4,4-5.

Tato slova někteří spojují s Iz 11,2: *A spočine na něm Duch Hospodinův: Duch moudrosti a rozumnosti, Duch rady a udatnosti, Duch poznání a bázně před Hospodinem.* [Iz 11,2] Tady může být trochu problém, protože Iz 11,2 vyjmenovává "pouze šest duchů": moudrosti, rozumnosti, rady, udatnosti, poznání a bázně před Hospodinem. Apoštolové ale používali běžně řecký překlad Starého zákona (takzvanou Septuagintu), kde bychom Iz 11,2 mohli přeložit takto: *a Duch Boží na něm spočine: duch moudrosti a rozumnosti, duch rady a síly, duch zbožnosti a poznání jej naplní; duch bázně před Bohem.* Zde už těch duchů, které spočinou na Kristu (viz Iz 11,1) "napočítáme" sedm. Sedmička symbolizuje úplnost (viz další stránka).

1,5-6

5a od Ježíše Krista, jenž je věrný svědek, prvorozený z mrtvých a vládce králů země. Tomu, jenž nás miluje a svou krví nás rozvázal z našich hříchů 6a učinil nás královstvím, kněžími svému Bohu a Otci -- jemu sláva i moc na věky věků. Amen.

Při hlubším studiu zjistíme, že modlitební přání i následující zmínku o druhém příchodu (Zj 1,7-8) apoštol Jan formuje tak, že v něm shrnuje účel celé knihy. To patrně odráží židovský zvyk, podle kterého se to nejdůležitější (shrnutí) nachází vždy na začátku. Když například apoštol Pavel chce psát v dopise 1.Korintským o duchovních obdarováních (v kapitolách 1.Kor 12-14), zmíní je už v úvodu dopisu (1.Kor 1,5-7), nebo když chce v celém dopise Galatským zdůraznit, že přijal evangelium, které přináší spasení a očištění od hříchů skrze VÍRU (Gal 3-4 kap.), a že tuto zvěst přijal od Boha a ne od lidí (Gal 1,10-16) - zdůrazní tyto skutečnosti také hned v úvodních slovech (Gal 1,1.4).

Sedm. Toto číslo mělo hlubokou symbolickou hodnotu nejen pro židy, ale také pro Sumery, Babyloňany, nebo Kanaánce. Během období mezi Starým a Novým zákonem se stala sedmička velmi oblíbeným číslem. Nemůžeme se proto divit, že se toto číslo v NZ vyskytuje 89x, z toho 56x právě ve Zjevení.

Sedmička se v Písmu velmi často používá k označení úplnosti, nebo obecně ve spojitosti s Božím působením. *Číslo sedm ukazuje na úplnost* [AA 585]

Svému služebníkovi řekl: Jdi a podívej se směrem k moři. Šel, podíval se a řekl: Nic tam není. Řekl: Sedmkrát se vrať. Když to bylo posedmé, řekl: Hle, oblak malý jako lidská dlaň vystupuje z moře. Řekl: Jdi a řekni Achabovi: Zapřáhni a jeď, ať tě nezadrží déšť. [1.Kr 18,42-44]
Eliáš očekával vyslyšení svých modliteb, když prosil o déšť. Pak přišel déšť v plnosti.
Elíša k němu poslal posla se slovy: Jdi a umyj se sedmkrát v Jordánu; tvé tělo se obnoví a budeš čistý. … Sestoupil tedy, ponořil se sedmkrát do Jordánu podle slova muže Božího a jeho tělo se obnovilo a bylo jako tělo malého chlapce -- byl čist. [2.Kr 5,10.14]
Náman se na výzvu proroka Elíši 7x umyl v Jordánu a Bůh ho úplně očistil od malomocenství.
Hospodinovy řeči jsou čisté, jsou jako stříbro přetavené v hliněné peci, sedmkrát přečištěné. [Ž 12,7]
neboť spravedlivý může sedmkrát upadnout a zase povstane, ale ničema padne ve zlu. [Př 24,16]
Sedmkrát za den tě chválím za tvá spravedlivá nařízení. [Ž 119,164]
A tu jsem spatřil, že uprostřed trůnu a těch čtyř živých bytostí a uprostřed těch starších stál Beránek jako zabitý; měl sedm rohů a sedm očí, což jest sedm duchů Božích, vyslaných do celé země. [Zj 5,6]

V modlitebním přání a díkuvzdání se v některých Novozákonních dopisech vzpomínají všechny tři osoby Božské trojice. Stejně to vidíme i ve Zjevení: *Milost vám a pokoj od Toho, který jest a který byl a který přichází, i od sedmi duchů, kteří jsou před jeho trůnem, a od Ježíše Krista, jenž je věrný svědek, prvorozený z mrtvých a vládce králů země.* [Zj 1,4-5]

Bůh Otec. Slova *… Toho, který jest a který byl a který přichází, …* [Zj 1,4] ukazují na verš Zj 1,8: *Já jsem Alfa i Omega, počátek i konec, praví Pán Bůh, Ten, který jest a který byl a který přichází, ten Všemohoucí.* [Zj 1,8] Kdo je to ten Všemohoucí? Bible takto označuje Boha Otce:
Proto ‚vyjděte z jejich středu a oddělte se,' praví Pán, ‚a nečistého se nedotýkejte; a já vás přijmu a budu vám Otcem a vy mi budete syny a dcerami', praví Pán Všemohoucí. [2.Kor 6,18]
… však svatyni jsem v něm neviděl, neboť jeho svatyní je Pán Bůh Všemohoucí a Beránek. [Zj 21,22]

Bůh Duch svatý. Má se za to, že sedm duchů ve Zj 1,4 označuje osobu Ducha svatého. Ovšem za předpokladu, že sedmičku bereme jako symbolické vyjádření plnosti Ducha (Zj 5,6; viz studium k tomuto verši).

Bůh Ježíš. Pokoj v neposlední řadě přichází od *od Ježíše Krista* [Zj 1,4] Ten se představuje takto:

(a) …a od Ježíše Krista, jenž je věrný svědek,
(b) prvorozený z mrtvých
(c) a vládce králů země. [Zj 1,5]

(a´) Tomu, jenž nás miluje
(b´) a svou krví nás rozvázal z našich hříchů
(c´) a učinil nás královstvím, kněžími svému Bohu a Otci [Zj 1,5-6]

A pak popis svého charakteru (a, b, c) přenáší na Svůj lid (a´, b´,c´). V tomto popisu vidíme tři velké etapy spásného díla, které vykonal pro lidstvo: (a-a´) Jeho vtělení, které z něj činí věrného svědka mezi Bohem a námi, (b-b´) Zmrtvýchvstání: skrze svou krev nám Kristus zajišťuje spásu a vzkříšení v poslední den (1.Kor 15,20-25; Sk 2,22-25), a (c-c´)královské postavení, které později získá i jeho lid (Zj 3,20; …).

Zároveň tak vidíme Ježíše jako zaslíbeného Mesiáše. V jednom takzvaném *Mesiánském žalmu* (Žalm 89), který popisuje charakter a poslání Mesiáše, čteme: *A já ho ustanovím prvorozeným, nejvyšším z králů země. ... Jako měsíc bude pevně stát navěky -- a svědek v oblacích je spolehlivý.* [Ž 89, 28. 38]

Nejzřetelněji vidíme úlohu Mesiáše v Jeho kněžském poslání, prostřednictvím kterého můžeme být vysvobozeni *z našich hříchů.* Dokonce se sami můžeme stát *kněžími svému Bohu*. Tyto myšlenky vidíme mimo jiné také v příběhu exodu, kde Bůh vysvobodil Svůj lid *z egyptské země, z domu otroctví.* [Ex 20,1] (což někteří vykladatelé vztahují na symbolické otroctví v hříchu) ustanovil ho *královstvím kněží a svatým národem* [Ex 19,6] Toto postavení je v Listě Petrově vztaženo na Novozákonní církev: *Vy však jste ‚rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid určený k Božímu vlastnictví, abyste rozhlásili mocné skutky ‘ toho, jenž vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla.* [1. Pt 2,9-10]

1,7-8 Námět knihy

7‚Hle, přichází s oblaky‘ a ‚uzří jej každé oko, i ti, kteří jej probodli‘, a ‚budou se pro něho bít v prsa všechny kmeny země‘. Ano, amen. 8Já jsem Alfa i Omega, počátek i konec, praví Pán Bůh, Ten, který jest a který byl a který přichází, ten Všemohoucí.

Mezi chvalozpěvem a samotným obsahem knihy máme dva verše v Zj 1,7-8. Ty nám vlastně vypráví o tom, jaké budou hlavní tematické důrazy celé knihy: *představit vzkříšeného Krista jako věrného svědka, který svou církev učinil královstvím kněží, a který jednou přijde, aby dal odměnu spravedlivým, a odsouzení bezbožným.* Jan staví do protikladu (kontrast 1.5) Boží lid, který Hospodin miluje, který zbavil hříchů a dal mu královskou moc (Zj 1,5-6) a *všechny kmeny země* [Zj 1,7], ve kterých lidé propadají zoufalství, a kteří se *bijí v prsa* [Zj 1,7], mezi které patří zvláště ti, kteří *jej* (Krista) *probodli.* [Zj 1,7] To je velice zvláštní prohlášení, protože v Bibli čteme o tom, že se Kristova druhého příchodu dočkají spravedliví lidé (živí i mrtví, viz 1. Tes 4,15-17) a žijící nevěřící lidé (Zj 6,16), ale rozhodně ne ti, kteří Krista za jeho života (tedy v 1. století po K.) probodli. Zdá se, že při druhém příchodu proběhne ještě nějaké vzkříšení menší skupiny lidí, kteří mají co dočinění s Kristovou smrtí. *Ti, kteří odehráli hlavní roli v zavržení a ukřižování Krista povstanou, aby Jej uzřeli takového, jaký je, a také aby viděli oslavené svaté, protože v této době budou svatí proměněni v jediném okamžiku, v mrknutí oka, a budou zachváceni na setkání s Pánem v povětří. Ti, kteří na Něj vložili purpurové roucho a vtiskli na Jeho skráně trnovou korunu, a také ti, kteří hřeby probili Jeho ruce a nohy, budou na Něj hledět a budou naříkat.* [9MR 252] *Hlas, ve kterém často zaznívali prosby a domlouvání, nyní znovu zazní v jejich uších. Každý zvuk slavnostních proseb bude tak významný, jak tehdy, kdy Náš Spasitel hovořil v synagogách a na ulicích. Tehdy ti, kteří Jej probodli, budou vzývat hory a pahorky, aby na ně padly a zakryly je před tváří Toho, který sedí na trůnu a před hněvem Beránka.* [Dopis 131; 1900] Pro hlubší studium viz komentář ke Zj 14,13 (!).

Do této skupiny lidí bude pravděpodobně patřit více lidí, protože tato slova o probodení Krista *se nevztahují jen na ty muže, kteří bodli Krista, když visel na golgotském kříži, ale také na ty, kteří Jej haněním a hříchy probodávají dodnes.* [ST 28.1.1903]

Pro všechny nevěřící tedy bude Kristův druhý příchod znamenat strach a nakonec i věčnou záhubu. *Při Jeho druhém příchodu bude usvědčeno každé srdce. Ti, kteří se od Něho odvraceli k bezvýznamným věcem této země, vyhledávajíce sobecké zájmy a světské pocty, uznají ve dni Jeho příchodu svoji chybu. To jsou ti, o nichž mluví pisatel Zjevení, jako o "všech pokoleních země, která budou pro něj plakat."* [Zj 1,7 ST 28. 1. 1903]

Když se země bude chvět jako opilá, a nebe se bude třást v tomto velikém dni Páně, kdo bude moci obstát? Lidé, kteří budou umírat hrůzou, budou vidět pouze jedno, před čím se jim nebude možné se ukrýt: "Hle, přichází s oblaky' a ‚uzří jej každé oko" Zj 1,7 *Ve svém zavržení budou vyslovovat hrozná prokletí na němou přírodu – jejich boha: a říkali těm horám a skalám: "Padněte na nás a skryjte nás před tváří toho, který sedí na trůnu, a před hněvem Beránka!"* Zj 6,16*??? Pán nám svěřil svatou pravdu. Máme povstat a svítit. V každé zemi máme oznamovat druhý příchod Kristův jazykem Zjevení: "‚Hle, přichází s oblaky' a ‚uzří jej každé oko, i ti, kteří jej probodli', a ‚budou se pro něho bít v prsa všechny kmeny země'. Ano, amen."* Zj 1,7 *8T 116*

Odpověď na hrůznou scénu a zoufalství těch, kteří přibili Krista na kříž, je zesíleno jasnou a srozumitelnou odpovědí, snad přáním: *Ano, Amen.* Zj 1,7 Zdá se, že tato odpověď pochází od Boha, který je představen jako Alfa i Omega, Pán Bůh Všemohoucí. *Velkolepý mocný Hospodin zkrátka bude mít poslední slovo; a ostatně o tom v celém Zjevení vlastně jde.*

Jan v těchto verších cituje jednak starozákonní proroctví z Dan 7,13 a Zach 12,10, pak ale přidává budou se pro něho bít v prsa všechny kmeny země, čímž cituje část Ježíšova kázání na hoře Olivecké, kde mluvil o Svém druhém příchodu: *Potom se ukáže znamení Syna člověka na nebi, a tehdy se budou bít v prsa všechny kmeny země. A uvidí Syna člověka přicházejícího na nebeských oblacích s mocí a velikou slávou.* Mt 24,30 Kristův příchod je tedy založen nejen na SZ proroctvích, ale i na NZ slibech - a to vše se potkává a prolíná právě ve Zjevení.

Osmý verš představuje Boha jako Toho, který to všechno zaštiťuje a který působí v čase: minulosti, přítomnosti a bude i v budoucnosti, hlavně při Svém druhém příchodu. Bude s námi od začátku až do konce: Alfa je první písmeno řecké abecedy (v řečtině je napsána celá kniha Zjevení) a omega zase poslední.

KAPITOLA II.

OTEVŘENÉ DOPISY SEDMI CÍRKVÍM (1,9-3,22)

Zjevení Janovo začíná představením Ježíše Krista (Zj 1,9-20), který posílá otevřené dopisy sedmi církvím (Zj 2-3). Tyto listy mají podobnou strukturu:

a) Anděl církve. Dopisy začínají frází *Andělu v (název města) napiš:…*
Ačkoliv se nám dochovalo mnoho křesťanských dopisů, které napsali apoštolové nebo významní církevní představitelé, pouze zde, ve Zjevení, máme hned sedm dopisů, jejichž autorem je sám Kristus.
Řecké slovo *angellos* zde použité může znamenat nejenom anděl, ale také posel (ve významu pozemského posla nebo poslů použito např. v Mk 1,2; Lk 7,24; Lk 9,52). A tak mohou být dopisy určeny nejenom nebeským poslům, kteří se starají o konkrétní církevní společenství, ale poslovi (poslům) určité církve, tedy vedoucím sborových společenství

b) Popis vzkříšeného Krista. Vzpomenuta jedna z charakteristik Krista z popisu Zj 1,9-20.
Vždy je vzpomenut takový rys, který má co dočinění s hlavní myšlenkou dopisu.

c) Pochvala církve. Kromě Listu do Laodicee, ve kterém Kristus církev za nich nechválí

d) Napomenutí církve. Výjimku tvoří listy do Smyrny a Filadelfie, které Bůh jenom chválí a nic nevyčítá

e) Varování Pokud si církve nevezmou k srdci Kristova slova, pak to s nimi špatně dopadne (obvykle se v dopisech varuje před událostmi posledního soudu)

f) Výzva umocněná frází *Kdo má uši slyš, co Duch praví sborům.* V prvních třech dopisech následuje fráze: *Kdo vítězí, tomu…* a u dalších čtyřech se tato fráze používá o něco dřív.

g) Zaslíbení. V prvních třech listech je fráze *kdo má uši, slyš* a pak zaslíbení, u dalších čtyř dopisů nacházíme první zaslíbení a pak až tuto frázi

V prvních čtyřech dopisech je zaslíbení spojováno s tím, co člověk ztratil v ráji:

Efez (strom života): *Tomu, kdo vítězí, dám jíst ze stromu života, který je v Božím ráji.‘* Zj 2,7

Smyrna (žít věčně bez smrti): *Buď věrný až na smrt, a dám ti věnec života. Kdo má uši, slyš, co Duch praví sborům: Kdo vítězí, tomu druhá smrt neublíží.‘* Zj 2,10-11

Pergamos (skrytá mana (Boží chléb, patrně jak kontrast k chlebu *v potu tváře* Gn 3,19, který měl člověk ze země dobývat jako důsledek hříchu (viz Gn 3); a nové jméno (= charakter, viz komentář ke Zj 2,13)
Tomu, kdo vítězí, dám skrytou manu a dám mu bílý kamének a na tom kaménku napsané nové jméno, které nezná nikdo, než ten, kdo je dostává.‘ Zj 2,17

Thyatiry (navrácení ztraceného panství nad zemí (Gn 2,15): *Kdo vítězí a zachovává moje skutky až do konce, tomu dám vládu nad národy; bude je pást železnou berlou a budou rozbíjeny jako hliněné nádobí, jak jsem to i já přijal od svého Otce. A dám mu hvězdu jitřní.* Zj 2,26-28

A v dalších těch pak máme v zaslíbeních vyjádřeno, co jsme získali prostřednictvím obnovy, kterou nám vydobyl Kristus na kříži:

Sardy (roucho symbolizující bezhříšnost): *Máš však v Sardách několik osob, které neposkvrnily svá roucha; ti budou se mnou chodit v bílých šatech, protože jsou toho hodni. Kdo vítězí, takto se bude oblékat do bílých šatů a jeho jméno nevymažu z knihy života, nýbrž vyznám je před svým Otcem a před jeho anděly.* Zj 3,4-5

Filadelfie (získání zpět Boží blízkosti): *Kdo vítězí, toho učiním sloupem ve svatyni svého Boha a již nikdy nevyjde ven. Napíšu na něj jméno svého Boha a jméno města svého Boha, nového Jeruzaléma, který sestupuje z nebe od mého Boha, i své nové jméno.* Zj 3,12

Laodicea (kralování spolu s Kristem): *Kdo vítězí, tomu dám usednout se mnou na můj trůn, jako i já jsem zvítězil a usedl se svým Otcem na jeho trůn.* Zj 3,21

Všimněte si, že počet zaslíbení postupně stoupá, výjimku tvoří až poslední list do Laodiceje. Tam dává Bůh sice "pouze" jedno zaslíbení, ale v tomto zaslíbení nebeského království a vlády na Božím trůnu nám dává v podstatě celou věčnost s Bohem.

Představení Ježíše Krista (1,9-20)

1,9

9Já Jan, váš bratr a spoluúčastník soužení, království a vytrvalosti v Ježíši Kristu, jsem se ocitl pro Boží slovo a svědectví Ježíše Krista na ostrově zvaném Patmos.

Když začala být hlásána tato falešná učení, vznikaly různice a zraky mnohých se začali odvracet od Ježíše jako Začátku a Dokonavatele jejich víry. Spory o nevýznamných otázkách učení, hloubání o potěšujících věcech, jež k nim přimyslel člověk, zabíraly čas, jehož mělo být využíváno k hlásání evangelia. Zástupy lidí, kteří mohli být přesvědčeni a obráceni na víru věrným podáním pravdy, zůstávaly bez výstrahy. Zbožnosti rychle ubývalo a zdálo se, že satan má navrch nad těmi, kdo se pokládali za následovníky Kristovy.

Právě v tomto období dějin církve byl Jan odsouzen do vyhnanství. Nikdy nebyl jeho hlas církvi tak potřebný, jako nyní. Téměř všichni jeho dřívější druhové ve službě Kristově vytrpěli mučednickou smrt. Zbytek věřících byl vystaven zuřivým útokům. Vše nasvědčovalo tomu, že není daleko den, kdy nepřátelé církve Kristovy budou slavit vítězství.

Ruka Páně však konala neviděna v temnotě. Prozřetelnost Boží poslala Jana tam, kde mu Kristus mohl dát podivuhodné zjevení o sobě a o božské pravdě k osvícení sborů. Nepřátelé pravdy doufali, že vypovězením Jana navždy umlčí hlas věrného svědka Božího, ale na ostrově Patmos se učedníku dostalo poselství, jehož vliv bude posilovat církev až do konce času. Ač to nezmenšovalo jejich odpovědnost za zločin, jehož se dopustili, stali se ti, kdo vypověděli Jana, nástrojem v rukou Božích k provedení záměru nebes; tak úsilí, které chtělo zhasnout světlo, vedlo k tomu, že se pravda projevila ve smělé víře. AA 580- 581

Jan byl poslán na ostrov Patmos, kde byl odloučen od svých společníků ve víře, a jeho nepřátelé si mysleli, že zemře v strádání a opuštěností. Avšak Jan si i zde získal přátele a obrátil je. Nepřátele si mysleli, že nakonec umístili věrného svědka tam, kde již déle nemohl znepokojovat Izrael nebo bezbožné panovníky tohoto světa.

Celý nebeský vesmír však viděl výsledek sporu mezi stařičkým žákem a jeho odloučením od jeho společníků ve víře. Bůh, Kristus a rovněž nebeské zástupy byli Janovými společníky na ostrově Patmos. Od nich obdržel poučení, které předal těm, kteří byli spolu s ním odloučeni od světa. Tam zapsal vidění a zjevení, která obdržel od Boha. V nich zjevoval věci, které se budou odehrávat v závěrečném období historie této země. Když už jeho hlas nebude moci svědčit o pravdě, když už nebude moci svědčit o Tom, jehož miloval a jemuž sloužil, bude jeho poselství, jež mu bylo dáno na tomto skalnatém pustém pobřeží, zářit jako pochodeň [MS 150, 1899]

Často ti nejlepší lidé, které Bůh používá k oslavě svého jména, nejsou sice uznáváni lidskou moudrostí, ale také nejsou ani na okamžik zapomenuti Bohem. Když byl Jan vypovězen na ostrov Patmos, mnozí si mysleli, že už je vysloužilý a že je jako stará nalomená třtina, jež může každou chvíli padnout. Pán však uznal za vhodné použít ho dokonce i na tomto opuštěném ostrově – domově, kde byl Jeho služebník uvězněn. Svět, slepí fanatičtí kněží a přední mužové se radovali, že se konečně zbavili jeho stále opakovaného svědectví. Celá tato kapitola je plná zmužilé odvahy, naděje, víry a jistoty. Bylo to proto, že toto svědectví bylo tak ohromující pro ty, kteří si přáli zapomenout na Krista, kteří nenáviděli ukřižovaného Vykupitele a kteří Ho zavrhli. Chtěli, aby se Janův hlas dostal mimo oblast jejich slyšení, aby jeho svědectví nemohlo již více svědčit proti jejich bezbožným činům, když ukřižovali Pána slávy. Nemohli ho však postavit tam, kde by ho jeho Pán a Spasitel Ježíš Kristus nemohl najít.

Kristovi služebníci, kteří jsou praví a věrní, mohou být neuznáni a nepoctěni lidmi ..., ale Pán je poctí. Nebudou Bohem zapomenuti. On je poctí svou přítomností, protože byli shledáni věrnými a pravými. Ti, kteří zestárli v Boží věci a díle, mají pro církev zkušenosti obrovské hodnoty. Bůh poctí své služebníky, kteří zestárli v Jeho službě. Nejslavnější pravdy ohledně posledních kapitol dějin této země byly předány stařičkému učedníkovi, kterého Ježíš miloval [MS 109, 1897]

Teprve když Jan zestárl ve službě svému Pánu, byl vypovězen na ostrov Patmos. A na tomto opuštěném ostrově se mu dostalo více sdělení z nebe, než se mu dostalo za všechna léta jeho dosavadního života [RH 26. 7. 1906]

Kristův stařičký představitel byl poslán do vyhnanství, aby už nikde nebyla možnost slyšet jeho svědectví, protože bylo živou mocí ve prospěch zákona. Ale i když byl odloučen od svých bratří, byl navštěvován Kristem, kterého neviděl od doby jeho nanebevstoupení [RH 16.5. 1899]

Na apoštola těžce dolehla pronásledující ruka. Byl vypovězen na ostrov Patmos „pro Boží slovo a svědectví Ježíše Krista." Napsal: „V den Páně jsem se ocitl v Duchu…" Byl naplněn nevýslovnou radostí, protože se mu zdálo, že se před ním otevřelo nebe. Jasným a rozhodným tónem k němu promlouval hlas, který říkal: „Já jsem Alfa i Omega, počátek i konec…" Když se obrátil, spatřil svého Mistra, s nímž žil a mluvil v Judsku a o jehož hruď se opíral.

Ó, jak změněný je však jeho zjev! Jan Ho viděl oděného ve starém purpurovém rouchu a s trnovou korunou na hlavě. Nyní je oděn rouchem nebeského jasu a přepásán zlatým pásem. Když popisuje jeho zjev, Jan říká: „Jeho hlava a vlasy byly bílé jako bílá vlna, jako sníh, jeho oči jako plamen ohně; jeho nohy podobné bronzu rozžhavenému v peci a jeho hlas jako zvuk mnohých vod." …
Janovi byl zjeven Boží plán pro budoucí věky. Před jeho okouzleným zrakem byly otevřeny slávy nebes. Spatřil Boží trůn a slyšel písně radosti rozléhající se nebeskými dvory. Když čteme popis toho, co viděl ve svém vidění, toužíme stát spolu s vykoupenými v Boží přítomnosti.

Uplynulo půl století od doby, kdy Ježíš vystoupil na nebesa, aby představil svou církev před Bohem a připravil příbytky pro své věrné děti. Stále miloval vůj lid a proto přišel ke svému stařičkému služebníkovi, aby mu zjevil Boží plány do budoucnosti.

Na nevlídném pustém ostrově byl Jan ponechán sám s Bohem a se svou vírou. Tam, uprostřed skal a útesů, udržoval spojení se svým Stvořitelem. Když pohlížel zpět na svůj uplynulý život a když pomyslel na požehnání, která obdržel z Božích rukou, jeho srdce naplnil pokoj. Žil životem křesťana, a proto mohl ve víře říci: „S mou duší je to dobré.." Avšak toto nemohl říci císař, který ho poslal do vyhnanství. Mohl pohlédnout zpět pouze na bitevní pole a krveprolití, na zpustošené domovy, plačící vdovy a sirotky – výsledek jeho ctižádostivé touhy po prvenství [MS 99, 1902]

1,10

10V den Páně jsem se ocitl v Duchu a uslyšel jsem za sebou mocný hlas jako zvuk polnice,

Hospodin promluvil k apoštolu Janovi v *…den Páně* [Zj 1,10] Dodnes se vedou spory o tom, zda tím autor myslí sobotu, nebo neděli. Pojďme se nyní na tuto otázku podívat z různých úhlů pohledu:

Postoj církevní tradice. Katoličtí vykladači, kteří vnímají den Páně z 1,10 jako označení neděle, argumentují církevními spisy (které tvoří tzv. církevní tradici), v tomto případě především třemi dokumenty, které by měli dokazovat, že neděli (den Páně) slavili křesťané už od zmrtvýchvstání Krista. Když se ale na celou věci podíváme blíže, zjistíme, že tak jednoznačné to určitě není:

1. Z 1. století po K. se nám dochoval raně křesťanský dokument Didaché, ve kterém se dočteme praxi poapoštolské generace:

V (den)[1] Páně se shromažďujte, lámejte chléb a děkujte. Napřed však se vyznejte ze svých hříchů, aby vaše oběť byla čistá. Nikdo, kdo má spor se svým bližním, ať nepřichází mezi vás, dokud se oba nesmíří, aby vaše oběť nebyla znesvěcena (Didaché 14,1-2)

(1) Zastánci neděle argumentují, že už v didaché se dočteme o dni Páně. Ovšem slovo "den" se v původním řeckém textu ve skutečnosti vůbec nevyskytuje! Toto slovo je přidáno překladateli pro lepší pochopení. Ale tato věta může zrovna tak znamenat například: "Ve (jménu) Páně se shromažďujte", nebo prostě jen "V Páně" se shromažďujte", atd.

Pokud ale budeme chápat tuto větu jako výzvu, aby se křesťané scházeli skutečně v den Páně (což je jedna z možností, ale není to jisté), potom se v textu nedočteme, zda Den Páně vnímá autor dokumentu jako sobotu, nebo jako neděli. Víme jen to, že jsou křesťané vyzváni, aby se v tento den scházeli, což poněkud podkopává tvrzení, že první křesťanům bylo jedno, v který den se scházeli k bohoslužbám a že neděle se nějak postupně vykrystalizovala kvůli tomu, že v tento den Kristus vstal z mrtvých.

Kontext ale jasně ukazuje, že apoštolové zachovávali sobotu a to včetně pátku jako dne přípravy na sobotu. Na jiném místě tohoto spisu totiž čteme:

"Nedržte posty své s pokrytci. Neboť oni se postí druhý a pátý (den) po sobotě[1]. Vy však se postěte ve čtvrtý (den) a v den příprav[2]." (Didaché 8,1)

(1) Použito řecké slovo σαββάτων. Židé používali pro neděli označení "první (den po) sobotě", pro pondělí "druhý (den po) sobotě" atd. až do dne "sobota." Zde vidíme tento způsob názvosloví.
(2) V řečtině použito slovo παρασκευήν (παρασκευή). Tento výraz překladatelé v Bibliích překládají jako "den příprav", jak židé říkali pátku, kdy se připravovali na sobotu (Mt 27,62; Mk 15,42; Lk 23,54; J 19,14. 31.42).

2. V 1. polovině 2. století po K. vznikl List Barnabášův, který církevní tradice připisuje Barnabášovi, jednomu se společníků apoštola Pavla (Sk 2,26-27; 13, 11,27-30; 12,25; …). Dnešní historici ale tento pohled odmítají, protože v celém listě vidíme patrný vliv tzv. alexandrijské školy (kde vládla tendence Biblický text co nejvíc zduchovňovat) a teologie spisu se hodně liší od toho, co napsal Pavel ve svých epištolách.
Na jednom místě čteme:
„Nakonec jim praví: "Vaše novoluní a sabaty nesnáším". Podívejte se, jak to říká: Nejsou mi milé ty nynější sabaty, nýbrž sabat, jejž jsem ustanovil, v němž jsem odpočinul a jímž učiním počátek osmého dne, to jest, počátek jiného světa. Proto slavme radostně ten osmý den. V něm Ježíš vstal z mrtvých, pak se zjevil a vystoupil na nebesa.“ (List Barnabášův, 15. Kapitola)

Všimněte si, že autor v tomto úryvku se slavení neděle odvozuje od osmého dne týdne (Římané používali osmidenní cyklus, teprve později přešli na sedmidenní), kdy začíná nové stvoření. Až jako druhý důvod uvádí autor Kristovo zmrtvýchvstání.

3. Církevní učenec Justin Martyr (2. století po K.) napsal:

„Shromažďujeme se tedy v den Slunce, protože je to první den, během kterého Bůh, když přeměnil temnotu a hmotu, vytvořil svět, a kdy Ježíš Kristus, náš Spasitel, vstal z mrtvých. Opravdu ho ukřižovali v předvečer Saturnova dne. Znovu se pak zjevil apoštolům a učedníkům nazítří po Saturnově dni, tedy v den Slunce, a přinesl jim učení, které jsme vám předložili k bedlivému prozkoumání."(Apologie I. 67)

Zde se zase dočítáme o tom, že křesťané začali slavit neděli ne osmý, ale první den týdne. Autor rovněž uvádí Kristovo vzkříšení opět jako až druhý důvod. Všimněte si také výrazů den Slunce a Saturnův den. Nebylo by přece jen jednodušší místo těchto (pohanských) výrazů použít frázi den Páně?

4. Ignácios z Antiochie (1. století po K.), v Listě Magnesijským, napsal:

„Nedejte se zmást cizími naukami ani starými neužitečnými mýty. Jestliže žijeme, dosud podle židovského zákona, přiznáváme, že jsme nedostali milost. Boží proroci totiž žili podle Ježíše Krista. Proto byli také pronásledováni. Avšak zapáleni jeho láskou přesvědčili nevěřící, že je jeden Bůh, který se zjevil skrze Ježíše Krista. Ježíš Kristus je jeho Slovo, přišel v tichosti a ve všem se zalíbil tomu, kdo jej poslal.“
„I když setrvávali při starém řádu, nová byla jejich naděje. Neslavili již židovskou sobotu, nýbrž den Páně, v němž skrze něho a jeho smrt se zrodil i náš život. Někteří to popírají. My jsme prostřednictvím tohoto mysteria uvěřili a pro toto tajemství zůstáváme učedníky jediného našeho učitele, Ježíše Krista. Jak budeme moci bez něho žít? Jeho duchovními žáky byli i proroci. Očekávali jej jako svého učitele. A proto, že ho očekávali, vzkřísil je z mrtvých, když přišel.“ (List Magnesijským, 8.-9.kapitola)

Ignácios označuje sobotu jako židovskou, a slova někteří to popírají se mohou vztahovat jak na Kristovu smrt a vzkříšení, tak také na zachovávání „židovské soboty“, to z kontextu nelze přesně určit.

5. Můžeme zmínit ještě další dokument, Skutky svatých apoštolů a evangelisty Jana, o kterém nevíme téměř nic (autora, místo a čas vzniku, atd.). Tam se píše:

Sedmý den, který je „Den Páně“, pravil k nim: Nyní je čas, abychom se zúčastnili jídla. A umyl si ruce a tvář, pomodlil se, vyhrnul si plátěné roucho a vzal jednu z datli, a snědl ji před zraky všech. (Acts of the Holy Apostle and Evangelist John, Vo.XVI.).

O tomto spisu víme jen to, že jej znali křesťané v první církvi, protože se o ní zmiňují významní církevní učenci rané církve (Eusebius, Apifanus, Photius, Augustin a jiní). Máme tady další názor: v první církvi existoval i názor, že den Páně je sedmý den, tedy sobota.

Závěr. Jak vidíme, spisy prvního a druhého století po K. nejsou jednotné v tom, který den by se měl slavit jako den Páně, resp. kdy se mají křesťané scházet k bohoslužbám. Nadto – pokud by se vzkříšením Krista všeobecně ustanovila místo soboty neděle, potom bychom očekávali, že ve všech dopisech obhajující neděli by se všichni odvolávali jako první na vzkříšení, a tento argument by sám o sobě stačil. To ale v dopisech nevidíme, výše zmínění církevní učenci v tom nejsou zajedno.

I když se církevní tradice může mýlit a působit někdy rozporuplně, Bůh nám odkázal autoritativní zdroj veškeré pravdy: Bibli, která si věroučně nikde a v ničem neodporuje:

Bible a den Páně. Jan ve svém evangeliu označuje neděli ne jako Den Páně, ale jako první den po sobotě, … J 20,1, stejně jako ostatní pisatelé NZ (Mt 28,1; Lk 24,1). Někdo ale může navrhnout, že v pozdější době, kdy Jan napsal Zjevení, dostala neděle tento nový titul a Jan už tento titul pouze zmíní, ale nevysvětlí. Teoreticky to možné je, na druhou stranu apoštol Jan je ve svých dílech známý tím, že se snaží pomocí krátkých vysvětlivek zdůraznit některé body, které by mohli čtenáři považovat za sporné. Např.:
Také Jan křtil v Ainon, blízko Salim, protože tam bylo hodně vody; a lidé přicházeli a byli křtěni. Jan totiž ještě nebyl uvržen do vězení. J 3,23-24
Jeden z nich, Nikodém, který předtím přišel k němu, jim řekl:… J 7,50
Ježíš mu řekl: „Jestliže chci, aby tu zůstal, dokud nepřijdu, co je ti po tom? Ty mne následuj.“ A tak se mezi bratry rozšířilo to slovo, že onen učedník nezemře. Ježíš mu však neřekl, že nezemře, nýbrž: ‚Jestliže chci, aby tu zůstal, dokud nepřijdu, co je ti po tom?‘ J 21,22-23

Jestliže tedy Jan tak pečlivě vysvětluje případné sporné body a otázky, proč by den Páně nechal bez vysvětlení? Spíš se zdá, že Jan použil tento výraz v domnění, že vzhledem k všeobecně rozšířeným spisům SZ i NZ nebude problém pochopit, o který den se jedná:

Vždyť Syn člověka je pánem soboty. [Mt 12,8]
Takže Syn člověka je také pánem soboty. [Mk 2,28]
A říkal jim: „Syn člověka je také pánem soboty. [Lk 6,5]
Jestliže odvrátíš svou nohu od pošlapávání soboty, od konání svých zálib v můj svatý den, a nazveš sobotu rozkošnou a svatý den Hospodinův ctihodným a budeš ho ctít tak, že nebudeš konat své cesty, nebudeš hledat své záliby a mluvit planá slova,… [Iz 58,13]

Není to nic nového pod sluncem, vždyť už starému Izraeli Bůh nařídil: *Jistě budete zachovávat mé soboty* [Ex 31,13] (viz též Ez 20,12.20)

Navíc se ve Zjevení setkáváme s židovskými výrazy, čísly, symboly, svátky a rituály, k čemuž neodmyslitelně patří i sobota. Ve Starém Zákoně se objevuje výraz den Hospodinův (hebrejsky jóm JHVH), který označuje den konečného Božího soudu, resp. druhý příchod Ježíše Krista např. (Iz 13,6-13; Jl 1,15; 2.1-2; Am 5,18-20; Sf 1,7; 2,2-3; Mal 3 kap. (Mal 3,2.16.17.19.21.23) atd.). Stejný výraz nacházíme i v Novém zákoně a opět označuje Kristův druhý příchod (Sk 2,20; Fp 1,10; 2,16; 1.Tes 5,2; 2.Pt 3,10 atd.).

Oba dny mohou mít k sobě blízko, vždyť sobota je spojena jak s vykoupením (Dt 5,15; Ez 20,10-12), tak se zaslíbením nebeského království (Iz 58,13-14; 66,23; Žid 3,4-4,11).

Ať už tedy chápeme den Páně jako sobotu, den soudu nebo v symbolickém smyslu obojí (zjevení dané v sobotu o dni soudu), žádný verš z Bible ani vzdáleně nenasvědčuje tomu, že bychom v něj mohli vidět neděli či jakýkoliv jiný den.

Pán slávy se apoštolovi ve vyhnanství zjevil v sobotní den. Jan světil sobotu na Patmosu stejně jako v době, kdy kázal lidu v judských městech a vesnicích. Vztahoval na sebe vzácná zaslíbení týkající se tohoto dne. Napsal: Ocitl jsem se ve vytržení ducha v den Páně, a uslyšel jsem za sebou mocný hlas jako zvuk polnice… [PNL 335]

Sobota, kterou Bůh ustanovil v ráji, byla pro Jana na osamělém ostrově tak vzácná, jako když byl se svými společníky ve městech a vesnicích. Vzácná zaslíbení, která Kristus udělil ohledně tohoto dne, opakoval a přijal za své vlastní. Bylo to pro něj znamením, že Bůh je s ním. ... V sobotní den zmrtvýchvstalý Spasitel zjevil Janovi svou přítomnost. Pronásledování Jana se stalo nástrojem milosti. Ostrov Patmos byl prozářen slávou zmrtvýchvstalého Spasitele. Jan spatřil Krista v lidské podobě, se stopami po hřebech, které navždy budou Jeho slávou na Jeho rukou a nohou. Nyní mu bylo znovu dovoleno spatřit svého zmrtvýchvstalého Pána, oděného tak velikou slávou, jakou by lidská bytost nemohla spatřit a zůstat přitom naživu. Jaká to byla sobota pro osamělého vyhnance! Jan byl vždy vzácný v Kristových očích, ale nyní byl ještě víc poctěn, než kdy předtím. Nikdy se nenaučil tak moc od Ježíše, nikdy neslyšel tak vznešené pravdy, jako právě nyní. [YI 5. 4. 1900]

Sobota, kterou Bůh ustanovil v Edenu, byla Janovi stejně tak drahá na osamělém ostrově, jako když byl se svými společníky v městech a vesnicích. Drahá zaslíbení, které dal Kristus týkající se tohoto dne, zopakoval a prohlásil za svá. Bylo to pro něj znamení, že Bůh byl jeho. … V sobotní den vzkříšení Spasitel uvedl Janovi ve známost svou přítomnost.

… Pronásledování Jana se stalo prostředkem milosti. Patmos byl ozářen slávou vzkříšeného Spasitele. Jan viděl Krista v Jeho lidské podobě, se stopami po hřebech, které budou navěky Jeho slávou na Jeho rukou a nohou. Nyní mu bylo dovoleno znovu pohledět na vzkříšeného Spasitele, oděného v slávu tak, jak to jen mohla lidská bytost snést a přežít. Jaká to musela být sobota pro osamělého vyhnance, vždy drahého v očích Kristových, ale nyní ještě více vyvýšeného! Nikdy se tak mnoho nenaučil o Ježíši. Nikdy neslyšel tak vznešenou pravdu. [7BC 955] *Den Páně je sedmý den, sobota stvoření. Ten den Bůh požehnal a posvětil, Kristus poslal „skrze anděla svého služebníku svému Janovi" poznání toho, co se brzy musí stát před ukončením světových dějin a chce, abychom tomu věnovali pozornost.* [6T 128]

1,11

11který říkal: „Co vidíš, napiš do svitku a pošli sedmi sborům: Do Efesu, do Smyrny, do Pergama, do Thyatir, do Sard, do Filadelfie a do Laodiceje.“

Janovi Bůh nadiktoval sedm dopisů, který měl rozeslat sedmi církvím (viz úvod do studia Zjevení - Adresáti). Ačkoliv se jednalo o sedm konkrétních dopisů, Zj 1,11 naznačuje, že je máme vnímat jako jeden celek - jeden dopis určený všem křesťanům na celém světě.

1,12

12Obrátil jsem se, abych viděl hlas, který se mnou mluvil. A když jsem se obrátil, spatřil jsem sedm zlatých svícnů

Jan za sebou uslyšel hlas zmrtvýchvstalého Krista (podobně jako Marie z Magdaly (J 20,14.16) a otočil se k němu. Podobnou zkušenost měl i Ezechiel (Ez 3,12), když spatřil Boží slávu (Ez 3,13-14). *To jsou úžasně slavnostní a významné prohlášení. Byl to Zdroj veškerého milosrdenství a odpuštění, pokoje a milosti, samostatně existující, věčný, neměnný, Ten, který navštívil svého služebníka vypovězeného na ostrově jménem Patmos.* MS 81, 1900

V knížce *Křik nebes* autor píše, že židé vnímali minulost, jakoby ležela před člověkem (viděli „do ní“) a budoucnost očekávali jakoby přicházející zezadu (ještě do ní nejde vidět; snad narážka v Jer 48,2). A možná i zde chce Kristus apoštolu Janovi hned při setkání naznačit, že to, co se mu rozhodl zjevit, se bude týkat budoucnosti, do které může nahlédnout skrze následující vidění. A tento hlas mu zněl jako zvuk polnice… Proč jako zvuk polnice? Protože to, co Janovi Bůh nyní řekne, se týká důležitých událostí a je určeno pro širokou veřejnost (viz níže).

Janovi tedy nyní Bůh bude vyprávět něco o budoucnosti - ale koho se ta budoucnost bude týkat? Především Krista a sedmi zlatých svícnů. Ty představují samozřejmě církev Boží jako takovou (viz níže). A těchto svícnů je sedm, což značí Boží úplnost (viz komentář ke Zj 1,4).

Zvuk polnice. Troubení na polnice se používalo při důležitých událostech, které zasahovali širokou veřejnost, aby se rychle seběhl lid:
Když na ně zatroubí, sejde se k tobě celá pospolitost u vchodu do stanu setkávání.
Jestliže však zatroubí jen na jednu, sejdou se k tobě předáci, vůdci izraelských rodů.
Když zatroubíte poplašně, vyrazí tábory tábořící na východě. Když zatroubíte poplašně podruhé, vyrazí tábory tábořící na jihu. Na jejich odchod ať troubí poplašně, kdežto při svolávání shromáždění zatrubte, ale ne poplašně. Nu 10,3-7
Uslyšel to Adónijáš a všichni pozvaní, kteří byli s ním a už dojedli. Když Jóab uslyšel zvuk beraního rohu, zeptal se: Proč je ve městě takový velký halas? 1.Král 1,41

Zvuk polnice se proto objevuje i ve spojitosti s důležitými událostmi, ve kterých hlavní roli hraje Bůh (hlavně Kristův druhý příchod):
Třetího dne, když nastalo jitro, se na hoře objevilo hřmění, blesky a ohromný oblak a ozval se velmi silný zvuk beraního rohu. Všechen lid v táboře se třásl. Mojžíš vyvedl lid z tábora vstříc Bohu a oni se postavili na úpatí hory. Ex 19,16-17
V den Páně jsem se ocitl v Duchu a uslyšel jsem za sebou mocný hlas jako zvuk polnice,… Zj 1,10
A pošle své anděly s mohutným zvukem polnice a ti shromáždí jeho vyvolené ze čtyř větrů, od jednoho nejzazšího konce nebes až k jejich druhému nejzazšímu konci.“ Mt 24,31

(1,12-18)

Milovaný Jan, který se kdysi opíral o Ježíšovu hruď, padl jako mrtvý k nohám Syna člověka, když uviděl jeho slávu (Zj 1,17). [GC 471]

Milovaný učedník byl obdařen hojnou milostí. Viděl svého Mistra v Getsemane, jak je Jeho tvář zalita krvavým potem smrtelných muk, nelidsky "zohaven… jeho vzezření nepodobné lidským synům" [Iz 52,14]*. Pak Ho viděl v rukou římských vojáků, oděného ve starém purpurovém rouchu a korunovaného trním. Viděl Ho, jak visí na kříži na Golgotě, vydán krutému posměchu a tupení. Nyní bylo Janovi dopřáno spatřit ještě jednou svého Pána. Jak se jeho vzezření změnilo! Už není Mužem bolesti, posmívaným a ponižovaným lidmi. Je oděn v roucho nebeské záře. "Jeho hlava a vlasy… jsou bílé jako bílá vlna, jako sníh, jeho oči jako plamen ohně; jeho nohy podobné bronzu rozžhavenému v peci…"* [Zj 1,14-15] *Jeho hlas je jako hudba mnoha vod. Jeho tvář září jako slunce. V ruce má sedm hvězd a z jeho úst vychází ostrý dvojsečný meč, symbol moci Jeho slova. Patmos se rozzářil slávou zmrtvýchvstalého Pána. "Když jsem jej spatřil", píše Jan, "…padl jsem k jeho nohám jako mrtvý."* [Zj 1,17 AA 582]

Kristus se představuje apoštolu Janovi velice podobným způsobem, jako kdysi proroku Danielovi.

Jan: *Obrátil jsem se, abych viděl hlas, který se mnou mluvil. A když jsem se obrátil, spatřil jsem sedm zlatých svícnů a uprostřed těch svícnů někoho jako Syna člověka, oděného dlouhým rouchem a přepásaného zlatým pásem až k prsům. Jeho hlava a vlasy byly bílé jako bílá vlna, jako sníh, jeho oči jako plamen ohně; jeho nohy podobné bronzu rozžhavenému v peci a jeho hlas jako zvuk mnohých vod. A ve své pravici měl sedm hvězd a z jeho úst vycházel ostrý dvousečný meč a jeho tvář jako když slunce září ve své síle. Když jsem jej spatřil, padl jsem k jeho nohám jako mrtvý. I položil na mne svou pravici a řekl: „Neboj se. Já jsem první i poslední, ten Živý.* [Zj 1,12-18]

Daniel: *Dvacátého čtvrtého dne prvního měsíce, když jsem byl na břehu té velké řeky, totiž Tigridu, pozvedl jsem oči a spatřil jsem, hle, jakéhosi muže, oděného lněným oděvem, boky přepásané zlatem z Úfázu, tělo měl jako drahokam, ve tváři oslnivý jas, oči jak ohnivé pochodně, jeho paže a chodidla se leskly jako leštěný bronz a hřmot jeho slov byl hřmotem davu. … Jakmile jsem spatřil to veliké vidění, nezůstala ve mně síla, má důstojnost rázem přišla vniveč a nedokázal jsem se vzchopit. Pak jsem uslyšel hřmot jeho slov, a jak jsem ten hřmot jeho slov zaslechl, už jsem tvrdě spal na tváři. Když jsem tak byl tváří k zemi, vtom se mě dotkla ruka, otřásla mnou a pozvedla na kolena a dlaně mých rukou. Promluvil ke mně: Danieli, muži převzácný, pochop ta slova, která ti budu říkat, a postav se zpříma, neboť jsem byl teď vyslán za tebou. Když ke mně to slovo promlouval, stál jsem a třásl se. Promluvil ke mně: Neboj se, Danieli, neboť od prvního dne, kdys přiložil své srdce, abys pochopil i aby ses pokořoval před svým Bohem, jsou tvá slova vyslyšena a kvůli tvým slovům jsem přišel také já.* [Dan 10,4-6. 8-12]

V obou případech má na sobě Kristus kněžské lněné roucho (tj. dlouhé roucho, takové, které nosili kněží (Ex 28,4) s ozdobným pásem (Lv 8,7; vyroben nejen ze zlata, ale i dalších materiálů Ex 28,8), v obou případech měl v očích oheň, nohy podobné rozžhavenému bronzu a silný mocně znějící hlas. mnohých vod/ hlas davu (jedná se o synonyma: *Běda! Rachot mnohých národů! Budou burácet jako burácení moří. Hukot lidí! Budou hučet jako hukot mocných vod. Lidé budou hučet jako hukot mnohých vod.* [Iz 17,12-13] Jak vidíme, Kristus se v obou případech představil víceméně stejně, ale každý z proroků to, co viděl a slyšel, popsal svými vlastními slovy. Jan například Jeho tvář přirovnal apoštol k ostrému slunečnímu svitu, prorok to zase vyjádřil obecně jako oslnivý jas, atd. atd.

Ve Zjevení se nepíše, jak ve skutečnosti vypadá Kristus nebo jak to vypadá v nebi (jinak bychom měli poněkud rozporuplné pocity při čtení např. Zj 5,6 (co je to za mutanta?). Hned v úvodu jsme si jasně stanovili, že Zjevení používá symboliku, a i následující symboly je potřeba správně vyložit.

Svícen představuje Boží lid. Bůh zjevil proroku Zachariášovi ve vidění, že s fungováním věrného Božího lidu za jeho dob (židovské komunity) to je jako se svícením svícnu (Zach 4,1-14). Jan už jen potvrzuje: *sedm svícnů je sedm sborů* [Zj 1,20]

Sedmiramenný svícen. V popisu sedmiramenného svícnu u Zachariáše se dočítáme o tom, že na každém ze sedmi ramen viděl prorok sedm kahanů, na každém kahanu sedm houbiček na olej: *Zeptal se mě: Co vidíš? Odpověděl jsem: Vidím svícen celý ze zlata a na jeho vrchu nádrž na olej; na něm sedm lamp a sedm nálevek k lampám, které jsou na jeho vrchu.* [Zach 7,2]

To znamená, že svícen svítil celkem 49ti světly (viz obrázek vpravo). Jan ve Zj 1,12 viděl sedm svícnů, patrně sedmiramených. Zjevení celkově používá symboly ze SZ a zvláště pak ze svatyně, takže i když to Jan výslovně nepíše, pravděpodobně měl každý svícen sedm ramen. Pak by to znamenalo, že apoštol také viděl 49 světel (sedm sedmiramenných svícnů (7x7) ve spojitosti se svícny symbolizující Boží lid (Zj 1,20). Tak se stávají křesťanské církve v Novém zákoně pokračovateli židovské „církve" z dob Zachariáše.

1,13-15

13a uprostřed těch svícnů někoho jako Syna člověka, oděného dlouhým rouchem a přepásaného zlatým pásem
až k prsům. 14Jeho hlava a vlasy byly bílé jako bílá vlna, jako sníh, jeho oči jako plamen ohně; 15jeho nohy
podobné bronzu rozžhavenému v peci a jeho hlas jako zvuk mnohých vod.

Jan spatřil Ježíše jako *syna člověka*, což je termín převzaty ze SZ a znamená doslova: syn Adamův, resp. člověk jako takový (Nu 23,19; Ž 8,5; 144,3; Jer 49,18...). Kristus sám sebe často označoval (Mt 16,13.28; 24,27; 26,64), snad proto, aby zdůraznil své lidství. Jan tedy vidí Krista na jedné straně v lidské podobě, na straně druhé pak spatřuje Jeho obdivuhodnou slávu. Podobnou zkušennost již prožil s Petrem a Jakubem na hoře proměnění: *A po šesti dnech vzal Ježíš s sebou Petra, Jakuba a Jana a je jediné vyvedl na vysokou horu, kde byli sami. A byl před nimi proměněn. Jeho šaty se rozzářily a velmi zbělely, tak jak by je žádný bělič na zemi nemohl vybělit.* [Mk 9,2-3] (viz též *2. Pt 1,16-17*)

Kristus stojí ve středu sedmi svícnů a hovoří (Zj 1,11.13), což patrně naznačuje, že právě na něj by měla být zaměřena veškerá pozornost (J 20,26; Sk 17,22). Možná se tím chce také vyjádřit Kristovo lidství (syn člověka (Zj 1,3), tzn. že pochází z prostředku (člen společnosti) lidské rasy (Dt 13,14; Sof 3,17!).

Jan si dále všiml, že je oděn do dlouhého roucha, patrně se jedná o lněný oděv (viz srovnání vidění Janovo a Daniele v (1,12-18). Lněné roucho nosili kněží, když konali službu, v tomto případě se zdá, že se chce poukázat na Kristovu kněžskou službu v nebeské svatyni. Kristus je opásán. To znamená, že je stále připraven pomoci Své církvi. Zlatým páskem - má na to dostatečné prostředky. Bílá hlava a vlasy znační svatost a bezhříšnost, oči jako plamen ohně pak odkazují na Jeho Božství, které Mu umožňuje vidět i tam, kde člověk nevidí (například do budoucnosti, lidských srdcí apod.). *Jeho oči jako plamen ohně pronikají nejhlubší hlubiny… Oči Spasitele jsou nad námi, kolem nás, vidí každou těžkost, rozpoznají každé nebezpečenství. Není místa, kde by Jeho oko nemohlo vidět, není smutku ani utrpení uprostřed Jeho lidu, jež by se nesetkaly se soucitem a pochopením Kristovým.* [TMk 360]

Ostatně Kristus v dopisech často zdůrazňuje: *Znám tvé skutky* [Zj 2,2.19; 3,1.8. 15] V dopise do Thyatir, kde se představuje jako *Syn Boží, který má oči jako plamen ohně* [Zj 2,18] dokonce píše: *všechny sbory poznají, že já jsem ten, který zkoumá ledví i srdce, a každému z vás odplatím podle vašich skutků.* [Zj 2,23]

Nohy podobné rozžhavenému bronzu zase symbolizují Jeho soud, který je možné přečkat bez úhony. To vše je zesíleno Jeho hlasem, který zní jako zvuk mnohých vod, což naznačuje, že má obrovskou moc.

Když se Bůh chystal milovanému Janovi otevřít dějiny své církve v budoucích časech, dal mu rovněž ujištění o účasti a péči Spasitele o svůj lid. Ukázal mu "někoho jako Syna člověka" [Zj 1,13] *chodícího mezi svícny, jež byly obrazem sedmi církví.* [5T 752]

O Kristu se ve Zjevení praví, že kráčí uprostřed zlatých svícnů. Tím je znázorněn jeho vztah ke sborům. Kristus je ve stálém spojení se svým lidem. Zná jeho skutečný stav. Sleduje jeho pořádek, jeho zbožnost, jeho oddanost. Ačkoliv je velekněžem a prostředníkem v nebeské svatyni, je Kristus vylíčen, jak navštěvuje své sbory na zemi. S neúnavnou bdělostí a s nepolevující pozorností sleduje, zda světlo některého z jeho strážců neochabuje, nebo nezhasíná. Kdyby svícny byly ponechány jen v lidské péči, jejich mihotavý plamének by ztratil na síle a uhasl; Kristus je však věrný strážce domu Páně, věrný hlídač chrámových dvorů. Jeho neustálá péče a milost, která pomáhá, jsou zdrojem života a světla. [AA 586]

Průběh příštích událostí leží v rukou Božích. Osud národů, ale i blaho Jeho církve je pod osobním vedením Majestátu nebes. [5T 753]

Lněný oděv. Židé nosili oblečení vesměs z vlny nebo lnu (Lv 13,47; Př 31,13.22; Oz 2,5.9). Obecně je ale lněné roucho (oděv) v Bibli spojován kněžským rouchem:

Kněz si obleče svůj lněný oděv, na tělo si obleče lněné spodky a vybere popel, na který oheň strávil zápalnou oběť na oltáři, a položí ho vedle oltáře. [Lv 6,3]
Obleče si svatou lněnou suknici a na jeho těle budou lněné spodky. Přepásá se lněnou šerpou a omotá si lněný turban. To jsou svatá roucha. [Lv 16,4]
Samuel však sloužil před Hospodinem, chlapec přepásaný lněným efódem. [1Sam 2,18]
Avšak lévijští kněží, synové Sádokovi, … Na jejich hlavě budou lněné turbany a na jejich bedrech budou lněné spodky. Nepřepásají seničím, co by vyvolalo pocení. [Ez 44,15.18)]

Opasek, pás, šerpa, opásání

Lidé se opásávali (přetáhli přes svrchní šat pás nebo šerpu) ve chvíli, kdy se chystali na nějakou náročnější tělesnou činnost, obvykle utíkat, pracovat nebo bojovat:

Hospodinova ruka byla s Elijášem, takže si přepásal bedra a běžel před Achabem, až dorazil do Jizreelu. [1.Král 18,46]
Elíša řekl Gecházímu: Přepásej svá bedra, vezmi si s sebou moji hůl a jdi. [2.Král 4,29]
…vstal od večeře a odložil své šaty, vzal lněné plátno a přepásal se. [J 13,4]
Když byli u velkého kamene, který je v Gibeónu, šel proti nim Amasa. Jóab měl přepásané odění na svůj oděv a na něm pás a meč v pochvě připevněný na bedrech. [2. Sam 20,8]
Ty však přepásej svá bedra, vstaň a mluv proti nim všechno, co ti já přikáži. Netřes se před nimi, jinak tě roztřesu strachem z nich. [Jer 1,17]
Ať jsou vaše bedra přepásána a vaše lampy hořící. [Lk 12,35]

Zlato je zmiňováno ze všech kovů v Bibli nejčastěji. Přestože se vyskytuje v přírodě vzácně, pro svůj lesk, třpytivou krásu a snadnou kujnost bylo použití zlata široce rozšířené. Výrobky z tohoto kovu si mohli dovolit samozřejmě jenom bohatí lidé, tak se stalo zlato symbolem (mírou) bohatství:

Abram měl velké množství dobytka, stříbra i zlata. [Gn 13,2]
Pokud bych svou důvěru složil v zlato, čistému zlatu bych řekl: Má naděje!, jestliže bych se radoval, že mám hojný majetek a že má ruka mnoho získala, … [Jb 31,24-25]
Způsobím, že bude člověk vzácnější než ryzí zlato, člověk nad zlato z Ofíru. [Iz 13,12]

V Bibli se velmi často objevuje fráze *zlato a stříbro* jako synonymum velkého majetku (např. Gn 13,2; 2.Sam 21,4; 1.Král 20,3; …). Zlato tedy obecně představuje bohatství.

Bílá barva. Tato barva se používá nejčastěji ve Zjevení jako znak čistoty:
Máš však v Sardách několik osob, které neposkvrnily svá roucha; ti budou se mnou chodit v bílých šatech, protože jsou toho hodni. Zj 3,4
Potom jsem uviděl, a hle, veliký zástup, který nikdo nemohl spočítat, ze všech národů, kmenů, jazyků a z každého lidu, jak stojí před trůnem a před Beránkem, oblečeni v bílá roucha, palmové ratolesti v rukou, … To jsou ti, kteří přicházejí z velikého soužení a svá roucha vyprali a vybílili v krvi Beránkově. Zj 7,9.14

Proto není překvapivé, že se bílá barva objevuje ve spojitosti s anděly:
Když vstoupily do hrobky, spatřily mládence sedícího po pravé straně, oděného bílým rouchem, a vyděsily se. Mk 16,5
A když se upřeně dívali do nebe, jak odchází, hle, stáli vedle nich dva muži v bílých šatech Sk 1,10

A s věcmi kolem Boha jako takového:
A uviděl jsem veliký bílý trůn a toho, kdo na něm seděl; před jeho tváří zmizela země i nebe a jejich místo již více nebylo. Zj 20,11
Jeho hlava a vlasy byly bílé jako bílá vlna, jako sníh, jeho oči jako plamen ohně; … Zj 1,14
A uviděl jsem, hle, bílý oblak a na oblaku sedí někdo podobný Synu člověka, na hlavě má zlatou korunu a v ruce ostrý srp. Zj 14,14
A uviděl jsem otevřené nebe, a hle, bílý kůň, a ten, kdo na něm seděl, se jmenoval Věrný a Pravý; spravedlivě soudí a bojuje. Zj 19,11

Oheň symbolizuje Boha jako takového:
Vždyť Hospodin, tvůj Bůh, je stravující oheň, žárlivý Bůh. Dt 4,24
Věz tedy dnes, že Hospodin, tvůj Bůh, ten, který prochází před tebou, je oheň stravující. Dt 9,3
Proto není překvapením, že se oheň objevuje téměř vždy tam, kde se zjevuje Hospodin:
I ukázal se mu Hospodinův anděl v ohnivém plameni zprostřed keře. Ex 3,2
Hospodin šel před nimi ve dne v oblakovém sloupu, aby je cestou vedl, a v noci v ohnivém sloupu, aby jim svítil; tak mohli jít ve dne i v noci. Ex 13,21

A to včetně Jeho působení při konečném soudu:
Hle, posílám svého posla a připraví cestu přede mnou. Panovník, kterého hledáte, vstoupí náhle do svého chrámu, posel smlouvy, jehož si přejete, hle, přijde, praví Hospodin zástupů. Kdo vydrží den jeho příchodu? Kdo obstojí, až se ukáže? Vždyť on je jako zlatníkův oheň a pradlákův louh. Posadí se jako zlatník a čistič stříbra, pročistí syny Léviho, přečistí je jako zlato a stříbro a budou Hospodinu přinášet spravedlivé přídavné oběti Mal 3,1-3
Jako se tedy sbírá plevel a pálí se v ohni, tak bude při skonání tohoto věku. Syn člověka pošle své anděly, i seberou z jeho království všechna pohoršení a ty, kdo činí nepravost, a hodí je do ohnivé pece; tam bude pláč a skřípění zubů. Mt 13,40-42

Bronz, měď Hebrejské slovo pro měď je stejné jako pro bronz. Základní význam (kterého se drží např. kraličtí překladatelé) je skutečně měď, ovšem někdy se může skutečně jednat o slitinu mědi a cínu, tedy o bronz.

V Bibli se můžeme dočíst na mnoha místech o tomto materiálu:

Hospodin řekl Mojžíšovi: Udělej si ohnivého hada a umísti ho na korouhev. I stane se, že každý kdo je kousnut, když se na něj podívá, zůstane naživu. Mojžíš udělal bronzového hada a umístil ho na korouhev. I stalo se, když had někoho uštkl a tense podíval na bronzového hada, že zůstal naživu. [Nu 21,8-9]

Všimněte si, že Bůh neřekl Mojžíšovi, z jakého kovu by měl vyrobit hada, ale Mojžíš zvolil měď. Tento příběh použil Ježíš, když prohlásil, že jako byl vyvýšen bronzový had na poušti (J 3,14), tak bude svou smrtí (Fp 2,6-9; J 12,32; Sk 2,33) vyvýšen i on sám. Z mnoha Biblických textů vyplývá, že příchod Krista na zem v sobě nesl mimo jiné i rozměr soudu (J 3,19; Iz 61,2 srov. Lk 4,18-21).

Jiný příklad: poté, co Hospodin potrestal Kórachovce (Nu 16 kap.) ohněm z nebe, který je spálil na uhel, čteme: *Hospodin promluvil k Mojžíšovi: Řekni knězi Eleazarovi, synu Áronovu, ať vynese kadidelnice ze spáleniště, neboť jsou svaté, a oheň rozmetej. Z kadidelnic těch, kdo zhřešili proti svým duším, z nich ať udělají tepané pláty k potažení oltáře, neboť je přinesli před Hospodina a jsou svaté. Ať jsou znamením pro syny Izraele.* [Nu 17,1-3] Protože má bronz vysoký bod tání (asi 960C), kaditelnice „přežili“ Boží soud.

Pokud bude Izraelský národ neposlušný Bohu, pak na ně přijde soud v podobě „bronzové“ zebe (zebe, které nedá úrodu): *Zlomím vaši silnou pýchu a učiním vaše nebe jako ze železa a vaši zemi jako z bronzu,* [Lv 26,19]

V Ezechielovi (Ez 24 kap.) se dovídáme o tom, že Hospodin vyzval svého proroka, aby připravil v bronzovém hrnci ve vařící vodě maso a kosti: *Užij pro dům vzpoury podobenství. Řekneš jim: Toto praví Panovník Hospodin: Postav hrnec, postav, a také do něj nalij vodu. Shromáždi do něj díly masa, všechny dobré díly, bok i rameno, naplň ho vybranými kostmi. Potom vezmi vybranou ovci a kosti narovnej také pod ni. Nech ji vřít varem, aby se v tom uvařily i ty kosti. … A postav ho prázdný na žhavé uhlíky, aby se zahřál a rozpálil se jeho bronz, až se bude uprostřed něj tavit jeho nečistota, bude se oddělovat jeho připálenina.* [Ez 24,3-5. 11] Hrnec pak měl symbolizovat Jeruzalém (Ez 24,6), připáleniny, které vznikly varem ohně (Ez 24,10) pak následky Božího soudu (Ez 24,11-14). Na konci Ezechiel, čteme zase o bronzovém muži (Ez 40,3), který představuje prorokovi nebeský chrám (Ez 40-48), nový Jeruzalém, jako odměnu pro ty, kdo přečkají Kristův příchod bez újmy.

Bronz tedy v Bibli obecně symbolizuje soud, zpravidla ve smyslu vítězného projití Božího soudu.

Zvuk mnohých vod představuje obrovskou moc, nad kterou vládne Hospodin:

Neboť Hospodin ničí Babylon a tiší jeho halas, ačkoliv jeho vlny burácejí jako množství vod a zaznívá hukot jejich zvuku. [Jer 51,55]

Běda! Rachot mnohých národů! Budou burácet jako burácení moří. Hukot lidí! Budou hučet jako hukot mocných vod. Lidé budou hučet jako hukot mnohých vod. Ale okřikne je a utečou daleko a budou se hnát před větrem jako plevy po horách a jako prašný vír před vichřicí. [Iz 17,12-13]

Tento Boží zvuk uslyšel i prorok Ezechiel v jednom vidění právě ve spojitosti s Jeho majestátem:

Slyšel jsem zvuk jejich křídel jako zvuk mnohých vod, jako hlas Všemohoucího, když chodily; zvuk bouře jako zvuk vojska; když se zastavily, svěsily svá křídla. [Ez 1,24]

A hle, sláva Boha Izraele přicházela směrem od východu; jeho hlas zněl jako zvuk mnohých vod a země zasvítila od jeho slávy. [Ez 43,2]

1,16

16A ve své pravici měl sedm hvězd a z jeho úst vycházel ostrý dvousečný meč a jeho tvář jako když slunce září ve své síle.

Kristus je vylíčen, jak třímá ve své pravici sedm hvězd. To je pro nás zárukou, že žádný sbor, jenž věrně dostojí svým povinnostem, se nemusí obávat, že bude zničen, neboť ani jediná hvězda, kterou chrání Všemohoucí, nemůže být vyrvána z ruky Kristovy.

Ježíš drží v rukou sedm hvězd. Sedmička je symbolem Boží dokonalosti (viz komentář ke Zj 1,4) a hvězdami rozumíme v přeneseném významu nebeské bytosti. V tomto případě se jedná konkrétně o sedm andělů, kteří mají na starosti křesťanské sbory: *Sedm hvězd jsou andělé sedmi sborů* [Zj 1,20]

Řecké slovo pro anděla, ἄγγελος (agelos), můžeme překládat nejenom jako *anděl*, ale také jako *posel*. Potom by se slova dopisů vztahovala především na vedoucí kazatele v církvích. *Požehnané vlivy, jichž má být v církvi hojnost, souvisí s Božími kazateli, kteří mají představit vzácnou lásku Kristovu. Nebeské hvězdy jsou pod Kristovou péčí. On jim dává světlo. On usměrňuje jejich pohyb. Kdyby to nekonal, spadly by. Tak je to i s jeho kazateli. Jsou jen nástroji v Jeho ruce a všechno dobro, které mohou vykonat je vykonáno v Jeho moci. V nich má zářit Jeho světlo. Je to jen ke cti Kristově, že své kazatele povolal k většímu požehnání církvi, skrze působení Ducha svatého, než jsou hvězdy světu. Spasitel jim má být vším. Budou-li se dívat na něho, jako On hleděl na svého Otce, budou konat Jeho skutky. Budou-li na Bohu závislí, pomůže jim svůj jas odrážet světu. Ti, kteří jsou jako hvězdy v Kristově ruce, ať pamatují, že mají vždy zachovat posvěcenou a svatou důstojnost.*

Jsou Kristovými zástupci. Prostota v Kristu je čistá, posvěcená důstojnost pravdy.
Boží služebníci mají lidu zvěstovat Jeho Slovo. Za působení svatého Ducha budou v takovém pořádku, jako hvězdy v ruce Kristově vyzařovat světu Jeho jas. Ti, kteří se hlásí za Kristovy služebníky, ať povstanou a svítí, neboť jejich světlo přišlo a sláva Hospodinova vzešla nad nimi. Ať rozumí, že Kristus čeká, aby konali totéž dílo, jaké konal on. Ať odejdou ze sborů, které poznaly pravdu a jdou zřizovat nové sbory, předkládat Slovo pravdy těm, kteří neznají Boží poselství. [6T 613-614]

"Toto praví ten, který pevně drží těch sedm hvězd ve své pravici," [Zj 2,1] *Tato slova jsou určena učitelům v církvi, jsou určena těm, jimž Bůh svěřil velkou zodpovědnost. Blahodárné vlivy, jimiž má církev oplývat, jsou spjaty se služebníky Božími, kteří mají zjevovat lásku Kristovu. I hvězdy nebeské jsou pod Kristovou mocí, Kristus jim dává světlo. Řídí a usměrňuje jejich pohyby. Kdyby tak neučinil, staly by se z nich padlé hvězdy. Tak je tomu i se služebníky Kristovými. Jsou jen nástroji v rukou Kristových a všechno dobré, co konají, konají Jeho mocí. Skrze ně má svítit Jeho světlo. Spasitel má být jejich schopnost a jejich výkon. Budou-li k němu vzhlížet tak, jak on vzhlíží k Otci, dostane se jim schopností konat Jeho dílo. Stanou-li se závislými na Bohu, dá jim svou záři, aby ji odráželi světu.* [AA 586]

Toto místo v Písmu ukazuje Kristův vztah k Jeho sborům. On se prochází mezi svými sbory na celém světě. S napjatou pozorností na ně pohlíží, zdali jejich duchovní stav je činí schopnými, aby zvelebili jeho království. Při každém shromáždění sborů je Kristus přítomen. On zná každého, kdo je zapojen do Jeho služby, také srdce těch, která může naplnit svatým olejem, aby jej sdělili jiným. Lidé, kteří věrně konají dílo Kristovo na našem světě a představují ve slovech a skutcích povahu Boží, uskutečňují úmysl Páně a jsou v jeho očích velmi vzácní. Kristus se z nich těší, jako se těší člověk z dobře ošetřované zahrady a z vůně jím vypěstovaných květin. [6T 418-419]

Kristova slova, znějící do daleka jako polnice (Zj 1,10), jako mocný Boží hlas mnohých vod (Zj 1,15), vychází z úst s dvojsečným mečem, který symbolizuje Boží slovo: *Neboť Boží slovo je živé, činné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč* [Žid 4,12]

Poněkud netradičně je Boží zjev spojován se sluncem. To připomíná Janovu zkušenost na hoře proměnění, kde uviděl jak Kristova *tvář zazářila jako slunce* [Mt 17,2] Ale jinak se ve SZ i v NZ Bůh obecně se sluncem nespojuje, i když se toto spojení přímo nabízí: vždyť slunce udržuje život, poskytuje světlo a teplo všem živým tvorům na celé planetě. Možná vás to překvapí, ale ve Starém zákoně je všeho všudy (co jsem dohledal) pouze dva verše, které zmiňují slunce s Bohem, a ne s nebeským tělesem:
Vždyť Bůh Hospodin je slunce i štít. [Ž 84,12]
Avšak vám, kdo se bojíte mého jména, vzejde slunce spravedlnosti a na jeho paprscích bude uzdravení. Vyjdete a budete poskakovat jako vykrmené tele. [Mal 3,20]

Ale nemělo by nás to tak překvapovat, vždyť ve všech pohanských náboženství ve starověku (tedy v době, kdy byl psán Starý zákon) uctívali lidé nebeská světla na obloze, zvláště pak slunce. Bůh patrně nechtěl tedy sám sebe příliš často přirovnávat právě ke slunci, aby nemísil jasnou linii mezi uctíváním Jeho samotného, a ostatních Bohů. V dobách Nového zákona bylo mezi židy pohanství již vymýceno a nehrozilo, že by někdo začal uctívat cizí bohy a klanět se slunci, proto je zde „bezpečné", aby Ježíšův vzhled vykazoval i charakter slunce.

Boží pravice. Hospodin svou pravicí vykonává svou vůli:
Tvá pravice, Hospodine, se proslavila silou, tvá pravice, Hospodine, zdrtila nepřítele. Ex 15,6
Řekl: Hospodin přišel ze Sínaje, zazářil na ně ze Seíru, zaskvěl se z hory Páranu, přišel s desetitisíci svatých, z jeho pravice byl pro ně ohnivý zákon. Dt 33,2
Dals mi i štít své spásy. Tvá pravice mě podepírá, tvá mírnost mě zvelebuje. Ž 18,36
Nyní vím, že Hospodin zachrání svého pomazaného, že mu odpoví ze svého svatého nebe mocnými spásnými činy své pravice! Ž 20,7
Řekl jsem tedy: Mou bolestí je, že se změnila pravice Nejvyššího. Ž 77,11
Hlasitý jásot i vítězství jsou ve stanech spravedlivých. Hospodinova pravice vykonala mocné činy. Ž 118,15

Levice je naproti tomu vnímána jako méně hodnotná:
I vztáhl Izrael pravici a položil na hlavu Efrajima, který byl mladší, a levici na hlavu Manasesa. Zkřížil ruce, přestože Manases byl prvorozený. Gn 48,13-14
Srdce moudrého je po jeho pravici, kdežto srdce hlupáka po jeho levici. Kaz 10,2
Ovce postaví po své pravici, kozly po levici. Mt 25,33

1,17-18

17Když jsem jej spatřil, padl jsem k jeho nohám jako mrtvý. I položil na mne svou pravici a řekl: „Neboj se. Já jsem první i poslední, 18ten Živý. Byl jsem mrtvý, a hle, žiji na věky věků. Amen. Mám klíče smrti i podsvětí.

Jan se na Ježíše díval po tři roky Jeho služby, ale když Ho nyní spatří v celé Jeho slávě a nádheře, padl jakoby mrtvý k zemi. To nepřímo poukazuje na Kristovo božství, protože když na konci knihy Jan opět padne na zem, tentokrát před andělem, tak nebeský posel napomene: *Já, Jan, jsem ten, kdo tyto věci slyšel a viděl. A když jsem to uslyšel a uviděl, padl jsem k nohám anděla, který mi tyto věci ukazoval, abych se mu poklonil. Řekl mi: „Varuj se toho! Jsem spoluotrok tvůj a tvých bratrů proroků a těch, kdo zachovávají slova tohoto svitku. Bohu se pokloň."* Zj 22,8-9

Kristus připomněl Janovi Svou smrt a zmrtvýchvstání, kterým jemu i každému člověku vydobyl vítězství nad smrtí. Křesťané se již nemusí bát zemřít, protože má Kristus pod kontrolou dokonce i smrt.

1,19

19Napiš tedy ty věci, které jsi uviděl, a ty, které jsou, a ty, které se mají stát po nich.

Ve Zjevení Jan popisuje vidění, která se týkají nejen jeho doby, ale také blízké i vzdálené budoucnosti až do doby nebeského Jeruzaléma. Tento přístup naznačuje tento verš: *Napiš tedy ty věci, které jsi uviděl, a ty, které jsou, a ty, které se mají stát po nich.* Zj 1,19 (viz též Úvod I.: Jak přistupovat ke knize Zjevení?)

Můžeme předpokládat, že následující vidění popisují dějiny od Janovy doby (*které jsou* – současnost) dál (a ty, které se mají stát po nich - budoucnost).

Tento přístup lze uplatnit také v dopisech sedmi církvím: první dopis je určen především lidem Janovy doby, další dopis křesťanům po Janově době atd. až poslední dopis je určen především těm, kdo žijí těsně před příchodem Ježíše Krista (po konci světa už nebude mít význam číst Boží výzvy k nápravě, což je hlavní téma všech dopisů).

Tento historický výklad, budeme probírat až poté, co probereme po jednom jednotlivé dopisy, protože každý dopis nám má co říci a je určen v širším měřítku (jako celá Bible) křesťanům všech dob...

1,20

20Tajemství těch sedmi hvězd, které jsi spatřil na mé pravici, i těch sedmi zlatých svícnů: Sedm hvězd jsou andělé sedmi sborů, sedm svícnů je sedm sborů.

Symbol svícnu jsme si již vysvětlili, symbol hvězd si ještě necháme na později (viz komentář ke Zj 3,10-11). Ale nezapomínejme na to, že je to právě Bůh, kdo nám odkrývá tyto symboly a pravdy ve Svém slově...

V následujících kapitolách Bůh promlouvá zcela konkrétně k sedmi církevním společenstvím, které skutečně existovaly. Zná jejich specifické potřeby a problémy a podle toho jim předává poselství s určitými důrazy a výzvami. *Kristova církev, byť by byla i oslabená a nedokonalá, je jediným předmětem na zemi, kterému věnuje svou největší péči.* TM 15

Tajemství. V Bibli se používá v situacích, kdy Bůh zjevuje svým služebníkům svou vůli:
Nato Daniel před králem prohlásil: To tajemství, na něž se král táže, žádní mudrci, věštci, kouzelníci ani dobopravci přednést králi nemohou. Avšak jest Bůh na nebesích, zjevující tajemství -- a ten králi Nebúkadnesarovi sdělil, co se stane v budoucích dnech. Tvůj sen a vidění, která jsi ve svém nitru měl na loži, byla tato: Tobě, králi, na loži přišlo na mysl, co se asi stane později. A ten, kdo zjevuje tajemství, ti sdělil, co se stane. A pokud jde o mne, mně to tajemství zjevil nikoli pro moudrost, jež by ve mně byla nade vše živé, ale z toho důvodu, aby ten výklad mohli sdělit králi, abys poznal to, o čem tvé nitro přemýšlí. Dan 2,27-31
(pozn. je zajímavé, že ve Starém zákoně se s tímto slovem setkáváme pouze v knize proroka Daniele).

Tu přistoupili učedníci a řekli mu: „Proč k nim mluvíš v podobenstvích?“ On jim odpověděl: „Vám je dáno poznat tajemství království Nebes, ale jim to dáno není. Mt 13,10-11
…když nám oznámil tajemství své vůle, jak se mu líbilo… Ef 1,9
Zápasím o to, aby byli povzbuzeni ve svém srdci a navzájem spojeni v lásce byli dovedeni do celého bohatství plné jistoty porozumění, k plnému poznání Božího tajemství, Krista,… Kol 2,2

List do Efezu (2,1-6)

(2,1-7)

V těchto verších jsou načrtnuty podmínky přijetí Božího. První zkušenost Efezu vedla k dobrým skutkům. Bůh měl potěšení z toho, že jeho církev odrážela světlo nebes tím, že zjevovala ducha Kristova něžností a soucitem. Láska, která přebývala v Kristově srdci; láska, která Ho přiměla, aby dal sebe jako oběť za lidstvo a se shovívavostí snášel urážky lidí dokonce až do krajnosti, kdy byl nazýván ďáblem; láska, která Ho pobízela, aby konal skutky uzdravování během své služby – to byla přesně ta láska, která měla být zjevná v životě jeho učedníků.

Ale oni zanedbali pěstování Kristovy něžnosti a soucitu. Sobectví, patrné v dědičných sklonech charakteru, pošlapalo zásady velkých dobrých skutků, které charakterizovaly členy efezského sboru jako křesťany. Pán Ježíš jim musí ukázat, že ztratili to, co pro ně bylo vším. Láska, která donutila Spasitele, aby za nás zemřel, nebyla ve své plnosti zjevována v jejich životech, a proto nebyli schopni vzdávat chválu jménu Vykupitele. A jak ztratili svou první lásku, zvýšili své poznání ve vědeckých teoriích, které pocházejí od otce lži. MS 11, 1906

Společně se Smyrnou a Pergamosem patřil Efez (v překladu *chvályhodný*) k největším městům v oblasti Malé Asie. Efez bylo čtvrté největší město v Římské říši, které čítalo asi 250 000 obyvatel. Ačkoliv jej Smyrna přesahovala větším přístavem a Pergamos si zase zvolili Římané jako hlavní město kolonie, Efez patřil k nejslavnějším městům v širém okolí.

Nejkrásnější budovou města byl chrám bohyně Artemis (někdy také známa jako Diana (viz Sk 19,27), který patřil mezi slavných sedm divů světa. Právě s tímto kultem ženské bohyně se potýkali apoštolové, když v Efezu kázali evangelium (Sk 19). Je zajímavé, že v 5. století po K. byla Marie, matka Ježíšova, právě v tomto městě (na Efezkém koncilu) prohlášena za bohorodičku. Podle archeologů měl chrám bohyně Artemis asi 128 metrů na délku, 76 metrů na šířku a celá budova se tyčila do výše 19ti metrů. Chrám podpíralo 127 sloupů, z nichž 36 zdobilo zlato a drahé kameny. V roce 262 po K. byl chrám zničen a 12 sloupů odnesli dobyvatelé do Istambulu a použili je ke stavbě kostela sv. Sofie, kde jsou dodnes.

V Efezu stála kromě chrámu i velká knihovna (plná okultních knih o magii (Sk 19,19), nádherný stadion, obrovský trh a podivuhodné divadlo (kde někdy vystupovali také řečníci), které postavili Efezští na svahu hory Pion tak dobře, že všech 25 000 lidí (celková kapacita) mohlo divadelní scény nejen sledovat, ale i zřetelně slyšet a to bez jakékoliv zvukové aparatury (srovnej Sk 19,29-40).

Podle církevní tradice v místním sboru žil apoštol Jan a Marie, matka Ježíšova, kterou měl učedník podle Kristových slov opatrovat (J 19,25-27).

2,1-3

1Andělu sboru v Efesu napiš: ‚Toto praví ten, který pevně drží těch sedm hvězd ve své pravici, který se prochází uprostřed těch sedmi zlatých svícnů: 2Znám tvé skutky, tvou námahu i tvou vytrvalost; vím, že nemůžeš snést zlé lidi a vyzkoušel jsi ty, kteří se nazývají apoštoly, ale nejsou, a shledal jsi, že jsou lháři. 3Máš vytrvalost a snášel jsi těžkosti pro mé jméno, a nezemdlel jsi.

Za dnů apoštolů byli křesťanští věřící naplněni opravdovostí a nadšením. Pracovali pro svého Mistra tak neúnavně, že v poměrně krátké době bylo evangelium o království Božím rozšířeno do všech obydlených částí země. Horlivost, kterou v té době projevovali následovníci Ježíšovi, je zaznamenána pro povzbuzení věřících ve všech dobách perem, jež psalo pod vnuknutím Ducha. O církevním sboru v Efezu, jehož Pán Ježíš užil za pravý symbol celé křesťanské církve v apoštolském věku, říká pravý a věrný svědek: "Znám tvé skutky, tvou námahu i tvou vytrvalost; vím, že nemůžeš snést zlé lidi a vyzkoušel jsi ty, kteří se nazývají apoštoly, ale nejsou, a shledal jsi, že jsou lháři. Máš vytrvalost a snášel jsi těžkosti pro mé jméno, a nezemdlel jsi." Zj 2,2-3 AA588

Z epištoly Efezkým víme, že posluchači nevěřili každému, kdo k nim mluvil, ale pečlivě zvažovali, zda to, co slyší, pochází od Boha: *abychom již více nebyli jako děti, zmítáni vlnami a hnáni každým větrem učení v lidské nestálosti, v chytráctví k nastražené cestě bludu, … Ať vás nikdo nesvádí prázdnými slovy, neboť pro tyto věci přichází Boží hněv na syny neposlušnosti. Nemějte s nimi tedy nic společného.* Ef 4.14; 5,6-7

Tuto výzvu ale můžeme splnit pouze za cenu určité námahy. Bude zapotřebí se mít vždy na pozoru, abychom se vyhýbali všemu zlému. *V těchto posledních dnech si Bůh vyvolil lid a učinil ho strážcem svého zákona. Tento lid bude vždycky muset plnit nepříjemný úkol. "Znám tvé skutky, tvou námahu i tvou vytrvalost; vím, že nemůžeš snést zlé lidi a vyzkoušel jsi ty, kteří se nazývají apoštoly, ale nejsou, a shledal jsi, že jsou lháři. Máš vytrvalost a snášel jsi těžkosti pro mé jméno, a nezemdlel jsi." Zj 2,2-3 Bude to vyžadovat mnoho péče a neustálé námahy, chránit církev před zlem. Je třeba udržet stálou, nestrannou kázeň, neboť mnozí, kteří jsou jen zdánlivě zbožní, se budou pokoušet rozvrátit víru druhých a budou vesměs pracovat na tom, aby vyvýšili sami sebe.* 5T 538

V den konečného vyúčtování se ukáže, že Bůh zná jméno každého. Je neviditelným svědkem všeho našeho počínání v životě. "Znám tvé skutky, praví ten, který se prochází uprostřed těch sedmi zlatých svícnů." Zj 2,2.1 On ví, kterých dobrých příležitostí jsme si málo vážili a jak neúnavné byla úsilí dobrého Pastýře, aby nalezl ty, kteří šli po křivých cestách, aby je přivedl zpět na bezpečnou stezku pokoje. Opět a opět volal Bůh ty, kteří dychtí po rozkoších. Vždy znovu dává rozsvítit světlo svého slova nad jejich stezkou, aby mohli poznat nebezpečí a uniknout mu. Ale oni zůstávají na široké cestě, tropí žerty a šprýmy, až nakonec uplyne jejich doba milosti. Boží cesty jsou spravedlivé a přímé a když byl vynesen rozsudek nad těmi, kteří byli shledání lehkými, pak každá ústa zmlknou. 5T 435

Kristus Efezským připomíná, že drží sedm hvězd v pravici a prochází se uprostřed sedmi svícnů (= církví, viz Zj 1,20), jakoby tím vyjadřoval starost o svůj lid. Chce v posluchačích, kteří ztratili prvotní lásku, znovu vzbudit zájem.

2,4

4Ale to mám proti tobě, že jsi opustil svou první lásku.

Při pohledu na mnohé vyjmenované přednosti, jak překvapující je obvinění vznesené proti efezské církvi: "Ale to mám proti tobě, že jsi opustil svou první lásku." Tato církev byla vysoce vážená. Byla založena apoštolem Pavlem. Ve stejném městě byl Dianin chrám, který byl podle našich předků jedním z divů světa. Efezká církev se setkala s velkou opozicí a někteří z raných křesťanů snášeli pronásledování; a přesto se někteří z nich odvrátili od pravd, které je spojovaly s Kristovými následovníky, a místo nich přijali klamné bludy vymyšlené satanem.

Tato změna je představena jako duchovní pád. "Rozpomeň se, odkud jsi spadl, učiň pokání a začni jednat jako dřív!" – jak jsou načrtnuty v předcházejících verších. Nevěděli, že se v jejich srdcích něco změnilo a že by měli činit pokání, protože nepokračovali ve svých prvních skutcích. Ale Bůh je ve svém milosrdenství vyzýval k pokání, k návratu k jejich první lásce a skutkům, které jsou vždycky výsledkem pravé křesťanské lásky. 7BC 956-957

Ve svých počátcích se sbor v Efezu vyznačoval dětskou prostotou a horlivostí. Věřící opravdově usilovali o to, aby byli poslušni každého slova Božího a jejich život zjevoval opravdovou upřímnou lásku ke Kristu. S radostí konali vůli Boží, protože v jejich srdcích dlel trvale Spasitel. Naplněni láskou k svému Vykupiteli viděli svůj nejvyšší cíl v získávání duší pro Něj. Nemysleli na schovávání vzácných pokladů milosti Kristovy. Uvědomovali si význam svého poslání, pociťovali závažnost poselství: "na zemi pokoj mezi lidmi Božího zalíbení." Lk 2,14 a planuli touhou zanést radostnou zvěst o spáse do nejvzdálenějších končin země. A svět je poznal, protože bývali s Ježíšem. Hříšní lidé, kteří se káli a bylo jim odpuštěno, kteří byli očištěni a posvěceni, byli přivedeni k Bohu skrze Jeho Syna.

Členové sboru byli jednotní v myšlení i v jednání. Láska ke Kristu byla zlatým řetězem, který je poutal k sobě navzájem. Poznávali Pána stále lépe a dokonaleji a v jejich životě se projevovala radost a pokoj Kristův. Navštěvovali vdovy a sirotky v jejich neštěstí a střežili se, aby je svět neposkvrnil, protože věděli, že kdyby tak neučinili, byli by v rozporu se svým vyznání a zapírali by tím svého Vykupitele. AA 578-580

Víme, že svícen představuje ve Zjevení církevní společenství (Zj 1,20). Možná se jedná o narážku na dobytí Jeruzaléma v roce 70 po K. Na slavném Titově oblouku, je vyobrazena římská armáda, která nese svícen, jako symbol dobytí Jeruzalémského chrámu. Svaté město nechal Bůh dobýt Římany kvůli neposlušnosti židovského národa; křesťané v Efezu tedy mohou pro nevěrnost vůči Hospodinu dopadnout podobně (Zj 1,5). Zároveň to můžeme chápat tak, že i když Římané dobyli chrám (a zasadili tak židovskému náboženství těžkou ránu), Boží lid nezaniká, ale pokračuje prostřednictvím křesťanského společenství, symbolicky vyjádřeného sedmi svícny.

Dejme tomu, že se denně snažíme o to, aby naše srdce spojovala pouta křesťanské lásky. "Ale mám proti tobě", říká ten Věrný svědek, "že jsi opustil svou první lásku [Zj 2,4]*. Rozpomeň se, odkud jsi spadl, učiň pokání a začni jednat jako dřív! Ne-li, přijdu k tobě brzy a pohnu tvým svícnem z jeho místa; jestliže neučiníš pokání."* [Zj 2,5] *Proč? Poněvadž jsme se vzdálili jedni od druhých, vzdálili jsme se i od Krista. Potřebujeme se semknout. Ach, jak často už - když mi připadalo, že jsem v Boží přítomnosti a svatých andělů - jsem uslyšela hlas anděla, který říkal: „Semkněte se, semkněte se. V jednotě je síla". Opakuji nyní toto poselství vám. Vraťte se do svých domovů s pevným odhodláním se semknout. Hledejte Boha celým srdcem a nejdete Ho a láska Kristova, která převyšuje všeliký rozum, vejde do vašich srdcí i životů."* [2SM 374-375]

5Rozpomeň se, odkud jsi spadl, učiň pokání a začni jednat jako dřív! Ne-li, přijdu k tobě brzy a pohnu tvým svícnem z jeho místa; jestliže neučiníš pokání.

Narážka na svícen připomíná každodenní službu ve svatyni. Úkolem kněží bylo mimo jiné ve svatostánku udržovat neustálé svícení prostřednictvím svícnu (Ex 27,20-21). Také Kristus, oblečen v dlouhém kněžském rouchu (viz komentář ke Zj 1,13-15), stojící uprostřed svícnů (Zj 1,12-13) se stará o to, aby církve byly světlem světa. Efezský sbor ale pomalu přestává plnit svou "funkci", přestává být světlem Proč? Ztratili první lásku (Ef 2,4). Proto se mají Efezští křesťané mají rozpomenout na dřívější časy a činit pokání, jinak ztratí před Ním své pevné místo; Bůh pohne jejich svícnem. Ztratí pevnou půdu pod nohama (viz níže).

Pohnout se. V Bibli se tato činnost, tedy spíš postoj, objevuje hlavě v žalmech:
V srdci si říká: Z pokolení do pokolení mnou nic nepohne, vždyť neupadnu do zlého. Ž 10,6
Odpřisáhl-li něco ke své škodě, nezmění to; své peníze nedává na lichvu, úplatek proti nevinnému nepřijímá. Kdo takto jedná, nepohne se až navěky. Ž 15,4-5
Vždyť král doufá v Hospodina a pro milosrdenství Nejvyššího se nepohne. Ž 21,8
Založil zemi na základech -- nepohne se na věky věků. Ž 104,5
Spravedlivý se nikdy nepohne, ničema však zemi neosídlí. Př 10,30

Je-li něco nepohnutelného, potom to stojí pevně a bezpečně na svém místě. Snad i proto se tato myšlenka objevuje ve spojitosti s Božím stvořením, které stojí nepohnutelně a mocně navzdory všem změnám, a spravedlivými stálými lidmi, kteří svůj život postavili na Hospodinu. Pohnout něčím tedy znamená uvést do neklidného (nestabilního) stavu.

"Ne-li, přijdu k tobě brzy a pohnu tvým svícnem z jeho místa" Zj 2,5. *Tato slova vycházejí ze rtů toho, který je dlouho shovívavý a trpělivý. Jsou slavnostní výstrahou církvím a jednotlivým osobám, aby viděli, že strážný nespí ani nedřímá, ale sleduje jejich jednání. Jsou zachováni jedině Jeho podivuhodnou trpělivostí, které vděčí za to, že dosud nejsou vyťati, protože jsou překážkou pro jiné. Avšak Jeho duch se již nebude namáhat. Jeho trpělivost potrvá již jen krátce.* 5T 612

V době, kdy se Janovi dostalo zjevení, ztratili již mnozí svou první lásku k pravdě evangelia. Ve svém milosrdenství však Bůh nenechal církev, aby dále upadala. V poselství nekonečně laskavém zjevil jí svou lásku a své přání, aby se starala o věčnost. "Rozpomeň se, napomenul ji, odkud jsi spadl, učiň pokání a začni jednat jako dřív!" Zj 2,5

Církev měla své nedostatky, bylo jí třeba přísné důtky a pokárání a Janovi se dostalo vnuknutí, aby zaznamenal poselství obsahující výstrahu, napomenutí a prosbu, jež byly určeny těm, kdo zapomínali na základní zásady evangelia a ohrožovali svou naději na spásu. Slova pokárání, která Bůh pokládá za nutné seslat, jsou však vždy pronášena v něžné lásce a se zalíbením pokoje pro každého věřícího, jenž se kaje. AA 587

Tato slova promlouvají ke každému z nás i do dnešní doby. *Závažné varovné napomenutí, projevené ve zničení milovaných ústavů, důležitých pro službu, nám říkají: "Rozpomeň se, odkud jsi spadl, učiň pokání a začni jednat jako dřív! Ne-li, přijdu k tobě brzy a pohnu tvým svícnem z jeho místa; jestliže neučiníš pokání."* Zj 2,5 *Proč jen to zamlžené chápání pravého duchovního stavu v církvi? Neranila slepota strážné na zdech Siona? Nejsou mnozí z Božích služebníků bezstarostní a úplně spokojení, jakoby oblakový sloup ve dne a ohnivý sloup v noci spočíval na svatostánku? Cožpak nejsou na zodpovědných místech ti, kteří vyznávají, že znají Pána, kteří Ho však svým životem a povahou zapírají? Nejsou mnozí z těch, kdo se počítají za Jeho zvláštní lid uspokojeni žít bez důkazu, že Bůh pravdy je mezi nimi, aby je ochránil od satanových úkladů a útoků?* 8T 248

2,6

6To však máš k dobru, že nenávidíš skutky Nikolaitů, které i já nenávidím.

Ježíš Kristus ve svém listě chválí Efezké, že nesnáší učení (ne lidi, kteří se k tomu učení hlásí) Nikolaitů (jinde Mikulášenci, od jména Mikuláš (v překladu *přemožitel lidu*). Čím se tito lidé vyznačovali? Církevní učenec Ireneus napsal, že Nikolaité přestupovali hlavně 7. přikázání (nesesmilníš) a jedli maso obětované modlám (na což by poukazovalo i Zj 2,14-15).

Jednalo se pravděpodobně o jednu z gnostických skupin, podle které činy těla nemají vliv na čistotu duše. V Řecko-římské filozofii se často objevuje myšlenka „špatného těla" a „dobré duše" (=tělo je špatné, takže si s ním mohu dělat, co chci a nic to neovlivní, naproti tomu duše (myšlení) je dobrá a jenom na ni záleží). Právě tento přístup vedl k nejrůznějším sexuálním nevázanostem a k všeobecnému morálnímu úpadku. Někteří raně křesťanští učenci navrhují, že šlo o stoupence Mikuláše ze Sk 6,5, jednoho z diakonů z Antiochie, který pravděpodobně kázal, že když člověk přijme Boží milost, už nemusí plnit Boží zákon, nebo že jeho posluchači špatně pochopili otázku milosti a zákona (což se v první církvi skutečně stávalo, viz 2.Pt 3,16). *Dnes se ale rozšiřuje učení, že evangelium Kristovo zákon učinilo neplatným a že jsme „vírou" osvobozeni z nutnosti být činiteli slova. Ale toto je učení Nikolaitů, které Kristus nemilosrdně odsoudil.* [ST 25. 2., 1897] Tím by se v podstatě naplnilo Pavlovo proroctví, které předal křesťanské církvi: *I z vás samotných povstanou muži, kteří budou mluvit převrácené věci, aby strhli učedníky za sebou.* [Sk 20,30]

2,7

7Kdo má uši, slyš, co Duch praví sborům: Tomu, kdo vítězí, dám jíst ze stromu života, který je v Božím ráji.

Později budeme studovat (viz *historický výklad sedmi dopisů*), že každý dopis je speciálně určen pro křesťany v různém časovém období dějin a je do jisté míry jakýmsi popisem určitého období církevních dějin. Na druhou stranu tato slova každého ze sedmi dopisů promlouvají (jako celá Bible 2. Tim 3,16) do každé doby každé církvi a k srdci každého křesťana. Proto jsou slova dopisů napsána ne jednomu sboru, ale všem sborům [Zj 2,7]

A naším úkolem je zvěstovat všechna tato slova všem křesťanským společenstvím na celém světě. *Na cestách máme zvěstovat jako první pozvání k hostině evangelia. Musí být zvěstováno těm, kteří se domnívají, že jsou na výšinách křesťanské zkušenosti - členům různých církví. "Kdo má uši, slyš, co Duch praví sborům"* [Zj. 2,7] *V těchto církvích jsou praví i nepraví členové. Nutno také pracovat v zájmu těch, kteří opustili svou první lásku, kteří ztratili svou první horlivost a zájem o duchovní věci. Varovné poselství musíme přinést také vyznávajícím křesťanům, kteří přestoupili Boží zákon. I jim je třeba oznámit tuto zvěst.* [6T 76-77]

List do Smyrny (2,8-11)

8Andělu sboru ve Smyrně napiš: ‚Toto praví ten první a poslední, který byl mrtev a ožil: 9Znám tvé soužení[1] a chudobu, ale jsi bohatý. Znám i urážení od těch, kteří sami o sobě říkají, že jsou Židé, ale nejsou, nýbrž jsou synagogou Satanovou. 10Neboj se toho, co máš trpět. Hle, Ďábel se chystá některé z vás dávat do vězení, abyste byli vyzkoušeni, a budete mít soužení po deset dní. Buď věrný až na smrt, a dám ti věnec života. 11Kdo má uši, slyš, co Duch praví sborům: kdo vítězí, tomu druhá smrt neublíží.

(1) θλῖψιν doslova: tlačení (tlak), resp. to, co se svírá nebo co se tře navzájem, jakýsi vnitřní tlak, který způsobuje, že se někdo cítí omezen (bez možností)

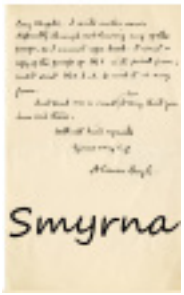

(2,8-11) 2,8

8Andělu sboru ve Smyrně napiš: ‚Toto praví ten první a poslední, který byl mrtev a ožil:

Smyrna (v překladu příjemná vůně, od slova myrha, tj. pryskyřice používaná k balzamování mrtvých), dnešní Izmir, patří k nejstarším městům světa. Řečtí kolonisté ji založili kolem roku 1100 př. K., ale v roce 600 př. K. bylo zničeno Lýdy a víceméně zaniklo. O čtyři století později ji nechal znovu vybudovat Lýsimachos, jeden z generálů Alexandra Velikého.

V době apoštolské dosahovala Smyrna značné velikosti: žilo zde asi 200 000 lidí, což je na tehdejší poměry opravdu hodně. V tomto velmi bohatém městě se dokonce nacházela ulice dlážděná zlatem. Smyrnu bychom mohli považovat za výkvět řecko-římské kultury: narodil se tam nejslavnější řecký básník Homér, stálo tam obrovské divadlo (kde se vešlo až 20 000 lidí), knihovna, stadion, velkolepý Diův chrám. Razili tam mince, na kterých bylo napsáno: první město v Asii co se týče krásy a velikosti. Snad i proto se tomuto městu přezdívalo: *klenot Asie*.

Pojďme si poselství tohoto dopisu, který je ze všech nejkratší, dopodrobna rozebrat:

2,9

9Znám tvé soužení a chudobu, ale jsi bohatý. Znám i urážení od těch, kteří sami o sobě říkají, že jsou Židé, ale nejsou, nýbrž jsou synagogou Satanovou.

Ve městě žilo mnoho chudých a naopak mnoho bohatých lidí, ke střední vrstvě se hlásilo velmi málo lidí. A právě z nejchudších obyvatel vznikl křesťanský sbor. Křesťané ve Smyrně ale dosahovali bohatství v duchovních věcech, tedy pravý opak toho, s čím se setkáváme v Laodiceji (srovnej Zj 3,17-18). V řečtině se používají dvě slovíčka pro chudý: jedno pro člověka, který má, co potřebuje, ale nežije v přepychu, a to druhé pro člověka, který nemá vůbec nic (je doslova žebrák). A právě to druhé slovo nacházíme ve Zj 1,9.

Židé nejenže odmítli Krista, ale (jak čteme hlavně ve Skutcích) ještě podporovali římské úřady v pronásledování křesťanů. V Božích očích tito židé plni nenávisti přestávají být vyvoleným národem, ale pouze stávají se lidmi, kteří *sami o sobě říkají, že jsou Židé, ale nejsou* [Zj 2,9]

10Neboj se toho, co máš trpět. Hle, Ďábel se chystá některé z vás dávat do vězení, abyste byli vyzkoušeni, a budete mít soužení po deset dní. Buď věrný až na smrt, a dám ti věnec života.

Ježíš se představuje jako první a poslední, který byl mrtev a ožil (Zj 2,8). Proč? Lidé ve Smyrně v době apoštola Jana žili ve velké nejistotě. Někdy se loučili v sobotu ve shromáždění a další sobotu už mohl někdo padnout v pronásledování. Vytrvat ve víře znamenalo nasadit svůj život. Za dob největšího pronásledování ale křesťanská církev paradoxně velmi rostla. Justyn Martyr ale o těchto pronásledováních napsal: „*Krev mučedníků je semenem evangelia.*“ Jeho slova se potvrdila, když později, v době Konstantina Velikého (počátek 4. století po K.), v Římské říši žilo asi 10 000 000 křesťanů. Nemůžeme se proto divit, že císař byl nucen s křesťany spolupracovat.

Skrze toho, jež o sobě prohlásil, že je "bratr a spoluúčastník soužení," Zj 1,9 zjevil Kristus své církvi věci, které bude muset pro něho vytrpět. Stařičký vypovězenec viděl před sebou dlouhá staletí tmy a pověry a viděl, jak mnozí pro svou lásku k pravdě trpí mučednickou smrtí. Viděl však také, že Ten, jenž pomohl svým prvním svědkům, neopustí své věrné následovníky ani ve staletích pronásledování, jež budou muset zakusit před koncem času. "Neboj se toho, co máš trpět," pravil Pán, "Hle, Ďábel se chystá některé z vás dávat do vězení, abyste byli vyzkoušeni, a budete mít soužení … Buď věrný až na smrt, a dám ti věnec života." Zj 2,10 AA 588

Pronásledování křesťanů propukla tu a tam v různých částech Římské říše. Ale také v samotné Smyrně zažili křesťané krátké, ale intenzivní pronásledování, které trvalo přibližně deset dní (2,10). Při něm zahynul významný církevní biskup Polykarp.

O něm se nám dochoval zajímavý příběh: při onom pronásledování mělo dojít i na Polykarpa. Římané si pro něj přišli do sedláckého domu. Jakmile je biskup spatřil, přikázal paní v domě, aby připravila jídlo pro římské vojáky. Zatímco vojáci jedli, Polykarp se modlil za všechny křesťany, na které si jen mohl vzpomenout. Když jej vojáci odvedli k římskému prokurátorovi, chtěl ho propustit, ale lidé trvali na tom, aby se stal potravou pro lvi. Jenže zrovna proběhly nějaké gladiátorské zápasy a lvi už ten den dostali svůj „příděl“. A tak Římané rozhodli, že Polykarpa upálí – a tehdy prý židé (snad narážka ve Zj 2,9), ačkoliv byla sobota, šli jako první shánět do lesa dřevo. Prokurátor ještě před smrtí Polykarpovi nabídl, že pokud prokleje Kristovo jméno, dostane svobodu. Ale biskup jen odvětil, že Ježíši věrně slouží už 86 let a nikdy mu nic zlého neudělal. Jak by se tedy mohl vzdát Krále, který ho spasil? A tak zahynul jako věrný mučedník.

Oněch deset dní zkoušek (Zj 1,10) patrně poukazují na Danielovu zkušenost (Dan 1,14-15). Prorok, přes pronásledování ze strany světské moci, vyšel z celé situace (stejně jako křesťané) pro svou věrnost nakonec vítězně. Desítka se v Bibli používá také jako vyjádření úplnosti. Křesťany tedy čeká intenzivní pronásledování.

Deset. Číslo deset většinou označuje celek, a souhrn všeho, úplnost, kompletnost.
Deseti ranami, které postihly Egypt, byly plně vyjádřeny Boží soudy nad Egyptem. Všechny tyto rány kompletně zdevastovaly Egypt a pokořili falešné Egyptské bohy (Ex 7,13-11,10).
„Deset slov“ tvořilo základní zákony smlouvy Zákona:
Byl tam s Hospodinem čtyřicet dní a čtyřicet nocí; chléb nejedl a vodu nepil a napsal na desky slova smlouvy, Deset slov. Ex 34,28; viz též Ex 20,3-17

Ježíš použil číslo deset v několika svých podobenstvích a znázornil tím úplnost nebo plný počet něčeho: (Mt 25:1; deset družiček; Lk 15:8 deset penízků; Lk 19:13,16, 17 deset otroků co mělo hřivny).
Na babylonském dvoře bylo shledáno, že Daniel a jeho druhové úplně přesahovali svými vědomostmi ostatní mudrce:
A vždy, kdykoli po nich král žádal moudré chápání, shledal, že desetkrát převyšují všechny kouzelníky a věštce v celém jeho království. Dan 1,20

Koruna, věnec.

Řečtina rozlišuje dva typy korun:

Řecké slovo *diademos* se používá ve smyslu okrasné královské koruny. Tento výraz se objevuje v Novém zákoně pouze ve Zjevení:

A ukázalo se jiné znamení v nebi: hle, veliký rudý drak, mající sedm hlav a deset rohů, a na těch hlavách sedm diadémů. Zj 12,3

Tu jsem uviděl, jak z moře vystupuje šelma, která měla deset rohů a sedm hlav; na svých rozích měla deset diadémů a na svých hlavách jména urážející Boha. Zj 13,1

Jeho oči byly jako plamen ohně a na hlavě měl mnoho diadémů; má napsané jméno, které nezná nikdo než on sám. Zj 19,2

Řecké slovo *stefanos* se překládá nejen jako koruna, ale přesněji jako věnec (vítěze). Tento věnec měl právo nosit olympijský vítěz jako symbol vítězství. Křesťanům je častokrát zaslíbena tato koruna vítězství:

Každý, kdo závodí, je ve všem zdrženlivý; oni proto, aby dostali pomíjivý věnec, my však nepomíjivý. 1.Kor 9,25

Nakonec je pro mne připraven věnec spravedlnosti, který mi v onen den předá Pán, spravedlivý soudce. A nejen mně, nýbrž i všem, kteří milují jeho zjevení. 2.Tim 4,8

Blahoslavený muž, který snáší zkoušku, neboť když se osvědčí, dostane věnec života, jejž Pán zaslíbil těm, kdo ho milují. Jk 1,12

A když se ukáže nejvyšší pastýř, dostanete nevadnoucí věnec slávy. 1.Pt 5,4

Neboj se toho, co máš trpět. Hle, Ďábel se chystá některé z vás dávat do vězení, abyste byli vyzkoušeni, a budete mít soužení po deset dní. Buď věrný až na smrt, a dám ti věnec života. Zj 2,10

A uviděl jsem, a hle, bílý kůň; a ten, který na něm seděl, měl luk a byl mu dán věnec; a vyšel vítězící, a aby zvítězil. Zj 6,2

2,11

11 Kdo má uši, slyš, co Duch praví sborům: kdo vítězí, tomu druhá smrt neublíží.

Jako služebníci Boží za starých časů "byli mnozí mučeni, a nepřijali vysvobození, aby dosáhli lepšího vzkříšení" Žid 11,35 *Připomínali si slova svého Mistra, že mají být šťastni, jsou-li pronásledováni pro věc Kristovu, neboť velká bude jejich odměna v nebi; vždyť tak byli před nimi pronásledováni proroci. Radovali se, že byli shledáni hodnými toho, aby trpěli pro pravdu a jejich vítězoslavné písně stoupaly k nebi ze šlehajících plamenů. Vzhlíželi vzhůru ve víře a viděli Krista a anděly shlížející z nebeských cimbuří, jak se na ně dívají a s nejhlubším zájmem a uspokojením sledují jejich neochvějnost. Z trůnu Božího slyšeli hlas: "Buď věrný až na smrt, a dám ti věnec života.* Zj 2,10" GC 40-41

Budou-li křesťané ve Smyrně věrní, obdrží věnec života (2,10). Řečtina používá dvě slovíčka pro korunu: *diademos* (ve významu královská koruna) a *stefanos* (tuto „korunu“ měl právo nosit olympijský vítěz, tzv. vavřínový věnec). A v 2,10 máme v řečtině *stefanos*; pravděpodobně se jedná narážku o Smyrněnské hry (= něco jako dnešní olympiáda), při kterých první tři vítězové v každém závodě dostali vavřínový věnec.

A tak se stane, že křesťané v období pronásledováni hojně zabíjeni, dostávají věnec života. Ti, kteří zemřeli první smrtí, nezemřou smrtí druhou (Zj 1,11). Pojem druhá smrt se v Bibli nachází pouze ve Zjevení (zde ve Zj 2,11 a ve Zj 20,6). Rabínská literatura (zejména targúm) považuje druhou smrt jako konečnou definitivní smrt zlovolných, bez jakékoliv naděje na věčný život. První smrt je tedy dočasným spánkem a zas až tak na ní nezáleží, protože křesťané vzhlíží k naději na vzkříšení: *A nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo, ale duši zabít nemohou. Raději se bojte toho, kdo může i duši i tělo zahubit v Gehenně.* Mt 10,28

List do Pergama (2,12-17)

12Andělu sboru v Pergamu napiš: ‚Toto praví ten, který má ostrý dvousečný meč: 13Vím, kde bydlíš: tam, kde je trůn Satanův; avšak pevně držíš mé jméno a nezapřel jsi mou víru ani ve dnech, v nichž můj věrný svědek Antipas byl zabit u vás, kde bydlí Satan. 14Ale mám několik věcí proti tobě. Že tam máš lidi, kteří drží učení Balaámovo, který učil Baláka položit nástrahu před syny Izraele, aby jedli maso obětované modlám a smilnili; 15tak i ty máš některé, kteří stejně drží učení Nikolaitů. 16 Učiň tedy pokání! Ne-li, brzy k tobě přijdu a budu s nimi válčit mečem svých úst. 17Kdo má uši, slyš, co Duch praví sborům: Tomu, kdo vítězí, dám skrytou manu a dám mu bílý kamének a na tom kaménku napsané nové jméno, které nezná nikdo, než ten, kdo je dostává.‘

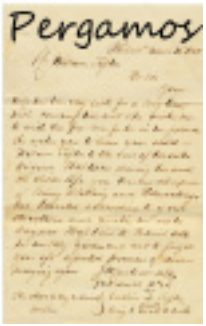

(2,12-17)

Asi 75km na sever od Smyrny se nacházel Pergamos (v překladu vyvýšený, nebo citadela, slavné město), které svým kulturním rozvojem, silně protkaným pohanstvím, soupeřilo s Athénami a Alexandrií. Jako první dostali od Říma povolení postavit chrám již žijícímu císaři Augustovi. Když Egypťané uvalili embargo na vývoz papyru, v Pergamu vynalezli jeho obdobu: tzv. pergamen (speciálně zpracovaná kůže z antilop, na kterou se dalo psát).

2,12

12Andělu sboru v Pergamu napiš: ‚Toto praví ten, který má ostrý dvousečný meč:

Protože byl Pergamos hlavní město provincie, vládl v něm římský prokonzul. V Pergamu se nacházel nejvyšší soud, který rozhodoval o všech sporech v okolí. Pokud byl tímto soudem vyřknut rozsudek, nikdo jej nemohl zrušit nebo vyvrátit, nedalo se proti němu odvolat. Prokonzul měl právo meče (*ius gladii*), tedy moc vyřknout nad člověkem trest smrti.

Ježíš má ale daleko větší moc a autoritu, a Jeho meč Slova je měřítkem, podle kterého budeme odsouzeni buď ke smrti, nebo k životu věčnému: *Neboť Boží slovo je živé, činné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až do rozdělení duše a ducha, kloubů a morku a je schopné rozsoudit myšlenky a postoje srdce.* Žid 4,12 Kristovo slovo má daleko větší moc a autoritu, než slovo lidského soudce, neuposlechnutí totiž neznamená první smrt, ale druhou - tu věčnou.

2,13

13Vím, kde bydlíš: tam, kde je trůn Satanův; avšak pevně držíš mé jméno
a nezapřel jsi mou víru ani ve dnech, v nichž můj věrný svědek Antipas byl zabit u vás, kde bydlí Satan.

V Janově době se zde skutečně nacházely svatby, které na obyvatele mohli působit jako trůn satanův. Ještě dnes stojí na místě, kde kdysi stálo město, zbytky monumentálního Diova oltáře. Jednalo se o velkou kamennou plošinu asi 6m vysokou. Vnější podpůrnou zeď zdobily rozsáhlé reliéfy znázorňující obraz války bohů s obry v helénistickém stylu. Tento oltář ale nebyl zdaleka jediným artefaktem, který vypovídal o pohanském uctívání bohů. V Pergamonu pohané uctívali kromě císaře mimo jiné hlavně tyto čtyři bohy: Dia, Dionýsose, Asklépia a bohyni Athénu.

Trůn satanův můžeme také vidět v chrámě boha Asklépia , kde pohanští kněží prováděli praktiky mysterijních náboženství. Samotný Asklépios byl představován jako had (někdy jako had na tyči, stejný symbol používáme dnes v lékařství), symbol zdraví a mládí, dokonce ho lidé považovali za spasitele azachránce. U chrámu se nacházela „nemocnice“, kde lidé studovali „medicínu“. Při léčení se používalo horoskopů, snářů a jiných pochybných ryze pohanských praktik; v podstatě se jednalo o starověkou formu dnešního léčitelství. Odtud pocházel známý řecký lékař Galén. Jak vidíme, Pergamon byl střediskem pohanských kultů. Naštěstí křesťané podléhali do jisté míry myšlenkám a praktikám pohanských kultů.

V dopise se dočítáme o jakémsi Antipasovi, kterého zabili při pronásledování. V Bibli ani v žádném historickém nebo církevním dokumentu se nedočteme, kdo to vlastně byl. Bůh o něm však ví, i když na něj svět i církev dávno zapomněli. Možná má zmínka o tomto muži v sobě ještě hlubší myšlenku: v dopise se dovídáme o tom, že křesťané, kteří se drží Božího jména (Zj 2,13), dostanou od Boha nové jméno, které nikdo nezná (Zj 2,17). Jméno samozřejmě symbolizuje charakter.

Ve SZ literatuře dočítáme o tom, že lidé dostávali od Boha nová jména, když Bůh změnil jejich úděl, nebo prožili určitou zkušenost s Bohem (Abraham – Abram (Gn 17,5), Jákob – Izrael (Gn 32,23-29), Šimon – Petr (J 1,42 atd.).

Jejich život od této zkušenosti nabral jistý cíl a jejich vůle začala splývat s Boží. I ve Zjevení objevujeme stejnou myšlenku, když jméno vyvolených splývá se jménem Božím (srov. Zj 14,1; 22,4). Hospodin zkrátka povolává svůj lid k tomu, aby svým charakterem zjevoval charakter Boží: „Na odhalené tváři nás všech se zrcadlí slavná zář Páně, a tak jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě – to vše mocí Ducha Páně.“ (2. Kor 3,18 ČEP). Potom bychom jméno Antipas, v překladu *představitel otce*, mohli vnímat symbolicky jako ty, kteří se drželi čisté víry zjevené od Otce, a zaplatili za to životem.

Jméno. Jméno odkazuje obvykle na charakter (nebo určitou charakteristiku):
Neboť chlapec se nám narodil, syn je nám dán; na jeho rameni spočinulo panství. Dal mu jméno Podivuhodný rádce, mocný Bůh, Věčný Otec, Kníže pokoje. Iz 9,15
…a na svém čele měla napsané jméno: ‚Tajemství, Babylon, ten veliký, matka smilnic a ohavností země.‘ Zj 17,15
Je oblečen do pláště zbroceného krví a jeho jméno je Slovo Boží. Zj 19,13
Na plášti a na svém boku má napsáno jméno: Král králů a Pán pánů. Zj 19,16

Nebo osobu jako takovou:
Píšu vám, dítky, že jsou vám odpuštěny hříchy pro jeho jméno. 1. Jan 2,12
Máš vytrvalost a snášel jsi těžkosti pro mé jméno, a nezemdlel jsi. Zj 2,3

Smilnit, smilstvo. Smilnit má v Bibli vesměs dva významy. Jednak duchovní: často se v Bibli dočítáme o tom, že Izraelci smilnili s pohanskými bohy, tzn. dopouštěli se modloslužebnictví (tedy synkretismus):
Neuzavírej smlouvu s obyvateli země; budou chodit smilnit za svými bohy, budou obětovat svým bohům a pozvou tě, budeš jíst z jejich obětních hodů. Ex 34,15
A jestliže se nějaký člověk obrátí k duchům zemřelých a věštcům, aby s nimi smilnil, proti takovému člověku obrátím svou tvář a vyhladím jej zprostřed jeho lidu. Lv 20,6

Smilstvo se také používalo také ve smyslu fyzickém, tedy pro zakázané spojování mezi muži a ženami (ať už se jednalo o sňatky s pohany, nebo cizoložství):
Když pobýval Izrael v Šitímu, začal lid smilnit s moábskými ženami. Nu 25,1
Skutečně je slyšet o smilstvu mezi vámi, a to o takovém smilstvu, jaké není ani mezi pohany, že totiž někdo má ženu svého otce. 1. Kor 5,1

Někdy se tyto dva druhy smilnění propojují:
Smilnila jsi se syny Egypta, svými sousedy statného těla, a množila jsi své smilnění, abys mě provokovala ke hněvu. Ez 16,26
Řekněme, že muž propustí svou ženu a ta od něho odejde a stane se ženou jiného muže. Cožpak se k ní ještě navrátí? Cožpak by ta země nebyla zcela znesvěcena? A ty jsi smilnila s mnoha druhy, a navracíš se ke mně? je Hospodinův výrok. Jer 3,1

2,14-15

14Ale mám několik věcí proti tobě. Že tam máš lidi, kteří drží učení Balaámovo, který učil Baláka položit nástrahu před syny Izraele, aby jedli maso obětované modlám a smilnili; 15tak i ty máš některé, kteří stejně drží učení Nikolaitů.

V Pergamském sboru žili věřící, kteří se nazývali Nikolaité (věřící v Efezu je odmítali, viz 2,6). Ty přirovnal Kristus k lidem, kteří následují SZ proroka Baláma (Nu 22-24) a svádí Boží lid k modloslužbě a ke smilstvu skrze pohanské ženy. Ostatně, smilnit má v Bibli smysl jak fyzický, tak duchovní. Kristus tedy obviňuje "Pergamské Nikolaity" se synkretismu (spojení, smísení se) pravé víry s pohanskými náboženstvími, anebo ze zakázaných sňatků s pohanskými ženami, což spolu samozřejmě úzce souvisí. Pravděpodobně tak činili proto, aby měli klid od pronásledování a císaře. Jméno Balám znamená v překladu *pustošit lid* (Nikolaité, nepřátelé Božího lidu v listě do Efezu (Zj 2,6) zase znamenají *dobyvatelé lidu*). Zdá se, že metoda kompromisu (čistého učení + učení Balámovo) může způsobit zpustošení Božího lidu.

Ale Balám, stejně jako svedený Boží lid, padne mečem (Nu 25,1-9; Nu 31,8 srov. Zj 2,12!).

2,16

16 Učiň tedy pokání! Ne-li, brzy k tobě přijdu a budu s nimi válčit mečem svých úst.

Ve městě se také nacházela místní knihovna, která se svými 200 000 svitky „soupeřila“ se slavnou alexandrijskou knihovnou. Většina z nich se zabývala tehdejšími technickými a vědeckými dovednostmi. Ježíš však v listě upozorňuje na to, že by si lidé měli vážit jiné knihy moudrosti: Božího slova přirovnávaného k meči (Ef 6,17;Žd 4,12).

2,17

17Kdo má uši, slyš, co Duch praví sborům: Tomu, kdo vítězí, dám skrytou manu a dám mu bílý kamének a na tom kaménku napsané nové jméno, které nezná nikdo, než ten, kdo je dostává.‘“

Vítězové obdrží jakousi *skrytou manu*. V tomto označení můžeme vidět manu, kterou v sobě ukrývala truhla smlouvy hned vedle desatera Božích přikázání (žid 9,4; Ex 16; zvláště Ex 16,32-34).

Co znázorňuje *bílý kamínek*? Ve starověku používali bílé a černé kaménky soudci, kteří vyhlašovali něčí vinu nebo nevinu. Ježíš tedy mohl svým výrokem o bílém kamínku křesťanům v Pergamu připomenout, že jejich minulost, jakkoliv černá, může být odpuštěna, když budou činit pokání. A dostanou bílý kamínek, který symbolizuje svatost (3,4; 7,9.14; 3,18; …), na kterém bude napsáno nové jméno, symbolizující nový charakter (viz komentář ke Zj 2,13).

Existuje ale ještě jeden pohled: bílý kamínek také dostával návštěvník, který odcházel od svého přítele. Hostitel rozlomil kámen na dva díly, jeden si nechal a druhý předal svému příteli se slovy: „Kdyby někdo z tvých blízkých tudy procházel, ať si vezme tento kamének. Když u nás zaklepe, vyndám svou půlku, a když budou kameny do sebe zapadat, bude u nás vítán jako host.“ V takovém případě Ježíš svým výrokem o kamínku naznačuje blízkost ke své církvi.

List do Thyatir (2,18-29)

18Andělu sboru v Thyatirech napiš: ‚Toto praví Syn Boží, který má oči jako plamen ohně a nohy podobné
bronzu: 19Znám tvé skutky a tvou lásku, věrnost a službu, tvou vytrvalost a tvé poslední skutky, hojnější
než ty první. 20Ale to mám proti tobě, že trpíš ženu Jezábel, která si říká prorokyně, vyučuje a svádí mé
otroky, aby smilnili a jedli maso obětované modlám. 21Dal jsem jí čas k pokání, ale ona se nechce odvrátit
od svého smilstva. 22Hle, uvrhnu ji na lůžko a ty, kteří s ní cizoloží, do velkého soužení, jestliže se od jejích
činů neodvrátí; 23a její děti zahubím. A všechny sbory poznají, že já jsem ten, který zkoumá ledví i srdce, a
každému z vás odplatím podle vašich skutků. 24Vám ostatním v Thyatirech, kteří nemáte toto učení, kteří jste,
jak oni říkají, nepoznali hluboké věci Satanovy, pravím: Nekladu na vás jiné břemeno; 25pouze držte pevně,
co máte, dokud nepřijdu. 26Kdo vítězí a zachovává moje skutky až do konce, tomu dám vládu nad národy;
27bude je pást železnou berlou a budou rozbíjeny jako hliněné nádobí, 28jak jsem to i já přijal od svého Otce.
A dám mu hvězdu jitřní. 29Kdo má uši, slyš, co Duch praví sborům.‘

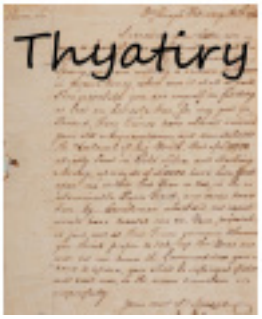

(2,18-29)

Tento dopis posílá Kristus do křesťanského společenství v Thiatyrách (dnešní Akhisar v Turecku), o kterém toho ale z historie mnoho nevíme. Nejednalo se o nijak zvláštní nebo slavné město. Thyatiry, postaveny v úrodném údolí řeky Lichus (asi 65km na jihovýchod od Pergamu), neměli žádné opevnění a navíc ležely na rovině. A vzhledem k tomu, že město mělo dobrou strategickou polohu (když dobyvatelé chtěli vstoupit do vnitrozemí Malé Asie, museli skrz Thyatiry), nepřátelé jej často úspěšně dobývali.

Žili zde bohatí lidé, kteří těžili hlavně z vyspělého průmyslu. Vyráběli purpur, kůže, keramiku, apod. k tomu samozřejmě používali ohnivé pece (patrně narážka ve Zj 2,18). Tito řemeslníci se sdružovali do tzv. cechů, do kterého musel patřit prakticky každý z nich. Od členů se očekávalo, že se budou účastnit pohanských slavností, při kterých se jedlo maso obětované modlám (narážka ve Zj 2,20). Vyloučení z cechu přinášelo negativní společenské i ekonomické důsledky.

Z tohoto města také pocházela také obchodnice s purpurem Lydie, která jako první z Evropy uvěřila v Krista (Sk 16,14).

V listě najdeme obecně jen velmi málo chvály. Pochvala za dobré skutky (oproti Efezu, viz 2,4) střídá hned dlouhá kritika (2,20-23), které se „vyrovná“ snad už jen list Laodicejským.

2,19-20

19Znám tvé skutky a tvou lásku, věrnost a službu, tvou vytrvalost a tvé poslední skutky, hojnější než ty první.
20Ale to mám proti tobě, že trpíš ženu Jezábel, která si říká prorokyně, vyučuje a svádí mé otroky, aby smilnili
a jedli maso obětované modlám.

Kristus se představuje jako Hlavní téma výtek představuje Jezábel, žena, kterou známe ze SZ jako manželku Izraelského krále Achaba, která sváděla Boží lid k modloslužbě a snažila se vymýtit ty, kteří stále sloužili Hospodinu (viz 1. Král 16,30-31; kap. 18-19). Podobně i v církvi v Thyatirech se objevuje osoba (nebo osoby), které pro jejich činy Kristus pojmenovává v přeneseném významu právě touto královnou. Podobný princip můžeme vidět například v 1. Král 15,33-34, kde je král Beaša přirovnán pro své zlé skutky k dřívějšímu hříšnému králi Jarobeámovi, který činili podobné ohavnosti jako on.

Rysy Jezábel se nápadně podobají Nikolaitům, lidem, kteří se drží učení proroka Baláma (viz předchozí dopis Zj 2,14-15). A tak vidíme zvláštní věc: zatímco v Efezu Nikolaity odmítali, v Pergamu už je sem tam přijímali, ale v Thyatirách je už odpadnutí všeobecně rozšířeno.

2,21-23

21Dal jsem jí čas k pokání, ale ona se nechce odvrátit od svého smilstva. 22Hle, uvrhnu ji na lůžko a ty, kteří
s ní cizoloží, do velkého soužení, jestliže se od jejích činů neodvrátí; 23a její děti zahubím. A všechny sbory
poznají, že já jsem ten, který zkoumá ledví i srdce, a každému z vás odplatím podle vašich skutků.

Bůh se však postaví za své věrné a Jezábel ztrestá pro její smilstvo (viz komentář ke Zj 2,13). Uvrhne ji na lůžko (ve smyslu ochoření (Lk 5,18; Sk 9,33; …), což je pro nevěstku, která praktikuje své povolání v posteli, příhodný příměr.

Děti také musíme chápat v symbolickém jazyce, kdy děti v podstatě „kopírují" to, co viděli u rodičů (Iz 1,4; Iz 57,4).

I tato skupina lidí tedy dělá podobnou věc, jako jejich „duchovní matka" Jezábel. A Bůh ji a jejím synům odplatí podle jejich skutků: dopadnou stejně jako Boží proroci, které ve SZ Jezábel zabíjela a pronásledovala (1. Král 18,4.13).

2,24-25

24Vám ostatním v Thyatirech, kteří nemáte toto učení, kteří jste, jak oni říkají, nepoznali hluboké věci Satanovy,
pravím: Nekladu na vás jiné břemeno; 25pouze držte pevně, co máte, dokud nepřijdu.

Někteří věřící se však nenechali svést Jezábel a nepoznali hlubiny satanovy. Z Bible známe pouze pojem hlubiny Boží (1. Kor 2,10), které apoštol Pavel považuje za moudrost zjevenou Hospodinem shůry a staví je jako protiklad k lidské moudrosti. Hlubiny satanovy tedy tvoří jakýsi protiklad k hlubinám Božím. Jako v době Jezábel žilo v Božím lidu mnoho těch, kteří nepoklekli před Baalem (1. Král 19,18), pohanským bohem, kterého Jezábel tolik prosazovala, i v Thyatirách žili křesťané, kteří se nenechali svést. Ti se navzdory okolí stále nechávali vést Duchem svatým, nespojovali se se satanem a nespoléhali na lidskou moudrost.

Tito lidé obrazně *nepoznali* Jezábel. Slovo *poznat* může znamenat také fyzické spojení mezi mužem a ženou (Gn 4,1; 19,5), v tomto případě mezi Božím lidem a pohanskou prostitutkou.

2,26-29

26Kdo vítězí a zachovává moje skutky až do konce, tomu dám vládu nad národy; 27bude je pást železnou
berlou a budou rozbíjeny jako hliněné nádobí, 28jak jsem to i já přijal od svého Otce. A dám mu hvězdu jitřní.
29Kdo má uši, slyš, co Duch praví sborům.'

V dobách Jezábel, stejně jako u křesťanů v Thyatirách, nebylo jednoduché vytrvat ve víře. Proto Hospodin slibuje těm, kteří to dokážou, vládu nad národy. Železnou hůl v 2,27 používali pastýři nejen k usměrňování stáda, ale i k útoku proti dravé zvěři (podobně jako David, viz 1.Sam 17,36). Navíc se jednou temnoty protivenství rozplynou a křesťané uvidí hvězdu jitřní (= Krista (2,28 srov. 22,16), která poukazuje na to, že jednou temnota na tomto světě skončí, a přijde nový den, nový začátek…

List do Sard (3,1-6)

1Andělu sboru v Sardách napiš: ‚Toto praví ten, který má sedm duchů Božích a sedm hvězd: Znám tvé skutky; máš jméno, že žiješ, ale jsi mrtvý. 2Buď bdělý a upevni to, co ještě zbývá a je na umření, neboť jsem nenalezl tvé skutky úplné před mým Bohem. 3Připomínej si, jak jsi mé slovo přijal a slyšel, zachovávej je a učiň pokání. Neprobudíš-li se, přijdu jako zloděj, a nebudeš vědět, v kterou hodinu na tebe přijdu. 4Máš však v Sardách několik osob, které neposkvrnily svá roucha; ti budou se mnou chodit v bílých šatech, protože jsou toho hodni. 5Kdo vítězí, takto se bude oblékat do bílých šatů a jeho jméno nevymažu z knihy života, nýbrž vyznám je před svým Otcem a před jeho anděly. 6Kdo má uši, slyš, co Duch praví sborům.‘

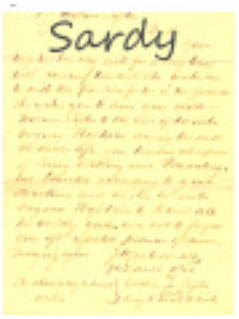

(3,1-6)

Sardy byly postaveny asi 80km na východ od Efezu na vrchu obrovské hory. Věřící zde žili v prostředí, které bylo jako v ostatních římských městech protkáno pohanskou kulturou. V Sardách kvetl blahobyt: začali tam razit stříbrné a zlaté mince. Po zemětřesení v roce 17 po K. jim udělil císař Tiberius úlevu na daních, aby se dokázali zotavit.

Toto město bylo postaveno na strmém kopci a vedla k němu jen jedna přístupová cesta, takže bylo pro dobyvatele velmi obtížné město Sardy dobýt. To vedlo obyvatele k domýšlivosti a nebezpečné bezstarostnosti (viz komentář ke Zj 3,2-3).

3,1-3

1Andělu sboru v Sardách napiš: ‚Toto praví ten, který má sedm duchů Božích a sedm hvězd: Znám tvé skutky; máš jméno, že žiješ, ale jsi mrtvý. 2Buď bdělý a upevni to, co ještě zbývá a je na umření, neboť jsem nenalezl tvé skutky úplné před mým Bohem. 3Připomínej si, jak jsi mé slovo přijal a slyšel, zachovávej je a učiň pokání. Neprobudíš-li se, přijdu jako zloděj, a nebudeš vědět, v kterou hodinu na tebe přijdu.

Je dáno varování o době, kdy přijdou bludy jako zloděj, aby ukradli Božímu lidu víru, kdy musí pozorně bdít a neustále být ve střehu před nepřítelovými svody.

V Sardách se mnozí obrátili skrze kázání apoštolů. Pravda byla přijata jako jasné a zářivé světlo. Ale mnozí už zapomněli na úžasný způsob, jakým pravdu přijali, a Ježíš uznal za nutné je pokárat.
Jeden po druhém spadly staré pilíře zásad a někteří už začali být unaveni z těch často opakovaných pravd. Toužili po novém stadiu učení, které více potěší mnoho myslí. Mysleli si, že potřebují úžasnou změnu, a ve své duchovní slepotě si neuvědomili, že jejich mudrlanství vykoření celou jejich zkušenost z minulosti.
Ale Pán Ježíš mohl vidět konec od začátku. Skrze Jana jim poslal varování: "Připomínej si, jak jsi mé slovo přijal a slyšel, zachovávej je a učiň pokání. Neprobudíš-li se, přijdu jako zloděj, a nebudeš vědět, v kterou hodinu na tebe přijdu." [Zj 3,3]

Narážka na spánek, bdělost a příchod jako zloděje v noci má své opodstatnění. Sardy, kdysi slavné město, totiž považovali lidé za nedobytnou pevnost. Opak byl ale pravdou: v roce 547 př. Kr. Sardy dobyl Kýros Veliký, když Krésus, král Sard, nechal lehkovážně město nehlídané. Uprostřed pohodlí, bohatství a snadného rozmařilého života udělal trestuhodnou chybu.

V roce 180 př. K. pak zničil Sardy ještě Antiochus Veliký (otec Antiocha Epifana). Jak se mu to podařilo? Podobně jako Kýrovi: v noci, když obyvatelé města spali, vyslali vojáky, a ti jim otevřeli zevnitř brány. Tak mohli hromadně vtrhnout do města a dobýt jej.

Neprobudíš-li se, přijdu jako zloděj, a nebudeš vědět, v kterou hodinu na tebe přijdu. [Zj 3,3] *Kristův příchod překvapí falešné učitele. Ti prohlašují: „Pokoj a bezpečnost.“ Jako kněží a rabíni před pádem Jeruzaléma se snaží, aby církev dosáhla pozemské velikosti a slávy. Znamení časů si vykládají jako předzvěst toho, že tento stav už začíná. Co však říká inspirované slovo? tehdy na ně náhle přijde zkáza* [1. Tes 5,3] *Na všechny, kteří přebývají na tváři vší země, na všechny, kdo si z ní učinili svůj domov, přijde den Boží jako osidlo.* [DA 635]

Křesťanům tedy Kristus radí, aby se probudili z duchovního spánku pomoci úpěnlivých výzev (3,2-3): *upevni, připomínej si, zachovej, čiň pokání!* Jako v každé církvi i zde má být motor k oživení vědomí blízkého Kristova příchodu (Zj 3,4).

3,4-6

4Máš však v Sardách několik osob, které neposkvrnily svá roucha; ti budou se mnou chodit v bílých šatech, protože jsou toho hodni. 5Kdo vítězí, takto se bude oblékat do bílých šatů a jeho jméno nevymažu z knihy života, nýbrž vyznám je před svým Otcem a před jeho anděly. 6Kdo má uši, slyš, co Duch praví sborům.‘

Kristus křesťany v Sardách příliš nechválí. Jen několik málo lidí, kteří si udržují čistotu svého charakteru (= neposkvrnili svá roucha (bílé roucho = čistý charakter (viz komentář ke Zj 1,13-15); jsou podobni Kristu (Zj 1,13-15). Ve spojitosti s bílými rouchy můžeme zmínit, že ve městě stály továrny na barvení a tkaní vlny.

To je odměna, která bude dána všem, kteří si zachovali čistý a neposkvrněný charakter, kteří se před světem pevně drželi víry. Ježíš Kristus jejich jména vyzná před Otcem a Jeho anděly. Byli opravdovými, čestnými a věrnými. I přes špatné zprávy stejně tak jak dobré zprávy praktikovali a učili pravdu. 7BC 960

Kristus přikryje své věrné svou spravedlností, aby je mohl představit svému Otci jako slavnou "církev, která by neměla poskvrny ani vrásky ani čehokoliv takového, ale byla svatá a bezúhonná." Ef 5,27 *Jejich jména jsou zapsána v knize života a je o nich napsáno: "budou se mnou chodit v bílých šatech, protože jsou toho hodni."* Zj 3,4 GC 484

Záznam o odpuštění bude v nebeských knihách zanesen u všech, kdo opravdově litovali svých hříchů a vírou přijali krev Ježíše Krista jako očišťující oběť. Protože přijali Kristovu spravedlnost a jejich charakter je v souladu s Božím zákonem, budou jejich hříchy vymazány a oni sami budou považováni za hodné vstoupit do věčného života. Prostřednictvím proroka Izaiáše Pán hlásil: "Já, já jsem ten, kdo mažu kvůli sobě tvá přestoupení a tvé hříchy připomínat nebudu." Iz 43,25 *Pán Ježíš řekl: "Kdo vítězí, takto se bude oblékat do bílých šatů a jeho jméno nevymažu z knihy života, nýbrž vyznám je před svým Otcem a před jeho anděly."* Zj 3,5 GC 483

Člověk má vyhovět určitým podmínkám a jestliže to odmítne, nemůže se stát Božím vyvoleným. Chce-li vyhovět, je Božím dítětem a Kristus říká, že jestliže bude i nadále věrný, pevný a neochvějný ve své poslušnosti, nevymaže jeho jméno z knihy života, ale přizná se k němu před svým Otcem i před svými anděly. Bůh by chtěl, abychom mysleli, hovořili a podávali jiným ty pravdy, které jsou jasně zjeveny, a které nemají vůbec nic společného s těmito náměty k bádání, protože nemají nijak vůbec nic společného s těmito náměty k bádání, protože nijak zvlášť nesouvisejí se spásou našich duší. MS 26, 1885

Roucho. Roucho bylo jakýmsi ukazatelem charakteru (nebo někdy rozpoložení) člověka, který roucho nosil:

Oblékal jsem si spravedlnost a ona si oblékala mne, právo mi bylo jako roucho a turban. Job 29,14

A já měl za oděv žíněné roucho, když byli nemocní! Pokořoval jsem svou duši postem, ale má modlitba se mi vracela do klína. Ž 35,13

Oděl si spravedlnost jako pancíř a přilba záchrany je na jeho hlavě. Roucho pomsty si vzal jako oděv a horlivostí se zahalil jako pláštěm. Iz 59,17

Všichni jsme jako nečistý a všechny naše spravedlnosti jsou jako poskvrněné roucho. Všichni jsme zvadli jako listí a naše viny nás odnášejí jako vítr. Iz 64,5

= **Bílé roucho** (význam ROUCHO + BÍLÁ (viz komentář k 1,13-15)

Naznačuje svatost, čistotu toho, který toto roucho obléká (Zj 3,5; 4,4; 6,11; Dan 7,9...). Tuto čistotu máme samozřejmě jen díky tomu, že *krev Ježíše Krista, jeho Syna, nás očišťuje od každého hříchu* 1. Jan 1,7

Řekl jsem mu: „Můj pane, ty to víš.“ A on mi řekl: „To jsou ti, kteří přicházejí z velikého soužení a svá roucha vyprali a vybílili v krvi Beránkově. Zj 7,14

…jsou-li vaše hříchy jako šarlat, zbělejí jako sníh, jsou-li rudé jako purpur, budou jako vlna. Iz 1,18

Poslední slova dopisu také připomínají předadventní soud. *Náš pravý postoj a jediný, ve kterém je bezpečí, je postoj pokání a vyznání hříchů před Bohem. S pocitem, že jsme hříšníci, budeme mít víru našeho Pána Ježíše Krista, který jediný je schopen odpustit naše přestoupení a připočítat nám spravedlnost. Když přijdou od tváře Páně časy rozvlažení, potom hříchy kající duše, která přijala milost Kristovu a zvítězila skrze krev Beránkovu, budou odstraněny ze záznamů nebeských a budou vloženy na satana, obětního kozla, původce hříchu, a už nikdy více navěky nebudou připomínány. Hříchy vítězů budou vymazány z knih záznamů, ale jejich jména zůstanou v knize života. Pravý svědek praví: Kdo vítězí, takto se bude oblékat do bílých šatů a jeho jméno nevymažu z knihy života, nýbrž vyznám je před svým Otcem a před jeho anděly.* [Zj 3,5 ST 16.5.1895]

List do Filadelfie (3,7-13)

7Andělu sboru ve Filadelfii napiš: ‚Toto praví ten Svatý, ten Pravý, který má klíč Davidův; když on otevírá, nikdo nezavře, a když on zavírá, nikdo neotevře: 8Znám tvé skutky. Hle, postavil jsem před tebou otevřené dveře, které nemůže nikdo zavřít. Neboť máš malou moc, a přece jsi zachoval mé slovo a nezapřel jsi mé jméno. 9Hle, dávám ti ze synagogy Satanovy ty, kdo o sobě říkají, že jsou Židé, a nejsou, ale lžou. Hle, způsobím, že přijdou a pokloní se před tvýma nohama; a poznají, že já jsem si tě zamiloval. 10Protože jsi zachoval slovo mé vytrvalosti, i já zachovám tebe v hodině zkoušky, která má přijít na celý obydlený svět, aby vyzkoušela obyvatele země. 11 Přijdu brzy. Drž pevně, co máš, aby ti nikdo nevzal věnec vítěze. 12Kdo vítězí, toho učiním sloupem ve svatyni svého Boha a již nikdy nevyjde ven. Napíšu na něj jméno svého Boha a jméno města svého Boha, nového Jeruzaléma, který sestupuje z nebe od mého Boha, i své nové jméno. 13Kdo má uši, slyš, co Duch praví sborům.‘

(3,7-13)

Město založili Pergamští osadníci v čele s králem Attalosem II. Filadelfusem, aby rozšířili řeckou kulturu a jazyk. Vybrali si křižovatku cest asi 40km východně od Sard, jednalo se o úrodnou pláň (nedaleko se totiž nacházela sopečná pláň Katakumena), a tak tam začali pěstovat hrozny.

Filadelfie znamená v překladu *bratrská láska*. Proč právě takový název? Ve 2. století př. K. panoval ve městě Atalus, který měl staršího bratra Eumena II. Po jedné vojenské výpravě přicházely do Filadelfie zprávy, že Atalus zemřel, a tak se jeho bratr chopil vlády. Ale Atalus to přežil a nakonec se vrátil vítězně zpět. Když se o tom Eumen doslechl, ochotně mu „vrátil“ královské postavení. Podobně se Eumen zachoval, když chtěli Římané Filadelfii dobýt. Navrhli mu, ať sesadí svého bratra z trůnu, že ho podpoří. On však z lásky k bratrovi odmítl. Vlády se nakonec ujal teprve až po smrti svého bratra.

Filadelfii se ale v průběhu dějin říkalo i jinak: v době císaře Tiberia, který se snažil město obnovit po zemětřesení, si obyvatelé změnili jméno na Neoceaserea (v překladu nové císařovo město) a v době Vespaniána Flavia nechávali zase městu říkat Flavia, opět z vděčnosti vůči císaři.

Filadelfie si stojí ze všech měst ve Zj 2-3 nejlépe. V dopise nenajdeme výtku, jen samé pochvaly. Podobně jako v dopise ve Smyrně i zde jsou v negativním smyslu vzpomínáni židé.

3,7-8

7Andělu sboru ve Filadelfii napiš: ‚Toto praví ten Svatý, ten Pravý, který má klíč Davidův; když on otevírá, nikdo nezavře, a když on zavírá, nikdo neotevře: 8Znám tvé skutky. Hle, postavil jsem před tebou otevřené dveře, které nemůže nikdo zavřít. Neboť máš malou moc, a přece jsi zachoval mé slovo a nezapřel jsi mé jméno.

Filadelfie se nacházela mezi dvěma kopci, lidé ji říkali brána východu. Jednalo se totiž o jakousi bránu na východ, skrze kterou pronikala do celého světa řecko-římské kultura. Díky tomu se v celé oblasti brzy začalo mluvit (jako ve Filadelfii) řecky.

Kristus se představuje jako ten, kdo *má klíč Davidův; když on otevírá, nikdo nezavře, a když on zavírá, nikdo neotevře.* To jasně odkazuje na Iz 22,22: *Na jeho rameno položím klíč domu Davidova. Když on otevře, nikdo nezavře, a když zavře, nikdo neotevře.* *Iz 22,22* Tato slova se týkají Judského krále Eljakíma (Iz 22,20), kterému Bůh svěřil klíče od paláce, kde vládne Davidovská dynastie, tzn. plnou autoritu a správcovství na královském dvoře. I Boží lid ve Filadelfii dostane od nebeského Krále pověření, budou jednat jako Jeho vyslanci.

Otevřené dveře (odkaz na Zj 4,1) znační příležitost, kterou otevřel člověku Bůh, a kterou může využít (Zj 3,8; Sk 14,27; 1.Kor 16,9). Křesťané nemají velkou politickou moc, ale právě tehdy dostávají od Hospodina příležitost k tomu, aby se projevila Jeho síla. *Nepřestaňte myslet na dveře, které před vámi Kristus otevřel, které žádný člověk nemůže zavřít. Bůh je zavře všemu zlu, pokud mu dáte šanci, "když přijde jako vzedmutá řeka, kterou požene Hospodinův Duch."* *Iz 59,19 RH 16. 4., 1889*

Těmito otevřenými dveřmi do chrámu Božího vidíme královský zákon uložený v truhle smlouvy. Těmito otevřenými dveřmi z tohoto svatého spravedlivého a dobrého zákona svítí světlo představující člověku pravý standart spravedlnosti, aby nedělal žádné chyby při formování charakteru, který splní požadavky Boží. Hřích je zákonem odsouzený, musíme ho odstranit. Pýcha a sobectví nemůžou mít žádné místo v charakteru, aniž bychom nevypudili Toho, kdo byl pokorného a poníženého dveře.

"Otevřené dveře" byly před námi postaveny a naši protivníci společně se satanem, který je jako hlavní protivník spravedlnosti jejich hlavou, nemohou zavřít ty dveře. Sám náš nebeský Otec otevřel dveře, které nemůže nikdo zavřít. Tak proč stále klopýtáme bez světla? Proč si stěžujeme na mraky a tmu, když jsou otevřeny dveře milosrdenství a Ježíš je zapojen do zvláštního díla v náš prospěch, koná za nás smíření, předkládá naše jména před Otce? On čeká, aby nám mohl projevit milost. "Hle, "praví, "stojím u dveří a tluču; kdo by uslyšel můj hlas a otevřel dveře, k tomu vejdu a budu s ním večeřet a on se mnou." A potom přichází milostivé ujištění: "Kdo vítězí, tomu dám usednout se mnou na můj trůn, jako i já jsem zvítězil a usedl se svým Otcem na jeho trůn." RH 24. 11. 1885

Otevřené dveře také symbolizují obecně to, co nám Bůh nabízí. *Prosím vás bratří, pojďte ke Kristu a pijte. Pijte zadarmo vodu spasení. Neodvolávejte se na své pocity. Nedomnívejte se, že náboženství je sentimentální. Nespoléhejte na žádnou lidskou oporu a spolehněte cele na Krista. Musíte být znova uzpůsobeni a pak teprve budete připraveni pro dílo zachraňování hynoucích. Svými slovy a skutky ovlivňujete jiné a vy se s tímto vlivem setkáte v den Boží. Ježíš říká: "Hle, postavil jsem před tebou otevřené dveře, které nemůže nikdo zavřít."* Zj 3, 8 *Světlo září z těchto dveří a je naší předností přijmout je, jestliže chceme. Upřeme svůj pohled k těmto otevřeným dveřím a snažme se přijmout všechno, co nám Kristus chce dát.* 9T 182

3,9-10

9Hle, dávám ti ze synagogy Satanovy ty, kdo o sobě říkají, že jsou Židé, a nejsou, ale lžou. Hle, způsobím, že přijdou a pokloní se před tvýma nohama; a poznají, že já jsem si tě zamiloval. 10Protože jsi zachoval slovo mé vytrvalosti, i já zachovám tebe v hodině zkoušky, která má přijít na celý obydlený svět, aby vyzkoušela obyvatele země.

Tak se stane, že navzdory nepatrné moci jim padnou nepřátelé k nohám a budou zachráněni v hodinách zkoušky (Zj 3,9-10). V charakteristice této zkoušky vidíme, že slova dopisu do Filadelfie mají i prorocké naplnění na konci času. *Na Boží lid čekají strašlivé zkoušky a strasti. Duch války hýbe národy od jednoho konce země ke druhému. Ale uprostřed času soužení, které nastává - takové soužení, jaké nebylo od vzniku národu - bude Boží vyvolený lid stát nepohnutelně. Satan a jeho andělé jej nemohou vyhladit, neboť andělé, kteří jsou mocní v síle, jej budou chránit.* Dopis 119, 1904

Před námi je hodina "*zkoušky, která má přijít na celý obydlený svět." Lidé, jejichž víra není pevně založená na Božím slovu, budou podvedeni a přemoženi. Satan působí „všemožnou nepravostí“, aby získal nadvládu nad lidmi, a jeho klamy stále porostou. Svého cíle však může dosáhnout jen tehdy, podlehnou-li lidé dobrovolně jeho svodům. Kdo chce poznat pravdu a opravdově ji hledá, kdo usiluje očistit svou duši poslušností a dělá všechno, co je v jeho silách, aby byl připraven na zápas, najde v Bohu pravdy bezpečnou ochranu. Spasitel slíbil: "Protože jsi zachoval slovo mé vytrvalosti, i já zachovám tebe v hodině zkoušky..."* Zj 3,10 *Spíše vyšle všechny anděly z nebe, aby ochránili svůj lid, než by ponechal jediného člověka, který mu důvěřuje, napospas satanu.* GC 560

11 Přijdu brzy. Drž pevně, co máš, aby ti nikdo nevzal věnec vítěze. 12Kdo vítězí, toho učiním sloupem ve
svatyni svého Boha a již nikdy nevyjde ven. Napíšu na něj jméno svého Boha a jméno města svého Boha,
nového Jeruzaléma, který sestupuje z nebe od mého Boha, i své nové jméno. 13Kdo má uši, slyš, co Duch praví
sborům.‘

Výzva *drž pevně* a zmínka o sloupech ve svatyni, které zaručovali stabilitu chrámu, patrně souvisí se zemětřesením, které proběhlo roku 17 po K. a zasáhlo i Filadelfii. Historik Plinius o této události dokonce napsal, že několik měsíců po zemětřesení lidé bydleli ve stanech poblíž města a báli se vrátit zpět. Římský císař nakonec nechal město obnovit a vybudovat do takové krásy, že získalo přezdívku malé Athény.

Křesťané ve Filadelfii kráčí správným směrem, pokud by ale sešli z pravé cesty, potom by mohli prohrát v boji o věčný život a nezískali by nebeskou odměnu v podobě nového Jeruzaléma. *A tak kdo si myslí, že stojí, ať hledí, aby nepadl.* 1. Kor 10,14

Vládcové ve starověku budovali svá města s myšlenkou, že ona města vydrží věčně. Třeba Babylónský král Nebúkadnesar nechal na cihly, ze který stavěl velkolepé chrámy, napsat své jméno. Z historie se také dovídáme o mnoha zvučných jmen, která upadají čím dál více v zapomnění... Lidské dějiny jednou skončí a jméno každého člověka bude zapomenuto, všechno je pomíjivé. S Božím lidem je to ale jinak: *A svět pomíjí i jeho žádost; kdo však činí vůli Boží, zůstává na věčnost.* 1. Jan 2,17

List do Laodiceje (3,14-22)

14Andělu sboru v Laodiceji napiš: ‚Toto praví Amen, svědek věrný a pravý, původ Božího stvoření: 15Znám
tvé skutky; nejsi studený ani horký. Kéž bys byl studený nebo horký! 16Takto však, že jsi vlažný, a nejsi studený
ani horký, vyvrhnu tě ze svých úst. 17Neboť říkáš: Jsem bohatý, zbohatl jsem, nic nepotřebuji. A nevíš, že jsi
ubohý, politováníhodný a chudý, slepý a nahý. 18Radím ti, abys ode mne koupil zlato v ohni pročištěné, a tak
zbohatl, bílé šaty, aby ses oblékl a neukázala se hanba tvé nahoty, a mast k pomazání svých očí, abys viděl. 19Já
usvědčuji a kárám ty, které miluji; buď tedy horlivý a učiň pokání. 20Hle, stojím u dveří a tluču; kdo by uslyšel
můj hlas a otevřel dveře, k tomu vejdu a budu s ním večeřet a on se mnou. 21Kdo vítězí, tomu dám usednout
se mnou na můj trůn, jako i já jsem zvítězil a usedl se svým Otcem na jeho trůn. 22Kdo má uši, slyš, co Duch
praví sborům.‘

(3,14-22)

Pět kilometrů na jih od Filadelfie leží poslední ze sedmi měst. Laodicea (v překladu lid soudu; nebo též spravedlivý lid (snad narážka ve Zj 3,17 na „sebespravedlnost“). Založil ji král Antiochus II. ve 3. stol. př. K. a pojmenoval ji po své manželce Laodikei. Nebylo to nějak slavné nebo významné město v okolí, u Laodicee stály dvě daleko slavnější města Hyerapolis a Kolosy.

V Bibli máme celkem dvě místa, které odkazují na toto město, přičemž se obě se nachází v listě do Kolos (Ko 2.1; 3,15-16). Ačkoliv se křesťané v Laodicei těšili náboženské svobodě, podle Zjevení a Koloským se zdá, že jejich srdce nebyla nasměrována tím správným směrem.

Laodiceji zničili Turci někdy ve 13. století po K.

3,14

14Andělu sboru v Laodiceji napiš: ‚Toto praví Amen, svědek věrný a pravý, původ Božího stvoření:

Kristus se představuje jako amen. Toto slovo je pouze zde a v 1. Kor 1,19-20 použito jako vlastní jméno. Podle uvedeného verše se zdá, že Ježíš ve Zj 3,14 dává důraz na to, že dostojí všem svým zaslíbením. …opakujte Boží hojná zaslíbení, která jsou ano a amen v Kristu Ježíši. Nikdy se nemáme nechat strhnout slovy, která pronášejí lidské rty, aby zlí andělé byli utvrzeni ve své činnosti, ale měli bychom opakovat Kristova slova. Dříve než tito andělé ze svého vysokého postavení, byl Kristus učitelem v jejich shromážděních. Dopis 46, 1909 Jiný by zase mohl navrhnout, že slovo amen naznačuje, že list je poslán lidem těsně před koncem tohoto světa (historickým výkladem se budeme zabývat později).

Ve starém Zákoně u proroka Izaiáše čteme: *Kdokoli si bude v zemi žehnat, bude si žehnat v Bohu pravém, a kdo bude v zemi přísahat, bude přísahat v Bohu pravém; ano, budou zapomenuta dřívější soužení a budou ukryta před mýma očima.* Iz 65,15 V hebrejském textu, který v celém kontextu hovoří o stvoření (srovnej: *původ všeho stvoření* Zj 3,14)je doslova napsáno: *v Bohu Amen*. Kristus se tedy představuje s důrazem na Boha Stvořitele, který je tak jasně představen ve Starém zákoně.

3,15-16

15Znám tvé skutky; nejsi studený ani horký. Kéž bys byl studený nebo horký! 16Takto však, že jsi vlažný, a nejsi studený ani horký, vyvrhnu tě ze svých úst.

Čteme o studené, horké a vlažné vodě. Této narážce můžeme dobře porozumět pouze tehdy, pokud dobře prostudujeme archeologické nálezy v oblasti Laodicee. Toto město totiž nemělo svůj vlastní vodní pramen, a tak museli její obyvatelé vybudovat akvadukt, který se táhl asi do 6km do vzdáleného Hierapolis. V něm se nacházel pramen horké minerální vody, která se ale cestou do Laodicee stala vlažnou. Také studená voda, kterou do města dopravoval akvadukt z hor, se stala cestou do města vlažnou. Vodu tedy museli obyvatelé buď zchladit, nebo ohřát na čaj, vlažnou vodu se používali ve starověku akorát tak jako dávidlo (Zj 3,16!).

Lhostejným lidem našich dnů platí výstraha Kristova: "Takto však, že jsi vlažný, a nejsi studený ani horký, vyvrhnu tě ze svých úst." Zj 3,16 Obraz vyvržení z úst znamená, že nemůže předložit tvoje modlitby ani tvoje vyjádření lásky Bohu. Nemůže schválit tvé učení Jeho slova ani žádnou duchovní činnost. Nemůže představit tvé náboženské jednání a požadovat, aby ti byla dána milost. 6T 408

Křesťané jsou v listě přirovnáni pro své postoje a chování k vlažné vodě. Nestojí ani na straně Boha, ale ani na straně světa, ale někde „mezi". S tím může souviset i to, že samotné město nebylo nijak těžko dobýt, proto se její obyvatelé museli často uchylovat ke kompromisům, vyjednávání a smiřování s nepřáteli.

3,17-18

17Neboť říkáš: Jsem bohatý, zbohatl jsem, nic nepotřebuji. A nevíš, že jsi ubohý[1], politováníhodný[2] a chudý[3], slepý a nahý. 18Radím ti, abys ode mne koupil zlato v ohni pročištěné, a tak zbohatl, bílé šaty, aby ses oblékl a neukázala se hanba tvé nahoty, a mast k pomazání svých očí, abys viděl.

(1) řecké slovo ταλαίπωρος se v Bibli vyskytuje pouze zde, a v Ř 7,24-25: Já nešťastný člověk! Kdo mne vysvobodí z těla této smrti? Bohu buď dík skrze Ježíše Krista, našeho Pána.
(2) řecké slovo ἐλεεινός se v Bibli vyskytuje pouze zde, a v 1. Kor 15,19: Máme-li naději v Kristu jen v tomto životě, jsme nejubožejší ze všech lidí.
(3) πτωχός = dosl. krčit se jako žebrák, těžce strádající člověk, vyjadřuje extrémní chudobu

V těchto verších se dočítáme o bohatství, šatech a masti na oči. Paradoxně právě to, čím se obyvatelé Laodieci pyšnili, Ježíš v listě odsoudil. Laodicea byla kulturně a materiálně velmi bohatá. Když roku 61 po K. město zasáhlo zemětřesení, Římský císař Nero se rozhodl, že obyvatelům přispěje ke znovuvybudování města, ale podle historika Tacituse (Laodičané hrdě odmítli a město opravili ze svých peněz. V Laodicei také bylo rozvinuto bankovnictví, ve městě bychom našli nejslavnější banky v celé Malé Asii. Dokonce si tam tiskli své vlastní peníze, jejichž líc zobrazoval místní božstva.

Ve městě stávala také lékařská škola a nemocnice, kde léčili oční choroby. Lékaři měli za to, že na složité nemoci by se měli používat složitě vyráběné léky. Vyráběli tam kromě Nardové masti (z bylin z okolí) také oční mast známou v širokém okolí: tzv. Frygilský zásyp. Laodičané si však mají pořídit oční mast od Boha, aby uviděli (poznali) sami sebe ve správném světle (Zj 3,17-18). Otevřít oči znamenalo něco důležitého pochopit (Ef 1,18; Mají prosit Boha: *Otevři mi oči, abych viděl divy tvého zákona. Ž 119,18*

Také zmínka o oděvech má své opodstatnění, hlavně ve spojitosti s otevřením očí. Vždyť už Adam s Evou po pádu do hříchu pochopili, že jsou na tom bídně: *Oběma se otevřely oči a poznali, že jsou nazí. Gn 3,7* Tento zoufalý stav nahoty napravil až Bůh, který naše první rodiče přioděl suknicí vyrobenou z obětního zvířete, které symbolizovalo roucho Kristovy spravedlnosti: *A Hospodin Bůh udělal Adamovi a jeho ženě kožené suknice a oblékl je. Gn 3,21* V Laodicei chovali zvláštní plemeno ovcí, díky kterým se jim podařilo vyrábět krásnou černou lesklou vlnu vysoké kvality, kterou pak prodávali do celé Římské říše. Z této vlny obyvatelé vyráběli koberce anebo krásné oděvy, které pak rádi nosili. S tím patrně souvisí list do Sard, ve kterém jsou zmíněna (v kontrastu s Laodicejí) bílá roucha (Zj 3,4).

Kristus ale Laodičanům radí, aby nakoupili nebeské věci. Nemají usilovat o pozemské zlato (symbolizující jejich bohatství), ale *zlato ohněm pročištěné*, které symbolizuje lidský charakter, pročištěný prostřednictvím zkoušek utrpení. *Oheň mnohých zkoušek vás možná popálí, ne však proto, aby vás zničil, ale aby vás zbavil nečistoty, abyste vyšli jako zlato sedmkrát čištěné. Pamatujte, že Bůh vám dá důvod ke zpěvu i v noci. Možná, že se vám zdá, že vás obklopuje tma, ale vy nesmíte hledět na mraky. Za nejtemnějším mrakem je věčně zářící světlo pro každou duši. Otevřete dveře svého srdce vstříc naději, pokoji a radosti. 2SM 272-273*
Šaty pak symbolizují roucho Kristovy spravedlnosti, a mast na oči potom lék, po kterém bude člověk vidět duchovním zrakem. Stále a stále mluví k vám hlas z nebe. Chcete jej uposlechnout, chcete dbát rady Věrného Svědka, hledat zlato ohněm tříbené, obléci bílý šat a koupit si mast na oči? Zlato je víra a láska. Bílý šat je spravedlnost Kristova, mast na oči je duchovní rozeznávací schopnost, která vás činí schopnými, abyste poznávali satanovy úskoky a vyhýbali se jim, abyste spatřovali hříchy a ošklivili si je a abyste chápali pravdu a poslouchali ji. 5T 223

Právě v době Laodiceje, na sklonku času, se ukáže pravá zbožnost (nebo bezzbožnost) ukrytá v srdci. *Víra všech bude přezkoušena. Všichni budou přezkoušeni, jako se zlato zkouší v ohni.* [5T 104] *Není daleko doba, kdy bude zkoušena každá duše. Bude nám vnucováno znamení šelmy. Ti, kdo se krok za krokem podřizovali světským rozkazům a přizpůsobovali světským zvykům, těm nebude zatěžko povolit mocnostem, místo aby se raději stali předmětem posměchu, urážek, vězení i smrti. Spor bude mezi přikázáními Božími a nařízeními lidí. V této době bude v církvi zlato odděleno od strusky. Pravá zbožnost se bude jasně lišit od přetvářky a okázalosti. Mnohá hvězda, kterou jsme pro její lesk obdivovali, zapadne do temnoty. Plevy budou jako mračno odváty větrem i z těch míst, kde nyní vidíme jen humno naplněné bohatou pšenicí. Všichni, kteří berou na sebe roucho svatyně, avšak nejsou oděni Kristovou spravedlností, ukáží se v hanbě své nahoty.* [5T 80]

Poselství k Laodicejským se vztahuje na církev této doby. Věříte tomu poselství? Máte citlivá srdce? Nebo stále říkáte: Jsem bohatý, zbohatl jsem a ničeho nepotřebuji? Je snad zbytečné, že toto kázání věčné pravdy bylo dáno tomuto lidu, aby bylo zaneseno všem národům světa? Bůh vybral lid a učinil ho studnicí závažných pravd s věčnými rozhodnutími. K tomu bylo přidáno světlo, které musí ozařovat svět. Zmýlil se snad Bůh? Jsme opravdu Jeho vyvolenými nástroji? Jsme to my, muži a ženy, kteří mají nést světu poselství ze Zjevení 14 vyhlašující spasení těm, kteří stojí na pokraji záhuby? Jednáme tak, jak bychom měli? [1SM 92]

Někteří nejsou ochotni k sebezapíravé práci. Mají-li převzít odpovědnost, stávají se netrpělivými. "K čemu potřebujeme vzrůst v poznání a zkušenosti?" táží se. To přece vysvětluje všechno. Oni myslí, že jsou bohatí, mají dosyta a nepotřebují nic, kdežto Pán je označuje jako chudé, bídné, slepé a nahé. K nim praví věrný svědek: "Radím ti, abys ode mne koupil zlato v ohni pročištěné, a tak zbohatl, bílé šaty, aby ses oblékl a neukázala se hanba tvé nahoty, a mast k pomazání svých očí, abys viděl." [Zj 3,18] *Právě vaše převeliká samolibost ukazuje, že vám chybí všechno. Jste duchovně nemocní a potřebujete Ježíše jako svého lékaře.* [5T 265-266]

Pán nám zde ukazuje, že poselství, které mají jeho služebníci varovně zvěstovat Božímu lidu, není nějakým pokoj a bezpečnost hlásajícím poselstvím. Toto poselství není jen teorií, ale každé jeho slovo má praktický dosah. Lid Boží je v laodicejské církvi, v poselství k ní je představen ve stavu hříšné bezpečnosti. Věřící jsou chováni v naději, že jsou na vysokém stupni duchovního poznání. "Neboť říkáš: Jsem bohatý, zbohatl jsem, nic nepotřebuji. A nevíš, že jsi ubohý, politováníhodný a chudý, slepý a nahý."

Může existovat větší sebeklam než domněnka, že je vše s námi v pořádku, zatímco všichni jednáme převráceně? Poselství Věrného Svědka zastihne lid Boží v takovémto žalostném sebeklamu a církev si to neuvědomuje. Věřící nevědí, že jejich stav před Bohem je přežalostný. Zatímco si namlouvají, že jsou na duchovní výši, poselství Věrného Svědka láme jejich sebejistotu hrozným odhalením pravého stavu jejich duchovní slepoty, chudoby a nahoty. Tak pronikavé a přísné svědectví nemůže být žádným omylem, protože je oznamuje věrný svědek a Jeho svědectví musí být správné.

Těžké je pro ty, kteří se cítí v bezpečí a myslí si, že jsou bohatí v duchovních poznatcích, aby přijali poselství, které zvěstuje, že jsou svedeni, že žijí v klamání sama sebe a že potřebují všechno od základů. Neposvěcené srdce je "lstivé nade vše, je nevyléčitelné." [Jr 17,9] *Bylo mi ukázáno, jak mnozí si namlouvají, že jsou dobrými křesťany, avšak nemají ani paprsku Ježíšova světla. Nemají žádnou živou vlastní zkušenost v božském životě. Potřebují důkladné a hluboké pokory před Bohem dříve, než pocítí, že musí o to vážně a vytrvale usilovat, aby dosáhli vzácných darů Ducha.*

V posledním vidění mi bylo ukázáno, že ani toto rozhodné poselství věrného Svědka nesplnilo Boží úmysl. Lid spí ve svých hříších. Členové nepřestávají tvrdit, že jsou bohatí a že nic nepotřebují. Mnozí se ptají: „Nač byly dány všechny tyto výstrahy? Proč nás Svědectví ustavičně obviňují z nevěry a z těžkých hříchů? Milujeme pravdu, daří se nám dobře, jinak nepotřebujeme tato svědectví napomenutí a pokárání. Ale nechť tito reptáci pohlédnou do svých vlastních srdcí a srovnají své životy s praktickým učením Písma. Nechť pokoří svou duši před Bohem, aby Boží milost osvítila jejich temnotu a šupiny spadnou z jejich očí a oni poznají svou skutečnou ubohost a chatrnost: Pocítí nutnost koupit si zlato, jímž je čistá víra a láska, bílé roucho, jímž je neposkvrněný charakter, očištěný drahou krví Vykupitele a mast na oči, jíž je milost Boží, která umožní rozeznávat duchovní věci a odhalovat hřích. Tyto dary jsou vzácnější, než zlato z Ofír.

Bylo mi ukázáno, že hlavní příčinou, proč se dnes Boží lid nachází v tomto stavu duchovní slepoty, spočívá v tom, že nechce přijmout napomenutí. Mnozí pohrdali napomenutím a pokáráním, která dostali. Věrný Svědek odsuzuje vlažnost Božího lidu, která pomáhá satanu ovládnout ho v tomto období čekání. Sobecké, pyšné a hřích milující lidi vždy přepadávají pochybnosti. Satan dovede vnuknout pochybnosti a vymyslit námitky proti důraznému svědectví, která posílá Bůh a mnozí si pokládají za ctnost, za znak své vzdělanosti nevěřit, pochybovat a chytrácky uhýbat. Ti, kteří chtějí pochybovat, směle mohou. Bůh nehodlá odstranit každou příležitost k nevěře. On dává důkazy, které třeba důkladně pokorně a pozorně zkoumat. Každý by se měl rozhodovat pod vahou zřejmých skutečností. [3T 252-255]

Zj 3,17-18 také patrně odkazuje na Ozeášova slova: Efrajim říká: *Jak jsem zbohatl, získal jsem majetek. Ve všem mém výtěžku mi neshledají provinění, které by bylo hříchem.* [Oz 12,9] Ačkoliv přemýšlí obyvatelé Izraelského království na severu o svém bohatství sebejistě, Bůh vidí do lidských srdcí a vidí jejich špatné pohnutky a to, že toto bohatství získali neprávem: *Proto ty se navrať ke svému Bohu, zachovávej milosrdenství a právo, ustavičně čekej na svého Boha. Obchodník, v jehož ruce jsou falešné váhy, rád vydírá.* [Oz 12,7-8] Bůh nám svěřil určité bohatství (materiální i duchovní), které máme použít k Jeho oslavě a k pomoci druhým. Jak s ním naložíme?

3,19

19 Já usvědčuji a kárám ty, které miluji; buď tedy horlivý a učiň pokání.

Kristus to s námi ale myslí dobře. *Pán posílá svému lidu výstrahy ne proto, aby jej zničil, ale aby napravil jeho bludy....* [MS 30, 1901] Boží výtky pro nás mohou mít velkou hodnotu, když k nim zaujmeme správný postoj. Jak praví jedno Biblické přísloví *Nekárej posměvače, jinak tě bude nenávidět. Kárej moudrého a bude tě milovat. Dej moudrému a ještě zmoudří, pouč spravedlivého a přibude mu bystrosti.* [Př 9,8-9]

Ten, který zemřel, aby člověka vykoupil ze smrti, miluje božskou láskou a které miluje, ty kárá. "Já usvědčuji a kárám ty, které miluji" [Zj 3,19] *Mnozí však nepřijímají poselství, kterým je Bůh milostivě oslovuje. Nemohou snést, aby se mluvilo o jejich zanedbaných povinnostech, o přestupcích, sobectví, pýše a lásce k světu.* [3T 258]

Tento dost ostrý dopis (asi nejtvrdší ze všech sedmi) nám Bůh dává ve svém milosrdenství, aby nás přivedl na správnou cestu a abychom si uvědomili svoji zodpovědnost, kterou před Ním máme. *Bůh vyvádí svůj lid. On má lid vyvolený, církev na zemi, kterou ustanovil jako opatrovníka svého zákona. Svěřil jim posvátný úkol a věčnou pravdu, kterou mají dát světu, a stále je káral a trestal. Poselství k Laodicejským lze užít pro adventisty sedmého dne, kterým se dostalo velkého světla, ale ve světle nechodili. Učinili krásné vyznání, nešli za svým Vůdcem a nebudou-li činit pokání, z Jeho úst budou vyvrženi. Poselství, které nazývá církev Adventistů sedmého dne Babylonem a volá Boží lid z něho ven, nepochází od žádného nebeského posla ani nějakého člověka inspirovaného Božím Duchem.* [Dopis 16, 1893]

Jestliže jednotliví členové církve otevřou Ježíši dveře, On je připraven dát jim ta nejbohatší požehnání. On je ani jednou nenazývá Babylonem, ani je nevyzývá, aby z něho vyšli. Říká však: "Já usvědčuji a kárám ty, které miluji" [Zj 3,19]*. Tyto výtky mi nejsou neznámé. Varovala jsem, protože Duch Páně mě k tomu nutil a pronášela jsem výtky, protože Pán mi taková slova dal. Nevyhýbala jsem se ani tomu, abych oznámila celou Boží radu, kterou jsem pro církev dostala.*

Chci v Boží bázni i lásce říci, že vím, že Pán je plný lásky a milosrdenství, aby je navrátil k životu a odvrátil od jejich nesprávných cest. On má pro svou církev úkol, který má vykonat. Nemá být nazýván Babylonem, ale má být solí země, světlem světa. Její údy mají být živými posly, kteří hlásají živé poselství v těchto posledních dnech. [Dopis 16, 1893]

3,20

20Hle, stojím u dveří a tluču; kdo by uslyšel můj hlas a otevřel dveře, k tomu vejdu a budu s ním večeřet a on se mnou.

Obraz hostiny je dobře znám v celé starověké kultuře. Hodovalo se o slavnostech (židovských svátcích), na přivítanou hostů, nebo v duchovní symbolice s Hospodinem, který dává radost svým služebníkům (viz Ž 23).

Touha lásky Boha k člověku je tedy vyjádřena skrze symboliku večeře. Hospodin stojí přede dveřmi jako „žebrák" a prosí - „bohatého" (Zj 3,17) - člověka, aby mu otevřel, aby s ním mohl sdílet společenství. Tehdy se jedlo rukama z jednoho talíře, vsedě a na zemi. Lidé se o vše dělili, při návštěvách prožívali krásné společné chvíle.

Náš Vykupitel posílá své posly, aby donesli jeho lidu poselství. On řekl: "Hle, stojím u dveří a tluču; kdo by uslyšel můj hlas a otevřel dveře, k tomu vejdu a budu s ním večeřet a on se mnou." Zj 3,20 Ale mnozí se zdráhají Jej přijmout. Duch svatý čeká, aby srdce krotil a uklidnil, ale ona nejsou ochotna otevřít dveře a vpustit Spasitele ze strachu, že by po nich mohl něco požadovat. A proto jde Ježíš z Nazaretu mimo. On by chtěl propůjčit bohatá požehnání své milosti, ale oni se zdráhají je přijmout. Jak je to hrozné vyloučit Krista z jeho vlastního chrámu! Jakou ztrátu to představuje pro církev! 6T 262

Ježíš ale není uprostřed svého lidu, uvnitř církve, ale stojí přede dveřmi a čeká, zda mu otevřeme. *Církev se nalézá v laodicejském stavu. Bůh v ní nepřebývá. 1NL 99* Rozhodneme se Krista vpustit do našich srdcí?

Přistup jako malé dítě k Bohu, v pokorné prosbě se odevzdej u Jeho nohou; vždyť nemusíme stoupat k nebesům, abychom Ježíše přivedli, ani do země, abychom ho vynesli, neboť On, je vždy v naší blízkosti. Řekl: "Hle, stojím u dveří a tluču; kdo by uslyšel můj hlas a otevřel dveře, k tomu vejdu a budu s ním večeřet a on se mnou." Zj 3,20 Dovolíme-li mu, jak ochotně přijme Kristus místo v chrámu duše. Je nám představen jako Ten, který čeká a klepe na dveře srdce. Proč tedy nevstoupí? Protože láska k hříchu zavřela dveře srdce. Jakmile však dáme svůj souhlas k odmítnutí hříchu, k přiznání naší viny, pak se odstraní přehrada mezi duší a Spasitelem.

3,21-22

21Kdo vítězí, tomu dám usednout se mnou na můj trůn, jako i já jsem zvítězil a usedl se svým Otcem na jeho trůn. 22Kdo má uši, slyš, co Duch praví sborům.'

Bylo mi ukázáno, jak vysoké a odpovědné postavení má Boží lid zaujímat. Je solí země a světlem světa a musí chodit tak, jak chodil Kristus. Musí projít velkým utrpením. Přítomná doba je dobou boje a zkoušek. Náš Spasitel praví: "Kdo vítězí, tomu dám usednout se mnou na můj trůn, jako i já jsem zvítězil a usedl se svým Otcem na jeho trůn." Zj 3,21 Odměna není dána všem, kteří vyznávají, že jsou Kristovy následovníky, ale těm, kteří zvítězí, jako On zvítězil. Musíme studovat život Ježíše Krista a učit se, co to znamená vyznávat Ho před světem. 1T 303

Kristus řekl: "Kdo vítězí, tomu dám usednout se mnou na můj trůn, jako i já jsem zvítězil a usedl se svým Otcem na jeho trůn." Zj 3,21 Vítězíš, anebo jsi přemáhán svými vlastními choutkami, zálibami a vášněmi? 5T 511

Jen málo lidí však bude vpuštěno na Beránkovu večeři. Ellen Whiteová popisuje vidění, které ji dal Bůh v souvislosti s nebeskou hostinou, takto: *Ve svém snu jsem viděla strážce, stojícího před vchodem do důležité budovy, který se ptal každého, kdo chtěl vstoupit: „Obdržel jsi Ducha svatého?" V Jeho ruce byla míra a jen velmi, velmi málo lidem bylo dovoleno vejít dovnitř. „Vaše míra, jako lidského jedince není ničím", řekl. „Ale jestliže dosáhnete plné postavy člověka v Kristu Ježíši podle poznání, které jste měli, pak obdržíte místo a budete sedět s Kristem na svatební hostině - večeři Beránkově; a po celou věčnost budete poznávat požehnání, která vám byla poskytnuta na této, pro vás připravené hostině. 1SM 109-110*

Ježíš "*bude sedět a vládnout na svém trůnu a bude knězem na svém trůnu." Zach 6,13 Ještě nesedí na trůnu své slávy, protože království slávy ještě nebylo nastoleno. Teprve až ukončí své dílo prostředníka, Bůh mu dá trůn jeho otce Davida a jeho kralování nebude konce." L 1,32.33 Jako kněz sedí nyní Ježíš Kristus se svým Otcem na Božím trůnu (Zj 3,21). Na trůnu s Věčným Bohem, který má život sám v sobě, sedí nyní Pán Ježíš... GC 416*

Historický výklad sedmi dopisů

Dopisy jsou určeny všem církvím v každé době (Úvod do studia Zjevení - adresáti), ale podle některých vykladatelů ještě navíc jednotlivé dopisy představují křesťanskou církev v chronologickém období od Janovy doby po církev těsně před druhým příchodem:

	ČASOVÉ OBDOBÍ
Efez	31 - 100 po K.
Smyrna	100 - 313 po K.
Pergam	313 - 538 po K.
Thyatiry	538 - 1563 po K. 4
Sardy	1563 - 1844 po K.
Filadelfie	1844 - 1900 po K.
Laodicea	1900 po K. +

Data máme vypsána samozřejmě jen orientačně, každý historik dobře ví, že v dějinách nejde nic „ze dne na den". Ačkoliv nemáme žádný skálopevný argument nebo Biblický verš, který by jasně a zřetelně tento pohled podpořil, existují určité náznaky, že by to tak mohlo být:

a) Chronologie dopisů: Do Efezu, Smyrny a Pergamu vedla římská cesta, do ostatních se rovněž dalo dostat pomocí cest, které využívali poštovní poslové. Pokud bychom dali nějakému zkušenému poslovi za úkol, aby roznesl těchto sedm dopisů v jakémkoli pořadí, jistě by zvolil takové pořadí, ve kterém jsou seřazeny ve Zjevení. Jednotlivá města na sebe „navazovala".
Nadto v Malé Asii samozřejmě existovalo mnoho jiných křesťanských sborů (například sbor v Kolosách, viz List Koloským), takže se zdá, že pořadí a počet sborů má určitý hlubší záměr.

b) A apokalyptické literatuře (Daniel a Zjevení) se setkáváme s tím, že prorok zaznamenává chronologicky události tak, jak se odehrály od své doby až po druhý příchod prostřednictvím různých entit (kovy v Dn 2; zvířata v Dn 7 a 8; ve Zjevení pak 7 pečetí a 7 troubení (viz Úvod do studia Zjevení)

c) Chronologickou posloupnost by mohli naznačovat verše Zj 1,1: *Zjevení Ježíše Krista, které mu dal Bůh, aby svým otrokům ukázal, co se má brzy stát* a Zj 1,19: *Napiš tedy ty věci, které jsi uviděl, a ty, které jsou, a ty, které se mají stát po nich*, které se nachází těsně před textem sedmi dopisů. Po zapsání sedmi dopisů Jan píše: *Potom jsem uviděl: Hle, otevřené dveře v nebi, a ten první hlas, který jsem uslyšel jako zvuk polnice mluvící se mnou, říkal: „Vystup sem a ukážu ti, co se má stát potom."* [Zj 4,1] Pak vidí nebe, včetně spasených lidí ze země (Zj 5,13) jak oslavují Hospodina. Vidí tedy chronologicky to, co se stane po období sedmi dopisů: spasený Boží lid v nebi oslavující Krista za Jeho vykupitelskou moc.

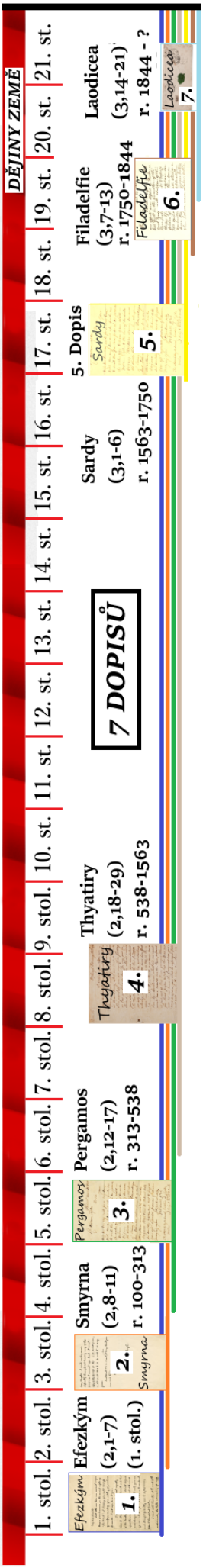

d) Někteří vykladači mají za to, že od prvního do posledního listu můžeme sledovat určitý pokrok. Dopisy naznačují Kristův první příchod, následuje období církve a vše vrcholí tím, že je Kristus již přede dveřmi:

Efez: *…který se prochází uprostřed těch sedmi zlatých svícnů: …* Zj 2,1
Smyrna: *…který byl mrtev a ožil* Zj 2,8
Pergamos: *Učiň tedy pokání! Ne-li, brzy k tobě přijdu a budu s nimi válčit mečem svých úst.* Zj 2,16
Thyatiry: *…pouze držte pevně, co máte, dokud nepřijdu.* Zj 2,25
Sardy: *Neprobudíš-li se, přijdu jako zloděj, a nebudeš vědět, v kterou hodinu na tebe přijdu.* Zj 3,3
Filadelfie: *Přijdu brzy.* Zj 3,11
Laodicea: *Hle, stojím u dveří…* Zj 3,20

e) Když se podíváme zpět do dějin křesťanské církve, zjistíme, že charakteristiky z dopisů na tyto dějiny v mnoha ohledech „sedí“:

Efezká církev (31-100 po K. doba apoštolská)
Smyrna (100-313 př. K. doba pronásledování)
Pergamská církev (313-538 po Kr. doba kompromisů)
Thyatirská církev (538-1563 doba středověkého temna)
Sardská církev (1563-1844 po K. doba reformace)
Filadelfská církev (1844-1900 po Kr. doba misionářů a probuzení)
Laodicejská církev (1900 po K. – stav nynější církve)

f) *Jména sedmi sborů jsou symbolem církve v různých dobách křesťanského věku. Číslo sedm ukazuje na úplnost a je symbolem toho, že poselství se vztahuje až na konec času a že užité symboly zjevují stav církve v různých obdobích dějin lidstva.* AA 585

g) Zj 1,4 a Zj 1,11 (v některých rukopisech tento verš začíná slovy: *a řekl: Já jsem Alfa i Oméga, ten první i poslední*) a 1,18-19 naznačují, že Kristus se dívá v souvislosti se sedmi sbory do minulosti, přítomnosti a i budoucnosti.

h) Každý ze sedmi sborů má na starost jeden anděl, a každého takového anděla symbolicky drží Kristus ve své pravici (Zj 1,20). S Boží pravicí se ještě setkáváme ve Zj 5,1.7, kde Bůh drží ve své pravici jakýsi svitek. Budeme studovat, že tento svitek držený v pravici Boží představuje dějiny Božího lidu mezi prvním a druhým příchodem.

ch) Ve Zj 16,15, kde je popsán úplný závěr dějin, se setkáváme se podobnými slovy, které jsou určeny *církvi v Laodiceji* (poslední dopis, který popisuje poslední dobu (závěr dějin). Srovnej Zj 3, 18 a 16,15

Pojďme tedy ke studiu sedmi dopisů z pohledu historického výkladu. Budeme sledovat, jak se události a výzvy jednotlivých dopisů naplnili v jednotlivých obdobích církevních dějin...

Tento způsob výkladu neubírá na autoritě ani jednomu dopisu. Církev, ve které nyní žijeme, se z obecného hlediska nachází ve stavu Laodicejské církve. Ale na některé sbory nebo křesťany se může samozřejmě vztahovat více jiný dopis, než Laodicejským.

EFEZKÝM (31-100 PO K.)

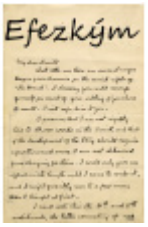

Po ukřižování Krista přichází doba apoštolů (Zj 2,2) a nově i obrácených pohanů na víru v Hospodina. Ti si mají dávat pozor na to, odkud vyšli (Zj 2,5; podobně i Ř 11,18). Už od začátku ale chtěl satan svést věrné křesťany skrze falešné učení, ale v první církvi narazil (Zj 2,2). Ani fyzické násilí nepomohlo: ve Skutcích se dočítáme o tom, že hned od začátku musela církev čelit mnoha pronásledováním, ale to ji nezastavilo (Zj 2,3). Naopak přichází úspěšná rozsáhlá evangelizace celého světa (viz Sk 19,1-10).

I za nejkrutějšího pronásledování si tito svědkové Ježíše Krista uchovali svou víru neposkvrněnou. Ačkoli byli zbaveni veškerého pohodlí, vyhnáni z dosahu slunečního svitu a museli žít v temné, ale přívětivé náruči země, nestěžovali si. Aby lépe snášeli útrapy a pronásledování, povzbuzovali se vzájemně slovy víry, trpělivosti a naděje. Ztráta pozemského pohodlí je nemohla přivést k tomu, aby se zřekli víry v Ježíše Krista. Zkoušky a pronásledování se staly pouze stupni, které je vedly blíže k pokoji a konečné odměně.

Podobně jako Boží služebníci v dřívějších dobách "byli mučeni, a nepřijali vysvobození, aby dosáhli lepšího vzkříšení," [Žd 11,35] Připomínali si slova svého Mistra, že se mají radovat, jsou-li pronásledovaní pro Kristovu věc, protože jejich odměna v nebesích je veliká; vždyť podobně byli před nimi pronásledovaní Boží proroci. Radovali se, že byli uznáni hodnými trpět pro pravdu a z prostředku šlehajících plamenů stoupaly k nebesům oslavné písně. Vírou vzhlíželi vzhůru a viděli Pána Ježíše a jeho anděly, jak na ně shlížejí z nebeských cimbuří s hlubokým zájmem a s uspokojením sledují jejich vytrvalost. Od Božího trůnu k nim sestoupil hlas: "Buď věrný až na smrt, a dám ti věnec života." [Zj 2,10 GC 41]

Marně se satan snažil zničit Kristovu církev násilím. Velký spor, v němž Kristovi učedníci položili své životy, neskončil, když tito věrní vlajkonoši na svých místech padli. Svou porážkou zvítězili. Boží dělníci padli, ale Boží dílo šlo neustále dopředu. Evangelium se šířilo dál a počet jeho vyznavačů rostl. Dostalo se dokonce do krajů, kam se nedostali ani římští orlové. Jak prohlásil jeden křesťan, který se přel s pohanskými mocipány, kteří usilovali o pronásledování: „Můžete nás zabíjet, mučit, odsuzovat… Vaše nespravedlnost je důkazem, že jsme nevinni… Ani vaše krutost vám nepomůže.“ Bylo to jen silnější pozvání, aby přivedli další k jejich přesvědčení. „Čím více nás kosíte, tím více roste náš počet, krev křesťanů je setbou.“ (Tertullian, Obrana, odstavec 50)

Tisíce byly uvězněny a pobity, avšak vyrostli noví a zaplnili jejich místa. A ti, kdo byli umučeni pro víru, patří Kristu a on je považuje za vítěze. Bojovali „dobrý boj víry“ a až přijde Kristus, obdrží „korunu slávy“. Utrpení, které prožívali, je sblížilo navzájem a přiblížilo je k jejich Vykupiteli. Příklad jejich života a svědectví jejich smrti byly trvalým důkazem pravdy. I tam, kde se to dalo nejméně očekávat, opouštěli satanovi poddaní svého pána a nastupovali pod Kristův prapor. [GC 41-42]

V každém městě postupovalo dílo vpřed. Lidé byli obráceni na víru a obrácení pak cítili, že musí vypravovat o neocenitelném pokladu, jehož se jim dostalo. Nemohli si dopřát klidu, dokud světlo, jež osvítilo jejich mysl, nezasvitne druhým. Zástupy nevěřících byli seznamováni s důvody křesťanské naděje. Bloudícím, vytržením a těm, kdo sice tvrdili, že znají pravdu, ale milovali více rozkoše než Boha, se dostávalo vřelých osobních výzev, které vnukával Duch svatý.

Po čase však horlivost věřících začala ochabovat a jejich láska k Bohu a jednoho k druhému začala mizet. Do sboru se vloudilo ochlazení. Někteří zapomněli, jakým podivuhodným způsobem přijali pravdu. Jeden po druhém odpadali staří praporečníci ze svých míst. Někteří z mladších pracovníků, kteří měli pomáhat nést břímě těchto průkopníků a tak se připravovat, aby se stali moudrými vůdci, se přestali zajímat o pravdy tak často opakované. V touze po něčem novém a překvapujícím se pokusili zavést do svého učení něco nového, co by bylo pro mnohé mysli radostnější, avšak nebylo to v souladu se základními zásadami evangelia. Ve své samolibosti a duchovní slepotě nepoznali, že tyto výmysly způsobí, že mnozí začnou pochybovat o minulých zážitcích, upadnou v bezradnost a budou svedeni k nevěře. [AA 578-579]

SMYRNA (100-313 PO K.)

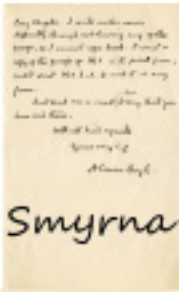

V této době křesťané ještě nedosahovali velkého bohatství, slávy ani všeobecné přízně. Církev tvoří stále ještě převážně křesťané ze židů (Zj 2,8). Největší důraz v tomto období bezesporu spatřujeme v pronásledování (Zj 2,9-11).

Asi nejvýznamnějšího pronásledování v 1. stol po K. nastalo za dob císaře Domitiana, který vládl 81-96 po K., další pronásledování hojně přicházela ve 2. a 3. století po K., za císařů Trajána a Hadriána. Právě druhý jmenovaný dokonce vymyslel důmyslný systém, jak odhalit a vyhladit křesťany. Po něm Dioclecianus (podle historiků byl pomatený) pronásledoval křesťany s takovou horlivostí, jak nikdo před ním.

Křesťané byli v těchto dobách obviňováni v této době z nejrůznějších „přestupků". Nechtěli například obětovat císaři, což Římané vyžadovali od všech lidí v říši. Císaři se také někdy prohlašovali za boha (za dosl. *Syna Božího*) a nechali sami sebe nazývat Pánem, řecky kyrios. Křesťané však pojmem kyrios rozuměli božskou podstatu svého Pána Ježíše Krista, proto císaře odmítli uctívat. Největší starost římským vladařům dělalo, že Boha, kterého křesťané uctívají, nezobrazují. Když totiž římský císař vyhrál válku, vzal si obvykle modlu boha, kterého uctíval poražený národ, k sobě do Říma, čímž dal najevo, je „ovládl" jejich boha. U křesťanů to ale udělat nemohl.

Zde je několik dalších pomluv, které dávali římským vladařům záminku k nemilosrdnému vraždění:
1. Křesťané jsou nemravní. Ve společnosti totiž muži a ženy nechodili spolu do společnosti a ani nejedli za jedním stolem. Večeře Páně tyto zvyky narušovala.
2. Křesťané učí, že svět bude zničen ohněm. Už nyní tedy podpalují domy a chrámy bohů! Velký požár v Římě za císaře Nera tak „logicky" museli provést křesťané (podle historiků ale požár způsobil sám Nero, který to pak svedl na křesťany)
3. Křesťané se dopouští kanibalismu. Při svých bohoslužbách jí a pijí krev Ježíše Krista
4. Křesťané pochází z židovských řad, které obecně Římané neměli vůbec rádi. Hebrejové se totiž častokrát bouřili proti římské nadvládě.
apod.

Co znamená v dopise do Smyrny 10 dnů soužení (Zj 2,10)? Existují dvě vysvětlení:
1. Deset pronásledování křesťanů od doby psaní dopisu až po vydání tzv. Milánského ediktu, který křesťanům zaručoval relativní svobodu.
2. V roce 303 po K. vydal císař Dioklecián nařízení: *aby křesťanská společenství byla rozpuštěna, jejich kostely zničeny a biblické rukopisy spáleny.* Tak začalo desetileté pronásledování (303-313 po K.), které dnes známe jako *éra mučedníků.* Z tohoto období se dochovalo mnoho mučedníků, kteří jsou v katolické církvi dodnes připomínáni (Šebestián, Cecílie, sv. Anežka apod.). Pak ale nastoupil na trůn Konstantin Veliký a vydal Milánský edikt, díky kterému se mohli křesťané těšit náboženské svobodě. A díky této svobodě se církev dostává do dalšího období dějin, do období charakterizované dopisem do Pergama:

Satan se proto rozhodl, že bude proti Boží vládě bojovat účinněji tím, že svůj prapor vztyčí uprostřed křesťanské církve. Kdyby mohli být Kristovi následovníci podvedeni a svedeni, aby se znelíbili Bohu, potom by ztratili svou sílu, odhodlanost a vytrvalost, a stali by se snadnou kořistí.

Velký odpůrce se pak snažil získat lstí to, co se mu nepodařilo získat silou. Pronásledování skončilo a místo něho přišlo nebezpečné pokušení časného blahobytu a světských poct. Modloslužebníci byli vedeni, aby částečně přijali křesťanskou víru, zatímco odmítali některé její základní pravdy. Vyznávali, že přijali Pána Ježíše jako Božího Syna, že věří v jeho smrt a zmrtvýchvstání, nebyli však přesvědčeni, že jsou hříšní, a necítili potřebu činit pokání nebo změnit svá srdce. Udělali určité ústupky a navrhovali křesťanům, aby rovněž v něčem ustoupili, aby se všichni mohli sjednotit na společném základě víry v Krista. GC 4243

PERGAMOS (313-538 PO K.)

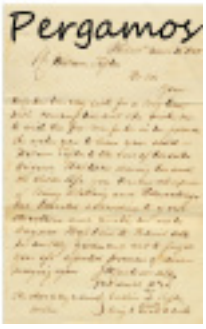

Pergamos považovali ve středověku za silné a velké město, které stálo na kopci, tedy v bezpečí před všemi nepřáteli. Stejně tak i v tomto období, po Milánském ediktu, se mohli křesťané cítit v bezpečí v oblasti náboženské i existenční. Po pronásledování mohli křesťané konečně prožívat chvíle klidu.

Byla jsem uvedena do doby, kdy pohanští modloslužebníci krutě pronásledovali a zabíjeli křesťany. Krev tekla proudem. Vznešení, vzdělaní i prostí lidé byli bez milosti zabíjeni. Bohaté rodiny byly uvrženy do chudoby, protože se nechtěly vzdát svého náboženského přesvědčení. Avšak navzdory všemu pronásledování a utrpení, které museli křesťané prožívat, nesnížili svoji úroveň. Uchovali si své náboženství čisté. Viděla jsem, jak satan vítězně jásal nad jejich utrpením. Ale Bůh si velmi vážil věrnosti svých mučedníků. Velmi miloval křesťany, kteří žili v této nebezpečné době, protože byli ochotni pro Něho trpět. Každé utrpení, které prožili, zvětšovalo jejich nebeskou odměnu.

I když se satan radoval z toho, že svatí musí trpět, přesto nebyl spokojen. Nechtěl získat svoji nadvládu jen nad jejich tělem, ale i nad jejich myslí. Utrpení, kterým procházeli, přibližovalo je blíž k Pánu, vedlo je k tomu, že se vzájemně více milovali a mnohem více se snažili, aby něčím Pána nezarmucovali. Satan si přál, aby na sebe uvalili Boží nelibost; pak by ztratili svou sílu, odvahu a stálost. Třebaže jich bylo tisíce povražděno, povstávali další, kteří zaujímali jejich místa.

Satan viděl, že mu jeho poddaní unikají. I když vytrpěli pronásledování a smrt, byli Pánem Ježíšem ujištěni, že budou poddanými Jeho království. Proto satan připravil nové plány, aby mohl co nejúspěšněji bojovat proti Boží vládě a přemoci církev. Ovlivnil pohanské modláře, aby přijali nějakou část křesťanského učení. Pak vyznávali, že věří v Kristovo ukřižování i vzkříšeni a Jeho následovníkům navrhli, že se k nim připojí, avšak, jejich srdce nebylo změněno. Ó, jak velké nebezpečí to bylo pro církev! Byla to doba duševní úzkosti. Někteří si mysleli, že pokud učiní ústupky a spojí se s těmito modloslužebníky, kteří si osvojili pouze část křesťanské víry, poslouží to k jejich úplnému obrácení. Satan se snažil zkazit učení Bible.

Viděla jsem, že úroveň křesťanství začala nakonec upadat a později se křestané spojili s pohanskou modloslužbou. I když tito modloslužebníci vyznávali, že jsou obráceni, přinesli s sebou do církve své modlářství - vyměnili pouze předměty svého klanění za obrazy svatých a dokonce i Ježíše Krista a Marie, Jeho matky. Když se následovníci Kristovi s nimi postupně spojili, křesťanské náboženství se stávalo zkaženým a církev ztrácela svou čistotu a moc. Ale někteří se s nimi odmítli spojit. Zachovali si svoji čistotu a klaněli se pouze Bohu. Nechtěli se klanět před obrazem něčeho, co je nahoře na nebi, ani toho, co je dole na zemi.

Satan se radoval, že tak mnoho křesťanů upadlo. Potom podnítil padlou církev k tomu, aby ty, kteří si chtějí uchovat čistotu svého náboženství, přinutila, že bud přijmou její ceremonie a budou se klanět obrazům, nebo jinak že budou zamordováni. Znovu vzplál oheň pronásledování proti pravé Kristově církvi a miliony jejich členů byly nemilosrdně povražděny. [EW 111-112]

Církev procházela úspěšnou dobou plnou slávy a uznání ze strany státní moci. Křesťané již nežijí v opovržení, o době krutého pronásledování čteme jako o minulosti (tj. o dnech Antipa, toho věrného svědka, který byl vydán na smrt (2,13). Když médo-peršané dobyli babylon, přejali jeho náboženství, ale babylonští kněží se vzbouřili a uprchli právě do Pergamu, kam zanesli babylónské náboženství. Kromě kněžských rouch boha Dágona si „odnesli“ také dva klíče, symbolizující moc otevřít nebe a zemi, a titul hlavního kněze: Pontifex Maximus (= most mezi nebem a zemí). Králové Pergamu tento titul přejali a poslední z králů, Atalus III. (133 př. K.) odkázal svůj titul římskému císaři (od té doby nacházíme za císařovým jménem PM (Pontifex Maximus). V roce 378 po K. křesťanský císař Gratian odmítl nosit tento titul a nakonec jej získal římský biskup Damacus. Tak se tento titul duchovní autority a moci - Pontifex Maximus - stal titulem papežů. Je zajímavé, že jméno Antipas můžeme také přeložit jako Antiopontif (proti Pontifexovi). I tento „detail“ může naznačovat zpohanštění křesťanství.

V této době křesťané dosáhli pohodlí a slávy skrze věroučné kompromisy. Od dob Konstantina Velikého můžeme vidět snahy sjednocení křesťanů s pohany. Konstantin například vydal medailon, který měl na jedné straně Ježíše Krista a na druhé pohanské božstvo. A skutečně: v dopise do Pergamu se dočítáme o tom, že v církvi působí Balám. Stejně jako tento pohanský prorok sváděl skrze tělesné smilstvo (Izraelci si brali bezbožné ženy) Izraelský národ k modloslužbě, v Pergamské církvi falešní učitelé skrze pohanské učení sváděli věrné křesťany k duchovnímu smilstvu. Křesťanské učení se začíná v této době mísit s pohanskými myšlenkami.

Křesťané v první církvi odmítali učení Nikolaitů (2,6) od zakladatele Mikuláše = ničitel lidu), ale nyní, v době kompromisů, někteří křesťané toto učení (nazývané též jako učení Balámovo (2,14-15) Balám = pustošitel lidu) přijímají. Dochází tedy k výraznému posunu věrouky špatným směrem. To dokazují vyhlášené císařské a papežské dekrety a výsledky synodů. Například v roce 451 po K. Efezký koncil dal Marii titul Matka Boží. Kompromis mezi pohanstvím a křesťanstvím vedl k tomu, že se začal prosazovat "člověk hříchu", o němž proroctví předpovědělo, že se bude stavět proti Bohu a vyvyšovat se nad něj. Obrovská soustava falešného náboženství je mistrovským dílem satanovy moci - pomníkem jeho úsilí dosednout na trůn, aby vládl zemi podle své vůle. GC 50

Satan tedy změnil taktiku. Ve Smyrně se snažil křesťany pronásledováním úplně vyhladit, v Pergamské církvi se o pronásledování také dočteme, ovšem jako o minulosti (2,8-10; 13). Když tedy pronásledování nepomohlo, použil ďábel „balámovu taktiku", tedy svést Boží lid prostřednictvím smilstva s pohany.

THYATIRY (538-1563 PO K.)

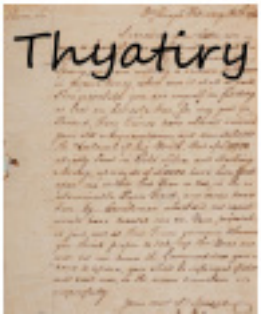

V období Smyrny je církev očištěna, pak nastává Pergamonské období kompromisů a nyní se dostáváme do času Thyatir.

Toto období začíná „vznikem" Římskokatolické církve v roce 538 po K., kdy je zneškodněna poslední ariánská hrozba a katolická církev si tak upevňuje své postavení ve světě. V tomto roce byl také vydán tzv. Justiniánův dekret, který jmenuje římského biskupa (papeže) korektorem heretiků. Mohl tak rozhodovat mezi správným a špatným, a vydávat usnesení, čemu by se mělo a nemělo věřit.

Období končí rokem 1563 po K. Tridentským koncilem, kdy se všeobecná církev oficiálně a komplexně reaguje na reformační hnutí a definuje věroučné základy. Přibližně od tohoto koncilu již nemá Církev až tak dominantní postavení a příliš velkou pozemskou moc.

Čím se toto období vyznačuje?

a) Oficiální odpadnutí. V Thyatirské církvi působí Jezábel (2,20), což byla pohanská manželka Izraelského krále Achaba, která spolu s ním vládla Judsku. Dochází tedy opět k posunu věrouky špatným směrem: v Efezu Mikulášence odmítli, v Pergamu jsme nacházeli některé, kteří se drží učení Baláma, ale v Thyatirách se už odpadlictví stává oficiální

b) Do církve proniká pohanství. Nejsou to obyvatelé Thyatir, na které se dopis zaměřuje, systém, církev, která je u moci a uzurpuje to, co patří Bohu. Uvnitř církve nadále zůstávají věrní, kteří nepoznali "…hluboké věci Satanovy, …" (Zj 2,24). S tím patrně souvisí název města, které můžeme přeložit jako: libá vůně dřiny, oběť lítosti

Navíc již zmíněná Jezábel, pohanská vládkyně, která sváděla Boží lid modloslužbě (1. král 18,4; 2.Král 9,22), podporovala nejen Baalovi kněze, ale také prorokyně bohyně Astarty, (1.Král 18,19), tedy kultu matky, který měl později vliv na ustanovení uctívání Marie.

c) Vláda Jezábel se vyznačovala pronásledováním Božího lidu (1. Král 18,13). Ne jinak to vidíme ve středověku, kdy Římská církev pronásledovala věrné křesťany.

d) Církev se staví do role Boha. Církev se staví do role Boha. Čteme o železné berle, kterou bude pást Bůh národy. Jedná se o citaci z Ž 2 (Mesiánský žalm), ve kterém se dočítáme o tom, že tuto železnou berlu drží v rukou Hospodin a navzdory svým nepřátelům vládne pevnou rukou (podobně i v Thyatirách vládne Jezábel, která drží v rukou královskou moc, která by měla patřit pouze Bohu): *Proč se bouří národy, proč lidé přemítají o prázdných věcech? Srocují se králové světa a mocnáři se spolu radí proti Hospodinu a proti jeho pomazanému. Zpřetrhejme jejich pouta, odvrhněme jejich provazy. Ten, jenž trůní na nebesích, se směje. Panovník se jim vysmívá. Jednou k nim promluví v hněvu, ve svém rozlícení je vyděsí. Já jsem ustanovil svého krále na Sijónu, na své svaté hoře. Přednesu Hospodinovo ustanovení. Řekl mi: Ty jsi můj syn, já jsem tě dnes zplodil. Požádej mě a dám ti národy do dědictví. Tvým vlastnictvím budou i končiny země. Roztlučeš je železnou holí a jako hliněnou nádobu je roztříštíš. Nuže, králové, jednejte rozumně! Soudcové země, dejte si poradit! Služte Hospodinu s bázní a jásejte s chvěním! Líbejte syna, ať se nerozhněvá. Jinak zahynete na cestě, jestliže jen málo vzplane jeho hněv. Blahoslavení jsou všichni, kdo v něm hledají útočiště.* Ž 2

e) Dobré skutky. Navzdory negacím musíme čestně uznat, že v období středověku katolická církev vykonala mnoho dobrých skutků: křesťané zakládali nemocnice (František z Assisi), sirotčince, starali se o nemocné, méně majetné, atd. Lidé byli vedeni k vysokým morálním standardům. Pochvala za dobré skutky jim tedy bezesporu patří (Zj 2,19).

f) Věrný Boží lid. Bůh dal této Jezábel čas k pokání (Zj 2,21), ale ona to neudělala. Katolický systém se nezměnil, a tak mu Bůh zasadil tvrdou ránu prostřednictvím reformačního hnutí (Zj 2,22-23).

A všem, kteří nepřijali katolické učení a nepoznali hlubiny Satanovy, Bůh radí, aby se pevně drželi své víry (2,24-25). Může se jednat o středověké reformátory, jako např. John Wycliff (po K. 1320-1384) v Anglii, na Jan Hus (1369-1415) v Čechách, nebo Martin Luther (1483-1546 po K.) v Německu; a také samozřejmě o všechny, kteří se tohoto učení přidrželi.

SARDY (1563- PO K.-1750)

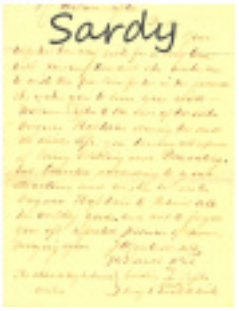

Sardská církev (1563-1750 po K.) Už jen samotný výklad jména (Sardy = reformace) naznačuje, že zde máme popis církve v období reformačního hnutí.

V tomto období křesťané volají po tom, aby se učení vrátilo ke svým kořenům: *Připomínej si, jak jsi mé slovo přijal a slyšel, zachovávej je a učiň pokání.* [Zj 3,5] Tyto kořeny samozřejmě musíme hledat v prvotní církvi, kterou představuje Efez. Proto není překvapivé, že list do Sard a do Efezu mají mnoho společného:

a) Kristus se představuje jako Ten, který *má sedm hvězd* (Zj 3,1 srov. 2,1)

b) Církev něco má (Efez: trpělivost, nenávidí skutky Nikolajitů (2,3 a 2,5); Sardy; jméno, několik zbožných osob (Zj 3,1 a 3,4), oba dopisy obsahují řecké slovo však (alla), které vyjadřuje přechod mezi výtkou a pochvalou (Efez Zj 2,6; Sardy Zj 3,4)

c) Efežané dostávají zaslíbení stromu života (Zj 2,7), Sarďané zase jméno v knize života (Zj3,5)

d) Volání po tom, aby se církev vrátila k dřívějšímu stavu (Efez Zj 2,4-5; Sardy Zj 3,3)

Reformátoři nalézali v Božím slově staré mrtvé zapomenuté pravdy, které přiváděli na světlo světa. Ale církve Boží začaly stagnovat. Dodnes tak existuje na světě velké množství církví, které se více či méně přibližují Boží pravdě, Každá z církví dotáhla reformaci do určitého bodu, ale k úplnému poznání Božích pravd nedošlo: *Buď bdělý a upevni to, co ještě zbývá a je na umření, neboť jsem nenalezl tvé skutky úplné před mým Bohem.* [Zj 3,2] A právě nedotažení Božích principů přineslo po reformaci "období Sard", které bychom mohli označit jako dobu protestantské scholastiky. Po oživení reformace a představení živých pravd široké veřejnosti přichází období bezduchého formalismu, filosofických polemik a vlivu racionalismu. Sice se zdá, že církev je živá a progresivní, ve skutečnosti se ale dostala do slepé uličky...

My ale máme jako Boží lid hlásat pravdu, jež nám byla zjevena, a to jak nevěřícímu světu, tak i cíkrvím, na což se mnohdy zapomíná. *Kristus přikázal svému lidu: "Vyjdi na cesty a mezi ploty a přinuť vejít, ať se naplní dům můj."* [Luk 14,23] *Výzvu volající k hostině evangelia je nutno potřeba dát nejprve těm na cestách. Musí být dána těm, kdo tvrdí, že jdou cestami křesťanské zkušenosti – tedy členům různých církví. "Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím."* [Zj. 2,7] *V těchto církvích jsou praví i nepraví věřící. Je třeba pracovat pro ty, kdo opustili první lásku, ztratili svou první horlivost a zájem o duchovní věci. Musíme přinést varování lidem, kteří si říkají křesťané, ale jsou přestupníky zákona. Jim je nutno oznámit poselství.*

Pán praví: "Andělu pak církve Sardinské piš: Andělu sboru v Sardách napiš: ‚Toto praví ten, který má sedm duchů Božích a sedm hvězd: Znám tvé skutky; máš jméno, že žiješ, ale jsi mrtvý. Buď bdělý a upevni to, co ještě zbývá a je na umření, neboť jsem nenalezl tvé skutky úplné před mým Bohem. Připomínej si, jak jsi mé slovo přijal a slyšel, zachovávej je a učiň pokání. Neprobudíš-li se, přijdu jako zloděj, a nebudeš vědět, v kterou hodinu na tebe přijdu." [Zj 3,1-3] *Varování pro poslední církev musí být zvěstováno také všem, kteří tvrdí, že jsou křesťané. Laodicejské poselství musí jít ke všem církvím jako ostrý dvojsečný meč. (cit. Zj. 3,14-19) Naším dílem je zvěstovat toto poselství. Vynakládáme všechno úsilí, aby církve byly varovány?* [6T 76-77]

Viděla jsem, že Pán Ježíš zavřel dveře do svatyně a nikdo je nemůže otevřít a že otevřel dveře do svatyně svatých a nikdo je nemůže zavřít (Zj 3,7.8). Od té doby, co Ježíš otevřel dveře do svatyně svatých, která obsahuje truhlu smlouvy, jsou lidu Božímu zjevena přikázání a on bude zkoušen otázkou o sobotě.

Boží lid až v této době plněji pochopili slova Ježíše Krista z knihy Zjevení, určená církvi jejich doby: *Toto praví ten Svatý, ten Pravý, který má klíč Davidův; když on otevírá, nikdo nezavře, a když on zavírá, nikdo neotevře: Znám tvé skutky. Hle, postavil jsem před tebou otevřené dveře, které nemůže nikdo zavřít.* [Zj 3,7-8] Všichni, kdo vírou následují Ježíše Krista ve velkém díle smíření, mají prospěch z jeho prostřednické služby. Pochopitelně lidé, kteří zavrhují světlo, jež objasňuje tuto Kristovu službu, nemají z něho žádný užitek. Podobně ani Židé, kteří odmítli světlo při prvním příchodu Ježíše Krista a neuvěřili v něho jako ve Spasitele světa, nemohli přijmout odpuštění, které nabízí. Pán Ježíš zavřel dveře do svatyně a nikdo je nemůže otevřít a že otevřel dveře do svatyně svatých a nikdo je nemůže zavřít (Zj 3,7-8). Od té doby, co Ježíš otevřel dveře do svatyně svatých, která obsahuje truhlu smlouvy, jsou lidu Božímu zjevena přikázání a on bude zkoušen otázkou o sobotě.

Když Pán Ježíš po svém nanebevstoupení vešel se svou krví do nebeské svatyně, aby své následovníky poctil požehnáním své prostřednické služby, zůstali Židé v naprosté nevědomosti a dále přinášeli nepotřebné oběti a dary. Obrazná služba skončila. Dveře, jimiž lidé dříve mohli přicházet k Bohu, už nebyly otevřené. Židé odmítli hledat Boha jediným způsobem, kterým k němu mohli přijít, totiž prostřednictvím služby v nebeské svatyni. Proto už dále neměli s Bohem spojení. Pro ně se dveře zavřely. Nepoznali v Kristu pravou oběť a jediného prostředníka před Bohem, a proto nedostali požehnání jeho prostřednické služby. Jednání nevěřících Židů je obrazem jednání lhostejných a nevěřících mezi křesťany, kteří záměrně nechtějí nic vědět o službě našeho milosrdného Velekněze. [GC 430-431]

Někteří lidé vynaložili mnoho opravdového úsilí, aby jejich přesvědčení vyvrátili. Všem bylo jasné, že byla-li pozemská svatyně kopií svatyně v nebi, pak zákon uložený v pozemské truhle je přesným opisem zákona uloženého v nebi, a že přijmout pravdu o nebeské svatyni znamená také uznat požadavky Božího zákona a tím i závaznost zachovávání soboty podle čtvrtého přikázání. To je důvod, proč se projevil tak rozhořčený a rozhodný odpor proti výkladu Písma, který objasňoval Kristovu službu v nebeské svatyni. Lidé se pokoušeli zavřít dveře, které Bůh otevřel, a otevřít dveře, které Bůh zavřel. Avšak Pán, který když "otevírá, nikdo nezavře, a když on zavírá, nikdo neotevře," prohlásil: "Hle, postavil jsem před tebou otevřené dveře, které nemůže nikdo zavřít." [Zj 3,7.8] *Kristus otevřel dveře, to znamená, že zahájil službu ve svatyni svatých. Z otevřených dveří nebeské svatyně zazářilo světlo a ukázalo nám, že zákon, který je tam uschován, obsahuje také čtvrté přikázání. Co Bůh ustanovil, člověk nemá právo zrušit.* [GC 435 (viz též EW 42)]

V tomto období mělo adventní hnutí ještě malou politickou moc (Zj 3,8). Naši průkopníci ale věrně zachovávali Boží slovo a nezapřeli Kristovo jméno (Zj 3,8). A toho, co zachovávali, se máme držet i my, neboť Kristus brzy přijde. Jen tak můžeme zvítězit (Zj 3,11).

LAODICEA (1844 PO K.+)

Poselství k laodicejskému církevnímu sboru je hroznou obžalobou a vztahuje se na Boží lid v přítomnosti. [3T 252] Samotné jméno Laodicea (v překladu *lid soudu* (možná narážka na vyšetřující soud v druhé části svatyně) nás upozorňuje na to, že křesťané žijí v poslední době. Kristus se představuje jako amen (Zj 3,14), což také ukazuje ke konci času. Jako vlastní jméno je amen použito pouze zde a v 2. Kor 1,20, kde apoštol Pavel zdůrazňuje, že Bůh dostojí všem svým zaslíbením, tedy i těm, které se týkají nebeského království.

Celý dopis do Laodicee můžeme vnímat jako jednu velkou kritiku, bez náznaku pochvaly. Zatímco v Sardách se někteří křesťané drželi věrně Božího slova, ve Filadelfii nadšení rostlo – nyní, v poslední době, se křesťané stávají vlažnými (Zj 3,15-16). Nevidíme snad v dnešní době tento jev v křesťanství všude, kam se jen podíváme?

Varování pro poslední církev musí být zvěstováno také všem, kteří se hlásí ke křesťanství. Laodicejské poselství musí jít ke všem církvím jako ostrý dvojsečný meč. … Naším dílem je zvěstovat toto poselství. Vynakládáme všechno úsilí, aby církve byly varovány? [6T 77]

V listě do Laodiceje se dočítáme o tom, že by si křesťané měli obstarat Bílé roucho: *Radím ti, abys ode mne koupil ... bílé šaty, aby ses oblékl a neukázala se hanba tvé nahoty* [Zj 3,18] A právě bílá roucha jsou spojována s poslední velkou bitvou, která proběhne v samém závěru dějin země: *‚Hle, přicházím jako zloděj; blahoslavený, kdo bdí a střeží své šaty, aby nechodil nahý a neviděli jeho nahotu. ‘ I shromáždil je na místo, zvané hebrejsky Harmagedon.* [Zj 16,15-16]

Také zaslíbení: *Kdo vítězí, tomu dám usednout se mnou na můj trůn, jako i já jsem zvítězil a usedl se svým Otcem na jeho trůn.* [Zj 3,21] se plně uskutečňuje v následujícím čase, který popisuje nebeské království (Zj 5,6; 4,4).

Boží lid v nebi (druhý Kristův příchod - věčnost)

Asi každý vykladač Zjevení vám poví, že na začátku knihy Zjevení se v prvních třech kapitolách píše o sedmi listech a vše končí listem do Laodiceje. A pak od čtvrté kapitoly dál kniha pokračuje jiným tématem: Bůh ukázal Janovi co se bude dít v průběhu sedmi pečetí. Většina lidí vnímá tyto události dost odděleně, ale to není dobře.

Ve skutečnosti totiž období sedmi dopisů nekončí třetí kapitolou. V sedmi dopisech jsme sledovali Boží lid na této zemi a skončili jsme listem do Laodiceje, který je určen především lidem těsně před druhým příchodem Ježíše Krista. Co se ale STANE POTOM? *Potom jsem uviděl: Hle, otevřené dveře v nebi, a ten první hlas, který jsem uslyšel jako zvuk polnice mluvící se mnou, říkal: „Vystup sem a ukážu ti, co se má stát potom.* [Zj 4,1] A Jan vidí krásnou nebeskou bohoslužbu (Zj 4-5), na jejímž konci čteme: *A všechno stvoření, které je v nebi, na zemi, pod zemí i na moři, všechno, co je v nich, jsem slyšel volat: „Tomu, jenž sedí na trůnu, a Beránkovi dobrořečení, úcta, sláva i moc na věky věků!“* [Zj 5,13] Všimněte si, že Bohu provolávají úctu i dík všechno živé, co je *na nebi* a *na zemi*, tedy již spasený Boží lid. *Také my smíme nahlédnout do budoucnosti, do blaženosti nebes. V Bibli jsou zjevena vidění budoucí slávy, výjevy vykreslené rukou Boží. Jsou drahé církvi Boží. Vírou smíme stanout na prahu věčného města a slyšet líbezné uvítání určené těm, kdo v tomto životě spolupracují s Kristem a pokládají si za čest trpět pro něj. Na slova: "Pojďte, požehnaní mého Otce."* [Mt 25,34] *pokládají své koruny k nohám Vykupitelovým a volají: "Hoden jest Beránek, ten zabitý, přijmout tu moc a bohatství, moudrost, sílu a úctu, slávu a dobrořečení. … Tomu, jenž sedí na trůnu, a Beránkovi dobrořečení, úcta, sláva i moc na věky věků!"* [Zj 5,12-13 AA 601]

Tak bude odstraněn hřích a celá bída a zkáza, kterou přináší. Žalmista napsal: "Napomenul jsi národy, zničil jsi ničemy, jejich jméno jsi vymazal navěky a navždy. Nepřátelé? Na věky skončili v troskách! Jejich města jsi vyvrátil, ano, jejich památka zašla." [Ž 9,6-7] *Apoštol Jan, jak je zaznamenáno v knize Zjevení, prorockým zrakem viděl věčnost a slyšel chvalozpěv nerušený jediným falešným tónem. Slyšel, jak celé tvorstvo na nebi i na zemi provolává Bohu slávu (Zj 5,13). Pak už nebudou existovat odsouzení lidé, kteří by se v nekonečném trápení rouhali Bohu. Trpící bytosti v pekle nebudou svými výkřiky rušit zpěv vykoupených.* [GC 545]

Ostatně, na konci listu do Laodiceje čteme: *Kdo vítězí, tomu dám usednout se mnou na můj trůn, jako i já jsem zvítězil a usedl se svým Otcem na jeho trůn. Kdo má uši, slyš, co Duch praví sborům.‘* [Zj 3,21-22] A toto jsou témata, se kterými se setkáváme právě v dalších kapitolách (Zj 5,5-6).

Navíc ve Zj 5,13 se píše: *A všechno stvoření, které je v nebi, na zemi, pod zemí i na moři, všechno, co je v nich, jsem slyšel volat: „Tomu, jenž sedí na trůnu, a Beránkovi dobrořečení, úcta, sláva i moc na věky věků!“* [Zj 5,13] Tento popis země ještě nenastal, ale teprve nastane až po druhém příchodu Ježíše Krista, kdy bude všechno živé na celé zemi chválit svého Stvořitele (viz komentář ke Zj 5,13).

Ach, jaká je to hudba! Není v ní jediné rušivé noty. Každého je slyšet volat: "Hoden jest Beránek, ten zabitý..." [Zj. 5,12] Z práce duše své vidí užitek a je nasycen. Myslíte, že tam někdo využije vhodné chvíle, aby vyprávěl o svých souženích hrozných těžkostech? „...dřívější věci nebudou připomínány, ani nepřijdou na mysl. [Iz. 65,17] A Bůh setře každou slzu z jejich očí." [Zj. 21,4 MS 18, 1894]

Je zajímavé, že v knize Touha věků je Zj 5,12 citován dvakrát - jednou při popisu toho, co se stane po Kristově druhém příchodu (DA 131) a podruhé při popisu toho, co se stalo po kristové prvním příchodu (DA 348). Zj 4-5 můžeme chápat tedy jako popis Božího království, které přichází po "době Laodiceje", kdy všichni oslavují Boha za jeho vykupitelský plán, ale také jako popis toho, co se stalo po Kristově druhém příchodu, kdy Ježíš vystoupil na nebesa a přichází události sedmi pečetí. To vše budeme studovat později.

Kapitola III.

Vidění Boží slávy (4,1-5,14)

Jan vidí trůnní sál Boha (4,1-11)

1Potom jsem uviděl: Hle, otevřené dveře v nebi, a ten první hlas, který jsem uslyšel jako zvuk polnice mluvící
se mnou, říkal: „Vystup sem a ukážu ti, co se má stát potom. “ 2Ihned jsem se ocitl v Duchu. A hle, v nebi stál
trůn a na tom trůnu někdo seděl. 3A ten, kdo na něm seděl, byl na pohled jako kámen jaspis a karneol; a kolem
trůnu duha na pohled jako smaragd. 4Okolo toho trůnu čtyřiadvacet jiných trůnů a na těch trůnech sedělo
čtyřiadvacet starších, oblečených do bílých šatů a na hlavách zlaté věnce. 5Z trůnu vycházely blesky, hlasy a
hromy. Před trůnem hořelo sedm ohnivých pochodní, to jest sedm duchů Božích. 6A před trůnem bylo něco
jako skelné moře, podobné křišťálu. Uprostřed trůnu a kolem trůnu čtyři živé bytosti plné očí zpředu i zezadu.
7První bytost byla podobná lvu, druhá bytost byla podobná býku, třetí bytost měla tvář jako člověk a čtvrtá
bytost byla podobná letícímu orlu. 8Ty čtyři živé bytosti měly každá po šesti křídlech, dokola i uvnitř plno očí.
A bez přestání dnem i nocí říkají: „Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh Všemohoucí, ten, který byl a který jest a který
přichází.“ 9A kdykoli ty živé bytosti vzdají slávu a čest a díky Sedícímu na trůnu, Žijícímu na věky věků, 10
padne těch čtyřiadvacet starších před Sedícím na trůnu a pokloní se Žijícímu na věky věků; pak hodí své věnce
vítězů před trůn a říkají: 11„Hoden jsi, Pane a Bože náš, Svatý, přijmout slávu a úctu i moc, neboť ty jsi stvořil
všechny věci, z tvé vůle existovaly a byly stvořeny.“

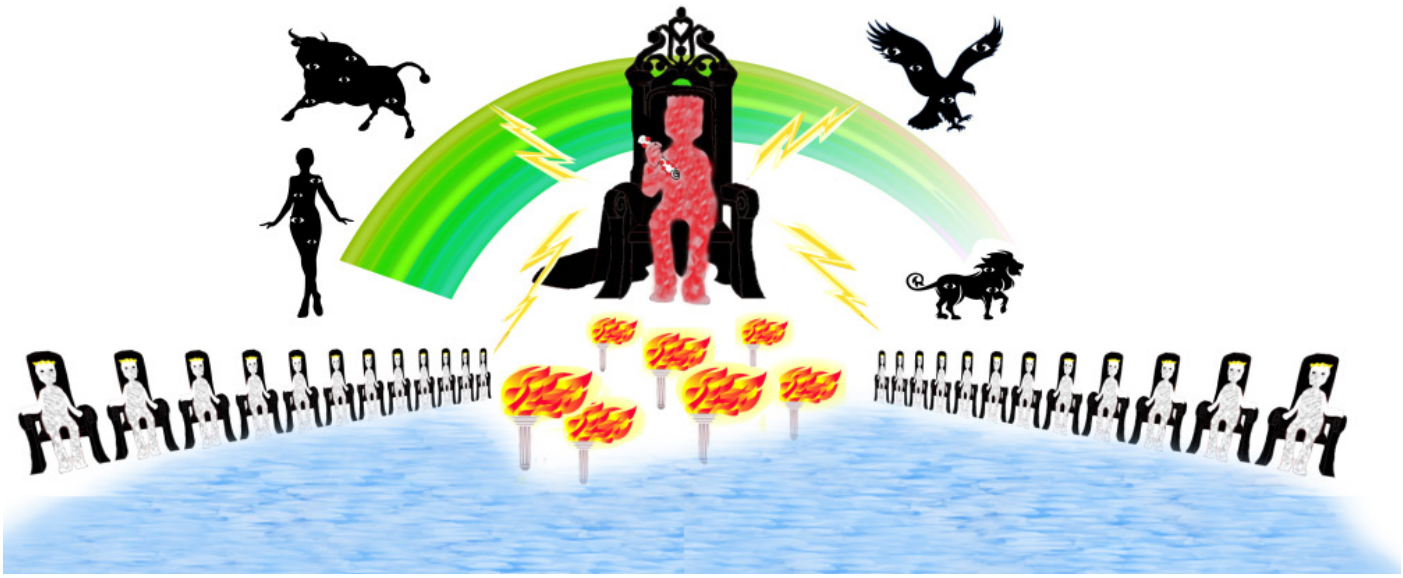

Hospodinova sláva v dějinách Izraele

Popis Trůnního sálu v nebesích (Zj 4 kap.) zřetelně odkazuje na dějiny židovského národa a na oblak Hospodinovy slávy. Podívejme se nyní na chronologicky seřazené výskyty Boží slávy v Bibli:

Mojžíš. V 15. století př. K. Hospodin vyvedl Izraelský národ z Egypta a vedl je do zaslíbené země prostřednictvím oblakového sloupu (Ex 13,21-22). Když se Izraelci utábořili na Sinajské pustině, oblakový sloup přešel na horu Sinaj (jak vyplývá z Ex 19). Poté, co Hospodin vyhlásil z hory desatero (Ex 20) a předal Mojžíšovi další přikázání (Ex 21-23), uzavřel s Izraelci smlouvu (Ex 24,1-8).

Pak dostal Mojžíš a starší lidu příkaz (Ex 24,1), aby vystoupili na horu, na které spočíval oblakový sloup Boží slávy. Mojžíš tam uviděl toto: *Nato vystoupil Mojžíš i Áron, Nádab i Abíhú a sedmdesát ze starších Izraele a viděli Boha Izraele a pod jeho nohama cosi podobné safírové dlažbě, průzračné jako samo nebe. Ale proti nejpřednějším ze synů Izraele nevztáhl ruku; ačkoliv spatřili Boha, jedli a pili. Hospodin řekl Mojžíšovi: Vystup ke mně na horu a zůstaň tam; dám ti kamenné desky, zákon a příkaz, které jsem napsal k jejich poučení. Potom vstal Mojžíš i jeho služebník Jozue a Mojžíš vystoupil na Boží horu. Starším však řekl: Zůstaňte zde, dokud se k vám nevrátíme. Áron a Chúr jsou zde s vámi; kdo by měl nějakou záležitost, přistoupí k nim. Mojžíš vystoupil na horu a horu zakryl oblak. Na hoře Sínaj spočívala Hospodinova sláva a po šest dní ji zakrýval oblak. Sedmého dne Hospodin zavolal na Mojžíše z oblaku. Hospodinova sláva vypadala před očima synů Izraele jako stravující oheň na vrcholu hory. Mojžíš vešel do oblaku a vystoupil na horu. Mojžíš byl na hoře čtyřicet dní a čtyřicet nocí.* Ex 24,9-18

Jak vidíme, starší lidu včetně Mojžíše uviděli v oblaku na hoře Sinaj Boží slávu. Hospodin pak vyzval Mojžíše, aby vystoupil na horu a převzal další nařízení, tentokrát ohledně svatyně (Ex 25-31) a na konci mu předal Desatero (Ex 31,18), celkem tam byl 40 dní (Ex 24,18). Když Izraelité porušili smlouvu a začali se klanět zlatému teleti (Ex 32), Mojžíš se začal u Hospodina přimlouvat, aby lid ušetřil (Ex 33). Po 40ti dnech (Dt 9,18-29) Bůh vyzývá Mojžíše, aby znovu vystoupil na horu (Dt 10,1-2; Ex 34,1-2). Mojžíš znovu vystupuje na horu, kde je čtyřicet dní (Ex 34,28), místo svatyně mu nyní zjevuje Svou slávu (Ex 34,4-27) a na konci mu Bůh dává opět Desatero (Ex 34,28). To naznačuje úzkou propojenost mezi Boží slávou a svatyní.

V těchto těžkých chvílích Mojžíš požádal Boha, aby mu zjevil svou slávu, a on mu vyhověl (Ex 33,18-34,23): *Hospodin sestoupil v oblaku, stál tam s ním a zavolal jméno Hospodin. Hospodin prošel kolem něho a zavolal: Hospodin, Hospodin, Bůh soucitný a milostivý, pomalý k hněvu, hojný v milosrdenství a věrnosti, zachovává milosrdenství tisícům, snímá vinu, přestoupení a hřích, jistě však nenechá viníka bez trestu, navštěvuje s trestem vinu otců na synech i na synech synů, na třetí i čtvrté generaci. Mojžíš rychle poklekl na zem, klaněl se a řekl: Jestliže jsem nalezl milost ve tvých očích, Panovníku, ať jde Panovník v našem středu, přestože je to lid tvrdé šíje. Odpusť naši vinu a náš hřích a přijmi nás do dědictví.* Ex 34,5-9

Sláva v Bibli obecně znamená charakter (viz níže), a tak, když Mojžíš požádal Hospodina, aby mu zjevil slávu, pravděpodobně počítal s tím, že mu zjeví hlavně svoje milosrdenství a soucit. Při té příležitosti Boha znovu požádal o to, aby odpustil Izraelskému lidu přestoupení a znovu obnovil smlouvu. A Bůh souhlasil (Ex 35,9-35).

O necelých 500 let později (1. Král 6,1) začal Šalomoun budovat Hospodinův chrám, místo, které mělo sloužit jako náhrada za svatyni. Když byl chrám hotov, král pronesl nádhernou modlitbu a Hospodinova sláva znovu sestoupila do svatého místa v podobné síle jako do svatostánku za dob Mojžíše: *I stalo se, že když kněží vyšli ze svatého místa, naplnil Hospodinův dům oblak, takže kněží nemohli stát a sloužit kvůli oblaku, protože Hospodinova sláva naplnila Hospodinův dům.* 1.Král 6,10-11

Izaiáš. O 300let později dostal Izajáš vidění o chrámu, kde přebýval Hospodin: *V roce, kdy zemřel král Uziáš, jsem viděl Panovníka sedícího na trůnu vysokém a vyvýšeném a lem jeho roucha naplňoval chrám. Nad ním stáli serafové, každý měl po šesti křídlech: Dvěma si zakrývali tvář, dvěma si zakrývali nohy a dvěma létali, a jeden na druhého volal: Svatý, svatý, svatý je Hospodin zástupů; celá země je plná jeho slávy! A čepy prahu se otřásaly od hlasu toho, který volal, a dům byl plný kouře.* Iz 6,1-4

Ezechiel. Tím příběh Hospodinovy slávy nekončí. V 6. století př. K. se Ezechielovi znovu zjevuje Hospodinova sláva (Ez 1), kterou spatřuje o rok později u Hospodinova chrámu (Ez 8,3-4), který Izraelci znesvěcovali modloslužbou (Ez 8,5-18). I tato sláva naplnila Boží chrám: *Hospodinova sláva se pozdvihla od cheruba k prahu domu, dům byl naplněn oblakem a nádvoří naplnila zář Hospodinovy slávy.* [Ez 10,4], ale kvůli znesvěcení svatého místa Boží sláva chrám opustila (Ex 10,5-11,23).

S Boží slávou se setkáváme až na konci Ezechiele, kdy Hospodin dává prorokovi vidění o novém svatém ničím neznesvěceném chrámu (Ez 40-48). Tam bude Bůh přebývat: *Pak mě přivedl skrze severní bránu před dům a hle, uviděl jsem, jak Hospodinova sláva naplnila Hospodinův dům.* [Ez 44,4]

Kromě Míkajáše (1. Král 22,19) se o Božím trůnu se zmínil také prorok Daniel: *Přihlížel jsem, jak byly potom rozloženy trůny a usedl Věkovitý. Roucho měl jako sníh bílé a vlasy jeho hlavy čisté jak vlna, jeho trůn — plamen ohně, jeho kola — oheň hořící. Proudí a od něho vychází ohnivá řeka. Tisíců na tisíc mu slouží a myriády myriád stojí před ním.* [Dan 7,9-10]
a Míkajáš (1. Král 22,19).

A nyní, o stovky let později dostává Jan ve vidění také obraz Božího trůnu (Zj 4-5). Srovnejme si tři nejznámější a nejdetailnější popisy Boží slávy:

ZJEVENÍ	EZECHIEL	IZAIÁŠ
Otevírají se dveře do nebe (Zj 4,1)		Otřásly se čepy na prahu chrámu (Iz 1,1.6)
Prorok slyší mocný hlas (Zj 4,1)	Prorok slyší mocný hlas (Ez 1,24)	Prorok slyší mocný hlas (Iz 1,1)
Trůn, na kterém někdo sedí (Zj 4,2-3)	Trůn, na kterém někdo sedí (Ez 1,26)	Trůn, na kterém někdo sedí (Iz 6,1)
Vzhledem jako jaspis a karneol (Zj 4,3 - červená b.)	Vzhledem jako třpyt jantaru (oranžová b.) a oheň (Ez 1,27)	
Kolem trůnu duha v barvě smaragdu (Zj 4,3; zelená b.)	Kolem trůnu "ohnivá" duha (Ez 1,27-28.)	
Z trůnu šlehaly blesky, hlasy, hromy (Zj 4,5)	Hromy (Ez 1,24), oheň, blýskání, bouře (Ez 1,13-14)	
Před trůnem skelné moře (Zj 4,6)	Pod trůnem klenba, jakoby třpyt ledu (Ez 1,22)	
Čtyři bytosti plné očí, křídla (Zj 4,6.8)	Čtyři bytosti, kola plné očí, křídla (Ez 1,18)	
Čtyři bytosti: lev, býk, člověk, orel (Zj 4,6)	Čtyři bytosti, každá tvář jako lev, býk, člověk, orel (Ez 1,10)	
Čtyři bytosti (cherubíni) po šečsti křídlech (Zj 4,7)	Čtyři bytosti (cherubíni) po čtyřech křídlech (Ez 1,6)	Čtyři serafíni po šesti křídlech (Iz 6,2)
Hlas: Svatý, svatý, svatý Pán Bůh všemohoucí, ten, který jest, a který přichází (Zj 4,8)		Hlas: Svatý, svatý, svatý Hospodin zástupů, celá země je plná Jeho slávy (Iz 6,3)

Tyto tři události dává do souvislosti EGW v 5. svazku Svědectví (nadpis: Boží péče o jeho dílo; 5T 749-754). Na závěr této kapitoly čteme: *Ve viděních, jež byla ukázána Izaiášovi, Ezechielovi a Janovi, poznáváme, jak je nebe těsně spojeno s tím, co se děje na zemi a jak velice pečuje Bůh o své věrné dítky. Svět není bez Panovníka. Průběh příštích událostí leží v Boží ruce. Osud národů, ale i blaho jeho církve je pod osobním vedením Majestátu nebes.*

My všichni býváme přespříliš zkrušeni starostmi, tísní a těžkostmi Božího díla. Smrtelným lidem ale není přenecháno, aby nesli břímě odpovědnosti. Máme důvěřovat Bohu, věřit v Něho a jít vpřed ve víře. Neúnavná bdělost nebeských poslů a jejich neustálé působení pro nás pozemšťany nám ukazují, jak Boží rukou jedno kolo zasahuje do druhého kola. …

Jasné světlo, jež rychlostí blesku probíhá sem a tam mezi živými tvory, představuje rychlost, s jakou toto dílo nakonec bude spěchat vstříc svému dokončení. On, který nespí, který neustále zajišťuje uskutečnění svých plánů, může plánovitě pokračovat ve svém velikém díle. Co se lidskému myšlení zdá složité a spletené, může ruka Páně udržovat v dokonalém pořádku. On může nalézt prostředky a cesty, jak zkřížit úmysly zlých lidí a zmařit záměry těch, kteří mají v úmyslu zlo proti Jeho lidu.

Milí bratři a sestry, nyní není čas k nářku a zoufalství, není čas dát vzniknout pochybnosti a nevěře. Dnes Kristus není Spasitelem v Josefově hrobě, který byl uzavřen velikým kamenem a zapečetěn římskou pečetí. Máme zmrtvýchvstalého Spasitele. On je Králem, Pánem zástupů. On sedí mezi cherubíny. A uprostřed sporů a neklidu národů stále ještě chrání svůj lid. [5T 753-754]

Proč je sláva popisována různě?

Určitě se nejedná o nějakou Biblickou chybu, že máme hned tři různé popisy Boží slávy. Některé nesrovnalosti můžeme přičíst tomu, že Hospodin zjevil prorokům jednu a tutéž věc, a každý ji popsal jinými slovy: jak jsme to například viděli v první kapitole Zjevení (Zj 1,12-18), kterou jsme srovnávali s Danielem Dan 10,4-12 (viz Představení Ježíše Krista (Zj 1,9-20). Samotní proroci někdy ani nedokázali dobře vyjádřit to, co vlastně vidí. Třeba Ezechiel si není až tak skálopevně jistý v tom, jestli popsal čtyři bytosti z Ez 1 správně. Na jednu stranu totiž popíše v Ez 1 vzhled čtyř bytostí takto: *Jejich tváře jsou podobné lidským tvářím, napravo mají všechny čtyři tváře lva, zleva mají všechny čtyři tváře býka, i tváře orla mají všechny čtyři.* [Ez 1,10], ale hned v Ez 10 čteme trochu něco jiného: *Každá bytost má čtyři tváře. První tvář je tvář cheruba, druhá tvář je tvář lidská, třetí je tvář lva a čtvrtá je tvář orla,* ačkoliv v další větě trvá na tom, že se jedná o tytéž bytosti z Ez 1: *Cherubové se také vznášeli. Jedná se o stejnou bytost, jakou jsem viděl u řeky Kebaru.* [Ez 10,14-15] Jedná se tedy o známku lidského nedokonalého chápání toho, co mu nekonečně velký Bůh, jenž ho neskutečně přesahuje, ukazuje ve viděních?

Možná také, že Boha nelze jen tak vystihnout pomocí jednoho nebo dvou vidění. Boží charakter se zjevuje každému proroku trochu jinak právě proto, že Boží povahu nelze jen tak vystihnout a pochopit naším lidským chápáním. Výstižně to vystihl Sófar Naamatský: *Cožpak vystihneš pochopení Boha, vystihneš snad Všemohoucího v jeho dokonalosti?* [Jb 11,7.] Neuchopitelnost a nevyzpytatelnost Boží slávy (charakteru) můžeme vidět i jinde. Například u Samsonova otce: *Manóach se pak Hospodinova anděla zeptal: Jak zní tvé jméno? Ať tě poctíme, až se naplní tvé slovo. Ale Hospodinův anděl mu odpověděl: Proč se ptáš na mé jméno? Je podivuhodné.“* [Sd 13,17-18]; jméno znamená charakter viz komentář ke Zj 2,13), nebo v Izaiášově řečnické otázce: *Kdo vystrojil Hospodinova ducha, kdo byl jeho rádce a poučil ho?* [Iz 40,13] *Žádným zkoumáním nemůžeme nikdy vypátrat Boha. On neodhaluje své plány všetečným a slídivým myslím. Nesmíme se pokoušet svatokrádežnou rukou nadzvedat oponu, za níž se skrývá Jeho majestát. Apoštol volá: "Jak nevyzpytatelné jsou jeho soudy a nepostižitelné jeho cesty!"* [Ř 11,33] *Je to důkaz Jeho milosti, že je skryta Jeho moc, že je zahalen hroznými oblaky tajemství a neproniknutelnosti, neboť nadzvednout oponu, která zahaluje Božskou přítomnost, znamená smrt. Žádná smrtelná mysl nemůže proniknout tajemství, v němž přebývá a působí ten Všemohoucí. Nic víc nemůžeme pochopit z Jeho jednání s námi a z pohnutek, které Jej pudí, než co On sám uzná za vhodné nám zjevit. Všechno řídí spravedlivě a my nemáme být nespokojeni a nedůvěřiví, nýbrž sklonit se v uctivé odevzdanosti. On nám zjeví tolik ze svých záměrů, kolik smíme poznat pro naše dobro, a dále musíme důvěřovat všemohoucí ruce a srdci, které překypuje láskou.* [5T 301-302]

Zatímco Mojžíš viděl pouze Boha sedícího na trůně na skelném moři, Izaiáš už viděl pod trůnem létající serafíny. Ezechielovi Hospodin ukázal ještě na obrovská kola plná očí, která se točila pod cherubíny. A Jan ve Zjevení vidí kromě Boha nad skelným mořem, cherubínů ještě dvacet čtyři starších. Jakoby se v celém zjevení, které Bůh postupně dává člověku, objevoval jakýsi progres. Postupně se o Pánu a Jeho charakteru dovídáme čím dál tím více, a to jak na stránkách Bible jako takové, tak i v popisech Jeho slávy...

Sláva Lidé dosahují slávy tím, že disponují určitou charakteristikou, která jim vybuduje pověst široko daleko.
Sláva se také používá v Bibli ve smyslu vzdávání uznání a oslavování druhého; tedy přibližně tak, jak to vnímáme my dnes:
Slávu od lidí nepřijímám. J 5,41
Jak víte, nikdy jsme nepoužili lichocení ani jsme nebyli chtiví zisku -- Bůh je svědek! Nehledáme ani slávu od lidí, od vás ani od jiných. 2.Tes 2,5-6

V Bibli ale nacházíme místa, kdy se sláva stává ekvivalentem k pověsti (když je někdo slavný, má velkou pověst):
Povězte otci o vší mé slávě v Egyptě a o všem, co jste viděli. Gn 45,13
Neboj se, když někdo bohatne, když rozmnožuje slávu svého domu --vždyť při své smrti si nevezme nic, jeho sláva za ním nesestoupí. Ž 49,17-18

Pověsti a slávy se člověku dostává, protože má výrazný charakter, který se nějak projevuje. Například sportovci jsou slavní, protože umí dobře svůj sport, celebrity jsou slavné, protože výrazně prosazují svůj charakter, atd. Proto slovo sláva znamená obecně charakter (či charakteristiku):
...jsou těla nebeská a těla pozemská, ale jiná je sláva nebeských a jiná pozemských. 1.Kor 15,40
Nebesa vypravují o Boží slávě; obloha vypovídá o díle jeho rukou. Ž 19,2

Boží sláva je dokonce VIDITELNÁ, Boží velikost (charakter, majestát) z Boha doslova září:
Hospodinova sláva vypadala před očima synů Izraele jako stravující oheň na vrcholu hory. Ex 24,17
Hospodinova sláva se pozdvihla od cheruba k prahu domu, dům byl naplněn oblakem a nádvoří naplnila zář Hospodinovy slávy. Ez 10,4

O Boží slávě (charakteru), vypovídají nejen nebeská tělesa (Ž 19,2), ale i Kristus a potažmo Jeho učedníci:
Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jediný Syn, plný milosti a pravdy. J 1,14
A hle, postavil se k nim Pánův anděl a Pánova sláva je ozářila; i zmocnil se jich veliký strach. Lk 2,9
Na odhalené tváři nás všech se zrcadlí slavná zář Páně, a tak jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě – to vše mocí Ducha Páně. 2.Kor 3,18 ČEP – z křesťanů by měl „vyzařovat“ Kristův charakter)
Ať tedy jíte nebo pijete nebo cokoliv činíte, všechno čiňte k Boží slávě. 1.Kor 10,31
Toto Ježíš učinil v Káně Galilejské jako počátek svých znamení a zjevil svou slávu. J 2,11

Sláva tedy znamená uznání, pověst, charakter... V souvislosti s Bohem je Boží sláva (charakter) tak majestátný, že je dokonce viditelná a září.

Hospodinova sláva ve Zjevení (4,1-11)

4,1

1Potom jsem uviděl: Hle, otevřené dveře v nebi, a ten první hlas, který jsem uslyšel jako zvuk polnice mluvící se mnou, říkal: „Vystup sem a ukážu ti, co se má stát potom. “

Z řeckého textu se nedá jednoznačně určit, zda Jan uviděl dveře V nebi nebo NA nebi, ale řecké slovo ἐν znamená spíš V nebi. Každopádně Jan znovu slyšel zvuk polnice, který patří Kristu (Zj 1,10; viz též komentář ke Zj 1,12) a měl vystoupit do nebe, aby se dozvěděl něco o budoucnosti. Stejně jako v prvním případě (Zj 1,1.19) se setkáváme s tvrzením, že se ve Zjevení dočteme o tom, co se má stát od Janovy doby do budoucna.

4,2-3 (na trůně)

2Ihned jsem se ocitl v Duchu. A hle, v nebi stál trůn a na tom trůnu někdo seděl. 3A ten, kdo na něm seděl, byl na pohled jako kámen jaspis a karneol; a kolem trůnu duha na pohled jako smaragd.

V celém starověku až dodnes si panovníci stavěli a zdobili své trůny tak, aby vypadali co nejvíc reprezentativně. Jen pohled do královského sálu měl příchozímu něco vypovídat o velikosti, bohatství a moci toho, který seděl na trůnu. Ne jinak to můžeme vnímat ve Zjevení 4kap. Trůn obecně můžeme vnímat jako představení moci a autority toho, kdo na něm sedí. Díváme se tedy nyní do Božího trůnního sálu, abychom uviděli, jak Bůh sám sebe prezentuje...

Trůn symbolizuje obecně vládu, moc, výši postavení.
Tak to vyplývá hlavně z historických knih:
Ty budeš nad mým palácem a podle tvých příkazů se bude řídit všechen můj lid. Budu tě převyšovat pouze trůnem. Gn 41,40
Ustanovím ho ve svém domě a ve svém království navěky a jeho trůn bude pevně stát navěky. 1.Par 17,14
Hospodin činí chudým i zbohacuje, ponižuje i povyšuje. Pozvedá chudého z prachu, vytahuje nuzného ze smetiště, aby je posadil se šlechtici a dal jim do dědictví slavný trůn. 1.Sam 2,7-8
Odejmu království od domu Saulova a ustanovím Davidův trůn nad Izraelem a nad Judou, od Danu až po Beer-šebu. 2.Sam 3,10
Tekójská žena králi odpověděla: Na mně, můj pane a králi, ať je vina a na domu mého otce. Avšak král a jeho trůn ať je nevinný. 2.Sam 14,9
A Šalomoun usedl na trůn svého otce Davida a jeho království se velice upevnilo. 2.Král 2,12
Když se stal králem a usedl na svůj trůn, pobil celý dům Baešův, neponechal mu močícího na stěnu ani jeho příbuzné, ani jeho přítele. 2.Král 16,11
Mluvil s ním laskavě a jeho trůn ustanovil nad trůny králů, kteří s ním byli v Babyloně. 2.Král 25,28

Ani Jan nedokázal plně vyjádřit vzhled Toho, který seděl na trůně. Ve Zj 4,2 Jan napsal řecký výraz *homois*, v překladu *na pohled, jako, mající vzezření, podobný*. Jak říká Pavel: *On jediný má nesmrtelnost a přebývá v nepřístupném světle; jeho nikdo z lidí nespatřil a nemůže spatřit. Jemu buď čest a věčná moc.* 1. Tim 6,16 V osmém verši se o Něm dovídáme více: *Ty čtyři živé bytosti měly každá po šesti křídlech, dokola i uvnitř plno očí. A bez přestání dnem i nocí říkají: „Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh Všemohoucí, ten, který byl a který jest a který přichází.* Zj 4,8 (viz též Ž 104,2) To koresponduje s popisem z první kapitoly: *Jan sedmi sborům v Asii: Milost vám a pokoj od Toho, který jest a který byl a který přichází...* Zj 1,4, ve které jsme si vysvětili, že pokud se v Bibli dočítáme o Všemohoucím, tak se jedná o Boha Otce (viz komentář k 1,4-6).

Dále Jan vidí odlesky jaspisu, karneolu a smaragdu. Není pochyb o tom, že se nacházíme v samotném nebi…

Drahé kameny (rubín, topas, jaspis, chryzolit, karneol, onyx, atd.)

ukazují na samotné nebe, nebo na ráj.

Hned na začátku Bible se dovídáme o tom, že Edenem protékala řeka, v jejímž okolí se nacházeli naleziště drahých kamenů: *Z Edenu vytéká řeka, aby napájela zahradu. Odtamtud se rozděluje a tvoří čtyři ramena. První se jmenuje Píšon, to obtéká celou zemi Chavílu, kde je zlato. Zlato té země je ryzí. Je tam také bdelium a kámen karneol.* Gn 2,10-12

A nový Eden, nebeský Jeruzalém, se vyznačuje širokou škálou drahých kamenů: *V Duchu mne odnesl na velikou a vysokou horu a ukázal mi svaté město Jeruzalém, jak sestupuje z nebe od Boha, mající Boží slávu. Jeho jas je podobný nejvzácnějšímu kameni, je jako kámen jaspis, čistý jako křišťál… Stavivem jeho hradby je jaspis a město je z čistého zlata, podobné čistému sklu. Základy městské hradby jsou ozdobeny všelijakými drahými kameny: první základní kámen je jaspis, druhý safír, třetí chalcedon, čtvrtý smaragd, pátý sardonyx, šestý karneol, sedmý chrysolit, osmý beryl, devátý topas, desátý chrysopras, jedenáctý hyacint, dvanáctý ametyst.* Zj 21,10-11. 18-20

Popis satana, který Eden navštívil (Gn 3 kap. srov. Zj 12,9), vyjadřuje skrze drahé kameny jeho krásu: *Byl jsi v Edenu, Boží zahradě, pokrývaly tě všechny drahokamy: rubín, topas a jaspis, chryzolit, karneol a onyx, safír, malachit a smaragd i zlato.* Ez 28,13

Stejnou krásou oplývá sám Hospodin: *A hle, v nebi stál trůn a na tom trůnu někdo seděl. A ten, kdo na něm seděl, byl na pohled jako kámen jaspis a karneol; a kolem trůnu duha na pohled jako smaragd.* Zj 4,2-3

Drahé kameny také nosil kněz na náprsníku (Ex 28,15. 17-21). I v tomto případě hraje hlavní roli Bůh. U tohoto náprsníku měl totiž kněz nosit tzv. urím a turím, dva kameny, které sloužily k tomu, aby skrze ně mohl Hospodin rozhodovat ve věcech celého Izraelského národa (Ex 28,30). Tyto kameny nosil kněz na svém srdci, což symbolizovalo Hospodinův zájem o Svůj lid.

Drahé kameny symbolizují obecně krásu nebeských věcí.

Při pohledu na Otce si Jan vzpomněl na jaspis a karneol, dva drahé kameny zářivě červené barvy. Osoba na trůně tedy musela vypadat, jakoby byla z ohně, a oheň symbolizuje Boha (viz komentář ke Zj 1,13-15). Na trůnu tedy seděl sám Bůh…

Viděla jsem trůn, na němž seděl Otec a Syn. Upřeně jsem pozorovala Ježíšovu tvář a obdivovala jsem Jeho půvabnou postavu. Otcovu postavu jsem nemohla vidět, protože ji zakrýval oblak zářícího světla Zeptala jsem se Pána Ježíše, má-li Otec postavu jako On. Řekl, že je tomu tak, avšak že Jej nemohu vidět, protože kdybych viděla slávu Jeho osoby, musela bych zemřít. EW 54

Zdá se, že se jednalo o veliký trůn, protože Jan později uviděl uprostřed trůnu i kolem něj čtyři bytosti: *Uprostřed trůnu a kolem trůnu čtyři živé bytosti plné očí zpředu i zezadu.* Zj 4,6 Trůn tedy nepatří jen Bohu Otci; ale také Kristu (Zj 5,6), Duchu svatému (Zj 4,5) a vlastně nakonec i všem lidem, kteří zvítězí na této zemi nad zlem, jak to čteme v závěru listu do Laodiceje: *Kdo vítězí, tomu dám usednout se mnou na můj trůn, jako i já jsem zvítězil a usedl se svým Otcem na jeho trůn.* Zj 3,21

Kolem trůnu apoštol uviděl duhu. To samozřejmě odkazuje na SZ příběh potopy. Tehdy Hospodin slíbil lidem i zvířatům, že už nikdy nevyhladí svět potopou (Gn 9,12-16). Duha tedy odkazuje na Boží slitování, trpělivost a spolehlivost Jeho zaslíbení, jako základ Boží vlády (Jeho trůnu).

Tím se chce říci, že principy Boží vlády (= trůnu), stojí na milosrdenství:
Spravedlnost a právo jsou základ tvého trůnu; milosrdenství a věrnost kráčejí před tebou. Ž 89,15
Přistupujme tedy s důvěrou k trůnu milosti, abychom přijali milosrdenství a nalezli milost ku pomoci v pravý čas. Žid 4,16

V duze nad trůnem je věčné svědectví, že "tak Bůh miluje svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul…" Kdykoliv je lidem představen zákon, ať učitel pravdy poukáže na trůn obklopený druhou zaslíbení, spravedlností Kristovou. Slávou zákona je Kristus; On přišel, aby vyvýšil zákon a uctil ho. Aby bylo jasně zřetelné, že milosrdenství a pokoj se potkaly spolu v Kristu a spravedlnost a pravda se objaly… Tak jak je duha v oblacích vytvořena, když se spojí déšť a sluneční svit, tak duha obklopující trůn představuje kombinovatelnou moc milosrdenství a spravedlnosti. Není to pouze spravedlnost samotná, která má být udržována; protože to by zatemnilo slávu duhy zaslíbení nad trůnem; lidé by pak mohli vidět pouze trest zákona. Kdyby nebyla žádná spravedlnost a žádný trest, Boží vláda by nebyla stálá. Je to kombinace soudu a milosrdenství, co činí spasení úplným. Je to smíchání těch dvou, co nás vede, když vidíme Vykupitele světa a zákon Hospodinův, k prohlášení: "tvá mírnost mě zvelebuje..." Ž 18,36 *RH 13. 12. 1892*

Ten, který je naším Prostředníkem, který slyší všechny modlitby a vyznání a je obklopen duhou, symbolem lásky a milosrdenství, brzy ukončí své dílo v nebeské svatyni. Láska a milosrdenství tehdy ustoupí spravedlnosti. Ten, na Nějž hleděl Jeho lid, přijme nyní to, co Mu náleží – úřad Nejvyššího Soudce. RH 1.1. 1889 *V celé Bibli je Bůh představováno jako Bytost plná milosrdenství a dobroty, také však současně plná nekompromisní spravedlnosti.* ST 24. 3. 1881

Duha Po potopě umístil Hospodin na oblohu duhu, aby se stala věčnou připomínkou toho, že už nikdy nezničí zemi pokojem:
A Bůh řekl: Toto je znamení smlouvy, kterou kladu mezi sebe a vás i každou živou duši, která je s vámi, pro věčné generace. Na oblak jsem dal duhu, která bude znamením smlouvy mezi mnou a zemí. Když zahalím zemi oblakem a na oblaku se ukáže duha, připomenu si svou smlouvu mezi mnou a vámi i každou živou duší v celém tvorstvu a voda se již nestane potopou, aby zničila všechno tvorstvo. Když bude na oblaku duha, spatřím ji a připomenu si věčnou smlouvu mezi Bohem a každou živou duší v celém tvorstvu, které je na zemi. Gn 9,12-16

Tahle připomínka v sobě nese poselství Božího milosrdenství a slitování nad padlým člověkem:
Vždyť je to pro mne jako při vodách Noeho, kdy jsem přísahal, že už vody Noeho nezaplaví zemi. Tak jsem přísahal, že se na tebe nerozlítím, ani že tě neokřiknu. Neboť hory mohou ustoupit a kopce se otřást, ale mé milosrdenství od tebe neustoupí a má smlouva pokoje se neotřese, praví tvůj slitovník, Hospodin. Iz 54,9-10

Duha, jako připomínka Hospodinova milosrdenství, se objevuje kolem Božího trůnu:
A ten, kdo na něm seděl, byl na pohled jako kámen jaspis a karneol; a kolem trůnu duha na pohled jako smaragd. Zj 4,3
Jako vzhled duhy, která je na oblaku v deštivý den, takový byl vzhled záře okolo něho, vzhled podobný Hospodinově slávě. Ez 1,28

Nejednalo se ale o klasickou duhu, kterou viděl Noe, a kterou můžeme i my dnes vidět na obloze, když přestane pršet. Apoštol přirovnává vzhled duhy ke *smaragdu*, který bývá zbarvený do zelena. Zelená barva v Bibli symbolizuje obecně zachování života, růstu atd., což nás opět vede ke Gn 9, kdy Hospodin slibuje veškerému tvorstvu místo opětovné zkázy život na této zemi.

Bůh, svrchovaný vládce nebes, má absolutní moc nad celou zemí i nad osudy všech lidí: *Jeden je zákonodárce a soudce, ten, který může zachránit i zahubit.* Jk 4,12 Buďme vděční, že Boží vláda stojí na principu (zachování) života: *Syn člověka nepřišel lidi zahubit, ale zachránit.* Lk 9,56 ČEP; *Neboť tak Bůh miluje svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět odsoudil, ale aby byl svět skrze něj zachráněn.* J 3,16-17

Nepravost se rozšíří tam, kde ji nejméně očekáváte. Temné kapitoly odhalí, že nejstrašnější je, když duše je zvážena a zjistí se, že je lehká. Ale my nemusíme zklamat, ani nemusíme být zbaveni odvahy, dokud víme, že nad Božím trůnem se klene duha naděje. Dopis 1f, 1890

Zelená, zeleň se v Bibli objevuje nejčastěji ve spojitosti s rostlinami, kterým se daří růst. Jedná se tedy o symbol úrody, země jako takové, a životodárností:

Veškeré zemské zvěři, všemu nebeskému ptactvu a všemu pohybujícímu se na zemi, v čem je živá duše, jsem dal za pokrm každou zelenou rostlinu. Gn 1,30
Pokryly povrch celé země, takže země ztemněla, a sežraly všechnu zemskou zeleň a všechno ovoce na stromech, které zbylo po krupobití. Nezůstalo nic zeleného na stromech a nic ze zeleně na poli v celé egyptské zemi. Ex 10,15
Zjistíš také, že tvé símě je početné, tvých potomků jako zemské zeleně. Jb 5,25
Zatroubil první anděl. Nastalo krupobití a oheň smíšený s krví a bylo to svrženo na zem. Třetina země shořela, třetina stromů shořela, veškerá zelená tráva shořela. Zj 8,7

4,4-5 (kolem trůnu)

4Okolo toho trůnu čtyřiadvacet jiných trůnů
a na těch trůnech sedělo čtyřiadvacet starších,
oblečených do bílých šatů a na hlavách zlaté věnce.
5Z trůnu vycházely blesky, hlasy a hromy. Před
trůnem hořelo sedm ohnivých pochodní, to jest
sedm duchů Božích.

Apoštol Jan uvidět čtyřiadvacet starších. O koho se jedná? Z Bible víme, že po smrti Krista vystoupili na nebe (kromě Enocha (Gn 5,24), Eliáše (2.Král 2,11; Mt 17,3) a Mojžíše (Ju 9; Mt 17,3) někteří věrní služebníci, kteří povstali z hrobu: *A hle, opona svatyně se roztrhla ve dví odshora až dolů a země se zatřásla a skály se roztrhly a hroby se otevřely a mnohá těla zesnulých svatých byla vzkříšena; když vyšli z hrobů po jeho vzkříšení, vstoupili do svatého města a ukázali se mnohým.* Mt 27,51-53; tak to dosvědčuje i apoštol Pavel: Proto praví: ‚Vystoupil do výše, odvedl s sebou zajatce a dal dary lidem.' Ef 4,8 a pisatel epištoly židům (Žid 12,22-24).

Vidíme, že se splnilo zaslíbení, které dal Bůh Laodicejské církvi: *Kdo vítězí, tomu dám usednout se mnou na můj trůn, jako i já jsem zvítězil a usedl se svým Otcem na jeho trůn.* Zj 3,21 Křesťané jsou nyní podle zaslíbení v dopisech v nebi oblečeni do bílého roucha (Zj 3,4-5.18; viz též Zj 6,11; 7,9. 13-14) a mají na hlavách věnce vítězství (viz komentář ke Zj 2,10; 3,11; viz též 1. Kor 9,25; 2. Tim 4,8; Jak 1,12; 1.Pt 5,4).

Ale proč jich tam viděl Jan přesně dvacet čtyři? V 1.Par 24,3-18 máme výčet dvaceti čtyř skupin, které se pravidelně střídaly ve službě ve svatyni. Každou skupinu zastupoval tzv. předák, kterého židovská mišna nazývá *starším*. Jak pozemští, tak nebeští starci sloužící Bohu hráli na harfy (Zj 5,8 srov. 1. Par 25,6-31) a samozřejmě sloužili a uctívali Boha v chrámu (Zj 5,9-10; 19,4). Ve Zjevení tito starci skutečně vykonávají kněžskou nebeskou službu prostředníků, kteří jsou příznivě nakloněni lidem a starají se o modlitby Božího lidu (Zj 5,8).

Tuto skupinu vidí až Jan ve Zjevení, předtím ji neviděl ani Mojžíš, Ezechiel, Izaiáš či nyní (viz předchozí téma: Hospodinova sláva v dějinách Izraele). To by mohlo naznačovat, že tato skupina lidí je prvotina vzkříšených, která se dostala do nebe až po Kristově smrti...

Bílé (šedivé) vlasy byl charakteristický znak starých lidí:
Okrasou mládenců je jejich síla, ozdoba starců šediny. Př 20,29
Šediny jsou krásnou korunou, na cestě spravedlnosti ji naleznou. Př 16,31

U kterých se předpokládala moudrost, za kterou jim náleží patřičná úcta:
Před šedinami povstaň, cti starce a boj se svého Boha. Lv 19,32
Co víš, aniž bychom to věděli my? Čemu rozumíš, aniž by se to shledalo i při nás? Mezi námi je také prošedivělý i kmet, ctihodnější věkem než tvůj otec. Job 15,9-10

Těchto dvacet čtyři starců s bílými vlasy, což symbolizuje moudrost. Na sobě nosili bílá roucha, ukazující na čistý charakter (viz komentář ke Zj 3,4-6) A na hlavách nosili zlaté věnce (řecky *stefanos*; v viz komentář ke Zj 2,10), což ukazuje na to, že je „zdobilo" vítězství.

A z trůnu vycházely blesky, hlasy a hromy (viz Principy výkladu: 1.4 Použití několika synonym), což by mohlo symbolizovat Boží velikost, sílu a majestátnost.

Hromy a blesky. Na mysl člověka ve starověku musely hromy a blesky působit majestátným (možná až strašidelným) dojmem. Proto se tyto elementy objevují ve chvílích, kdy se Bůh představuje svému lidu:

Třetího dne, když nastalo jitro, se na hoře objevilo hřmění, blesky a ohromný oblak a ozval se velmi silný zvuk beraního rohu. Všechen lid v táboře se třásl. Ex 19,16

Všechen lid sledoval hřmění a blýskání, zvuk beraního rohu a horu zahalenou kouřem. Když to lid sledoval, roztřásli se a zůstali stát opodál. Ex 20,18

V oslavných písních a modlitbách autoři častokrát vyjádřili Boží velikost a majestátnost popisem blesků, které doprovází Hospodinovu přítomnost:

Vřava tvého hromobití, víření, blesky osvítily celý svět, země se chvěla a třásla. Ž 77,19

Jeho blesky osvěcují celý svět; země to vidí a svíjí se. Ž 97,4

Poslal šípy a rozptýlil je, blesky a přivedl je do zmatku. 2. Sam 22,15

Ve Zjevení se setkáváme s hromy a blesky v situacích, kdy se tato Boží velikost a moc projeví konkrétním způsobem:

Tu vzal anděl kadidelnici, naplnil ji ohněm z oltáře a hodil dolů na zem; i nastaly hromy, hlasy, blesky a zemětřesení. Zj 8,5

Tu byla otevřena Boží svatyně, která je v nebi, a byla vidět schrána jeho smlouvy v jeho svatyni; nastaly blesky, hlasy a hromy, zemětřesení a veliké krupobití. Zj 11,19

A nastaly blesky, hlasy a hromy, a nastalo veliké zemětřesení, jaké nebylo, co je člověk na zemi; tak veliké a silné bylo to zemětřesení. Zj 16,18

S tím souvisí také hlasy, o kterých se dočítáme ve Zjevení (Zj 4,5 a 11,19). Pojem hlasy se v hebrejštině překrývá s výrazem hromobití (1. Sam 12,17.18 hromobití = dosl. hlasy), nebo hukot (Ž 93,4 hukot = dosl. hlasy).

Existuje ještě druhý pohled: možná se jedná o pohyb andělů, kteří přicházejí a odcházejí od Božího trůnu: *Což není každý anděl jen duchem, vyslaným k službě těm, kdo mají dojít spasení?* Žid 1,14 Ezechiel popsal cherubíny před trůnem takto: *Podoba těch bytostí, jejich vzhled je jako žhavé uhlíky, planoucí oheň, jako vzhled pochodní. Chodí mezi těmi bytostmi a oheň má zář a z toho ohně vychází blesk. A ty bytosti běhají tam a zpět, na pohled jako blýskání.* Ez 1,13-14 Spojení pohybu anděla a blesku není ojedinělé: *Pánův anděl sestoupil z nebe, přistoupil, odvalil kámen a posadil se na něm. Jeho vzhled byl jako blesk* Mt 28,2-3*; Řekl jim: „Viděl jsem, jak Satan spadl s nebe jako blesk.* Lk 10,18

Nikdy bychom se nedozvěděli z jakých viditelných nebo nepostižitelných nebezpečenství jsme byli vysvobozeni díky intervenci andělů. Poznáme to teprve tehdy, kdy ve světle věčnosti uvidíme Boží prozřetelnost. Pak zjistíme, že celá nebeská rodina se zajímala o osud pozemské rodiny a že poslové od trůnu Božího provázeli každodenně naše kroky. DA 240

To by pak mohlo naznačovat stálé spojení mezi nebeským trůnem a zemí, na které žijí věřící potřebující stálou pomoc z nebes. *Je nemožné vytvořit si nějakou představu o zkušenosti Božího lidu, který bude žít na zemi, až minulé strasti a nebeská sláva budou splývat. Budou chodit ve světle, vycházejícím od Božího trůnu. Prostřednictvím andělů bude existovat stálé spojení mezi nebem a zemí.* Dopis 119, 1904

Sedm duchů před trůnem symbolizuje Ducha svatého (i před pozemskými králi stávalo sedm rádců (Ezdr 7,14). Sedmička, symbol dokonalosti (viz komentář ke Zj 1,4), je nyní spojován s pochodněmi, což ukazuje na to, že se jedná o nebeskou bytost (stejné ř. slovo je i v Zj 8,10; obecný význam ohně viz komentář ke Zj 1,13-15). Tento Duch také Janovi diktoval dopisy sedmi církvím (Zj 1,4 srovnej s Zj 2,11.17.29; 3,6.13.22). Sedm *pochodní* patrně odkazují na sedm světel ze svícnu, které v Zachariášově vidění symbolizovali působení Ducha svatého (viz Zach 4,2. 4-6!)

Navíc viz komentář ke Zj 8,5-6

4,6-11 (před trůnem)

6A před trůnem bylo něco jako skelné moře, podobné křišťálu. Uprostřed trůnu a kolem trůnu čtyři živé bytosti plné očí zpředu i zezadu. 7První bytost byla podobná lvu, druhá bytost byla podobná býku, třetí bytost měla tvář jako člověk a čtvrtá bytost byla podobná letícímu orlu. 8Ty čtyři živé bytosti měly každá po šesti křídlech, dokola i uvnitř plno očí. A bez přestání dnem i nocí říkají: „Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh Všemohoucí, ten, který byl a který jest a který přichází.“ 9A kdykoli ty živé bytosti vzdají slávu a čest a díky Sedícímu na trůnu, Žijícímu na věky věků, 10 padne těch čtyřiadvacet starších před Sedícím na trůnu a pokloní se Žijícímu na věky věků; pak hodí své věnce vítězů před trůn a říkají: 11„Hoden jsi, Pane a Bože náš, Svatý, přijmout slávu a úctu i moc, neboť ty jsi stvořil všechny věci, z tvé vůle existovaly a byly stvořeny.“

Před trůnem Jan spatřil něco jako skelné moře. To odkazuje na vzhled Boží slávy u Mojžíše (Ex 24,10) a Ezechiele (Ez 1,22). Pro zajímavost si můžeme uvést, že v Koránu se také dočítáme o skelném moři před trůnem. Zde máme popis příchodu královny ze Sáby (ačkoliv v Koránu není nikde takto označena, četné paralely mezi příběhem z Bible a z Koránu ukazují, že se jedná o jeden a tentýž příběh) do trůnního sálu Šalomounova paláce: *„A bylo jí řečeno: „Vstup do paláce!“ A když jej spatřila, domnívala se, že je to plocha vodní, a vykasala si oděv až k lýtkům svým. I řekl Šalomoun: „To je jen palác křišťálem vydlážděný.“ Zvolala: „Pane můj, sama sobě jsem ukřivdila, avšak nyní se odevzdávám spolu se Šalomounem do vůle Boha, Pána lidstva veškerého.“* Korán, Súra 27,44

Skelné moře může také směřovat k myšlence, že Boží vláda stojí nad vodami. Hned v prvních verších Bible se dovídáme, jak Bůh stvořil z nicoty a vody planetu Zemi (Gn 1,1-2), srov. 4,11). Podobné motivy vidíme u žalmisty: *Mezi vodami si kleneš síně, z mračen si vůz činíš a vznášíš se na perutích větru.* Ž 104,3 ČEP, nebo při stavbě Šalomounova chrámu, kdy byla nádrž na očišťování nazvána mořem (1. Král 7,22). A na tomto moři před Božím trůnem můžeme stanout jednou i my (Zj 15,2; 22,1)...

Následuje popis čtyř bytostí. To patrně stejně jako skelné moře poukazuje ke stvoření (Gn 4,11). Z Genesis víme, že hned po stvoření nebe a země z vody (Gn 1,1-10) vytvořil zvířata a nakonec člověka (Gn 1,19-28), což koresponduje se čtyřmi bytostmi na skelném moři pod Božím trůnem (Zj 4,6-8).

Čtyři. Číslo čtyři někdy vyjadřuje univerzálnost, všeobecnost, celosvětovost. Nejčastěji se objevuje tato číslovka ve spojitosti se čtyřmi světovými stranami (obvykle přirovnány ke čtyřem větrům):
Potom jsem uviděl čtyři anděly stát na čtyřech úhlech země a držet čtyři zemské větry, aby vítr nevál na zemi ani na moře ani na žádný strom. Zj 7,1
Kozel se nadmíru vyvýšil. Ale když zesílil, jeho veliký roh se zlomil a místo něho vyrostly viditelné čtyři, a to na čtyři strany světa. Dan 8,8
„Pozdvihne korouhev k národům a posbírá zapuzené z Izraele, shromáždí rozptýlené z Judy ode čtyř stran země. Iz 11,12
Přivedu proti Élamu čtyři větry od čtyř konců nebes a rozptýlím je do všech těchto větrů a nebude národ, kam by zapuzení z Élamu nepřišli. Jer 49,36
A pošle své anděly s mohutným zvukem polnice a ti shromáždí jeho vyvolené ze čtyř větrů, od jednoho nejzazšího konce nebes až k jejich druhému nejzazšímu konci. Mt 24,31

Ve Zjevení se setkáváme s texty, které chtějí čtverým vyjmenováním zdůraznit všeobecnost (viz principy výkladu 1.4):
…neodvrátili se od svých vražd ani od svých čárů, od svého smilstva ani od svých krádeží. Zj 9,21
(jedná se o symbolické vyjádření všeobecné hříšnosti)
Tu jsem uviděl jiného anděla, majícího věčné evangelium, jak letí prostředkem nebe, aby je zvěstoval těm, kteří přebývají na zemi, každému národu, kmenu, jazyku a lidu. 14,6

Navíc v židovském midraši najdeme jedno staré podobenství rabína Abahu, ve kterém se dočteme, že existují čtyři mocné bytosti: orel, nejmocnější z ptactva, býk, nejmocnější z domácích zvířat, lev, nejmocnější z divokých zvířat a konečně člověk, nejmocnější mezi zvířaty.

Z Biblického hlediska není náhodné, že si rabín vybral právě orla, býka, lva a člověka.

Orel. Zvíře, u kterého Hebrejové obdivovali rychlost:

Saul a Jónatan, milovaní a milí ve svém životě, ani ve své smrti nebyli rozděleni. Byli rychlejší nežli orlové, silnější nežli lvi. 2.Sam 1,23

Hle, zdvihne se jako mračna a jeho válečné vozy jako vichřice; jeho koně jsou rychlejší než orlové. Jer 4,13

Jeho koně jsou rychlejší než leopardi a hbitější nežli vlci k večeru. Jeho koně poskakují, jeho jezdci se přiženou zdaleka, přiletí jako orel nedočkavý se nažrat. Abd 1,8

A mé dny byly rychlejší než běžec; utekly, neviděly blaho. Pominuly spolu s rákosovými loděmi, jako se orel střemhlav vrhá na kořist. Job 9,25-26

Rychlost hrála roli u armády v dobývání. Proto jsou k orlům přirovnány i některé pohanské národy, které vtrhli na cizí území s cílem dobývat:

Hospodin proti tobě přivede národ zdaleka, z konce země, který poletí jako orel, národ, jehož jazyku nerozumíš, národ surový, který nebere ohled na starce a nad chlapci se neslitovává. Dt 28,49-51

Neboť toto praví Hospodin: Hle, poletí jako orel a roztáhne nad Moábem svá křídla. Jer 48,40

Býk. Jedná se o zvířata, která vynikala svou silou a majestátností:

Jeho důstojnost je jako důstojnost prvorozeného býka, jeho rohy jsou jako rohy divokého tura; nabere na ně národy, všechny najednou, až do končin země. Dt 33,17

Nevzdaluj se ode mě, neboť soužení je blízko a pomocníka není. Obklíčilo mě množství býků, ti silní z Bášanu mě obklopili. Ž 22,12-13

Okřikni zvěř v rákosí, stádo býků mezi telaty, národy, které se snižují kvůli kousku stříbra, rozpraš národy, které mají zálibu v boji! Ž 62,31

Býci zastávali už od nejranějších časů významné místo mezi pohany. Babylóňané uctívali v této podobě boha Bela, Molocha a další, Egypťané zase bohové Apis a Mnevis.

Lev Dnes již v Izraeli vyhynulé zvíře bylo ve starověku v Palestině postrachem okolí. Lidé toto zvíře obdivovali pro obrovskou sílu a odvahu:

Muži toho města mu pak sedmého dne, dříve než zapadlo slunko, řekli: Co je sladší než med a co silnější než lev? Sd 14,18

Lev, hrdina mezi zvířaty, před nikým neustoupí;… Př 30,30

Protože do mé země vstoupil národ, mocný a bez počtu; jeho zuby jsou jako zuby lva, má tesáky lvice. Joel 1,6

Pak i takový bojovník, který je odvážný jako lev, jistě ochabne. 2.Sam 17,10

Z Gádovců přešli k Davidovi do pevnosti v pustině udatní hrdinové, bojeschopní vojáci, vyzbrojení štítem a oštěpem; vypadali jako lev a rychlí byli jako gazely na horách. 1.Par 12,9

Sám Hospodin je někdy připodobňován ke lvu:

Neboť já jsem pro Efrajima jako lev a pro dům judský jako mladý lev. Já, já rozsápu a odejdu, odnesu a není, kdo by vysvobodil. Oz 5,14

Neplač. Hle, zvítězil lev, ten z kmene Judova, kořen Davidův, aby otevřel ten svitek a jeho sedm pečetí. Zj 5,5

Čtvrtá bytost, lidská, patrně symbolizuje (ve spojitosti se sílou) rozumově vyspělé (lidské) přemýšlení (viz Dan 5,21; 7,4). Čtyři bytosti pod trůnem bychom tedy měli chápat jako symbol (zástupce, výkvět těch nejsilnějších a nejmajestátnějších bytostí) celého Božího stvoření. A tyto čtyři bytosti uctívají Boha za Jeho stvořitelskou moc (Zj 4,8-11). Povinnost uctívat Boha vyplývá z toho, že je Stvořitel, jemu vděčí všichni za to, že existují. *Kdykoli Bible uvádí, že Bůh má nárok na úctu a uctívání před pohanskými modlami, vždy to odůvodňuje doklady jeho stvořitelské moci. Vždyť všichni bohové národů jsou nicotnosti; Hospodin však učinil nebesa.* [Ž 96,5] *Ke komu mne tedy připodobníte? Komu jsem roven? praví ten Svatý. Pozvedněte své oči vysoko a pohleďte: Kdo stvořil tyto věci?* [Iz 45,25-26] *Neboť toto praví Hospodin, jenž stvořil nebesa … Já jsem Hospodin a jiného není.* [Iz 45,18] *Žalmista prohlásil: Vězte, že Hospodin je Bůh, on nás učinil, a ne my sami sebe.* [Ž 100,3] *Pojďme, klaňme se, skloňme se, poklekněme před Hospodinem, který nás učinil.* [Ž 95,6] *Nebeské bytosti uctívají Boha a udávají jako důvod, proč to považují za svou povinnost: Hoden jsi, Pane a Bože náš, Svatý, přijmout slávu a úctu i moc, neboť ty jsi stvořil všechny věci, z tvé vůle existovaly a byly stvořeny.* [Zj 4,11 GC 436-437]

S těmito bytostmi, lépe řečeno cherubíny (vysoce postavení andělé), se setkáváme na mnoha místech v Bibli právě ve spojitosti s Božím trůnem. Když Ezechiel uviděl čtyři bytosti pod trůnem, které se nápadně podobaly právě čtyřem andělům ze Zj 4,6-7, napsal o nich: *To jsou ty bytosti, které jsem spatřil pod Bohem Izraele u řeky Kebaru, a poznal jsem, že jsou to cherubové.* [Ez 10,20] Proto nás nepřekvapí, že Bible o Bohu mluví jako o tom, který sedí na cherubech: *Pastýři Izraele, naslouchej! Ty, jenž vodíš Josefa jako ovce, jenž trůníš na cherubech, zaskvěj se.* [Ž 80,2]

O Božím trůnu na cherubech se v Bibli hovoří také ve spojitosti s Boží schránou, která se nacházela v pozemské svatyni: *Lid poslal do Šíla a přinesli odtamtud truhlu smlouvy Hospodina zástupů, sedícího na cherubech.* [1. Sam 4,4] Truhla smlouvy, na jejímž víku (slitovnici) nechal Mojžíš odlít dva cherubíny (Ex 22,18), představovala Boží přítomnost: *Tam se s tebou budu setkávat a ze slitovnice mezi dvěma cheruby, kteří jsou na truhle svědectví, s tebou budu mluvit o všem, co ti přikáži pro syny Izraele.* [Ex 25,22] Takže vidíme, že pozemská svatyně včetně truhly smlouvy je vlastně předobrazem svatyně nebeské, do které nyní nahlížíme, a do které vešel po své smrti Ježíš Kristus: *Neboť Kristus nevešel do svatyně udělané lidskýma rukama, která je předobrazem té pravé, nýbrž do samého nebe, aby se nyní za nás ukázal před Boží tváří.* [Žid 9,24]

A tyto čtyři bytosti plné očí (viz komentář ke Zj 5,2-7). *bez přestání dnem i nocí říkají: „Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh Všemohoucí, ten, který byl a který jest a který přichází.* [Zj 4,8] Samozřejmě tyto bytosti mluví i jiné věci, než tuto větu (Zj 5,8-10. 14), ale chce se tím vyjádřit, že v nebi probíhá neustálá bohoslužba, při které je Bůh uctíván a oslavován.

A kdykoliv řeknou tuto větu *padne těch čtyřiadvacet starších před Sedícím na trůnu a pokloní se Žijícímu na věky věků; pak hodí své věnce vítězů před trůn* [Zj 4,10] Podobnou slavnost bychom mohli vidět na císařském dvoře za dob apoštola Jana, tedy za císaře Domiciána. Při císařově příchodu králové a vládci volali: „Ty jsi hoden!" a kladli před císaře své koruny, aby tak vyjádřili svou podřízenost. Ale podle Zjevení je hoden chvály a slávy pouze Ten, který je Stvořitelem všech věcí (Zj 5,11).

Sedmkrát zapečetěný svitek otevřen Ježíšem (5,1-14)

1A na pravici Sedícího na trůnu jsem spatřil svitek popsaný zevnitř i zvenčí, zapečetěný sedmi pečetěmi. 2A uviděl jsem silného anděla, který hlásal mocným hlasem: „Kdo je hoden otevřít ten svitek a rozlomit jeho pečetě?“ 3A nikdo v nebi ani na zemi ani pod zemí nemohl otevřít ten svitek a dívat se do něho. 4Velmi jsem plakal, že se nenašel nikdo, kdo by byl hoden svitek otevřít a dívat se do něj. 5Ale jeden ze starších mi říká: „Neplač. Hle, zvítězil lev, ten z kmene Judova, kořen Davidův, aby otevřel ten svitek a jeho sedm pečetí.“ 6A tu jsem spatřil, že uprostřed trůnu a těch čtyř živých bytostí a uprostřed těch starších stál Beránek jako zabitý; měl sedm rohů a sedm očí, což jest sedm duchů Božích, vyslaných do celé země. 7I přišel a vzal ten svitek z pravice sedícího na trůnu. 8A když ho vzal, čtyři živé bytosti i čtyřiadvacet starších padlo před Beránkem; každý měl harfu a zlaté misky plné kadidel, což jsou modlitby svatých. 9A zpívají novou píseň: „Jsi hoden vzít ten svitek a otevřít jeho pečeti, protože jsi byl zabit a svou krví jsi vykoupil Bohu lidi z každého kmene, jazyka, lidu a národu, 10a učinil jsi je králi a kněžími našemu Bohu; a budou kralovat na zemi.“ 11I uviděl jsem a uslyšel jsem hlas mnoha andělů okolo trůnu a těch živých bytostí a těch starších, jejich počet byl desetitisíce desetitisíců a tisíce tisíců, 12a říkali mocným hlasem: „Hoden jest Beránek, ten zabitý, přijmout tu moc a bohatství, moudrost, sílu a úctu, slávu a dobrořečení.“ 13A všechno stvoření, které je v nebi, na zemi, pod zemí i na moři, všechno, co je v nich, jsem slyšel volat: „Tomu, jenž sedí na trůnu, a Beránkovi dobrořečení, úcta, sláva i moc na věky věků!“ 14A ty čtyři živé bytosti říkaly: „Amen.“ A starší padli na tvář a poklonili se.

(5,1-14)

Ve Zj 4 je Bůh oslavován Jako Stvořitel, a nyní, ve Zj 5, je oslavován jako Vykupitel.

Události ve Zj 5 kap. jsou podobné s událostí, kterou prožil Izraleský národ na Sínaji, když bylo vydáváno desatero (viz tabulka vpravo). Jakoby se tím chtělo říci: *Neboť jste nepřistoupili k hmatatelné hoře a k planoucímu ohni a k temnotě a k mrákotě a vichru a k zvuku polnice a takovému hlasu slov, že ti, kdo ho uslyšeli, prosili, aby k nim nebylo více mluveno, neboť nemohli snést to, co bylo přikazováno: ‚I kdyby se zvíře dotklo té hory, bude ukamenováno,‘ a tak strašná byla ta podívaná, že Mojžíš řekl: ‚Jsem zděšen a třesu se.‘ Ale přistoupili jste k hoře Siónu a k městu živého Boha, nebeskému Jeruzalému, a k desetitisícům andělů, k slavnostnímu shromáždění a k církvi prvorozených, kteří jsou zapsáni v nebesích, a k Bohu, soudci všech, a k duchům spravedlivých, kteří jsou učiněni dokonalými, a k prostředníku nové smlouvy Ježíšovi, a ke krvi pokropení, která mluví lépe než Ábel.* Žid 12,18-24

ZJEVENÍ	EXODUS
A na pravici Sedícího na trůnu jsem spatřil svitek popsaný zevnitř i zvenčí, zapečetěný sedmi pečetěmi.“ (Zj 5,1; dokument od Boha popsaný z obou stran)	Mojžíš se vydal na cestu a sestupoval z hory. V ruce měl dvě desky svědectví, desky popsané z obou stran; byly popsány z jedné i druhé strany. (Ex 32,15)
Potom jsem uviděl: Hle, otevřené dveře v nebi, a ten první hlas, který jsem uslyšel jako zvuk polnice... Z trůnu vycházely blesky, hlasy a hromy. Před trůnem hořelo sedm ohnivých pochodní, to jest sedm duchů Božích. (Zj 4,1.5 hřmění, blesky, zvuk polnice)	...na hoře objevilo hřmění, blesky a ohromný oblak a ozval se velmi silný zvuk beraního rohu. ...všechen lid sledoval hřmění a blýskání, zvuk beraního rohu a horu zahalenou kouřem. (Ex 19,16; 20,18)
Potom jsem uviděl: Hle, otevřené dveře v nebi, a ten první hlas, který jsem uslyšel jako zvuk polnice mluvící se mnou, říkal: „Vystup sem a ukážu ti, co se má stát potom. “ (Zj 4,1 Bůh vyzývá proroka, aby vystoupil výš a obdržel zjevení)	A Hospodin mu řekl: Jdi, sestup a zase vystoupíš ty a Áron s tebou. (Ex 19,24)
... a učinil jsi je králi a kněžími našemu Bohu; a budou kralovat na zemi. (Zj 5,10 Boží lid se stává královským kněžstvem)	Ale vy budete mým královstvím kněží a svatým národem. (Ex 19,6)

Bůh se tedy své církvi zjevuje ještě výrazněji, než se v minulosti zjevil židovskému národu pod horou Sínaj. Jako židé ve Starém zákoně přistupovali s posvátnou bázní a zodpovědností před horu Sinaj, mají nyní křesťané ještě s větším respektem přistupovat ke Kristovu majestátu v nebesích.

U Sínaje ale lidé dostali Boží zákon, jasný a stručný soupis Božích požadavků k člověku. Ale co přesně představuje onen svitek, který uviděl nyní Jan? To je potřeba dopodrobna prostudovat. *Pátou kapitolu Zjevení potřebujeme důkladně studovat. Má veliký význam pro ty, kteří budou nějak zapojeni do díla pro tyto poslední dny. Někteří jsou ale oklamáni. Neuvědomují si, co přichází na zem. Ti, kdo se nechali oklamat v otázce toho, co tvoří hřích, jsou strašně oklamáni. Neučiní-li rozhodnou změnu, budou nalezeni lehcí, když Bůh vyřkne soud nad lidmi. Oni přestupovali zákon a pošlapávali věčnou smlouvu a budou odměněni podle svých skutků.* [9T 267]

Co je napsáno ve svitku ze Zj 5. kapitoly?

Pátou kapitolu Zjevení potřebujeme důkladně studovat. Má veliký význam pro ty, kteří budou nějak zapojeni do díla pro tyto poslední dny. Neuvědomují si, co přichází na zem. [9T 267]

Charakter svitku – závěť. V římské době, když někdo napsal poslední vůli, ji musel nechat potvrdit (podepsat) sedmi svědkům. Tím se stvrdilo, že se po jeho smrti stane přesně to, co tam napsal. Stejně i ve Zjevení čteme o tom, co se stane po smrti Krista (Zj 5,6). Po rozlomení všech pečetí dostali dědicové svůj podíl. Zdá se, že i na konci času (tedy po rozlomení pečetí) dostane Boží lid nebeské království (Gal 3,15.18)

Projev rozlomení svitku – dějiny světa. Co je v této závěti zaznamenáno? Při čtení toho, co se stane při rozlomení jednotlivých pečetí je nám jasné, že se v něm dočítáme o historii světa. Po rozlomení prvních čtyř pečetí Jan vždy uslyšel výzvu: „Pojď!“ a pak spatřil koně s jezdcem (6,1-11). V dalších dvou uvidíme určitou scénu (6,12-7,16), a při sedmé nastane ticho na půl hodiny (Zj 8,1), nastává sedm troubení (9,2-11,19), které vrcholí Kristovým druhým příchodem a tím, že Boží lid obdrží zaslíbené království.

Navíc jsou události prvních pečetí popsány podobně jako události, které Kristus předpověděl na Olivové hoře (Mt 24). O co v této řeči jde?

Pojďme pěkně popořádku. Po tři roky kázal Ježíš Kristus v Izraeli zvěst o Božím království, ale přední muži židovského národa jeho kázání nepřijímali a stavěli se proti nim. Na toto téma hovořil se svými učedníky a k zástupům jen několik málo dní před svou smrtí (Mt 23,1-33). Celá řeč vrcholí prohlášením o tom, že i po Kristově smrti bude hlásáno evangelium a hlas služebníků Božích bude pronikat k zatvrzelým srdcím židovského národa, ale budou odmítnuti: *Hle, proto já k vám posílám proroky a moudré muže i učitele Zákona; některé z nich zabijete a ukřižujete, některé z nich budete bičovat ve svých synagogách a pronásledovat od města k městu, aby na vás padla všechna spravedlivá krev vylévaná na zemi, od krve spravedlivého Ábela až po krev Zachariáše, syna Barachiášova, kterého jste zavraždili mezi svatyní a oltářem. Amen, pravím vám, to všechno přijde na toto pokolení.* [Mt 23,34-36]

Jeruzalém, symbol židovství, bude tyto Hospodinovi služebníky zabíjet a kamenovat. Trest přijde v podobě „pustého chrámu“: *Jeruzaléme, Jeruzaléme, který zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kteří jsou k tobě posláni, kolikrát jsem chtěl shromáždit tvé děti, tak jako slepice shromažďuje svá kuřata pod křídla, ale nechtěli jste. Hle, váš dům se vám zanechává pustý. Neboť pravím vám, od nynějška mne již neuvidíte, dokud neřeknete: , Požehnaný, který přichází ve jménu Pána!‘* [Mt 23,37-39]

Slovům o prázdném chrámu ale učedníci neporozuměli. A tak, když Ježíš vyšel z chrámu, přistoupili k Němu *jeho učedníci, aby mu ukázali na chrámové stavby.* [Mt 24,1] Kristova odpověď je tedy musela hodně zaskočit: *Ale on jim na to řekl: Vidíte to všechno? Amen, pravím vám, jistě zde nezůstane kámen na kameni, který nebude stržen.* [Mt 24,2] Židé si nedokázali představit, že by mohl někdo někdy Hospodinův chrám zničit.

A tak o něco později, v soukromí, se Ho učedníci zeptali: *Řekni nám, kdy to bude a jaké bude znamení tvého příchodu a skonání věku?* [Mt 24,3] Všimněte si, že se učedníci ptají na dvě věci (1. kdy to bude (tj. zničení chrámu) a 2. jaké bude znamení tvého příchodu? (Kristův druhý příchod). Zdá se, že zničení chrámu by pro učedníky znamenal (doslova) konec světa. Učedníci se tedy ptají na dvě věci, z jejich pohledu šlo o jednu a tutéž věc. (viz Principy výkladu 1.1) Jak Kristus odpovídá? A jak Jeho slova souvisí s prvními čtyřmi pečetěmi? Podívejme se na takové malé srovnání (viz tabulka na další stránce.

Ale dějiny tvoří mimo jiné i rozhodnutí jednotlivých lidí. Když se v knize Kristova podobenství dočítáme o tom, jak židovští vůdci zavrhli Ježíše, tak vyprávění pokračuje těmito slovy: *Tak se rozhodli židovští vůdcové. Jejich rozhodnutí bylo zaznamenáno v knize, kterou Jan viděl v rukou Pána, jenž sedí na trůně, v knize, kterou žádný člověk nemůže otevřít. Až tuto knihu odpečetí Lev, ten z kmene Judova, setkají se se svým rozhodnutím znovu jako s rozsudkem.* [COL 294]

PEČETĚ (ZJEVENÍ)	KÁZÁNÍ NA HOŘE OLIVECKÉ (Mt 24)
I uviděl jsem, když Beránek otevřel jednu ze sedmi pečetí, a uslyšel jsem, jak jedna z těch čtyř živých bytostí řekla hromovým hlasem: „Pojď! " A uviděl jsem, a hle, bílý kůň; a ten, který na něm seděl, měl luk a byl mu dán věnec; a vyšel vítězící, a aby zvítězil. (Zj 6,1-2)	Dávejte si pozor, aby vás někdo nesvedl. Neboť mnozí přijdou v mém jménu a budou říkat: ‚Já jsem Kristus' a svedou mnohé. (Mt 24,4-5) Toto evangelium království bude vyhlášeno po celém světě na svědectví všem národům. A tehdy přijde konec. (Mt 24,14
Když otevřel druhou pečeť, uslyšel jsem, jak ta druhá živá bytost řekla: „Pojď! " A vyšel jiný kůň, ohnivě rudý; a tomu, kdo na něm seděl, bylo dáno, aby vzal ze země pokoj a aby se lidé navzájem zabíjeli; a byl mu dán veliký meč. (Zj 6,3-4)	Budete slýchat o válkách a uslyšíte válečnézvěsti. Dejte si pozor, neděste se. To všechno musí nastat, ale to ještě není konec. Povstane totiž národ proti národu a království proti království, ... (Mt 24,6-7)
A když otevřel třetí pečeť, uslyšel jsem, jak třetí živá bytost řekla: „Pojď! " A uviděl jsem, a hle, černý kůň; a ten, který na něm seděl, měl ve své ruce vahadlo. A uslyšel jsem cosi jako hlas uprostřed těch čtyř živých bytostí, který řekl: „Mírka pšenice za denár a tři mírky ječmene za denár. Olej a víno nezdražuj. " (Zj 6,5-6)	...budou hladomory... (Mt 24,7)
A když otevřel čtvrtou pečeť, uslyšel jsem hlas čtvrté živé bytosti, jak řekla: „Pojď! " A uviděl jsem, a hle, kůň plavý; a jméno toho, který na něm seděl, bylo Smrt, a Hádes ho doprovázel. (Zj 6,57-8)	Ale to všechno bude počátek porodních bolestí. Pak vás budou vydávat do soužení a budou vás zabíjet; a všechny národy vás budou nenávidět pro mé jméno. A tehdy mnohým to bude kamenem úrazu, budou se navzájem zrazovat a jeden druhého nenávidět. Také povstanou mnozí lživí proroci a mnohé svedou. (Mt 6,8-11)
A když otevřel pátou pečeť, spatřil jsem pod oltářem duše zabitých pro Boží slovo a pro svědectví, které věrně drželi. A ti zvolali mocným hlasem: „Jak dlouho ještě, Panovníku, svatý a pravý, nebudeš soudit a trestat za naši krev ty, kdo bydlí na zemi?" (Zj 6,9-10)	Když pak uvidíte ‚ohavnost zpustošení', o níž mluvil prorok Daniel, jak stojí na svatém místě -- kdo čte, ať rozumí --... (Mt 24,15-28 období středověku a novověku)
A když otevřel šestou pečeť, uviděl jsem, že nastalo veliké zemětřesení, slunce zčernalo jako žíněný pytel a měsíc úplně zkrvavěl. ... Králové země ...mocní, každý otrok i svobodný, se ukryli ...a říkali těm horám a skalám: „Padněte na nás a skryjte nás před tváří toho, který sedí na trůnu, a před hněvem Beránka! (Zj 6,12-16)	Ihned po soužení oněch dnů se zatmí slunce a měsíc nebude vydávat svou zář, hvězdy budou padat z nebe a mocnosti nebes se zatřesou. Potom se ukáže znamení Syna člověka na nebi, a tehdy se budou bít v prsa všechny kmeny země. A uvidí Syna člověka přicházejícího na nebeských oblacích s mocí a velikou slávou. (Mt 24,29-30)
A když otevřel sedmou pečeť, nastalo v nebi ticho asi na půl hodiny. A uviděl jsem sedm andělů, kteří stáli před Bohem; a bylo jim dáno sedm polnic. (Zj 8,1-2)	A pošle své anděly s mohutným zvukem polnice a ti shromáždí jeho vyvolené ze čtyř větrů, od jednoho nejzazšího konce nebes až k jejich druhému nejzazšímu konci. (Mt 24,31)

Ve svitku jsou tedy zaznamenány skutky nejenom národů a světa (jako v kázání na Olivové hoře), ale i jednotlivých lidí. Vlastně bychom mohli dokonce říct, že se v dějinách lidstva, jak jsou před nás prostřednictvím pečetí rozvinuty, můžeme spatřovat v malém i velkém měřítku (v životech jednotlivců i národů) velký spor mezi dobrem a zlem.

Ve Zj 5 vidíme tedy Krista, jak se stará o svůj lid a realizuje na světě Svůj velký plán vykoupení. *Plán vykoupení se běžně nestuduje. Kdyby ano, mnoho duší by pak nebylo neloajální vůči Bohu. Počínaje odpadnutím a evangeliem představeného Adamovi a Evě v ráji a pozorováním dějin prorocké historie, Slovo Boží rozvíjí plán vykoupení. Shromažďují se v něm nové a vyšší skutečnosti, dokud se nepřijde plnost času. Pak Kristus vykoná svůj návrat do světa. V Kristu bylo představeno Božství. Byl velkým instruktorem, co se týče Božské filosofie. Přišel bez valného vzhledu, neměl žádnou vnější slávu, aby vzbuzoval jen nepatrný obdiv a žádné pozemské bohatství.*

Když přišel Kristus na tuto zem, tradice, které se uchovávaly z generace na generaci, a lidské interpretace Písem zakryly lidem pravdu, jaká byla v Ježíši. Pravda byla pohřbena pod hromadou tradic. Duchovní význam posvátných svazků byl ztracen. Nevěra lidstva způsobila zamčení dveří nebeského pokladu. Temnota pokryla zemi a strašlivá temnota lidstvo. Pravda se dívala dolů na zem, ale nikdo neodhalil Božské důrazy. Šero se jako plášť smrti rozšířilo po celé zemi.

Ale Lev z pokolení Juda zvítězil. Otevřel pečeť, která uzavírala knihu božských pokynů. Světu bylo dovoleno pohlédnout na čistou neposkvrněnou pravdu. Samotná pravda sestoupila, aby odrhnula temnotu a kladla odpor bludu. Z nebe byl poslán Učitel se světlem, které mělo osvítit každého člověka, který přichází na svět. Byli tu muži i ženy, kteří horlivě usilovali o poznání, pevné prorockého slovo; a když přišlo, bylo světlem zářícím na temném místě. [SpM 58]

Zde se již naznačuje, že první pečeť symbolizuje příchod Krista a s ním i evangelia, čistého učení o spasení člověka, na tuto zem (toto téma ještě budeme studovat). Ale s příchodem těchto pravd přichází i pronásledování mečem, hladomory a mor, jak to čteme v kázání na Olivové hoře, a jak to představují druhá až čtvrtá pečeť. Dějiny dále pokračují temným středověkem (5. pečeť), událostmi spojenými s druhým příchodem Ježíše Krista (6. pečeť) a nakonec posledními ranami, které dopadnou na zemi v důsledku polnic; těmito tématy (hlavně chronologií 5. a 6. pečeti) se budeme zabývat samozřejmě dopodrobna ještě později. V pečetích *byly představeny Janovi scény, které nebyli skutečností, ale které se měli naplnit v budoucím čase. ...Stejného ducha, který je vyjádřen ve Zj 6,6-8, můžeme pozorovat i dnes. Historie se bude opakovat. To, co bylo, bude znovu.* *Dopis 65, 1898*

Sedm pečetí budeme vykládat (podobně jako kázání na hoře Olivetské) chronologicky od Kristova prvního příchodu po druhý a studovat posvátné dějiny plánu vykoupení pro lidstvo i člověka jako takového.

Všechno, co Bůh kdysi předpověděl ústy proroků, se v minulosti stalo a všechno, co se ještě má stát, se naplní, až nastane jejich čas. Boží prorok Daniel promluvil, když nastal jeho čas a totéž platí i o Janovi. Ve Zjevení otevřel lev z pokolení Judova knihu Danielovu těch, kdo zkoumali proroctví, a tak přichází řada i na Daniele. Podává se svědectví, které mu Pán zjevil ve vidění velkých a vážných událostí, které musíme znát, poněvadž stojíme na samém prahu jejich naplnění. V dějinách a v proroctvích představuje Boží Slovo dlouhý a nepřetržitý zápas mezi pravdou a bludem. Tento zápas ještě stále pokračuje. *MS 32, 1896*

Zároveň si při hlubším studiu v budoucnu nemůžeme nevšimnout, že období sedmi pečetí v podstatě odpovídá (resp. popisuje) jednotlivé doby sedmi dopisů. Dopisy a pečeti tedy popisují stejnou dobu, ale z jiného úhlu pohledu.

Svitek a kniha zákona

Tato kniha neobsahuje pouze plán spasení, jak se uskutečňoval v dějinách, ale také Boží zákony a jejich vliv na dějiny lidstva. *V Jeho otevřené dlani ležela kniha, svitek historie Boží prozřetelnosti, prorocká historie národů a církve. V tomto svitku byly obsaženy Božská prohlášení, Jeho autorita, Jeho přikázání, Jeho zákony. V symbolickém smyslu obsahoval veškerý záměr Věčného a historii všech vládnoucích sil v národech. V symbolickém jazyce byl v tom svitku zahrnut veškerý vliv, kterým působil každý národ, jazyk a lid od počátku lidské historie až do konce.* *Dopis 65, 1898*

Zj 5 skutečně koresponduje s běžným uváděním panovníků na trůn. Podle starověkých zvyků předního východu, když probíhala korunovace a nový král byl slavnostně uváděn v úřad, jeho prvním úkolem bylo přečíst spojeneckou smlouvu, která jej spojovala s lenním pánem (četl tedy z pozice vazala, který vyjadřuje poslušnost svému pozemskému pánu). V Izraelci zase četl nový panovník knihu Deuteronomium (5. kniha Mojžíšova), ve kterém je shrnuta historie Božího lidu a Jeho přikázání. Král tak vyjádřil svůj "vazalský závazek" (králem Izraele je totiž Bůh sám viz Sd 8,23) vůči nebeskému Pánu.: *Až usedne na svůj královský trůn, ať si před lévijskými kněžími napíše do knihy opis tohoto zákona. Ať je u něj a ať si v něm čte po všechny dny svého života, aby se naučil bát Hospodina, svého Boha, zachovávat všechna slova tohoto zákona a tato ustanovení a plnit je. Ať není jeho srdce povýšené nad jeho bratry a ať se neodvrátí od příkazů napravo ani nalevo, aby prodloužil dny nad svým královstvím uprostřed Izraele on i jeho synové.* *Dt 17, 18-20*

V Bibli je předpovězeno, že na Boží trůn jednou usedne Mesiáš, z pokolení Juda (Gn 49,10) z Davidův rodu (Ž 132,11-12; (Iz 11,10; Ez 34,24) a tímto Mesiášem je samozřejmě Kristus, Beránek Boží (Lk 1,32-33; Sk 13,22-23). Tyto předpovědi se uskutečnili právě ve Zjevení: *Hle, zvítězil lev, ten z kmene Judova, kořen Davidův, aby otevřel ten svitek a jeho sedm pečetí.* *Zj 5,5*

Král měl samozřejmě ve starověku nejenom vojenskou moc, ale i soudní a zákonodárnou. Ježíši je také přiznána nejenom moc vládnout (Zj 5,12-13), ale také moc soudit národy (J 5,22!). To připomíná Ezechielovu skutečnost, který také jako Jan spatřil svitek knihy popsaný z rubu a líce (Zj 5,1), který obsahuje Boží soud nad Izraelem: *Tu jsem viděl, hle, ruka vztažená ke mně a hle, v ní svitek knihy. Rozprostřel jej přede mnou. Měl popsaný líc i rub a na něm byly zapsány žalozpěvy, lkání a bědování.* *Ez 2,9-10*

5,1

1A na pravici Sedícího na trůnu jsem spatřil svitek popsaný zevnitř i zvenčí, zapečetěný sedmi pečetěmi.

V Janově době se běžně psalo na tzv. *papyrus*. Ten se vyráběl z bambusu, který výrobci nařezali na proužky. Ty pak výrobci naskládali vodorovně, aby se vytvořila psací plocha, a na tuto vrstvu pak položili proužky svisle. Běžně se psalo na stranu, která tvořila vodorovné proužky. Pravděpodobně proto apoštola zaujal svitek, který byl popsaný z obou stran (Zj 5,1), což tehdy nebylo běžné. Takové dokumenty (tzv. opistografy) se používali k právním účelům. Tím se chce naznačit, že ve svitku již není místa pro další záznamy (viz komentář ke Zj 5,2-7).

Svitek je zapečetěn sedmi pečetěmi. V římské době, když někdo napsal poslední vůli, ji musel nechat potvrdit (podepsat) sedmi svědkům. Tím se stvrdilo, že se po jeho smrti stane přesně to, co tam napsal. Stejně i ve Zjevení čteme o tom, co se stane po smrti Krista (srov. Zj 5,6). Podobně také například apoštol Pavel spojoval Kristovu smrt s poslední vůlí (závětí), skrze kterou křesťané dostanou bohaté dědictví (Gal 3,15.29). A jak budeme číst ve Zj 11,14.18, pečetě směřují k příchodu Krista, kdy dostanou Jeho věrní následovníci dědictví Božího království.

5,2-7

2A uviděl jsem silného anděla, který hlásal mocným hlasem: „Kdo je hoden otevřít ten svitek a rozlomit jeho pečetě?“ 3A nikdo v nebi ani na zemi ani pod zemí nemohl otevřít ten svitek a dívat se do něho. 4Velmi jsem plakal, že se nenašel nikdo, kdo by byl hoden svitek otevřít a dívat se do něj. 5Ale jeden ze starších mi říká: „Neplač. Hle, zvítězil lev, ten z kmene Judova, kořen Davidův, aby otevřel ten svitek a jeho sedm pečetí.“ 6A tu jsem spatřil, že uprostřed trůnu a těch čtyř živých bytostí a uprostřed těch starších stál Beránek jako zabitý; měl sedm rohů a sedm očí, což jest sedm duchů Božích, vyslaných do celé země. 7I přišel a vzal ten svitek z pravice sedícího na trůnu.“

Otázka: *Kdo je hoden otevřít ten svitek a rozlomit jeho pečetě?“* [Zj 5,2] zůstává zdánlivě nezodpovězena. Mlčení nebes a apoštolův nářek můžeme považovat za „odpověď.“ *Svitek byl popsán zvenku i zevnitř. Jan říká: "Velmi jsem plakal, že se nenašel nikdo, kdo by byl hoden svitek otevřít a dívat se do něj."* [Zj 5,4] *Vidění, jak jej představuje Jan, na jeho mysl udělala silný dojem. V té knize byl obsažen osud každého národa. Jan byl znepokojen tím, že naprosto nikdo – ať už lidská bytost, či jakýkoliv anděl se svou vysokou inteligencí – není schopen přečíst ta slova v knize, či se do ní byť jen podívat. Jeho duše byla vystavena takovým okamžikům agónie a napětí, že jeden ze silných andělů měl s ním soucit a položil svou ruku na něj a s jistotou řekl: „Neplač. Hle, zvítězil lev, ten z kmene Judova, kořen Davidův, aby otevřel ten svitek a jeho sedm pečetí."* [Zj 5,5]

Jan pokračuje: "A tu jsem spatřil, že uprostřed trůnu a těch čtyř živých bytostí a uprostřed těch starších stál Beránek jako zabitý; měl sedm rohů a sedm očí, což jest sedm duchů Božích, vyslaných do celé země. I přišel a vzal ten svitek z pravice sedícího na trůnu." [Zj 5,6-7] *Jakmile byla kniha rozvinuta, všichni, kdo se na ni dívali, byli naplněni hrůzou. V knize nebyla žádná volná místa, nebyl v ní žádný volný prostor pro další psaní.* *Dopis 65, 1898*

Jak jsme si již řekli, tento zapečetěný svitek je v podstatě plán spasení v dějinách. A je pouze jediná bytost v celém vesmíru, která má tu moc tento plán realizovat: Ježíš Kristus, zabitý Beránek (Zj 5,6).

Ačkoliv Jan uslyšel anděla, jak představuje Krista prostřednictvím Lva (z kmene Juda), Jan uviděl možná trochu překvapivě na trůně Beránka (viz Principy výkladu: 1.8 Slyšel jsem-viděl jsem). Toto jméno se používá pro Krista, když se chce zdůraznit Jeho mírnost a pokora: *Byl jsem jako krotký beránek vedený na porážku,* [Jer 11,19] *; Byl veden jako ovce na porážku a jako je beránek němý před tím, kdo ho stříhá, tak neotevřel svá ústa.* [Sk 8,32] A tento Beránek má sedm očí a sedm rohů. Číslovka sedm značí úplnost (viz komentář ke Zj 1,4), roh pak vysoké postavení, moc (viz níže).

Roh. Roh symbolizuje (zpravidla vysoké) postavení, moc, kdy království nebo krále:
Namyšleným říkám: Nevynášejte se! A ničemům: Nezvedejte rohy! Nezvedejte svoje rohy vzhůru, nemluvte s drzou šíjí! ...A srazím rohy všem ničemům, rohy spravedlivého však budou pozdviženy. Ž 75,5-6.11
Vyvýšil roh svého lidu, chválu všech svých věrných, synů Izraele, lidu, který je mu blízký. Haleluja! Ž 148,14
Chana se takto modlila: Mé srdce se veselí z Hospodina, můj roh se pozvedá dík Hospodinu, má ústa se otevírají dokořán na mé nepřátele, neboť se raduji ze tvé záchrany. 1. Sam 2,1
Moábův roh byl useknut a jeho paže byla zlomena, je Hospodinův výrok. Jer 48,25
A těch deset rohů, to deset králů povstane z toho království a po nich povstane jiný, jenž se od předešlých bude lišit a tři krále pokoří. Dan 7,24
Povstaň a mlať, dcero sijónská, neboť tvé rohy proměním v železo, tvá kopyta proměním v bronz a rozdrtíš mnohé národy. Mich 4,13

Tento paradox (kontrast, viz Principy výkladu 1.5) obdivuhodně silného Beránka můžeme zřetelně vidět v životě a smrti Ježíše Krista: pokorný, tichý spasitel, Vládce celého vesmíru, nám vybojoval v tichosti a poslušnosti vítězství nad hříchem. Dodnes tu zdánlivou porážku na kříži vnímáme paradoxně jako akt největšího vítězství. *Spasitel byl Janovi znázorněn jako lev, ten z kmene Judova, a jako Beránek jako zabitý* Zj 5,5-6. *Tyto symboly představují spojení všemohoucí moci a obětavé lásky. Lev z pokolení Judova, tak strašný k těm, kdo odmítli jeho milost, bude Beránkem Božím pro poslušné a věrné. Ohnivý sloup, který věstil hrůzu a hněv přestupníkům zákona Božího, je znamením světla, milosrdenství a vysvobození pro ty, kdo zachovávají jeho přikázání. Rámě, jež je dost silné, aby rozdrtilo odbojné, je také dost silné, aby osvobodilo věrné. Každý, kdo je věrný, bude spasen.* AA 589

Díky tomuto Beránku jakoby zabitému (ukřižovanému Kristu), můžeme jednou směle předstoupit před Boží trůn v nebesích. *Při své nedávné bolestné ztrátě jsem uviděla věčnost zblízka. Byla jsem jakoby přivedená před veliký bílý trůn a uviděla jsem svůj život tak, jak se tam bude jevit. Nemohu najít nic, čím bych se mohla pyšnit, žádnou zásluhu, kterou bych mohla obhajovat.*

„Jsem nehodná, nehodná i Tvé nejmenší přízně, ó, můj Bože," volám. Mou jedinou nadějí je ukřižovaný a vzkříšený Spasitel. Hlásím se k zásluhám Kristovy krve. Ježíš spasí bez výjimky všechny, kteří v Něm skládají svou naději. RH 1.11.1881

A tento Beránek má sedm očí. Můžeme to samozřejmě chápat jako sedm (úplnost, viz komentář ke Zj 1,4) + oči (zrak, schopnosti vidět, tedy že Kristus „vidí" do všeho, co se na zemi v dějinách stalo. Nemůžeme ale tento jev nespojit také s dávným proroctvím proroka Zachariáše. Právě skrze něj Bůh předpověděl příchod Svého otroka, Mesiáše, na kterém bude vyryto Jeho (tedy Boží) jméno, tedy charakter (jméno=charakter viz komentář ke Zj 2,13):
Slyš, velekněži Jóšuo, ty i tvoji druzi, kteří sedí před tebou, neboť tito muži jsou znamením, že přivedu svého otroka, Výhonek. Neboť pohleďte na kámen, který jsem dal před Jóšuu -- na jednom kameni sedm očí. Hle, vyryji na něm nápis, je výrok Hospodina zástupů, a vzdálím vinu této země v jediném dni. Zach 3,8-9

Na tento úhelný kámen (a také na sedmiramenný svícen) odkazuje patrně i další zjevení, které Bůh komentuje takto: *Těch sedm jsou Hospodinovy oči obzírající celou zemi.* Zach 4,7

Takže sedm očí odkazuje na Boží vševidoucnost, stejně jako jiné Biblické verše:
neboť moje oči hledí na všechny jejich cesty; nejsou přede mnou ukryty a jejich vina se před mým zrakem neskryje. Jer 16,17
Vždyť cesty člověka jsou před očima Hospodina, on srovnává všechny jeho stezky. Př 5,21
Hospodinovy oči jsou na každém místě, pozorně sledují zlé i dobré. Př 15,3
Vždyť Hospodinovy oči obzírají celou zemi, aby posílil srdce těch, kteří jsou cele s ním. 2. Par 16,7

Takže je nám představen Kristus, pokorný ale i spravedlivý a mocný Beránek, který má schopnost vševidoucnosti. Jenom On vidí i do zapečetěného (tedy uzavřeného) svitku, takže dokáže vést a možná i vykládat světové dějiny správným způsobem.

Své spojení s člověkem Kristus uskutečnil prostřednictvím Své oběti na kříži, kde ukázal závažnost a špatnost hříchu a kde vydobyl pro lidstvo spásu (Zj 5-9!). Proto je Kristus představen jako *Beránek, jako zabitý. Útočný charakter hříchu je vidět v tom, co stálo Syna Božího ponížení, utrpení a smrt. Celý svět v něm vidí žijící svědectví o zlobě hříchu, protože v Jeho božské podobě nese stopy prokletí. Je uprostřed trůnu jako Beránek, který byl zabitý. Vykoupení budou navěky živě ochromeni nenávistným charakterem hříchu, když vidí Toho, který zemřel za jejich přestoupení. Vzácnost Oběti bude pochopena, když si zástup obmytý krví plněji uvědomí, jak Bůh vytvořil novou živou cestu pro spasení člověka prostřednictvím jednoty člověka a božství v Kristu.* [ST 30. 12., 1889]

Jedině On, Boží syn, mohl jako jediný v celém vesmíru uskutečnit plán spasení. *Andělé měli takový zájem o spasení člověka, že by se mezi nimi našli takoví, kteří by za ztraceného člověka obětovali svou slávu i svůj život. "Taková oběť by však nebyla nic platná", řekl mi anděl, který mne doprovázel. Přestoupení bylo tak veliké, že život anděla by nestačil na splacení dluhu. Pouze smrt a přímluva Syna Božího mohly splatit dluh a spasit ztraceného člověka z beznadějného žalu a bídy.*

I andělům bylo svěřeno dílo. Měli z nebeské slávy přinášet posilující balzám a potěšovat Syna Božího v Jeho strastiplném životě. Byli Ježíšovými pomocníky. Jejich úlohou také bylo trvale bdít nad těmi, kteří se poddávají této milosti a chránit je před zlými anděly a před temnotou, kterou satan kolem nich stále rozšiřuje. Viděla jsem, že Bůh nemohl změnit svůj zákon, aby zachránil ztraceného, hynoucího člověka, proto dovolil, aby Jeho milovaný Syn zemřel za přestoupení člověka. [EW 67] Kristovo ponížení, smrt a vykoupení samozřejmě proběhlo z moci a vůle Boha Otce, proto právě z Jeho ruky bere onen zapečetěný svitek (Jan 3,16; pravice viz komentář ke Zj 1,16).

5,8-10 (oslava Krista od 24 starců)

8A když ho vzal, čtyři živé bytosti i čtyřiadvacet starších padlo před Beránkem; každý měl harfu a zlaté misky
plné kadidel, což jsou modlitby svatých. 9A zpívají novou píseň: „Jsi hoden vzít ten svitek a otevřít jeho pečeti,
protože jsi byl zabit a svou krví jsi vykoupil Bohu lidi z každého kmene, jazyka, lidu a národu, 10a učinil jsi je
králi a kněžími našemu Bohu; a budou kralovat na zemi.“

Čtyřiadvacet starců začalo hrát na harfy, tedy na nástroje používané výhradně k oslavě, ne ke smutku.

Harfa je první nástroj, o kterém se v Bibli dočítáme (Gn 4,21). V Písmu se tento výraz překládá také jako lyra, nebo citera. Ze starověkých památek víme, že existovalo mnoho druhů harf, různých velikostí a rozličného počtu strun; a tak přesně nevíme, jak si takovou harfu, kterou viděl Jan ve Zjevení (5,8), představit. Víme o nich jen to, že byly přenosné (zpěváci s nimi šli v průvodu (1. Sam 10,5); nevěstka s ní mohla obcházet město (Iz 23,15-16) a že se používali k radostné oslavě, ne k zármutku:

Jásejte Bohu, naší síle, hlaholte Bohu Jákobovu! Pozdvihněte zpěv, chopte se tamburíny, líbezné lyry i harfy, … [Ž 81,2-3]

Vyplení tvůj majetek a uloupí tvé zboží, zboří tvé hradby a tvé výborné domy strhnou, tvé kameny a tvé stromy i tvou hlínu svrhnou doprostřed vod. Tak způsobím, že zmizí halas tvých písní a zvuk tvých lyr již nebude slyšet. [Ez 26,12-13]

Bude usychat mladé víno, bude chřadnout réva, budou vzdychat všichni radostného srdce. Ustane veselí tamburín, přestane hukot rozjařených, ustane veselí lyry. [Iz 24,7-8]

A tito starci začali zpívat novou píseň o Kristu, který jako jediný je hoden otevřít pečeti. Hudbu doprovází vůně kadidla, symbolizující modlitby svatých (Zj 5,8; 8,3-4; viz též Ž 141,2).

Toto hudební vystoupení apoštol označuje jako novou píseň, tedy frázi, která se v Bibli spojuje hlavně v žalmech, a to ve spojitosti s uvědoměním si Boží svrchovanosti. Navzdory židovské hrdosti, která někdy vytvářela až otevřený odpor vůči pohanům, slyšíme píseň o tom, že Ježíš Kristus *je Zachráncem všech lidí* [1. Tim 4,10]

Tito starci měli zlaté misky plné kadidel. Řecké slovo pro misku (φιάλη) je použito ve Zjevení pouze zde a pak v posledních sedmi ranách (Zj 15,7; 16,1.2.3.4.8.10.12.17; 17,1; 21,9). Zde je v souvislosti s kadidlem, které symbolizuje modlitby svatých (Zj 8,3), jež jednou budou vyslyšeny a nastane poslední soud (Zj 6,10; 8,4-5).

Nová píseň. Slovo spojení *nová píseň* je žalmech spojována s oslavou Boha za Jeho kralování (Zj 4,2), stvořitelské dílo (Zj 4,11), vysvobození, válčení atd. a to hlavně prostřednictvím strunných nástrojů (Zj 5,8) Ostatně přesně tohle jsou myšlenky, které nacházíme napříč událostmi sedmi pečetí (Zj 6-11).

Chvalte Hospodina na lyru, opěvujte jej při harfě o deseti strunách. Zpívejte mu novou píseň, dobře hrajte s radostným křikem. … Hospodinovým slovem byla učiněna nebesa a dechem jeho úst všechen jejich zástup. Hromadí jako val mořské vody, do skladů dává hlubiny vod. Boj se Hospodina, celá země! Třeste se před ním, všichni obyvatelé světa! Ž 133,2-3. 6-8

Žalm. Zpívejte Hospodinu novou píseň, protože vykonal divy! Pomohla mu jeho pravice, jeho svatá paže. Hospodin dal poznat svou spásu, zraku pohanů odhalil svou spravedlnost. Rozpomenul se na své milosrdenství a na svou věrnost izraelskému domu. Všechny končiny země uvidí spásu našeho Boha. Hlahol Hospodinu, celá země! Propukněte v jásot a pějte žalmy! Ž 98,1-4; pozn. zmíněnou Boží pravici nacházíme též ve Zj 5,1.7

Davidův. Požehnán buď Hospodin, má skála! On učí mou ruku boji a mé prsty válčit. …Bože, budu ti zpívat novou píseň, budu tě opěvovat při desetistrunné harfě. Ty dáváš spásu králům; ty svého otroka Davida vysvobozuješ od zlého meče. Vyprosť a vysvoboď mě z ruky cizozemců, kteří svými ústy promlouvají klam a jejichž pravice je pravice zrádná! Ž 144,1.9-11

Haleluja! Zpívejte Hospodinu novou píseň, jeho chválu v shromáždění věrných! Ať se Izrael raduje ze svého Tvůrce, ať synové Sijónu jásají nad svým králem! Ať chválí tancem jeho jméno, ať ho opěvují s tamburínou a lyrou. Hospodin má zalíbení ve svém lidu, pokorné ozdobí spásou. Věrní ať se radují v slávě, ať jásají ve svých leženích. Ať svým hrdlem vyvyšují Boha -- s oboustranným mečem v rukách -- aby vykonali pomstu nad pohany, tresty nad národy, aby řetězy spoutali jejich krále a jejich slovutné železnými okovy, aby na nich vykonali soud, jak byl zapsán. Je to čest pro všechny jeho věrné. Haleluja! Ž 149

Vytáhl mě z hlučící jámy, z blátivého bahna a postavil mé nohy na skálu, upevnil mé kroky. Do úst mi vložil novou píseň, chválu našemu Bohu. Ž 40,3

Zpívejte Hospodinu novou píseň, zpívej Hospodinu, celá země! … Říkejte mezi národy: Hospodin kraluje! Ano, svět stojí pevně, nezhroutí se. Hospodin spravedlivě rozsoudí národy. Ž 96,1.10

Ty první věci -- hle -- přišly. A nové oznamuji: Dříve než budou vzcházet, ohlásím je vám. Zpívejte Hospodinu píseň novou, pějte jeho chválu od končin země, vy, kdo se vydáváte na moře, i všechno, co je v něm, ostrovy i jejich obyvatelé! …Hospodin vyjde jako hrdina, jako bojovník vzbudí svou horlivost. Rozkřikne se, ano, spustí válečný pokřik, ukáže převahu nad svými nepřáteli. Iz 42,9-10.13

Nacházíme zde slovo spojení „nová píseň“. Toto slovo spojení se vyskytuje kromě Iz 42,10 a 5,9; 14,3 pouze v Žalmech (viz komentář na vedlejší stránce). Devátý verš jsme si již vysvětlili v komentáři ke Zj 5,3-7).

5,11-12 (oslava od bytostí kolem trůnu)

11I uviděl jsem a uslyšel jsem hlas mnoha andělů okolo trůnu a těch živých bytostí a těch starších, jejich počet byl desetitisíce desetitisíců a tisíce tisíců, 12a říkali mocným hlasem: „Hoden jest Beránek, ten zabitý, přijmout tu moc a bohatství, moudrost, sílu a úctu, slávu a dobrořečení.“

Apoštol uviděl kolem trůnu ještě mnoho andělů (podobně jako Daniel u trůnu Věkovitého (Dan 7,10), které v předchozím popisu (Zj 4kap.) poněkud překvapivě vynechal. Snad se tam andělé objevují až teď: k Božímu trůnu přilétávají další a další bytosti, aby se mohli připojit k ostatním a ve vzájemném společenství vzdali Kristu čest a chválu za Jeho vykupitelskou činnost (Zj 5,13).

Ve zpěvu: *Hoden jest Beránek, ten zabitý, přijmout tu moc a bohatství, moudrost, sílu a úctu, slávu a dobrořečení* máme výčet (samozřejmě že ne náhodně) právě sedmi (číslo úplnosti, viz komentář ke Zj 1,4) pojmů.

5,13 (oslava od všech živých bytostí v celém vesmíru)

13A všechno stvoření, které je v nebi, na zemi, pod zemí i na moři, všechno, co je v nich, jsem slyšel volat: „Tomu, jenž sedí na trůnu, a Beránkovi dobrořečení, úcta, sláva i moc na věky věků!“

Oslava Krista se od Zj 5,8 stále stupňuje a nyní Ho již chválí veškeré živé stvoření. Ti opakují poslední slova nebeských andělů (Zj 5,12), ale tentokrát v opačném pořadí. Tím se chce patrně vyjádřit souzvuk (harmonii), ve kterém celé stvoření přichází v jednotě chválit a vyvyšovat Spasitele.

Někteří vykladači se domnívají, že události popsané ve Zj 5-6 proběhly po Kristově nanebevzetí a popisuje v podstatě jeho korunovaci. Kristus byl samozřejmě oslavován celými nebesy i po své smrti na kříži, když vystoupil k Otci, ale nebyl oslavován také vším *na zemi* (Zj 5,13). Takže se Zj 5-6 v plné míře teprve naplní až po druhém příchodu Ježíše Krista, kdy již bude země očištěna.

Je zajímavé, že v knize Touha věků je Zj 5,12 citován dvakrát - jednou při popisu toho, co se stane po Kristově druhém příchodu (DA 131) a podruhé při popisu toho, co se stalo po kristové prvním příchodu (DA 348). Zj 4-5 můžeme chápat tedy jako popis Božího království, které přichází po "době Laodiceje", kdy všichni oslavují Boha za jeho vykupitelský plán, ale také jako popis toho, co se stalo po Kristově druhém příchodu, kdy Ježíš vystoupil na nebesa a přichází události sedmi pečetí. To vše budeme studovat později.

Kristus vystoupil na nebesa v lidské podobě. Učedníci viděli, jak ho zahalil oblak. ...Celá nebesa byla připravena, aby uvítala Spasitele v nebeských dvorech. Když vystoupil na nebe, kráčel v čele zástupu těch, které vysvobodil při svém zmrtvýchvstání ze zajetí smrti. Zástupy nebešťanů s jásotem, chvalořčečením a zpěvem pozdravovali tento radostný průvod. ... Je tu trůn a kolem něho duha zaslíbení. Jsou tu cherubíní Boží, zástupci nepadlých světů. Nebeská rada, před níž Lucifer kdysi obvinil Boha a jeho Syna, zástupci oněch nevinných říší, nad nimiž chtěl satan ustavit svou vládu - všichni jsou tu, aby uvítali Vykupitele. ... S nevýslovnou radostí potvrzují knížata, vládcové a mocnosti svrchovanost Knížete života. Zástupy andělů se mu klanějí a radostný jásote se rozléhá všemi nebeskými dvory: „Tomu, jenž sedí na trůnu, a Beránkovi dobrořečení, úcta, sláva i moc na věky věků!“ Zj 5,12 DA 832-835

Cenu našeho vykoupení nemůžeme pochopit. Pochopí ji vykoupení, až budou stát s Vykupitelem před Božím trůnem. Tehdy, až sláva věčnosti okouzlí naše smysly, vzpomeneme, že to vše opustil Ježíš pro nás, že pro nás nejen opustil nebeské dvoy, ale že pro nás podstoupil nebezpečnou cestu, na níž mohl padnout a utrpět věčnou ztrátu. Tehdy složíme své koruny k jeho nohám a zapějeme: „Tomu, jenž sedí na trůnu, a Beránkovi dobrořečení, úcta, sláva i moc na věky věků!“ Zj 5,12 DA 131

Také na dalších místech můžeme vidět, že Zj 5,13 odkazuje na to, co se stane po Kristově druhém příchodu. *Také my smíme nahlédnout do budoucnosti, do blaženosti nebes. V Bibli jsou zjevena vidění budoucí slávy, výjevy vykreslené rukou Boží. Jsou drahé církvi Boží. Vírou smíme stanout na prahu věčného města a slyšet líbezné uvítání určené těm, kdo v tomto životě spolupracují s Kristem a pokládají si za čest trpět pro něj. Na slova: "Pojďte, požehnaní mého Otce"* Mt 25,34 *pokládají své koruny k nohám Vykupitelovým a volají: "Hoden jest Beránek, ten zabitý, přijmout tu moc a bohatství, moudrost, sílu a úctu, slávu a dobrořečení. … Tomu, jenž sedí na trůnu, a Beránkovi dobrořečení, úcta, sláva i moc na věky věků!"* Zj 5,12-13 AA 601

Tam vykoupení pozdraví ty, kteří je kdysi přivedli k ukřižovanému Spasiteli. Připojí se k ukřižovanému Spasiteli. Připojí se k oslavě Toho, který zemřel, aby lidé mohli žít věčným Božím životem. Boj je ukončen, soužení a nedorozumění je u konce. Vítězné zpěvy naplňují celá nebesa, když vykoupení stojí kolem Božího trůnu. Všichni radostně zpívají: "Hoden, hoden jest Beránek, který byl zabit a znovu žije, slavný vítěz."
Potom jsem uviděl, a hle, veliký zástup, který nikdo nemohl spočítat, ze všech národů, kmenů, jazyků a z každého lidu, jak stojí před trůnem a před Beránkem, oblečeni v bílá roucha, palmové ratolesti v rukou, a volají velikým hlasem: „Záchrana náleží našemu Bohu, tomu, který sedí na trůnu, a Beránkovi.“ Zj 7,9-10

Řekl jsem mu: „Můj pane, ty to víš.“ A on mi řekl: „To jsou ti, kteří přicházejí z velikého soužení a svá roucha vyprali a vybílili v krvi Beránkově. Proto jsou před Božím trůnem a slouží mu v jeho svatyni dnem i nocí; a ten, který sedí na trůnu, nad nimi roztáhne svůj stan. Již nebudou hladovět ani žíznit, neublíží jim slunce ani jiný žár, neboť Beránek, který je uprostřed trůnu, je bude pást a povede je k pramenům vod života. A Bůh jim setře každou slzu z očí.“ Zj 7,14-17

A Bůh setře každou slzu z jejich očí. A smrti již nebude, ani žalu ani křiku ani bolesti již nebude, neboť první věci pominuly. Zj 21,4. 8T 44-45

Tak bude odstraněn hřích a celá bída a zkáza, kterou přináší. Žalmista napsal: "Napomenul jsi národy, zničil jsi ničemy, jejich jméno jsi vymazal navěky a navždy. Nepřátelé? Na věky skončili v troskách! Jejich města jsi vyvrátil a jejich památka zašla." Ž 9,6-7 *Apoštol Jan, jak je zaznamenáno v knize Zjevení, prorockým zrakem viděl věčnost a slyšel chvalozpěv nerušený jediným falešným tónem. Slyšel, jak celé tvorstvo na nebi*

Kapitola IV.

Šest pečetí (6,1-7,17)

(6,1-7,17)

V těchto kapitolách se budeme zabývat tím, co obsahuje sedmkrát zapečetěný svitek (viz principy výkladu 1.7), který v podstatě přestavuje plán vykoupení tak, jak se uskutečňoval v průběhu dějin (viz komentář ke Zj (5,1-14). Následující text bude tedy detailním vysvětlením toho, co obsahuje svitek. *Dějově jsme se od první kapitoly po konec páté dostali až na konec času, ale nyní se prostřednictvím obsahu svitku vracíme opět do minulosti.*

Prvních pět pečetí (6,1-11)

1I uviděl jsem, když Beránek otevřel jednu ze sedmi pečetí, a uslyšel jsem, jak jedna z těch čtyř živých bytostí
řekla hromovým hlasem: „Pojď! “ 2A uviděl jsem, a hle, bílý kůň; a ten, který na něm seděl, měl luk a byl mu
dán věnec; a vyšel vítězící, a aby zvítězil. 3Když otevřel druhou pečeť, uslyšel jsem, jak ta druhá živá bytost
řekla: „Pojď! “ 4A vyšel jiný kůň, ohnivě rudý; a tomu, kdo na něm seděl, bylo dáno, aby vzal ze země pokoj a
aby se lidé navzájem zabíjeli; a byl mu dán veliký meč. 5A když otevřel třetí pečeť, uslyšel jsem, jak třetí živá
bytost řekla: „Pojď! “ A uviděl jsem, a hle, černý kůň; a ten, který na něm seděl, měl ve své ruce vahadlo. 6A
uslyšel jsem cosi jako hlas uprostřed těch čtyř živých bytostí, který řekl: „Mírka pšenice za denár a tři mírky
ječmene za denár. Olej a víno nezdražuj. “ 7A když otevřel čtvrtou pečeť, uslyšel jsem hlas čtvrté živé bytosti,
jak řekla: „Pojď! “ 8A uviděl jsem, a hle, kůň plavý; a jméno toho, který na něm seděl, bylo Smrt, a Hádes ho
doprovázel. Byla jim dána moc nad čtvrtinou země, aby zabíjeli mečem, hladem, smrtí a šelmami země. 9A
když otevřel pátou pečeť, spatřil jsem pod oltářem duše zabitých pro Boží slovo a pro svědectví, které věrně
drželi. 10A ti zvolali mocným hlasem: „Jak dlouho ještě, Panovníku, svatý a pravý, nebudeš soudit a trestat za
naši krev ty, kdo bydlí na zemi?“ 11A každému z nich bylo dáno bílé roucho a bylo jim řečeno, ať odpočinou
ještě krátký čas, dokud se nenaplní počet jejich spoluotroků a jejich bratrů, kteří mají být zabíjeni jako oni.

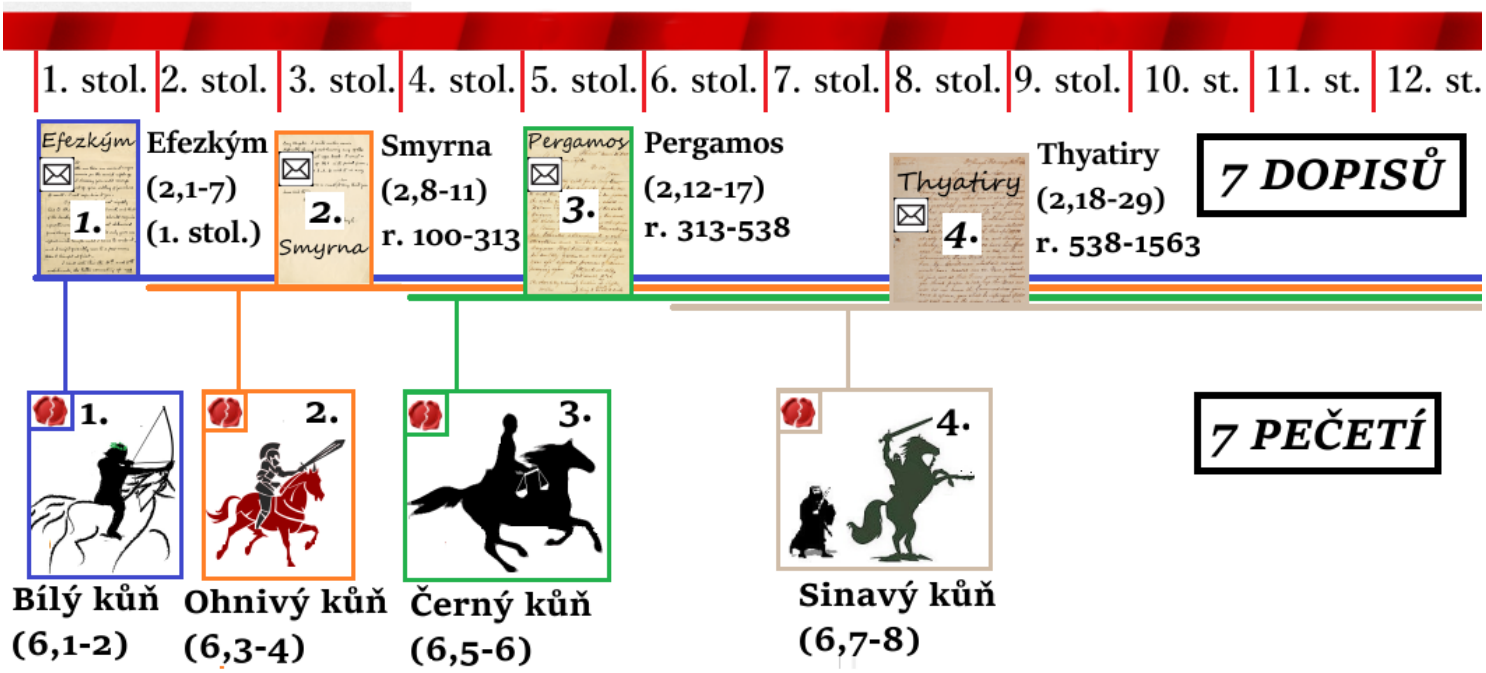

Prvních pět pečetí (6,1-11)

(6,1-8)

Jezdci. Obraz koní zřetelně pochází z vidění proroka Zachariáše (Zach 1,7-16). Prorok vidí jezdce na ryzákovi a za ním trojí spřežení, která právě projela celou zemí a podávají zprávu o tom, že celá země si poklidně bydlí. Nic se neděje. Vzhledem k tomu, že se židé modlili již sedmdesát let, aby Hospodin mocně zasáhl a přivedl je zpět z Babylonského zajetí, pohled, jak se nic neděje, působí frustraci (Zach 1,11-12). Bůh na to reaguje a slibuje, že Babyloňané a další nepřátelé Božího lidu budou po zásluze potrestáni (Zach 1,13-15) a Božímu lidu přijde skrze soud spása (Zach 1,16-17). A skutečně: o něco dále čteme u Zachariáše o čtyřech nebeských spřeženích (Zach 6,1-9), které představují čtyři nebeské duchy (Zach 6,5). Ty Bůh povolá k tomu, aby vykonali pomstu nad utlačovateli (Zach 6,6-8 pozn. severní země představuje nepřátelský Babylon (na sever od Izraele).

Stejné motivy můžeme vidět ve Zjevení. I Janovi Bůh představuje čtyři koně, kteří vyjíždí do celé země a najednou se věci dávají po pohybu (podobně i v Zj 9,7; 19,11.14). Nastává boj mezi Božím lidem a utlačovateli, ve kterých mají po určitou dobu utlačovatelé jasně navrch (Zj 6,3-11). Později se ale dočítáme o tom, že čtyři andělé, kteří drží čtyři nebeské větry (Zj 7,1 (pro větry použit stejný výraz jako pro duchy – *pneuma*, viz Zach 6,5), drží Boží hněv až do určitého času, kdy bude vykonána konečná pomsta nad utlačovateli.

Pojď! Zdá se, že tato slova nemusí být ani tak výzvou pro příchod působení koní a jejich jezdců na tuto zem, jako spíš volání a dychtivé očekávání příchodu Božího království na tuto zem a ukončení toho všeho trápení i lidské historie:
Po rozlomení každé z prvních čtyř pečetích slyšíme výzvu: *„Pojď!“* Zj 6,2; 6,3; 6,5; 6,7
V páté pečeti slyšíme otázku: *„Jak dlouho ještě, Panovníku, svatý a pravý, nebudeš soudit a trestat za naši krev ty, kdo bydlí na zemi?“* Zj 6,10
V šesté už lidé vnímají, že Kristův příchod už je na spadnutí: *Neboť přišel veliký den jejich hněvu…* Zj 6,17
A na konci sedmé pečetě (u sedmé polnice) již čteme, že je dokonáno: *Království světa se stalo královstvím našeho Pána a jeho Krista, a bude kralovat na věky věků.* Zj 11,15

Možná, že je to výzva apoštolu, aby dobře pozoroval co se děje v celém Zjevení. V některých rukopisech je totiž napsáno: "Pojď a hleď!" a potom jsou vynechaná slova v následující větě *A uviděl jsem* Zj 6,2.5.8

(6,1-2) První pečeť (31-100 po K.)

1I uviděl jsem, když Beránek otevřel jednu ze sedmi pečetí, a uslyšel jsem, jak jedna z těch čtyř živých bytostí řekla hromovým hlasem: „Pojď! “ 2A uviděl jsem, a hle, bílý kůň; a ten, který na něm seděl, měl luk a byl mu dán věnec; a vyšel vítězící, a aby zvítězil.

A Kristus rozlomí první z pečetí, a do světa vyjede bílý kůň. Na bílém koni jezdili v Janově době při přehlídkách římští císaři v čele své armády, když oslavovali vítězství.

Bílá ale obecně v Bibli představuje čistotu a nevinnost, v Bibli často spojovanou právě s Kristem (viz komentář ke Zj 1,13-15). Tomu, že je mu dán vítězný věnec, symbolizující vítězství (viz komentář ke Zj 2,10; Zj 3,22!; 4,10), asi dobře rozumíme – evangelium dobývá svět (viz kniha Skutky; Kol 1,23). A tato dobyvačná činnost evangelia přetrvává až do dnešních dnů, kdy už je evangelium kázáno po celém světě.

Ale co ten luk? Jedná se o zbraň, kterou může voják střílet do dálky šípy. Tím se chce naznačit rozmach evangelia do dalekých krajů. To by pak ale znamenalo, že evangelium bylo rozšiřováno agresivní silou a mocí, což není pravda (Zach 4,6).

k moři, od Řeky až do končin země. Navíc, co se tebe týče, pro krev smlouvy s tebou, propustím tvé vězně z cisterny, ve které není voda. Zach 9,10-11 Bůh tedy vyhladí válečné vozy i válečné luky (tedy vyhlásí v Božím lidu mír), vyhlásí pokoj (srov. s Zj 6,4) a kvůli smlouvě ohledně spasení budou lidé propuštěni z vězení (srov. Lk 4,18). To jsou události, které se stanou při Kristově prvním příchodu.

Pak si Bůh vezme do rukou luk a udělá zvláštní věc: *Neboť jsem napjal Judu jako luk a naplnil jsem jej Efrajimem jako šípy. Zamávám tvými syny, Sijóne, nad tvými syny, Jávane, a proměním tě v hrdinův meč. Ukáže se nad nimi Hospodin, jeho šíp vyrazí jako blesk.* Zach 9,13-14 Bůh tedy vymýtí válečný luk z Jeruzaléma, na druhou stranu si vezme svůj luk symbolizující Judsko, dá do něj šípy symbolizující Efraima (symbol Severního království, tedy v Kristově době Samařska) a začne střílet. Bude se to týkat hlavně Jávana, dávnověkého praotce obyvatel Řecka (potažmo ostrovních - vzdálených - národů), čímž se nad těmito pohany ukáže Hospodin. Jeho šípy vyrazí rychlostí blesku. To jsou symboly, které poukazují na evangelizaci prvního století, kdy Bůh do svého luku napjal židovský národ a začal evangeliem dobývat svět.

Jezdec na koni tedy představuje Krista (Boha) který evangeliem na začátku našeho letopočtu dobývá svět, ať už svou osobní službou (evangelia), nebo prostřednictvím církve (Skutky) - svého luku a šípů. K tomu by poukazoval i fakt, že slova: „Přijď!“ slyšel Jan z úst první bytosti (Zj 6,1), tedy z úst bytosti podobné lvu (Zj 4,7), které v sobě nese předobraz Krista (Zj 5,5).

Nadto Jan spatřuje jezdce na bílém koni ve Zjevení ještě o něco později (Zj 19,11-16), a jak budeme probírat později, není pochyb, že se také jedná o Krista. Ovšem ve Zj 19,11-16 má jezdec korunu *diademos* (královskou korunu), a v první pečeti Zj 6,2 má korunu *stefanos* (věnec vítěze; viz komentář ke Zj 2,10). V období první pečetě tedy přichází Kristus s evangeliem jako dobyvatel v boji (země je ve "válečném stavu"), na konci Zjevení se dočítáme o jezdci, který už přijíždí v roli krále (válka je vyhraná) ustanovit Boží království na zemi.

Ostatně Bible na mnoha místech přirovnává duchovní boj k tomu fyzickému boji ve válkách nebo arénách (Ef 6,13). K evangelizaci by samozřejmě podle Boží vůle nikdy nemělo docházet násilně: *Zbraně našeho boje nejsou tělesné, ale mají od Boha sílu bořit opevnění; boříme rozumování a každou povýšenost, která se pozvedá proti poznání Boha. Uvádíme do zajetí každou myšlenku, aby byla poslušna Krista, a jsme připraveni potrestat každou neposlušnost, jakmile bude vaše poslušnost úplná.* 2. Kor 10,4-6

Více si o povaze dobývání prvního jezdce řekneme ke komentáři ke Zj 6,8.

(6,3-4) Druhá pečeť (100-313 po K.)

3Když otevřel druhou pečeť, uslyšel jsem, jak ta druhá živá bytost řekla: „Pojď! “
4A vyšel jiný kůň, ohnivě rudý; a tomu, kdo na něm seděl, bylo dáno, aby vzal ze země pokoj a aby se lidé navzájem zabíjeli; a byl mu dán veliký meč.

Záhy se něco mění. V druhé pečeti se setkáváme s pronásledováním, válkami a obecně s nepokojem, které přichází jakoby ruku v ruce s šířením evangelia. Ostatně, už od počátku zvěstování evangelia podle knihy Skutků zažívali pronásledování.

Evangelium samo o sobě přináší na zemi pokoj, ale vzepření se evangelijní zvěsti nepokoje a rozdělení, a to dokonce i mezi nejbližšími. Právě o těchto nepokojích hovořil Kristus, když řekl: *Nemyslete si, že jsem přišel uvést na zem pokoj; nepřišel jsem uvést pokoj, ale meč.* Mt 10,34

Příchod druhého jezdce oznamuje druhá bytost: býk (Zj 4,7 srov. 6,3; symbol majestátnosti a síly; viz komentář ke Zj 4,6-11), kterému je dán *veliký meč*. Meč obecně symbolizuje boj (někdy také Boží slovo (Ef 6,17; žid 4,12), které tento boj, ať už duchovní (vnitřní boj s hříšnou přirozeností) nebo fyzický, vyvolává. V tomto případě se ale nejedná o vnitřní boj člověka mečem Božího slova, protože se lidé s příchodem jezdce *navzájem zabíjí* (Zj 6,4).

Jezdec řídí ohnivě rudého koně. Rudá barva obecně symbolizuje krev a zabíjení, oheň pak symbolizuje božskost (viz komentář ke Zj 1,13-15). V tomto případě bychom ale neměli jezdce spojovat s Božím působením: s ohnivou barvou se totiž setkáváme ještě ve Zjevení o něco dále: *ukázalo se jiné znamení v nebi: hle, veliký rudý drak... A byl svržen veliký drak, ten dávný had, nazývaný Ďábel a Satan* Zj 12,3.9 Řecké slovo *purrhos* zde použité (πυρός) se nachází v Bibli pouze ve Sk 20,3 (jako jméno osoby), a pak už jen v Zj 12,3 (viz komentář ke Zj 12,1-3!!) a právě ve Zj 4,4. Takže i barva koně naznačuje satanovo působení. Boje mezi křesťany a pohany nejsou záměrem Božím, ale satanovým. Zabíjení ve jménu Kristově není vůle Knížete pokoje, ale toho, který se snaží všemožnými způsoby pokoj ze země odstranit.

Červená, Krev. Hebrejské slovo pro červenou *adhom* je odvozeno od slova *dam*, což v překladu znamená krev:

Moábci vstali časně ráno, když slunce vyšlo nad vodou, a naproti viděli vodu rudou jako krev. 2.Král 3,22
Kdo to přichází z Edómu, v rudém rouchu z Bosry? Kdo je ten velebný ve svém oděvu, který kráčí ve své velké síle? Já, který mluvím spravedlivě, mocný k záchraně. Proč je tvůj oděv krvavě rudý a tvé roucho jako toho, kdo šlape v lisu? V kádi vinného lisu jsem šlapal sám a nikdo z národů se mnou nebyl. Šlapal jsem je ve svém hněvu a pošlapal jsem je ve své zlobě. Jejich šťáva stříkala na mé roucho, celý oděv jsem si poskvrnil. Iz 63,1-2 (rudě se zbarvil vinař při přípravě vína, což je na tomto místě připodobněno k soudu, kdy Edómci zbarví svůj oděv rudě od krve; tento obraz také v Pl 1,15; Zj 14,17-20; 19,15)
Jen pojďte a proberme to, praví Hospodin; jsou-li vaše hříchy jako šarlat, zbělají jako sníh, jsou-li rudé jako purpur, budou jako vlna. Iz 1,18

A krev se spojuje nejčastěji s životem, a to v hlavně v obětním systému starověkého Izraele:
Jen maso s jeho životem, s jeho krví, nejezte. Gn 9,4
Neboť život těla je v krvi... Neboť život každého těla je jeho krev. Lv 17,11.14

Krev je spojována logicky i s odejmutím života:
Hospodin řekl: Cos to udělal? Slyš, krev tvého bratra ke mně křičí ze země! A nyní budeš proklet a vyvržen ze země, která otevřela svá ústa, aby ze tvé ruky přijala krev tvého bratra.“ (Gn 4,10-11)
Ano, vaši krev, krev vašich životů budu vyhledávat. Budu ji vyhledávat od každého zvířete. I od člověka -- to jest od jeho bratra -- budu vyhledávat život člověka. Kdo prolévá krev člověka, jiným člověkem bude prolita krev jeho. Gn 9,5-6
Tu řekl Juda svým bratrům: Jaký zisk z toho bude, když zabijeme svého bratra a utajíme jeho krev? Gn 37,26

V Bibli se často vyskytuje fráze prolévat krev jako synonymum zabití, např.
Prolévali nevinnou krev, krev svých synů a dcer, které obětovali kenaanským modlářským zpodobeninám, a proléváním krve znesvětili zemi. Ž 106,38
Budu tě soudit podle právních nařízení pro cizoložnice a pro ty, které prolévají krev, a vydám tě krveprolití se zlobou a žárlivostí. Ez 16,38

(6,5-6) Třetí pečeť (313-528 po K.)

5A když otevřel třetí pečeť, uslyšel jsem, jak třetí živá bytost řekla: „Pojď! “ A uviděl jsem, a hle, černý kůň; a ten, který na něm seděl, měl ve své ruce vahadlo. 6A uslyšel jsem cosi jako hlas uprostřed těch čtyř živých bytostí, který řekl: „Mírka pšenice za denár a tři mírky ječmene za denár. Olej a víno nezdražuj. “

V této pečeti se setkáváme s hladem, který přichází do světa jako přirozený důsledek války (2. pečeť).

Čisté evangelium na počátku přinášel do světa bílý kůň (Zj 6,1-2). Ale nyní, jakoby v přímém kontrastu s prvním koněm, přichází na scénu kůň černý. Přichází tedy něco, co je v přímém kontrastu s šířením evangelia prvního století. Ale co? Abychom této pečeti správně porozuměli, musíme si vysvětlit symboly, o kterých se ve Zj 6,5-6 dočítáme:

Černá barva obecně odkazuje na temnotu, v Biblickém kontextu hlavně duchovního charakteru: tedy prostor, kde nesvítí světlo Božího působení. Druhá pečeť odkazovala na fyzické pronásledování, třetí přináší do světa duchovní temnotu (Pl 5,10; Job 30,28; Mich 3,6; Job 3,3-5...)

Vahadlo se používalo ve starověku k vážení, obvykle zlata a stříbra, které dřív používali jako peníze: *Vytřásají z měšce zlato a na vahadle váží stříbro.* [Iz 46,6] K tomu se používalo dvou misek, jako je tomu dnes u starých vah. Kromě zlata a stříbra lidé vážili cokoliv, o čem jste potřebovali zjistit hmotnost a tím i hodnotu. V přeneseném významu je váhání spojováno se zjišťováním, zkoumáním apod. Například Jób chtěl „zvážit" svou bezúhonnost: *ať mě na miskách spravedlnosti odváží, ať mou bezúhonnost Bůh pozná.* [Job 31,6], nebo Bůh zvážil na vahách spravedlnosti Babylónského krále, a výsledná hodnota nebyla pro Něj dostačující: *byl jsi zvážen na vahách a shledán jsi byl nedostatečným.* [Dan 5,27]

Vahadel se samozřejmě nejvíc používalo na trzích, v obchodech a všude tam, kde se dalo něco koupit. Vahadlo třetí pečeti nás tedy přivádí do tržního prostředí, ve kterém si můžete koupit za denár mírku pšenice nebo tři mírky ječmene. Hladomor panoval právě v dobách, kdy museli lidé vážit hmotnost chleba(Zj 6,5-6 srov. Lv 26,26; Ez 4,16).

Proto se ve třetí pečeti setkáváme s vážením ječmene. Obecně můžeme říct, že ječmen se dal ve starověku sehnat velice levně, jednalo se o běžnou lacinou potravinu, přibližně dvakrát až třikrát levnější než pšenice (2. Král 7,1).

Ječmen. Jednalo se o nejběžnější a nejlevnější obilnou potravinu, kterou konzumovali ve starověku všude tam, kde ji mohli vypěstovat na poli. Ječmen stál méně peněz než pšenice:
Elíša řekl: Slyšte Hospodinovo slovo: Toto praví Hospodin: Zítra touto dobou bude v samařské bráně sea mouky za šekel a dvě sey ječmene za šekel. [2.Král 7,1](má se za to, že zmíněná mouka je z pšenice)

Obecně se jednalo o levnou potravinu:
Znesvětily jste mě před mým lidem za hrst ječmene a za kus chleba, … [Ez 13,19]
A tak se používal také jako krmivo pro koně:
Také ječmen a slámu pro koně a oře přiváželi na místo, kde byl, každý podle nařízení pro něj. [1.Král 5,8]

Snad i proto Bůh přirovnal prostého slabého („běžného") Gedeóna (Sd 6,15), který se postavil proti dobře vyzbrojeným Midjáncům, k pšeničnému chlebu:
Gedeón přišel a hle, muž vypráví svému příteli sen. Říkal: Poslyš, měl jsem sen a v něm se valí pecen ječného chleba na midjánský tábor až ke stanu a udeřil do něj, až spadl, převrátil ho vzhůru nohama a ten stan se zhroutil. Jeho přítel odpověděl. Řekl: Tohle neznamená nic jiného než meč izraelského muže Gedeóna, syna Jóášova. Bůh mu vydal do ruky Midjánce i celý tábor. [Sd 7,13-14]
Budeš jíst ječný chléb a budeš jej péci na výkalech lidské nečistoty před jejich očima. [Ez 4,12]
(Ezechiel musel jíst za horších podmínek)

Pšenice. Pšenice v Bibli symbolizuje věrné křesťany, kteří obstáli ve zkouškách víry:
V jeho ruce je lopata; i pročistí svůj mlat a shromáždí svou pšenici do sýpky, plevy však bude pálit ohněm neuhasitelným. [Mt 3,12]
Zatímco lidé spali, přišel jeho nepřítel, rozesel mezi pšenici plevel a odešel. [Mt 13,25]
(podobenství o koukolu mezi pšenicí)
Amen, amen, pravím vám: Jestliže pšeničné zrno, které padlo do země, nezemře, zůstává samo. Zemře-li však, přináší mnohý užitek. [Jan 12,24]
Šimone, Šimone, hle, Satan si vás vyžádal, aby vás vytřídil jako pšenici. [Lk 22,31]

Kolik je mírka? Jedná se o přibližně litr pšenice, tedy běžná spotřeba jídla na den pro jednu osobu. A denár dostávali dělníci za jeden den práce: *Smluvil s dělníky denár na den a poslal je na vinici.* Mt 20,2 Představte si, že byste šli na pole celý den (v Kristově době 12 hodin) pracovat, a vydělali byste si akorát tak na skromné jídlo pro sebe. Nemusíme příliš rozumět starověkému peněžnímu systému, abychom pochopili, že koupit za denár mírku pšenice nebo tři mírky ječmene je doslova zlodějna (na což naráží také Zj 6,6). Člověk si s takovým platem vystačí sotva tak, aby přežil.

Proč ale ve čtvrté pečeti máme drahou pšenici a ječmen? Pšenice symbolizuje obvykle věrný Boží lid, ječmen pak horší podmínky, snad nedostatek. Možná, že se tím chce říct, že opravdoví Boží lidé budou vzácností (ječmen), a prostšího lidu bude více, ale také ne příliš mnoho(pšenice)

Existuje ještě druhý pohled. Z ječmene a pšenice se totiž v Izraeli vyráběla mouka a z mouky chleba. Pak ale máme otazník v tom, proč čteme o pšenici a ječmenu, a ne rovnou o chlebu; na druhou stranu tyto dvě obilniny nacházíme v Bibli častokrát vedle sebe, když se mluví o sklizni obilí na výrobu chleba (Rt 2,23; Joel 1,11; ...). A protože chléb je známý symbol Božího slova nebo Krista samotného (viz níže), předražení obilnin ve Zj 3,6 můžeme chápat tak, že v tomto období je Bible, Boží slovo, a osoba Krista (ve smyslu „jedení Kristova těla" jak to chápeme ve smyslu večeře Páně) velkou vzácností. Tak to vidíme dnes a bylo tomu tak vždy: když nějaké věci bylo málo a lidé ji chtějí, automaticky se zvedne se tržní hodnota dané věci. V tomto období tedy vidíme nedostatek Božího slova, které by působilo na lidská srdce.

Oba dva pohledy a výklady se samozřejmě doplňují a nejsou v rozporu.

Chléb. Jednalo se o běžnou potravinu, někdy se dokonce používal tento výraz jako synonymum jídlu jako takovému. Např.:
Jestliže ten, kdo tě nenávidí, hladoví, nakrm ho chlebem, jestliže žízní, napoj ho vodou,… Př 25,21
Amasjáš řekl Ámosovi: Vidoucí, jdi, uteč do judské země, tam jez chléb a tam prorokuj! Am 7,12

Jíst chleba se používalo i v obrazném smyslu, kdy člověk do sebe jedením „něco" vstřebává:
Krmil jsi je chlebem slz, napájel jsi je slzami plnou měrou. Ž 80,6
Ačkoliv vám Panovník dá chléb úzkosti a vodu útisku,… Iz 30,20
Pozorně sleduje chod svého domu, nejí chléb lenosti. Př 31,27

Proto nás nepřekvapuje, že bychom do sebe měli vstřebávat Boží slovo, které je tak často v Bibli přirovnáváno právě k chlebu:
On však na to řekl: „Je napsáno: ‚Člověk nebude živ jen chlebem, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.' Mt 4,4
Hle, přicházejí dny, je výrok Panovníka Hospodina, kdy pošlu na zemi hlad. Nikoli hlad po chlebu ani žízeň po vodě, ale po slyšení Hospodinových slov. Am 8,11

Nebo ke Kristu samotnému:
Já jsem ten živý chléb, který sestoupil z nebe. Kdo jí z tohoto chleba, bude žít na věčnost. A chléb, který já dám za život světa, je mé tělo. Jan 6,51
Pak vzal chléb, vzdal díky, rozlomil a dal jim se slovy: „Toto je mé tělo, které se za vás dává. To čiňte na mou památku. Lk 22,19

A my z historie víme, že od 4. století po K. se do církve dostává stále více bludného učení skrze nedostatek Božího slova. Předpověď apoštola Pavla o tom, že církev bude muset po jeho smrti čelit vnitřnímu nebezpečí falešných učitelů, se začínají naplňovat: *Dávejte pozor na sebe a na celé stádo, v němž vás Duch Svatý ustanovil za strážce, abyste pásli Boží církev, kterou si získal vlastní krví. Já vím, že po mém odchodu k vám vejdou draví vlci, kteří nebudou šetřit stádo. I z vás samotných povstanou muži, kteří budou mluvit převrácené věci, aby strhli učedníky za sebou. Proto buďte bdělí a mějte na paměti, že jsem po tři roky dnem i nocí nepřestal se slzami napomínat jednoho každého z vás.* Sk 20,28-31

Církev v této době přestává své ovečky krmit chlebem Božího slova, místo o duchovní věci se stará o materiální. Člověk jako takový selhal, ale ze strany Boží i přesto stále proudí požehnání. A protože je Bible všeobecně zakazována (hlad po Božím slově), nastává přirozeně odpadnutí, které se projeví tak drasticky v období temného středověku (viz 4. pečeť).

A uslyšel jsem cosi jako hlas uprostřed těch čtyř živých bytostí, který řekl: ...Olej a víno nezdražuj. Zj 6,6
Není pochyb o tom, že tento hlas patřil Kristu, kterého Jan před nějakou dobou spatřil *uprostřed trůnu a těch čtyř živých bytostí* Zj 5,6 Všeobecný hlad tedy Pán zmírňuje tím, že v období hladu ponechává oleji a vínu stejnou tržní hodnotu. To se jeví na první pohled jako nelogické: olivovník a vinná réva se zarůstají kořeny hlouběji do země a tak lépe odolávají suchu než pšenice a ječmen. Přesto má z Boží vůle lid oleje a vína větší dostatek než obilnin.

Víno symbolizuje Kristovu prolitou krev a olej Ducha svatého (viz další strana). Mimo to jsou tyto dva symboly spojovány s dobrým jídlem, a tedy i radostí a veselím. Pro Boží lid tedy existuje v této době i důvod k radosti: Duch svatý a Kristova krev a z ní vyplývající milost stále působí na lidská srdce.

Víno. Víno je v Bibli spojováno s veselím a radostí:
Hle, přicházejí dny, je Hospodinův výrok, kdy se přiblíží oráč k ženci a ten, kdo lisuje hrozny, k rozsévači; z hor bude kanout sladké víno a všechny kopce budou oplývat hojností. Am 9,13
Pro obveselení připravují jídlo a víno dá radost živým. Kaz 10,19
I víno, které dává radost lidskému srdci, takže se tvář olejem, leskne i chléb, jenž posilňuje lidské srdce. Ž 104,15

V neposlední řadě Kristus přirovnává svou prolitou krev k vínu (nápoji z vinné révy):
Neboť toto je má krev nové smlouvy, která se vylévá za mnohé na odpuštění hříchů. Pravím vám, že od této chvíle již nebudu pít z tohoto plodu vinné révy až do toho dne, kdy jej budu pít s vámi nový v království svého Otce. Mt 26,28-29

Božím záměrem ale vždy zůstávalo nasytit svůj lid nejenom Božím slovem (chlebem), ale i Kristovou obětí (víno) a Duchem svatým (olej). Jinak vzniká nevyváženost, a Boží záměr s rozvojem člověka není takový, jaký by měl být. V Bibli se například často objevuje chléb ve spojitosti s vínem (Gn 14,18; Dt 29,5; Sd 19,19; 1.Sam 16,20; …), nebo víno s olejem (ve spojitosti s veselím (Ž 104,15; Am 6,6), nebo obvazováním ran (Lk 10,34) atd.). Navíc máme v Bibli několik míst, kde se objevují (jako v 6,5-6) tyto čtyři druhy potravin současně:
Vždyť Hospodin, tvůj Bůh, tě přivádí do dobré země, země s potoky plných vody, s prameny a se zřídly vyvěrajícími v údolích a horách, do země pšenice a ječmene, révy, fíkovníků a granátovníků, do země olivových hájů, oleje a medu,… Dt 8,7-8 (popis hojnosti zaslíbené země)
Humna budou plná zrna a sudy budou oplývat novým vínem a olejem. Joel 2,24
Přijdou a budou radostně volat na sijónské výšině. Budou zářit nad Hospodinovou dobrotou, nad obilím, novým vínem a olejem, nad mláďaty bravu a skotu. Jejich duše bude jako zavlažovaná zahrada a nebudou už déle strádat. Jer 31,12
atd…

Zdá se, že ten, kdo měl ve svém jídelníčku tyto čtyři druhy potravin, mohl vnímat, že má hojnost a dostatek všeho, co potřebuje k plnému nasycení. Člověk (třetí ze čtyř bytostí pod trůnem), který ohlašuje třetí pečeť (Zj 4,7 srov. 6,5) má potřebu se nasytit duchovními věcmi v plném rozsahu.

Tyto čtyři potraviny jsou navíc výslovně zmíněné při popisu toho, co jedli a pili dělníci, kteří budovali Boží chrám za dob Šalomouna: *Hle, pro dřevorubce, kteří budou kácet stromy, pro tvé otroky, dám dvacet tisíc kórů drcené pšenice, dvacet tisíc kórů ječmene, dvacet tisíc batů vína a dvacet tisíc batů oleje… Nyní ať můj pán pošle svým otrokům pšenici, ječmen, olej a víno, jak řekl.* 2. Par 2,9.14 Symbolicky můžeme říci, že i v tomto období jsou lidé, kteří budují církev, Boží chrám, ale jde nejde to snadno, protože ceny jídla pro dělníky církve jsou předražené.

Také ve třetím dopise se dovídáme o tom, že církev začíná vnitřně odpadávat od pravého učení, ačkoliv situace ještě není až tak vážná. Přichází duchovní hlad - někteří (Nikolaité) již odpadávají od víry, jiní se drží čistoty evangelia (Zj 2,12-17)

Olej představuje Ducha svatého. Tohoto symbolu si můžeme hlavně všimnout v situacích, kdy byl někdo pomazán olejem. To se provádělo lidem, které Bůh pověřil pro důležitý úkol:
Nevyjde ze svatyně a neznesvětí svatyni svého Boha, neboť je na něm zasvěcení olejem pomazání jeho Boha. Já jsem Hospodin. Lv 21,12
David mu řekl: Jak to, že ses nebál vztáhnout ruku a zabít Hospodinova pomazaného? 2.Sam 1,14

A že v tomto i dalších pomazáváních olejem hrál významnou roli Duch svatý ukazují následující verše:
Samuel vzal roh s olejem a pomazal ho uprostřed jeho bratrů. Od onoho dne i nadále Davida uchvacoval Duch Hospodinův. 1.Sam 16,13
Pánův Duch je na mně, protože mne pomazal, abych zvěstoval evangelium chudým;… Lk 4,18
Vy sami víte o tom, co se dálo po celém Judsku, počínajíc Galileou, po křtu, který hlásal Jan. Jak Bůh pomazal Duchem Svatým a mocí Ježíše, toho z Nazareta,… Sk 10,37-38
Když byl Ježíš pokřtěn, vystoupil hned z vody. A hle, otevřela se mu nebesa a spatřil Ducha Božího, jak sestupuje jako holubice a přichází na něho. Mt 3,16

Ze Zachariášova vidění je patrně, že olej skutečně symbolizuje Ducha Božího:
Zeptal se mě: Co vidíš? Odpověděl jsem: Vidím svícen celý ze zlata a na jeho vrchu nádrž na olej; na něm sedm lamp a sedm nálevek k lampám, které jsou na jeho vrchu. U něho jsou dvě olivy, jedna napravo od nádrže a druhá nalevo. Promluvil jsem a zeptal jsem se anděla, který se mnou mluvil: Comají tyto věci znamenat, můj pane? Anděl, který se mnou mluvil, mi řekl: Nevíš, co mají znamenat? Odpověděl jsem: Nevím, můj pane. Promluvil a řekl mi: Toto je Hospodinovo slovo k Zerubábelovi: Ne silou ani mocí, ale mým Duchem, praví Hospodin zástupů. Zach 4,2-6

Olej má v Bibli ale i další (kladné) významy, které samozřejmě výrazně souvisí s přijetím Ducha svatého, a také s hojností, bohatstvím a radostí:
Humna budou plná zrna a sudy budou oplývat novým vínem a olejem. Joel 2,24
A Jób pokračoval v pronášení své promluvy. Řekl: Kéž je mi dopřáno žít jako za dávných měsíců, jako za dnů, kdy mě Bůh chránil, … Když jsem ve smetaně umýval své nohy a proudy oleje na mě vyplavovala skála. Jób 29,1-2.6
Proto tě, Bože, tvůj Bůh pomazal olejem veselí nad tsvé druhy. Ž 45,8
I víno, které dává radost lidskému srdci, takže se tvář olejem leskne, i chléb, jenž posilňuje lidské srdce. Ž 104,15
Olej a kadidlo dává radost srdci, milý přítel dává radu z duše. Př 27,9

(6,7-8a) Čtvrtá pečeť (528-1563 po K.)

7A když otevřel čtvrtou pečeť, uslyšel jsem hlas čtvrté živé bytosti, jak řekla: „Pojď!“ 8A uviděl jsem, a hle, kůň plavý; a jméno toho, který na něm seděl, bylo Smrt, a Hádes ho doprovázel.

Válka (jezdec s mečem) způsobuje hladomor (jezdec s vahadly) a hladomor pak smrt a zkázu, jak o tom čteme v této pečeti.

Také pátý dopis do Thyatir (Zj 2,18-29) ukazuje na zesílení neštěstí. Odpadnutí ze čtvrtého dopisu nabývá na síle a těch, kteří se drží pravého učení a duchovně úplně nezemřeli, je jen několik, jakýsi ostatek z celku (Zj 2,15 srov. Zj 2,24)

Do světa tedy vyráží čtvrtý jezdec, který má zelenou (řecké slovo *chloros*) barvu. Někteří překladatelé překládají *chloros* jako barvu plavou, sinavou (vybledlou), nažloutlou (jako mladé travnaté výhonky), nebo světle zelenou. Jako důsledek smrti člověka přichází vybledlost, ať už onen člověk umřel jakýmkoliv způsobem.

Jezdec, který na tomto koni jede, má jméno Smrt. Protože v Bibli jméno obecně znamená charakter (viz komentář ke Zj 2,13), můžeme jezdce Smrt považovat za personifikovanou (viz Principy výkladu 1.2) smrt. Za ním vidíme osobu (opět personifikovanou) Hádes. Řecké slovo *hades* je ekvivalentem židovského *šeol* (což významově znamená hrob; resp. stav mrtvých). Po meči a hladu tedy přichází do světa smrt. Nemusíme si dlouho vysvětlovat, že v období temného středověku církev rozsáhle zabíjela všechny, kdo se nepodřídili papežské autoritě. Miliony a miliony lidí umírali na hranicích, mučírnách a válkách.

A zase můžeme vnímat smrt nejenom fyzickou, ale i symbolicky duchovní, kdy člověk ztrácí věčný život (1. Jan 3,14; Jak 5,20; ...). Zdá se, že nyní už evangelium ve světě skutečně „umírá"…

Dobývání světa začínalo mírumilovně: první jezdec na bílém koni vyjel do světa s lukem bez šípů. Záhy se však objevili tři další jezdci, kteří představovali úsilí církve dobývat svět ne Duchem, ale silou a mocí (přesně obráceně, než by to chtěl Bůh (Zach 4,6). Od druhé pečeti křesťané začínají bojovat (na)místo Krista a to sebou přináší přirozeně úpadek, utrpení a nakonec smrt. Jak trefně poznamenal Doukhan: „*Netolerance se vždy projeví, když se člověk, který měl být svědkem o Bohu, staví na Boží místo, když úspěch náboženství je ceněn víc než hlásání Boží pravdy a Božího království, když obavy o impérium převažují nad obavami o evangelium, když statistiky a počet věřících převládají nad obrácením, když východisko je hledáno ve strategii a v receptech spíše než v hledání Boha.*" (Křik nebes)

(6,8b)

Byla jim dána moc nad čtvrtinou země, aby zabíjeli mečem, hladem, smrtí a šelmami země.

Tento verš je velice složitý na výklad, a existuje více možností, jak ho chápat. Hlavní otázka zní: KOMU byla dána moc nad čtvrtinou země?

To souvisí se čtvrtou pečetí. Tam je v 8. verši použit řecký výraz hades, což znamená (jak jsme si již řekli) hrob, "říše mrtvých" (nejedná se o prostor, spíš o obrazné *připočtení do říše mrtvých*). Tento výraz můžeme přeložit:
1. Buď jako Hades, ve smyslu personifikované říše smrti:
A uviděl jsem, a hle, kůň plavý; a jméno toho, který na něm seděl, bylo Smrt, a Hádes ho doprovázel. Zj 6,8
2. Nebo jako říši mrtvých (šeol), ve smyslu že za jezdcem Smrt už jen zůstávala krajina smrti.
A hle, kůň sinavý, a jméno jeho jezdce Smrt, a svět mrtvých zůstával za ním. Zj 6,8 ČEP

Pokud totiž zvolíme druhou variantu, potom by se slova *byla jim dána moc nad čtvrtinou země*, musela vztahovat na všechny čtyři jezdce ve čtyřech pečetích, protože v tomto verši se dočítáme o více osobách, kterým je dána moc nad čtvrtinou země (množné číslo). Pokud zvolíme první variantu, potom máme opět dvě možnosti výkladu:

a) Moc nad čtvrtinou země mají osoby Smrt a Hades, kteří vystupují ve čtvrté pečeti. Potom se Zj 6,8 vztahuje pouze na popis toho, co se odehrálo ve čtvrté pečeti.
b) Moc nad čtvrtinou země mají všechny osoby ze čtyř pečetí, tedy nejenom Smrt a Hades, ale i jezdci z první tří pečetí

Aby to nebylo tak jednoduché, tak ještě můžeme vše zkomplikovat tím, že není jisté, zda každému jezdci byla dána moc nad čtvrtinou země, čímž si celou zemi "rozdělili" pro své působení, nebo zda všem jezdcům byla dána moc nad jednou čtvrtinou země.

V Ezechielovi čteme o prapodivné Boží výzvě, k prorokovi, aby se oholil a ostříhal, a své vousy a vlasy rozdělil na tři hromádky a pak s každou hromádkou naložil velice zvláštním symbolickým způsobem:

A ty, lidský synu, vezmi si ostrý meč jako holičskou čepel. Vezmeš si ho a přejedeš si jím přes hlavu a přes bradu. Pak si vezmeš misky na vážení a rozdělíš to. Třetinu zapálíš na ohništi uprostřed města, jakmile se naplní dny obléhání. Vezmeš další třetinu a rozsekáš mečem okolo něho a další třetinu rozptýlíš do větru. Já za nimi vytasím meč. … Třetina z tebe zemře na mor a zajde od hladu uprostřed tebe, další třetina padne mečem okolo tebe a další třetinu rozptýlím do všech větrů a vytasím za nimi meč. Pak pomine můj hněv, zanechám své zloby proti nim a pocítím lítost. I poznají, že já Hospodin jsem promluvil ve své žárlivosti, když skoncuji se svou zlobou proti nim. Proměním tě v trosky a v potupu mezi národy, které jsou okolo tebe, před očima každého kolemjdoucího. A staneš se potupou a zhanobením, ponaučením a úžasem pro národy, které jsou okolo tebe, až nad tebou vykonám soudy v hněvu, v zlobě a v hněvivém trestání. Já Hospodin jsem promluvil. Až proti nim vystřelím zlé šípy hladu, které se staly ničitelem, které vystřelím, aby vás zničily, přidám vám hlad a zlomím vám hůl chleba. Pošlu na vás hlad a divou zvěř a učiní tě bezdětným, projde tebou mor a krev a přivedu na tebe meč. Já Hospodin jsem promluvil. Ez 5,1-2.17

Takže není jistě nemožné chápat Zj 6,8 tak, že každému jezdci je dána jedna čtvrtina země.

Možností je mnoho a teoreticky jsou možné všechny, ale přeci jen máme určité vodítko, které nám může pomoci se rozhodnout, který výklad zvolíme:

Zj 6,1-8	Zj 6,8
	A byla jim dána moc nad čvrtinou země, aby zabíjeli
2. Pečeť: Jezdec s velikým MEČEM	MEČEM
3. Pečeť: Jedec přinášející HLAD	HLADEM
4. Pečeť: Jezdec přinášející SMRT	SMRTÍ
a HADES	a ŠELMAMI ZEMĚ

Pozn. 1: Tabulka je tvořena podle varianty 1b
Pozn. 2: Hades: hebrejský ekvivalent šeol je v hebrejské tradici spojován s dravými šelmami a predátory (nebo smrt obecně - srov. 1. Kor 15,32).

Takže se zdá pravděpodobné, že podle Zj 6,8 je každé osobě, která vystupuje ve druhé až čtvrté pečeti, dána moc nad jednou částí země a nakonec je tedy celá země pod nadvládou těchto jezdců. Samozřejmě ale máme i jezdce z první pečeti, který jde jakoby mimo další jezdce. Možná se tím chce říct, že evangelium si razí cestu i mimo všechny ty pohromy a těžkosti, které na svět v dějinách dopadají. Všechny pečetě vrcholí příchodem Smrti a Hádese, ale ani oni nejsou chopni potlačit evangelium v lidských srdcí. Vždyť jezdec první pečeti, Kristus, prohlásil: *Mám klíče smrti i Hadesu* Zj 1,18 (doslovný překlad)

To můžeme považovat jako nepřímou narážku na to, že jezdec z první pečetě, který představuje příchod evangelia na tuto zem, nepoužívá při dobývání žádné fyzické násilí, a jede navzdory (nebo mimoděk) těm ostatním, kteří se snaží zemi co nejvíce zničit a kompletně zlikvidovat. *Stejného ducha, který je vyjádřen ve Zj 6,6-8, můžeme pozorovat i dnes. Historie se bude opakovat. To, co bylo, bude znovu. Tento duch bude působit, aby lidstvo popletl a zmátl. V každém národě, kmenu, jazyce a lidu bude neshoda, a ti, kteří neměli ducha následovat světlo, které Bůh dal prostřednictvím svých živých zjevení a ustanovených vyslanců, budou zmateni. Jejich úsudek odhalí slabost. V církvi bude vidět nepořádek a sváry.* Dopis 65, 1898

Příchod evangelia na zem tedy s sebou přináší nepokoj. Ne jinak tomu bude před Kristovým druhým příchodem (viz Vícenásobné naplnění sedmi pečetí). *Pravý mír mezi Božím lidem nastane tehdy, až se společným zápalem a opravdovou modlitbou zruší nepravý mír, který je tak rozšířen.* Dopis 25b, 1892

6,9-11 Pátá pečeť (1573-1750 po K.)

9A když otevřel pátou pečeť, spatřil jsem pod oltářem duše zabitých pro Boží slovo a pro svědectví, které věrně drželi. 10A ti zvolali mocným hlasem: „Jak dlouho ještě, Panovníku, svatý a pravý, nebudeš soudit a trestat za naši krev ty, kdo bydlí na zemi?“ 11A každému z nich bylo dáno bílé roucho a bylo jim řečeno, ať odpočinou ještě krátký čas, dokud se nenaplní počet jejich spoluotroků a jejich bratrů, kteří mají být zabíjeni jako oni.

(6,9-11) Chronologie

Na které časové období se vztahují události páté pečeti? Podle pátého dopisu do Sard (Zj 3,1-6 je událost páté pečetě dána chronologicky do let 1573-1750 po K, tedy po období středověku. Nastává sice náboženský úpadek, ale někteří již začínají studovat proroctví a začínají si pokládat otázku, za jak dlouho přijde Bůh soudit tento svět. Tyto události vyústí až do dob šesté pečeti, do Milleritského hnutí...

Dále víme o chronologii také to, že po tomto období se naplnili události ve Zj 18: *Když byla otevřena pátá pečeť, Jan zjevovatel viděl ve vidění pod oltářem skupinu, která byla zabitá pro slovo Boží a svědectví Ježíše Krista. Po tomto přišly na řadu události popsané v osmnácté kapitole Zjevení, kde ti, jež jsou věrní a praví, budou povoláni z Babylonu.* [MS 39, 1906]Tomu se ale budeme věnovat až při studiu Zj 18.

6,9

9A když otevřel pátou pečeť, spatřil jsem pod oltářem duše zabitých pro Boží slovo a pro svědectví, které věrně drželi.

Od páté pečeti se už nesetkáváme s koňmi. Začínáme se na historii dívat z nebeského pohledu. Události začínáme vnímat z pozice lidí, které v těch pohromách, které přinesly druhá, třetí a čtvrtá pečeť, vidí nespravedlnost a začínají se Boha ptát: Kdy už to utrpení skončí (Zj 6,10)? Otázka nespravedlnosti trápila lidstvo snad ve všech dobách (Abk 1,1-2; Mal 3,14-15…), v tomto případě se ale jedná o nespravedlnost (doslova) donebevolající, vždyť umírají lidé kvůli zachování slova Božího (Zj 6,9)!

V této pečeti volají duše po pomstě za prolitou krev a spáchané bezpráví. Tento obraz můžeme nacházíme v Bibli na více místech:

Hospodin řekl Kainovi: Kde je tvůj bratr Ábel? On odpověděl: Nevím. Cožpak jsem strážcem svého bratra? Hospodin řekl: Cos to udělal? Slyš, krev tvého bratra ke mně křičí ze země! [Gn 4,9-10]

Hle, proto já k vám posílám proroky a moudré muže i učitele Zákona; některé z nich zabijete a ukřižujete, některé z nich budete bičovat ve svých synagogách a pronásledovat od města k městu, 35aby na vás padla všechna spravedlivá krev vylévaná na zemi, od krve spravedlivého Ábela až po krev Zachariáše, syna Barachiášova, kterého jste zavraždili mezi svatyní a oltářem. [Mt 23,34-35]

Bůh je spravedlivý. Každý si za své činy ponese zodpovědnost, i kdyby měl nespravedlivou smrt pomstít sám Hospodin: *Jásejte, národy, spolu s jeho lidem, neboť krev svých otroků pomstí a pomstou odplatí svým protivníkům, své zemi a svému lidu daruje smíření.* [Dt 32,43] *Proč by měly národy říkat: Kde je ten jejich Bůh? Ať se před našima očima mezi národy pozná pomsta za prolitou krev tvých otroků!* [Ž 79,10]

Někteří vykladači používají události páté pečetě, aby podepřeli teorii o nesmrtelnosti duše a existenci vzkříšených lidí v nebi ještě před příchodem Krista. Nesmíme ale zapomínat, že čteme apokalyptickou knihu Zjevení, ve které je mnoho věcí myšleno spíš symbolicky; resp. na určitých obrazech a sceneriích jsou nám představeny určité myšlenky. Duše nepředstavují, jak se někteří dnes domnívají, nějaké bezhmotné fluidum vědomí určitého člověka. Naopak, Boží slovo některé živé lidi označuje pojmem duše (Gn 2,7; Sk 2,41; 7,14; 27,37).

Smrt spravedlivých, které Jan spatřil pod oltářem, máme přirovnanou ke smrti obětních zvířat, kde se krev oběti také vylévala ke spodku oltáře: *Kněz dá před Hospodinem trochu krve na rohy oltáře pro vonné kadidlo, který je ve stanu setkávání, a všechnu ostatní krev z býčka vyleje ke spodku oltáře pro zápalnou oběť, který je u vchodu do stanu setkávání.* [Lv 4,7; také v Lv 4,18.25]

Ostatně, i Kristus, na kterého ukazovali všechny oběti, byl zabit pro věrnost ke Slovu svého Otce. Lidé pod oltářem tedy byli zabiti z náboženských důvodů. V podstatě se také sami rozhodli sloužit Kristu, i když dobře věděli, že je toto rozhodnutí může stát i pozemský život. Apoštol Pavel si tuto skutečnost velice dobře uvědomoval, když napsal: *Neboť já jsem už vydáván v oběť a přišel čas mého odchodu.* [2. Tim 4,6]

Obětní hod v páté pečeti by také mohl naznačovat, že křesťané v tomto období budou hromadně zabíjeni a mučeni dost krvavým způsobem. Při těchto genocidách Valdenští a později i lidé, kteří přijali reformaci, zažívali *hotová jatka* (obětní hod = jatka podle Iz 34,6: *Hospodinův meč je plný krve, nasycený tukem a krví jehňat a kozlů, tukem z ledvin beranů; neboť Hospodin má obětní hod v Bosře a veliká jatka v edómské zemi.* (viz Principy výkladu: Paralelismy: Synonymní paralelismus). A skutečně ve středověku bylo zabito podle některých odhadů více než padesát milionů křesťanů.

6,10-11

10A ti zvolali mocným hlasem: „Jak dlouho ještě, Panovníku, svatý a pravý, nebudeš soudit a trestat za naši krev ty, kdo bydlí na zemi?“ 11A každému z nich bylo dáno bílé roucho a bylo jim řečeno, ať odpočinou ještě krátký čas, dokud se nenaplní ~~počet~~[1] jejich spoluotroků a jejich bratrů, kteří mají být zabíjeni jako oni.

(1) Je zde použito řecké slovo πληρόω, které znamená učinit úplným, naplnit, zkompletovat, nejčastěji se používá když se v Bibli hovoří o naplnění proroctví. Slovo počet se v původním textu nenachází. Potom můžeme přeložit podtržené slova jako:

a) Učinit kompletními (ve smyslu počtu, jak navrhují překladatelé)

Jiná otázka, o níž jsme hovořili, se týkala Božích vyvolených, že Pán bude mít určitý počet a až se tohoto počtu dosáhne, bude zkouška u konce. Toto jsou otázky, o nichž vy ani já nemáme práva mluvit. Pán Ježíš přijme všechny, kdo k němu přicházejí. On zemřel za bezbožné a každý, kdo chce přijít, může přijít. [MS 26, 1885]

Případ každého člověka již bude rozhodnut, buď k životu, nebo k smrti. Ježíš Kristus vykonal smíření za svůj lid a vymazal jeho hříchy. Doplnil se počet občanů jeho království. [GC 613-614]

b) Učinit úplnými (ve smyslu ryzího charakteru. Stejné slovo nacházíme i zde: Buď bdělý a upevni to, co ještě zbývá a je na umření, neboť jsem nenalezl tvé skutky úplné před mým Bohem. Zj 3,2 (podobná myšlenka a stejné slovo i v Ef 3,19; Kol 2,10). Boží lid na zemi tedy má dosáhnout takové úplnosti (svatosti), jako lidé pod oltářem.

Snažím se ze všech sil, které nám Bůh dává, abychom dosáhli míry velikosti mužů a žen v Kristu? Snažíme se dosáhnout Jeho velikosti tím, že saháme stále výš a výš a pokoušíme se nabýt dokonalosti Jeho povahy? Až Boží služebníci dosáhnou tohoto bodu, budou na čele označeni. Anděl, který to bude vykonávat, prohlásí: Stalo se! [Zj 16,17] *Budou zdokonaleni v Něm, který je stvořil i vykoupil.* [MS 148, 1899]

A tito zabití pokládají otázku: Za jak dlouho Bůh učiní konec utrpení a vykoná spravedlivý soud? Podobnou otázku vidíme i v Dan 8,13, kde se otázka také týká utrpení svatých, kteří zakouší pronásledování (Dn 8,12) od *lidí země*, kteří v Bibli označují nepřátele Božího lidu (Zj 8,13; 11,10; 13,8; 17,2). Odpovědi se v obou případech dostává prorokům ujištění, že za nějaký čas utrpení pomine a nastane soud Boží (Dan 7,10). Odpověď v Danielovi odkazuje na vyčištění svatyně v nebi v roce 1844, což je období, které má nastat až po páté pečeti (viz studium šesté pečeti (komentář ke Zj 6,12-17). Ve Zjevení vidíme, že tato otázka je důležitá nejenom pro nebe, ale pro všechny nespravedlivě odsouzené křesťany.

Den Boží je právě před námi. ... Potom bude slyšet hlas vycházející z hrobů mučedníků, představen dušemi, které Jan viděl zabité pro slovo Boží a svědectví Ježíše Krista, které zachovávali; potom vystoupí od každého pravého Božího dítka modlitba: Je čas, aby Hospodin jednal, porušují tvůj zákon. [Ž 119,26 RH 15. 6., 1897]

K tomuto citátu se ještě vrátíme a vysvětlíme si ho, nyní nám stačí, že lidé v nebi u páté pečeti představují v symbolickém smyslu hlas z hrobů, (viz komentář ke Zj 6,9) a že vyřešení a odpověď na tuto otázku naleznou až při dni Páně, tedy při druhém příchodu Ježíše Krista. Jejich životy jim budou navráceny v plnosti...

Šestá pečeť (6,12-17)

12A když otevřel šestou pečeť, uviděl jsem, že nastalo veliké zemětřesení, slunce zčernalo jako žíněný pytel
a měsíc úplně zkrvavěl. 13A nebeské hvězdy spadly na zem, jako když fíkovník zmítaný vichrem shazuje své
pozdní fíky; 14a nebe zmizelo, jako když se svinuje svitek, a každá hora i každý ostrov se pohnuly ze svého
místa. 15Králové země i velmoži a vojevůdci, boháči a mocní, každý otrok i svobodný, se ukryli do jeskyň a do
horských skal 16a říkali těm horám a skalám: „Padněte na nás a skryjte nás před tváří toho, který sedí na trůnu,
a před hněvem Beránka! 17Neboť přišel veliký den jejich hněvu; kdo bude moci obstát?“

(6,12-17)

Bible jasně učí, že existuje propojenost přírody a člověka. Když zhřešil Adam, země začala plodit hloží a trny (Gn 3,18), u Noeho ztrestal Bůh zemi potopou (Gn 6,17), ukřižování Krista doprovázelo zatmění slunce a zemětřesení (Mt 27,51. 54) atd. Významné hříchy jsou zkrátka v Bibli spojovány s negativními přírodními jevy. Jen Hospodin totiž může vykonávat tak velkolepé zázraky, které ani satan nedokáže napodobit. A tato velkolepá znamení nemají ani tak trestat lidstvo, jako spíš ho vyburcovat k jednání. *Jak často slýcháme o zemětřeseních a tornádech, o zkázách způsobených požáry a záplavami, při nichž dochází k velkým ztrátám na životech i majetku! Tyto pohromy jsou zdánlivě nevypočitatelným propuknutím neuspořádaných neřízených přírodních sil, které jsou zcela mimo lidskou kontrolu. Ale ve všem tom můžeme spatřovat záměr Boží. Pohromy patří k prostředkům, jimiž se Bůh snaží vyburcovat muže a ženy, aby si uvědomili nebezpečí, jež jim hrozí.* [PK 277]

6,12-14

12A když otevřel šestou pečeť, uviděl jsem, že nastalo veliké zemětřesení, slunce zčernalo jako žíněný pytel
a měsíc úplně zkrvavěl. 13A nebeské hvězdy spadly na zem, jako když fíkovník zmítaný vichrem shazuje své
pozdní fíky; 14a nebe zmizelo, jako když se svinuje svitek, a každá hora i každý ostrov se pohnuly ze svého
místa.

V šesté pečeti jako odpověď na zkázy prvních čtyř pečetí nastávají přírodní znamení, které v podstatě kopírují Kristův výrok v kázání na Olivové hoře: *Ihned po soužení oněch dnů se zatmí slunce a měsíc nebude vydávat svou zář, hvězdy budou padat z nebe a mocnosti nebes se zatřesou. Potom se ukáže znamení Syna člověka na nebi, a tehdy se budou bít v prsa všechny kmeny země. A uvidí Syna člověka přicházejícího na nebeských oblacích s mocí a velikou slávou.* [Mt 24,29-30]

Podle Mt 24,29 znamení na nebi proběhnou *ihned po soužení oněch dnů* [Mt 24,29] Není pochyb o tom, že tímto soužením se myslí pronásledování pustošící nepravosti (Mt 24,15), tedy působení katolické církve v období středověku, které má podle Daniele působit 538-1798 po K. (viz Principy výkladu Zjevení a kniha Daniel). A z historie skutečně vidíme, že jen co ustává pronásledování (soužení) ze strany katolické církve, přichází na zem znamení popsaná v šesté pečeti. *Mezi těmito dvěma událostmi byla podle Kristova vidění dlouhá staletí temna, staletí, jež se pro jeho církev vyznačovala krví, slzami a smrtelným zápasem. Pohled na takový výjev by učedníci nemohli snést, proto je Ježíš přešel jen krátkou zmínkou (cit 24,21-22). ... Pak s naprostou jasností mluví náš Pán o svém druhém příchodu a upozorňuje na nebezpečí, jež budou předcházet jeho příchodu na svět. (cit Mt 24,23-27) ... Spasitel určuje znamení svého příchodu a nadto stanoví dobu, kdy se objeví první z těchto znamení (cit. Mt 24,29-31) Kristus prohlásil, že na konci velkého papežského pronásledování se slunce zatmí a měsíc přestane vydávat své světlo.* [DA 630-632]

Po období středověku tedy měla přijít doba, kdy budou naplněny předpovědi v šesté pečeti. *Proroctví předpovídá nejen způsob a účel druhého příchodu Ježíše Krista, ale udává také znamení, podle kterých lidé poznají, že se blíží. … Jan v knize Zjevení popisuje první ze znamení, která budou předcházet druhý příchod, takto: "A když otevřel šestou pečeť, uviděl jsem, že nastalo veliké zemětřesení, slunce zčernalo jako žíněný pytel a měsíc úplně zkrvavěl."* [Zj 6,12]

Tato znamení se ukázala před začátkem devatenáctého století. V roce 1755 se toto proroctví splnilo do té doby nejstrašnějším známým zemětřesením. Všeobecně se o něm hovoří jako o lisabonském zemětřesení, i když zasáhlo velkou část Evropy, Afriky i Ameriky. Otřesy byly pozorovatelné i v Grónsku, v Západní Indii, na ostrově Madeira, v Norsku a ve Švédsku, ve Velké Británii a v Irsku. Zemětřesení zasáhlo území nejméně deseti milionů čtverečních kilometrů. V Africe se zemětřesení projevilo téměř stejně silně jako v Evropě. Zničena

Nejsilněji se zemětřesení projevilo ve Španělsku a Portugalsku. Město Kádiz zasáhla přílivová vlna vysoká téměř dvacet metrů. Třásly se hory, „některé z největších v Portugalsku otevřely své vrcholky, podivuhodným způsobem pukly, rozpadaly se na kusy a obrovské skalní masivy se valily do údolí. Očití svědkové tvrdili, že z některých hor šlehaly plameny.“ (Sir Charles Lyell, Základy geologie, str. 495)

… „Zděšení lidí se nedá popsat. Nikdo neplakal, nebylo slz. Ti, kdo přežili, šílení hrůzou pobíhali sem a tam, bili se do tváří i prsou a volali: ‚Slitování, to je konec světa!‘ Matky zapomínaly na své děti a utíkaly pro obrazy nebo sochy Ukřižovaného. Mnozí lidé utíkali do kostelů, aby tam našli ochranu. Nadarmo však vystavovali Ukřižovaného, nadarmo objímali oltáře. Obrazy, sochy, kněží i návštěvníci kostelů byli společně pohřbeni v jedné zřícenině.“ Odhaduje se, že onoho osudného dne přišlo o život celkem devadesát tisíc lidí. GC 304-305

O dvacet pět let později se ukázalo další znamení, o kterém se zmiňuje proroctví - zatmění slunce a měsíce. Zvláštní bylo to, že proroctví přesně předpovědělo čas jeho naplnění. Když Spasitel mluvil se svými učedníky na Olivové hoře, popsal dlouhé období zkoušek církve - tj. 1260 roků papežského pronásledování, které mělo být podle Kristova slibu zkráceno, a potom vyprávěl o některých jevech, které budou předcházet jeho příchod. Vymezil rovněž dobu, kdy se ukáže první z nich: "V těch pak dnech, po soužení tom, slunce se zatmí a měsíc nedá světla svého." Mk 13,24 *Období 1260 prorockých dnů, neboli let, skončilo v roce 1798. O čtvrt století dříve téměř přestalo jakékoli pronásledování. Po skončení pronásledování mělo podle slov Ježíše Krista nastat zatmění slunce. Dne 19. května 1780 se toto proroctví splnilo.*

Temný den 19. května 1780 je, ne-li naprosto ojedinělý, pak jistě nejtajuplnější úkaz svého druhu. Bylo to naprosto nepředvídatelné a nejzáhadnější zatmění celé viditelné oblohy v Nové Anglii.“ (R. M. Devens, Naše první století, str. 89)

Očitý svědek, který žil ve státě Massachusetts, popisuje událost takto: „Ráno vyšlo jasné slunce, brzy se však schovalo. Mraky potemněly a záhy začaly šlehat blesky, ozývalo se hromové dunění a začalo drobně pršet. K deváté hodině mraky prořídly a zbarvily se do žlutočervena. Země, skály, stromy, budovy, voda i lidé změnili v tomto divném, nepřirozeném světle svou podobu. Po několika minutách se po celé obloze, až na úzký proužek na obzoru, rozestřel těžký černý mrak a nastala taková tma, jaká je obyčejně v létě v devět hodin večer.“

…Po naprosté tmě, která trvala téměř celý den, se hodinu nebo dvě před příchodem večera obloha zčásti vyjasnila a objevilo se slunce, zahalené stále ještě tmavou, hustou mlhou. „Po západu slunce se znovu utvořily mraky a velmi rychle se setmělo.“ „I noční tma však byla neobyčejná a naháněla hrůzu jako tma během dne. Přestože byl téměř úplněk, nedaly se bez umělého světla rozpoznat žádné předměty. Zdálo se, že ani umělé světlo ze sousedních domů nebo ze vzdálenějších míst nemůže proniknout hustou temnotou; jako by to byla egyptská tma.“ (Isaiah Thomas v časopisu Massachusetts Spy, roč. 10, č. 472 z 25. května 1780) Očitý svědek vyprávěl: „Napadlo mě, že tma by nemohla být větší, ani kdyby byla všechna světelná tělesa ve vesmíru zahalena neproniknutelným závojem nebo kdyby přestala existovat.“ (list. dr. Samuela Tenneye z Exeteru, New Hampshire, z prosince 1785, uveřejněný v Massachusetts Historical Society Collections, 1792, sv. I, díl 1, str. 97) Ačkoli v devět hodin večer nastal úplněk, ani v nejmenším to nezměnilo tmu.“ Teprve po půlnoci tma zmizela a poprvé se ukázal měsíc, měl krvavou barvu. GC 304-308

Roku 1833, tedy dva roky poté, co začal veřejně předkládat důkazy o brzkém příchodu Ježíše Krista, se objevilo poslední ze znamení, které mělo podle slov Spasitele ohlásit druhý příchod. Pán Ježíš řekl: "hvězdy budou padat z nebe" Mt 24,29 *A Jan v knize Zjevení napsal, když ve vidění sledoval výjevy, které budou ohlašovat Boží den: "A nebeské hvězdy spadly na zem, jako když fíkovník zmítaný vichrem shazuje své pozdní fíky."* Zj 6,13 *Toto proroctví se překvapujícím a jasným způsobem splnilo 13. listopadu 1833, kdy došlo k velkému meteorickému dešti. Bylo to největší a nejpodivuhodnější „padání hvězd“, jaké kdy dějiny zaznamenaly: „Celá obloha nad územím Spojených států byla řadu hodin v pohybu. Od chvíle, kdy tuto zemi osídlili první lidé, neukázal se na obloze podobný úkaz, který by jedni sledovali s tak velkým obdivem a druzí s takovou hrůzou a zděšením.“… „Lidský jazyk nedokáže vylíčit nádheru této velkolepé podívané; ... kdo ji neviděl, nedokáže si vytvořit ani přibližnou představu o té nádheře. Vypadalo to, jako by se celé hvězdné nebe soustřeďovalo v jednom místě u středu oblohy a současně odtud rychlostí světla vystřelovalo na všechny strany.* GC 333

Lidé by měli být pozorní a nepřehlédnout naučení, která jsou sdělena v Kristových slovech. Když Kristus upozornil své učedníky na zkázu Jeruzaléma, oznámil jim znamení blížící se pohromy, aby mohli včas odejít. Podobně upozornil svět i na dobu konečné zkázy a udal znamení její blízkosti, aby všichni, kdo chtějí, mohli uniknout blížícímu se hněvu. Pán Ježíš řekl: "A budou znamení na slunci, měsíci a hvězdách a na zemi úzkost národů…" (L 21,25; Mt 24,29; Mk 13,24-26; **Zj 6,12-17**) *Lidé, kteří rozpoznají tato znamení jeho příchodu, poznají, že je to blízko, přede dveřmi.* Mt 24,33 GC 37

Samozřejmě zemětřesení znepříjemňovala život na zemi vždycky. Tu a tam můžeme na obloze pozorovat zatmění slunce nebo krvavý měsíc. Ale události popsané výše jsou důležitá spíš významově (jak zapůsobila na lidská srdce), zvláštním charakterem a dobou, kdy se objevila, než rozlohou. Lidé si tehdy začali uvědomovat, že svět se blíží ke konci. Bůh promlouvá skrze znamení na nebi a upozorňuje člověka, že je potřeba s tím něco dělat. Tato znamení přispěla k rozsáhlému probuzeneckému hnutí, které v 19. století zachvátilo celou Ameriku a potažmo i celý svět. Lidé začali studovat Bibli, hlavně proroctví. Právě v tomto období přichází William Miller, probuzenecké hnutí a v konečném důsledku i vznik naší církve.

Od těch dob se znamení na nebi i na zemi stupňují. V letech 1800-1900 po K. byla navíc zaznamenána výraznější intenzita padání meteoritů v Evropě, v Severní a Jižní Americe, v Africe i Asii. Při nedávném zemětřesení v Haiti přišlo o život 3x víc lidí než při lisabonském zemětřesení (asi 212 000 lidí). A mohli bychom pokračovat... Jak na to lidé reagují?

Pozn. naplněním proroctví ze Zj 6,14 se budeme ještě zabývat na konci kapitoly (viz Vícenásobné naplnění šesti pečetí).

6,15-17

15Králové země i velmoži a vojevůdci, boháči a mocní, každý otrok i svobodný, se ukryli do jeskyň a do
horských skal 16a říkali těm horám a skalám: „Padněte na nás a skryjte nás před tváří toho, který sedí na trůnu,
a před hněvem Beránka! 17Neboť přišel veliký den jejich hněvu; kdo bude moci obstát?“

Ve Zj 6,15 vidíme typický hebrejský zvyk: pomocí extrémů chce pisatel vyjádřit, že se události týkají opravdu každého. Ať králové země, mocní i bohatí, nebo naopak otroci či snad svobodní, všech se týkají události přicházející na svět (viz Principy výkladu 1.5). Od utrpení a konečného soudu nepomohou lidem peníze, moc ani vysoké postavení. Poznávají, že tyto atributy, které v pozemském životě zaručují určité bezpečí a ochranu, nehrají před obdobím Kristova příchodu žádnou roli. A tak propadají zoufalství a logicky si pokládají otázku: Kdo tedy bude moci obstát? (Zj 6,15-16). Před tímto konečným soudem varoval již prorok Ozeáš (Oz 10,8) a Kristus, když upozorňoval ženy na přicházející soud, který se valil na nevěrný Izraelský národ kvůli odmítnutí Jeho osoby.

Jak ale „přežít“ Kristův příchod? Ostatně, tuto otázku si pokládali lidé všech dob:
Před jeho rozhořčením kdo obstojí, kdo obstojí před jeho planoucím hněvem? Jeho zloba se rozlévá jako oheň a skály se před ním tříští. Hospodin je dobrý, je záštitou v den soužení, zná ty, kteří v něm mají útočiště. Nah 1,6-7
Kdo vydrží den jeho příchodu? Kdo obstojí, až se ukáže? Mal 3,2-3
A Hospodin chce, abychom se na Jeho příchod a soudy dobře připravili: *A protože s tebou naložím takto, připrav se na setkání se svým Bohem, Izraeli! Hle, ten, kdo vytváří hory a tvoří vítr, kdo oznamuje člověku, jaké je jeho myšlení, kdo činí rozbřesk temnotou a kráčí po návrších země, Hospodin, Bůh zástupů je jeho jméno.* Am 4,12-13

Hory se před ním třesou, kopce se rozplývají, zvedá se před ním země, svět i všichni, kdo na něm bydlí. Před jeho rozhořčením kdo obstojí, kdo obstojí před jeho planoucím hněvem? Jeho zloba se rozlévá jako oheň a skály se před ním tříští. Hospodin je dobrý, je záštitou v den soužení, zná ty, kteří v něm mají útočiště. Nah 1,5-7

Záchranu musíme hledat v Kristu. *„od nynějška spatříte Syna člověka sedícího po pravici Moci a přicházejícího na nebeských oblacích. “* Mt 26,64 *V ten den bude Kristus soudcem. Každá tajná věc bude vynesena na světlo Boží. Jaký rozdíl potom bude mezi těmi, co odmítli Krista, a těmi, co Ho přijali za osobního Spasitele? Hříšníci potom uvidí své hříchy bez stínu, který by skrýval, anebo zjemňoval jejich ohavnost. Tak žalostný bude ten pohled, když budou toužit po tom, aby byli přikryti horami anebo v hlubinách oceánu, jen aby mohli uniknout hněvu Beránka. Ale ti, jejichž život je skrytý s Kristem v Bohu, mohou říci: ‚Věřím v Toho, který byl odsouzen Pilátovým tribunálem a vydán kněžím a zákoníkům, aby byl ukřižován. Nehleď na mě, jako na hříšníka, ale hleď na mého Přímluvce. Nic na mně není hodno lásky, kterou mi prokázal, ale On dal za mě Svůj život. Hleď na mě v Kristu. On se stal za mě hříchem, abych se mohl stát Boží spravedlností v Něm.* YI 31. 5. 1900

Jak se ale konkrétně připravit na konkrétní události? Odpověď nám Bůh zjevuje v kapitole sedmé, která je vlastně takovou odpovědí na Zj 6,17...

Mezihra šesté pečeti (7,1-17)

1Potom jsem uviděl čtyři anděly stát na čtyřech úhlech země a držet čtyři zemské větry, aby vítr nevál na zemi
ani na moře ani na žádný strom. 2A uviděl jsem jiného anděla, jak vystupuje od východu slunce a má pečetidlo
živého Boha. Mocným hlasem zvolal na ty čtyři anděly, kterým bylo dáno škodit zemi a moři: 3„Neškoďte zemi,
moři ani stromům, dokud neoznačíme otroky našeho Boha na jejich čelech!“ 4A slyšel jsem počet označených:
sto čtyřicet čtyři tisíce ze všech kmenů synů Izraele. 5Z kmene Juda je označeno dvanáct tisíc, z kmene Rúben
dvanáct tisíc, z kmene Gád dvanáct tisíc. 6Z kmene Ašer dvanáct tisíc, z kmene Neftalí dvanáct tisíc, z kmene
Manases dvanáct tisíc. 7Z kmene Šimeón dvanáct tisíc, z kmene Lévi dvanáct tisíc, z kmene Isachar dvanáct
tisíc. 8Z kmene Zabulón dvanáct tisíc, z kmene Josef dvanáct tisíc a z kmene Benjamín je označeno dvanáct
tisíc. 9Potom jsem uviděl, a hle, veliký zástup, který nikdo nemohl spočítat, ze všech národů, kmenů, jazyků a
z každého lidu, jak stojí před trůnem a před Beránkem, oblečeni v bílá roucha, palmové ratolesti v rukou, 10a
volají velikým hlasem: „Záchrana náleží našemu Bohu, tomu, který sedí na trůnu, a Beránkovi.“ 11A všichni
andělé stáli kolem trůnu, kolem starších i těch čtyř živých bytostí, a padli před trůnem na tvář a poklonili se
Bohu 12se slovy: „Amen! Dobrořečení a sláva, moudrost i vděčnost, úcta a moc i síla náleží našemu Bohu na
věky věků. Amen. “ 13Jeden z těch starších na mne promluvil: „Kdo jsou a odkud přišli tito, kteří jsou oblečeni
v bílá roucha?“ 14Řekl jsem mu: „Můj pane, ty to víš.“ A on mi řekl: „To jsou ti, kteří přicházejí z velikého
soužení a svá roucha vyprali a vybílili v krvi Beránkově. 15Proto jsou před Božím trůnem a slouží mu v jeho
svatyni dnem i nocí; a ten, který sedí na trůnu, nad nimi roztáhne svůj stan. 16Již nebudou hladovět ani
žíznit, neublíží jim slunce ani jiný žár, 17neboť Beránek, který je uprostřed trůnu, je bude pást a povede je k
pramenům vod života. A Bůh jim setře každou slzu z očí.“

(7,1-17) Kontext, chronologie (viz další strana)

(Prvních čtyři pečetě) První čtyři pečeti ukazují, jak se evangelium dostává do celé země navzdory všem pohromám, které přichází.

(Pátá pečeť). Pátá pečeť ukazuje ospravedlnění věrných, kterým daruje Hospodin bílá roucha, a kteří se ptají Hospodina *Jak dlouho ještě, Panovníku, svatý a pravý, nebudeš soudit a trestat za naši krev ty, kdo bydlí na zemi?* [Zj 6,10] Je jim řečeno, že ještě musí nějakou dobu počkat.

(Šestá pečeť). A v šesté pečeti již začíná Bůh trestat a v podstatě odpovídat na otázku mučedníků z páté pečeti. Soudy konečně přichází a objevují se znamení dne Páně. Události šesté pečetě popisují dobu, kdy se budou ne celé zemi odehrávat takové pohromy, které vyvolají v lidech strach (Zj 6,13-18). Přichází-li na celou zemi taková neštěstí, jak potom můžeme my, jako lidé, přežít? Co máme dělat? *Neboť přišel veliký den jejich hněvu; kdo bude moci obstát?* [Zj 6,17]

(Mezihra). Na tuto otázku se ve Zjevení hned odpovídá v krátké mezihře (Zj 7,1-17), kterou nyní budeme studovat. Bůh před posledními ranami, které mají přijít na svět, ochrání zapečetěné (Zj 7,1-4). Jedná se o sedm posledních ran ze Zj 15,5-16,21. *Viděla jsem, že čtyři andělé budou držet čtyři větry, dokud Ježíšovo dílo ve svatyni nebude dokončeno a potom přijde sedm posledních ran. Tyto rány poštvali bezbožné proti spravedlivým, mysleli si, že jsme na ně svolali soudy Boží a že pokud nás vymýtí ze země, rány potom přestanou. Vyšel výnos k zabití svatých.* [EW 36]

Těchto zapečetěných vidí Jan přesně 144 000, tedy (jak si vysvětlíme později) všechny, kdo mají být spaseni (Zj 7,4-8). To vyvolá veselí, radost a oslavu Boha (Zj 7,9-12), kterou prožívají také ti, kteří zemřeli mučednickou smrtí v období páté pečetě (Zj 6,10-11 srov. Zj 7,13-16). Spravedlnost je nastolena a jejich otázka zodpovězena.

V šesté pečeti a mezihře se tedy potkáváme s dvěmi skupinami lidí z poslední doby. Whiteová nejprve cituje Zj 7,9-17 a pak Zj 6,12-17, a pak píše: *V těchto statích Písma jsme upozorňováni na dvě skupiny. Jedna se nechala oklamat a připojila se k těm, proti nimž Pán vede spor. Oni falešně vykládali poselství, které jim bylo posláno a odívali se do roucha vlastní spravedlnosti. Hřích nebyl hříšným v jejich očích, faleš pokládali za pravdu a zavedli mnoho duší.* [9T 269]

7,1

1 Potom jsem uviděl čtyři anděly stát na čtyřech úhlech země a držet čtyři zemské větry, aby vítr nevál na zemi ani na moře ani na žádný strom.

Apoštol uviděl čtyři anděly, kteří stáli na čtyřech úhlech země. Vysvětlení symbolu číslice čtyři (viz komentář ke Zj 4,6-11)nemůže být na tomto místě zjevnější: blíží se události, které zasáhnou CELOU zemi, od východu na západ, od severu k jihu: události doby konce zasáhnou opravdu každého.

Zatím ale Bůh drží větry pod kontrolou a nedovoluje jim vát. Vítr ve spojitosti s číslicí čtyři se používá v Bibli hlavně pro rozehnání (rozhazování, zmítání) lidstva po celé zemi, které tak zakouší Boží soud (např. po dobytí Babylonu Bůh rozehnal židy do celého světa; viz níže). V této mezihře Hospodin drží katastrofické události doby konce (které způsobí zmatené pobíhání a rozptýlení lidstva na všechny strany) dokud nebudou věrní křesťané zapečetěni. Celý svět (Babylon; viz komentář ke Zj 11,7-14) bude brzy kompletně zničen: *Toto praví Hospodin: Hle, vzbudím proti Babylonu a proti obyvatelům Léb-Kamaje ničivý vítr. Pošlu do Babylona cizince, ti ho provějí a vyprázdní jeho zemi, protože v den zla budou proti němu ze všech stran.* [Jer 51,1-2] Podle jedné židovské tradice (knihy Sirachovec), používá Bůh ničivě větry k vykonání trestu: "Některé vichry byly stvořeny jako trest a Bůh ve svém hněvu dal jejich běsnění sílu. Až se naplní čas, svou sílu vybijí a utiší hněv toho, kdo je rozpoutal." [Sir 39,28]

Již brzy však budou tyto čtyři větry puštěny, a pronásledování vypukne. Do té doby mám ještě čas co nejvíce pracovat pro Krista. *Přichází čas, kdy nebudeme moci prodávat, ani za žádnou cenu. Brzy vyjde zákon, který nedovolí kupovat ani prodávat, jedině těm, kteří mají znamení šelmy. Před nedávnem jsme si to mohli uvědomit v Kalifornii, to však byl jen náznak vanutí čtyř větrů. Čtyři andělé je dosud drží. Ještě nejsme připraveni. Ještě musí být vykonáno velké dílo a teprve pak dostanou andělé pokyn, aby pustili větry, aby vály na zemi. Pro Boží dítky to bude rozhodující čas. Čas soužení, jakého nebylo, co jsou lidé na zemi. Nyní máme příležitost pracovat.* [5T 152]

Nad dobou neznalosti Bůh přimhouřil oko, ale nyní s planoucím světlem pravdy zářícím všude kolem nás, s varováními, výtkami, zvětšujícím se světlem, když jenom otevřeme naše oči, abychom to viděli, není žádné omluvy pro nikoho, ani proto nejubožejší dítko Boží, aby nerozšiřovalo světlo světu. Čtyři mocní andělé dosud drží čtyři větry zemské. Hroznému ničení není dovoleno, aby se projevilo v plnosti. Větry …budou tím, co podnítí národy k jednomu smrtelnému konfliktu. Zatím však andělé drží čtyři větry, nedovolujíce strašlivé moci satanově, aby se projevila ve své zběsilosti, dokud na čela služebníků Božích nebude vtištěna Jeho pečeť.

…

Čtyři mocní andělé stále zadržují čtyři větry země. Strašným zkázám je zakázáno, aby vypukly naplno. Neštěstí na zemi a na moři; ztráty životů, neustále se zvyšující bouřemi, vichřicemi železničními neštěstími, požáry, strašnými povodněmi a zemětřeseními; a větry popudí národy k smrtícímu boji, zatímco andělé drží větry, zabraňují satanu, aby použil svou strašnou moc ve svém běsnění, dokud nejsou služebníci Boží zapečetěni na svých čelech. Připravte se, připravte se! Naléhavě vás žádám, připravte se, dokud nebude navěky příliš pozdě! Poslové trestu vylijí všechny strašné soudy na Bohem opuštěné lidi. Cesta poslušnosti je jedinou cestou života. Ať vám Pán pomůže to vidět včas, ať otevře vaše uši, abyste mohli slyšet, co Duch praví církvím. [RH 7. 6. 1887]

V souvislosti s poslední dobou a katastrofami jsme také varováni, že budou rozpuštěny větry všelijakých učení, které ještě umocní nadcházející pohromy a rozšíří zmatek všech lidí na zemi. *Dny velikého zmatku se rychle blíží. Satan přestrojen za anděla světlosti svede, bude-li to možné i vyvolené. Tehdy bude mnoho bohů a mnoho pánů. Začnou vát větry různých učení. Ti, kteří dávají nejvyšší čest takzvané vědě, ztratí své vůdcovské postavení. Ti, kteří spoléhají na svůj rozum, přirozené nadání nebo talent, nebudou stát v čele. Nedrželi krok se světlem. Ti, kteří prokázali svoji nevěru, nebudou pověřeni péčí o stádo. V posledním slavném díle bude jen několik slavných mužů. Oni jsou soběstační, na Bohu nezávislí a On je nemůže použít. Pán má věrné služebníky, kteří budou objeveni ve zkušební době tříbení. Existují vzácní jednotlivci, nyní skrytí, kteří nesklonili svá kolena před Bálem. Oni neměli světlo, které vás osvěcuje. Avšak může se stát, že pod drsným a nepůvabným zevnějškem, bude objeven čistý lesk pravého křesťanského charakteru. Ve dne můžeme hledět k nebi, avšak nevidíme hvězdy. Ony však mají své pevné místo na obloze, i když je oko nemůže postřehnout. Teprve v noci můžeme vidět jejich skutečný třpyt.* [5T 80-81]

Vítr. Hebrejské slovíčko *ruach* se překládá nejen jako *vítr*, ale také jako *vichřice, vichr,* nebo jako *duch*. Podobně i řecký ekvivalent *pneuma* můžeme přeložit jako *vítr*, ale i jako *duch*. Vítr obvykle symbolizuje pomíjivost (Job 7,7), nicotu (Iz 26,18) a bezcílnost (Kaz 1,14; 2,11):

Čtyři větry. Židé obvykle označovali vítr podle světové strany, odkud vanul na území Izraele: východní (Ex 10,13), západní (Ex 10,19), severní nebo jižní (Pís 4,16). Spojovaní čtyř větrů se čtyřmi světovými stranami (viz komentář ke Zj 4,6-11), symbolizujícími celou zemi, proto není neobvyklé:
Přivedu proti Élamu čtyři větry od čtyř konců nebes a rozptýlím je do všech těchto větrů a nebude národ, kam by zapuzení z Élamu nepřišli. Jer 49,36
Nato mi řekl: Prorokuj k duchu. Prorokuj lidský synu a řekni tomu duchu: Toto praví Panovník Hospodin: Přijď duchu, od čtyř větrů a vdechni do těchto pobitých, ať ožijí. Ez 37,9
Kozel se nadmíru vyvýšil. Ale když zesílil, jeho veliký roh se zlomil a místo něho vyrostly viditelné čtyři, a to na čtyři strany světa. Dan 8,8

Bůh několikrát promlouvá k židům, že pro svou nevěru bude Jeruzalém zničen a oni budou rozptýleni do čtyř nebeských větrů (stran):

Proto otcové uprostřed tebe budou jíst syny a synové budou jíst své otce. Vykonám nad tebou soudy a rozptýlím veškerý tvůj ostatek do všech větrů. Ez 5,10
A všechny, kteří jsou okolo něj, jemu ku pomoci a všechny jeho šiky rozptýlím do všech stran a vytasím za nimi meč. Ez 12,14
A všichni jeho uprchlíci ve všech jeho šicích padnou mečem a pozůstalí budou rozptýleni do všech stran. I poznáte, že já Hospodin jsem promluvil. Ez 17,21

Ve všech těchto verších přichází na zem po Božím soudu vítr, který rozptyluje (rozhazuje, zmítá) lidstvem.

Schyluje se k bouři, připravené dopadnout na zem, a až Bůh přikáže svým andělům, aby je rozvázali, odehraje se takový válečný výjev, jaký nemůže vykreslit žádné pero… Bůh nám milostivě poskytl chvíli oddechu. Veškeré síly, které nám Nebesa propůjčila, máme nyní použít v díle pro ty, kteří hynou v nevědomosti¨. Varovné poselství má zaznít ve všech částech světa… Má být vykonáno veliké dílo a bylo svěřeno těm, kdo znají pravdu pro tuto dobu. RH 23. 11. 1905

A jaká je naše úloha v tomto čase? *Zvlášť bychom měli s neochvějnou vírou úpěnlivě prosit Boha, aby nyní dal svému lidu milost a sílu. Nevěříme, že přišel čas, kdy nám bude úplně odňata svoboda. Prorok viděl čtyři anděly stát na čtyřech úhlech země a držet čtyři zemské větry, aby vítr nevál na zemi ani na moře ani na žádný strom. Jiný anděl, který vystupoval od východu, na ně volal a pravil: "Neškoďte zemi, moři ani stromům, dokud neoznačíme otroky našeho Boha na jejich čelech!"* Zj 7,1.3 *Toto nám ukazuje práci, kterou nyní musíme vykonat. Obrovská odpovědnost spočívá na všech modlících se mužích a ženách v zemi, aby úpěnlivě prosili Boha, aby mraky pohromy zatlačil a ještě několik let dával milost k práci pro Mistra. Volejme k Bohu, aby andělé drželi ty čtyři větry, než misionáři budou vysláni do všech dílů světa a budou varovat před neposlušností zákona Páně.* 5T 717-718

Stojíme na prahu velkých a slavných okamžiků. Proroctví se naplňují. Zvláštní události historicky památné a zaznamenané v nebeských knihách, budou podle prohlášení krátce předcházet velký den Boží. Všechno je ve světě nestálé, v neuspořádaném stavu. Národy jsou rozhněvány a konají se velké přípravy na válku, národ osnuje spiknutí proti národu a království proti království. Velký den Páně se velmi blíží. Ačkoliv národy shromažďují vojsko k válce a krveprolití, stále platí příkaz andělům, aby drželi větry, dokud služebníci Boží neobdrží znamení na svá čela. Svět nyní skutkem dokonává důsledky přestoupení zákona Božího. 1SM 221-222

Andělé nyní drží pod kontrolou válečné větry, dokud svět nebude varován před přicházející záhubou... proroctví se naplňují a před námi je bouřlivá doba. Staré spory, zjevně na dlouhý čas utišené, znovu oživnou a vzniknou nové spory; nové a staré se smíchají a toto se stane velmi brzy. Andělé drží čtyři větry, aby nevály, dokud nebude světu přineseno zvláštní varování; ale bouře se připravuje, mraky se kupí, připraveny vtrhnout na svět, a na mnohé přijde jako zloděj v noci.

Mnozí se smáli a nevěřili, když jsme jim před dvaceti a třiceti lety řekli, že neděle bude na světě prosazována a bude vytvořen zákon, který bude vynucovat její zachovávání. Vidíme, že se to naplňuje. Všechno, co Bůh vyslovil o budoucnosti, se jistě stane; ani jedna věc, kterou řekl, neselže. Protestantismus nyní napřahuje ruce přes propast, aby stiskl ruce papežství, a je ustanovena konfederace, která chce ušlapat pravou sobotu čtvrtého přikázání; a člověk nepravosti, který na popud satana ustanovil nepravou sobotu, toto dítě papežství, bude vyvýšeno na místo Boha.

Celé nebe je mi představeno, jak sleduje naplňování událostí. Ve vládě Boží na zemi bude ve velkém a dlouhotrvajícím sporu zjevená krize. Velmi brzy se stane něco velkého a rozhodujícího. Pokud někdo váhá, charakter Boží a jeho trůn budou ochromeny. Nebeská armáda je připravená; celý vesmír Boží a jeho výzbroj jsou připraveny. Spravedlnost vyřkne jedno slovo a na zemi se zjeví strašné důsledky Božího hněvu. Budou slyšet hlasy a hřmění, blýskání a zemětřesení a všeobecná zkáza. Každý pohyb ve vesmíru nebe má připravit svět na velké krize. [RH 21. 6., 1892]

Mnoho let už očekáváme, že bude v naší zemi uzákoněn nedělní zákon; a nyní, když je toto hnutí těsně před námi, se ptáme: Co bude náš lid v této záležitosti dělat? Uvědomujete si, že brzy přijde noc, kdy žádný člověk nemůže pracovat? Máte tu silnou horlivost, tu zbožnost a oddanost, která vás uschopní vydržet, když přijde odpor? Pokud kdy Bůh skrze mne promluvil, přijde čas, kdy budeme přiváděni před koncily a každý postoj pravdy, kterého se držíme, bude velmi kritizován. Čas, který nyní promarňujeme, ba měl být zasvěcen povinnostem, které na nás Bůh uložil; připravovat se na nastávající krizi. Modlitbě by mělo být věnováno mnoho času, aby roucha našeho charakteru mohla být obmyta a zbělena krví Beránkovou.

Měli bychom zvláště žádat Boha o milost a pomoc, která má být nyní lidem dána. Bůh žije; a my nevěříme, že zcela přišel čas, kdy bude naše svoboda omezena. Prorok viděl "čtyři anděly stát na čtyřech úhlech země a držet čtyři zemské větry, aby vítr nevál na zemi ani na moře ani na žádný strom." Jiný anděl, přicházející od východu, na ně zavolal: "Neškoďte zemi, moři ani stromům, dokud neoznačíme otroky našeho Boha na jejich čelech!" To poukazuje na dílo, které máme vykonat nyní, což znamená volat k Bohu, aby andělé drželi čtyři větry, dokud nebudou misionáři rozesláni do všech částí světa a bude prohlášeno varování před neuposlechnutím zákona Hospodinova. Ale každá případná věc, kterou může nepřítel zneužít proti lidu Božímu, aby jim zabránil v jejich díle, bude použita. Na druhé straně Pán pobízí všechny, aby bděli a byli na stráži, protože tehdy, když člověk spal, nepřítel rozsel koukol. [RH 11. 12. 1888]

Ale jednou Bůh dovolí, aby andělé rozvázali čtyři větry, a tehdy bude na zem vylito sedm posledních ran (Zj 15,1 a dál). *Viděla jsem, že rozhněvání národů, hněv Boží a doba, v níž mrtví budou souzeni jsou různé události, které za sebou následují. Také jsem viděla, že Michal dosud nepovstal a že doba soužení, jakého dosud nebylo, ještě nenastala. Národy jsou nyní rozhněvány, avšak když náš Nejvyšší Kněz ukončí své dílo ve svatyni svatých, povstane, oblékne na sebe roucho pomsty a potom bude vylito sedm posledních ran.*

Viděla jsem, že čtyři andělé budou držet čtyři větry, dokud Pán Ježíš ve svatyni svatých neukončí své dílo, a potom přijde sedm posledních ran. Tyto rány popudí bezbožné proti spravedlivým, protože budou mít za to, že my jsme na ně uvalili tyto Boží soudy, a že budou-li nás moci odstranit, tyto rány přestanou. Bylo vydáno nařízení, aby byli pobiti svatí, kteří dnem i nocí volali o vysvobození. To byla doba Jákobova soužení. Všichni svatí volali v úzkosti ducha a byli hlasem Božím vysvobozeni. Těch 144.000 dobylo vítězství. Jejich obličeje zářily slávou Boží. [EW 36]

Východ. Když židé určovali světové strany, měli ve zvyku stát směrem k východu. Tato světová strana se v Bibli vyskytuje často ve spojitosti s Božím působením, obvykle záchranou:

Před příbytkem na východě, před stanem setkávání k východu slunce, tábořili Mojžíš a Áron i jeho synové, kteří konali službu při svatyni jako službu synů Izraele. Když by se přiblížil někdo jiný, měl být usmrcen. Nu 3,38
Kdo vzbudil vítěze od východu? … Volám dravce od východu, muže podle svého úradku z daleké země. Ano, promluvil jsem, a také to naplním. Připravil jsem to, a také to učiním. Iz 41,2; 46,11 *(vysvobození od Kýra)*
A hle, sláva Boha Izraele přicházela směrem od východu; jeho hlas zněl jako zvuk mnohých vod a země zasvítila od jeho slávy. Ez 43,2
Potom mě přivedl zpět ke vchodu do domu a hle, odspodu prahu domu vyvěrala voda na východ;… Ez 47,1 *(voda života)*
Ačkoliv vzkvétá jako rákosí, přijde východní vítr, Hospodinův vítr zavane z pustiny;… Oz 13,15

7,2-3

2A uviděl jsem jiného anděla, jak vystupuje od východu slunce a má pečetidlo živého Boha. Mocným hlasem zvolal na ty čtyři anděly, kterým bylo dáno škodit zemi a moři: 3„Neškoďte zemi, moři ani stromům, dokud neoznačíme otroky našeho Boha na jejich čelech!“

A z východu (symbol Boží strany, záchrany) přichází anděl. Kdo to je? *Anděl smlouvy. Přichází od východu. On je Denním svitem z výšin. Je Světlem tohoto světa. "V něm byl život a ten život byl světlo lidí."* J 1,4 *Je to Ten, kterého Izaiáš takto popisuje: "Neboť chlapec se nám narodil, syn je nám dán; na jeho rameni spočinulo panství. Dal mu jméno Podivuhodný rádce, mocný Bůh, Věčný Otec, Kníže pokoje."* Iz 9,5 MS 59, 1895
A skutečně je v Bibli Kristus pojmenován také jako Úsvit (Lk 1,78), který se na konci času objeví na východě (Mt 24,27-30), aby vzal s sebou své věrné.

A tento anděl držel v rukou pečetidlo. Ve starověku používali lidé různá pečetidla, aby tak mohli „označit“ určitou listinu svým jménem a aby tak každý hned poznal vlastnictví. I věrný lid se vyznačuje pečetí (= zjevným znamením, které ukazuje na vlastníka) živého Boha. A pokud byl nějaký dokument zapečetěn, znamenalo to, že jej může otevřít jen osoba k tomu určená, do té doby byla listina uzavřená (nedotknutelná) před okolím. V Janově vizi vidíme podobný princip: Bůh označuje vlastnictvím svůj lid, který zůstává „uzavřen“ před neštěstími, které mají přijít na svět (Zj 7,3).

Nastává zapečetění, které připomíná (mimo Kainova případu (Gn 4,15) hlavně vyjití z Egypta, kdy Hospodin ušetřil od smrti věrné Izraelce, kteří potřeli krví veřeje dveří (Ex 12,23. 13,16). Oproti sedmi pečetím, které probíráme (Zj 6,1-8,1), tyto pečetě na čelech Božího lidu nepřináší do světa nic negativního, místo smrti přináší záchranu a život.

Celý proces nápadně připomíná vidění, které v minulosti dostal prorok Ezechiel. Podobností nacházíme více, než se na první pohled zdá: Ezechielovi Bůh ukázal zvrácenost Hospodinova lidu (Ez 3-6). Tyto zvrácenosti vrcholí v Ez 7, kde máme hříchy Izraele, týkající se modloslužebnictví (uctívání jiných bohů), označeno jako ohavnost. Nutně musí přijít soud, ale v Izraeli žijí lidé, *kteří vzdychají a sténají nad všemi těmi ohavnostmi, které se uprostřed něho páchají* Ez 9,4 A tak nastává zapečetění, které rozděluje židovský národ na dvě skupiny lidí: ti, co páchají ohavnosti, a ti, kteří nepáchají a trápí se kvůli tomu. Pak nastane vykonání soudu (Ez 9,7-11), který vykoná sedm postav: muž, ve lněném oděvu (= kněžský oděv; viz komentář ke Zj 1,13-15; z epištoly židům víme, že jen skrze kněžskou službu Ježíše Krista můžeme být zachráněni před Božím hněvem) s kalamářem. Tohoto muže doprovází dalších šest bytostí (jak vyplývá z Ez 9,1-3. 6-8).

Strom. Obecně symbolizuje člověka. Zelený živý strom, vydávající ovoce, pak člověka spravedlivého, suchý strom bez života, svévolníka:

Bude jako strom zasazený u přívodů vody, který ve svůj čas přináší ovoce a listí mu neopadává a vše, co dělá, se daří. Ž 1,3
Bude jako strom zasazený u vody, zapustí své kořeny u potoka; nebojí se, když přijde žár, jeho listí bude zelené; neobává se ani v roce velkého sucha, nepřestává nést ovoce. Jer 17,8
A sekera už je přiložena ke kořeni stromů. Každý strom, který nenese dobré ovoce, bude vyťat a hozen do ohně. Lk 3,9
Protože dělají-li toto se zeleným stromem, co se stane se suchým? Lk 23,31
Tito jsou poskvrnami na vašich hodech lásky, když s vámi bezostyšně hodují a pasou sami sebe; jsou jako oblaky bez vody, které jsou hnány větry, stromy na sklonku podzimu, bez ovoce, dvakrát zemřelé, vykořeněné;… Ju 12

Pečeť. Když někdo ve starověku potřeboval potvrdit vlastnictví nebo věrohodnost určitého dokumentu, použil k tomu pečetidlo (obvykle se jednalo o prsten (Gn 38,18; 41,42; Jer 22,24…). Onu pečeť vlastník vtiskl do hlíny nebo vosku a vytvořil tak pečeť, kterou mohla rozlomit jen osoba k tomu oprávněná (viz níže zapečetění). Pečeť se v Bibli chápeme jako poznávací znamení, které odhaluje vlastnictví:
…a znamení obřízky přijal jako pečeť spravedlnosti z víry,… Ř 4,11
Nejsem-li pro jiné apoštolem, pro vás jím přece jsem, neboť pečetí mého apoštolství jste vy v Pánu. 1.Kor 9,2
…kteří zbloudili od pravdy, když říkají, že vzkříšení již nastalo, a tím u některých podvracejí víru. Avšak pevný základ Boží stojí, maje tuto pečeť: ‚Pán zná ty, kdo jsou jeho', a ‚ať se odvrátí od nepravosti každý, kdo vyslovuje Pánovo jméno'. 2. Tim 2,18-19

Zapečetění. Obraz zapečetění se používá v Bibli pro obecně ve vztahu k písemným dokumentům. Když někdo na tyto dokumenty vtiskl pečeť, znamenalo to, že ji uzavřel, podržel v tajnosti obsah, do určité doby:
Ale ty, Danieli, ta slova uzavři a tu knihu zapečeť až do času konce. … Nato mi odvětil: Běž, Danieli, neboť ta slova jsou uzavřena a zapečetěna až do času konce. Dan 12,4.12
A na pravici Sedícího na trůnu jsem spatřil svitek popsaný zevnitř i zvenčí, zapečetěný sedmi pečetěmi. Zj 5,1
Celé toto zjevení je pro vás jako slova zapečetěné knihy, kterou dají někomu, kdo umí číst, se slovy: Přečti to. I řekne: Nemohu, protože je zapečetěná. Iz 29,11
Pak byl přinesen nějaký balvan, přiložen na ústí toho doupěte a král jej zapečetil svým pečetidlem i pečetidlem svých velmožů, aby tu záležitost ohledně Daniela nebylo možno změnit. Dan 6,18

Zapečetěný dokument tedy chápali židé jako písemnost, do které „nejde vidět". Pouze určený člověk mohl pečeť rozlomit a pochopit, co je uvnitř:
Což to není u mě uchováno, zapečetěno v mých pokladnicích? Dt 32,34
A uviděl jsem silného anděla, který hlásal mocným hlasem: „Kdo je hoden otevřít ten svitek a rozlomit jeho pečetě?" Zj 5,2
Zapečeť, co promluvilo těch sedm hromů, a nepiš to. Zj 10,4
A zamkl a zapečetil ji nad ním, aby již nesváděl národy, dokud se nedovrší těch tisíc let. Zj 20,3

Věrný lid Boží, jemuž dílo Páně a spása duší leží na srdci, vždy bude vidět hřích v jeho skutečné hříšné podobě. Boží dítky budou vždy na straně věrného a jasného postoje k hříchům, které obklopují lid Boží. Zvláště v tomto závěrečném díle církve, v času zapečetění 144.000, kteří mají obstát před trůnem Božím bez úhony, budou si tito co nejvíce uvědomovat nepravosti lidu Božího. Toto je zvláště vystiženo prorockou ilustrací posledního díla mužů, z nichž každý má v ruce meč. Jeden z nich měl jiné roucho a po boku písařský kalamář. "Hospodin mu řekl: Projdi středem města, středem Jeruzaléma. Označíš značkou na čelech ty muže, kteří vzdychají a sténají nad všemi těmi ohavnostmi, které se uprostřed něho páchají." Ez 9,4

Kdo jedná v této době podle Boží rady? Jsou to ti, kteří omlouvají nepravost mezi Boha vyznávajícím lidem a kteří reptají, i když ne otevřeně, ale ve svých srdcích proti těm, kteří by chtěli kárat hřích? Jistě že ne! Jestliže se nebudou kát a nepřestanou se satanskou snahou umlčet ty, kteří nesou břemeno díla, a nepřestanou podpírat hříšníky na Sioně, nikdy neobdrží znamení Božího souhlasu. Zahynou ve všeobecném zničení bezbožných, které je v Písmu zobrazeno dílem pěti ozbrojených mužů. Dobře si povšimněte tohoto bodu. Ti, kteří z moci Ducha svatého přijímají znamení pravdy, představené znamením, které dává muž v lněném rouchu, jsou ti, „kteří vzdychají a sténají nad všemi ohavnostmi," které se dějí v církvi. Taková je jejich láska k čistotě, cti a slávě Boží a tak jasně rozpoznávají vrcholnou špatnost hříchu, že jsou představeni jako by v smrtelném zápasu vzdychali a sténali. Přečtěte si 9. kapitolu proroka Ezechiele.

Všeobecné vyhubení všech těch, kteří nevidí rozdílu mezi hříchem a spravedlností a neuvědomují si rozdíl jako ti, kteří stojí v Boží radě a dostávají znamení, je v rozkazu k pěti ozbrojeným mužům vylíčeno takto: "Procházejte městem za ním a pobíjejte; vaše oko ať se neslituje, nemějte soucit. Starce, mládence a pannu i malé dítě a ženy zabíjejte až do úplného vyhubení, ale k žádnému člověku, na kterém je ta značka, nepřistupujte. Začnete od mé svatyně." Ez 9,5-6 3T 266-267

Podobně to vidíme i ve Zjevení: na konci časů budou označeni znamením všichni ti, kteří nepropadají modloslužbě, ale slouží Bohu, a ty je potřeba označit, aby na ně nedolehly Boží soudy. Proto anděl volá: *Neškoďte zemi, moři ani stromům, dokud neoznačíme otroky našeho Boha na jejich čelech!* Zj 7,3 Po zapečetění těchto 144 000 přichází ze svatyně sedm andělů oděných v kněžská (lněná) roucha, aby vykonali soud (Zj 14,1-5.; 15,5-6!). Patrně také není náhoda, že „poslední kapkou" v tom všem uctívání je klanění se slunci (Ez 8,16-17). Později si řekneme, že právě uctívání neděle (den slunce) pocházející ze slunečního kultu) bude tím, co dovrší Boží hněv na konci času.

Andělé drželi čtyři větry, které měli vanout na zemi, moře a stromy (Zj 7,1.3). Ve Zj 7,2 se dovídáme, že andělé mají moc (zatím) pouze nad zemí a mořem, ale ještě ne nad stromy (Zj 7,1; 7,3; srov. 7,2). Jakoby ty stromy ještě nebyly vyřešené a pisatel Zjevení na to chtěl upozornit. A skutečně: strom v Bibli symbolizuje obvykle člověka jako takového (viz níže). Před tím, než bude zničena země, musí Bůh vyřešit otázku každého člověka a tak začíná zapečetění věrných…

Spojovat pečetě s uctíváním soboty, jako stvořitelského dne (místo neděle, dne slunce), není pro nás, adventisty, neoprávněné. Vše tomu nasvědčuje:

a) Už jen tři pojmy země, moře a stromy (Zj 7,1; 7,2;7,3) v tomto oddíle odpovídají nápadně (chronologicky i tematicky) třetímu dni stvoření (Gn 1,9-13).

b) V Bibli objevuje myšlenka, že právě kvůli tomu, že nás Bůh stvořil, jsme Jeho vlastnictvím: *Hospodinu patří země a vše, co je na ní, celý svět a všichni jeho obyvatelé. Vždyť on ji založil na vodách, upevnil ji na vodních proudech.* Ž 24,1-2

Vězte, že Hospodin je Bůh, on nás učinil, a ne my sami sebe. Jsme jeho lid, ovce jeho stáda. Ž 100,3

Tak i pečeť (znamení vlastnictví), sobota, odkazuje na stvořitelskou činnost (Ex 20,11), ze které vlastnictví vyplývá.

c) Starověké pečeti obsahovali většinou jméno, titul a oblast panování. Náznaky těchto informací najdeme i v přikázání o sobotě (Hospodin, Stvořitel, nebe a země, viz Ex 20,8-11). Ratifikovala-li ve starověku pečeť určitý dokument, potom sobota ratifikuje Desatero Božích přikázání. *Pečeť Boží, projev nebo li znak jeho autority, je nalezena ve čtvrtém přikázání. To je jediný příkaz dekalogu, který ukazuje na Boha jako na Stvořitele nebe a země a jasně rozeznává pravého Boha od všech falešných bohů. V celém Písmu skutečnost Boží stvořitelské moci je citována jako důkaz, že stojí nad vším pohanským božstvem.* ST 1. 11., 1899

d) Také samotné znění i umístění soboty v Desateru má určité rysy starověké pečetě. Přikázání o sobotě nacházíme přibližně uprostřed celého desatera (Ex 20,1-17 srov. 20,8-11), které bylo ve starých smluvních dokumentech obvykle vyhrazeno pro pečeť. Starověké pečeti také byli jakými ověřením pravosti a ochranou před falšováním. I v otázce soboty se jedná o pravý a falešný den odpočinku.

e) Ve starověku na čelo označovali otroky, aby bylo hned při prvním pohledu vidět, komu patří. Také někteří pohané si na čelo nechávali dávat znamení nebo symboly, aby tak dali veřejně najevo, komu slouží. Snad i na tohle naráží apoštol Pavel, když napsal: *Avšak pevný základ Boží stojí, maje tuto pečeť: ‚Pán zná ty, kdo jsou jeho‘* [2. Tim 2,19] A z Bible vyplývá, že právě zachovávání soboty (symbolizováno znamením na čele) je viditelným znamením toho, že sloužíme právě Hospodinu (viz níže):*Promluv k synům Izraele: Jistě budete zachovávat mé soboty, neboť to je znamení mezi mnou a vámi po všechny vaše generace, abyste věděli, že já Hospodin vás posvěcuji. Budete zachovávat sobotu, neboť je pro vás svatá.* [Ex 31,13-14] *Dal jsem jim také své soboty, aby se staly znamením mezi mnou a jimi, aby poznali, že já Hospodin je posvěcuji. … Světte mé soboty a budou znamením mezi mnou a vámi, abyste poznali, že já jsem Hospodin, váš Bůh.* [Ez 20,12.20]
A uviděl jsem, hle, Beránek stál na hoře Sión a s ním sto čtyřicet čtyři tisíce těch, kdo mají na svých čelech napsáno jméno jeho i jméno jeho Otce. [Zj 14,1]

f) Kněží nosili na turbanu v oblasti čela nápis: Svatý Hospodinu: *Uděláš květ z čistého zlata a vyryješ na něj pečetní nápis: Svatý Hospodinu. Dáš ho na modrou šňůrku a bude na turbanu, bude vepředu na turbanu. Bude na Áronově čele, aby Áron mohl nést provinění ohledně svatých věcí, které synové Izraele zasvěcují, při všech svých svatých darech. Bude ustavičně na jeho čele, aby došli zalíbení před Hospodinem.* [Ex 28,36-38]

Stejně jako židé i my bychom se měli naučit rozlišovat svatou (= oddělenou pro Boha) sobotu od obyčejných (Lv 10,10; Ez 44,23) dnů týdne.

Tato svatost se má ale samozřejmě projevit v celém našem životě a charakteru. *V rozsahu svých možností máme zjevovat pravdu a lásku a dokonalost Božského charakteru a z toho důvodu musíme pít ze živé studnice. Jako vosk zachytí otisk pečeti, tak má naše duše zachytit otisk Ducha Božího a držet se morálního obrazu Kristova. Máme se stát spoluúčastníky Božské přirozenosti, uvědomovat si v naší zkušenosti pevnost a dokonalost duchovního života.* [RH 1.11.1892]

Čelo. Hebrejský výraz čelo znamená doslova mezi očima. V Bibli se výraz čelo používá jako synonymum mysli:

Označíš značkou na čelech ty muže, kteří vzdychají a sténají nad všemi těmi ohavnostmi, které se uprostřed něho páchají. [Ez 9,4]
Byla zadržena vláha, nepřišel podzimní déšť, ale ty máš čelo nevěstky, odvrhla jsi stud. [Jer 3,3; ČEP]
Protože jsem věděl, že jsi zatvrzelý, šlacha železná je tvoje šíje a tvé čelo je bronzové,… [Iz 48,4]
Avšak dům izraelský tě nebude chtít poslouchat. Nejsou totiž ochotní poslouchat mě, protože celý dům izraelský má tuhé čelo a tvrdé srdce. [Ez 3,7]

Bible dává do kontrastu lidi, kteří přijali cejch šelmy na ruku či na čelo (viz Zj 13,16-18) se 144 000, kteří přijali Boží pečeť na čelo (Zj 14,1-4; viz též Zj 7,4). Co je tím cejchem šelmy? *Sobota čtvrtého přikázání je pečetí živého Boha. Poukazuje na Boha jako na Stvořitele a je znamením Jeho spravedlivé autority nad bytostmi, které stvořil Co je potom znamením šelmy, pokud ne falešná sobota, kterou svět přijal na místo pravdy? Prorocké prohlášení, že se papežství vyvýšilo nad všechno, co se nazývá Bůh, nebo co je uctíváno, se přesně naplnilo ve změně soboty ze sedmého dne na první den týdne. Kdekoliv se papežské sobotě vzdává úcta místo sobotě Boží, tam je člověk nepravosti vyvyšován nad Stvořitele nebe a země.* [ST 1. 11. 1899]

Původ zachovávání neděle samozřejmě nacházíme v učení římskokatolické církve. *Římští katolíci uznávají, že změna v sobotě byla provedena jejich církví a tuto vlastní změnu uvádějí za důkaz nejvyšší autority této církve. Prohlašují, že zachováváním prvního dne týdne jako soboty protestanti uznávají její moc ve vydávání zákonů v božských věcech. Římská církev se nezřekla svého prohlášení o neomylnosti, a když svět a protestantské církve přijali falešnou sobotu od svého původce, ve skutečnosti přijali její tvrzení. Mohou se odkazovat na autoritu apoštolů a otců jako ospravedlnění této změny, ale podvod jejich argumentů je nepostřehnutelný. Papeženec je dost bystrý, aby viděl, že sami protestanti klamou, vědomě zavírají své oči před fakty tohoto případu. Jak instituce neděle získává přízeň, papeženec se raduje, cítí se jistý, že nakonec přivede celý protestantismus pod prapor Říma.* [ST 1. 11. 1899]

Opravdu tak otevřeně katolíci uznávají, že zachovávání neděle místo soboty nemá podporu v Písmu, ale v církevní tradici? Podívejme se na dvě místa do katechismu:

2167. Bůh volá každého jménem. „Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý. Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. Ale sedmý den je den odpočinutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci …“ (Ex 20,8-10). „Sobota je pro člověka, a ne člověk pro sobotu. Proto je Syn člověka pánem i nad sobotou!“ (Mk 2,27-28).

2168. „Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý. Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. Ale sedmý den je den odpočinutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci…“ (Ex 20, 8 – 10). „Sobota je pro člověka, a ne člověk pro sobotu. Proto je Syn člověka pánem i nad sobotou!“ (Mt 2, 27 – 28). Třetí přikázání Desatera připomíná posvátnost soboty: „Sedmého dne bude slavnost odpočinutí, Hospodinův svatý den odpočinku“ (Ex 31,15).

2169. Písmo v této souvislosti připomíná stvoření: „V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý“ (Ex 20,11).

2170. Písmo vyjevuje ve dni Páně také památku na osvobození Izraele z egyptského otroctví: „Pamatuj, že jsi byl otrokem v egyptské zemi a že tě Hospodin, tvůj Bůh, odtud vyvedl pevnou rukou a napřaženým ramenem; proto ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh, dodržovat den odpočinku“ (Dt 5,15).

2171. Bůh svěřil Izraeli sobotu, aby ji zachovával na znamení smlouvy. Sobota je pro Pána; je svatě vyhrazena chvále Boha, jeho stvořitelského díla a jeho spásných činů ve prospěch Izraele.

2172. Boží činnost je vzorem pro lidskou činnost. Jestliže si Bůh sedmého dne „odpočinul“ (Ex 31,17), i člověk má „odpočívat“ a dovolit i druhým, především chudým, aby si mohli oddechnout. Sobota přerušuje každodenní činnost a umožňuje odpočinek. Je to den protestu proti otroctví práce a kultu peněz.

2173. Evangelium uvádí četné příležitosti, při kterých byl Ježíš obviňován, že porušuje zákon o sobotě. Avšak Ježíš nikdy neporušuje svatost toho dne. Dává mu ze své autority pravé vysvětlení: „Sobota je pro člověka, a ne člověk pro sobotu“ (Mk 2,27). Kristus pln soucitu považuje za správné „v sobotu jednat dobře“ spíše než zle, „život zachránit“ spíše než zničit. Sobota je den Pána milosrdenství a den úcty vzdávané Bohu. „Syn člověka je pánem i nad sobotou“ (Mk 2,28). „Toto je den, který učinil Hospodin, jásejme a radujme se z něho“ (Ž 118,24).

Těmto slovům (kromě toho, že sobota je třetí přikázání (viz 2168) nemůžeme říci nic jiného, než AMEN! Proč ale nezachovávají katolíci sobotu? Odpověď najdeme v dalších paragrafech katechismu, které už se neopírají o Biblické verše (kromě těch, které konstatují, že Kristus vstal z mrtvých v neděli), ale církevní tradici (podtržené odvolávky):

2174. Ježíš vstal z mrtvých „prvního dne v týdnu“ (Mk 16,2). Jako „první den“ připomíná den Kristova vzkříšení první stvoření. Jako „osmý den“, který následuje po sobotě, znamená nové stvoření zahájené Kristovým zmrtvýchvstáním. Pro křesťany se stal prvním ze všech dní, prvním ze všech svátků, den Páně (hé Kyriaké hémera, dies dominica), „neděle“: „Shromažďujeme se v den slunce, protože je to první den, v němž Bůh vyvedl z temnot hmotu a stvořil svět; tohoto dne také Ježíš Kristus, náš Spasitel, vstal z mrtvých.“ (Justin Martyr, Apologie I., 67)

2175. Neděle se jasně liší od soboty, po níž časově každý týden následuje, a nahrazuje pro křesťany její obřadní předpis. V Kristově Veliké noci (pascha) dovršuje duchovní náplň hebrejské soboty a ohlašuje věčné odpočinutí člověka v Bohu. Vždyť bohoslužba zákona připravovala na Kristovo tajemství a to, co se v ní konalo, bylo předobrazem poukazujícím na Krista: „Ti, kteří žili ve starém řádu věcí, se obrátili k nové naději a nehleděli už k sobotě, ale žili podle neděle, dne Páně, v němž je náš život posvěcen skrze milost Pána a jeho smrt.“(Ignác z Antiochie, List Magnicejským, 9,1)

2176. Slavení neděle uskutečňuje mravní předpis přirozeně vepsaný do lidského srdce: „vzdávat Bohu vnější, viditelnou, veřejnou a pravidelnou úctu na památku jeho všeobecného dobrodiní vůči lidem“ (T. Akvinský, Summa theologiae, II-II, 122,4). Nedělní bohoslužba je splněním mravního přikázání Starého zákona, od nějž přebírá rytmus a ducha tím, že každý týden oslavuje Stvořitele a Vykupitele svého lidu.

Je zajímavé, že když si otevřete český katechismus v na stranách 534-535, zjistíte, že se na levé stránce nachází články 2168-217, zatímco na pravé stránce články 2174-2176. Tak může každý vidět na levé stránce Boží zjevení ohledně soboty v Bibli, zatímco na pravé straně katolickou tradici, jež ve své podstatě ruší přikázání o sobotě a nahrazuje jej přikázání o neděli prostřednictvím církevních otců. Každý si tedy může vybrat, komu bude věřit, zda Bohu, nebo tradici…

Samozřejmě zachovávání soboty nás nespasí ani neochrání před Božím soudem při posledních událostech. Pohleďme na ty, kteří zachovávali sobotu, ale přibily Syna Božího na kříž. Zachovávání soboty není nejdůležitější přikázání z Bible (Mt 22,34-40). Do nebeského království se dostanou ti, kteří mají na čele jméno Boží (čelo = myšlení, viz výše, jméno = charakter viz komentář ke Zj 2,13), tedy charakter Kristův. V posledních zkouškách vytrvají jen ti, kdo nejen *zachovávají Boží přikázání*, ale mají *Ježíšovu víru* [Zj 14,12] *Ne všichni vyznavači, kteří zachovávají sobotu, budou zapečetěni. Mezi nimi jsou mnozí, kteří dokonce přinášejí jiným pravdu a sami však neobdrží Boží pečeť na svá čela. Dostalo se jim mnoho světla, znali Mistrovou vůli, rozuměli všem podrobnostem naší víry, ale nevykazovali tomu odpovídající skutky. Ti, kteří byli tak obeznámeni s proroctvím a s poklady božské moudrosti, měli uvést v život svou víru. Bývali by museli vést svou domácnost tak příkladně, aby svým dobře spořádaným životem mohli světu ukázat vliv pravdy na lidská srdce.*

Jim však chyběla horlivost a zbožnost a proto nedosáhli vysokého stavu víry. Takto způsobili, že také jiní byli spokojeni se svým stavem. Lidé omezené schopnosti úsudku nevidí vždycky, že se bez odporu vydávají v nebezpečí, vezmou-li si za vzor ty, kteří jim tak často otvírali poklady Slova Božího. Ježíš je tím jediným pravým vzorem. Každý musí nyní na kolenou před Bohem s pokorným, učenlivým srdcem dítěte prozkoumat Bibli, chce-li vědět, co Pán od něho žádá. Kdyby měl kazatel kdovíjak vysoké postavení a byl obdařený milostí Boží, jestliže zanedbá kráčet v Bohem mu daném světle, jestliže se odmítne učit jako malé dítě, vstoupí na cestu temnoty a satanových podvodů a druhé povede toutéž cestou. [5T 213-214]

Věrnost, zbožnost a čistota charakteru jsou nutnou podmínkou pro spasení a zapečetění pro dobu konce. ***Pečetí živého Boha budou poznamenáni pouze ti, kteří se svými charaktery podobají Kristu.*** [7BC 970] *Můžeme mluvit o požehnáních Ducha svatého, ale dokud se nepřipravíme na jeho přijetí, co jsou nám platné naše skutky? Snažíme se ze všech svých sil dosáhnout postavy mužů a žen v Kristu? Usilujeme o jeho plnost, jdeme stále k cíli, který je před námi – dokonalost jeho charakteru? Když lid Páně dosáhne tohoto cíle, budou zapečetěni na svých čelech. Naplněni Duchem budou dokonalí v Kristu a zapisující anděl prohlásí: „Je dokonáno.“* [6BC 1118]

Zapečeťování probíhá právě nyní. *Satan nyní, v době zapečeťování, zkouší všelijakou lest, aby mysl lidu Božího odvrátil od přítomné pravdy a způsobil jeho klopýtnutí.* [EW 43] Pro nás existuje v těch věcech *velké nebezpečí, protože když je mysl naplněna jinými věcmi, je do ní znemožněn vstup přítomné pravdě a na našem čele už není místo pro pečeť živého Boha* [EW 58]

Polarizace lidí buď k věrnosti vůči Bohu, nebo naopak k odmítnutí Boha (= zapečeťování) probíhá právě v této době a bude pokračovat. Lidé budou tříbeni na jednu, nebo na druhou stranu. *Začalo mocné tříbení a bude pokračovat, a všichni, kteří nejsou ochotni neohroženě a rozhodně se zastávat pravdy a přinášet Bohu a Jeho dílu oběti, budou vytříbeni ven.* [EW 50]

Nyní je čas přípravy. Pečeť Boží nikdy nebude umístěna na čelo nečistého muže nebo ženy. Nebude nikdy umístěna na čelo ambiciózního muže nebo ženy milujícího svět. Nebude nikdy umístěna na čelo muže nebo ženy s falešnými jazyky nebo nečestnými srdci. Všichni, kteří získají pečeť, musí být bez poskvrny – kandidáti pro nebe. Běžte kupředu, mí bratři a sestry. V tuto chvíli mohu o těchto věcech psát jenom stručně, ale jen chci obrátit vaši pozornost na nutnost přípravy. Hledejte sami v Písmu, abyste mohli pochopit strašnou vážnost přítomné hodiny. [5T 216]

Stejně tak, jako je lid Boží zapečetěn na svých čelech – není to znamení nebo pečeť, která je viditelná, ale je to upevnění v pravdě jak intelektuálně, tak duchovně, takže se zapečetěnými nemůže být pohnuto – budou připraveni na tříbení a tehdy to přijde. Ve skutečnosti to už začalo; soudy Boží nyní navštěvují zemi, varují nás, abychom znali Jeho příchod. [4BC 1161] Poslední generace věřících tedy dosahuje *Ježíšovy víry* (Zj 14,12).

Jak ale chápat toto zapečeťování před druhým příchodem ve vztahu k sobotnímu dni? Ellen White jasně píše, že v budoucnu přijde doba, kdy se bude na zachovávání soboty takříkajíc lámat chleba. V této době momentálně ještě nežijeme, ale v médiích vidíme tu a tam určitou stupňující polarizaci, která pomalu ale jistě vede k vyhrocení otázky soboty a neděle: *Náš lid byl považován za příliš bezvýznamný, aby stál za povšimnutí; nadejde však změna. V křesťanském světě je nyní hnutí, které nezbytně přivede do popředí lid zachovávající přikázání. Boží pravda je neustále podvracena teoriemi a falešnými naukami lidského původu. Formují se hnutí na zotročení svědomí těch, kteří chtějí být věrní Bohu. Zákonodárné moci budou proti Božímu lidu. Každá duše bude zkoušena. Ó, kéž bychom jako lid byli moudří a slovem i příkladem předávali tuto moudrost svým dětem! Každý bod naší víry je důkladně prozkoumáván a nebudeme-li pilnými biblickými žáky, utvrzenými, upevněnými a ustálenými, důvody moudrých lidí světa nás odvedou.* [5T 546]

Křesťané v minulých dobách však zachovávali neděli v domnění, že tím zachovávají Biblickou sobotu. I dnes jsou ještě v každé církvi, římskokatolickou církev nevyjímaje, opravdoví křesťané, kteří upřímně věří, že neděle je Bohem ustanovený den odpočinku. Bůh přijímá jejich upřímnost a poctivost. Když však bude zachovávání neděle přikázáno zákonem a svět bude seznámen s tím, co je to sobota - pravý den odpočinku, pak bude každý, kdo přestoupí Boží přikázání a bude poslouchat příkazy vydané Římem, uctívat papežství více než Boha. Bude uctívat římskou autoritu a moc, která vynutila zachovávání neděle, nařízené Římem. Bude uctívat šelmu a její sochu. Když lidé odmítnou ustanovení - o němž Bůh prohlásil, že je znamením jeho moci - a budou místo něho uctívat to, co Řím považuje za znamení své svrchovanosti, přijmou tím znak oddanosti šelmě - „cejch šelmy". Teprve až bude tato otázka lidem jasně vyložena a až lidé budou postaveni před volbu mezi Božími přikázáními a lidskými příkazy, tehdy ti, kdo přijmou lidskou autoritu, dostanou „znamení šelmy" [GC 449]

Bůh má dítky, které ještě sobotu nepoznaly a ji nezachovávají. Ony světlo o tom nezavrhly. Na počátku doby soužení budeme naplněni Duchem svatým tak, že vyjdeme a sobotu budeme zvěstovat ještě plněji. To rozzuří církve i adventisty podle jména, protože nebudou moci vyvrátit pravdu o sobotě. V té době všichni vyvolení Boží jasně uvidí, že jsme měli pravdu a vyjdou a vytrpí s námi pronásledování. [EW 33]

Někteří křesťané ale odmítají, že zapečeťování se týká soboty, protože v Bibli je Boží pečeť spojována na dvou místech s Duchem svatým, bez narážky na svatý den:

On nás také zapečetil a do našich srdcí dal Ducha jako závdavek. [2. Kor 1,22]

V něm i vy, když jste uslyšeli slovo pravdy, evangelium své záchrany, a když jste uvěřili, v něm jste byli zapečetěni zaslíbeným Duchem Svatým, [Ef 1,13]

A nezarmucujte Ducha Svatého Božího, jímž jste byli zapečetěni ke dni vykoupení. [Ef 4,30]

Ale je zjevné, že přijetí pečeti Ducha svatého jako Boží pečeti a zapečeťování na konci dnů ve Zj 7,2-4 není identická událost (i když spolu jistě souvisí). Ve Zj 7,2-4 totiž mají být zapečetěni lidé, co již slouží Bohu (a tedy již dávno uvěřili a přijali Ducha svatého jako pečeť).

Zapečeťování, které právě probíhá, ale brzy skončí a bude na celou zemi vylito sedm posledních ran. O těch, kteří nebyli zakořeněni v pravdě, čteme: *Satan se je pokoušel vším svým uměním držet tam, kde byli, až zapečeťování pomine a přikrývka nad lidem Božím bude rozprostřena, kdežto oni zůstanou vně a bez ochrany budou vydáni hněvu Božímu v sedmi posledních ranách. Bůh začal tuto přikrývku rozprostírat nad svým lidem a ona bude brzy rozprostřena nad všemi těmi, kteří v den boje mají mít ochranu. Bůh mocně působí ve prospěch svého lidu, ale satanu je rovněž dovoleno pracovat.*

Viděla jsem, že tajemných znamení, divů a nepravých reformací přibývá a ještě se budou rozšiřovat. Reformace, které jsem viděla, nebyly žádnými reformacemi od bludu k pravdě. Můj doprovázející anděl mi poručil, abych se dívala, je-li pociťováno totéž vědomí odpovědnosti za hříšníky, jako dříve. Když jsem se pozorně dívala, tak jsem u nich nepozorovala to břímě starosti o hříšníky, neboť pro ně již pominula doba ke spasení. [EW 44-45]

7,4-8

4A slyšel jsem počet označených: sto čtyřicet čtyři tisíce ze všech kmenů synů Izraele. 5Z kmene Juda je označeno dvanáct tisíc, z kmene Rúben dvanáct tisíc, z kmene Gád dvanáct tisíc. 6Z kmene Ašer dvanáct tisíc, z kmene Neftalí dvanáct tisíc, z kmene Manases dvanáct tisíc. 7Z kmene Šimeón dvanáct tisíc, z kmene Lévi dvanáct tisíc, z kmene Isachar dvanáct tisíc. 8Z kmene Zabulón dvanáct tisíc, z kmene Josef dvanáct tisíc a z kmene Benjamín je označeno dvanáct tisíc.

A těchto věrných bylo, jak slyšel apoštol, přesně 144 000. Nejedná se samozřejmě o přesný počet, ačkoliv i dnes někteří křesťané věří, že ve Zjevení, v knize napěchovanou symbolickými věcmi, bytostmi a čísly, zrovna na tomto místě se jedná o skutečnou hodnotu. Číslo 144 000 většinou rozdělujeme na 12x12x1000. Jedná se tedy o veliké množství lidí patřící k úplnému království (viz níže dvanáct, tisíc, násobky čísel). Je zajímavé, že hebrejské slovo pro tisíc, *elef*, se dá přeložit také jako kmen, dav, klan nebo dokonce *vojenský pluk*. Těch 144.000 byli všichni zapečetěni a dokonale sjednoceni. Na jejich čelech bylo napsáno: Bůh, Nový Jeruzalém a nádherná hvězda, která obsahovala Ježíšovo nové jméno. [EW 15]

Dvanáct kmenů (Zj 7,5-8) židovského národa také vnímáme z Biblického pohledu, kde pravý žid není příslušník Abahamova potomstva, ale ten, kdo se stal věrným Bohu:
Neboť pravý Žid není ten, kdo je jím navenek, a pravá obřízka není ta, která je zjevná na těle; 29ale pravý Žid je ten, kdo je Židem uvnitř, a pravá obřízka je obřízka srdce Duchem, nikoli literou. Ten má chválu ne od lidí, nýbrž od Boha. [Ř 2,28-29]
A jestliže jste Kristovi, jste símě Abrahamovo, dědicové podle zaslíbení. [Gal 3,29]
Naopak židé, kteří se staví proti Bohu, sice „…o sobě říkají, že jsou Židé, a nejsou, ale lžou [Zj 3,9]

Chápat text doslova je více než problematické. Víme, že v době apoštola Jana už dávno neexistovalo dvanáct kmenů, zůstali už jen kmeny Juda, Benjamín a Levi. Také máme uveden jak kmen Josef, který patřil ke dvanácti Izraelským kmenům, tak i kmenové Manases a Neftalí (kteří pochází z Josefových synů), kteří ale k těmto kmenům nepatřili.

I když tedy dva kmeny "přebývají", je kmenů ve Zjevení přesně dvanáct, protože dva kmeny jsou vynechány: chybí kmen Dan, pravděpodobně proto, že se jako první kmen přiklonil k modloslužbě, a to jak v době soudců (Sd 18,27-32), tak i v dobách královských (1. Král 12,18-31). Podobně chybí i kmen Efraim, který se stal ve SZ představitel Severního království (2. Par 27,5; Jer 7,15), které tak brzy po rozdělení království Izraele přiklonil také k modloslužbě (2. Par 30,1-10; Oz 4,17; 8,11; 12,14). Oba dva kmeny jsou vynechány patrně záměrně, chce se tím říct, že Boží lid na konci času neodpadl od víry a nedopouští se modloslužebnictví.

Významy (překlady) těchto dvanácti jmen, jak jdou chronologicky po sobě, patrně také na něco naráží:

Juda = Nechť je Bůh oslaven
Ruben= ejhle, syn
Gád = štěstí
Ašer = šťastný
Neftalí = můj boj
Manases = který dává zapomenutí
Šimeon = vyslyšení
Levi = připojení
Isachar = stát se mzdou (za mzdu najatý), přináší odměnu
Zabulon = vyvýšený, zůstávající
Josef = Ten, kdo bude pokračovat, ať přidá, pokračuje
Benjamin = milovaný syn, syn štěstí, syn pravice

A tak těchto dvanáct jmen můžeme přeložit přibližně takto: *Nechť je Bůh oslaven hle, synové štěstí, radosti! Můj boj dává zapomenutí vyslyšeným. Připojení přinesou odměnu vyvýšeným, (kterým) Hospodin přidá syny radosti.*

Dvanáct. Představuje symbolický počet Božího lidu v různých dobách Biblických dějin:
Kamenů bude podle jmen Izraelových synů, dvanáct, podle jejich jmen; jako pečetní nápis bude každý podle svého jména pro dvanáct kmenů. Ex 28,21
Když nastal den, zavolal své učedníky a vybral z nich dvanáct, které také pojmenoval apoštoly Lk 6,13
Ježíš jim řekl: „Amen, pravím vám, až se Syn člověka při obnovení všech věcí posadí na trůn své slávy, usednete také vy, kteří jste mne následovali, na dvanáct trůnů a budete soudit dvanáct kmenů Izraele. Mt 19,28
Jakub, otrok Boží a Pána Ježíše Krista, posílá pozdrav dvanácti kmenům, které jsou v rozptýlení.“ Jak 1,1
Má velikou a vysokou hradbu, má dvanáct bran a na těch branách dvanáct andělů a napsaná jména, která jsou jmény dvanácti kmenů synů Izraele. Zj 21,12

Tisíc. Tuto číslici používali židé k vyjádření velkého množství:
ale prokazuji milosrdenství tisícům těch, kdo mne milují a zachovávají mé příkazy. Ex 20,16
Z nejmenšího vzejde tisíc a z nejnepatrnějšího mocný národ. Iz 60,22
Navěky pamatuje na svou smlouvu, na slovo, které přikázal tisíci pokolení. Ž 105,8
Vždyť tisíc let je v tvých očích jako včerejší den, který pominul, či jako noční hlídka. Ž 90,4

Násobky čísel. Obvykle mají zesílit (umocnit, dát důraz na úplnost) myšlenku dané číslice:
Jestliže Kain bude pomstěn sedminásobně, Lámech sedmdesátisedminásobně. Gn 4,24
Radující se ženy zpívaly: Saul pobil své tisíce a David své desetitisíce. 1. Sam 18,7
Božích vozů jsou desetitisíce, tisíce tisíců. Panovník je na nich -- ve svatosti jako na Sínaji Ž 68,18
Ježíš mu řekl: „Pravím ti, ne sedmkrát, ale až sedmdesátkrát sedmkrát." Mt 18,22
I uviděl jsem a uslyšel jsem hlas mnoha andělů okolo trůnu a těch živých bytostí a těch starších, jejich počet byl desetitisíce desetitisíců a tisíce tisíců, Zj 5,11

To je ostatně myšlenka právě celé mezihry, kdy se ke 144 000 věrných (Zj 7,4-8), kteří prošli velkými boji a jistě i usilovnými modlitbami (Zj 7,13-14) přidávají k zástupu před trůnem (Zj 7,9) a vzniká tak velký zástup. Společně pak v radosti a štěstí oslavují Hospodina (Zj 7,10). Tak se splní prosba pronesená mučedníky z páté pečetě (Zj 6,10-11).

Pak zazněla Ježíšova stříbrná trubka, když On sestoupil na oblace, zahalen do plamenů ohně. Upřeně pohleděl na hroby zesnulých svatých, potom pozdvihl své oči i ruce k nebi a zvolal: "Prociťte! Prociťte! Prociťte! - vy, kteří spíte v prachu země a povstaňte!" Potom nastalo veliké zemětřesení, hroby se otvíraly a mrtvi z nich vyšli oděni nesmrtelnosti. Když těch 144.000 poznali své přátele, které jim smrt odňala, zvolali: "Haleluja" a v téže chvíli jsme byli proměněni a byli jsme vzati vstříc Pánu do vzduchu. EW 16

Někteří vykladači ale vidí ve 144 000 a velikém zástupu jednu a tutéž skupinu lidí. Jako důvod uvádí přirozenou posloupnost kapitoly a princip slyšel jsem-viděl jsem (viz Principy výkladu: 1.8 Slyšel jsem-viděl jsem). Problém je v tom, že Jan USLYŠEL *počet označených: sto čtyřicet čtyři tisíce ze všech kmenů synů Izraele., zatímco pak VIDÍ veliký zástup, který nikdo nemohl spočítat, ze všech národů, kmenů, jazyků a z každého lidu.* Jeden zástup je tedy v počtu 144 000, druhý zástup by nikdo nemohl spočítat; jeden zástup je tvořen z kmenů Izraele, druhý pochází ze všech národů, kmenů, jazyků a lidu. Patrně se tedy nejedná o jednu a tutéž skupinu lidí, ačkoliv by na to poukazoval princip slyšel jsem-viděl jsem.

O těchto 144 000 víme, že prošli utrpením (Zj 7,3), zachovávají sobotu (zapečetění (Zj 7,4), následují Beránka kamkoli jde a žijí čistým životem (Zj 14,3-4). V šesté pečeti zkrátka obstojí pouze ti, co mají pečeť Boží…

Mezi tento počet lidí patří jistě lidé, kteří budou žít v budoucnu při zapečetování na sklonku času: *Žijící svatí v počtu 144 000 poznali a porozuměli onomu hlasu, zatímco bezbožní mysleli, že to byl hrom a nějaké zemětřesení.* EW 15 My se samozřejmě máme snažit, abychom se do této skupiny dostali: *Kéž usilujeme se vší síly, aby nás dal Bůh mezi sto čtyřicet čtyři tisíc. A kéž uděláme vše co můžeme, abychom pomohli ostatním získat nebesa. Máme mít intenzivní zájem v Kristu Ježíši, protože On je naším Spasitelem.* RH 9.3.1095

Zdá se ale, že do této kategorie patří mnohem víc lidí. V jednom dopise čteme: *Viděla jsem, že Tvá žena byla zapečetěna a že na Boží pokyn povstane a bude mezi 144 000 spravedlivými. Viděla jsem, že není třeba, abychom pro ní truchlili. V době zkoušky bude odpočívat a my můžeme oplakávat jen svou ztrátu, která nás připravila o její přítomnost.* Dopis 10,1850

Takže k těm 144 000 patří jak lidé z poslední doby, tak i dřívější, ale pravděpodobně (!) ne věrní lidé od Adama po druhý příchod, které Jan označil jako *veliký zástup* (Zj 7,9). Jedná se patrně o lidi, kteří na zemi žili a budou žít od roku 1844 až po Kristův příchod (viz studium Zj 14,13; *zvláštní vzkříšení*).

Celá mezihra, včetně zmínky o 144 000 (Zj 7,1-8) je vlastně odpovědí na truchlící Boží lid z páté pečeti (Zj 6,10-11). Když se těchto 144 000 připojuje k ostatním, naplní se jejich počet (Zj 6,11!). Zdá se, že právě na tento okamžik odkazoval i apoštol Pavel, když napsal: *Nechci totiž, bratři, abyste nevěděli o tomto tajemství -- abyste nebyli moudří sami u sebe -- že část Izraele se zatvrdila, dokud nevejde plnost pohanů. Bude však zachráněn celý Izrael, jak je napsáno: ‚Ze Siónu přijde Vysvoboditel, odvrátí od Jákoba bezbožnosti;* Ř 11,25-26

Víc tuto otázku rozpitvávat nebudeme. *Není Boží vůlí, aby se vedly spory o otázkách, které lidem duchovně nepomohou, například: Kdo bude v počtu sto čtyřicet čtyři tisíc? Tyto jednotlivé pravdy, budou v krátké době a bez dalších otázek vědět ti, kteří budou Bohem vyvolení.* MS 26, 1901

7,9-14

9Potom jsem uviděl, a hle, veliký zástup, který nikdo nemohl spočítat, ze všech národů, kmenů, jazyků a z každého lidu, jak stojí před trůnem a před Beránkem, oblečeni v bílá roucha, palmové ratolesti v rukou, 10a volají velikým hlasem: „Záchrana náleží našemu Bohu, tomu, který sedí na trůnu, a Beránkovi.“ 11A všichni andělé stáli kolem trůnu, kolem starších i těch čtyř živých bytostí, a padli před trůnem na tvář a poklonili se Bohu 12se slovy: „Amen! Dobrořečení a sláva, moudrost i vděčnost, úcta a moc i síla náleží našemu Bohu na věky věků. Amen. “ 13Jeden z těch starších na mne promluvil: „Kdo jsou a odkud přišli tito, kteří jsou oblečeni v bílá roucha?“ 14Řekl jsem mu: „Můj pane, ty to víš.“ A on mi řekl: „To jsou ti, kteří přicházejí z velikého soužení a svá roucha vyprali a vybílili v krvi Beránkově.

Apoštol znovu pohlédne do nebe a před Beránkovým trůnem spatří nesčíslný zástup oděných v bílá roucha (Zj 7,9); nejedná se o tetnýž zástup jako 144 000 (viz studium Zj 7,4-8), ale patrně o

Patrně se ale jedná o lid, který vznikne spojením lidí z páté pečetě (tedy lidé, co umřeli v dějinách, častokrát v boji víry, patrně již od Adamových potomků po poslední dobu) se 144 000 tisíci (viz studium Zj 7,4-8). Jsou to zkrátka všichni lidé, kteří přicházejí z velikého soužení a svá *roucha vyprali a vybílili v krvi Beránkově* (Zj 7,14). Po tomto shledání nastává velkolepá bohoslužba:

Onen vítězný zástup, s písněmi vítězství a s korunami a harfami, prošel ohnivou pecí pozemského soužení, kdy byla rozpálená a nesmírně rozžhavená. Přicházejí z bídy, z hladu a trýzně, z hlubokého sebezapření a hořkého zklamání. Nyní na ně pohleďte jako na vítěze, kteří již nejsou zbědovaní, již se nenacházejí v utrpení a strádání, nejsou pro Krista všemi lidmi nenáviděni. Pohleďte na jejich nebeská roucha - bílá a zářící, bohatší než jakékoliv královské roucho. Vírou pohleďte na jejich ozdobené koruny, takový diadém vskutku nikdy nezdobil čelo žádného pozemského panovníka.

Naslouchejte jejich hlasům, když hlasitě zpívají hosanna a mávají vítěznými palmovými ratolestmi. Nádherná hudba naplňuje nebesa, jak jejich hlasy pějí tato slova: "Hoden, hoden je Beránek zabitý a navždy znovu vzkříšený. Spasení Bohu našemu, sedícímu na trůnu a Beránkovi." A andělský zástup - andělé a archandělé, zašťitující cherub a slavný serafín jakoby ozvěnou opakují refrén oné radostné, vítězné písně, říkouce: "Amen. Požehnání, a sláva, a moudrost, a díků činění, a čest, a moc, i síla Bohu našemu na věky věků. Amen." Zj 7,12 Mar 329

Byl poslušen všech přikázání Svého Otce. Nešlechetnost naplnila zemi, kterou její obyvatelé poskvrnili. Posvátná návrší pozemských mocností byla pošpiněna mravní zkázou a nízkým modloslužebnictvím, ale nadešel čas, kdy spravedlnost obdrží palmu vítězství. Ti, které svět považoval za slabé a nehodné, ti, kteří byli bezbranní proti krutosti lidí, budou korunováni jako slavní vítězové." (citace 7,9-17) Oni jsou před trůnem a radují se z neslunečné záře věčného dne, ne jako rozprášený, malý houf, snášející satanské vášně vzpurného světa, jenž vyjadřuje názory, učení a rady démonů.

Světští mistři nepravosti se pod satanovou vládou stali silnými a hroznými, ale Hospodin Bůh, který soudí Babylon je silný, Spravedliví se už nemusí obávat žádného násilí nebo podvodu, pokud jsou věrní a pravdomluvní. Kdosi mocnější než silný muž v plné zbroji je ustanovena, aby je chránil. Všechna síla, velikost a znamenitost charakteru bude dána těm, kteří věřili a bránili pravdu, kteří povstali a pevně hájili Boží zákony. Jiná nebeská bytost teď volá pevným hlasem, znějícím jako hudba: „Tito vyšli z velikého soužení. Chodili v ohnivé peci světa, mocně vytápěné vášněmi a rozmary lidí, kteří na nich vynucovali uctívání šelmy a jejího obrazu; kteří je nutili, aby byli nevěrni nebeskému Bohu.

„Přišli z hor, ze skal, jeskyň a doupat země, z jam, ze žalářů, z tajných shromáždění, z mučíren, z chatrčí, z podkrovních komůrek. Prošli těžkým trápením, hlubokým sebezapřením a zklamáním. Už více nemají být hříčkou a předmětem posměchu zlých lidí. Už nemají být dále ubozí a smutní v očích těch, kteří jimi pohrdají. „Sundejte z nich špinavá roucha, do nichž je zlí s radostí oblékali. Dejte jim proměnná roucha i bílá roucha spravedlnosti a na jejich hlavy posaďte pěkné čepice."

Byli oblečeni v bohatší oděv, než kdy nosily, pozemské bytosti. Byli korunováni čelenkami slávy, takovými, jaké lidské bytosti nikdy neviděly. Už jsou pryč dny utrpení, výčitek, strádání, hladu a také pláče. Potom se dají do hlasitého, čistého a lahodného zpěvu a hudby. Mávají palmovými ratolestmi vítězství a volají: "Záchrana náleží našemu Bohu, tomu, který sedí na trůnu, a Beránkovi." Zj 7,10

Ach, kéž nás Bůh obdaří svým Duchem a posilní nás svou silou! V ten velký den nejvyššího a konečného vítězství se pozná, že spravedliví jsou silní, a že špatnost ve všech svých podobách a se vší svou pýchou se zhroutila. Přidržíme se pevně Ježíše, budeme Mu důvěřovat, budeme hledat Jeho milost a Jeho velkou spásu. Musíme se skrýt v Ježíši, neboť On je ochrana před bouří jistá pomoc v čase soužení. Letter 6, 1884

A tento zástup v rukou drží palmové ratolesti (Zj 7,9) které odkazují na radost z toho, že se Kristus stává králem svého lidu: *Vzali palmové ratolesti, vyšli mu vstříc a volali: „Hosanna, požehnaný, jenž přichází ve jménu Pána, král Izraele." Jan 12,13* Palmové ratolesti jsou v Bibli také spojovány se svátkem stánků (Lv 23,34-44 Neh 8,15-17; srov. 7,15), při kterém si židé připomínali, jak jejich otce Hospodin vedl po 40 let pouští. Tento svátek samozřejmě symbolicky odkazuje na život v nebeském království.

A tento zástup prošel velkým soužením. Řecké slovo *ochlos*, přeložené ve Zj 7,9 jako *zástup*, se dá přeložit také jako *armáda*. Navíc podle Makabejských knih bílá roucha a palmy hrály roli při vítězných oslavách po vyhrané bitvě:

„Dvacátého třetího dne, druhého měsíce roku stého sedmdesátého prvního vešel do něho s chválami a s palmovými ratolestmi za zvuku citer, cymbálů a harf, s chvalozpěvy a písněmi, protože byl potřen veliký nepřítel uprostřed Izraele." (1. Makabejská 13,51)

Nebo při přípravě k boji ("vojenská přehlídka," která měla motivovat k úspěšnému boji):

„Sám Makabejský první se chopil zbraně a povzbuzoval ostatní, aby s ním čelili nebezpečí a přispěchali svým bratřím na pomoc. Odhodlaně se s ním vydali na cestu. Když byli ještě před Jeruzalémem, zjevil se jim v čele jako vůdce jezdec v bílém odění, třímající zlatou zbraň. Všichni společně velebili milosrdného Boha, a tak je to na duši povzbudilo, že byli odhodláni porazit nejen lidi, ale i nejdivočejší šelmy, a rozmetat i železné hradby. Postupovali ve spořádaném šiku vedeni svým nebeským spolubojovníkem, neboť se nad nimi slitoval Hospodin." (2. Makabejská 11,7-10)

Bílé roucho, které mají na sobě oblečené, je znamením jejich posvěceného zbožného života, který pramenil z víry. *Podobenství z 22. kapitoly Matoušova evangelia také používá obrazu svatby a zřetelně ukazuje, že vyšetřovací soud probíhá před svatební hostinou. Před svatbou vchází král, aby si prohlédl stolovníky, zda si všichni oblékli svatební roucho, neposkvrněné roucho povahy omyté a očištěné krví Beránka (Mt 22,11; Zj 7,14). Kdo si neoblékne takový šat, bude ze svatební hostiny vyloučen. Král však přijme všechny, které při vyšetřování najde oblečené ve svatebním šatu a uzná je za hodné, aby vstoupili do jeho království a usedli s ním na jeho trůnu. Toto zkoumání povahy, zjišťování, kdo je připraven pro Boží království, je vyšetřovací soud, závěrečný úkon v nebeské svatyni. GC 428*

Ale zatímco úzkost zachvátila věrné a upřímné, kteří nechtěli uctívat šelmu nebo její obraz, ani přijmout a ctít modlu soboty, kdosi zvolal: „Podívejte se vzhůru! Podívejte se vzhůru!“ Oči všech pohlédly vzhůru. Nebesa se zdála oddělena jako když se smotává svitek, a jako kdysi si Štěpán hleděl do nebes, tak jsme hleděli i my. Posměváčkové nás popichovali a chlubili se tím, co nám zamýšlejí udělat, budeme-li dál neústupně lpět na své víře. Ale teď jsme je ani nevnímali. Hleděli jsme na výjev, který zastiňoval všechno ostatní.

Tam stál odhalený Boží trůn. Kolem bylo deseti tisíckrát deset tisíc a tisíce tisíců a hned stáli mučedníci. Mezi tímto množstvím jsem viděla právě ty, kteří byli docela nedávno v tak žalostné chudobě, jakou svět nezná, jakou nenávidí a opovrhuje jí.

Nějaký hlas řekl: „Ježíš, který sedí na trůně, tolik miloval člověka, že dal svůj život jako oběť, aby ho vykoupil z moci satanovy a povýšil ho ke svému trůnu. On, který má nejvyšší moc, největší vliv na nebi i na zemi, On jemuž je každá duše zavázána za každou laskavost, kterou přijala, byl za svého života tichý a pokorný, svatý, nevinný a neposkvrněný.

V této scenerii vidíme, jak se vykoupení pozdraví s těmi, kdo je přivedli ke Spasiteli a všichni se spojí v chvále Toho, jež zemřel, aby lidské bytosti mohly mít život, který se měří životem Božím. Boj je skončen. Skončilo soužení, skončil zápas. Vítězný zpěv naplní nebesa, když vykoupení zapějí radostnou píseň: Hoden, hoden je Beránek, který byl zabit a opět žije jako vítězný Přemožitel. [AA 602]

V tomto životě jsme vystaveni těžkým zkouškám a musíme přinášet velké oběti, ale Kristův pokoj je nám odměnou. Nacházíme dnes tak málo sebezapírání, tak málo ochoty trpět pro Krista, že kříž téměř zcela upadl v zapomenutí. Chceme-li jako vítězové sedět na Jeho trůnu, pak musíme také být účastníky Jeho utrpení. Dokud si volíme lehkou cestu uspokojení sami se sebou a bojíme se sebezapírání, nestane se naše víra nikdy pevnou a my nejsme sto okusit ani Ježíšův pokoj, ani radost, která přichází z vědomě získaného vítězství. Nejvznešenější ze zástupu vykoupených, kteří stojí v bílém rouchu před trůnem Božím a Beránkovým, byli zkoušeni v boji přemáhání, protože přišli z velikého soužení. Ti, kteří raději ustupují okolnostem, místo aby se účastnili tohoto boje, nebudou vědět, jak mají obstát v onen den, kdy se každá duše octne v úzkosti. Ani Noe, Job a Daniel by nemohli zachránit syna nebo dceru, neboť každý bude zachraňovat svou spravedlností jen svou vlastní duši.

Nikdo nesmí říci, že jeho případ je beznadějný, že on nemůže vést život křesťana. O každého člověka je Kristovou smrtí dalekosáhle předem postaráno. V době nouze je Ježíš naším všudypřítomným pomocníkem. Volej jen k němu ve víře, on zaslíbil, že tvé prosby uslyší a zodpoví. [5T 215]

Všichni, kdo vstoupí nebeskými branami, půjdou tam jako vítězi. Když se vykoupení shromáždí kolem Božího trůnu s palmami ve svých rukou a korunami na svých hlavách, bude známé, jaké vítězství získali. Bude jasné, jakou mocí satan ovlivňoval jejich mysl, jak k sobě připoutal ty, kteří si lichotili, že konají Boží vůli. Tak bude zřejmé, že jeho moci a úskočnosti nebylo lze úspěšně odolávat bez úsilí umocněného Boží pomocí. Člověk musí také vítězit nad sebou; jeho povaha, sklony a duch musí být podřízeny Boží vůli. Avšak spravedlnost a síla Kristova stačí pro všechny, kteří se dožadují Jeho zásluh. [5T 384]

Pravé štěstí nám nezaručí bohatství ani rozumové schopnosti, ale pravá mravní hodnota a smysl vykonané povinnosti. Můžete získat odměnu vítěze a stát před Kristovým trůnem, abyste vzdávali chválu v den, kdy shromáždí své svaté, ale vaše roucha musí být očištěna v Beránkově krvi a láska vás musí přikrýt jako roucho a vy musíte být nalezeni bez poskvrny a bez nečistoty. [4T 125]

Celá tato skupina (Zj 7,9-17) je vlastně přímou odpovědí na otázku nevěřících lidí ze šesté kapitoly: *„Neboť přišel veliký den jejich hněvu; kdo bude moci obstát?“* [Zj 6,17] Máme tedy na výběr: buď odmítneme Boha a Jeho nabídku milosti, a bude pro nás druhý příchod znamenat zoufalství (Zj 6,16-17), anebo budeme stát v nebeském království jako spasený lid (Zj 7,9-17) *V těchto statích Písma jsme upozorňováni na dvě skupiny. Jedna se nechala oklamat a připojila se k těm, proti nimž Pán vede spor. Oni falešně vykládali poselství, které jim bylo posláno, a odívali se do roucha vlastní spravedlnosti. Hřích nebyl hříšným v jejich očích, faleš pokládali za pravdu a zavedli mnoho duší.* [9T 268]

7,15

15Proto jsou před Božím trůnem a slouží mu v jeho svatyni dnem i nocí; a ten, který sedí na trůnu, nad nimi roztáhne svůj stan.

Nastává krásná velkolepá bohoslužba, která každého strhává k mohutné oslavě Božího vítězství (Zj 7,10). Podobně jako čtyři živé bytosti před trůnem (Zj 4,8) či levité ve svatyni - Boží lid zpívá a oslavuje dnem i nocí svého Boha (srov. 1. Par 9,33). Šestá pečeť tedy končí popisem nádherné scény, kdy se vykoupení lidé přidají k nebeskému zástupu a budou společně dnem i nocí oslavovat Jeho jméno.

Tak se stane, že všichni budou přebývat v domě Božím. A tak bude Hospodin konečně přebývat uprostřed svého lidu (Ex 25,8) a roztáhne nad ním svůj stan. Stan většinou v Novém zákoně odkazuje na svatyni, tedy místo, kde přebývá Bůh (Zj 13,6; 21,3 (také Jan 1,14, kde je doslova napsáno, že Kristus "*stanoval" mezi námi*).

7,16-17

16Již nebudou hladovět ani žíznit, neublíží jim slunce ani jiný žár, 17neboť Beránek, který je uprostřed trůnu, je bude pást a povede je k pramenům vod života. A Bůh jim setře každou slzu z očí.“

Poslední slova zaslíbení odkazují ke dvou místům v Bibli. Podobné myšlenky nacházíme u popisu nebeského království, který obdrží věrný Boží lid: *A uslyšel jsem mocný hlas z trůnu, který řekl: Hle, Boží stánek s lidmi; bude přebývat s nimi a oni budou jeho lid, a sám Bůh bude s nimi a bude jejich Bohem. A Bůh setře každou slzu z jejich očí. A smrti již nebude, ani žalu ani křiku ani bolesti již nebude, neboť první věci pominuly.* Zj 21,3-4, a pak také v Žalmu 23:

Davidův žalm. Hospodin je můj pastýř, nebudu mít nedostatek. Dává mi uléhat na travnatých pastvinách, přivádí mě k vodě na místech odpočinku. Obnovuje mou duši, pro své jméno mě vodí po pravých stezkách. I kdybych šel údolím nejhlubší tmy, nebudu se bát zlého, neboť ty jsi se mnou. Tvé žezlo a tvá hůl mě potěšují. Připravuješ mi stůl před zraky mých nepřátel, mažeš mi hlavu olejem, můj kalich přetéká. Dobrota a milosrdenství mě budou jistě provázet po všechny dny mého života. Po dlouhé časy se budu vracet do Hospodinova domu. Ž 23

Slovo *Již* (řecké ἔτι = již více, již dále) by mohlo naznačovat, že si těmito nepříjemnostmi již prošli, ale nyní, v nebeském království je už nic takového nikdy v budoucnu nečeká. Museli sice podstoupit utrpení, ale podstupovali ho s tím, že po tomto utrpení už je čeká pouze radost a štěstí v nebi.

Také lidé, co se protivili Bohu, ale zakusí na konci času utrpení a bolest. Obě místa totiž krásně dokreslují myšlenky šesté pečeti, kde jsou představeny dvě skupiny lidí: ti, kteří budou při druhém příchodu zoufale volat: *Padněte na nás a skryjte nás před tváří toho, který sedí na trůnu, a před hněvem Beránka!* Zj 6,16 a pak ti, kteří budou oslavovat v nebi Hospodina a volat: *Záchrana náleží našemu Bohu, tomu, který sedí na trůnu, a Beránkovi.* Postavení lidí je převráceno: ti, kdo zakoušeli utrpení pronásledování, budou mít v nebi klid, zatímco ti, kteří prožívali na zemi bezstarostnost, jdou nyní k zahynutí...

Pozn. Když Ellen Whiteová popisuje znamení na nebi a na zemi (krvavý měsíc, zatmění slunce, padání hvězd, tedy období 1755-1833 po K. tj. šestá pečeť), píše: *Stav církve v uvedené době popisují slova Pána Ježíše zaznamenaná v knize Zjevení: "máš jméno, že žiješ, ale jsi mrtvý." Na adresu lidí, kteří se nechtějí dát vyrušit ze svého bezstarostného klidu, vyslovil vážné varování: "Neprobudíš-li se, přijdu jako zloděj, a nebudeš vědět, v kterou hodinu na tebe přijdu."* *Zj 3,1.3 GC 309-310* Verše Zj 3,1.3 patří církvi ve Filadelfii (1750-1900 po K.), takže 6. pečeť se překrývá s listem do Filadelfie.

Ostatní chronologické poznatky a souvislosti, ze kterých je tvořena tato tabulka, již byly předmětem našeho studia.

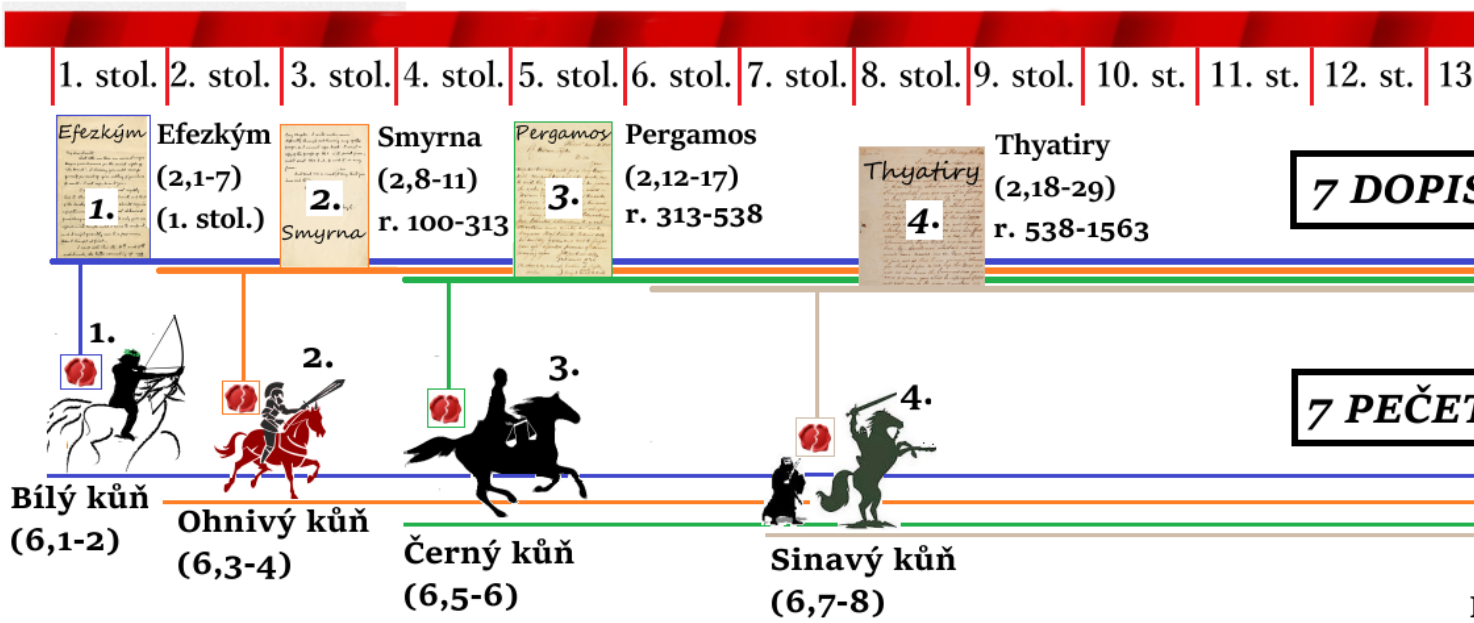

SEDM OBDOBÍ DĚJIN:

1. PŘÍCHOD EVANGELIA
2. SATANŮV BOJ PROTI LIDU BOŽÍMU
3. DUCHOVNÍ HLAD
4. TEMNÝ STŘEDOVĚK
5. VZESTUP AMERIKY
6. MULLERITSKÉ HNUTÍ
7. ZÁVĚREČNÉ UDÁLOSTI DĚJIN

POPIS NEBESKÉHO KRÁLOVSTVÍ

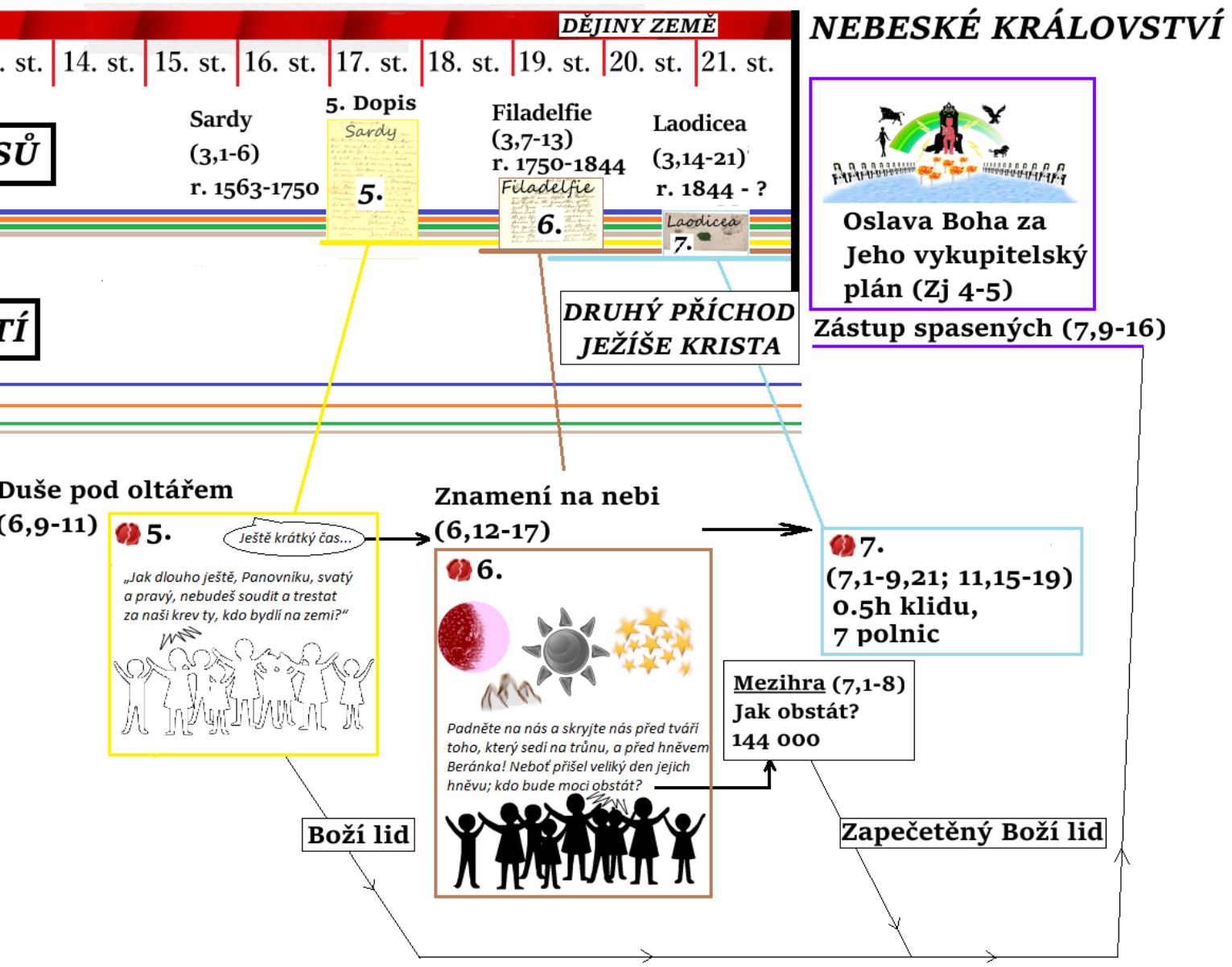
DĚJINY ZEMĚ
NEBESKÉ KRÁLOVSTVÍ
. st.
14. st.
15. st.
16. st.
17. st.
18. st.
19. st.
20. st.
21. st.
SŮ
TÍ
Sardy
(3,1-6)
r. 1563-1750
5. Dopis
Sardy
5.
Filadelfie
(3,7-13)
r. 1750-1844
Filadelfie
6.
Laodicea
(3,14-21)
r. 1844 - ?
Laodicea
7.
DRUHÝ PŘÍCHOD JEŽÍŠE KRISTA
Oslava Boha za Jeho vykupitelský plán (Zj 4-5)
Zástup spasených (7,9-16)
Duše pod oltářem
(6,9-11)
5.
Ještě krátký čas...
„Jak dlouho ještě, Panovníku, svatý a pravý, nebudeš soudit a trestat za naši krev ty, kdo bydlí na zemi?“
Znamení na nebi
(6,12-17)
6.
Padněte na nás a skryjte nás před tváří toho, který sedí na trůnu, a před hněvem Beránka! Neboť přišel veliký den jejich hněvu; kdo bude moci obstát?
7.
(7,1-9,21; 11,15-19)
0.5h klidu,
7 polnic
Mezihra (7,1-8)
Jak obstát?
144 000
Boží lid
Zapečetěný Boží lid

Vícenásobné naplnění šesti pečetí

U Ellen Whiteové se dovídáme o tom, že uvedené pečeti se ještě jednou naplní (viz Principy výkladu: 1.1 Vícenásobné naplnění proroctví). Ostatně, i kázání na hoře Olivecké (Mt 24), které je (jak jsme již studovali) "zhmotněno" v některých událostech v sedmi pečetích, má jedno bezprostřední naplnění (zničení Jeruzaléma), a pak ještě druhé naplnění (zničení země) na konci času. I v pečetích tedy můžeme vnímat historický rozměr pohrom, které přináší pečetě (viz předchozí studium), tak i nyní apokalyptický rozměr:

(Prvníč tyři pečetě) Na konci času znovu přijdou války, hlad, mor a smrt, jak je představují první čtyři pečeti. První čtyři pečetě se tedy mají znovu naplnit. *Stejného ducha, který je vyjádřen ve Zj 6,6-8, můžeme pozorovat i dnes. Historie se bude opakovat. To, co bylo, bude znovu. Tento duch bude působit, aby lidstvo popletl a zmátl. V každém národě, kmenu, jazyce a lidu bude neshoda, a ti, kteří neměli ducha následovat světlo, které Bůh dal prostřednictvím svých živých zjevení a ustanovených vyslanců, budou zmateni. Jejich úsudek odhalí slabost. V církvi bude vidět nepořádek a sváry.* Dopis 65, 1898

Moci nebeské se na hlas Boží budou pohybovat. Potom se slunce, měsíc a hvězdy pohnou ze svých míst. Nezaniknou, ale pohnou se na hlas Boží (viz Luk 21,26). Objevily se temné, těžké mraky a narážely jeden do druhého. Atmosféra se otevírala a opět zavírala; potom jsme mohli pohlédnout vzhůru otevřeným prostorem v Orionu, odkud přicházel hlas Boží. Tímto otevřeným vesmírným prostorem sestoupí dolů i Svaté město. Viděla jsem, že se mocnosti pozemské budou otřásat a že události budou následovat jedna za druhou. Války a zvěsti o válkách, násilí, hlad a morové nákazy otřesou nejprve mocnostmi země - potom hlas Boží zatřese sluncem, měsícem, hvězdami a také touto zemí. Viděla jsem, že otřesy evropských mocností nejsou, jak někteří učí, otřesy nebeských mocností, ale jsou to otřesy rozhněvaných národů. EW 41 *Těsně před zahájením tohoto času (tj. doby soužení) jsme všichni obdrželi pečeť živého Boha. Tehdy jsem uviděla, jak andělé přestali zadržovat čtyři větry. Viděl jsem, že nastal hlad, mor a meč, národ povstal proti národu a celý svět se ocitl v nepokojích.* 7BC 968

Bůh má dítky, které ještě sobotu nepoznaly a ji nezachovávají. Ony světlo o tom nezavrhly. Na počátku doby soužení budeme naplněni Duchem svatým tak, že vyjdeme a sobotu budeme zvěstovat ještě plněji. To rozzuří církve i adventisty podle jména, protože nebudou moci vyvrátit pravdu o sobotě. V té době všichni vyvolení Boží jasně uvidí, že jsme měli pravdu a vyjdou a vytrpí s námi pronásledování. Viděla jsem násilí, hlad, morovou nákazu a veliký chaos na zemi. Bezbožní měli za to, že jsme to my na ně uvalili tento soud; povstali a radili se, jak by nás ze země vyhladili, protože se domnívali, že potom ono zlé přestane. EW 33

Pohromy, které čtyři andělé zadržují před zapečetěním (Zj 7,1-3) mohou být patrně ztotožněny s ranou, kterou přináší do světa čtvrtý kůň. *Andělé drží čtyři větry, které jsou představené jako rozhněvaný kůň, který se snaží vyškubnout a pádit po povrchu země, nesoucí zkázu a smrt… Ve jménu Hospodina Boha Izraele vám říkám, že neviditelné ruce andělů podrží ve své moci všechny škodlivé zastrašující vlivy, dokud každý člověk, pracující v Boží bázni a lásce, neponese na svém čele Boží znamení.* Dopis 138, 1897

(Pátá pečeť) A v této poslední době, v Den Boží, budou z hrobů znovu znít hlasy zabitých z páté pečeti, aby Bůh spravedlivě potrestal všechny, kdo pronásledují a zabíjí Boží lid: *Den Boží je právě před námi. Svět proměnil církev. Oba v harmonii konají krátkozrakou politiku. Protestanti budou zpracovávat vládce země, aby vydali zákon, který by znovu obnovil ztracenou vládu člověka nepravosti, který sedí v chrámě Božím, a který sám sebe představuje jako Boha. Principy římského katolicismu se dostanou pod ochranu a péči státu. Toto národní odpadnutí bude rychle následováno národní zkázou. Protest Biblické pravdy už nebude déle tolerován těmi, kteří zákon Boží neučinili pravidlem života. Potom bude slyšet hlas vycházející z hrobů mučedníků, představen dušemi, které Jan viděl zabité pro slovo Boží a svědectví Ježíše Krista, které zachovávali; potom vystoupí od každého pravého Božího dítka modlitba: "Je čas, aby Hospodin jednal, porušují tvůj zákon."* Ž 119,26 RH 15. 6. 1897

Co bude následovat poté, až se rozroste nepravost a křik mučedníků z páté pečeti vystoupá k Bohu? *Když byla otevřena pátá pečeť, Jan zjevovatel viděl ve vidění pod oltářem skupinu, která byla zabitá pro slovo Boží a svědectví Ježíše Krista. Po tomto přišly na řadu události popsané v osmnácté kapitole Zjevení, kde ti, jež jsou věrní a praví, budou povoláni z Babylonu.* [MS 39, 1906] Zjevení 18. kapitolu ještě budeme studovat, ale už nyní si můžeme říci, že slova z této kapitoly mají dvojí naplnění: jednak v probuzeneckém hnutí 19. století, a pak také na konci času, kdy ze všech církví Bůh povolá a shromáždí věrný lid, který odmítne babylónské učení. O těchto dvou naplněních čteme: "*Potom jsem uviděl jiného anděla sestupovat z nebe: měl velikou pravomoc a země byla ozářena jeho slávou. Zvolal mocným hlasem: „Padl, padl veliký Babylon a stal se příbytkem démonů, vězením všech nečistých duchů a vězením každého nečistého a nenáviděného ptáka … Tu jsem uslyšel jiný hlas z nebe, který říkal: „Vyjděte z ní, můj lide, abyste neměli účast na jejích hříších a nedostali z jejích ran."* [Zj 18,1-2.4]
Uvedený text Písma poukazuje na ***budoucí dobu, kdy bude opakováno ohlášení pádu Babylónu****, které učinil druhý anděl ze Zjevení 14,8 (pozn. Zj 14,8 odkazuje na dobu vzniku adventní církve v letech 1843-1844, kdy ze všech odpadlých církví vyšli zbožní křesťané a založili naši církev. To budeme dopodrobna studovat později).*

Ve druhém případě *však bude poselství doplněno zmínkou o dalším úpadku náboženských organizací, které tvoří Babylón, k němuž došlo od* ***roku 1844, kdy bylo poselství ohlášeno poprvé****.* [GC 603]

Opatřením, jež se přes urážku Božího zákona, sjednává platnost papežskému nařízení, odvrátí se úplně americký národ od spravedlnosti. Když pak protestantismus napřáhne svou ruku přes rozsedlinu, aby uchopil ruku římské moci, když nad propastí obejme ruce spiritismu, když vlivem tohoto trojího spojení USA zavrhnou každou zásadu své ústavy, jakožto protestantská a republikánská vláda a učiní opatření ku hlásání papežských lží a bludů, tehdy můžeme vědět, že přišel čas pro neobyčejné satanovo působení. Konec je blízko. Jako vpád římského vojska byl pro učedníky znamením nadcházející zkázy Jeruzaléma, tak toto odpadnutí může být pro nás znamením toho, že Boží trpělivost dosáhla vrcholu. Míra nepravosti Ameriky je naplněna a proto anděl milosti je připraven odletět, aby se již nikdy nevrátil. ***Pak Boží lid upadne do onoho stavu trápení a muk, který proroci popsali jako čas soužení Jákobova. Křik pronásledovaných věřících stoupá k nebi. Jako Ábelova krev volala ze země, tak zazní k Bohu křiky z hrobů mučedníků, z hlubin moře, z horských jeskyň a klášterních kobek:*** *"Jak dlouho ještě, Panovníku, svatý a pravý, nebudeš soudit a trestat za naši krev ty, kdo bydlí na zemi?* "[Zj 6,10 5T 452]

(Šestá pečeť) Šestá pečeť se týkala doby 1755-1833 po K. kdy byla veliká znamení na nebi. Ale tato znamení se naplnila jen z části, ještě stále čekáme na vyplnění proroctví ze Zj 6,14 (viz Principy výkladu: vícenásobně naplnění proroctví 1.1!): *a nebe zmizelo, jako když se svinuje svitek, a každá hora i každý ostrov se pohnuly ze svého místa.* [Zj 6,14] A právě tato slova se naplní při Kristovu druhém příchodu: *Země se před Ním zachvěla, nebe ustoupilo jako stočený svitek pergamenu a každá hora i ostrov se pohnuly ze svého místa.*
"A králové země, i knížata, i bohatí a úředníci, a mocní i každý služebník, i všeliký svobodný skryli se v jeskyních a v skalách hor. A řekli horám a skalám: "Padněte na nás a skryjte nás před tváří toho, který sedí na trůnu, a před hněvem Beránka! Neboť přišel veliký den jejich hněvu; kdo bude moci obstát?" Ti, kteří ještě nedlouho předtím chtěli ze země vyhladit věrné dítky Boží, byli nyní svědky toho, jak na nich spočinula Boží sláva. A uprostřed veškeré té hrůzy slyšeli hlasy svatých, kteří v radostném plesání pravili: "Hle, toto je náš Bůh, očekávali jsme na něho a zachránil nás." [EW 286-287]

Nyní, pokud jde o příchod Syna člověka - k tomu dojde, až mocné zemětřesení zachvěje zemí poté, co lidé uslyší hlas Boží. Budou v zoufalství a soužení, jakéhož nebylo, jakž jest národ, a v té době bude lid Boží snášet utrpení. Nebeské mraky se shromáždí a bude tma. Tehdy onen hlas zazní z nebe a mraky se začnou svinovat jako svitek a na nebesích bude zářivé, jasné znamení Syna člověka. Dítky Boží vědí, co onen mrak znamená. [MS 81,1886]

Král králů bude sestupovat na oblaku, zahalen v plameny ohně. Nebe se svine jako svitek, země se bude před ním třást, všechny hory a ostrovy se budou pohybovat. Náš Bůh přichází a nebude mlčet. "Před ním stravující oheň, kolem něj to hrozně běsní. Povolává nebesa shůry, povolává i zemi, aby soudil svůj lid." [Ž 50,3-4]

"Králové země i velmoži a vojevůdci, boháči a mocní, každý otrok i svobodný, se ukryli do jeskyň a do horských skal a říkali těm horám a skalám: „Padněte na nás a skryjte nás před tváří toho, který sedí na trůnu, a před hněvem Beránka! Neboť přišel veliký den jejich hněvu; kdo bude moci obstát?" [Zj 6,15-17 GC 641-642]

Války, hlad, mor...

1. Pečeť

Hlásání evangelia

2. Pečeť

Meč, války

3. Pečeť

Hlad

4. Pečeť

Smrt, a Hades

Hlas z hrobů mučedníků

5. Pečeť

Ještě krátký čas...

„Jak dlouho ještě, Panovníku, svatý a pravý, nebudeš soudit a trestat za naši krev ty, kdo bydlí na zemi?“

KRISTŮV DRUHÝ PŘÍCHOD

6. Pečeť

Padněte na nás a skryjte nás před tváří toho, který sedí na trůnu, a před hněvem Beránka! Neboť přišel veliký den jejich hněvu; kdo bude moci obstát?

7. Pečeť

7 posledních ran, sedm polnic...

VÍCENÁSOBNÉ NAPLNĚNÍ PEČETÍ

Tyto události se mohou odehrát v rámci měsíců či let

KAPITOLA V.

SEDMÁ PEČEŤ - POHROMY SEDMI POLNIC (8,1-11,19)

(8,1-11,19) Kontext, chronologie

Nyní budeme studovat nejobtížnější a nejsrozumitelnější část Zjevení: sedm polnic (Zj 8,1-11,19). Co se týče výkladů našich či jiných teologů tak bychom v podstatě mohli říct, že co vykladač Zjevení, to jiný pohled na polnice. Vesměs bychom mohli způsob výkladu u polnic rozdělit do dvou hlavních pohledů:

1. Polnice odkazují na působení islámu; na dějiny mezi Kristovým prvním a druhým příchodem

Ellen Whiteová napsala v knize Velký spor: *V roce 1840 další pozoruhodné naplnění proroctví vzbudilo všeobecný zájem. Dva roky předtím Josiah Litch, jeden z vedoucích kazatelů kázající druhý příchod, publikoval výklad Zjevení 9, kde předpovídal pád Osmanské říše. Podle jeho kalkulací tato moc bude svržena „v roce 1840", někdy v měsíci srpnu" a jen pár dní před splněním napsal: „Jestliže první období, 150 let, bylo přesně naplněno předtím, než Konstantin XI. nastoupil se svolením Turků na trůn, a že 391 let a patnáct dní bylo zahájeno blízko prvního období, tak přijde konec 11. dubna 1840, kdy Osmanská moc v Konstantinopoli bude, jak očekávám, zlomena. A toto, věřím, se stane." Josiah Litch, in Signs of the Times, and Expositor of Prophecy, August 1, 1840.*

Právě v ten čas přijalo Turecko prostřednictvím svých vyslanců ochranu spojeneckých velmocí Evropy, a tím se podrobilo křesťanským národům. Událost přesně splnila předpověď. Když se tato zpráva rozšířila v Americe, mnoho lidí to přesvědčilo, že zásady vypracované Millerem a jeho společníky pro výklad Biblických proroctví jsou správné a přesné. Adventní hnutí dostalo nový impuls. K Millerovi se přidali vzdělaní a vlivní lidé, kteří hlásali a zveřejňovali jeho názory. Od roku 1840 do roku 1844 se toto hnutí rychle šířilo. GC 334-335

Jedná se o popis určité historické události tzv. Mulleritského hnutí. V tomto citátu je nepřímá narážka na Zj 9,13 (tedy dle 9,15 období šesté polnice), což by znamenalo, že období šesté polnice popisuje dobu Mulleritského hnutí. Mnoho vykladačů tedy vnímá - stejně jako sedm dopisů a sedm pečetí - i sedm polnic jako popisu událostí od prvního Kristova příchodu po druhý. V kontextu citátu z GC 334-335 by to znamenalo, že popis šesté polnice (v citátu narážka na Zj 9,13, což odkazuje na šestou polnici (viz Zj 9,15) odkazuje na dobu Mulleritského hnutí. Ostatně, tomu by odpovídala i naše již studovaná chronologie dopisů a pečetí.

Potom by prvních pět polnic popisovalo dobu od Kristova prvního příchodu až do Mulleriského hnutí, šestá polnice Mulleritské hnutí a sedmá polnice pak odkazovala na Kristův druhý příchod. V tomto způsobu výkladu pak vykladači vidí v polnicích hlavně popis útočení islámu na církev jakožto soud Boží za církevní odpadnutí.

V tabulce na další stránce se můžete podívat, jak nejznámější vykladači chápou sedm polnic z historického hlediska (tedy popis historie mezi Kristovým prvním a druhým příchodem).

Vykladač	U. Smith	E. Thiele	R. Naden
1. polnice	Útok Vizigótu proti Římu (pod Alarichem)	Boží soud nad Jeruzalémem	Boží soud nad Jeruzalémem
2. polnice	Útok Vandalů proti Římu	Boží soud nad pohanským Římem	Boží soud nad pohanským Římem
3. polnice	Útok Hunů proti Římu	Boží soud proti odpadlé církvi	Boží soud proti odpadlé církvi
4. polnice	Zánik Západořímské říše	Temný středověk	Temný středověk
5. polnice	Vzestup Islámu (období 5ti měsíců (1299-1449 (150let)	Vzestup islámu (období 5ti měsíců (1299-1449 (150let)	Satanův útok na reformaci Protireformací (5 měsíců = 150 let (1535-1685)
6. polnice	Otomanská říše (1 den, 1měsíc, 1 rok = 391 let (1449-1840)	Otomanská říše (1 den, 1měsíc, 1 rok = 391 let (1449-1840)	Čas krize, 18. století až konec zkušební doby
7. polnice	Naplnění Božího tajemství	Naplnění Božího tajemství	Dovršení

2. Události sedmi polnic přichází v rámci rozlomení sedmé pečetě. Polnice přichází paralelně k poslednim sedmi ranám (Zj 16 kap.).

Naproti tomu máme od Ellen Whiteové ještě tři výroky, které pojednávají o polnicích z prorockého hlediska. První: *Všechny formy zla mají propuknout do nesmírné činnosti. Zlí andělé se spojují se zlými lidmi, a protože jsou v neustálém sporu a získali zkušenost jak nejlépe podvádět a bojovat, a protože se po staletí posilují, nevzdají se v posledním velkém závěrečném zápase bez zuřivého boje. Celý svět se bude nacházet buď na jedné, či druhé straně. Bitva Armageddon započne a tento den nesmí nikoho z nás zastihnout spícího. Musíme být zcela probuzeni a mít olej ve svých nádobkách spolu s lampami tak, jako moudré panny. …*

Moc Ducha svatého musí být na nás a Kníže vojska Hospodinova bude stát v čele nebeských andělů, aby vedl bitvu. Před námi se mají ještě odehrát vážné události. Má znít jedna polnice za druhou, jedna miska za druhou má být vylita na obyvatele země. Právě před námi jsou události nesmírné důležitosti. [7BC 982]

Druhý: Tvá pravice, ó Bože, rozdrtí tvé nepřátele (viz Ex 15,6). Zjevení 6-7 jsou plné významu. Jsou zde odhaleny hrozivé soudy Boží. Sedm andělů stojí před Bohem, aby obdrželi pověření. Je jim dáno sedm polnic. Pán je poslal vpřed, aby potrestali obyvatele země pro jejich nepravost a země měla obnažit jejich krev a už ji neměla nikdy zakrýt.

… Ale je zde soucit smíšený se soudem. Zjevení 7 a 8,3-4. Pán má lidi, které zachová. Jan uviděl čtyři anděly stát na čtyřech úhlech země a "držet čtyři zemské větry, aby vítr nevál na zemi ani na moře ani na žádný strom." [Zj 7,1]*, dokud nebude umístěna pečeť živého Boha na ty, kteří milují Boha a zachovávají Jeho přikázání. Elementy přírody jsou drženy v moci andělů Božích. On drží vítr ve svých pěstích (Př 30,4). Sbírá vody do své dlaně (Iz 40,12), z oblaků si dělá vozy (Ž 10,4). Hospodin trůnil nad potopou, Hospodin bude trůnit jako král navěky.* [Ž 29,10 MS 59, 1895] Také bych chtěl zdůraznit jeden verš z páté polnice, který naznačuje, že působení páté polnice přichází až PO ZAPEČETĚNÍ (čili dávno po mulleriském hnutí, viz srovnej teorii výše): *A bylo jim řečeno, aby neškodily trávě na zemi ani žádné zeleni ani žádnému stromu, jenom lidem, kteří na čele nemají Boží pečeť.* [Zj 9,4]

A třetí, který naznačuje bitvu u Armagedonu (Zj 16 kap.) a troubení poslední polnice: *Podle Janova popisu zázračné síly v šestnácté kapitole Zjevení, která má svět shromáždit k poslednímu velkému zápasu, jsou vylévány symboly hněvu, hlas polnice ještě vydá jednou pravý zvuk. ‚Hle, přicházím jako zloděj; blahoslavený, kdo bdí a střeží své šaty, aby nechodil nahý a neviděli jeho nahotu.‘* [Zj. 16,15 MS 7a, 1896]

C. M. Maxwell	W. Shea	J. Paulien/ H. LaRondelle/ R. Stefanovic	A. Treiyer
Boží soud nad Jeruzalémem	Boží soud nad Jeruzalémem	Boží soud nad Jeruzalémem	Útok Vizigótu proti Římu (pod Alarichem)
Boží soud nad pohanským Římem	Boží soud nad pohanským Římem	Boží soud nad pohanským Římem	Útok Vandalů proti Římu
Boží soud proti odpadlé církvi	Boží soud proti odpadlé církvi	Boží soud proti odpadlé církvi	Útok Hunů proti Římu
Temný středověk	Temný středověk	Vzestup sekularismu – ateismu (Zj 11,7)	Zánik Západořímské říše a jejímu náboženskému systému
Vzestup islámu (první útok na Konstantinopol až posl. útok na K. (674-823 (149let)	Křížové výpravy ve Středověku (150 let; 1099-1249 (od kapitulace Jeruzaléma po začátek křížových výprav)	Vzestup sekularismu – ateismu (5 měsíců = Boží soud je naplněn, ale limitován (Gn 7,24; 8,3)	Vzestup Islámu jako odpadlého křesťanství (5 měsíců =150 let (632-782; od prvního islámského výboje)
Otomanská říše (= 391 let (1453 (pád Byzantské ř.)-1844)	Otomanská říše (= 391 let (1453 (pád Byzantské ř.)-1844)	Vzestup Babylonu doby konce – konečná krize (Zj 7,1-3; Zj 13-16)	Otomanská říše (= 391 let (1453 (pád Byzantské ř.)-1844)
Naplnění Božího tajemství	Naplnění Božího tajemství	Nástin posledních událostí (shrnutí Zj 12-22)	Konec času, kdy je naplněno Boží tajemství

Tato událost má probíhat u páté pečeti, což znamená, že v této době jsou již někteří lidé zapečetěni, událost se tedy odehrává v době zapečetování nebo po ní. Zastánci první teorie ale přichází s tvrzením, podle kterého se nejedná o pečetě z období zapečetování (Zj 7,1-3), ale chce se tím jen říct, že tito lidé patří Bohu, jak o tom na jiných místech čteme v Písmu:

On nás také zapečetil a do našich srdcí dal Ducha jako závdavek. [2. Kor 1,22]
V něm i vy, když jste uslyšeli slovo pravdy, evangelium své záchrany, a když jste uvěřili, v něm jste byli zapečetěni zaslíbeným Duchem Svatým, [Ef 1,13]
A nezarmucujte Ducha Svatého Božího, jímž jste byli zapečetěni ke dni vykoupení. [Ef 4,30]

Tuto problematiku jsme ostatně již probírali (viz komentář ke Zj 7,2-3). Jenže podobnost Zj 7,1-3 a Zj 9,4 je více než zřejmá a navíc i časová posloupnost, logické uvažování a dva výše uvedené citáty od EGW nahrávají spíše tomu, že událost ve Zj 9,4 (pátá polnice) probíhá až po zapečetěvání, tedy po událostech pečetí.

Jedná se tedy o události, které přijdou následkem rozlomení sedmé pečetě, jak naznačuje přirozený sled textu. Dalo by se v podstatě říci, že popis sedmé pečetě (Zj 8,1-6) je detailně rozvinut v sedmi polnicích (Zj 8,7-11,19 ; viz Principy výkladu *1.7 Bližší vysvětlení určitého detailu*). Sedm polnic je tedy součástí sedmé pečetě. Pro ilustraci může posloužit známý příklad zničení Jericha (viz Joz 6), kdy Izraelci obcházeli po šest dní hradby Jericha, a poslední den tyto hradby obešli sedmkrát – a tím bylo Jericho kompletně zničeno.

Pro tuto variantu také vypovídá princip slyšel jsem-viděl jsem (viz Principy výkladu: 1.8 Slyšel jsem-viděl jsem): *A když otevřel sedmou pečeť, nastalo v nebi ticho asi na půl hodiny. A uviděl jsem sedm andělů,* [Zj 8,1-2]

Události sedmi polnic jsou tedy součástí sedmé pečetě, tzn. proběhnou mezi šestou pečetí (19. století; viz komentář ke Zj 6,12-14) a Kristovým druhým příchodem, protože sedmá polnice ohlašuje příchod Božího království na zem: *Zatroubil sedmý anděl. A v nebi se ozvaly mocné hlasy, které říkaly: „Království světa se stalo královstvím našeho Pána a jeho Krista, a bude kralovat na věky věků.“* [Zj 11,15] V průběhu šesti polnic jsou již lidé zapečetěni (Zj 9,4) a je rozhodnuto o každém člověku, zda stojí na Boží straně, nebo ne (Zj 9,20-21). Přesnější chronologie viz dodatek, který se nachází po studiu šesté polnice: "Dodatek: pátá a šestá polnic a bitva u Harmagedonu?").

To se nevylučuje s naším dvojím chápáním pečetí, jak jsme to již studovali. První naplnění pečetí totiž bylo nekompletní (stejně tak jako události v Mt 24 se kompletně nenaplnily při zničení Jeruzaléma (viz konec řeči o příchodu Syna člověka Mt 24,25-31), to druhé (apokalyptické) naplnění již kompletní je. V tom druhém naplnění pečetí tedy přijdou na zem pohromy prvních šest pečetí (viz Vícenásobné naplnění proroctví) a nakonec se naplní i sedmá pečeť, která obsahuje sedm polnic.

Zmíněné dva pohledy se navzájem nevylučují. První naplnění polnic se stává předobrazem plného naplnění na konci času, v dobách posledních ran.

Sedm polnic a sedm ran

Má znít jedna polnice za druhou, jedna miska za druhou má být vylita na obyvatele země. Právě před námi jsou události nesmírné důležitosti. [7BC 982]

Existují i další spojitosti:

a) V tabulce vpravo máme srovnání katastrof sedmi polnic se sedmi posledními ranami, které mají v posledním času dolehnout na celou zemi.

b) Pátá a šestá polnice může úzce souviset s posledními sedmi ranami. Stejně jako při Exodu přišlo na Egypt deset ran (Ex 7,14-11,12), i ve Zjevení se setkáváme s deseti ranami: se třemi ranami v šesté polnici (Zj 9,18), a se sedmi ranami na konci času (Zj 15,1). Všimněte si, že ve Zj 15,1 se jedná o sedm *posledních* ran, to znamená, že šestá (a patrně i pátá) polnice začínají působit ještě před posledními sedmi ranami. Armády temnot jsou tedy vypuštěny, aby ničili zemi a pak přichází sedm ran, včetně šesté, kdy se tyto síly shromáždí k Harmagedonu.

c) V šesté polnici se setkáváme s hlasem od (rohů) oltáře, který vyzývá čtyři anděly u řeky Eufratu, aby rozpoutali na zemi démonské síly, které mají zničit třetinu lidí (Zj 8,14-16). Podobně i u ran slyšíme hlas od oltáře u třetí rány (Zj 16,7), který nyní už jen souhlasně přitakává ranám, které dopadají ne bezbožné.

d) V obou případech se události dávají do pohybu v souvislosti s řekou Eufrat (Zj 9,14 srov. Zj 16,12).

SEDM POLNIC	SEDM RAN
1. Zatroubil první anděl. Nastalo krupobití a oheň smíšený s krví a bylo to svrženo na zem. Třetina země shořela, třetina stromů shořela, veškerá zelená tráva shořela. (Zj 7,8).	1. První z nich odešel a vylil svou misku na zem, a na lidi, kteří měli cejch šelmy a kteří se klaněli jejímu obrazu, přišly zlé a zhoubné vředy. (Zj 16,3)
2. Třetina moře se obrátila v krev a zahynula třetina živých tvorů v moři a byla zničena třetina lodí. (Zj 8,8-9)	2. „Druhý anděl vylil svou misku do moře, a změnilo se v krev jako krev mrtvého a všechna živá duše, která byla v moři, zemřela. (Zj 16,4)
3. Třetina vod se změnila v pelyněk a mnoho lidí zemřelo z těch vod, protože zhořkly.“ (Zj 8,10)	3. Třetí vylil svou misku do řek a pramenů vod, a objevila se v nich krev. (Zj 16,5)
4. Zatroubil čtvrtý anděl, a byla zasažena třetina slunce, třetina měsíce a třetina hvězd, takže třetina z nich ztemněla a nebylo světlo po třetinu dne a stejně i noci. (Zj 8,12)	4. A čtvrtý anděl vylil svou misku na slunce, a bylo mu dáno, aby ožehlo lidi ohněm. (Zj 16,8)
5. Otevřela jícen bezedné propasti a z toho jícnu vystoupil dým jako dým z veliké pece; dýmem z jícnu se zatmělo slunce i všechno ovzduší. (Zj 9,2)	5. Pátý anděl vylil svou misku na trůn šelmy, a její království se zatmělo (Zj 16,10)
6. Zatroubil šestý anděl. Uslyšel jsem jakýsi hlas ze čtyř rohů zlatého oltáře, který je před Bohem. Ten řekl šestému andělu, který měl polnici: „Rozvaž ty čtyři anděly, kteří jsou svázáni při veliké řece Eufratu.“ (Zj 9,13-14)	6. Šestý anděl vylil svou misku na velikou řeku Eufrat, a její voda vyschla... (Zj 16,12)
7. (Hlas z nebe, který ohlašuje, že přišel konec dějin) Zatroubil sedmý anděl. A v nebi se ozvaly mocné hlasy, které říkaly: „Království světa se stalo královstvím našeho Pána a jeho Krista, a bude kralovat na věky věků.“ (Zj 11,15)	7. (Hlas z nebe, který ohlašuje, že přišel konec dějin) Sedmý anděl vylil svou misku na ovzduší, a ze svatyně od trůnu vyšel mocný hlas, který řekl: „Stalo se!“ ... Všechny ostrovy zmizely a hory nebyly k nalezení. (Zj 16,17.20)

Jedna třetina:

Někteří vykladatelé argumentují, že působení polnic jsou často omezováno "pouze" na třetinu (třetinu lidí, třetinu země, atd. viz Zj 8,9.11.12;9,18), zatímco u posledních sedmi ran nemáme rozsah působení přesně specifikován. Ale i sedm posledních ran nepostihne stoprocentně celou zemi: *Tyto pohromy nepostihnou celou zemi, protože by zahynuli všichni obyvatelé světa. Budou to však tak strašné rány, jaké lidé ještě nikdy nezažili.* *GC 628-629*

Jak chápat třetinu? Slova proroka Ezechiele naznačují, že třetina naznačuje určitou (menší) část z celku: *A ty, lidský synu, vezmi si ostrý meč jako holičskou čepel. Vezmeš si ho a přejedeš si jím přes hlavu a přes bradu. Pak si vezmeš misky na vážení a rozdělíš to. Třetinu zapálíš na ohništi uprostřed města, jakmile se naplní dny obléhání. Vezmeš další třetinu a rozsekáš mečem okolo něho a další třetinu rozptýlíš do větru. Já za nimi vytasím meč. Ale vezmeš odtamtud trochu a uzavřeš to v cípech svého pláště. I z toho ještě vezmeš, hodíš to doprostřed ohně a spálíš to v ohni. Z něj vyjde oheň na celý dům izraelský… Třetina z tebe zemře na mor a zajde od hladu uprostřed tebe, další třetina padne mečem okolo tebe a další třetinu rozptýlím do všech větrů a vytasím za nimi meč.* *Ez 5,1-4. 12*

Tento princip jsme již studovali, když jsme se zabývali Zj 6,8 (viz komentář ke Zj 6,8). Polnicemi tedy nebude (stejně jako ranami) postihnuta úplně celá země (ve všeobecném měřítku ano, ale ne všechno bude zničeno), ale vždy jen nějaká část. Také se zdá, že polnice a rány mají na zemi dolehnout víceméně souběžně přibližně ve stejném čase, možná se budou tyto pohromy dokonce prolínat.

Pátá a šestá polnice a bitva u Harmagedonu?

Podle Janova popisu zázračné síly v šestnácté kapitole Zjevení, která má svět shromáždit k poslednímu velkému zápasu, jsou vylévány symboly hněvu, hlas polnice ještě vydá jednou pravý zvuk. ‚Hle, přicházím jako zloděj; blahoslavený, kdo bdí a střeží své šaty, aby nechodil nahý a neviděli jeho nahotu.‘ *Zj. 16,15 MS 7a, 1896*

Existují spojitosti s pátou a šestou polnici a bitvou u Armagedonu? Ano, a hned několik:

a) Bitva u Armagedonu je u Ducha prorockého spojována s ranami, polnicemi, obrovským počtem démonských sil (Zj 9,16), bráněním Božích andělů v propuknutí démonských sil až do určité doby (Zj 9,14 srov. Zj 16,13-16) atd.: *Nastane bitva u Armageddonu a v tento den nesmí být nikdo z nás nalezen spící. … Bude zaznívat jedna polnice za druhou, bude vylévána jedna rána za druhou, jedna po druhé, na obyvatele země. Všechny formy zla mají propuknout do nesmírné činnosti. Zlí andělé spojí své síly se zlými lidmi, a protože neustále zápasí a nabyli zkušenosti v nejlepších způsobech lámání a boje a už po staletí jsou posilováni, poslední velký závěrečný zápas nevzdají bez zoufalého boje a celý svět bude stát buď na jedné, nebo na druhé straně. Čtyři mocní andělé zadržují mocnosti této země, dokud nebudou Boží služebníci na svých čelech poznamenáni pečetí. Národy světa touží po boji, jsou však zadržováni těmito anděly. Až bude vliv této zdržující moci odstraněn, přijde čas soužení a úzkosti. Budou vymyšleny smrtelné válečné zbraně. Lodě se svým živým nákladem budou pohřbeny v mořských hlubinách. Všichni, kdo nebudou mít ducha pravdy, se sjednotí pod vedením satanských nástrojů. Mají však být drženy pod kontrolou, dokud nepřijde čas veliké bitvy Armageddon.* *7BC 967*

Andělé bijí tento svět, odmítaje satana, jeho tvrzení a svrchovanost, které si nárokoval kvůli obrovskému množství svých stoupenců. Neslyšíme hlasy, nevidíte svým přirozeným zrakem práci těchto andělů, ale jejich ruce jsou zapojeny v ochraně celého světa a svou bezesnou bdělostí drží armády satana dál, dokud zapečetování Božího lidu nebude dokončeno. *Dopis 79, 1900*

b) Události sedmi polnic jsou také spojeny s blesky, hlasy, hromy, zemětřesením a (později také s) krupobitím:

Zj 4,5 Z trůnu vycházely blesky, hlasy a hromy.

POLNICE:
Zj 8,5 Tu vzal anděl kadidelnici, naplnil ji ohněm z oltáře a hodil dolů na zem; i nastaly hromy, hlasy, blesky a zemětřesení. ("chybí" krupobití, které ale nastane až na konci sedmé polnice, viz níže)
Zj 11,19 Tu byla otevřena Boží svatyně, která je v nebi, a byla vidět schrána jeho smlouvy v jeho svatyni; nastaly blesky, hlasy a hromy, zemětřesení a veliké krupobití.

ARMAGEDON:
Zj 16,18.20-21 A nastaly blesky, hlasy a hromy, a nastalo veliké zemětřesení, jaké nebylo, co je člověk na zemi; tak veliké a silné bylo to zemětřesení…. Všechny ostrovy zmizely a hory nebyly k nalezení. Veliké kroupy jako závaží padaly z nebe na lidi; a lidé prokleli Boha pro tu ránu krupobití, protože ta rána byla velmi veliká.

Zdá se, že mezi začátkem polnic (Zj 8,5) a koncem (Zj 11,19) je silná spojitost. Nastávají pohromy, které se v plném rozsahu naplní až na konci sedmi polnic (Zj 8,5 srov. 11,19), při Kristově druhém příchodu v bitvě u Armagedonu (Zj 16,18.20-21).

c) Ezechiel hned poté, co popisuje zapečetění a potrestání nevěrných (Ez 9) v městě Jeruzalémě (Ez 9,4), slyší Boží hlas, který vyzývá muže v lněném oděvu (Krista), aby nabral rozžhavené uhlí z oltáře, které má rozhazovat po městě (Ez 10,2.6). To odpovídá popisu ve Zjevení, kde hned po zapečeťování (Zj 7) vidí Jan anděla, který bere rozžhavené uhlí z oltáře, dá je do kadidelnice a tu pak vhodí na zem - a nastanou všelijaké pohromy (Zj 8,1-6). Ezechiel tedy pohromy, které vznikají jako "důsledek" vhození rozžhaveného uhlí na zem, spojuje s dobou po zapečeťování.

d) V chápání polnic je klíčové, abychom dobře prostudovali spis proroka Joele. Ten jasně a zřetelně poukazuje na události sedmi polnic:

JOEL	Joel 1,1-2,18 Příchod armády kobylek (Jl 1,4.6;2,2-5.10)	Jl 2,19-3,5 Boží požehnání *(vylití Ducha)*	Jl 4,1-14 Bitva v údolí Rozhodnutí	Jl 4,15-20 Kristův příchod, konečný soud

ZJEVENÍ	**PÁTÁ POLNICE** (Zj 9,1-12) Příchod armády kobylek	——	**ŠESTÁ POLNICE** (Zj 9,13-21) Příchod armády koní/lvů/hadů	**SEDMÁ POLNICE** (Zj 11,15-19) Kristův příchod, konečný soud

(paralelně)

PRVNÍ POLNICE
(Zj 8,7 srov. Jl 1,19)

ČTVRTÁ POLNICE
(Zj 8,12 srov. Jl 2,10)

(vysvětlení)

Zj 16,13-14
Tři nečistí duchové shromažďují armádu k bitvě u Armagedon

(vysvětlení)

(MS 7a, 1896)
7.polnice
Armagedon

Vysvětlení:

První polnice:
Zatroubil první anděl. Nastalo krupobití a oheň smíšený s krví a bylo to svrženo na zem. Třetina země shořela, třetina stromů shořela, veškerá zelená tráva shořela. Zj 8,7
srov.
Učiním divy na nebi i na zemi, krev, oheň a sloupy kouře. Jl 3,4
K tobě, Hospodine, volám, neboť stepní pastviny strávil oheň, všechny polní stromy spálil plamen. Jl 1,19

Čtvrtá polnice:
Zatroubil čtvrtý anděl, a byla zasažena třetina slunce, třetina měsíce a třetina hvězd, takže třetina z nich ztemněla a nebylo světlo po třetinu dne a stejně i noci. Zj 8,12
srov.
Před ním se chvěje země, třesou se nebesa, slunce a měsíc se zatměly, hvězdy ztratily svou zář. Jl 2,10
Slunce a měsíc se zatměly, hvězdy ztratily svou zář. Jl 4,15
slunce a měsíc se zatměly, hvězdy ztratily svou zář. Jl 2,10

Pátá a šestá polnice:
Zbytek po kobylkách gázám sežraly kobylky arbe, zbytek po kobylkách arbe sežraly kobylky jelek, zbytek po kobylkách jelek sežraly kobylky chasíl. ... Protože do mé země vstoupil národ, mocný a bez počtu; jeho zuby jsou jako zuby lva, má tesáky lvice. ... Den temnoty a soumraku, den mračna a husté temnoty, jako rozbřesk se rozprostírá na horách; početný a mocný národ, jakého nebylo od věků ani po něm nebude po mnoho let, z generace na generaci. Před ním stravuje oheň, za ním spaluje plamen. Před ním je země jako zahrada Eden, za ním zcela opuštěná pustina. A není před ním úniku. Jeho vzhled je jako vzhled koní, běží jako jezdečtí koně. Když poskakují po vrcholcích hor, je to jako zvuk válečných vozů, jako zvuk plamene ohně, který požírá strniště, jako mocný lid připravený k boji. ... Před ním se chvěje země, třesou se nebesa, slunce a měsíc se zatměly, hvězdy ztratily svou zář. Jl 1,4.6; 2,2-5.10
(srov. Zj 8 kap.)

MS 7a, 1896:
Podle Janova popisu zázračné síly v šestnácté kapitole Zjevení, která má svět shromáždit k poslednímu velkému zápasu, jsou vylévány symboly hněvu, hlas polnice ještě vydá jednou pravý zvuk. ‚Hle, přicházím jako zloděj; blahoslavený, kdo bdí a střeží své šaty, aby nechodil nahý a neviděli jeho nahotu.‘ Zj. 16,15 MS 7a, 1896

Joel klade ve svém spisu velký důraz na vyhlášení dne smíření (Joel 1,13-14; 2,1-2; 2,15-17), což je stejné téma, které se objevuje v úvodu k sedmi polnicím (Zj 8,1-5). To vše Joel dává do souvislosti s posledními událostmi země - vylitím Ducha svatého (Joel 3,1-2), znameními na nebi (Joel 3,4.4,15 srov. Zj 8,7), poslední velkou bitvou země (Joel 3,5-4,2; 4,9-14) a konečně s Kristovým druhým příchodem (Joel 4,16) a nebeským královstvím (Joel 4,17-21).

Je tedy zjevné, že prorok Joel mluví o poslední době - a tuto dobu spojuje s událostmi sedmi polnic (hlavně 1.,4., 5. a 6. polnicí), s poslední velkou bitvou země (Zj 16,16) a Kristovým druhým příchodem.

Chronologie sedmi polnic, dopisů a pečetí

Polnice mají podobnou posloupnost se sedmi pečetěmi, a potažmo se sedmi dopisy. U všech nacházíme nebeský úvod a pak následuje sedm časových období. U pečetí a polnic také vidíme mezi 1-4 a 5-6 událostí jakýsi přechod, a po 6. časovém období přichází jakási odbočka (mezihra), ve které nám je zjeveno, jak obstát v pohromách, které nás čekají. To vše končí závěrem. To vše můžeme vidět na tabulce vlevo.

	DOPISY	PEČETĚ	POLNICE
ÚVOD	Představení Krista (Zj 1,12-16)	Sedmkrát zapečetěný svitek (Zj 5,1-14)	Úvod k sedmi polnicím (Zj 8,3-5)
1-4 KRÁTKÉ UDÁLOSTI	List do Efezu (Zj 2,1-7) List do Smyrny (Zj 2,8-11) List do Pergamu (Zj 2,12-17) List do Thyatir (Zj 2,18-29)	Bílý kůň (Zj 6,1-2) Ohnivý kůň (Zj 6,3-4) Černý kůň (Zj 6,5-6) Sinavý kůň (Zj 6,7-8a)	Krupobití, oheň s krví (Zj 8,7) Ohnivá hora v moři (Zj 8,8-9) Pelyněk hubí život v moři (Zj 8,10-11) Pohasnutí nebeských těles (Zj 8,12)
PŘECHOD	-	Jezdci vyjíždí do světa (Zj 6,8b)	Orel letí středem nebe (Zj 8,13)
5-6 UDÁLOSTI, KTERÉ SPOLU SOUVISÍ	List do Sard (Zj 3,1-6) List do Filadelfie (Zj 3,7-13)	Duše pod oltářem (Zj 6,9-11) Znamení na zemi a na nebi (Zj 6,12-16)	Armáda kobylek (Zj 9,1-12) Čtyři andělé hubí zemi (Zj 9,13-21)
MEZIHRA (vsuvka)	-	Jak obstát? (Zj 7,1-17)	Jak obstát? (Zj 10,1-11,14)
7 PŘIBLÍŽIL SE KONEC	List do Laodiceje (Zj 3,14-22)	Sedmá pečeť - ticho a andělé s polnicemi (Zj 8,1-2)	Příchod Božího království (Zj 11,15)
USKUTEČNĚNÍ BOŽÍHO KRÁLOVSTVÍ	Zjevení Boží slávy (Zj 4,1-5,14)	-	Sláva Bohu (Zj 11,16-18)
PŘECHOD	Sedmkrát zapečetěný svitek (Zj 5,1-14)	Úvod k sedmi polnicím (Zj 8,3-5)	Otevřená svatyně v nebi (Zj 11,19)

Polnice a stvoření světa.

V tabulce níže vidíme, že polnice v podstatě systematicky likvidují to, co Bůh stvořil na počátku (Gn 1-2). Polnice jsou tedy jakýmsi opakem stvoření, ničí starou zemi, aby pak jednou mohla přijít nová země (Zj 21,1).

STVOŘENÍ SVĚTA	POLNICE
1. Den stvoření SVĚTLO (Gn 1,3-5)	5. Otevřela jícen bezedné propasti a z toho jícnu vystoupil dým jako dým z veliké pece; dýmem z jícnu se zatmělo slunce i všechno ovzduší. (Zj 9,2)
2. Den stvoření ATMOSFÉRA (Gn 1,8)	5. Otevřela jícen bezedné propasti a z toho jícnu vystoupil dým jako dým z veliké pece; dýmem z jícnu se zatmělo slunce i všechno ovzduší. (Zj 9,2)
3. Den stvoření ZELEŇ (Gn 1,9-12)	1. Zatroubil první anděl. Nastalo krupobití a oheň smíšený s krví a bylo to svrženo na zem. Třetina země shořela, třetina stromů shořela, veškerá zelená tráva shořela. (Zj 7,8)
4. Den stvoření HVĚZDY, MĚSÍC A SLUNCE (Gn 1,16)	4. Zatroubil čtvrtý anděl, a byla zasažena třetina slunce, třetina měsíce a třetina hvězd, takže třetina z nich ztemněla a nebylo světlo po třetinu dne a stejně i noci. (Zj 8,12)
5. Den stvoření ŽIVOČICHOVÉ V MOŘI (Gn 1,21)	2. Třetina moře se obrátila v krev a zahynula třetina živých tvorů v moři a byla zničena třetina lodí. (Zj 8,8-9)
6. Den stvoření ŽIVOČICHOVÉ NA ZEMI A ČLOVĚK (Gn 1,25. 27)	3. Třetina vod se změnila v pelyněk a mnoho lidí zemřelo z těch vod, protože zhořkly. (Zj 8,10)
7. Den stvoření ODPOČINEK (Gn 2,3)	5. A bylo jim dáno, ne aby je zabíjely, nýbrž aby jim působily trýzeň po pět měsíců; jejich trýzeň byla jako trýzeň od štíra, když bodne člověka. (Zj 9,5)

Nebeský úvod k sedmi polnicím (8,1-6)

1A když otevřel sedmou pečeť, nastalo v nebi ticho asi na půl hodiny. 2A uviděl jsem sedm andělů, kteří stáli před Bohem; a bylo jim dáno sedm polnic. 3A přišel jiný anděl, který měl zlatou kadidelnici, a postavil se k oltáři; bylo mu dáno množství kadidla, aby je dal s modlitbami všech svatých na zlatý oltář, který je před trůnem. 4A dým kadidla spolu s modlitbami svatých vystoupil z ruky anděla před Boha. 5Tu vzal anděl kadidelnici, naplnil ji ohněm z oltáře a hodil dolů na zem; i nastaly hromy, hlasy, blesky a zemětřesení. 6A těch sedm andělů, kteří měli sedm polnic, se připravilo, aby zatroubili.

(8,1-6)

Stejně jako u sedmi dopisů a pečetí, i nyní máme celou pasáž rozdělenou na dvě části: úvod (Zj 8,2-6), a popis sedmi událostí, které souvisí s úvodem (Zj 8,7-11,19). V úvodu se i v tomto případě dočteme, proč zem postihují události sedmi polnic. Popis sedmé pečetě (Zj 8,1-6), jak jsme si již řekli (viz komentář ke Zj (8,1-11,19), je detailně rozvinut v sedmi polnicích (Zj 8,7-11,19 ; viz Principy výkladu *1.7 Bližší vysvětlení určitého detailu*).

Jako v předchozích dvou úvodech se i nyní dostáváme do nebe, kde se odehrávají obřady související s obřady svatyně. Podobně jako v prvním úvodu i zde se setkáváme se sedmi anděly (Zj 1,20 srov. 8,2), kteří se starají a pomáhají lidem v Boží církvi. V nebi se opět začínají řešit modlitby svatých jako v druhém úvodu k pečetím (Zj 5,8 srov. 8,3) a nastává hromobití a burácení (Zj 4,5 srov. 8,5). Vidíme, že Bůh ze svého trůnu stále jedná ve prospěch svého lidu.

Je nám zjeveno sedm stojících andělů (patrně významní andělé - srov. Lk 1,19), kteří jsou připraveni troubit na polnice. Ještě předtím, než ale začnou jednat, je děj přerušen krátkou mezihrou (Zj 8,3-5; srov. Zj 8,2 a 6), ve které se dovídáme trochu víc o tom, z jakého důvodu na zem dopadnou rány v podobě polnic.

Jan v této krátké mezihře vidí anděla, který se stává prostředníkem mezi Bohem a lidmi a předkládá modlitby věrných předkládat před Boží tvář (Zj 8,3). Jako odpověď na modlitby přichází sedm troubení. Troubení, kaditelnice, hromobití a Boží soud - to vše nám připomíná svátek Den smíření (viz Lv 16. kapitola). Abychom tedy pochopili tento nebeský úvod, je třeba si o tomto svátku říci něco bližšího... Pojďme ale pěkně popořádku:

8,1-2

1A když otevřel sedmou pečeť, nastalo v nebi ticho asi na půl hodiny. 2A uviděl jsem sedm andělů, kteří stáli před Bohem; a bylo jim dáno sedm polnic.

Vykladači si lámou hlavu nad tím, co vlastně představuje ono ticho asi na půl hodiny. Někteří používají na tento časový údaj prorocký klíč rok za den (tj. jeden den představuje v prorockých spisech jeden rok) - potom by půlhodina v prorockém čase představovala přibližně týden, který by odkazoval na první týden stvoření. Jiní zase spojují toto ticho se slavnostním tichem, které nastane při příchodu Ježíše Krista (viz EW 16 a GC 641) a ještě jiní pak vnímají, že ono ticho nastává v nebi poté, co Bůh spolu s anděly přichází na tuto zem při druhém příchodu Ježíše Krista (nebe je "vyklizeno").

Podle našeho předchozího studia ale období šesté pečetě ještě neodkazuje na Kristův druhý příchod, ale spíš na dobu těsně předtím. Na dobu, kdy události dostanou rychlý spád a Bůh začne jednat. Ukáže svou majestátnost a moc. A právě *ticho* je v Bibli spojováno právě s těmito náměty:

Ale Hospodin je ve svém svatém chrámu. Zmlkni před ním celá země! Abk 2,20

…i ty, kdo odstupují od Hospodina, kdo Hospodina nehledají a nedotazují se ho. Zmlkni před Panovníkem Hospodinem, protože Hospodinův den je blízko, protože Hospodin připravil obětní hod, posvětil ty, které pozval. Sf 1,6-7

V onen den národy mnohé se připojí k Hospodinu, budou mým lidem, budu přebývat ve tvém středu a poznáš, že mě k tobě poslal Hospodin zástupů. Hospodin dostane do dědictví Judu jako svůj podíl ve svaté zemi a znovu vyvolí Jeruzalém. Zmlkni před Hospodinem, veškeré tělo, neboť se dal do pohybu ze svého svatého příbytku. Zach 2,15-17

Mojžíš s lévijskými kněžími promluvil k celému Izraeli: Zmlkni a slyš, Izraeli! Stal ses dnes lidem Hospodina, svého Boha. Uposlechni Hospodina, svého Boha, a plň jeho příkazy a ustanovení, která ti dnes přikazuji. Dt 27,9-10

Možná, že půlhodina ticha odkazuje na jakýsi "klid před bouří". *Schyluje se k bouři, připravené dopadnout na zem, a až Bůh přikáže svým andělům, aby je rozvázali, odehraje se takový válečný výjev, jaký nemůže vykreslit žádné pero… **Bůh nám milostivě poskytl chvíli oddechu.** Veškeré síly, které nám Nebesa propůjčila, máme nyní použít v díle pro ty, kteří hynou v nevědomosti. Varovné poselství má zaznít ve všech částech světa… Má být vykonáno veliké dílo a bylo svěřeno těm, kdo znají pravdu pro tuto dobu.* [RH 23. 11. 1905]

Mezi strašlivými událostmi pečetí a hroznými katastrofami polnic nastává období klidu a míru. A právě v tomto období my dnes žijeme. Ale brzy nastane změna: bude troubeno na sedm polnic a nastanou velkolepé události. Modlitby Božího lidu za záchranu a ukončení lidských dějin budou konečně vyslyšeny... *Přemýšlejte nad tímto: Nebude přehlídnuta žádná tichá pokorná modlitba, každá modlitba je vyslyšena.* [Dopis 65, 1898]

8,3-4

3A přišel jiný anděl, který měl zlatou kadidelnici, a postavil se k oltáři; bylo mu dáno množství kadidla, aby je dal s modlitbami všech svatých na zlatý oltář, který je před trůnem. 4A dým kadidla spolu s modlitbami svatých vystoupil z ruky anděla před Boha.

Jan viděl anděla, který se *postavil k oltáři*. Zdá se, že existuje rozdíl mezi oltářem, u kterého byl anděl, a *zlatým oltářem, který je před trůnem*. Oltář, u kterého stál v nebi anděl, patrně odkazuje na oltář (Ex 27,1-8) vyrobený z bronzu, který si nesmíme plést se zlatým oltářem na kadidlo (Ex 39,29). Tento oltář se používal pro každodenní oběti zvířat a nacházel se před svatostánkem na nádvoří. To nás odkazuje na události páté pečetě (Zj 6,9-11), kde pod oltářem volají mučedníci a dožadují se spravedlivé odplaty: *„Jak dlouho ještě, Panovníku, svatý a pravý, nebudeš soudit a trestat za naši krev ty, kdo bydlí na zemi?“ A každému z nich bylo dáno bílé roucho a bylo jim řečeno, ať odpočinou ještě krátký čas, dokud se nenaplní počet jejich spoluotroků a jejich bratrů, kteří mají být zabíjeni jako oni.* [Zj 6,10-11] Zdá se, že v sedmi polnicích je tyto prosby (modlitby) vyslyšeny.

Andělovi je tedy u tohoto oltáře dáno kadidlo (představující modlitby svatých), aby je položil na *zlatý oltář*. Ve svatyni se pálilo kadidlo každé ráno a každý večer (Ex 30,7-8) na zlatém oltáři čtvercového tvaru. Po spálení kadidla v kadidelnici nasypal kněz popel z kadidelnice na oltář: *Uděláš oltář, místo pro pálení kadidla; uděláš ho z akáciového dřeva, loket dlouhý a loket široký -- bude čtvercový, dva lokte vysoký; jeho rohy budou z jednoho kusu s ním. Potáhneš ho čistým zlatem -- jeho vrch, jeho stěny kolem dokola i jeho rohy -- a uděláš mu kolem dokola zlatou obrubu. … Áron na něm bude pálit vonné kadidlo. Bude ho pálit ráno co ráno, když bude čistit lampy a bude ho pálit navečer, když bude Áron zapalovat lampy; to bude ustavičná oběť kadidla před Hospodinem pro všechny vaše generace.* [Ex 30,1-3. 7-8]

Každý den tedy kněz vylil NA OLTÁŘ (kde byly rozžhavené uhlíky) Z KADITELNICE trochu kadidla (nebo rozzženého uhlí a na oltář pak vylil kadidlo). Co se pak stalo se spáleným kadidlem/uhlím na oltáři? Někteří tvrdí, že se tam tyto spáleniny shromažďovali až do dne smíření, kde je odtud nabral do kadidelnice kněz a vešel za oponu. Doukhan k tomu píše "židovské" vysvětlení: *Toto vidění z knihy Zjevení nás tedy uvádí do souvislosti s každodenním obřadem, během kterého kněz, podobně jako tento anděl ze Zjevení, vrhl lopatu planoucího řeřavého uhlí na zem mezi sloupoví chrámu a oltář. Celý tento obřad je popsán v nejstarším rabínském pojednání, Tamidu, ve spisu napsaném v 1. stol. př. Kr., jenž byl zahrnut do Mišny o jedno století později, tedy nějakých dvanáct let po napsání knihy Zjevení. Podobnost spisu s naším textem ze Zjevení je pozoruhodná: "Jeden z kněží uchopil lopatu a vrhl ji mezi sloupoví a oltář, a nikdo nemohl slyšet hlas svého souseda kvůli zvuku lopaty." (Tamid V.6) "Tu vzal anděl kadidelnici, nahrnul do ní oheň z oltáře a vrhl ji dolů na zem; a nastalo burácení, hřímání, blesky a zemětřesení." (Zj 8,5)*

Podle jiné pasáže z Tamidu (III.8) byl zvuk této lopaty tak silný, že ho bylo možné slyšet až do Jericha, tedy přibližně do vzdálenosti dvaceti kilometrů. Tato rezonance lopaty (magrefa) se vysvětluje její zcela zvláštní stavbou ve tvaru dechového nástroje. Jestliže věříme svědectví jeruzalémského Talmudu (Sukka V.6), magrefa byla provrtána stovkou otvorů (nebo vytvořena z trubek), z nichž každý vydával asi desítku rozličných zvuků, to znamenalo celkově na tisíc zvuků při každém úderu lopatou. Představovala ve skutečnosti jedny z prvních píšťalových varhan. Ať už tomu bylo jakkoli, hromový zvuk lopaty ve spojení s planoucím uhlím byl vhodným připomenutím Božího soudu a jeho hněvu."

Ale jednou za rok, na tzv. Den smíření (židy chápán jako velký den Božího soudu), tomu bylo naopak - kněz vzal výjimečně rozžhavené uhlí ZE zlatého OLTÁŘE a spolu s kadidlem jej vložil DO KADIDELNICE, kterou přinesl ZA OPONU do svatyně svatých (k Božímu trůnu): *Vezme plnou kadidelnici řeřavého uhlí z oltáře před Hospodinem a dvě plné hrsti jemného vonného kadidla a přinese to za oponu. Kadidlo dá na oheň před Hospodinem a oblak z kadidla zakryje slitovnici, která je na svědectví, takže nezemře.* [Lv 16,12-13]

Na jaký obřad poukazuje Zj 8,1-4? Porovnejme si text z obřadu dne smíření a text ze Zjevení:

Vezme plnou kadidelnici řeřavého uhlí z oltáře před Hospodinem… a přinese to za oponu. [Lv 16,12]
Tu vzal anděl kadidelnici, naplnil ji ohněm z oltáře a hodil ji dolů na zem. [Zj 8,5]

Všechno se děje stejně, akorát ve Dni smíření jsou žhavé uhlíky přineseny do svatyně za oponu, zatímco ve Zjevení jsou shozeny na zem. Za předpokladu, že svatyně nesymbolizuje zem (jak se mylně domníval W.Miller), tak se nejedná o jeden a tentýž obřad. Zj 8,5 tedy nesouvisí s výroční službou, ale s každodenní. Nicméně od této události nastává troubení polnic, které má lid připravit na den smíření.

Zj 8,3-4 nás tedy uvádí do každodenní činnosti v chrámu, kdy se obětovalo kadidlo. Vidíme tedy, že anděl pracoval s každodenními modlitbami Božího lidu, které byli předkládány Bohu... *Pán praví, že Jeho dílo má být dokončeno ne silou ani mocí, ale mým Duchem. Dílo Boží má být dovedeno k dokončení spolupráci božských a lidských prvků. Ti, jež jsou sami se sebou spokojeni, mohou být v díle Božím zdánlivě aktivními; ale pokud se nemodlí, jejich aktivita je bezcenná. Kdyby mohli pohlédnout na kadidelnici anděla, který stojí u zlatého oltáře před trůnem obklopeným duhou, viděli by, že zásluhy Ježíšovy musí být spojeny s našimi modlitbami a úsilím, jinak jsou bezcenné tak, jako byla Kainova oběť. Kdybychom mohli vidět činnost lidských nástrojů tak, jak vypadá před Bohem, viděli bychom, že pouze dílo doprovázené množstvím modliteb, které jsou posvěceny zásluhami Kristovými, obstojí ve zkoušce soudu. Když se Kristus vrátí, tak rozsoudí mezi těmi, kdo Jemu a Bohu sloužil, a kdo ne.* [RH 7. 7., 1893]

Symbol kadidelnice xx

8,5-6

5Tu vzal anděl kadidelnici, naplnil ji ohněm z oltáře a hodil dolů na zem; i nastaly hromy, hlasy, blesky a zemětřesení. 6A těch sedm andělů, kteří měli sedm polnic, se připravilo, aby zatroubili.

Modlitby Božího lidu, dennodenně vysílané k Bohu budou nyní konečně vyslyšeny. Jak zpívá David: *Hospodine, volám tě! Pospěš ke mně, vyslyš mě, když tě volám! Kéž je má modlitba přijata jak kadidlo před tvou tváří, pozdvižení mých dlaní jak večerní obětní dar. … K tobě, Panovníku Hospodine, hledí mé oči, v tobě hledám útočiště, nevylij mou duši! Chraň mě před těmi, kdo mi nastražili osidlo, před léčkami činitelů nepravosti. Ničemové ať sami upadnou do svých tenat, zatímco já projdu.* Ž 141,1-2. 8-9

Jakým způsobem budou vyslyšeny? Nastávají *hromy, hlasy, blesky a zemětřesení*, resp. začínají se dít velké věci. Podobné vidění čteme i u proroka Ezechiele, který se jednou ocitl u Božího trůnu a viděl, jak muž v lněném oděvu (tedy kněžské roucho viz komentář ke Zj 1,13-15) vykoná soud nad nevěrný Božím lidem v Jeruzalémě (viz též Ez 24,9; 2. Král 25,9): *A hle, viděl jsem, že na klenbě, která je nad hlavami cherubů, se nad nimi ukázalo cosi jako safír, vzhledem podobné trůnu. Pak promluvil Panovník k tomu muži oděnému lněným oděvem a řekl: Vejdi do meziprostoru k podvozku pod cherubem a naplň si hrsti žhavými uhlíky ohně z meziprostoru u cherubů a rozsypej je na město. I vešel tam před mýma očima.* Ez 10,1-2

Pak nastávají polnice, které jsou přípravou na Den smíření (Sof 1,14-16). O přípravách na Den smíření často prorokuje i SZ prorok Jóel: *Trubte na beraní roh na Sijónu, nachystejte půst, svolejte shromáždění. … Mezi předsíní a oltářem ať pláčou kněží, Hospodinovi služebníci. Ať říkají: Hospodine, pohleď s lítostí na svůj lid a nevydávej své dědictví v potupu, za pořekadlo mezi pohanskými národy.* Joel 2,15. 17-18 Nemělo by nás proto překvapit, že u Jóele se dočítáme o událostech, které mají jasnou spojitost s událostmi sedmi troubení, např. příchod kobylek (Joel 1,4.6; 2,1.10-11 srov. Zj 9,3.8-9), zatmění nebeských těles (Joel 2,1.10-11 srov. Zj 8,12; 9,2), troubení (Joel 2,15-17 srov. Zj 8,2-6) nebo budoucí veliká žeň, která představuje Kristův druhý příchod (Joel 4,13-15 srov. Zj 11,15-18; 14,17-20).

Právě před nebo při příchodu polnic má zaznít trojandělské poselství. *Doba, o níž psal prorok, nastane a po celé zemi bude slyšet hlasité volání třetího anděla. Jeho sláva ozáří svět a poselství zvítězí; ale ti, kteří nechodí v jeho světle, se s ním nebudou radovat z vítězství…*

Nadešel vážný čas, kdy služebníci by měli plakat mezi nádvořím chrámu a oltářem a volat: Hospodine, pohleď s lítostí na svůj lid a nevydávej své dědictví v potupu, za pořekadlo mezi pohanskými národy. Joel 2,17 *Je to den, kdy služebníci a lid by měli vyznávat své hříchy před Bohem a před sebou navzájem, místo aby v sebeuspokojení vyvyšovali své duše.* MS 18, 1888

Víme, že v Den smíření mohl kněz jít za oponu (Lv 16,12-13) a půjde vidět slitovnice. To samé nastane na konci troubení sedmi polnic - opona je odkryta a jdevidět nejen slitovnice, ale celá schrána smlouvy (Zj 11,19). Nastane doba, kdy modlitby Božího lidu budou vyslyšeny, svatyně bude očištěna a na Boha (a jeho trůn) se podíváme "napřímo."

Zastavme se ještě na chvíli and těmi hromy, hlasy, blesky a zemětřesením. Zdá se, že od začátku Zjevení tyto pohromy postupně gradují:

Zj 4,5 Z trůnu vycházely blesky, hlasy a hromy.
Zj 8,5 Tu vzal anděl kadidelnici, naplnil ji ohněm z oltáře a hodil dolů na zem; i nastaly hromy, hlasy, blesky a zemětřesení.
Zj 11,19 Tu byla otevřena Boží svatyně, která je v nebi, a byla vidět schrána jeho smlouvy v jeho svatyni; nastaly blesky, hlasy a hromy, zemětřesení a veliké krupobití.
Zj 16,18.20-21 A nastaly blesky, hlasy a hromy, a nastalo veliké zemětřesení, jaké nebylo, co je člověk na zemi; tak veliké a silné bylo to zemětřesení…. Všechny ostrovy zmizely a hory nebyly k nalezení. Veliké kroupy jako závaží padaly z nebe na lidi; a lidé prokleli Boha pro tu ránu krupobití, protože ta rána byla velmi veliká.

Zdá se, že mezi začátkem polnic (Zj 8,5) a koncem (Zj 11,19) je silná spojitost. Nastávají pohromy, které se v plném rozsahu naplní až na konci sedmi polnic (Zj 8,5 srov. 11,19), při Kristově druhém příchodu v bitvě u Armagedonu (Zj 16,18.20-21).

První čtyři polnice (8,7-13)

7Zatroubil první anděl. Nastalo krupobití a oheň smíšený s krví a bylo to svrženo na zem. Třetina země shořela,
třetina stromů shořela, veškerá zelená tráva shořela. 8Zatroubil druhý anděl. Něco jako veliká hora hořící
ohněm bylo vrženo do moře. Třetina moře se obrátila v krev 9a zahynula třetina živých tvorů v moři a byla
zničena třetina lodí. 10Zatroubil třetí anděl, a z nebe spadla veliká hvězda, hořící jako pochodeň, a padla na
třetinu řek a na prameny vod. 11Jméno té hvězdy je Pelyněk. Třetina vod se změnila v pelyněk a mnoho lidí
zemřelo z těch vod, protože zhořkly. 12Zatroubil čtvrtý anděl, a byla zasažena třetina slunce, třetina měsíce a
třetina hvězd, takže třetina z nich ztemněla a nebylo světlo po třetinu dne a stejně i noci. 13Tu jsem uviděl a
uslyšel jednoho orla, jak letí prostředkem nebe a volá mocným hlasem: „Běda, běda, běda těm, kteří bydlí na
zemi, pro zbývající hlasy polnic tří andělů, kteří ještě mají troubit."

Jistě nás napadá, nakolik vnímat katastrofy sedmi polnic doslovně (skutečné přírodní destruktivní události), a nakolik to spíše jen ukazuje na určité (duchovní) skutečnosti. Na jednu stranu je jasné, že na konci času přijde mnoho přírodních pohrom: *Duch Boží, jež zdržuje zlo, se právě nyní vzdaluje od světa. Hurikány, bouře, vichřice, katastrofy na moři i na zemi následují v rychlém sledu za sebou. Znamení množící se kolem nás a hovořící o blízkém příchodu Syna Božího jsou přisuzována všemu jinému, jen ne té pravé příčině…*

Právě před námi je čas, kdy bude ve světě utrpení, které nebude moci vyléčit žádný lidský balzám. Ještě než na tento svět přijde poslední velká zkáza, budou monumentální díla, pochlebující lidské velikosti, obrácena v prach. Boží soudy dopadnou na ty, kteří navzdory velkému světlu setrvávají v hříchu. Jsou budovány nákladné stavby, o nichž se předpokládá, že jsou ohnivzdorné. Avšak stejně jako Sodoma zanikla v plamenech Boží pomsty, tak i tyto pyšné stavby lehnou popelem. Viděla jsem plavidla, která stála nesmírné sumy peněz, jak zápasí s mocným oceánem, snažíce se čelit velkým rozzuřeným vlnám. Avšak se všemi svými poklady zlata, stříbra i se vším svým lidským nákladem klesla do vodního hrobu. … Avšak uprostřed této nepokojné vřavy se zmatkem na všech stranách je na světě dílo, že se má vykonat pro Boha. [ST 9. 10. 1901]

Symbolizuje například *velká hořící hora* ze třetí polnice (Zj 8,10) jadernou katastrofu? Doprovázející jevy to mohou potvrzovat. Nedávno vyšel jeden článek, který (byť hypoteticky) navrhuje události, které by se mohli odehrát po výbuchu atomových bomb. Zkuste si záznam katastrof prvních čtyř polnic (Zj 8,7-12) porovnat s těmito jevy:

V dnešní době je hrozba jaderné války menší, než bývala před pádem Sovětského svazu. Jaderné zbraně jsou však na světě pořád a k odpálení stačí několik tlačítek. Lze předpokládat, že jakmile bude vypuštěna jedna, ostatní na sebe nenechají dlouho čekat. Vědci zkoušeli simulace a odhadují, co se pravděpodobně stane.

Jedním z prvních následků bude černý déšť, který se spustí jen chvilku po výbuchu bomb. A nepůjde o drobné kapky vody. A rozhodně nebudou hasit ohně a čistit zemi. Budou to husté kapky černé olejovité tekutiny, které vás pravděpodobně zabijí.

Takový déšť se spustil v Hirošimě 20 minut po dopadu bomby a pršelo v oblasti asi 20 kilometrů od místa výbuchu. Všechno bylo pokryto touto kapalinou. Ti, kteří se jí dotkli, byli ozářeni až stokrát víc než v místě výbuchu. Protože oběti trpěly žízní, někteří se pokoušeli vodu pít. A následky si v sobě nesou stále, stejně jako místa, na která déšť dopadl. Vědci si myslí, že něco podobného se stane znovu, pokud dojde k dalším výbuchům.

Jaderná exploze je schopná vyslat puls elektromagnetické radiace, která je schopná zničit elektrický systém, či dokonce síť celých zemí. Přišlo se na to náhodou během testů, kdy puls zničil pouliční lampy, televize a telefony 1 600 kilometrů od výbuchu. Dnes výrobci bomby navrhují s tímto účelem.

Pokud taková bomba vybuchne, může zničit veškerou elektrickou síť. Jestli se to tady stane, přijdeme o světlo, veškeré chlazení potravin a počítačová data. Přijdeme také o čističky vod, takže ztratíme zdroj čisté vody. Podle odhadů by se toto dalo opravit po půl roce tvrdé práce – pokud na to lidé budou mít čas.

Kromě jaderných výbuchů dojde k množství požárů – hořet bude všechno, co může hořet. Budovy, lesy, plasty, asfalt a další. Ropné stanice a benzínové pumpy vybuchnou. Z těchto požárů vznikne hustý a toxický kouř, který se dostane do atmosféry a později do stratosféry. Tento hustý oblak se rozptýlí natolik, že pokryje celou planetu a zakryje oblohu. Bude trvat roky, než znovu uvidíme oblohu a především slunce. Vědci odhadují, že slunce neuvidíme 30 let po katastrofě.

Protože slunce nebude svítit na Zemi, planeta se ochladí. Podle toho, kolik bomb vybuchne, by teplota mohla klesnout až o 20° Celsia. Místo letního počasí bude podzim, možná i zima. V tomto počasí se nám nepodaří vypěstovat téměř nic. Zvířata na světě pomřou a zelenina zmrzne a nebude schopná vyrůst.

... Kromě nedostatku jídla se lidstvo bude muset poprat s rakovinou. Radioaktivní částečky se po výbuchu rozptýlí všude kolem nás a my se jim nebudeme schopni vyhnout. Jsou malé, ale stále schopné nás zabít. Pokud částečky budou padat pomalu, možná přežijeme. Kdyby spadly po dvou týdnech od výbuchu, jejich radioaktivita by klesla asi tisíckrát, což bychom mohli přežít. Rakovina kostí a kůže bude novou normou, život bude kratší a poporodní postižení budou obvyklá. Ale lidstvo přežije.

Během prvních dvou let můžeme očekávat bouřky, jaké jsme nikdy neviděli. Toxický kouř nezakryje jen slunce, bude mít vliv i na počasí.

Zdroj: https://eurozpravy.cz/veda-a-technika/veda/210211-zkazu-zeme-by-lidstvo-prezilo-svet-po-jaderne-valce-by-ale-nikdy-nebyl-stejny/

Nezapomínejme, že ani sami proroci častokrát nevěděli, o čem přesně vlastně prorokují (viz Principy výkladu: 2. interpretace préteristická).

Na druhou stranu bychom se určitě neměli srdceryvně upínat k doslovnému chápání přírodních katastrof (i když i taková možnost tu je), a sledovat, co nás v budoucnu čeká a zda se náhodou pohromy těchto polnic nenaplní jiným způsobem, než očekáváme. Obecně totiž můžeme říci, že výklad sedmi polnic je bezesporu to nejobtížnější místo výkladu ve Zjevení a možná i v Písmu jako takovém. Je také možné, že se události polnic naplní i v duchovní smyslu, či v obojím. Proto bude dobré, když budeme polnice studovat jak v doslovném, tak i duchovním smyslu:

8,7 (první polnice)

7Zatroubil první anděl. Nastalo krupobití a oheň smíšený s krví a bylo to svrženo na zem. Třetina země shořela, třetina stromů shořela, veškerá zelená tráva shořela.

Prostřednictvím krupobití Bůh vykonával soudy nejen nad Božím lidem, ale i nad pohany (Iz 28,2; Ez 13,13). Připomeňme si také zkušenost krále Davida, který v 18. žalmu chválí Hospodina za to, že jej vysvobodil z ruky nepřátel (Ž 18,1). Boží hlas vykonávající soud nad nepřáteli je připodobněn k ohni, řeřavému uhlí a krupobití: *Ze záře před ním vystupovala mračna, krupobití a řeřavé uhlí. Hospodin zahřměl na nebesích, Nejvyšší vydal svůj hlas -- krupobití a řeřavé uhlí.* Ž 18,9.13-14

Ve vztahu k ohni a krvi krupobití silně připomíná 7. Egyptskou ránu: *Mojžíš vztáhl svou hůl k nebi a Hospodin způsobil hřmění a krupobití a oheň sestupoval na zem. Tak Hospodin seslal krupobití na egyptskou zemi. A nastalo krupobití a oheň se blýskal uprostřed toho krupobití, tak ohromného, že podobné nebylo v celé egyptské zemi od té doby, co se Egypt stal národem. Krupobití po celé egyptské zemi potlouklo všechno, co zůstalo na poli, od lidí až po dobytek; krupobití potlouklo všechnu polní zeleň a polámalo všechny polní stromy.* Ex 9,23-25

Přítomnost krve a ohně také ukazuje k Božímu soudu nad nevěřícím lidem (oheň = Boží přítomnost, viz komentář ke Zj 1,13-15 a viz níže; krev = život; viz komentář ke Zj 6,3-4; Iz 4,4; Ez 21,37). V důsledku této pohromy přichází soud, který vede ke smrti lidí (zeleň = životodárnost, viz komentář ke Zj 4,2-3; strom = člověk, viz komentář ke Zj 7,2-3, dokonce i tráva je někdy v Bibli ve spojitosti s lidmi (Ž 72,16; Iz 40,6-8).

Můžeme si pokládat otázku, zda první polnice začíná působit v době zapečetěování, nebo už po zapečetění Božího lidu. Připomeňme si to, co má proběhnout v nebesích před dobou zapečetění: *Potom jsem uviděl čtyři anděly stát na čtyřech úhlech země a držet čtyři zemské větry, aby vítr nevál na zemi ani na moře ani na žádný strom. A uviděl jsem jiného anděla, jak vystupuje od východu slunce a má pečetidlo živého Boha. Mocným hlasem zvolal na ty čtyři anděly, kterým bylo dáno škodit zemi a moři: „Neškoďte zemi, moři ani stromům, dokud neoznačíme otroky našeho Boha na jejich čelech!“* Zj 7,1-3 (viz též komentář ke Zj 7,1 a 7,2-3). Potom by první polnice působila až po zapečetění.

8,8-9 (druhá polnice)

8Zatroubil druhý anděl. Něco jako veliká hora hořící ohněm bylo vrženo do moře. Třetina moře se obrátila v krev 9a zahynula třetina živých tvorů v moři a byla zničena třetina lodí.

Když zatroubil druhý anděl, do moře spadla jakási hora hořící ohněm. Oheň samozřejmě představuje Boha a Jeho působení tedy jako stravující oheň (oheň = Boží přítomnost, viz komentář ke Zj 1,13-15 a Zj 8,7). Hora představuje národ (viz níže) a moře dav bezbožných lidí (viz níže). Hořící hora pak soud nad Babylonem, který symbolizuje tento svět: *Před vašima očima odplatím Babylonu a všem obyvatelům Chaldejska za všechno jejich zlo, které páchali na Sijónu, je Hospodinův výrok. Hle, jsem proti tobě, horo ničiteli, je Hospodinův výrok, ničiteli celé země. Vztáhnu proti tobě svou ruku a svalím tě ze skály a učiním tě horou spálenou.* Jer 51,25

Snad zde vidíme naplnění proroctví: *Povstane totiž národ proti národu a království proti království* Mt 24,7 Na sklonku dějin bezesporu nastane doba, kdy budou mezi sebou národy ve válce, a nastane obrovský chaos, který vyústí ve velké krveprolití mnoha lidí, a to nejen na zemi, ale i na moři (Zj 18,17-21).

Moře představuje velké množství lidí, dav:

Hle, ze severu přichází lid, velký národ, mnozí králové se dávají do pohybu z nejvzdálenějších částí země. Chopí se luku a srpáče, jsou krutí a nebudou mít slitování. Jejich křik bude burácet jako moře. Připraveni jako muž do boje pojedou na koních proti tobě, babylonská dcero. Jer 50,41-42

Ještě mi řekl: „Vody, které jsi viděl, kde ta smilnice sedí, jsou lidé a zástupy, národy a jazyky. Zj 17,15

Tehdy to uvidíš a budeš zářit, tvé srdce se zachvěje a rozšíří, protože se k tobě obrátí bohatství moře, přijde k tobě majetek národů Iz 60,5

Spíše se jedná o bezbožné lidi (také viz výše):

Ať však žádá ve víře a nic nepochybuje. Neboť kdo pochybuje, podobá se mořské vlně, hnané a zmítané větrem. Jak 1,6

Tito jsou poskvrnami na vašich hodech lásky, když s vámi bezostyšně hodují a pasou sami sebe; jsou jako oblaky bez vody, které jsou hnány větry, stromy na sklonku podzimu, bez ovoce, dvakrát zemřelé, vykořeněné; divoké mořské vlny, které jako pěnu vyvrhují své hanebnosti, Juda 12-13

Proč tedy hledíš na podvodníky a mlčíš, zatímco ničema pohlcuje spravedlivějšího, nežli je on? Učinil jsi lidi jako mořské ryby, jako plazy, kteří nad sebou nemají vládce? Abk 1,13-14

Ale ničemové budou jako vzedmuté moře, když se nemůže utišit, jehož vody vyvrhují špínu a bláto. Iz 57,20

Hora představuje národ, mocnost:

Avšak ten kámen, jenž udeřil do sochy, se stal velikou horou… Za dnů oněch králů ale Bůh nebes nastolí království, jež nebude zničeno navěky ani to království nebude přenecháno jinému lidu. Ono rozdrtí a ukončí všechna tato království, ale samo bude stát navěky, neboť jsi viděl, jak se bez rukou z té hory vylomil kámen a rozdrtil železo, bronz, keramiku, stříbro i zlato Dan 2,35. 44-45

Před vašima očima odplatím Babylonu a všem obyvatelům Chaldejska za všechno jejich zlo, které páchali na Sijónu, je Hospodinův výrok. Hle, jsem proti tobě, horo ničiteli, je Hospodinův výrok, ničiteli celé země. Vztáhnu proti tobě svou ruku a svalím tě ze skály a učiním tě horou spálenou. Jer 51,24-25

Toto praví Hospodin zástupů, Bůh Izraele: Až změním jejich úděl, znovu budou v judské zemi a v jejích městech říkat tato slova: Požehnej ti Hospodin, příbytku spravedlnosti, horo svatá. Jer 31,23

Zde je třeba mysli, která má moudrost: Těch sedm hlav je sedm hor, na nichž ta žena sedí. A je sedm králů:… Zj 17,9

8,10-11 (třetí polnice)

10 Zatroubil třetí anděl, a z nebe spadla veliká hvězda, hořící jako pochodeň, a padla na třetinu řek a na prameny
vod. 11 Jméno té hvězdy je Pelyněk. Třetina vod se změnila v pelyněk a mnoho lidí zemřelo z těch vod, protože
zhořkly.

Hvězdy se objevují v Bibli ve spojitosti s nebeskými bytostmi. Na několika místech se hvězda objevuje v jednotném čísle, pak symbolizuje Krista, nebo satana (viz níže). Navíc se jedná o *velikou* hvězdu, tedy o výraznou (významnou) nebeskou bytost. Ve třetí polnici tedy tato hvězda (nebeská bytost) padá z nebe a vody na zemi zhořkly a přinesli smrt.

Podobnosti mezi satanem ze Zjevení (Zj 12,9), Izaiášova svědectví o pádu Babylónského krále představujícího satana (Iz 14,13-15) a pádem Babylónské věže (Gn 1,1-9) jsou více než zřejmé:

A byl svržen veliký drak, ten dávný had, nazývaný Ďábel a Satan, který svádí celý obydlený svět. Byl svržen na zem a jeho andělé byli svrženi s ním. Zj 12,9

Jak jsi spadl z nebes, třpytivá hvězdo, synu úsvitu? Byl jsi odseknut k zemi, ty, který jsi porážel národy! A ty sis řekl ve svém srdci: Vystoupím do nebes, nad hvězdy Boží vyvýším svůj trůn; usednu na Hoře shromáždění na nejzazším severu. Vystoupím na výsosti oblaku, vyrovnám se Nejvyššímu. Jenže jsi svržen do podsvětí, do největších hlubin jámy. Iz 14,13-15

A řekli: Nuže, vybudujme si město a věž, jejíž vrchol bude v nebi, a uděláme si jméno, abychom se nerozptýlili po celém povrchu země. … Tak je odtamtud Hospodin rozptýlil po celém povrchu země, a přestali stavět to město. Gn 1,4.8

Hvězdy symbolizují nebeské bytosti:

…když jitřní hvězdy společně jásaly a všichni Boží synové hlaholili? Job 38,7

Vzrostl až k vojsku nebes a shodil na zem některé z toho vojska i některé z hvězd a pošlapal je. Dan 8,10

Hvězdy budou padat z nebe a mocnosti, které jsou v nebesích, se zatřesou. Mk 13,25

Sedm hvězd jsou andělé sedmi sborů, Zj 1,20

Toto praví ten, který má sedm duchů Božích a sedm hvězd Zj 3,1

A ukázalo se jiné znamení v nebi: hle, veliký rudý drak, mající sedm hlav a deset rohů, a na těch hlavách sedm diadémů. Jeho ocas vlekl třetinu nebeských hvězd; i svrhl je na zem. …A byl svržen veliký drak, ten dávný had, nazývaný Ďábel a Satan, který svádí celý obydlený svět. Byl svržen na zem a jeho andělé byli svrženi s ním. Zj 12,3-4; 12

Pozn. Kromě toho je v Bibli je na mnoha místech zdůrazněno, že Izraelského národa bude jako hvězd na nebi (Gn 22,17; Ex 32,13; Neh 9,23;…)

Hvězda (v jednotném čísle) obvykle odkazuje na Krista:

Vidím ho, není to teď, sleduji ho, není to hned: Vyjde hvězda z Jákoba, povstane žezlo z Izraele a probodne skráně Moába, temeno všech synů Šétových. Nu 24,17

Kde je ten narozený král Židů? Spatřili jsme jeho hvězdu, když vycházela, a přišli jsme se mu poklonit. Mt 2,2

Já, Ježíš, jsem poslal svého anděla, aby vám ve sborech tyto věci dosvědčil. Já jsem kořen a rod Davidův, jasná hvězda jitřní. Zj 22,16

Na jednom místě v Bibli odkazuje na „spadlou hvězdu“, satana:

Jak jsi spadl z nebes, třpytivá hvězdo, synu úsvitu? Byl jsi odseknut k zemi, ty, který jsi porážel národy! Iz 14,12

Zhořknutí vod nápadně připomíná zkušenost Izraelského národa u Mary: *Pak přišli do Mary, ale nemohli vodu z Mary pít, protože byla hořká. Proto se nazývá Mara. A lid reptal proti Mojžíšovi: Co budeme pít? Mojžíš tedy úpěnlivě volal k Hospodinu a Hospodin mu ukázal dřevo, které hodil do vody a voda zesládla.* [Ex 15,23-24] V tomto příběhu Hospodin proměnil hořkou vodu skrze dřevo na pitnou sladkou vodu. To symbolizovalo Kristovu oběť na dřevěném kříži, skrze který opouštíme smrt a získáváme přístup k vodě života. V třetí polnici ale vidíme opačný proces: satan převrací sladkou pitnou vodu prostřednictvím svého působení na hořkou vodu, která přináší smrt.

Satanovi se daří převrátit (symbol pelyňku, viz níže) Boží dar věčného života (voda = život, viz níže). Co mělo sloužit jako požehnání, přináší zkázu. Třetí polnice tedy přichází jako přirozený důsledek satanova působení, který se snaží zničit člověka a přírodu tím, že obrací dobro ve zlo. To, co mělo být pro člověka požehnáním, se satanovým působením stává kletbou a záhubou…

A to je velice zvláštní: ačkoliv působení polnic začíná Božím pokynem, nyní začíná ve třetí polnici zasahovat a působit satan. Bůh tedy dovoluje satanovi působit na lidstvo. *Chci vám říci ještě jinou věc. Vylití Božího hněvu se už blíží. Jak to že to nepoznáváme? Je to proto, že světlo pravdy se nedotýká srdce. Duch Boží se od světa odvrací. Slýcháte o pohromách na souši i na moři, kterých stále přibývá. Čím to je? Duch Boží odchází od těch, kteří mají ve svých rukou životy lidí a satan přichází, aby je ovládal, protože oni sami se jeho vládě poddávají. Ti, kdo vyznávají, že jsou Božími dětmi, se nenechají ochraňovat nebeskými anděly a satan - ničitel - skrze tyto lidí působí a oni se dopouštějí omylů. Budou se opíjet a jejich nestřídmost nám mnohokrát způsobí tyto strašlivé pohromy.*

Pohleďte na bouře a přírodní katastrofy. Satan působí také na ovzduší. Otravuje je a zde závisí na Bohu naše životy - náš přítomný i věčný život. V tom postavení, v jakém jsme, musíme být velmi ostražití, celé oddaní, plně obráceni, plně zasvěceni Bohu. My však, zdá se, sedíme jako ochromeni. Bože nebeský, probuď nás! [2SM 51-52]

To vše ale přichází jako přirozený důsledek odmítnutí Boha a Jeho zákona. Podobně jako za dnů proroka Jeremiáše i v poslední době dá Hospodin nevěrnému lidu k jídlu pelyněk a k pití otrávenou vodu: *A Hospodin řekl: Protože opustili můj zákon, který jsem jim předložil, a neposlouchali mě a nežili podle zákona, ale žili podle svého umíněného srdce i chodili za baaly, jak je to naučili jejich otcové. Proto takto praví Hospodin zástupů, Bůh Izraele: Hle, nakrmím tento lid pelyňkem a dám jim pít otrávenou vodu. Rozptýlím je mezi národy, které neznali oni ani jejich otcové. Pošlu za nimi meč, dokud s nimi neskoncuji.* [Jer 9,13-15] Ne jinak dopadnou vůdcové lidu: *Proto takto praví Hospodin zástupů o těch prorocích: Hle, nakrmím je pelyňkem a dám jim pít otrávenou vodu, protože od jeruzalémských proroků vyšla hanebnost do celé země.* [Jer 23,15]

Pelyněk. Tato hořká bylina představuje něco špatného, převráceného ke zlému (zvráceného):

Ať není mezi vámi muž či žena či rodina či kmen, jehož srdce by se dnes odvrátilo od Hospodina, našeho Boha, aby šel sloužit bohům oněch národů. Ať není mezi vámi kořen plodící jed a pelyněk. [Dt 29,17]

Hledejte Hospodina a budete žít, jinak pronikne dům Josefův jako oheň, bude ho stravovat a nikdo ho neuhasí, aby zachránil Bét-el, který převrací právo v pelyněk a spravedlnost hází na zem [Am 5,6]

Cožpak poběží koně po skalách? Nebo se na ní orá se skotem? Avšak vy jste převrátili právo v jedovatý plevel a ovoce spravedlnosti v pelyněk, [Am 6,12]

Vždyť ze rtů cizí ženy kape med a její řeč je hladší nežli olej, ale její konec je hořký jako pelyněk [Př 5,3-4]

Jméno té hvězdy je Pelyněk. Třetina vod se změnila v pelyněk a mnoho lidí zemřelo z těch vod, protože zhořkly. [Zj 8,11]

Voda. Voda přináší život. V Bibli nejčastěji přirovnána k vodě, která přináší věčný život, a kterou Bůh nabízí každému člověku:
A Hospodin tě povede ustavičně, nasytí tvou duši ina vyprahlých místech a dodá svěžesti tvým kostem. Budeš jako zavlažovaná zahrada a jako vodní zdroj, jehož voda nebude vysychat. Iz 58,11
Naděje Izraele, Hospodine! Všichni, kdo tě opouštějí, se budou stydět. Ti, kteří se od tebe odvrátili, budou zapsáni do země stínů, protože opustili pramen živé vody, Hospodina. Jer 17,13
Kdo by se však napil z vody, kterou mu dám já, nebude nikdy žíznit, ale voda, kterou mu dám, se v něm stane pramenem vody tryskající k věčnému životu. Jan 4,14
A řekl mi: „ Stalo se. Já jsem Alfa i Omega, počátek i konec. Já dám žíznivému zadarmo napít z pramene vody života. Zj 21,6
I ukázal mi řeku vody života, čirou jako křišťál, která vycházela z trůnu Božího a Beránkova. Zj 22,1

8,12 (čtvrtá polnice)

12Zatroubil čtvrtý anděl, a byla zasažena třetina slunce, třetina měsíce a třetina hvězd, takže třetina z nich ztemněla a nebylo světlo po třetinu dne a stejně i noci.

Zářící cherub (Ez 28,14) ze třetí polnice přináší zkázu a utrpení na vody, které ztrácí svou životodárnost. Nyní hvězdy, slunce i měsíc, nebeská tělesa přinášející život na zem, ztrácí také svou životodárnou schopnost. Co se tím chce říct? Slunce, měsíc a hvězdy symbolizují Boží lid (viz Gn 37,9; 12,1), který se nyní dostává do naprosté temnoty.

Zatmění nebeských těles ukazuje na Boží soud a zlořečení. Objevuje se hrozná temnota, která zachvátí celý svět (viz níže).

Zatmění nebeských těles máme v Bibli ve spojitosti s Božím soudem:
Hle, den Hospodinův přichází, krutý, se zuřivostí a s planoucím hněvem, aby učinil tuto zemi hroznou pustinou a vyhladil z ní hříšníky. Neboť hvězdy nebes ani jejich souhvězdí se nezatřpytí svým světlem, slunce bude vycházet temné a měsíc nezazáří svým světlem. Iz 13,9-10
Lidský synu, pozvedni žalozpěv nad faraonem, egyptským králem. Řekneš mu: …Až uhasneš, zakryji nebesa a hvězdy na nich nechám potemnět. Slunce, to zakryji oblakem, a měsíc nebude svítit svým světlem. Ez 32,2.7

Naopak větší svit nebeských těles pak s Božím požehnáním:
I bude světlo měsíce jako světlo slunce a světlo slunce bude sedminásobné, jako světlo sedmi dnů -- v den, kdy Hospodin ováže zlomeninu svého lidu a jeho zdrcující ránu uzdraví. Iz 30,26
Nebude ti již slunce za světlo ve dne, ani měsíc pro svou zář ti nebude svítit v noci. Hospodin bude tvým věčným světlem a tvůj Bůh tvou slávou. Tvé slunce již nezapadne a tvůj měsíc se neschová, protože Hospodin bude tvým věčným světlem a dny tvého smutku skončí. Iz 60,19-20

Prorok Joel upozorňuje Boží lid, že den Božího příchodu, ohlašovaném polnicí, se bude vyznačovat strašným soudem:
Trubte na beraní roh na Sijónu, křičte na mé svaté hoře! Ať se chvějí všichni obyvatelé země, neboť přichází Hospodinův den, ano, je blízko. … Před ním se chvěje země, třesou se nebesa, slunce a měsíc se zatměly, hvězdy ztratily svou zář. Hospodin pozvedl hlas před svým vojskem, neboť jeho tábor je velmi velký, neboť mocný je ten, kdo činí jeho slovo. Ano, Hospodinův den je velký, velice hrozný. Kdo ho vydrží? Joel 2,1.10-11
Pošlete srp, protože žeň dozrála. Pojďte a šlapejte, neboť lis se naplnil, sudy oplývají, protože jejich zla je mnoho. Bezpočetné davy jsou v Údolí rozhodnutí, protože Hospodinův den v Údolí rozhodnutí je blízko. Slunce a měsíc se zatměly, hvězdy ztratily svou zář. Joel 4,13-15

8,13 (přechod mezi třetí a čtvrtou polnicí)

13Tu jsem uviděl a uslyšel jednoho orla, jak letí prostředkem nebe a volá mocným hlasem: „Běda, běda, běda těm, kteří bydlí na zemi, pro zbývající hlasy polnic tří andělů, kteří ještě mají troubit.“

Tak jako v případě pečetí přichází i po prvních čtyřech polnicích krátká větička (Zj 6,8) naznačující určitý myšlenkový zlom. Orel, který letí *středem nebe*. To znamená, že tyto pohromy se budou týkat všeobecně celé země:

Tu jsem uviděl jiného anděla, majícího věčné evangelium, jak letí prostředkem nebe, aby je zvěstoval těm, kteří přebývají na zemi, každému národu, kmenu, jazyku a lidu. [Zj 14,6]

A uviděl jsem jednoho anděla, jak stojí ve slunci. Mocným hlasem zvolal na všechny ptáky, letící prostředkem nebe: „Pojďte, shromážděte se k veliké Boží hostině, [Zj 19,19]

Na všech vinicích bude kvílení, protože projdu tvým středem, praví Hospodin. [Am 5,17]

Orel ohlašuje poslední tři běda, spojované s posledními třemi polnicemi. Když pomine pátá polnice (Zj 9,1-12), čteme: *První ‚běda‘ pominulo; hle, ještě dvoje ‚běda‘ přichází potom.* [Zj 9,12] Když končí šestá polnice (včetně mezihry), čteme: *Druhé ‚běda‘ pominulo; hle, třetí ‚běda‘ rychle přichází.* [Zj 11,14] a následuje polnice sedmá.

Řecké slovo ἀετός (*aetos)* můžeme přeložit jako *orel*, nebo také *dravý pták, sup*. Stejné slovo (v Bibli použito jen 5x) připomíná Kristova slova: *Neboť jako když blesk vychází od východu a je vidět až na západ, tak bude i příchod Syna člověka. Kdekoli je mrtvola, tam se shromáždí supi.* [Mt 24,27-28] Když lidé v Janově době viděli v dálce létat supy na jednom místě, věděli, že se tam někde nachází mrtvola. Učedníci tedy měli pozorovat znamení Kristova příchodu, aby v nich poznávali blížící se konec světa (Lk 17,37). Uprostřed posledních soudů, které přinesou mnoho mrtvých, tedy mají učedníci poznávat znamení toho, že se dějiny blíží ke konci. Příchod armády, která má vykonat poslední soudy, se nezadržitelně blíží (Dt 28,49; Oz 8,1)...

Z historie navíc víme, že římským legiím se říkalo "orlice" podle jejich znaku. Jistě není náhoda, že tento orel ohlašuje příchod armády, která má pancíř ze želena (Zj 9,9) - takže vojáci z této armády vypadali jako římští vojáci. Ostatně i v Mt 24,27-28 můžeme vidět obraz, ve kterém je Jeruzalém symbolizován mrtvolou, kolem se slétnou orli (římská vojska), aby tuto "mrtvolu" rozervali na kusy.

PÁTÁ POLNICE (9,1-12)

1Zatroubil pátý anděl. A uviděl jsem hvězdu spadlou z nebe na zem a byl jí dán klíč od jícnu bezedné propasti.
2Otevřela jícen bezedné propasti a z toho jícnu vystoupil dým jako dým z veliké pece; dýmem z jícnu se zatmělo
slunce i všechno ovzduší. 3Z toho dýmu vyšly na zem kobylky a byla jim dána moc, jakou mají pozemští štíři.
4A bylo jim řečeno, aby neškodily trávě na zemi ani žádné zeleni ani žádnému stromu, jenom lidem, kteří na
čele nemají Boží pečeť. 5A bylo jim dáno, ne aby je zabíjely, nýbrž aby jim působily trýzeň po pět měsíců; jejich
trýzeň byla jako trýzeň od štíra, když bodne člověka. 6V oněch dnech lidé budou hledat smrt, a nenaleznou ji,
budou si přát umřít, ale smrt od nich uteče. 7Vzhledem se ty kobylky podobaly koním připraveným k boji; na
svých hlavách měly něco jako věnce podobné zlatu, jejich tváře byly jako tváře lidí, 8vlasy měly jako vlasy žen a
jejich zuby byly jako zuby lvů. 9Měly hrudní pancíře jako ze železa a zvuk jejich křídel jako zvuk mnoha vozů
s koňmi běžícími do boje. 10Mají ocasy jako štíři a v nich žihadla, a v jejich ocasech je jejich moc škodit lidem
po pět měsíců. 11Nad sebou mají krále, anděla bezedné propasti, který se hebrejsky jmenuje Abaddon a řecky
Apollyón. 12První ‚běda' pominulo; hle, ještě dvoje ‚běda' přichází potom.

9,1-2

1Zatroubil pátý anděl. A uviděl jsem hvězdu spadlou z nebe na zem a byl jí dán klíč od jícnu bezedné propasti.
2Otevřela propast abysossu a z toho jícnu vystoupil dým jako dým z veliké pece; dýmem z jícnu se zatmělo
slunce i všechno ovzduší.

Pátá a šestá polnice popisují, na rozdíl od předchozích čtyř, že události nepřicházejí z nebe (shůry), ale ze země. V páté polnici se vůbec poprvé setkáváme s tzv. *bezednou propastí*, mystickým místem, které představuje jakési „doupě zla" démonů a vůbec všeho zlého.

Hvězda spadlá z nebe představuje satana, s jehož působením jsme se již setkali ve třetí polnici (viz komentář ke Zj 8,10-11). Nyní se snaží zatemnit nebe a otrávit ovzduší. Možná, že se toto znečištění nebe a obecně ovzduší uskuteční doslovněji, než mnozí vykladači předpokládají: *Bůh nebrání silám temnoty v jejich smrtonosném díle znečišťování vzduchu – jednoho z pramenů života a výživy – pomocí smrtelných výparů. Má to vliv nejen na svět rostlin, ale rovněž i lidé trpí chorobami… Tyto věci jsou výsledkem padajících kapek z kalichu Božího hněvu na zemi a jsou jen nepatrnou předpovědí toho, co nastane v blízké budoucnosti.*[3SM 391]

Pohleďte na bouře a přírodní katastrofy. Satan působí také na ovzduší. Otravuje je a zde závisí na Bohu naše životy - náš přítomný i věčný život. V tom postavení, v jakém jsme, musíme být velmi ostražití, celé oddaní, plně obráceni, plně zasvěceni Bohu. My však, zdá se, sedíme jako ochromeni. Bože nebeský, probuď nás! [2SM 51-52] Pátá a šestá polnice úzce souvisí s posledními sedmi ranami. Stejně jako při Exodu přišlo na Egypt deset ran (Ex 7,14-11,12), i ve Zjevení se setkáváme s deseti ranami: se třemi ranami v šesté polnici (Zj 9,18), a se sedmi ranami na konci času (Zj 15,1). Všimněte si, že sedm ran je označeno jako: sedm *posledních* ran.

Co to vlastně znamená ***bezedná propast***? V původním textu je použito řecké slovo ἄβυσσος ('abyssos'), které se v NZ vyskytuje na několika místech. Z nich lze vyčíst, co toto slovo znamená (nebo minimálně to, jaký má nádech a na co poukazuje). Podle Ř 10,7 se jedná o jakýsi "opak nebe," ale nejedná se o místo, kde by sídlil satan a jeho démoni. Vždyť v Lk 8,31 démoni prosí Krista, aby je neposílal do ἄβυσσος - takže je to místo, kam démoni jít nechtějí a patrně je to omezuje v jejich působení. Ale jen na určitý čas, protože se ze Zjevení dovídáme, že toto místo bude v určitý čas (nebo časy) otevřeno a na zem přijdou zástupy zla (Zj 9,1-2.11 a 11,7; 17,8). Samozřejmě se nemusí jednat o doslovné místo (prostor), ale o vyjádření myšlenky zatracení po určitý čas.

Hebrejský ekvivalent tohoto řeckého slova ἄβυσσος je (podle LXX) *tehom*, což v překladu znamená *propast, hlubina, (hluboké) moře* (Iz 51,10; 63,12-13). Ve SZ toto slovo označuje často *pustou a nesličnou zemi*, tedy stav země před Božím zásahem stvoření (Gn 2,1; Př 8,24).

Odpadlý anděl (spadlá hvězda) tedy otevře ἄβυσσος a rozpoutá na zemi hotové peklo. Zdá se, že po působení těchto bytostí se celá země stane jedním velkým ἄβυσσος (Zj 20,1-3 - zde je použito ἄβυσσος; Jer 4,23-26; GC 658-659) a jiný anděl - nebeský - odpadlého anděla sváže a ἄβυσσος klíčem zavře (Zj 20,1-3).

Pro přiblížení výkladu tohoto slova si můžeme přečíst tento citát (vztahující se ke Zj 20,1-3): *Z jiných částí Písma vyplývá, že výraz „propast" znamená zemi v pustém a temném stavu. Když Bible popisuje, jak země vypadala „Na počátku", říká, že „pustá a prázdná, temnota byla nad hlubinou" (Gn 1,2). Proroctví naznačují, že se do toho stavu alespoň částečně vrátí. Prorok Jeremiáš při pohledu do budoucna na veliký Boží den zvolal: „Pohleděl jsem na zemi, a hle, byla pustá a prázdná, a k nebesům, ale jejich světlo nebylo. Pohleděl jsem na hory, a hle, třásly se, i všechny kopce se otřásaly. Pohleděl jsem, a hle, nebyl žádný člověk a všechno nebeské ptactvo uletělo. Pohleděl jsem, a hle, ovocný sad se stal pustinou a všechna jeho města byla zbořena před Hospodinem, před jeho planoucím hněvem." (Jr 4,23-26)* GC 6578-659

Pro zajímavost si ještě můžeme uvést další řecké slovo - ταρταρόω - které se v Bibli objevuje pouze na jednom místě: *Jestliže však neušetřil Boží anděly, kteří zhřešili, ale v řetězech hluboké temnoty je svrhl do tartarosu, a vydal je, aby byli drženi pro soud.* 2. Pt 2,4; dosl. překlad Podtržená slova jsou přeložena ze zmíněného slovesa ταρταρόω („tartarosovat"/ uvrhnout do tartarosu). Podle LXX je to ekvivalent pro ABYSS (ve verši Job 41,23 je použito ἄβυσσος; v následujícím verši 41,24 zase ταρταρω) a pro HADES (hades je řecké slovo, které je v LXX téměř vždy překládáno z hebrejského šeol; v Př 30,15-16 je ale výjimka: ačkoliv je v hebrejštině použito slovo šeol, v LXX není hades, ale právě ταρταρος).. Pozn. kromě Jb 4,24 a Př 30,16 je použito toto řecké slovo v LXX už jen v Jb 41,24 ve spojení s behemotem (Jb 40,15).

Proč je v ČSP přeloženo ἄβυσσος jako 'bezedná propast'? Protože takový význam má toto slovo v řecké mytologii. Podobně i v řecké mytologii je tartaros (Τάρταρος) bůh mohutné propasti se železnými zdmi a bránami a jejím zosobněním, vznikl z prvopočátečního chaosu. Leží tak hluboko pod zemí, jak vysoko je nad ní nebe. Železná kovadlina by ze zemského povrchu padala na její dno devět dní a nocí. Je tam třikrát větší tma než v noci na světě. My ale tato slova nebudeme vykládat podle pohanské řecké filozofie, ale podle Písma.

Bezedná propast, řecky *abysoss*, odkazuje na místo zla, které jakoby bylo „ukryto" uvnitř země:
A prosili ho, aby jim nepřikazoval odejít do bezedné propasti. Lk 8,31
Zatroubil pátý anděl. A uviděl jsem hvězdu spadlou z nebe na zem a byl jí dán klíč od jícnu bezedné propasti. Otevřela jícen bezedné propasti a z toho jícnu vystoupil dým jako dým z veliké pece; dýmem z jícnu se zatmělo slunce i všechno ovzduší. Zj 9,1-2
Nad sebou mají krále, anděla bezedné propasti, který se hebrejsky jmenuje Abaddon a řecky Apollyón. Zj 9,11
A když dokončí své svědectví, bude s nimi bojovat šelma, která vystupuje z bezedné propasti, přemůže je a zabije. Zj 11,7
Šelma, kterou jsi viděl, byla a není; má vystoupit z bezedné propasti a jít do záhuby; a ti, kdo bydlí na zemi a jejich jméno není zapsáno od založení světa v knize života, užasnou, až uvidí, že ta šelma byla a není, a opět přijde. Zj 17,8
Uviděl jsem, jak z nebe sestupuje anděl, který měl klíč od bezedné propasti a ve své ruce veliký řetěz. Zmocnil se draka, toho dávného hada, jenž jest Ďábel a Satan, na tisíc let jej spoutal a uvrhl do bezedné propasti. A zamkl a zapečetil ji nad ním, aby již nesváděl národy, dokud se nedovrší těch tisíc let. Potom musí být ještě na krátký čas rozvázán. Zj 20,1-3

Hebrejským ekvivalentem slova *abysoss* je *tehom*, které znamená doslova *propast, hlubiny, prázdnota*. Jak tedy toto slovo správně chápat? Podle hebrejského chápání Bůh učinil zemi na vodách (Ž 24,2), resp. *nad vodami* Ž 136,6 A právě v těchto podzemních vodách, které jsou opakem země, je „umístěn" *tehom* (Ž 77,16; 78,15; 106,9; Iz 51,10; Am 7,4). Jedná se o místo Božího popření, místo bez Stvořitele (země před stvořitelskou činností je v Gn 1,2 popisována jako *tehom*), kde žije mýtické stvoření livjátan, Boží nepřítel (Iz 51,9; Ž 74,13). V době mezi SZ a NZ jej židé vnímali jako příbytek padlých andělů (Enoch 18,12-16; 19,1-2)

SROVNÁNÍ NEBE A ABYSSU:

NEBE	ABYSS
5. POLNICE	
Ř 10,7 (nebe); Zj 4,1	Ř 10,7 (abyss)
Boží anděl zavírá ἄβυσσος a spoutává satana (Zj 20,1-3)	Padlý anděl otvírá ἄβυσσος a terorizuje zemi (Zj 9-1-2)
Na hlavách zlaté věnce (Zj 4,4)	Na hlavách zlaté věnce (Zj 9,7)
4 důstojné zvířecí bytosti (Zj 4,7)	Zvířecí mutanti (Zj 9,7-8)
Trůn Boží uprostřed stvořených bytostí (Zj 4,2-6)	Nad sebou mají "trůn" padlého anděla (Zj 9,11)
	Působí zhoubně svými ocasy (Zj 9,10) Stejně jako satan (Zj 12,4)
6. POLNICE	
4 Boží andělé drží na uzdě pohromy, které v určený čas zachvátí celou zemi (Zj 7,1)	4 andělé se svými vojsky terorizují v určený čas celou zemi (Zj 9,14)
Jejich počet je myriády miriád a tisíce tisíců (Zj 5,11)	Jejich počet je dvě miriády miriád (Zj 9,16)
	Působí zhoubně svými hadími ocasy (Zj 9,19) Stejně jako "had" satan (Zj 12,9)

9,3-4

3Z toho dýmu vyšly na zem kobylky a byla jim dána moc, jakou mají pozemští štíři. 4A bylo jim řečeno, aby neškodily trávě na zemi ani žádné zeleni ani žádnému stromu, jenom lidem, kteří na čele nemají Boží pečeť.

A ta hvězda z nebe, padlý anděl satan, obdržel klíč a otevřel tuto prapodivnou „Pandořinu skříňku"; a na zemi rozpoutal doslova peklo. Stejně jako u třetí polnice (Zj 8,10-11) se i zde setkáváme se zvláštním jevem: působení polnic a tedy i příchod pohrom je Božím zásahem, ale za některými katastrofami stojí satanova moc. Ničení přírody satanem nebo lidmi, kteří jsou pod jeho vlivem, může přinést jako přirozený důsledek přírodní katastrofy. V tom všem ale musí hrát roli Boží zásah, protože je to Bůh, kdo vyhlašuje a posílá anděly s katastrofami polnic.

V páté polnici se objevuje se dým, který zastřel slunce i všechno ovzduší (podobně jako u 4. polnice viz Zj 9,12), a z toho dýmu vyšli prapodivné kobylky, které dostali za úkol ničit všechno a všechny, kromě Božího lidu (Zj 9,4 srov. 7,3). Narážka na štíry samozřejmě vypovídá o tom, že se bude jednat o něco hodně nepříjemného (Dt 8,15; Ez 2,6; Lk 11,12), také se tím chce zdůraznit, že Boží lid zůstane pod Kristovou ochranou. Ten při jedné příležitosti řekl svým učedníkům: *„Viděl jsem, jak Satan spadl s nebe jako blesk. Hle, dal jsem vám pravomoc šlapat po hadech a štírech, i nad veškerou silou Nepřítele, a naprosto nic vám neublíží. Ale z toho se neradujte, že se vám poddávají duchové; radujte se, že vaše jména jsou zapsána v nebesích."* *Lk 10,18-20* Boží lid je tedy ochraňován před štíry (Zj 9,3-5) i hady (Zj 9,19).

Příchod kobylek samozřejmě připomíná 8. egyptskou ránu: *Jestliže se však budeš zdráhat propustit můj lid, hle, zítra přivedu kobylky na tvé území. Přikryjí povrch země, takže nebude možno zemi ani spatřit. Sežerou zbytek, který vyvázl, který vám zůstal po krupobití, sežerou všechny stromy, které vám vyrážejí na poli.* *Ex 10,4-5* Na rozdíl od Egyptské rány ale nyní kobylky zastírají slunce a ovzduší (Zj 9,2-3), ne zemský povrch ani stromy (Zj 9,4).

9,5-6

5A bylo jim dáno, ne aby je zabíjely, nýbrž aby jim působily trýzeň po pět měsíců; jejich trýzeň byla jako trýzeň
od štíra, když bodne člověka. 6V oněch dnech lidé budou hledat smrt, a nenaleznou ji, budou si přát umřít, ale
smrt od nich uteče.

A dostali moc, aby mohli bodnout a způsobit bolest lidem, která ale nevedla ke smrti. Zdá se, že se ocitáme až v samém závěru dějin, kdy lidstvo ovládne takový strach z Božího hněvu, že si budou přát umřít. Ostatně, polnice pravděpodobně popisuje stejnou dobu jako šestá pečeť: *Králové země i velmoži a vojevůdci, boháči a mocní, každý otrok i svobodný, se ukryli do jeskyň a do horských skal a říkali těm horám a skalám: „Padněte na nás a skryjte nás před tváří toho, který sedí na trůnu, a před hněvem Beránka!“* [Zj 6,15-16] Takové bude zoufalství a bolest, že lidé přestanou mít chuť k životu (viz též Jer 7,27-8,3; Job 3,20-21).

Hrůza páté polnice je omezena nejenom působností rozsahem působnosti (Zj 9,4), ale i časem: bude trvat celých šest měsíců (Zj 9,5), což odpovídá přibližnému životu jedné generace kobylek. Zdá se, že na zemi už bude v této době žít poslední generace lidstva. Může se ale také jednat o narážku na soud v podobě potopy, která zemi pokrývala celých sto padesát dní (tedy 5 měsíců; Gn 7,24; 8,3) a pak přišel konec (tehdejšího) světa.

9,9-11

9Měly hrudní pancíře jako ze železa a zvuk jejich křídel jako zvuk mnoha vozů s koňmi běžícími do boje.
10Mají ocasy jako štíři a v nich žihadla, a v jejich ocasech je jejich moc škodit lidem po pět měsíců. 11Nad
sebou mají krále, anděla bezedné propasti, který se hebrejsky jmenuje Abaddon a řecky Apollyón.

Tyto kobylky jsou charakteristické svým vzhledem: na jedné straně symbolizují vojenskou moc, armádu: apoštol Jan je popisuje jako koně přípravné k boji (Zj 9,7), věnce na hlavách (*stefanos*, věnec = vítězství, viz komentář ke Zj 2,10), zuby lví značící útočnost (Zj 9,8 srov. Joel 1,6!), vojenskou výzbroj (Zj 9,9): ocasy jako šíři a v nich žihadla (Zj 9,10) a nad sebou mají vojenského velitele (Zj 9,11). Na druhu stranu také vidíme uprostřed vojenských charakteristik rysy krásné ženy: tvář kobylek se podobala tváři lidské, a ve vlasech mají zlaté okrasné věnce, kterými se ozdobovali ženy (viz níže). To je překvapující, protože do armády se hlásili ve starověku samozřejmě pouze muži, pro které byly dlouhé vlasy ostudou: *Neučí vás sama příroda, že nosí-li muž dlouhé vlasy, je mu to pro ostudu…* [1. Kor 11,14] Jedná se tedy o vskutku prapodivnou armádu. Dále čteme, že v jejich ocasech je moc škodit lidem, což opět souvisí se svody (Iz 9,14-15; Zj 12,4.9).

Nebude se ale jednat o nekontrolovatelnou přírodní pohromu (*kobylky nemají krále, a přece vytáhnou všechny sešikovány*[Př 30,27]), kobylky nad sebou mají ustanoveného vojevůdce: *Abbadona*. Jméno pochází z kořene *abad* (v překladu *zaniknout, zmizet, zahynout*), který se v Bibli používá hlavně pro zánik (smrt) zlého člověka (Př 11,10; 19,9; 21,28; …). Řecký ekvivalent tohoto jména, *Apollyón*, zase pochází z řeckého *apoleia*, v překladu *zatracení, zkáza*. Není pochyb o tom, že tento velitel všech škůdců, je sám satan, velký Hubitel a Ničitel lidstva. *Bylo mi ukázáno, že Boží soudy na ně nepřijdou bezprostředně od Pána, ale dotknou se jich jiným způsobem; sami sebe vyloučili z dosahu Jeho ochrany. On varuje, usměrňuje, napomíná a doporučuje jedinou bezpečnou cestu; ale potom, jestliže ti, kteří byli předmětem Jeho zvláštní péče, budou nadále chodit svou vlastní cestou, nebudou dbát na hlas Ducha Božího a dalších varování a místo toho si budou volit cestu, která se jim pro ně zdá dobrá, tehdy Bůh doporučí svým andělům, aby je déle nechránili před padlými útoky satana.*

Je to satanova moc, která působí na moři i pevnině, vyvolává neštěstí a katastrofy a bere život tisícům lidí, kteří se stávají oběti satana. [14 MR 3, 1883]

Pátá polnice tedy předpovídá příchod prapodivné armády, kterou vede sám satan, který úspěšně terorizuje hříšné lidstvo. Samozřejmě je to vše v rukou Boží, protože i tyto katastrofy jsou vyvolány na Boží podnět prostřednictvím anděla s polnicí.

Ženské vlasy, znak krásy:
Hlava na tobě jako Karmel vyjímá se a v plášti tvých vlasů šarlatovém král kvůli té kučeravé kráse zajatcem je rázem. Pís 7,5
Vaše ozdoba ať není vnější: spletené vlasy,… 1.Pt 3,3
Stejně i ženy ať se v slušném oděvu zdobí počestně a střízlivě, ne účesy… 1.Tim 2,9

Věnec ve vlasech, znak krásy (snad svůdnosti):
Ozdobil jsem tě ozdobami, na tvé ruce jsem dal náramky a na tvé hrdlo náhrdelník. Dal jsem ti kroužek na nos, náušnice do uší a krásný věnec na hlavu. Ez 16,11-12
Vloží na tvou hlavu půvabný věnec, předá ti krásnou korunu. Př 4,9
V onen den bude Hospodin zástupů slavnou korunou a nádherným věncem ostatku svého lidu. Iz 28,5

9,12

12První ‚běda' pominulo; hle, ještě dvoje ‚běda' přichází potom.

Tak zemi postihuje první ze tří připravovaných pohrom. První ze tří polnic pominula, dvě ještě zbývají (Zj 8,13 srov. 9,12 srov. 11,14).

polnice jdou paralelně

Šestá polnice (9,13-21)

13Zatroubil šestý anděl. Uslyšel jsem jakýsi hlas ze čtyř rohů zlatého oltáře, který je před Bohem. 14Ten řekl
šestému andělu, který měl polnici: „Rozvaž ty čtyři anděly, kteří jsou svázáni při veliké řece Eufratu.“ 15Tu byli
rozvázáni ti čtyři andělé, připravení k hodině, dni, měsíci a roku, aby zabili třetinu lidí. 16Vojska jejich jízdy
měla dvě stě miliónů mužů -- uslyšel jsem jejich počet. 17A takto jsem ve vidění spatřil koně a ty, kteří na nich
seděli: hrudní pancíře měli ohnivé, hyacintové a sírově žluté; hlavy koní jako hlavy lvů, z jejich tlam vychází
oheň, dým a síra. 18Těmito třemi ranami byla zabita třetina lidí: ohněm, dýmem a sírou, která vycházela z
jejich tlam. 19Neboť moc koní je v jejich tlamách a v jejich ocasech; jejich ocasy jsou podobné hadům: mají
hlavy a těmi škodí. 20Ale ostatní lidé, kteří nebyli těmito ranami zabiti, se neodvrátili od skutků svých rukou:
nepřestali se klanět démonům a modlám ze zlata, stříbra, mědi, kamene i dřeva, které nemohou ani vidět ani
slyšet ani chodit; 21neodvrátili se od svých vražd ani od svých čárů, od svého smilstva ani od svých krádeží.

(9,13-21)

Není pochyb o tom, že se zde dočítáme o soudu nad Babylonem, který představuje tento svět, který se staví otevřeně proti Boží vůli (viz komentář ke Zj 11,7-12):
a) Narážka na řeku Eufrat, na které odnepaměti stálo město Babylon (Jer 51,59-64)
b) Souzený lid se zaobírá čarodějnictvím (Zj 9,21), což je jeden z výrazných hříchů Babylonu (srov. Iz 47,1. 12)
c) A konečně: lidé jsou odsouzeni kvůli tomu, že se klaní bohům ze zlata, stříbra, mědi, kamene a dřeva, které nemohou vidět, slyšet ani chodit (Dan 9,20). To silně připomíná Danielova slova v podvečer soudu and Babylonskou říši. Tehdy vyčetl králi Belšasarovi, že říše bude zničena, protože *chválil bohy stříbrné a zlaté, bronzové, železné, dřevěné i kamenné, kteří nevidí a neslyší ani nic nevědí, ale Boha, jenž má v ruce tvůj dech i celé tvé putování, jeho jsi neoslavil.* [Dan 5,23]

9,13

13Zatroubil šestý anděl. Uslyšel jsem jakýsi hlas ze čtyř rohů zlatého oltáře, který je před Bohem.

Jan uslyšel hlas od jednoho ze čtyř rohů zlatého oltáře. Jedná se samozřejmě o zlatý oltář, na kterém se v nebi pálilo kadidlo (Zj 8,3-4). I ve svatyni před oponou bychom našli oltář na kadidlo potažený zlatem, ze kterého trčeli čtyři rohy (Ex 30,1-3).

Tento hlas pochází od jednoho ze čtyř rohů oltáře. Ty kněz pomazával krví oběti jednak v případě, že se správce Božího lidu vědomě dopustil přestoupení a tak uvrhl potupu na celý lid, nebo když se lid sám dopustil nějakého vědomého hříchu. Ve starém Izraeli ale bylo zvykem, že když někdo prosil o slitování a spravedlivé zacházení, pak se přidržel rohů oltáře: *Adónijáš se bál Šalomouna, vstal, šel a chytil se rohů oltáře. Šalomounovi bylo oznámeno: Hle, Adónijáš se bojí krále Šalomouna a chytil se rohů oltáře se slovy: Ať mi nejprve král Šalomoun odpřisáhne, že neusmrtí svého otroka mečem. Šalomoun řekl: Jestliže bude oddaný, nespadne mu ani vlas na zem. Ale jestliže při něm bude něco zlého, zemře. Král Šalomoun poslal, aby ho odvedli od oltáře. Když přišel a poklonil se před králem, Šalomoun mu řekl: Jdi domů.* [1.Král 1,50-53] Adoniáš ale byl nevinný, tak ho král nenechal zabít. Jinak už ale dopadl Jóab, který byl doopravdy vinný vůči svému králi: *Když se dostala ta zpráva k Jóabovi (Jóab se totiž postavil za Adónijáše, ačkoliv za Abšalóma se nepostavil), utekl Jóab do Hospodinova stanu a chytil se rohů oltáře. Králi Šalomounovi bylo oznámeno, že Jóab utekl do Hospodinova stanu a je u oltáře. Šalomoun poslal Benajáše, syna Jójadova, se slovy: Jdi a zasáhni proti němu… Zasáhni proti němu a pohřbi ho. Tak odstraníš ode mě a z domu mého otce bezdůvodně prolitou krev, kterou prolil Jóab…* [1.Král 2,28-29.31] Tato polnice tedy přichází jako spravedlivý soud nad lidem, který jednal proti svému králi, a za své přestoupení nemůže očekávat milosrdenství.

K pomazání rohů mělo také docházet také ve Dni smíření, který, jak jsme si již řekli v úvodě, velice úzce souvisí se všemi polnicemi. V tento den měl kněz vykonat očišťovací obřady za lid, svatyni a nakonec - potřením rohů oltáře krví zvířete – i oltář před Hospodinem (Lv 16,17-20). Z tohoto oltáře před Hospodinem byly v úvodu k polnicím sebrány symbolicky modlitby Božího lidu (Zj 8,2-3), které prosili Boha o zásah. Takže v období šesté polnice budou modlitby Božího lidu vyslyšeny se zvláštním důrazem (Zj 8,3-5 srov. 9,13). Jak? Podobně jako u šesté pečeti i nyní přicházejí prostřednictvím „rozvázání" čtyř andělů poslední pohromy v dějinách světa (Zj 7,1), aby v přesně stanovený čas začali jednat (Zj 9,15).

A na scéně se objevují koně přinášející zkázu (Zj 9,17) a dějiny se opět začínají dávat do pohybu. Podobně to vidíme u prvních čtyř pečetí 6,1-8 (viz komentáře ke Zj 6,1-8) a ostatně jak jsme si již říkali i u proroka Zachariáše (Zach 1,1-16)

9,14-15

14Ten řekl šestému andělu, který měl polnici: „Rozvaž ty čtyři anděly, kteří jsou svázáni při veliké řece Eufratu."
15Tu byli rozvázáni ti čtyři andělé, připravení k hodině, dni, měsíci a roku, aby zabili třetinu lidí. 16Vojska jejich jízdy měla dvě stě miliónů mužů -- uslyšel jsem jejich počet.

Izraelskému národu Bůh slíbil, že může ovládnout (dobýt) území od Egypta až po Eufrat (Gn 15,18; Dt 11,24; Joz 1,4...). Ovšem v celých dějinách se židům nepodařilo dobýt území u nebo dokonce za řeku Eufrat, kterou v historii ovládala nejprve Asýrie, a potom Babylon. Území řeky Eufratu se tedy v Bibli spojuje s územím, kde přebývají a odkud přichází nepřátelé Božího lidu (Iz 7,20; 8,7; Jer 46,10).

A právě v těchto místech nacházíme čtyři anděly a obrovské nepřátelské vojsko. Čtyři andělé připomínají dobu zapečetěování, tedy do událostí mezihry šesté pečeti: *Potom jsem uviděl čtyři anděly stát na čtyřech úhlech země a držet čtyři zemské větry, aby vítr nevál na zemi ani na moře ani na žádný strom. A uviděl jsem jiného anděla, jak vystupuje od východu slunce a má pečetidlo živého Boha. Mocným hlasem zvolal na ty čtyři anděly, kterým bylo dáno škodit zemi a moři: „Neškoďte zemi, moři ani stromům, dokud neoznačíme otroky našeho Boha na jejich čelech!"* [Zj 7,1-3] Zdá se, že doba šesté polnice přichází již po zapečetění, když už je jasně rozhodnuto, kdo Bohu patří, a kdo ne. Někteří mají na svém čele Boží pečeť a jsou uchránění před posledními pohromami, ostatní pak setrvávají až do konce ve své zatvrzelosti (Zj 9,20-21!).

Oheň a síra doprovázená dýmem připomíná Boží soud Sodomou, bezbožným městem, jehož obyvatelé se dopouštěli nejrůznějších ohavností: *A Hospodin seslal na Sodomu a na Gomoru déšť síry a ohně. Bylo to od Hospodina z nebes. ... Abraham časně ráno spěchal k místu, kde stál před Hospodinem, a pohlédl na Sodomu a Gomoru a na celé území té roviny a spatřil, jak ze země vystupuje dým, jako dým z hrnčířské pece.* [Gn 19,24. 27-28] A právě ohněm a sírou Bůh vykoná soud ještě v posledním čase nad bezbožníky (Ž 11,6; Ez 38,22; Zj 14,10-11; 20,10; 21,8). *Bůh povolává Svůj lid, aby vystoupil z těchto cest, protože v hodinu, kterou nevíte, oheň a síra budou pršet z nebe na tato města. Tyto pohromy budou úměrné hříchům. Když bude jedno město zničeno, nechť lidé nepovažují tuto záležitost na lehkou váhu, a nechť si nemyslí, že při vhodné příležitosti si postaví znovu své domy v rozbořených městech.* [21MR 91]

Obrovitý počet tohoto prapodivného vojska je podtržen počtem: 200 000 000, doslova *dvě myriády myriád*; tedy dva deseti tisíce deseti tisíců; tedy 2x 10 000 x 10 000. Nejvyšší hebrejská číslice je myriáda (10 000), v množném čísle – myriády – pak znamená 20 000. V šesté polnici vidíme tedy ještě dvojité znásobení nejvyšší číslice. Podobné znásobování, kterým se chce zdůraznit obrovský počet (až nadsázka), vidíme například u Saula a Davida: *Radující se ženy zpívaly: Saul pobil své tisíce a David své desetitisíce.* [1. Sam 18,7] Deset tisíc v Bibli nacházíme ve spojitosti s nadsázkou velkého počtu (viz níže).

Jan uvádí: *uslyšel jsem jejich počet* [Zj 9,16] To nás vrací opět do mezihry šesté pečeti (viz výše), kde Jan napsal: *A slyšel jsem počet označených: sto čtyřicet čtyři tisíce ze všech kmenů synů Izraele.* [Zj 7,4] Proti malému počtu Božího lidu (144 000) tedy bojuje neuvěřitelně početné nepřátelské vojsko!

Deset tisíc (miriáda) vyjadřuje myšlenku obrovského přehnaného množství, židé toto číslo používali někdy v nadsázce:

Lid řekl: Netáhni. Kdybychom museli utíkat, nebudou si nás všímat. I kdyby nás polovina zemřela, nebudou si nás všímat. Neboť ty jsi za deset tisíc z nás. Bude nyní lepší, když nám budeš na pomoc jako záloha z města. [1. Sam 18,3]

Neboť i kdybyste měli deset tisíc vychovatelů v Kristu, otců mnoho nemáte, neboť v Kristu Ježíši já jsem vás zplodil skrze evangelium. [1. Kor 4,15]

…ale v církvi -- abych poučil i druhé -- chci raději promluvit pět slov svou myslí než deset tisíc slov v jazyku. [1.Kor 14,19]

9,17-19

17A takto jsem ve vidění spatřil koně a ty, kteří na nich seděli: hrudní pancíře měli ohnivé, hyacintové a sírově žluté; hlavy koní jako hlavy lvů, z jejich tlam vychází oheň, dým a síra. 18Těmito třemi ranami byla zabita třetina lidí: ohněm, dýmem a sírou, která vycházela z jejich tlam. 19Neboť moc koní je v jejich tlamách a v jejich ocasech; jejich ocasy jsou podobné hadům: mají hlavy a těmi škodí.

V této polnici ale pozorujeme ničivější a intensivnější boj než v předchozí (viz tabulka níže). Armáda z páté polnice se rozrostla co do síly (nyní kromě působení utrpení (Zj 9,5) také moc zabíjet (Zj 9,18) tak i do počtu (Zj 9,16).

PÁTÁ POLNICE	ŠESTÁ POLNICE
Měly hrudní pancíře jako ze železa… (Zj 9,9)	…hrudní pancíře měli ohnivé, hyacintové a sírově žluté;… (Zj 9,17)
„…zuby byly jako zuby lvů. (Zj 9,8)	…hlavy koní jako hlavy lvů, … (Zj 9,17)
Mají ocasy jako štíři a v nich žihadla, a v jejich ocasech je jejich moc škodit lidem po pět měsíců. (Zj 9,10)	Neboť moc koní je v jejich tlamách a v jejich ocasech; … (Zj 9,19)
Otevřela jícen bezedné propasti a z toho jícnu vystoupil dým jako dým z veliké pece; … (Zj 9,2)	Těmito třemi ranami byla zabita třetina lidí: ohněm, dýmem a sírou, … (Zj 9,18)
A bylo jim dáno, ne aby je zabíjely, nýbrž aby jim působily trýzeň po pět měsíců… (Zj 9,5)	Těmito třemi ranami byla zabita třetina lidí; … (Zj 9,18)

9,20-21

20 Ale ostatní lidé, kteří nebyli těmito ranami zabiti, se neodvrátili od skutků svých rukou: nepřestali se klanět
démonům a modlám ze zlata, stříbra, mědi, kamene i dřeva, které nemohou ani vidět ani slyšet ani chodit;
21 neodvrátili se od svých vražd ani od svých čárů, od svého smilstva ani od svých krádeží.

Avšak ti, co tyto rány přežijí, se stále neodvrací od modloslužby a hříchů, které jsou v podstatě pravou příčinou jejich utrpení. Uvedené verše se nápadně podobají slovům proroka Daniele k babylónskému králi Belšasarovi: *Ani ty, jeho syn, jsi Belšasare, nepokořil své srdce, přestožes o tom všem věděl, nýbrž proti pánu nebes ses povýšil, když před tebe přinesli nádoby jeho domu a ty i tví velmoži tvé ženy i tvé družky z nich popíjeli víno, tehdy jsi chválil bohy stříbrné a zlaté, bronzové, železné, dřevěné i kamenné, kteří nevidí a neslyší ani nic nevědí, ale Boha, jenž má v ruce tvůj dech i celé tvé putování, jeho jsi neoslavil.* [Dan 5,22-23]

V knize Daniel se dočítáme o tom, jak Bůh skrze svého proroka promlouval k Babylónskému králi Nebúkadnesarovi, kterého nakonec přivedl k pokání a k víře v Hospodina. Když ale Nebákadnesarův děd Belšasar nastoupil na trůn, znesvětil posvátné předměty z Hospodinova chrám (Dan 5,1-4). Ačkoliv dobře věděl o Božím působení, nemělo to na něj vliv a dokonce se postavil proti Bohu. Nakonec tedy na něj přišel Boží soud: *Té noci byl chaldejský král Belšasar zabit.* [Dan 5,30] To vše jakoby korespondovalo s tím, co právě probíráme v polnicích: nevěrný lid se nechce odvrátit od špatností a setrvává ve vzpouře proti Bohu a je za to po zásluze potrestán.

Hrůzy šesté polnice tedy dopadají na nevěrný lid země, který si velice dobře uvědomuje své provinění. Celý svět (babylón) je zasažen početnými pohromami, přesto však tyto rány nevedou k pokání…

A právě v tomto bodě přichází před sedmou polnicí ještě mezihra (Zj 10,1-11,14), která více rozvíjí Zj 9,20-21 a vysvětluje čtenáři detaily tohoto tvrzení (viz P*rincipy výkladu: 1.7 Bližší vysvětlení určitého detailu*). V následující mezihře se dovídáme o tom, jak Boží lid na konci času zvěstoval evangelium, které ale bylo odmítnuto a lidé si vyvolili raději lživé modloslužebnictví, než Boží pravdu zjevenou v Bibli.

Jak se ale v dnešní době projevuje modloslužebnictví? Co může být pro člověka modlou? V podstatě všechno, co staví ve svém srdci na místo Boha. Zkoumejme tedy své srdce, zda opravdu milujeme našeho Boha nadevše. *Bůh vede krok za krokem svůj lid. Přivádí je do různých postavení, vypočtených na to, aby ukázali, co mají v srdci. Někteří obstojí v jednom bodě, ale propadnou v následujícím. V každém dalším bodu je srdce pokoušeno a zkoušeno o něco přísněji, jestliže vyznávající lid Boží shledá, že jeho srdce je proti tomuto přímému dílu, mělo by ho to přesvědčit, že má ještě co přemáhat, nechce-li být vyvržen z úst Páně. Anděl pravil: "Bůh bude stále stupňovat přísnost svého díla, aby vyzkoušel a osvědčil každého jedince svého lidu." Někteří ochotně přijímají jeden bod, ale když je Bůh dovede do jiného zkušebního bodu, ucuknou a stáhnou se zpět, poněvadž shledají, že se to přímo dotýká některé jejich hýčkané modly. Zde mají příležitost, aby poznali, co je v jejich srdcích, z nichž vylučují Ježíše. Cení si něčeho více než pravdy a jejich srdce nejsou připravena ku přijetí Ježíše. Jednotlivci jsou po určitou dobu zkušování a osvědčování, aby bylo zjeveno, zda chtějí obětovat své modly a dbát rady pravého Svědka. Nechtějí-li být někteří očištěni uposlechnutím pravdy, nechtějí-li přemáhat svoji sobeckost, svoji pýchu a zlé vášně, andělé Boží je opustí: "Jsou připoutáni ku svým modlám, zanechte jich!" a jdou dále za svou práci, přenechávají je s jejich nezkrocenými hříšnými povahami nadvládě padlých andělů. Ti, kteří zmohou každý bod, obstojí v každé zkoušce a zvítězí, nechť je cena jakákoliv, dbalí svědectví pravého Svědka obdrží pozdní déšť a budou takto způsobilí k proměnění.* [1T 188]

Mezihra (10,1-11,14)

(10,1-11,14)

Před ukončením působení šesté polnice přeruší scénérii dvě dlouhé mezihry. V těchto mezihrách se díváme na dějiny z Božího pohledu a nacházíme v nich vysvětlení pro Boží soudy, které jsou obsaženy v polnicích. V kontrastu k pohromám polnic (a pečetí) i v této mezihře se setkáváme s pozitivní zprávou o tom, že máme před pohromami sedmi polnic možnost záchrany. Modloslužebnictví a tvrdost lidských srdcí stavící se proti Bohu (Zj 9,20-21) je vlastně jen důsledek nepřijetí proroctví, tedy Boží řeči do našich životů (Zj 10,1-11,14).

Pojďme se nyní podívat na následující oddíly, ve kterých se dovíme, jak to s tím přijetím nebo odmítnutím proroctví v celých dějinách vlastně vypadalo. Podle židovského chápání se nejprve zkoumá důsledek, a z toho se vyvozují příčiny, jak jsme to viděli v mezihře u šesté pečeti (následek: Zj 6,12-17; příčina (nejsou zapečetěni, viz Zj 7,1-8). Stejně je to i u šesté polnice, i zde mezihra nejprve ukazuje na důsledky a potom jsou vysvětleny všechny příčiny: důsledky v plném rozsahu jsou znázorněny katastrofami šesté polnice (Zj 9,13-19), a příčiny pak nacházíme v odmítnutí Boha a v podstatě praktikování modloslužebnictví (Zj 9,20-21) jak se projevilo v dějinách (Zj 10,1-11,14). Odmítnutí Boha zkrátka pramení z odmítnutí prorocké řeči (Zj 10,1-11) a Písem starého i nového zákona (Zj 11,1-13). To vše ještě budeme dopodrobna rozebírat.

První část mezihry (10,1-11)

1Tu jsem uviděl sestupovat z nebe jiného silného anděla oděného do oblaku a nad jeho hlavou byla duha; jeho
tvář byla jako slunce a jeho nohy jako ohnivé sloupy 2a v ruce měl rozvinutý malý svitek. Pravou nohou se
postavil na moře, levou na zem 3a vykřikl mohutným hlasem, jako když řve lev. A když vykřikl, promluvilo
svými hlasy sedm hromů. 4Jakmile promluvilo těch sedm hromů, chtěl jsem psát, ale uslyšel jsem hlas z nebe,
který říkal: „Zapečeť, co promluvilo těch sedm hromů, a nepiš to.“ 5A anděl, kterého jsem viděl stát na moři
i na zemi, zdvihl svou pravou ruku k nebi 6a přísahal při tom, který je živ na věky věků, který stvořil nebe i to,
co je v něm, zemi i to, co je v ní, a moře i to, co je v něm, že čas již více nebude, 7nýbrž ve dnech hlasu sedmého
anděla, až bude troubit, bude dokonáno tajemství Boží, jak to ohlásil svým otrokům prorokům. 8Hlas, který
jsem uslyšel z nebe, se mnou opět mluvil a říkal: „Jdi, vezmi ten rozvinutý svitek, který je v ruce anděla stojícího
na moři a na zemi.“ 9I odešel jsem k tomu andělovi a řekl jsem mu, aby mi dal ten malý svitek. Řekl mi: „Vezmi
jej a sněz; naplní tvé břicho hořkostí, ale v tvých ústech bude sladký jako med.“ 10Vzal jsem ten malý svitek
z ruky anděla a snědl jsem jej; v mých ústech byl sladký jako med, ale když jsem ho snědl, naplnil mé břicho
hořkostí. 11A řekli mi: „Musíš znovu přinést proroctví mnohým lidem, národům, jazykům i králům.“

10,1-2

1Tu jsem uviděl sestupovat z nebe jiného silného anděla oděného do oblaku a nad jeho hlavou byla duha; jeho
tvář byla jako slunce a jeho nohy jako ohnivé sloupy 2a v ruce měl rozvinutý malý svitek[1]. Pravou nohou se
postavil na moře, levou na zem

(1) βιβλιδάριον znamená v překladu: „malý svitek“. Toto slovo je použito pouze ve Zj 10,2.9 a 10
Jedná se o zdrobnělinu slova βιβλίον, což v překladu znamená svitek (obvykle se vztahuje na určitou SZ knihu (např. Lk 4,17; Jan 20,30; Zj 1,11), nebo na nějaký delší (Gal 3,10) či kratší písemný dokument (Mt 19,7; Mk 10,4)

Apoštol Jan, poté, co uviděl pustošení z moci satanovy (Zj 9,1-18), se nyní setkává se silným andělem (resp. *poslem*, řecké slovo *angelos* můžeme přeložit nejen jako anděl, ale také jako posel). O koho se jedná? Jistě nejde o jednoho ze sedmi andělů s polnicemi, ale o *jiného ...anděla*. Tato postava vykazuje stejné charakteristiky jako postava Ježíše Krista z první kapitoly (Zj 1,12-16): *...uprostřed těch svícnů někoho jako Syna člověka, oděného dlouhým rouchem ...jeho nohy podobné bronzu rozžhavenému v peci ...a jeho tvář jako když slunce září ve své síle.* [Zj 1,13.15.16] S duhou (u hlavy) jsme se také setkali již u Božího trůnu (Zj 4,3; viz komentář ke Zj 4,2-3).

Janova zkušenost také připomíná Krista na hoře proměnění: *A byl před nimi proměněn. Jeho tvář zazářila jako slunce a jeho šaty zbělely jako světlo. … Když ještě mluvil, hle, zastínil je zářivý oblak a z oblaku se ozval hlas: „Toto je můj milovaný Syn, v němž jsem nalezl zalíbení; toho poslouchejte.* [Mt 17,2.5] Takže *Mocný anděl, který vyučoval Jana, nebyl nikdo jiný než Ježíš Kristus.* [7BC 971]

Pravou nohou se postavil na moře, levou na zem Tím se chce vyjádřit Boží svrchovaná vláda nad celou zemí (viz níže). *To, že se postavil pravou nohou na moře a levou nohou na suchou zemi, ukazuje úlohu, kterou hraje v závěrečných scénách velkého sporu se satanem. Toto postavení udává jeho nejvyšší moc a autoritu nad celou zemí. Spor zesílil a stal se rozhodnějším od věků do věků a bude tak stejně pokračovat až k závěrečným scénám, kdy mistrovské dílo mocí temnoty dosáhne svého vrcholu. Satan, spojený se špatnými lidmi, svede celý svět a církve, které nemilují pravdu. Ale mocný anděl si vyžaduje pozornost. Volá silným hlasem. Má ukázat moc a autoritu svého hlasu těm, kdo se spojili se satanem, aby byli proti pravdě.* [7BC 971]

Také to vyjadřuje myšlenku, že poselství, které od tohoto anděla Jan obdržel, se bude týkat celé země (10,11; 10,) *…anděl z 10. Kapitoly Zjevení je přestavován, jako stojící jednou nohou na moři a jednou na zemi, na znamení, že poselství se dostane do dalekých zemí, i za oceán. I ostrovy v moři uslyší zvěstování posledního poselství výstrahy našemu světu. Postavení anděla s jednou nohou na moři a druhou na zemi označuje širokou oblast vyhlašování poselství. Překročí široké vody a bude vyhlašováno v jiných zemí až do celého světa. Pochopení pravdy a šťastné přijetí poselství je představeno jedením malé knihy. Pravda týkající se doby příchodu našeho Pána byla našim duším drahým poselstvím.* [7BC 971]

Podnož. Součást světských trůnů: *K trůnu vedlo šest schodů a k trůnu byla připojena zlatá podnož.* [2. Par 9,18]

Když bylo něco pod nohama, znamenalo to, že je to pod svrchovanou nadvládou:
Usedni po mé pravici, dokud nepoložím tvé nepřátele za podnož tvých nohou. [Ž 110,1]
Toto praví Hospodin: Nebesa jsou mým trůnem a země podnoží mých nohou. [Iz 66,1]
Jak Panovník přikryl dceru sijónskou oblakem svého hněvu! Svrhl z nebes na zem okrasu Izraele, v den svého hněvu nepamatoval na podnož svých nohou. [Pl 2,1]
Skoncoval jsem s nimi, udolal jsem je, nepovstanou, padli mi pod nohy. [2. Sam 22,39]
Ty víš o mém otci Davidovi, že nemohl postavit dům pro jméno Hospodina, svého Boha, kvůli válkám, které ho obklopovaly, dokud mu Hospodin nevydal nepřátele pod nohy. [1. Král 5,17]
Zdeptám je tak, že nebudou moci povstat; padnou mi pod nohy. [Ž 18,39]

10,3-4

3a vykřikl mohutným hlasem, jako když řve lev. A když vykřikl, promluvilo svými hlasy sedm hromů. 4Jakmile promluvilo těch sedm hromů, chtěl jsem psát, ale uslyšel jsem hlas z nebe, který říkal: „Zapečeť, co promluvilo těch sedm hromů, a nepiš to.“

A mocný anděl vykřikl mohutným hlasem jako lev. I prorok Amos spojuje Boží slova se zařváním lva, který představuje Hospodina: *Řekl: Hospodin zařve ze Sijónu, z Jeruzaléma vydá svůj hlas; pastviny pastýřů uschnou, vrchol Karmelu vyschne. … Lev zařval, kdo by se nebál, Panovník Hospodin promluvil, kdo by neprorokoval?* [Am 1,2; 3,8] Když zařval lev, nahánělo to hrůzu a tento řev si získal pozornost okolí. Také když promluví Bůh, lidé to nesmí brát na lehkou váhu: *Přijdou za Hospodinem. Bude řvát jako lev.* [Oz 11,10] *Hospodin zařval ze Sijónu, z Jeruzaléma vydal svůj hlas, nebesa i země se třesou. Hospodin je útočištěm pro svůj lid, pevností pro syny Izraele.* [Joel 4,16] Jako při každém hlasitém troubení polnice, i nyní Bůh „křičí“ na svůj lid a volá k pokání a záchraně.

Prorok nezapsal slova. Kristus vyslovil nějaká slova, která měla zůstat UZAVŘENA (zapečetěna, viz komentář ke Zj 7,2-3), na druhou stranu hned poté Jan sní OTEVŘENOU (odpečetěnou) knížečku a dostává příkaz jít a prorokovat. Co to znamená? Tím se budeme zabývat o něco níže v komentáři ke Zj 10,9-11.

5A anděl, kterého jsem viděl stát na moři i na zemi, zdvihl svou pravou ruku k nebi 6a přísahal při tom, který je živ na věky věků, který stvořil nebe i to, co je v něm, zemi i to, co je v ní, a moře i to, co je v něm, že čas již více nebude, 7nýbrž ve dnech hlasu sedmého anděla, až bude troubit, bude dokonáno tajemství Boží, jak to ohlásil svým otrokům prorokům. 8Hlas, který jsem uslyšel z nebe, se mnou opět mluvil a říkal: „Jdi, vezmi ten rozvinutý svitek, který je v ruce anděla stojícího na moři a na zemi.“

A Kristus přísahal při svém Otci Stvořiteli (jenž má smlouvu se svým stvořením (10,1 XX duha), čímž se naznačuje, že ta věc, kterou řekne, je tak jistá, jako Bůh sám. Ostatně, není to poprvé, co Bůh přísahá v podstatě při „sobě samém“, což není v Bibli nic neobvyklého (Gn 22,16; Jer 49,13. 51,14; Am 4,2). Proč zrovna při Sobě? Odpověď hledejme znovu v Bibli: *Neboť lidé přísahají při větším, než jsou sami; a přísaha je zárukou, která ukončuje každý jejich spor... Když Bůh dal zaslíbení Abrahamovi a neměl nikoho vyššího, při kom by učinil přísahu, ‚přísahal při sobě samém‘.* [Žid 6,16.18] Takže slova, která pak anděl promluvil, jsou naprosto jistá, pevná a pravdivá jako Bůh sám.

Události z 10. kapitoly zvláště připomínají poslední kapitolu z knihy Daniele: *Ale ty, Danieli, ta slova uzavři a tu knihu zapečeť až do času konce. Mnozí budou prohledávat a poznání se rozmnoží.*

Nato jsem já, Daniel, spatřil, jak jiní dva stojí, jeden na tomto břehu řečiště a druhý na onom břehu řečiště. Jeden řekl muži oděnému lněným oděvem nahoře nad vodami v řečišti: Za jak dlouho nastane konec těch podivuhodností? Pak jsem slyšel onoho muže oděného lněným oděvem nahoře nad vodami v řečišti, jak pozdvihl pravici i levici k nebesům a přisáhl při Věčně živém, že k určené době, dobám a polovině, a až skončí tříštění ruky svatého lidu, toto vše pomine. Já jsem to sice slyšel, ale nechápal, a proto jsem řekl: Pane můj, co přijde koncem těch věcí? Nato mi odvětil: Běž, Danieli, neboť ta slova jsou uzavřena a zapečetěna až do času konce. Mnozí budou čištěni a běleni a tříbeni. Zatímco ničemové budou jednat ničemně a žádní ničemové nic nepochopí, ti rozumní však pochopí. A od doby odstranění soustavné bohoslužby a k dání pustošící ohavnosti uplyne tisíc dvě stě devadesát dnů. Blaze tomu, kdo počká a dospěje ke dnům tisíci třem stům třiceti a pěti. [Dan 12,4-11]

Vidíme, že hned poté, co se Daniel dozvěděl, že v budoucnu bude jeho kniha pochopena (odpečetěna), spatřil muže ve lněném oděvu, jak přísahá při nebeském Otci. Následující rozhovor se týká různých prorockých údobí, které končí v letech 1798 po K. a 1844 po K. Od těchto dob nastává *doba konce*. Tímto obsáhlým tématem se nyní zabývat nebudeme, ale existují zajímavé propracované studie knihy Daniel, které dokazují tyto letopočty (např. J.Doukhan: Túžba zeme).

Také Jan uviděl Krista, jak přísahá při Otci, ale oproti Danielovi (který slyšel různé prorocké propočty) pak už jen slyšel prohlášení o tom, že v době před troubením sedmého anděla *čas již více nebude* [Zj 10,6] Před Ježíšovým příchodem se zkrátka musí naplnit všechna proroctví, zvláště ta, která nacházíme u proroka Daniele. Snad i tuto myšlenku vyjadřuje to, že Jan, pisatel Zjevení, má za úkol sníst knihu proroka Daniele (Zj 10,8). *Lidé již neobdrží poselství, jež by obsahovalo nějaké přesně určené datum. Po tomto času (Zj 10,4-6) od roku 1842 do roku 1844 nejsou žádná přesně popsaná prorocká údobí času. Poslední proroctví podávající konkrétní datum sahá do podzimu roku 1844.* [7BC 971]

Kniha, která byla zapečetěna, nebyla kniha Zjevení, ale ta část proroctví Daniele, která se týkala posledních dnů. Písmo říká: Ale ty, Danieli, ta slova uzavři a tu knihu zapečeť až do času konce. Mnozí budou prohledávat a poznání se rozmnoží. [Dan 12,4] *Když byla kniha otevřena, bylo oznámeno: že čas již více nebude* [Zj 10,6] *Kniha Daniele je nyní rozpečetěna a zjevení, které Jan dostal od Ježíše Krista, mají poznat všichni lidé na zemi. Když bude mít lid větší poznání, bude také připraven na to, aby obstál v posledních dnech.* [2SM 106]

A tímto způsobem Bůh odhalí a dokoná všechna tajemství (Zj 10,7). V Biblickém kontextu výraz tajemství není spojován s tajnou informací, kterou nesmí nikdo vědět (jako to vnímáme my dnes), ale se zvěstí, kterou Bůh zjevuje lidem a ti ji mají předávat dál (viz komentář ke Zj 1,20). Všechno bude nakonec zjeveno až na konci dějin země - v době *sedmého anděla, až bude troubit,* tehdy *bude dokonáno tajemství Boží, jak to ohlásil svým otrokům prorokům* [Zj 10,7] Po sedmé polnici totiž přijde milénium a soud v nebi (Zj 20,4) a později i na zemi (Zj 20,12), tyto věci ale budeme dopodrobna studovat později.

9I odešel jsem k tomu andělovi a řekl jsem mu, aby mi dal ten malý svitek. Řekl mi: „Vezmi jej a sněz; naplní tvé břicho hořkostí, ale v tvých ústech bude sladký jako med.“ 10Vzal jsem ten malý svitek z ruky anděla a snědl jsem jej; v mých ústech byl sladký jako med, ale když jsem ho snědl, naplnil mé břicho hořkostí. 11A řekli mi: „Musíš znovu přinést proroctví mnohým lidem, národům, jazykům i králům.“

Janova hořko-sladká zkušenost připomíná to, co zažil před staletími prorok Ezechiel. Ten uviděl Hospodinovu slávu, jejíchž součásti byla klenba, na které uviděl postavu připomínající silného anděla (Zj 10,1-2): *A shora nad klenbou, která byla nad jejich hlavou, bylo cosi podobné trůnu vzhledem jako safír a nahoře na tom jakoby trůnu kdosi vzhledem podobný člověku. A viděl jsem něco jako třpyt jantaru; vzhledem to mělo vnitřek okolo jako oheň; od jeho jakoby beder nahoru i od jeho jakoby beder dolů jsem uviděl cosi vzhledem jako oheň a mělo to okolo sebe zář. Jako vzhled duhy, která je na oblaku v deštivý den, takový byl vzhled záře okolo něho, vzhled podobný Hospodinově slávě. Když jsem to viděl, padl jsem na tvář a slyšel jsem hlas mluvícího.* [Ez 1,26-28]

Ezechiel také vidí bytost podobnou člověku (andělu) s ohnivými nohy, okolo které zářila v oblaku duha. I k němu poté promluvil Hospodin a vyzval jej, aby šel prorokovat proti odpadlému Božímu lidu (Zj 10,11). I on musel sníst svitek knihy, jež byl plný žalozpěvů, lkání a bědování (naznačující hořkost), ale když jej snědl, zdál se mu svitek sladký jako med: *Řekl mi: Lidský synu, posílám tě k synům Izraele, k těm vzpurným pohanům, kteří se proti mně vzbouřili. Oni a jejich otcové se vzepřeli proti mně právě až do tohoto dne. … A ty, lidský synu, slyš to, co k tobě mluvím; nebuď vzpurný jako ten dům vzpoury, otevři svá ústa a sněz to, co ti dávám. Tu jsem viděl, hle, ruka vztažená ke mně a hle, v ní svitek knihy. Rozprostřel jej přede mnou. Měl popsaný líc i rub a na něm byly zapsány žalozpěvy, lkání a bědování. … A řekl mi: Lidský synu, sněz to, co nalezneš. Sněz tento svitek a jdi, promluv k domu izraelskému. Otevřel jsem tedy svá ústa a on mi dal sníst tento svitek. Řekl mi: Lidský synu, nakrmíš své břicho a naplníš své útroby tímto svitkem, který ti dávám. Snědl jsem ho tedy a byl v mých ústech sladký jako med. Pak mi řekl: Lidský synu, jdi, předstup před dům izraelský. Promluvíš k nim mými slovy. Vždyť nejsi poslán k lidu nesrozumitelné řeči a těžkého jazyka, ale k domu izraelskému.* [Ez 2,3. 8-9; 3,1-5]

Co se chce říct tím, že svitek naplní proroka hořkostí, ale zesládne mu v žaludku? Když si pozorně přečteme knihu proroka Ezechiele, zjistíme, že poté, co Bůh prorokovi sdělí jeho úkol mezi Božím lidem ve druhé a třetí kapitole (viz výše), přichází prorok k odpadlému židovskému národu se slovy soudu a zkázy (hlavní téma následujících kapitol Ez 4-33), ale budoucí obnovy a záchrany (kapitoly 33-48). Prorokování je tedy dvousečné: pro některé to budou slova k odsouzení, pro jiné slova k pokání, nápravě a konečné záchraně života. Tak se stanou radostnou zvěstí (Jer 15,16). Boží poselství zaznívá ke každému člověku (Zj 10,11; 5,9; 7,9) v každém čase. Jsou to slova nejen o soudu, ale i o naději.

Zkušenost Jana a velké zklamání. Apoštol uviděl anděla, který držel v ruce „rozvinutý malý svitek“ (10,2). Určitě není náhoda, že se jednalo o *rozvinutý* (Zj 10,8) svitek. V řečtině je použit tzv. čas perfektum (který v češtině nemáme), což znamená, že se něco v minulosti stalo, a důsledek toho platí dodnes. Samozřejmě mluvíme-li o rozvinutém (jiné překlady otevřeném) svitku, pak chceme zdůraznit, že to bylo zavřené (zapečetěné). Jak jsme si řekli: toto vidění silně připomíná (a je v podstatě naplněním proroctví) na konci knihy Daniel: *Ale ty, Danieli, ta slova uzavři a tu knihu zapečeť až do času konce. Mnozí budou prohledávat a poznání se rozmnoží. …Nato mi odvětil: Běž, Danieli, neboť ta slova jsou uzavřena a zapečetěna až do času konce.* [Dan 12,4.9] Víme, že knihu proroka Daniele měli k dispozici už lidé minimálně v třetím století př. K., takže zapečetění (uzavření) se muselo týkat významu slov této vzácné knihy.

Jedná se o *malý* svitek Navíc ve starověku židé neměli pohromadě Bibli v jedné knize jako by dnes, ale četli jednotlivé knihy ze jednotlivých svitků. Zdá se, že se jedná o jednu knihu, o část Božího poselství v Bibli.

To všechno naznačuje, že Jan stejně jako Daniel předpovídá, že v budoucnu dojde k velkému pochopení poselství z knihy Daniel. K tomuto pochopení došlo v 19. století po K., při americkém probuzeneckém hnutí (Mullersiské hnutí) a vrcholilo nám velmi dobře známým velkým (hořkým) zklamáním roku 1844. *Poselství 14. kapitoly Zjevení, zvěstující, že nadešla hodina Božího soudu, je dáno v době konce. A anděl z 10. kapitoly Zjevení je představen, jak stojí jednou nohou na moři a jednou na zemi, na znamení, že poselství se dostane do dalekých zemí, i za oceán, i ostrovy v moři uslyší zvěstování posledního varovného poselství…*

A anděl, kterého jsem viděl stát na moři i na zemi, zdvihl svou pravou ruku k nebi a přísahal při tom, který je živ na věky věků, který stvořil nebe i to, co je v něm, zemi i to, co je v ní, a moře i to, co je v něm, že čas již více nebude, … [Zj 10,5-6] *Toto poselství oznamuje konec prorocké doby. Zklamání těch, kteří věřili, že spatří našeho Pána v r. 1844 bylo opravdu trpké, zvláště pro ty, kteří očekávali Jeho příchod tak horlivě. Bylo to řízení Páně, aby toto zklamání přišlo a aby se tím ukázalo, co je skutečně v srdcích těchto lidí. Bylo to řízení Páně, aby toto zklamání přišlo.* [2SM 107-108]

A tak podobně jako hořké zklamání za dob Krista vedlo apoštoly k pochopení samé podstaty věci (jak to vidíme v příběhu cesty do Emauz Lk 24,13-27), i v 19. století po K. adventisté pochopili samou podstatu malé knížečky (proroka Daniele). A tak hnutí neskončilo: naopak, přispělo k lepšímu pochopení Daniele i dalších částí Písma a adventisté začali prorokovat těm, *kteří přebývají na zemi, každému národu, kmenu, jazyku a lidu.* [Zj 14,6] Ústředním tématem je samozřejmě (jak budeme ještě studovat) trojandělské poselství ze Zjevení 14. kapitoly, které se má dostat podle Boží vůle do celého světa: *Musíš znovu přinést proroctví mnohým lidem, národům, jazykům i králům.* [Zj 10,11] Teprve až potom může přijít konec (Mt 24:14!). *Bůh má na zemi lid, který ve víře a svaté naději sleduje svitek rychle se naplňujícího proroctví, a usiluje o očištění svých duší poslouchám pravdy, aby nebyli nalezeni bez svatebního roucha, až se objeví Kristus.* [4T 307]

Boží slova musel prorok „strávit" (Jer 15,16), tedy pochopit a přijmout za své. Musí se stát součástí jeho samotného, pak teprve bude moci vyjít a kázat je s odvahou a rozhodností. Podobně by to mělo být s každým z nás při hlásání poselství tomuto odpadlému světu.

S tím vším souvisí i nezapsání slov ze Zj 4,10. Jaký má tento verš význam? *Poté, co odeznělo sedm hromů, dostává Jan příkaz, stejně jako Daniel, který se týká malé knihy: Zapečeť, co promluvilo těch sedm hromů, a nepiš to. To se vztahuje k budoucím událostem, které budou odhaleny ve svém pořadí. Kniha Daniel zůstane ve svém uzavření do času konce. Jan vidí malou knihu odpečetěnou. Danielova proroctví mají poté své řádné místo v prvním, druhém a třetím andělském poselství, která mají být hlásána světu. Odpečetění malé knihy bylo poselství ve vztahu k času.*

Knihy Daniel a Zjevení jsou jedno. Jedna je proroctví, druhá zjevení; jedna knihou zapečetěnou, druhá knihou otevřeno. Jan slyšel tajemství, které vyhlásilo sedm hromů, ale bylo mu přikázáno, aby nic je nezaznamenal.

Zvláštní světlo, které bylo dáno Janovi, vyjádřeno sedmi hromy, bylo náčrtem událostí, které se stanou v době prvního a druhého andělského poselství. Pro lidstvo bylo nejlepší nevědět tyto věci, protože jejich víra musí být nevyhnutelně vyzkoušena, aby mohly být Boží nejúžasnější a nejvyvýšenější pravdy prohlášeny. První a druhé andělské poselství mělo být vyhlášeno, ale nemělo být zjeveno žádné větší světlo, dokud poselství nesplní své zvláštní poslání. To je představeno andělem, který stojí jednou nohou na moři a prohlašuje s nejslavnější přísahou, že už více času nebude.

Ten čas, který anděl vyhlašuje se slavnostní přísahou, není koncem této světové historie, ani zkušební dobou, ale prorockým časem, který by měl předcházet příchodu našeho Pána. Lidé totiž nebudou mít další poselství o určitém čase. Po tomto časovém období sahajícím od roku 1842 do roku 1844 nemůže být žádný určitý nárys prorockého času. Nejlepší výpočet dosahuje do podzimu 1844. [7BC 971]

Lidem ale zůstalo zapečetěno poselství Daniele až do 19. století po K., až do doby, kdy jim to Bůh zjevil. Proč? Jak by asi reagovali křesťané řekněme ve 4., 5. nebo 10. století po K., kdyby pochopili, co se vlastně stane o mnoho a mnoho století později? A že Kristův příchod přijde ještě až po roce 1844 po K.? Co kdyby Bůh zjevil přesný čas svého příchodu (Mt 24,36)? V první kapitole jsme četli: *Co vidíš, napiš do svitku a pošli sedmi sborům: Do Efesu, do Smyrny, do Pergama, do Thyatir, do Sard, do Filadelfie a do Laodiceje. … Napiš tedy ty věci, které jsi uviděl, a ty, které jsou, a ty, které se mají stát po nich.* [Zj 1,12.19], nyní ale slyšíme slova: *Zapečeť, co promluvilo těch sedm hromů, a nepiš to.* [Zj 10,4] Zdá se, že všechno má svůj Bohem stanovený čas, On zařídí věci tak, aby přinesli pro lidstvo co největší užitek. Bůh zjeví lidstvu své plány ve stanovený čas přesně takovým způsobem, aby to přineslo co největší užitek pro každého člověka.

Ostatně, ani dnes ještě nevíme do detailu úplně všechno, co má proběhnout před Kristovým druhým příchodem, svitek dějin tohoto lidstva ještě nebyl plně rozvinut (Zj 10,8; Zj 5). To ale nevadí, studujme proroctví a hlavně se soustřeďme se na práci pro našeho Pána. *Světlo, kterého se nám dostalo v třetím andělském poselství, je pravé světlo. Znamení šelmy je přesně to, co bylo zvěstováno. Ještě nerozumíme všemu, co souvisí s touto otázkou a neporozumíme tomu, dokud se svitek nerozvine úplně, avšak vrcholně důležité dílo musí být vykonáno na zemi. Přikázání Páně jeho služebníkům zní: Volej z plna hrdla, bez zábran; pozdvihni svůj hlas jako beraní roh a oznam mému lidu jejich přestoupení a domu Jákobovu jejich hříchy!* [Iz 58,1 6T 17]

Zj 10,11 je vlastně naplněním proroctví o tom, že na konci věku bude *evangelium království ... vyhlášeno po celém světě na svědectví všem národům* [Mt 24,14] A toto poselství bude obsahovat nejenom poselství dvou svědků (Bible, ale také adventní proroctví o svatyni (Zj 10,7; 11,1-2).

Lid, který Bůh učinil strážcem svého zákona, nesmí ukrývat Jeho světlo. Pravda musí být hlásána v temných místech světa. Překážkám se musí čelit a musí se přemáhat. Mohutné dílo se musí vykonat, a je svěřeno těm, kteří znají pravdu. Ti by měli úpěnlivě prosit Boha, aby jim nyní pomáhal. Kristova láska musí pronikat jejich vlastními srdcemi. Duch Kristův musí být na ně vylit a oni se musí připravit, aby mohli obstát na soudu. Když se sami Bohu zasvětí, bude jejich snahy provázet přesvědčivá síla, aby jiným vysvětlili pravdu a její poznání vnikne do mnohých srdcí. Nesmíme déle spát na satanově začarované půdě, ale musíme použít všech svých sil a využít každé přednosti, kterou nám darovala Prozřetelnost. Poslední varovné poselství má být zvěstováno lidem, národům, jazykům i králům [Zj 10,11]*; a dáno je nám zaslíbení: A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.* [Mt 28,20 5T 454]

Druhá část mezihry (11,1-14)

1Byla mi dána třtina podobná holi se slovy: „Vstaň a změř Boží svatyni i oltář a ty, kteří se v ní klanějí. 2Ale vnější nádvoří svatyně vynech a neměř je, protože bylo dáno pohanům, kteří budou šlapat po svatém městě dvaačtyřicet měsíců. 3A dám pravomoc svým dvěma svědkům, a budou prorokovat tisíc dvě stě šedesát dní, oblečeni v žíněný šat.“ 4To jsou ty dvě olivy a ty dva svícny, které stojí před Pánem země. 5Bude-li jim chtít někdo ublížit, z jejich úst vyjde oheň a sežehne jejich nepřátele; kdo by jim chtěl ublížit, musí být takto usmrcen. 6Tito svědkové mají pravomoc zavřít nebe, aby ve dnech jejich prorocké služby nepršelo, a mají pravomoc nad vodami, aby je obraceli v krev, a aby zasáhli zemi jakoukoli ranou, kdykoli budou chtít. 7A když dokončí své svědectví, bude s nimi bojovat šelma, která vystupuje z bezedné propasti, přemůže je a zabije. 8A jejich mrtvá těla budou ležet na náměstí toho velikého města, které se duchovně nazývá Sodoma a Egypt, kde byl také ukřižován jejich Pán. 9Mnozí z lidí, kmenů, jazyků a národů budou hledět na jejich mrtvá těla po tři a půl dne a nedovolí je uložit do hrobu. 10Obyvatelé země se nad nimi budou radovat, budou jásat a navzájem si posílat dary, protože tito dva proroci trýznili obyvatele země. 11Ale po třech a půl dnech do nich vstoupil duch života z Boha, postavili se na nohy a na ty, kteří na ně hleděli, padl veliký strach. 12Tu uslyšeli mocný hlas z nebe, který jim řekl: „Vystupte sem!“ A vystoupili v oblaku do nebe a jejich nepřátelé je pozorovali. 13V tu hodinu nastalo veliké zemětřesení, desetina toho města se zřítila a v zemětřesení bylo zabito sedm tisíc lidí. Ostatní se vyděsili a vzdali slávu nebeskému Bohu. 14Druhé ‚běda‘ pominulo; hle, třetí ‚běda‘ rychle přichází.

11,1-3

1 Byla mi dána třtina podobná holi se slovy: „Vstaň a změř Boží svatyni i oltář a ty, kteří se v ní klanějí. 2Ale vnější nádvoří svatyně vynech a neměř je, protože bylo dáno pohanům, kteří budou šlapat po svatém městě dvaačtyřicet měsíců. 3A dám pravomoc svým dvěma svědkům, a budou prorokovat tisíc dvě stě šedesát dní, oblečeni v žíněný šat.“

Apoštol je vyzván, aby změřil Boží svatyni včetně oltáře a lidí, co se tam klaní. To připomíná Ezechielovo měření nebeského chrámu (Ez 40-43), což bylo spojeno *s obnovou* (Ez 39,25-29). I v této kapitole se tedy setkáme s obnovou něčeho, co souvisí s Božím chrámem v nebi.

Jan má změřit oltář a ty, kdo se u něj klaní. V pozemské svatyni samozřejmě stály oltáře dva: bronzový oltář pro zápalnou oběť na vnějším nádvoří (Ex 27,1-8; 40,6. 29), a zlatý kadidlový oltář ve svatostánku (Ex 30,1-6; 40,26-27). Vzhledem k tomu, že Jan neměl měřit vnější nádvoří svatyně, kde stál bronzový oltář, měl Jan změřit zlatý kadidlový oltář, o kterém jsme už dvakrát četli v kontextu polnic ve Zj 8,3 a 9,13.

1260 let. Toto časové období se vyskytuje ve Zjevení na čtyřech místech:
Ale vnější nádvoří svatyně vynech a neměř je, protože bylo dáno pohanům, kteří budou šlapat po svatém městě dvaačtyřicet měsíců. A dám pravomoc svým dvěma svědkům, a budou prorokovat tisíc dvě stě šedesát dní, oblečeni v žíněný šat. Zj 11,2-3
A žena utekla do pustiny, kde měla od Boha připravené místo, aby ji tam živili tisíc dvě stě šedesát dní. Zj 12,6
Byla jí dána ústa mluvící veliké věci a rouhání a byla jí dána moc, aby činila, co chce po čtyřicet dva měsíce. Zj 13,5
Tento časový údaj je stanoven v knize proroka Daniele. Jedná se o období nadvlády papežství (viz *principy výkladu: Zjevení a kniha Daniel*):
Bude pronášet slova proti Nejvyššímu a svatým Nejvyššího nedá pokoj. Bude také uvažovat, že změní doby a právo, a budou mu do ruky vydány až do času a časů a půl času. Dan 7,25
„Pak jsem slyšel onoho muže oděného lněným oděvem nahoře nad vodami v řečišti, jak pozdvihl pravici i levici k nebesům a přisáhl při Věčně živém, že k určené době, dobám a polovině, a až skončí tříštění ruky svatého lidu, toto vše pomine. Dan 12,7

Čteme o tom, že pohané budou *šlapat po svatém městě dvaačtyřicet měsíců*, to znamená 1260 dní (30 (tolik dní měl každý židovský měsíc) x 42 (měsíců). Tento časový údaj se shoduje s 3. veršem, kde už je doslova napsáno tisíc dvě stě šedesát dní. Jedná se o období nadvlády papežství (viz níže). Více se o tomto období budeme bavit ve Zj 13,1-10 (stejný časový údaj v Zj 13,5!).

Otázka ale zní, z jakého důvodu měl apoštol změřit pouze vnější nádvoří, které bylo vydáno pohanům… Odpověď budeme hledat u proroka Daniele, kterému Bůh vysvětlil, že malý roh (představující papežství) bude bojovat proti Božímu lidu 1260 let (viz *principy výkladu: Zjevení a kniha Daniel*). O tomto období čteme: *Z jednoho z nich vyrazil jeden maličký roh, který se velmi vzmáhal na jih a na východ i k nádherné zemi. Vzmohl se tak, že sahal až k nebeskému zástupu, srazil na zem část toho zástupu, totiž hvězd, a rozšlapal je. Vypjal se až k veliteli toho zástupu, zrušil každodenní oběť a rozvrátil příbytek jeho svatyně. Zástup byl sveden ke vzpouře proti každodenní oběti. Pravdu srazil na zem a dařilo se mu, co činil.* Dan 8,9-13

Malý roh tedy *zrušil každodenní oběť a rozvrátil příbytek jeho svatyně.* Víme, že ve svatostánku probíhali dva druhy obřadů:

a) Každodenní (pravidelné) oběti ráno a večer, při kterých obětující přivedl zvíře, které položil na oltář, položil mu na hlavu ruku a vyznal své hříchy. Kněz pak zvíře zabil a krev zvířete buď přenesl za svatyni na „smetiště", nebo ji uchoval v miskách u oltáře a vešel s ní do svatyně a postříkal jí oponu rozdělující svatyni od svatyně svatých.

b) Výroční - při výroční službě naopak vešel kněz až do svatyně svatých a probíhal nám dobře známý svátek Dne smíření (který jsme si připomínali v souvislost s úvodem k sedmi polnicím (Zj 8,2-5).

První služba (každodenní) se týkala nádvoří, druhá služba (výroční) se týkala samotného stánku. První symbolizovala vyznání hříšníka Bohu a přijetí zástupné oběti Beránka, jehož krev očistila od hříchu, tato služba začala po Kristově smrti. Druhá služba (výroční) pak ukazovala na přenesení hříchů ze svatyně na satana a konečné vyřešení otázky hříchu jako takového, tato služba začala až po roce 1844 po K.

A podle Dan 8,9-14 malý roh v období působení 1260 let útočil právě na každodenní službu na nádvoří, kde se konali pravidelně oběti za hříšníky. Toto období 1260 let začíná rokem 538 po K. a končí rokem 1798 po K., každodenní služba ve svatyni začala po Kristově nanebevstoupení roku 31 po K., a skončila roku 1844 po K. Působení malého rohu (papežství) ve středověku a Kristova každodenní služba ve svatyni se tedy časově překrývali, proto mohlo papežství narušovat jen každodenní službu v nebeské svatyni.

Jakým způsobem ji narušovalo? Papežství zabraňovalo lidem ve středověku (1260 let) v přijetí milosti skrze víru v obětovaného Beránka a v očišťující krev. Místo toho katolíci vytvářeli iluzi, že člověku jsou odpuštěny hříchy pouze skrze pozemského kněze, zpovědnici a skrze skutky, někdy hraničící až s masochismem. Pravdy o vyznání hříchu Bohu a spoléhání na smrt a krev Beránkovu – proti těmto pravdám vedli vzpouru a snažili se naprosto *zničit* a kompletně *zdiskreditovat*. A my ve Zjevení čteme, že nádvoří i se službou na něm *bylo dáno pohanům, kteří budou šlapat po svatém městě dvaačtyřicet měsíců.* Šlapat (řecké slovo πατέω) můžeme chápat jak doslovně (Zj 14,20; 19,15) tak také v přeneseném významu po *pustošit, ničit* (Lk 10,19; 21,24!!).

Je zajímavé, že stoupenci papežství jsou označeni jako pohané (Zj 11,2; tj. *nepřátelé Božího lidu*, viz Zj 11,10; 13,8.14; 17,2), kteří pustoší Boží pravdy o Kristově milosti na kříži. Někomu se to může zdát trochu nadsazené. Ale každý, kdo se kdy zabýval jen okrajově tím, jak pohanství ovlivnilo katolické praktiky, rituály a symboly, dobře ví, že připodobnění katolík = pohan, není nadsazená. Ačkoliv dnes svět považuje katolickou mocnost za křesťanskou církev, podle apoštola Pavla se jedná o Antikristovskou mocnost (proti-kristovskou; resp. proti-křesťanskou šelmu).

Ostatně, na pustošení (πατέω, viz výše) 1260let odkazuje i Kristus v kázání na hoře Olivetské: *Když pak uvidíte ‚ohavnost zpustošení', o níž mluvil prorok Daniel, jak stojí na svatém místě -- kdo čte, ať rozumí -- tehdy ti, kdo budou v Judsku, ať utíkají do hor. Kdo bude na střeše, ať nesestupuje, aby si vzal věci ze svého domu. A kdo bude na poli, ať se nevrací zpátky, aby si vzal svůj plášť. Běda těhotným a kojícím v oněch dnech!* Mt 24,15-19

Paralelní text z Lukášova evangelia, který popisuje stejné události, ovšem trochu jinými slovy, je hodně podobný právě Zj 11,1-3: *Když uvidíte, že Jeruzalém je obkličován vojsky, tehdy vězte, že se přiblížilo jeho zpustošení. Pak ti, kdo jsou v Judsku, ať utíkají do hor, a ti, kdo jsou v jeho středu, ať vyjdou, a kteří jsou na venkově, ať do něho nevcházejí, protože toto jsou dny trestu, aby se naplnilo všechno, co je napsáno. Běda těhotným a kojícím v oněch dnech! Neboť bude veliká tíseň na zemi a hněv proti tomuto lidu. Padnou ostřím meče a jako zajatci budou odvedeni mezi všecky národy, a po Jeruzalému budou šlapat pohané, dokud se nenaplní jejich časy** Lk 21,21-24

*řecké slovo καιροὶ doslova znamená časy. Patrně narážka na Dan 7,25 kde se popisuje působení malého rohu: *…budou mu do ruky vydány až do času a časů a půl času.* [Dan 7,25] Navíc může *pošlapávání Jeruzaléma* také odkazovat na pronásledování Božího lidu právě v tomto období 1260 let.

Tyto dva výroky odkazují jednak na pustošení pozemské svatyně v Jeruzalémě v roce 70 po K., v přeneseném významu (viz *Principy výkladu: 1.1 Vícenásobné naplnění proroctví*) se tato slova naplňují v období 1260let, kdy papežství ničí nauky ohledně Kristovy milosti na kříži, které se týkají nádvoří v nebeském chrámě.

Potom nám tedy verše Zj 11,1-3 dávají větší smysl: *v jedenácté kapitole budeme společně s prorokem zkoumat (= měřit, viz níže), jak to bylo s věrnými lidmi (ty, kteří se v ní klanějí [Zj 11,1]) v období 1260 let katolické nadvlády, kdy pohané (stoupenci papežství) vedli vzpouru proti pravdám o víře v Kristovu očišťující krev, resp. pustošili nádvoří svatostánku (myšlena každodenní služba na nádvoří týkající se obětí na zápalném oltáři).*

Měřit znamená porovnávat skutečnou délku s přesně stanoveným standardem. Není proto překvapující, že měření znamená v podstatě prozkoumávání (někdy zhodnocení) zpravidla k soudu (kdy se lidské jednání porovnává se standardy Božími):

Učiním právo mírou a spravedlnost závažím. [Iz 28,17]

Neboť na nebesích se napojí můj meč; hle, sestoupí na Edóm, na lid, na nějž jsem uvalil klatbu, aby zjednal právo. …On nechal padnout jejich los a jeho ruka jim ji rozdělila měřicí šňůrou: Budou ji vlastnit až navěky, z pokolení do pokolení v ní budou přebývat. [Iz 35,5.17]

Hospodin se rozhodl zničit hradby dcery sijónské, natáhl měřicí šňůru a neodvrátil svou ruku od ničení. Způsobil, že truchlily val i hradby, společně se zhroutily. [Pl 2,8]

Protože judský král Menaše páchal tyto ohavnosti, dělal horší věci nežli všechno, co páchali Emorejci, kteří byli před ním, a skrze své bůžky svedl k hříchu i Judu, proto takto praví Hospodin: Hle, přivedu na Jeruzalém a Judu takové zlo, že každému, kdo o tom uslyší, bude znít v obou uších. Roztáhnu na Jeruzalém měřicí šňůru Samaří a závaží domu Achabova a vytřu Jeruzalém, jako se vytírá mísa -- utřu a obrátím dnem vzhůru. [1. Král 21,11-13]

A tak jako Bůh vyměřil tresty neposlušným, tak i vyměřil odměnu svým věrným v podobě nového Jeruzaléma:

Odpověděl mi: Změřit Jeruzalém, abych viděl, jak má být široký a dlouhý. Vtom anděl, který se mnou mluvil, vyšel a druhý anděl mu vyšel naproti a řekl mu: Běž a pověz tomu mládenci: Jeruzalém bude obydlen jako město bez hradeb pro množství lidí a dobytka v jeho středu. [Zach 2,6-8]

„Ten muž měl v ruce třtinu měřící šest loket (každý na loket a dlaň) a změřil šířku stavby: jedna třtina a výšku: jedna třtina. [Ez 40,5]

Ten, který se mnou mluvil, měl jako měřidlo zlatou třtinu, aby změřil město, jeho brány i jeho hradbu. [Zj 21,15]

11,3-4

3A dám pravomoc svým dvěma svědkům, a budou prorokovat tisíc dvě stě šedesát dní, oblečeni v žíněný šat.“
4To jsou ty dvě olivy a ty dva svícny, které stojí před Pánem země.

Dvě olivy a dva svícny nás zřetelně odkazují na jedno z vidění, které dal Bůh proroku Zachariášovi, když měl být znovu vystavěn v Jeruzalémě Hospodinův chrám (přečti vidění v Zach 4,1-14).

Jako všechny posvátné předměty ve svatyni i svícen byl důležitý k tomu, aby mohla probíhat bohoslužba, a tak bylo zapotřebí, aby kněží neustále doplňovali svícen čistým vytlačeným olivovým olejem (Ex 27,20-21; 25,31.37). Ve vidění ale prorok viděl, že do svícnu je doplňován olej bez zásahu lidské ruky (Zach 2,2-3.12)! To proroka velmi udivilo a snažil se přijít význam celého vidění. Zeptal se na to Hospodinova posla a ten mu odpověděl: *Toto je Hospodinovo slovo k Zerubábelovi: Ne silou ani mocí, ale mým Duchem, praví Hospodin zástupů. Čím jsi, veliká horo? Před Zerubábelem se staneš rovinou. Pak vynese nahoru vrcholový klenák za radostného volání o něm: Jak půvabný, jak půvabný!* [Zach 4,6.7] Poselství těchto slov je zřejmé: *tak jako je olej bez jakéhokoli zásahu lidské ruky přiváděn přímo z olivovníků do nádržky s olejem, tak i nadpřirozená nelidská síla, pocházející od Boha, bude ku pomoci Zerubábelovi, při stavbě chrámu (Zach 4,6-10).*

Ne lidským úsilím bude chrám Boží dostaven, ale Božím zásahem. Všechny problémy, spojené se stavbou chrámu, které se jevily Zerubábelovi jako vysoká hora, kterou nelze pokořit, se stanou „rovinou". Musí si ale uvědomit, že jeho snahy podpoří síla samotného Boha. Myšlenky v tomto vidění samozřejmě souvisí s tím, co čteme ve Zjevení. I tam to s chrámem nevypadá vůbec dobře (Zj 10,1-2), ale Bůh mocně zasáhne prostřednictvím dvou proroků (v Zachariášovi: synové oleje) a Jeho církev (dva svícny) bude s mocí Ducha svatého fungovat i navzdory těžkostem. Bude také zapotřebí, aby lidé konali: *ne mocí a silou, ale Duchem*, ne naopak (!), jak tomu bylo ve středověké době.

Dvě olivy odkazují ke dvěma *synům oleje* (Zach 4,14). O koho se jedná? Vidění nám ukazuje, že pouze pokud se lidské úsilí spojí s božským, může mít naději na úspěch. Lidé ovlivněni Duchem svatým mají moc konat Boží dílo. V nadpřirozeném procesu doplňování oleje do svícnu můžeme vidět dva židovské vůdce, starající se o vybudování chrámu: Jóšuu a Zerubábela. Podle popisu ve Zj 10,4-6 ale dva svědky prorokující v období středověku (1260 let) nemůžeme ztotožnit s těmito dvěma vůdci, kteří žili v 6. století př. K..

O koho tedy jedná? Schopnost zavřít nebe měl v době své prorocké služby Eliáš (Zj 10,6 srov. 1. Král 17,1), obrátit vody v krev zase Mojžíš (Zj 11,6 srov. Ex 7,14-18). Podle židovské tradice Mojžíš stál na počátku celého Starého zákona: *Mojžíš obdržel na Sinaji tóru a předal ji Jozuemu. Jozue ji předal starším, starší prorokům a proroci členům velerady.* [Pirqej Abót 1,1] Jména obou proroku nacházíme na konci Starého zákona: *Pamatujte na zákon mého otroka Mojžíše, který jsem mu dal na Chorébu, ustanovení a nařízení pro celý Izrael. Hle, pošlu vám proroka Elijáše, dříve než přijde Hospodinův den, velký a hrozný. On obrátí srdce otců k synům a srdce synů k otcům, abych nepřišel a nestihl zemi klatbou.* [Mal 3,22-24] V Malachiášovi Bůh vyzývá židovský národ, aby se obracel do minulosti a pamatoval na zákony, které jim dal na počátku Mojžíš, a také aby se obracel do budoucnosti k době, kdy má přijít prorok Eliáš. My samozřejmě už dnes víme, že tímto budoucím Eliášem se stal Jan křtitel, s jehož příchodem nastává zaslíbená doba příchodu Mesiáše: *Neboť všichni Proroci i Zákon prorokovali až do Jana. A chcete-li to přijmout, on je Eliáš, který má přijít.* [Mt 11,13-14] Mojžíš tedy odkazuje na Starý zákon, zatímco Eliáš na Nový zákon. *Dva svědkové znázorňují Písmo Starého a Nového zákona. Oba podávají důležité svědectví o původu a věčném trvání Božího zákona.* [GC 267]

Někteří vykladači v Zachariášově proroctví vidí Mojžíše a Eliáše, představitele Zákona a Proroků, řekli bychom "tehdejší Bible". Oba dva se v Novém zákoně setkali s Kristem na hoře proměnění (Mt 17,2-3). Patrně také není náhoda, že Mojžíšova tvář z Boží moci svítila (Ex 34,35) stejně jako tvář Ježíšova (Mt 17,2-3), což nás opět vrací k vidění o svícnu, který z moci Ducha svatého vydával nadpřirozené světlo.

A jestliže v olivách, zásobující svícen, vidíme olej Ducha svatého (Zach 4,3-6), pak i ve dvou svědcích v 11,4 můžeme vidět pisatele Starého i Nového zákona, kteří psali pod vlivem Svatého Ducha (2. Pt 1,20-21; 2. Tim 3,16)

Všechny tyto indicie nás vedou k závěru, že dva svědkové představují Boží slovo, tak jak bylo prorokováno v průběhu dějin: ať už Mojžíšem (Zákonem), Eliášem (Proroky), nebo samotným Kristem (Nový zákon).

Boží slova tedy svědčí proti lidem. Slova od Boha (ať už řečená nebo zaznamenaná v knize) se mohou stát „svědky" a prorokovat, resp. svědčit proti lidem. Na konci pěti knih Mojžíšových („Zákon"), se setkáváme s dvěma svědky:

(a) s Mojžíšovou písní: *I stane se, že až ho potkají mnohá trápení a soužení, tato píseň bude před ním svědčit jako svědek, protože nebude zapomenuta z úst jeho potomstva.* [Dt 31,21] V ní Mojžíš vyjádřil na jedné straně Boží tresty za odpadnutí od Jeho jména, na druhé straně i záchranu a spasení pro všechny, kdo se k němu v pokoře vrací (Dt 32 kap.).

(b) s Knihou zákona též *kniha smlouvy* (Ex 24,7-8), do které Mojžíš zaznamenával všechna přikázání a naučení v průběhu čtyřicetiletého putování pouští. Na závěr přikázal levitským kněžím: *Vezměte tuto knihu zákona a položte ji po boku truhly smlouvy Hospodina, svého Boha. Bude tam proti tobě jako svědek.* [Dt 31,26] Tady vidíme, že svědek, původně užívaný v soudnictví, se může vztahovat také na Boží slova (zákon), která mohou svědčit (resp. usvědčovat) vůči člověku. S touto myšlenkou se setkáváme i u Jeremiáše: *Proto takto praví Hospodin, Bůh zástupů: Protože jste mluvili toto slovo, hle, svá slova učiním ve tvých ústech ohněm a tento lid dřívím a stráví je.* [Jer 5,14]

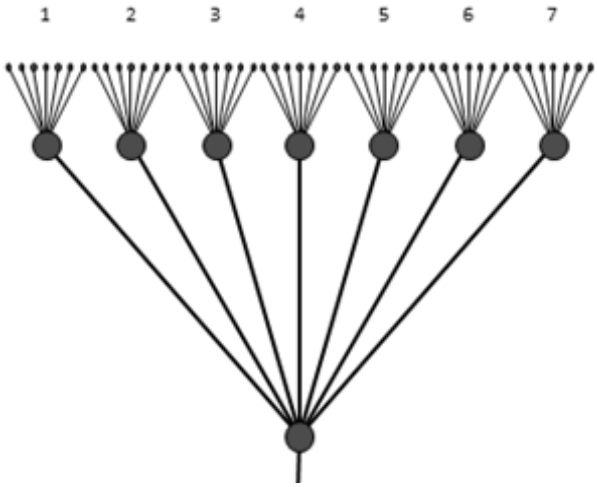

Vzpomeňme ještě na některá prokletí z Knihy zákona související se Zj 10,4-6, která přijdou na židovský národ, pokud se nebude řídit Božími nařízeními: *Nebe, které je nad tvou hlavou, bude jako z mědi a země, která je pod tebou, jako ze železa. Hospodin promění déšť pro tvou zemi v prach a z nebe bude na tebe padat hlína, dokud nebudeš vyhlazen. …Hospodin tě bude bít egyptskými vředy a nádory, hnisavými ranami a svrabem, ze kterých se nebudeš moci uzdravit.* Dt 28,23-24.27

V předchozím vidění (Zj 10,1-11) dostal Boží lid za úkol prorokovat a vycházet hlavně z knih Daniele a Zjevení, které budou hrát velkou roli v době konce. V tomto vidění, které se týká období 1260let, se ale proroctví mělo týkat celé Bible jako takové. To je logické, vzhledem k tomu, že ve středověku bylo zapotřebí, aby lidé pochopili základní Boží principy Bible jako takové, a nešli hned studovat složité události prorockých knih.

Dva svícny představují Boží lid. V popisu sedmiramenného svícnu u Zachariáše se dočítáme o tom, že na každém ze sedmi ramen viděl prorok sedm kahanů a houbiček na olej. To znamená, že svícen svítil celkem 49ti světly (viz obrázek vpravo). Za předpokladu, že Jan viděl ve Zj 1,12 sedm *sedmiramenných* svícnů (což se předpokládá vzhledem k tomu, že v celém Zjevení se objevují předměty ve svatyně, tedy i *sedmiramenný* svícen, ale v textu to přímo řečeno není), pak také viděl celkem (7x7) 49 světel ve spojitosti se svícny symbolizující Boží lid. Tak se stávají křesťanské církve v NZ pokračovateli židovského společenství z dob Zachariáše. *Ve Zj 11,3-4 tedy Jan vidí NZ křesťanský Boží lid, symbolizovaný dvěma svícny ze Zachariášova vidění, které tehdy symbolizovali Boží lid ve SZ.*

11,5-7

5Bude-li jim chtít někdo ublížit, z jejich úst vyjde oheň a sežehne jejich nepřátele; kdo by jim chtěl ublížit, musí být takto usmrcen. 6Tito svědkové mají pravomoc zavřít nebe, aby ve dnech jejich prorocké služby nepršelo, a mají pravomoc nad vodami, aby je obraceli v krev, a aby zasáhli zemi jakoukoli ranou, kdykoli budou chtít. 7A když dokončí své svědectví, bude s nimi bojovat šelma, která vystupuje z bezedné propasti, přemůže je a zabije.

Nyní se ve Zjevení dočítáme, že bude v období středověku (1260 let) kromě malého rohu vypovídat také (navzdory němu) ještě Bůh skrze své dva svědky. Ale budou oblečeni ve smuteční šat (viz níže žíněné roucho), což naznačuje, že to nebudou mít jednoduché. Tento druh roucha také často oblékali proroci (Zj 11,10 srov. Iz 20,2; Zach 13,4). Toto nesnadné období připomíná Janovu hořkost při snědení svitku z předchozího vidění (Zj 10,9-10). V období středověku a zvláště pak v dobách pronásledování bylo skutečně těžké hlásat Boží slovo. Stejně jako v dobách Milleritů i v tomto období lidé přinášeli evangelium navzdory podmínkám doby, ve které žili.

Po většinu této doby zůstávali Boží svědkové v skrytu. Papežská moc se snažila skrýt před lidmi slovo pravdy a dát jim falešné svědectví, které je v rozporu s pravdou. Věrní svědkové prorokovali tehdy, když Bibli zakazovaly církevní i světské úřady, když nepřátelé překrucovali její svědectví, když vynakládali všechno úsilí, aby lidé na ni nemysleli, když pronásledovali, zrazovali, mučili, zavírali do tmavých kobek, týrali pro jejich víru nebo vyháněli do hor a jeskyň každého, kdo se opovážil hlásat její svaté pravdy. Svědčili po celé období 1260 let. I v nejtemnějších dobách žili věrní lidé, kteří milovali Boží slovo a horlivě obhajovali Boží čest. Tito věrní Boží sluhové dostali moudrost, moc a autoritu, aby mohli hlásat Boží pravdu po celé uvedené období. GC 267-268

Dále se dovídáme, že Písmo svaté dostalo od Boha podivuhodné schopnosti (Zj 11,5-6). Státní moc sice bude usilovat o zničení Bible, ale nikdy se to nepodaří. Naopak, každý pokus o vymýcení slova Božího skončí neúspěchem. To připomíná dobu Eliášovu, období 3,5 roku (1260 dní = 1260 let), kdy nastal hlad nejen po Božím slově : *Po pravdě vám pravím, ve dnech Eliášových, když bylo nebe zavřeno na tři roky a šest měsíců, takže nastal veliký hlad po celé zemi, bylo mnoho vdov v Izraeli.* [Lk 4,25] A Hospodin svého proroka nadpřirozeně ochránil, navzdory státní moci jeho doby, která se ho snažila zničit: *Elijáš odpověděl a řekl veliteli nad padesáti: Jestliže jsem muž Boží, ať sestoupí oheň z nebes a stráví tebe i tvých padesát. Nato sestoupil oheň z nebes a strávil jej i jeho padesát.* [2. Král 1,10] I tehdy se zdálo, že celý svět odpadl k modlářství, ale Bůh měl na zemi vždy své věrné. Přestože se rozšířila modloslužba, zůstávalo i nadále pravidlem, že se jedině skrze Bibli dostáváme k Bohu a k pochopení Jeho milosti. Kdo odmítá Písmo, zemře, kdo přijímá, může skrze Ducha svatého (1. Kor 2,12-13) dosáhnout spasení (Zj 11,6). Bible je zkrátka neměnná:

Já dosvědčuji každému, kdo slyší slova proroctví tohoto svitku: kdo by k nim něco přidal, tomu Bůh přidá ran zapsaných v tomto svitku; a kdo by ze slov svitku tohoto proroctví něco odejmul, tomu Bůh odejme jeho díl ze stromu života a ze svatého města, které byly popsány v tomto svitku. [Zj 22,18-19]

Zákon a Proroci až do Jana; od té chvíle se zvěstuje Boží království a každý je do něho naléhavě zván. Je však snadnější, aby pominuly nebe a země, než aby padla jedna čárka Zákona. [Lk 16,16]

Neboť amen, pravím vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine jediné nejmenší písmenko ani jedna čárka ze Zákona, dokud se všechno nestane. [Mt 5,18]

Žíněný šat obecně spojován se smutečními obřady:

Mé kvílení jsi mi změnil v tanec, rozvázal jsi mi žíněné roucho a přepásal jsi mě radostí, [Ž 30,12]

Ve všech provinciích, na místech, kam dorazilo královo poselství a jeho nařízení, nastal pro Judejce velký smutek, půst, pláč a kvílení. Žíněné roucho a popel byly rozprostřeny na mnohé [Est 4,3]

Na jeho ulicích se přepásali pytlovinou; na střechách a na náměstích všechno naříká, rozplývá se v pláči. [Iz 15,3]

A v onen den povolal Panovník, Hospodin zástupů, k pláči a ke kvílení, k lysině a k přepásání pytlovinou. [Iz 22,12]

Bude-li jim chtít někdo ublížit, z jejich úst vyjde oheň a sežehne jejich nepřátele; kdo by jim chtěl ublížit, musí být takto usmrcen.[Zj 11,5] *...Takovými výstrahami Bůh varuje člověka před tím, aby jakkoli měnil to, co Bůh zjevil nebo nařídil. Tato vážná varování platí pro všechny, kdo svým vlivem vedou jiné, aby nebrali Boží zákon vážně. Měla způsobit, aby se báli a třásli lidé, kteří lehkomyslně prohlašují, že není důležité, zda respektujeme Boží zákon. Strašnou odpovědnost berou na sebe všichni, kdo kladou své vlastní názory nad Boží zjevení, kdo by chtěli měnit smysl Písma tak, jak se jim to hodí nebo aby vyhovoval světu. Psané slovo, Boží zákon, posuzuje povahu každého člověka a odsoudí všechny, které tato spravedlivá zkouška prohlásí za nedostatečné.* [GC 268]

Na okraj se si ještě můžeme připomenout, že soud může být vykonán na základě minimálně dvou svědků, což je v tomto případě samozřejmě splněno: *Ať nepovstane proti nikomu jediný svědek kvůli žádnému provinění a pro žádný hřích, kvůli jakémukoliv hříchu, kterým zhřeší. Případ je potvrzen podle svědectví dvou nebo tří svědků.* [Dt 19,15] Stejnou praxi zachoval i Kristus, když vysílal služebníky evangelia, aby vedli k pokání Boží lid (Mk 6,7; Lk 10,1) a později i církev, když bylo hlásáno evangelium (Sk 13,2). Hlavně ale dva svědkové symbolizují Starý a Nový zákon. Žel dnes vidíme smutnou skutečnost, že křesťané přehlíží Starý zákon, a židé Nový zákon. Ale pouze tehdy, pokud dáte oba dva dohromady, vykreslí se vám obraz Boží v celé své kráse. Ve starém zákoně je kladen důraz na striktní zachovávání Božích požadavků, v Novém zákoně je kladen důraz spíše na principy lásky, a představuje Krista jako náš vzor, a na podstatu spasení, která pramení z víry v Boha. Obě dvě části Bible jsou důležité pro vyvážený křesťanský život.

Podobně se i předchozím vidění (Zj 10) chtělo zdůraznit, že není možné od sebe oddělit Daniele a Zjevení. Vždyť bychom mohli porozumět například 1260 rokům ze Zjevení, kdybychom tuto dobu neměli jasně definovanou v knize proroka Daniele? Jak bychom bez 7. kapitoly proroka Daniele identifikovali šelmu z moře ve Zj 13,1-8?

11,7-12

7A když dokončí své svědectví, bude s nimi bojovat šelma, která vystupuje z bezedné propasti, přemůže je a zabije. 8A jejich mrtvá těla[1] budou ležet na náměstí toho velikého města, které se duchovně nazývá Sodoma a Egypt, kde byl také ukřižován jejich Pán. 9Mnozí z lidí, kmenů, jazyků a národů budou hledět na jejich mrtvá těla po tři a půl dne a nedovolí je uložit do hrobu. 10Obyvatelé země se nad nimi budou radovat, budou jásat a navzájem si posílat dary, protože tito dva proroci trýznili obyvatele země. 11Ale po třech a půl dnech do nich vstoupil duch života z Boha, postavili se na nohy a na ty, kteří na ně hleděli, padl veliký strach. 12Tu uslyšeli mocný hlas z nebe, který jim řekl: „Vystupte sem!“ A vystoupili v oblaku do nebe a jejich nepřátelé je pozorovali.

(1) πτῶμα αὐτῶν- v překladu dosl. "tělo jejich", přičemž pro slovo "tělo" je použito jednotné číslo. Naznačuje se tím určitá pevná jednota mezi Starým a Novým zákonem.

Následující popis svědků ve Zjevení také jasně a zřetelně připomíná Krista: svědkové budou zabiti, což vyvolá radost okolí, ale po „období smrti“ trvající 3,5 dne vystoupí na nebe do oblaku (Zj 10,8-12 srov. Mt 12,40). V životech svědků se tedy zrcadlí život Boha na této zemi. *A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jediný Syn, plný milosti a pravdy* [J 1,14] Ne náhodou je také Kristus nazván Slovem Božím (Zj 19,13). Pěkně to vyjádřil církevní učenec Jeroným v předmluvě ke knize Izaiáš: *Vždyť neznat Písmo, znamená neznat Krista.* Také Bůh je neměnný (Jak 1,17), jako Jeho slovo, a potažmo samozřejmě i také jako Jeho zákon a to navzdory lidskému úsilí Boha z této země odstranit.

Šelma. Anděl vysvětlil Danielovi, že každá šelma, kterou ve vidění uviděl, představuje krále:
Ty veliké šelmy, které jsou čtyři, to ze země povstanou čtyři králové. [Dan 7,17]

Spíše to ale chápeme v celém kontextu kapitoly ve smyslu čtyři království. Podobně jako ve druhé kapitole čteme, že Daniel označil říši představovanou zlatou hlavou takto: Ta zlatá hlava jsi ty. [Dan 2,38] Zlatá hlava tedy nepředstavuje pouze Babylónskou říši, ale také krále Nebúkadnesara samotného. Král je totiž vždy představitel říše a někdy byl-li ze silného rodu, pak se stal představitel dynastie (královského rodu), který byl nutně spojován s říší jako takovou. Proto se v Danieli objevuje šelma jako symbol říše, i krále či zakladatele dynastie:
Takto pravil: Ta čtvrtá šelma bude čtvrté království na zemi, které se bude ode všech těch království odlišovat, požere celou zemi, podupe ji a bude ji drtit. [Dan 7,23]

Podobně to vidíme i ve Zjevení:
A je sedm králů: pět jich padlo, jeden je, další ještě nepřišel; a až přijde, musí zůstat jen nakrátko. A šelma, která byla a není, je tím osmým; je z těch sedmi a jde do záhuby. Těch deset rohů, které jsi viděl, je deset králů, kteří královskou moc ještě nepřijali, ale pravomoc jako králové mají přijmout na jednu hodinu spolu s šelmou. [Zj 17,9-12]

Šelma tedy představuje jednak království jako takové, někdy zastoupené představitelem (královský rod, dynastie) onoho království.

Po roce 1798 po K. má tedy povstat jakási mocnost (viz níže), která se bude snažit úplně vymýtit Bibli (Zj 11,7). To se odehraje *na náměstí toho velikého města, které se duchovně nazývá Sodoma a Egypt, kde byl také ukřižován jejich Pán.* [Zj 11,8] Veliké město (Zj 11,8) nepochybně představuje Babylon (Zj 16,19; 18,10.21).

Po období 1260let (tedy po r. 1798 po K.) má povstat z bezedné propasti šelma a dějiny se mají dát opět do pohybu. Ukážeme si, že následující popis událostí ve Zj 11,7-14 přesně vystihuje to, co se odehrálo v období Francouzské revoluce, která tak silně ovlivnila nejen světské dějiny, ale i náboženské myšlení jako takové. Po 1260let prorokovali dva svědkové (Bible) a působili mezi lidmi nepokoj (boje reformace). *Boj proti Bibli, který probíhal ve Francii po několik staletí, vyvrcholil v hrůzách revoluce. Tento strašlivý výbuch byl jen zákonitým důsledkem toho, jak Řím ve Francii potlačoval Bibli. Je to nejpřesvědčivější ukázka důsledků papežské politiky, jakou kdy svět viděl, ukázka toho, kam učení římské církve po více než tisíc let vedlo.* [GC 265]

Jako v páté polnici i nyní vystupuje z bezedné propasti moc, která se staví proti Bohu (viz komentář ke Zj 9,3-4). Proto někteří vykladači vidí v páté polnici období Francouzské revoluce, my se spokojíme s tím, že mocnost z bezedné propasti, představující papežství, bude hrát roli nejen u Francouzské revoluce (Zj 11), ale i v době posledního tříbení (Zj 9,1-12; Zj 12 a 13). V pozadí této moci je samozřejmě satan.
Babylón, odvěký nepřátel Božího lidu (viz níže), naznačuje, že povstane systém, při kterém lidé odmítnou Boha a budou se snažit dosáhnout štěstí vlastním úsilím. Egypt zase symbolizuje mocnost stavějící se troufale a zcela otevřeně proti Bohu až do takové míry, že Jeho existenci zcela popírá a vysmívá se všem věřícím (viz níže). V Egyptě Mojžíš vyhlásil vůbec poprvé slavení pesachu, tedy svátku, při kterém Izraelci obětovali beránka jako symbol smrti Ježíše Krista (Zj 11,8; Ex 12 srov. 1. Kor 5,7). Ani tato jasně představená oběť s Egypťany vesměs „nehnula" a stále se neodvrátili od modloslužby. Slova *kde byl také ukřižován jejich Pán* tedy patrně odkazují na Egypt, je ale také možné, že tato slova jsou další charakteristikou vzpurného města: a sice vzpurnost a odpadnutí Božího lidu zastoupeného nevěřícím Jeruzalémem (Mt 23,37). Sodoma se zase stala od dob Abraháma v průběhu dějin známým Biblickým symbolem morální zkaženosti (viz níže), ovšem i před tímto soudem Bůh zachránil několik věrných lidí (Gn 19,27-29).

Boje Francouzské revoluce se skutečně odehrály na pozadí římskokatolického papežství (Babylon), ateismu (Egypt), morálního úpadku (Sodoma) a všeobecné vzpoury proti Bohu (Jeruzalém).

Ze všech národů, o nichž se zmiňují Biblické dějiny, Egypt nejtroufaleji popíral existenci živého Boha a odmítal jeho nařízení. Žádný panovník se nikdy neodvážil postavit otevřeněji a nadutěji proti Boží moci než egyptský vládce. Když mu Mojžíš přednesl poselství ve jménu Hospodina, faraón pyšně odpověděl: Kdo je Hospodin, jejž bych měl uposlechnout a propustit Izrael? Neznám Hospodina a také Izrael nepropustím. [Ex 5,2] *To je ateizmus a národ představovaný Egyptem měl podobně popírat požadavky živého Boha a projevit podobnou nevíru a vzdor. „Veliké město" se také přirovnává v duchovním smyslu k Sodomě. Zkaženost Sodomy, její přestupování Božího zákona se zvlášť projevovalo v nemravnosti. Stejný hřích se měl také projevovat v národě, který naplní uvedené Biblické proroctví.*

Podle proroctví měla krátce před rokem 1798 povstat nějaká moc satanského původu a rázu, která povede tažení proti Bibli. V zemi, kde byl hlas dvou Božích svědků umlčen, se mělo projevit faraónovo zatvrzení a nemravnost Sodomy. Uvedené proroctví se s nápadnou přesností naplnilo v dějinách Francie. [GC 269]

Za revoluce, v roce 1793, „svět poprvé uslyšel, jak shromáždění mužů, kteří se narodili a byli vychováni v civilizovaném světě a přisvojili si právo vládnout jednomu z nejušlechtilejších evropských národů, zvedlo svůj hlas, aby jednomyslně popřelo základní pravdu, kterou člověk obdržel, a jednomyslně odmítlo víru a uctívání Boha". (Sir Walter Scott: Život Napoleonův, díl 1, kap. 17) „Francie je jediným národem na světě, který se zapsal do dějin tím, že jako národ pozvedl ruku ve zjevné vzpouře proti Stvořiteli vesmíru. Bylo a stále je mnoho rouhačů, mnoho nevěřících v Anglii, Německu, Španělsku a jinde, avšak Francie vystupuje v dějinách světa jako jediný stát, který výnosem svého Ústavodárného shromáždění prohlásil, že Bůh není, a jehož obyvatelé v hlavním městě i jinde, muži i ženy, tančili a zpívali radostí, když přijali toto prohlášení." (Blackwood`s Magazine, listopad 1870)

Francie vykázala příznačné rysy, kterými se vyznačovala Sodoma. Za revoluce se projevila mravní zvrhlost a zkaženost podobná stavu, který přivodil zkázu měst v Jordánské nížině. Dějepisec spojuje ateizmus Francie s její nemravností, podobně jak je to uvedeno v proroctví: „Na zákony týkající se náboženství těsně navazovaly další zákony, které snižovaly manželský svazek - nejsvětější svazek, který mohou lidské bytosti navázat, a jehož stálost nejsilněji přispívá k upevnění pořádku ve společnosti - na úroveň dočasné občanské smlouvy, kterou mohou lidé snadno uzavřít a také kdykoli zrušit. ... Kdyby se nepřátelé snažili najít způsob, jak nejúčinněji zničit všechno, co je v rodinném životě úctyhodné, krásné a trvalé, a současně zajistit, aby zkáza, kterou se snaží docílit, přecházela z pokolení na pokolení, nemohli vymyslit účinnější plán než snížit manželství. ... Sophie Arnoultová, herečka proslulá svými duchaplnými výroky, označila republikánské manželství za ‚svátost cizoložství'. (Scott, díl 1, kap. 17)

kde byl také ukřižován jejich Pán. [Zj 11,8] *Tuto část proroctví Francie také naplnila. V žádné jiné zemi se tak nápadně neprojevilo nepřátelství vůči Kristu. V žádné jiné zemi se pravda nesetkala s tak rozhořčeným a krutým odporem. Pronásledováním vyznavačů evangelia přibíjela Francie na kříž Krista v osobě jeho následovníků.* [GC 261-271]

bude s nimi bojovat šelma, která vystupuje z bezedné propasti, přemůže je a zabije. Ateistická moc, která vládla ve Francii za revoluce a za hrůzovlády, se opovážila vést proti Bohu a Božímu slovu válku, jakou svět nikdy před tím neviděl. Národní shromáždění zrušilo uctívání Boha. Nechali sbírat Bible a s posměchem je veřejně pálit. Pošlapávali Boží zákon. Odmítli Biblická ustanovení. Zrušili den odpočinku jednou v týdnu a místo něho ustanovili každý desátý den jako den radovánek a rouhání. Zakázali konání křtů a večeře Páně. Oznámení vylepená na hřbitovech hlásala, že smrt je věčný spánek. GC 273-274

Obyvatelé země se nad nimi budou radovat, budou jásat a navzájem si posílat dary, protože tito dva proroci trýznili obyvatele země. Nevěrná Francie umlčela kárající hlas dvou Božích svědků. Slovo pravdy leželo mrtvé v jejích ulicích a ti, kdo nenáviděli omezení a požadavky Božího zákona, jásali. Lidé se veřejně stavěli proti nebeskému vládci. Jako hříšníci v dávných dobách volali: Což se to Bůh dozví? Což to Nejvyšší pozná? Ž 73,11 GC 274

Věrní Boží svědkové, které zabila rouhačská moc „vystupující z propasti", neměli být umlčeni nadlouho. Ale po třech a půl dnech do nich vstoupil duch života z Boha, postavili se na nohy a na ty, kteří na ně hleděli, padl veliký strach. Zj 11,11 *V roce 1793 přijalo francouzské Národní shromáždění dekret, kterým zrušilo křesťanské náboženství a odmítlo Bibli. O tři a půl roku později stejné shromáždění tento dekret zrušilo a opět povolilo šíření Biblí. Svět se zděsil velikosti zla, které přišlo jako důsledek odmítnutí Písma, a lidé poznali, jak důležitá je víra v Boha a v Boží slovo jako základ ctnosti a mravnosti. Pán řekl: Koho jsi hanobil a komu jsi utrhal? Proti komu jsi pozvedl hlas? Vysoko jsi pozdvihl oči proti Svatému Izraele.* Iz 37,23 *Proto hle, přivedu je k poznání, tentokrát jim dám poznat svoji moc a svoji udatnost a poznají, že mé jméno je Hospodin.* Jr 16,21

Bible tedy byla „zabita" po dobu 3,5 dne. Tak vidíme kontrast: dva svědkové promlouvají po dobu 3,5 roku (1260let), a jsou umlčeni po dobu 3,5 dne (3,5 roku). A vrahové se radují (Zj 11,10 srov. Neh 8,10; Est 9,19), protože Bible, která usvědčuje každého člověka, jim nedopřávala klidu. Mysleli si, že když se ji zbaví, bude problém vyřešen, ale mýlili se. Stejně jako po třech dnech Ježíš vstal z mrtvých, vystoupil na nebesa a nastal obrovský boom v křesťanství, které se rozšířilo až do celého světa (Mk 9,31; J 2,19-22), i nyní vidíme, že se děje něco podobného: po třech a půl letech zákazu Bible, se Písmo svaté stává „nesmrtelné" a je tomu tak dodnes. Vynález knihtisku, Biblická vydavatelství, hromadná evangelizace světa – to vše učinilo z Bible světový bestseller a dnes na zemi najdeme tolik výtisku této vzácné knihy, že je jasné, že zabít tuto knihu nebude už nikdy možné. A na veškeré lidstvo *padl veliký strach*.

O dvou svědcích prorok dále řekl: Tu uslyšeli mocný hlas z nebe, který jim řekl: „Vystupte sem!" A vystoupili v oblaku do nebe a jejich nepřátelé je pozorovali. Zj 11,12 *Od doby, kdy Francie rozpoutala válku proti dvěma Božím svědkům, dostalo se jim takových poct jako nikdy předtím. V roce 1804 byla založena Britská a Zahraniční Biblická společnost. Nato začaly vznikat podobné společnosti s četnými pobočkami na evropské pevnině. V roce 1816 byla založena Americká Biblická společnost. V době založení Britské společnosti byla Bible přeložena již do 50 jazyků a v nich tištěna a rozšiřována. Od té doby byla přeložena do mnoha set jazyků a dialektů.*

Padesát let před rokem 1792 nikdo vlastně nevěnoval pozornost práci misií v zahraničí. Nebyly zakládány žádné nové společnosti a jen několik církví usilovalo o šíření křesťanství v pohanských zemích. Koncem osmnáctého století však došlo k velké změně. Výsledky racionalismu lidi neuspokojily. Uvědomovali si, jak potřebné je Boží zjevení a náboženství. Od té doby dosáhla činnost misií v cizích zemích nebývalého rozmachu.

Zdokonalení tisku podnítilo zvýšené rozšiřování Biblí. Zlepšené možnosti kontaktu mezi různými zeměmi, stržení starých přehrad předsudků a národní výlučnosti a ztráta světské moci římského papeže otevřely cestu pro postup Božího slova. Po několik let se Bible prodávala bez omezení na římských ulicích a dnes je Bible šířena do všech částí světa. GC 287-288

Egypt, mocnost v Bibli vylíčena vždy v negativním smyslu. Odvěký nepřítel Božího lidu:
Ustanovili tedy nad ním pracovní dozorce, aby jej utlačovali těžkými robotami. Ex 1,11
Egypt se zcela otevřeně stavěl proti Bohu, dokonce zpochybňoval Jeho moc a potažmo existenci:
Ale farao odpověděl: Kdo je Hospodin, jejž bych měl uposlechnout a propustit Izrael? Neznám Hospodina a také Izrael nepropustím. Ex 5,2
Dodnes můžeme v této zemi vidět stopy po donebevolajícím modlářství:
Odvrhněte každý ohavné modly od svých očí a neposkvrňujte se egyptskými bůžky. Já jsem Hospodin, váš Bůh. Ez 20,7

Babylon. Příběh o babylónské věži naznačuje, že babylon symbolizuje systém, který se jasně a otevřeně staví proti Boží vůli. Lidé v Babylóně si chtějí vydobýt nebe svým vlastním úsilím (Gn 11,1-8), vyznačuje se pýchou a otevřenou vzpourou proti Bohu. Dokonce se chce vyrovnat Bohu (Gn 11,4; Iz 14,4. 14). *Podle čtrnácté kapitoly knihy Zjevení následuje prvního anděla druhý a volá: „Padl, padl Babylon, město to veliké, nebo vínem hněvu smilství svého napájelo všecky národy.“ (Zj 14,8) Slovo Babylón je odvozeno od slova „Bábel“ a znamená zmatek. Písmo tímto termínem označuje různé formy falešného nebo odpadlého náboženství.* GC 381

Bezesporu nejčastěji se v Bibli objevuje ve spojitosti s vpádem babylónských vojsk do Jeruzaléma (2. Král 20,17-18; Iz 39,6...), aby potrestal Boží lid. Za své činy ale bude náležitě potrestán:
A Babylon -- ozdoba království, okrasa vznešenosti Chaldejců -- bude, jako když Bůh vyvrátil Sodomu a Gomoru. Iz 13,19
Sestup a seď v prachu, panno, dcero babylonská, seď na zemi, žádný trůn, dcero chaldejská, protože tě již nebudou nazývat něžnou a zhýčkanou. Iz 47,1

Židé pak dlouhou dobu žili v Babylónské říši jako zajatci, než se mohli vrátit zpět do zaslíbené země (Judska). Snad i proto apoštol Petr vnímá Římskou říši jako jakýsi "novodobý Babylon":
Pozdravuje vás spoluvyvolená v Babylonu a Marek, můj syn. 1. Pt 5,13

Sodoma, hříšné a zkažené město:
Sodomští lidé však byli před Hospodinem velice zlí a hříšní. Gn 13,13
I řekl Hospodin: Křik proti Sodomě a Gomoře je tak velký a jejich hřích tak přetěžký, Gn 18,20
Není divu, že po příběhu z Gn 19,1-24 se stala Sodoma a Gomora symbolem morální zkaženosti. V době, kdy již toto město prakticky neexistovalo, čteme u proroků:
Svědčí o nich výraz jejich tváře a svůj hřích oznamují jako Sodoma -- netají jej. Běda jim, protože na sebe uvedli zlo. Iz 3,9
Na jeruzalémských prorocích jsem viděl otřesnou věc: cizoloží a žijí ve lži. Posilují ruce zločinců, neodvracejí nikoho od jeho zla. Všichni jsou pro mě jako Sodoma a jeho obyvatelé jako Gomora. Jer 23,14
Vina dcery mého lidu je větší nežli hřích Sodomy, která byla v okamžiku vyvrácena, aniž by na ni byly položeny ruce. Pl 4,6

11,13-14

13V tu hodinu nastalo veliké zemětřesení, desetina toho města se zřítila a v zemětřesení bylo zabito sedm tisíc lidí. Ostatní se vyděsili a vzdali slávu nebeskému Bohu. 14Druhé ‚běda‘ pominulo; hle, třetí ‚běda‘ rychle přichází.

Nanebevzetí dvou svědků je doprovázeno velikým zemětřesením, které zničí část Babylona (Zj 11,8.13-14). Na pozadí (nebo spíš jako reakce) papežství (Zj 11,8) se odehrávají ve Francii boje. Katolíci, jejichž vůdce papež je uvězněn, utrpí podstatnou těžkou ránu, která ale není smrtelná (Zj 11,13-14). Desetina města je zničena, což znamená, že rána, kterou obdrží, ji nějak výrazně neuškodí (viz níže). Dále čteme o sedmi tisících lidech, kteří zahynuli při tomto velkém zemětřesení. Papežství tedy zaznamená v této době velký úbytek člnů (sedm číslo plnosti (viz komentář ke Zj 1,4), tisíc ukazuje na velké množství (viz komentář ke Zj 7,4-8)

A skutečně v historii vidíme, jak katolická církev prostřednictvím protireformace a znovuobnovení papežského státu v novodobých dějinách (Lateránskými smlouvami (r. 1929 po K.) získává znovu ztracenou moc a i přes značný úbytek členů za dob reformace a revoluce znovu pomalu ale jistě získává množství přívrženců. A tato moc pomalu ale jistě sílí až do dnešní doby a bude sílit hlavně v budoucnosti. Tyto události budeme ale probírat až později (Zj 12-14).

Boží soud má ale také pozitivní efekt: *Ostatní se vyděsili a vzdali slávu nebeskému Bohu.* Tito ostatní patrně nepochází z Babylonu, ale z celé země (Zj 11,10). V důsledku pádu papežství a rozšíření Božího slova někteří z papežství utrpěli, ale mnoho lidí na celé zemi tím "získalo," protože od této doby se poznání o Bohu a vzdávání Mu chvály rozšířeno do celého světa.

Strach spojený s pádem Babylónu také může odkazovat na naplnění poselství prvního a druhého anděla ze Zj 14: *Volal mocným hlasem: „Bojte se Boha a vzdejte mu slávu, neboť přišla hodina jeho soudu; pokloňte se tomu, který učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.“ A jiný, druhý anděl ho následoval a volal: „Padl, padl veliký Babylon, který napájel všechny národy vášnivým vínem svého smilstva.“* Zj 14,7-8

Tyto události, které jsou symbolicky představeny jako poselství tří andělů, budeme studovat později...

Desetina označuje nepatrnou (minimální) část. Vzpomeňme na Abrahama, který prosil Boha, aby ušetřil Sodomu (Gn 18). Nakonec „skončil“ až na čísle deset: *Potom řekl: Ať se Panovník nerozhněvá, když promluvím ještě jednou. Možná se jich tam najde deset. Odpověděl: Nezničím je kvůli těm deseti. Když dokončil rozhovor s Abrahamem, Hospodin odešel; a Abraham se vrátil do svého domova.* Gn 18,32-33

Podobně i nejmenší podíl a díl z různých surovin je vyjádřen v desetině z určitého celku:
Ómer je desetina éfy. Ex 16,36
Desetinu éfy jemné mouky namísené se čtvrtinou hínu panenského oleje a jako litou oběť čtvrtinu hínu vína na jednoho beránka. Ex 29,40, viz též Lv 23,13; Nu 29,14-15

Ještě si můžeme uvést slova proroka Izaiáše:
Nato jsem řekl: Až dokdy, Panovníku? A on odpověděl: Až dokud města nezpustnou a nebudou bez obyvatel a domy bez lidí a země nebude zpustošena -- zcela opuštěná. Hospodin vzdálí lidi daleko -- veliká opuštěnost bude uprostřed této země. A ještě v ní zbude desetina, ale znovu přijde vniveč; jako terebint a jako dub, ze kterých po pokácení zůstane jen pahýl. Ten pahýl je svaté símě. Iz 6,11-13

SEDMÁ POLNICE (11,15-19)

15Zatroubil sedmý anděl. A v nebi se ozvaly mocné hlasy, které říkaly: „Království světa se stalo královstvím našeho Pána a jeho Krista, a bude kralovat na věky věků.“ 16Čtyřiadvacet starších, sedících na svých trůnech před Bohem, padlo na tváře a poklonilo se Bohu 17se slovy: „Děkujeme tobě, Pane Bože, Všemohoucí, který jsi a kterýs byl, že ses chopil své veliké moci a ujal ses kralování. 18Rozhněvaly se národy, ale přišel tvůj hněv, čas, aby byli souzeni mrtví a aby byla dána mzda tvým otrokům prorokům a svatým a bojícím se tvého jména, malým i velkým, a aby byli zničeni ti, kteří ničí zemi.“ 19Tu byla otevřena Boží svatyně, která je v nebi, a byla vidět schrána jeho smlouvy v jeho svatyni; nastaly blesky, hlasy a hromy, zemětřesení a veliké krupobití.

11,15

15Zatroubil sedmý anděl. A v nebi se ozvaly mocné hlasy, které říkaly: „Království světa se stalo královstvím našeho Pána a jeho Krista, a bude kralovat na věky věků.“

Nastává třetí poslední běda (Zj 11,14), tedy doba, kdy *bude dokonáno tajemství Boží, jak to ohlásil svým otrokům prorokům.* Zj 10,7, jak jsme to studovali v předchozím vidění. Takže poselství, které Bůh zjevil svému lidu v poslední době (tajemství, viz komentář ke Zj 1,20), aby ho hlásal všem národům, bude nyní uskutečněno. Tak se splní dávné proroctví: *Za dnů oněch králů ale Bůh nebes nastolí království, jež nebude zničeno navěky ani to království nebude přenecháno jinému lidu. Ono rozdrtí a ukončí všechna tato království, ale samo bude stát navěky* Dan 2,44

Jak ve Starém zákoně (Iz 27,12-13; Sf 1,15-16; Zach 9,14-16) tak i v Novém (Mt 24,31; 1. Tes 4,16) je konec světa spojován se zvukem polnice. Zvuk této polnice bude mít moc dát život dávno zemřelým zbožným lidem: *Neboť on musí kralovat, dokud nepoloží všechny nepřátele pod jeho nohy. ako poslední nepřítel bude zahlazena smrt. ... Hle, říkám vám tajemství: Ne všichni zemřeme, ale všichni budeme proměněni, naráz, v okamžiku, při zvuku poslední polnice. Zazní polnice, a mrtví vstanou jako neporušitelní a my budeme proměněni.* 1. Kor 15,25.26. 51-52 Až zazní tato zaslíbená (sedmá) polnice, tak v tom okamžiku povstanou věrní lidé všech dob k životu spolu s Kristem v nebi.

V porovnání s miliony lidí celého světa bude lidu Božího malé stádo, jako tomu vždy tak bylo; budou-li však stát za pravdou, jak je zjevena ve slově Božím, bude Bůh jejich záštitou. Jsou pod ochranným štítem Všemohoucího. Bůh tvoří vždy většinu. Až hlas poslední polnice pronikne do žaláře mrtvých a spravedlivý vyjdou s vítězoslavným voláním: ‚Kde je, smrti, tvé vítězství? Kde je, smrti, tvůj osten?' 1. Kor 15,55, pak budou dítky Boží stát s Bohem, Kristem, anděly a věrnými všech věků a budou ve velké většině. AA 590

Když Kristus přijde, aby vzal k sobě ty, kteří Mu byli věrní, tehdy zazní poslední polnice, kterou uslyší celá země, od štítů nejvyšších hor do dna nejhlubších údolí. Spravedliví mrtví uslyší zvuk poslední polnice a vyjdou ze svých hrobů, aby se oděli nesmrtelností a setkali se s Pánem. 7BC 909

Po Kristově vzkříšení se učedníci ptali Ježíše: *„Pane, v tomto čase obnovíš království pro Izrael?"* On jim odpověděl: *„Nepřísluší vám poznat časy a doby, které Otec uložil ve své vlastní pravomoci, ale přijmete moc Ducha Svatého, který na vás přijde, a budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až po nejzazší konec země."* Sk 1,7-8

Učedníci si zkrátka museli ještě nějakou tu dobu počkat, ale andělé je ujistili, že jednou skutečně dojde k příchodu Božího království na zem. *Andělé, kteří se ukázali nad Olivovou horou po Kristově nanebevstoupení, opakovali učedníkům slib o Kristově návratu: Tento Ježíš, který byl od vás vzat vzhůru do nebe, přijde právě tak, jak jste ho viděli odcházet do nebe.* Sk 1,11 *A apoštol Pavel, který mluvil pod vlivem Ducha Svatého, dosvědčil: protože za zvuku přikazujícího zvolání, hlasu archanděla a Boží polnice sám Pán sestoupí z nebe* 1 Te 4,16 *Prorok na ostrově Patmos praví: ‚Hle, přichází s oblaky' a ‚uzří jej každé oko* Zj 1,7

S příchodem Krista se spojuje sláva …časů obnovy všech věcí, jak o tom Bůh od věků mluvil ústy všech svých svatých proroků. Sk 3,21 *Tehdy bude dlouhotrvající vláda zla zlomena; Království světa se stane královstvím našeho Pána a jeho Krista, a bude kralovat na věky věků.* Zj 11,15 GC 301

11,16-17

16Čtyřiadvacet starších, sedících na svých trůnech před Bohem, padlo na tváře a poklonilo se Bohu 17se slovy: „Děkujeme tobě, Pane Bože, Všemohoucí, který jsi a kterýs byl, že ses chopil své veliké moci a ujal ses kralování.

Opět se Jan setkává s dvaceti čtyř starci (Zj 4,4) a s oslavou Boží. Na začátku Zjevení uslyšel:
Svatý, svatý, svatý Pán, Bůh Všemohoucí, ten, který byl a který jest a který přichází. Zj 4,8
Nyní slyší od trůnu velmi podobná slova:
Děkujeme tobě, Pane Bože, Všemohoucí, který jsi a kterýs byl, že ses chopil své veliké moci a ujal ses kralování. Zj 11,16

U sedmé polnice tedy dochází k posunu. Při troubení poslední polnice všichni poznají, že ten, kdo měl přijít, již přichází a ujímá se své vlády. Velká touha křesťanů všech dob byla naplněna.

11,18

18Rozhněvaly se národy, ale přišel tvůj hněv, čas, aby byli souzeni mrtví a aby byla dána mzda tvým otrokům prorokům a svatým a bojícím se tvého jména, malým i velkým, a aby byli zničeni ti, kteří ničí zemi."

Osmnáctý verš nás vrací do minulosti a seznamuje nás jen letmo s posledními událostmi dějin, které nejsou zatím nijak zvlášť rozvedeny:
a) *Rozhněvaly se národy* Hněv národů připomíná satanův hněv (Zj 12,17), který vrcholí povoláním dvou šelem (Zj 13)
b) *ale přišel tvůj hněv, čas* Boží hněv, který je vylit prostřednictvím sedmi posledních ran (Zj 15,1)
c) *by byli souzeni mrtví* Soud nad mrtvými po miléniu (Zj 20,12-15)
d) *a aby byla dána mzda tvým otrokům prorokům a svatým a bojícím se tvého jména, malým i velkým* Odměna spravedlivým (Zj 21-22)

e) *a aby byli zničeni ti, kteří ničí zemi.* Konečné zničení těch, kdo ničí zemi (Zj 19,11-20,15). Nejedná se patrně pouze o ekologii, ale o hříchy lidstva, které poskvrňují zemi (Gn 4,10). Přímou narážku vidíme v popisu světa před potopou: *Bůh hleděl na zemi, a hle, byla zkažená, protože všechno tvorstvo na zemi pokazilo svou cestu. I řekl Bůh Noemu: Přede mne přišel konec všeho těla, protože je naplněna země nepravostí prostřednictvím jich*[1] *Gn 6,12-13*

(1) doslovný překlad z hebrejštiny

Jeremiáš dokonce předpovídá, že to bude Babylón, kdo zničí celou zemi: *Před vašima očima odplatím Babylonu a všem obyvatelům Chaldejska za všechno jejich zlo, které páchali na Sijónu, je Hospodinův výrok. Hle, jsem proti tobě, horo ničiteli, je Hospodinův výrok, ničiteli celé země. Vztáhnu proti tobě svou ruku a svalím tě ze skály a učiním tě horou spálenou.* *Jer 51,24-25*

I Ježíš přirovnává dobu před potopou k době, která nastane (před) při Jeho druhém příchodu: *Jako totiž v oněch dnech před potopou jedli, pili, ženili se a vdávaly, až do dne, kdy Noe vešel do korábu, a nic nepoznali, dokud nepřišla potopa a všechny nesmetla, takový bude i příchod Syna člověka.* *Mt 24,38-39*

Viděla jsem, že rozhněvání národů, hněv Boží a doba, v níž mrtví budou souzeni jsou různé události, které za sebou následují. Také jsem viděla, že Michal dosud nepovstal a že doba soužení, jakého dosud nebylo, ještě nenastala. Národy jsou nyní rozhněvány, avšak když náš Nejvyšší Kněz ukončí své dílo ve svatyni svatých, povstane, oblékne na sebe roucho pomsty a potom bude vylito sedm posledních ran.

Viděla jsem, že čtyři andělé budou držet čtyři větry, dokud Pán Ježíš ve svatyni svatých neukončí své dílo, a potom přijde sedm posledních ran. Tyto rány popudí bezbožné proti spravedlivým, protože budou mít za to, že my jsme na ně uvalili tyto Boží soudy, a že budou-li nás moci odstranit, tyto rány přestanou. Bylo vydáno nařízení, aby byli pobiti svatí, kteří dnem i nocí volali o vysvobození. To byla doba Jákobova soužení. Všichni svatí volali v úzkosti ducha a byli hlasem Božím vysvobozeni. Těch 144.000 dobylo vítězství. Jejich obličeje zářily slávou Boží. *EW 36-37*

Rozhněvání národů odkazuje na dobu těsně před Kristovým druhým příchodem, tedy konkrétně na dobu šesté pečetě (Zj 6,15-17). Události této doby byly vylíčeny z pohledu země, u polnic se dočítáme o tom, co se v této děje na nebi. Tuto souvislost mezi koncem šesté pečeti a sedmé polnice můžeme vidět také v Lukášově evangeliu: *A budou znamení na slunci, měsíci a hvězdách a na zemi úzkost národů, bezradných před řevem a vlnobitím moře.* *Lk 21,25*

Tyto poslední události zvlášť souvisí s 2. žalmem, který můžeme považovat za Mesiánský žalm (Ž 2,7 srov. Žid 5,5!), tedy žalm, který vypovídá o příchodu Mesiáše. Také v tomto žalmu se dovídáme o rozhněvaných národech, jejichž hněv je zamířen zvláště proti Kristu, Božímu synu (Ž 2,1-3). Není jim to však nic platné, vždyť Bůh Otec se svého Syna mocně zastane (Ž 2,4-7). Hněv národů proti Kristu se obrátí proti nim a pocítí Boží hněv (Ž 2,7-9). Ještě ale mají možnost všechno zvážit a hledat u Boha pomoc, aby se vyhnuli přicházející zkáze (Ž 2,10-12).

11,19

19Tu byla otevřena Boží svatyně, která je v nebi, a byla vidět schrána jeho smlouvy v jeho svatyni; nastaly blesky, hlasy a hromy, zemětřesení a veliké krupobití.

Co představuje Boží schrána v nebi? *V nebeském chrámu, v Božím příbytku, stojí Boží trůn spravedlnosti a soudu. Ve svatyni svatých je uložen Boží zákon, základní měřítko pravdy, podle něhož Pán posuzuje celé lidstvo. Schrána úmluvy, ve které jsou uloženy desky zákona, je přikrytá slitovnicí, před níž nabízí Kristus svou krev za hříšníka. Tím je znázorněno spojení spravedlnosti a milosti v plánu vykoupení člověka. Jen nekonečná moudrost mohla vymyslet takové spojení a jen nekonečná moc je mohla uskutečnit. Toto spojení naplňuje celé nebe úžasem a úctou. Sochy cherubínů v pozemské svatyni shlížely uctivě na slitovnici a znázorňovaly zájem, s jakým nebeské zástupy sledují dílo vykoupení lidstva.* *GC 415*

A na konci všech časů budou tyto skutečnosti známy všem. *Zatímco bude k nebi znít projev jejich důvěry, mraky ustoupí a objeví se hvězdné nebe, nevýslovně zářící v porovnání s černou a zlobnou oblohou po obou stranách. Z otevřených bran bude zářit sláva nebeského města. Pak se na obloze ukáže ruka držící dvě kamenné desky složené na sobě. Prorok prohlásil: Nebesa zvěstují jeho spravedlnost, vždyť Bůh je soudce!* Ž 50,6 *Svatý zákon, projev Boží spravedlnosti, byl vyhlášen ze Sinaje jako pravidlo života za hromů a v ohni, nyní je lidem představen jako měřítko soudu. Ruka desky otevře a lidé na nich uvidí přikázání Desatera, zaznamenaná jakoby ohnivým perem. Slova budou tak zřetelná, že je bude moci přečíst každý. Paměť se oživí, temno pověr a falešných nauk bude z myslí lidí odstraněno a všichni obyvatelé světa uvidí deset krátkých, výstižných a pádných Božích výroků.*

Není možné popsat, jakou hrůzu a zoufalství budou prožívat lidé, kteří Boží požadavky pošlapávali. Pán jim dal svůj zákon, mohli jím posuzovat své povahy a poznat své nedostatky, když ještě měli příležitost k pokání a nápravě. Chtěli však získat přízeň světa, proto nerespektovali požadavky zákona a učili druhé, jak je přestupovat. Snažili se přimět Boží lid, aby zneuctíval Boží sobotu. Nyní budou odsouzeni zákonem, kterým pohrdali. Naprosto jasně pochopí, že se nemají na co vymlouvat. Vybrali si, komu chtějí sloužit a koho uctívat. Znovu budete vidět rozdíl mezi spravedlivým a ničemou, mezi tím, kdo Bohu slouží, a tím, kdo mu neslouží. Mal 3,18 GC 639-640

Existují hojné důkazy o neměnnosti Božího zákona. Byl zapsán Božím prstem, a proto nikdy nemůže být vymazán ani zničen. Tyto kamenné desky jsou ukryty Bohem, aby byly předloženy v onen veliký den soudu, přesně tak, jak je zapsal. RH 26.3. 1908

Když zasedne soud, budou otevřeny knihy a každý člověk bude souzen podle toho, co bylo zapsáno v knihách. Pak kamenné desky, ukryté Bohem až do tohoto dne, budou představeny světu jako měřítko spravedlnosti. Tehdy muži a ženy poznají, že nezbytnou podmínkou jejich spasení je poslušnost dokonalého Božího zákona. Nikdo nebude moci najít omluvu pro hřích. Na základě spravedlivých principů tohoto zákona lidé vyslechnou svůj rozsudek – buď k životu, nebo ke smrti. RH 28.1. 1909

"*Když s ním na hoře Sínaj domluvil, dal [Kristus] Mojžíšovi dvě desky svědectví, kamenné desky popsané Božím prstem.*" Ex 31,18 *Nic z toho, co je napsáno na těchto deskách, nemůže být vymazáno. Tento drahocenný záznam zákona byl umístěn ve schráně svědectví a stále tam ještě je, bezpečně ukrytý před lidskou rodinou. Avšak v Bohem stanovené době budou tyto kamenné desky předloženy celému světu jako svědectví proti pohrdání Jeho přikázáními a proti modlářskému uctívání falešné soboty* MS 122, 1901

Je třeba si uvědomit, že Boží desatero, tak jak bylo napsáno, je stále v nebi a je tedy stálou platnost po všechny věky, byť se mnoho lidí v dějinách pokoušelo tento zákon (nebo aspoň nějaká přikázání) zdiskreditovat a prohlásit za neplatný. *Znesvěcené mysli a srdce si mysleli, že jsou dostatečně mocní na to, aby změnili časy a zákony Jahveho. Ale dvě kamenné desky původních deseti přikázání jsou v bezpečí v archívu nebes. Žádný vladař země nemá moc vynést tyto desky z jejich posvátného skrytého místa zpod slitovnice. Čtvrté pravidlo dekalogu zůstává nezměněno a stanovuje stejný požadavek na člověka, jako když deset přikázání burácelo zprostřed kouře a plamene ze svaté hory.* ST 28.2.1878

Varuji vás, neklaďte svůj vliv proti Božím přikázáním. Tento zákon je přesně takový, jaký Jahve zapsal v nebeském chrámu. Člověk může šlapat po jeho kopii zde na zemi, avšak jeho originál je uchován v Boží truhle v nebi. Na víku této truhly, přímo nad tímto zákonem je trůn milosti – slitovnice. Ježíš stojí přímo před touto truhlou, aby se přimlouval ve prospěch člověka. MS 6a, 1886; 1BC 1109

Svůj omyl si ale uvědomí mnozí až příliš pozdě. *Když se otevře Božích rám v nebi, jak triumfální čas to bude pro ty, kteří byli věrní a opravdoví! V chrámě bude viděna schrána svědectví, ve které byly uloženy dvě kamenné tabulky, na kterých je napsán Boží zákon. Tyto kamenné tabulky budou vyneseny ze svého skrytého místa a bude na nich viděno deset přikázání vyrytých Božím prstem. Tyto kamenné tabulky nyní leží ve schráně svědectví, a přesvědčivě vypovídají o pravdivých a závazných požadavcích Božího zákona.* Dopis 47, 1902

Jan tedy vidí podobně jako Izaiáš (Iz 6,1-8) samotné nebe, ve kterém je naznačen závěr dějin lidstva (viz též komentář ke Zj kapitola 2: Boží lid v nebi), kdy celá země bude naplněna Boží slávou: *Vidění dané Izaiáši představuje stav Božího lidu v posledních dnech. Mají přednost vidět vírou dílo, které pokračuje v nebeské svatyni. Tu byla otevřena Boží svatyně, která je v nebi, a byla vidět schrána jeho smlouvy v jeho svatyni* [Iz 11,19] *Když pohlížejí vírou do svatyně svatých vidí dílo Krista v nebeské svatyni, uvědomují si, že jsou lidmi nečistých rtů – lidmi, jejichž rty často mluvili prázdné řeči a jejich talenty nebyly zasvěceny a použity k slávě Boží. Správně by si měli zoufat, když srovnávají svou slabost a nicotnost s čistotou a laskavostí svatého charakteru Kristova. Ale pokud jako Izaiáš přijmou otisk, Pánovy záměry začnou pracovat na jejich srdcích, pokud pokoří své duše před Bohem, je pro ně naděje. Duha zaslíbení je nad trůnem a dílo provedené Izaiášem bude také jimi vykonáno. Bůh odpoví na prosby vycházející z kajícího srdce.*

Předmětem tohoto velkého a vážného Božího díla je shromáždit snopy do nebeské obilnice, protože země má být naplněna slávou Pána. *Ať nikdo není ohromen, když uvidí převládající bezbožnost a uslyší nadávky vycházející z nečistých rtů. Když se mocnosti temna sešikují proti lidu Božímu, když satan shromáždí své síly do posledního velkého boje a jeho moc se bude zdát velká a téměř překonávající, jasný pohled na Božskou slávu, trůn vysoký a vyvýšený, překlenutý duhou zaslíbení, poskytne útěchu, jistotu a pokoj.* [RH 22. 12. 1896]

Zároveň je tento verš jakýmsi kratičkým úvodem do dalších kapitol (Zj 12,14). Tento velký spor o Boží schránu, představující trůn Boží (1. Sam 4,4 srov. Ex 22,18; Ex 25,22), je totiž dopodrobna rozveden v následujících kapitolách (viz Principy výkladu: 1.7 Bližší vysvětlení určitého detailu). V následující kapitole se znovu vrátíme do Janovy doby, půjdeme přes středověk až k posledním událostem této země, a v těchto dějinách budeme pozorovat zvláštní důraz spor mezi Bohem a satanem, který se týkal Božího zákona (truhly) a Jeho vlády...

KAPITOLA VI.

VELKÝ SPOR (11,19-14,20)

Poslední polnice končí zjevením Boží schrány. Již jsme studovali, že sedm dopisů končí zjevením v nebi, kde Jan uviděl sedmkrát zapečetěný svitek. Následující lámání sedmi pečetí bylo vlastně rozvinutím onoho svitku, a toto lámání pečetí končilo sedmou pečetí. Události sedmé pečeti byly rozvinuty v sedmi polnicích, a nyní na závěr sedmé polnice, se znovu setkáváme s jakousi "obousměrnou" událostí, která je zaznamenána ve Zj 11,19: *Tu byla otevřena Boží svatyně, která je v nebi, a byla vidět schrána jeho smlouvy v jeho svatyni; nastaly blesky, hlasy a hromy, zemětřesení a veliké krupobití.*

Tato slova nejenom popisují závěr události dějin (viz studium na předchozí straně), zároveň ale vystihuje podstatu velkého sporu mezi Bohem a satanem. Následující oddíl, obsahující sedm dějství, je vlastně m Zj 11,19 od Janovy doby až po Kristův druhý příchod (viz Principy výkladu: 1.7 Bližší vysvětlení určitého detailu) trochu z jiného úhlu pohledu.

Ve Zj 11,19 je nám odhalena Boží schrána v nebesích a následující text (Zj 12-22) popisuje všechno, co je s ní spojené v průběhu dějin. Hned na úvod se dovídáme o tom, že jak žena představující Boží lid (Zj 12,1), tak i drak (Zj 12,3) a válka mezi stoupenci Boha a Jeho nepřátel (Zj 12,7-8), která se promítla i v událostech dějin země (Zj 12,10-12) – to vše má počátky *v nebi* [Zj 12,1.3.7.8.10!] Polnice se vesměs týkaly země, nyní se poslední polnice a další kapitoly týkají nebe. Od zpustošené země se půjdeme podívat do nebe, abychom věděli, kde to všechno začalo. Možná je to překvapivé, protože nebe vnímají nejenom křesťané, ale i nevěřící jako místo naprosté čistoty a svatosti. Ale právě zde to celé začalo.

A co Jan v tom nebi vlastně vidí? Jednak vidí odhalení Boží schrány. Po slavnosti troubení, při které se troubilo na polnice (Zj 8,1-11,18), přichází podle židovského kalendáře slavnost Den smíření (Lv 23,24-32), při kterém velekněz vchází za oponu do svatyně až ke schráně smlouvy (Zj 11,19). Následující studium se tedy bude zvláště dotýkat problematiky dne smíření, které se nebude týkat pozemské, ale nebeské svatyně. Nutné je ale podotknout, že se *otevřena Boží svatyně, která je v nebi, a byla vidět schrána jeho smlouvy*, což neznamená, *že v tu chvíli došlo k předadventímu soudu (otevření svatyně svatých), ale že byl tento předadventní soud plně uskutečněn.*

Podle biblické předpovědi začala Kristova služba ve svatyni svatých při dovršení prorockých dnů v roce 1844. K této době se vztahují slova ze Zjevení: "Tu byla otevřena Boží svatyně, která je v nebi, a byla vidět schrána jeho smlouvy v jeho svatyni" [Iz 11,19] Tato truhla smlouvy je ve druhém oddělení svatyně, tedy ve svatyni svatých. Když Kristus vstoupil do těchto míst, aby sloužil ve prospěch hříšníků, otevřela se tato část - svatyně svatých a bylo možno v ní vidět truhlu smlouvy se slitovnicí. Kdo pokáním a vírou upírá svůj zrak na smírčí a prostřednické dílo svého Spasitele, ten uvidí majestát a moc Boží. Když záře Jeho slávy naplnila svatyni, světlo poznání sestoupilo z těchto nejsvětějších míst na očekávající Jej lid Boží na zemi. SR 379

Celá země bude vypadat jako poušť. Zříceniny měst a vesnic zničených zemětřesením, vyvrácené stromy, rozeklané skály vyvržené mořem nebo vytržené ze samé země, budou roztroušeny po jejím povrchu, propasti budou označovat místa, kde byly vyvráceny hory ze svých základů.

Pak nastane událost, na kterou symbolicky ukazoval poslední slavnostní úkon Dne smíření. Když skončila služba ve svatyni svatých a hříchy Izraele byly ze svatyně odstraněny krví přinesené oběti, byl před Hospodina předveden živý kozel a velekněz vyznal před celým shromážděním všechny viny synů Izraele a všechna jejich přestoupení, jakýkoliv jejich hřích, dá je na hlavu kozla [Lv 16,21]. Podobným způsobem, až bude ukončeno dílo smíření v nebeské svatyni, budou před Bohem a nebeskými anděly a před zástupy vykoupených vloženy hříchy Božího lidu na satana. Bůh prohlásí, že satan zavinil všechno zlo, protože k němu naváděl. Jako byl kozel vyhnán do neobydlené země, tak bude satan vypovězen na neobydlenou a pustou zemi. [GC 657-658]

Následující události tedy popisují důsledky otevření svatyně svatých a tedy i předadventního soudu, ale ne čas a dobu tohoto soudu.

Boží schrána je vlastně truhlice pokrytá zlatem o rozměrech asi 111 × 67 × 67 cm byla v podstatě tím nejdůležitějším, co se ve svatyni nacházelo. Dalo by se říci, že celý svatostánek byl vlastně jen místem, kde by měla přebývat tato truhla (2. Sam 7,2-3; 1. Král 8,20-21; 1. Par 28,2). Truhla samotná představovala Boha a Jeho přítomnost (Ex 25,22; Lv 16,2; Nu 10,35-36). Dokonce je tento artefakt spojován s Božím trůnem jako takovým (viz komentář ke Zj 4,6-11). Také hromy a blesky jsou spojovány přímo s Boží přítomností a trůnem (viz komentář ke Zj 4,4-5). V následujících viděních budeme skutečně pozorovat obhajobu a boj o Boží trůn v nebesích.

Základem tohoto trůnu je samozřejmě Boží zákon, který byl vložen dovnitř truhly (Ex 25,16; Dt 10,5), a v neposlední řadě také Boží milosrdenství a slitování. Proto se víku, které bylo na schráně velice důležité (1. Par 28,11), říkalo „slitovnice" (toto označení pochází z jednoho hebrejského slova, které znamená doslova skrýt, ukrýt (hřích). Proto nás nepřekvapí, že se o dni smíření na tuto slitovnici vylévala krev z obětí (Lv 16,13-15), jako připomínka Božího milosrdenství a odpuštění hříchů, které je možné pouze prostřednictvím krve oběti. U Boha jde spravedlnost ruku v ruce s milosrdenstvím (Ž 36,11; 85,11). Proto truhla obsahovala nejen Boží zákon (Ex 25,16), ale také Áronovu rozkvetlou hůl a nebeskou manu, jako připomínku Božího slitování a péče (Nu 17,6-26). Proto se budeme nyní hodně setkávat s Božím zákonem, spravedlností a soudem, ale také milosrdným jednáním a péčí, které Bůh bude prokazovat zvláště Božímu lidu na konci věků.

Ostatně, samotná schrána obsahující zákon, byla také vyjádřením Boží smlouvy s člověkem, vymezovala vztah člověka k Bohu. O Mojžíšovi je napsáno, že na Sínaji byl *s Hospodinem čtyřicet dní a čtyřicet nocí; chléb nejedl a vodu nepil a napsal na desky slova smlouvy, Deset slov.* [Ex 34,28]

KONTEXT. Tyto dějství začínají představením ženy, symbolizující Boží lid, jak bojuje v průběhu času se satanem (Zj 12 (první odstavec níže). Scény dál pokračují představením šelmy z moře (Zj 13,1-10), symbolizující papežství (druhý odstavec níže), dále šelmu ze země (Zj 13,11), symbolizující satanova spojence USA, potažmo evangelismus (třetí odstavec níže).Obě tyto šelmy začínají postupně čím dál více terorizovat tento svět (Zj 13,12-18; čtvrtý odstavec). Právě tehdy nastane doba zvěstování trojandělského poselství (Zj 14; pátý a šestý odstavec):

Pod symboly velkého červeného draka, šelmy vypadající jako leopard a šelmy s rohy jako beránek, byly Janovi představeny pozemské vlády, které se zapojí zvláště do pošlapávání zákona Božího a pronásledování jeho lidu. Válka pokračuje až do konce času. Lid Boží, znázorněn jako svatá žena a její děti, byl představen značně v menšině. V posledních dnech stále existuje pouze ostatek. O těch Jan mluví jako o těch: kteří zachovávají Boží přikázání a Ježíšovu víru.

Skrze pohanství a potom skrze papežství využíval satan svou moc po mnohá staletí v úsilí o vymazání ze země Božích věrných svědků. Pohané a papeženci byli poháněni stejným duchem draka. Liší se pouze v tom, že papežství, které předstíralo, že slouží Bohu, bylo nebezpečnějším a krutějším nepřítelem. Skrze působení katolicismu zajal satan svět. Církev hlásící se veřejně k Bohu se dostala do určitého stupně sebaklamu a po více než tisíc let lid Boží trpěl pod drakovým hněvem.

A když papežství, oloupené o svou sílu bylo nuceno upustit od pronásledování, Jan uviděl novou moc, vycházející, aby opakovala draků hlas a pokračovala ve stejně krutém a rouhavém díle. Tato moc, poslední, která bude vést boj proti církvi a zákonu Božímu, byla symbolizována jako šelma s rohy jako beránek. Předcházející šelmy vystoupili z moře, ale tato vyšla ze země, představující pokojní vzestup národa, který symbolizuje. dva rohy jako beránek budou představovat charakter vlády Spojených států, jak je vyjádřen ve dvou základních principech: republikalismu a protestantismu. Tyto principy jsou tajemstvím naší moci a prosperity jako národa. Ti, kteří první našli na březích Ameriky azyl, se radovali, že se dostali do země svobodné od arogantních požadavků papežství a tyranie královských nařízení. Rozhodli se, že ustanoví vládu na jasném základě civilní i náboženské svobody.

Ale nelítostný záznam pera proroctví odhaluje na této pokojné scéně změnu. Šelma s beránčími rohy mluví hlasem draka a Vykonává všechnu pravomoc té první šelmy v její přítomnosti. [Zj 13,12] *Proroctví prohlašuje, že bude říkat těm, kdo přebývají na zemi, že by měli vystavět obraz šelmě a že a působí, aby všem, malým i velkým, bohatým i chudým, svobodným i otrokům, byl dán cejch na pravou ruku nebo na čelo a aby nikdo nemohl kupovat ani prodávat, leda ten, kdo má cejch: jméno šelmy nebo číslo jejího jména.* [Zj 13,16-17] *Takto protestantismus kráčí ve stopách papežství.*

Je to v té době, kdy je vidět uprostřed nebe letící třetí anděl, prohlašující: Kdo se klaní šelmě a jejímu obrazu a přijímá cejch na čelo či na ruku, bude také pít z vína Božího rozhorlení, které je nalito neředěné v číši jeho hněvu [Zj 14,9-10] *Zde je vytrvalost svatých, kteří zachovávají Boží přikázání a Ježíšovu víru.* [Zj 14,12] *Ve zřetelném kontrastu ke světu stojí malá skupina, která neupustí od své věrnosti Bohu. To jsou ti, o nichž Izaijáš mluví jako o těch, kteří opravují trhlinu, která byla učiněna v zákoně Božím, to jsou ti, kteří opravují zpustošená místa, vyzdvihují základ mnoha generací.*

Nejvážnější varování a nejstrašnější hroby kdy adresované smrtelníkům jsou obsaženi ve třetím andělském poselství. Hřích, který svolává hněv Boží nezředěný s milosrdenstvím, musí být nejodpornějšího charakteru. Má být svět ponechán v temnotě jako podstata tohoto hříchu? Bezpochyby ne. Bůh takto nejedná se svým stvořením. Jeho hněv nikdy nenavštěvuje hříchy z nevědomosti. Dříve, než jeho soudy navštíví zemi, musí být světu představeno světlo týkající se tohoto hříchu, aby lidé mohli vědět, proč přicházejí tyto soudy a měli možnost jim uniknout. [ST 1. 11. 1899]

První dějství (12,1-6)

1A ukázalo se veliké znamení v nebi: žena oděná sluncem, pod jejíma nohama měsíc a na její hlavě koruna z
dvanácti hvězd. 2Byla těhotná a křičela, když v bolestech a mukách pracovala ku porodu. 3A ukázalo se jiné
znamení v nebi: hle, veliký rudý drak, mající sedm hlav a deset rohů, a na těch hlavách sedm diadémů. 4Jeho
ocas vlekl třetinu nebeských hvězd; i svrhl je na zem. A drak stál před ženou, která měla porodit, aby její dítě
sežral, jakmile porodí. 5A porodila syna -- muže, který má pást všechny národy železnou berlou. Vtom bylo
její dítě vytrženo k Bohu a k jeho trůnu. 6A žena utekla do pustiny, kde měla od Boha připravené místo, aby ji
tam živili tisíc dvě stě šedesát dní.

V tomto dějství se setkáváme s ženou, satanem (drakem) a nově narozeným dítětem – Spasitelem světa. To vše pak vrcholí satanovou porážkou (Zj 12,7-12). Tyto postavy a motivy silně připomínají příběh prvního pádu z Edenu (Gn 2-3). Satan byl tehdy upozorněn na svou budoucí porážku těmito slovy: A položím nepřátelství mezi tebe a ženu a mezi símě tvé a símě její; ono tobě rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu. Gn 3,15 Evu představuje pisatel Genesis jako představitelku lidstva (Gn 3,20). Lidstvu se tedy má narodit nějaké símě (dítě), které rozdrtí satanovi hlavu, tedy ho úplně zničí.

Eva věřila, že Spasitel vzejde z jejího prvního dítěte (narážka v Gn 4,1), místo toho se jí narodil vrah (Gn 4,8). Porodila tedy druhé dítě, které pojmenovala: *Sheth*, což znělo podobně jako hebrejské slovo *shith*, v překladu *položit* (stejné slovo je dvakrát použito v Gn 3,15). Ani on nebyl tím Spasitelem. Předpověď o příchodu a smrti Mesiáše na kříži byla uskutečněna až mnoho tisíc let poté Ježíšem Kristem.

Na dávné proroctví z Gn 3,15 naráží i Lukáš, když pojmenovává místo Kristovy smrti: A když přišli na místo, které se nazývá Lebka, ukřižovali tam jeho i ty zločince -- jednoho po pravici a druhého po levici. [Lk 23,33] Satan mu má rozdrtit „pouze“ patu, Ježíšova smrt na kříži bude sice bolestná, ale nezpůsobí Mu větší újmu. A o tom všem je vlastně první dějství.

Tím ale ještě nebude velký spor skončen, naopak se tím jen události na této zemi začnou dávat do pohybu… Nastanou veliké a podivuhodné události (Zj 12,1 srov. Zj 15,1).

12,1-2

1A ukázalo se veliké znamení v nebi: žena oděná sluncem, pod jejíma nohama měsíc a na její hlavě koruna z
dvanácti hvězd.2Byla těhotná a křičela, když v bolestech a mukách pracovala ku porodu.

Jan uviděl ženu oděnou sluncem a měsícem. Žena symbolizuje ve SZ samozřejmě Boží lid jako takový, jedná se o vcelku jasný a hodně používaný symbol (viz níže).

Aby skutečně nebyl pochyb o tom, že tato žena představuje Boží lid, Jan popsal její vhled: *žena oděná sluncem, pod jejíma nohama měsíc a na její hlavě koruna z dvanácti hvězd.* To samozřejmě silně připomíná Josefův sen, který vyprávěl svým bratrům: *Hle, znovu jsem měl sen, a v něm se mi klanělo slunce, měsíc a jedenáct hvězd. Vyprávěl ho otci a bratrům. Otec ho okřikl: Jakýs to měl sen? Cožpak snad přijdeme já, tvá matka a tvoji bratři, abychom se ti klaněli k zemi?* [Gn 37,9-11] Jedenáct hvězd představovalo Josefových jedenáct bratrů (jeho samého tedy můžeme považovat za "dvanáctou hvězdu", ze kterých pak povstalo dvanáct Izraelských kmenů), slunce a měsíc pak jeho rodiče. Není pochyb o tom, že se zde setkáváme s Božím lidem představeným dvanácti Izraelskými kmeny, podobně jako u šesté pečeti (Zj 7,4-8). V Novém zákoně se zase setkáváme s pokračováním Božího lidu - s dvanácti apoštoly, kteří "odrážejí" učení Božího slova (zvláště Starého zákona (Mt 13,52) stejně jako měsíc odráží svit, který pochází ze slunce.

A tato žena měla právě porodit dítě, což je v Bibli spojováno s Božím lidem (Iz 26,17-18; 66,7-9; Jer 4,31; Mich 4,10). Očekávaní narození dítěte je ve SZ spojováno mimo jiné také s příchodem Mesiáše, který se má „narodit“ Izraelskému národu:

Neboť chlapec se nám narodil, syn je nám dán; na jeho rameni spočinulo panství. Dal mu jméno Podivuhodný rádce, mocný Bůh, Věčný Otec, Kníže pokoje. [Iz 9,5]

Proto vám Panovník dá znamení sám: Hle, dívka otěhotní, porodí syna a dá mu jméno Immanuel. [Iz 14,7]

Tímto synem je tedy Ježíš Kristus (tak i dle Zj 12,5). Na těhotné ženě lze vypozorovat, kdy přibližně bude rodit. Každý kolem ženy očekává, že již brzy na svět přijde nový člověk, i když zatím nejde „vidět." Podobně i židé měli žít v očekávání příchodu Mesiáše, studovat proroctví, aby věděli, kdy má přijít.

Žena představuje Boží lid. V těchto podobenstvích obvykle manžel představuje Boha:
Výskej, neplodná, ty, která jsi nerodila, propukni v radostný křik a jásej, ty, která ses nesvíjela bolestí, protože více bude synů opuštěné nežli synů provdané, praví Hospodin. … Neboj se, protože se nebudeš stydět, neostýchej se, protože nebudeš zahanbena. Neboť zapomeneš na hanbu svého mládí a na potupu svého vdovství již nevzpomeneš. Vždyť tvým manželem je tvůj Tvůrce, jeho jméno je Hospodin zástupů, a tvým vykupitelem je Svatý Izraele -- nazývá se Bohem vší země. Neboť Hospodin tě povolal jako ženu propuštěnou a ztrápenou, ženu mládí, když byla zavržena, praví tvůj Bůh. Iz 54,1.4-6
Jdi a volej k Jeruzalému: Toto praví Hospodin: Pamatuji na tebe, na oddanost tvého mládí, na lásku tvého zasnoubení, kdy jsi za mnou chodila pustinou, zemí neosetou. Jer 2,2
Svíjej se bolestí a křič jako rodička, dcero sijónská, neboť nyní vyjdeš z města, budeš přebývat na poli a přijdeš až do Babylona. Mi 4,10
Avšak tak jako žena nevěrně opouští svého druha, tak jste se nevěrně zachovali ke mně, dome izraelský, je Hospodinův výrok. Jer 3,20

Přirozeně pak synové a dcery této ženy představují věřící lidi na této zemi:
Neboj se, protože já jsem s tebou. Přivedu tvé potomstvo od východu, shromáždím tě od západu. Severu řeknu: Vydej! A jihu: Nezadržuj! Přiveď mé syny z daleka a mé dcery od končin země, každého, kdo je nazýván mým jménem, jehož jsem stvořil ke své slávě, jehož jsem utvořil i učinil. Iz 43,5-7
Lidský synu, dvě ženy byly dcerami jedné matky. Jmenovaly se: Starší Ohola a její sestra Oholíba. Byly mé a rodily syny a dcery. Jejich jména znamenají: Ohola Samaří a Oholíba Jeruzalém. … Oni odhalili její nahotu, vzali její syny i její dcery a ji zabili mečem. Mezi ženami se stala pojmem a vykonali nad ní přísné soudy. Ez 23,2.4 10

Po dlouhých staletích očekávání, naděje, trápení a strastí (symbolizované porodním bolestmi) nakonec KONEČNĚ přišel Spasitel světa na tuto zem. Židé se z něj měli radovat tak, jako se rodiče radují z nově narozeného dítěte. Žel, historie ukazuje, že se tak nestalo: Krista odmítl jak židovský národ, tak i mocní tohoto světa. Tyto události ale měly samozřejmě také duchovní podtext, na který se Zj 12-24 zaměřuje (viz komentář ke Zj 11,19). A tak čteme dále:

12,1-3

3A ukázalo se jiné znamení v nebi: hle, veliký rudý[1] drak[2], mající sedm hlav a deset rohů, a na těch hlavách sedm diadémů.

(1) πυῤῥός znamená doslova: ohnivě zbarvený, rudý. Toto slovo se vyskytuje ve Sk 20,4 a pak už jen ve Zj 6,4 a 12,3. Podobné slovo πυῤῥάζω je použito v Mt 16,2-3, kde se popisuje vzhled večerních červánků.
Pozn. pro klasickou červenou (resp. šarlatovou) barvu je v Bibli použito jiné slovo – κόκκινος.
(2) Hebrejské slovo "tannin" znamená obecně veliké zvíře, netvor (Gn 1,12) někdy také had (Ex 7,9), kobra (Dt 32,22), mořský had (Jb 7,12), drak (Iz 27,1)
Pozn. Hebrejské slovo "nachash": znamená doslova had. Nejznámější použití slova je u hada v Edenu (Gn 3,1.2.4.14…)
obě slova jsou spojeny v Iz 27,1 i ve Zj 12,9!

Tento drak má doslova *ohnivou barvu* (viz poznámka výše), tedy stejnou, jakou měl jezdec ze druhé pečeti (Zj 6,4). Po příjezdu bílého koně na svět (Zj 6,2-3; Kristus a evangelium) zkrátka přijíždí ohnivý (Zj 6,4), ani zničil vše, co se jen ničit dá (tedy přichází satan, aby mařil vliv evangelia).

Nadto oheň symbolizuje Boží přítomnost (viz komentář ke Zj 1,13-15). Dále budeme číst o tom, jak si satan nárokoval na svou osobou božské uctívání (Zj 13,4), což ostatně začalo již v nebi (Iz 14,12-14). Sama Bible dokonce satana označuje jako boha tohoto světa (věku): *Jim, nevěřícím, bůh tohoto věku oslepil myšlení, aby jim nevzešlo světlo evangelia slávy Krista, jenž je obrazem Božím.* 2. Kor 4,4 A tento drak si skutečně nárokoval vládu nad celou zemí (Lk 4,6), a v této činnosti pokračuje i po svém pádu (Zj 12,12).

A tento drak má sedm hlav a deset rohů. V obecné rovině číslovka sedm symbolizuje úplnost (viz komentář ke Zj 1,4), hlava pak určité výsadní postavení (viz níže). Může se ale také jednat narážku na sedm království, kterými satan v historii pronásledoval Boží lid (Zj 17,9-11).

Desítka pak poukazuje podobně jako sedmička na určitý souhrn, úplnost (viz komentář ke Zj 2,10) a roh velkou moc (viz komentář ke Zj 5,2-7) a diádemy království (viz komentář ke Zj 2,10). Opět se jedná patrně narážku na Zj 17 (Zj 17,12), kterou se ještě budeme blíž zabývat později. Deset rohů také souvisí se čtvrtou šelmou z Dan 7 (Dan 7,23-24), která byla také charakteristická deseti rohy (viz principy výkladu: Zjevení a kniha Daniel) a představovala Římskou říši. Satan použil tuto říši zvláštním způsobem k tomu, aby se pokusil odstranit Krista a poté i Jeho následovníky.

Jan zde použil pro královskou korunu slovo *diadémos*, kterou nosili vládci, ne korunu stefanos, kterou nosili vítězové; později se totiž dovídáme o satanově prohře Zj 12,7-12. Nepřítel spasení tedy může získat určitou velkou moc, ale nikdy ne vítězství. A také jeho moc není úplná, vždyť na třech hlavách musel „chybět" koruna. Tak jako tak má drak sedm diadémů, tedy významné postavení a obrovskou moc na této zemi.

Hlava ukazuje na výsadní postavení:

Hospodin tě učiní hlavou, a ne ocasem. Budeš pouze nahoře a nebudeš dole, jestliže budeš poslouchat příkazy Hospodina, svého Boha, které ti dnes přikazuji, abys je zachovával a plnil. Dt 28,13

Jozue se v onen čas navrátil zpět, dobyl Chasór a jeho krále zabil mečem, protože Chasór byl předtím hlavou všech těchto království. Joz 11,10

Samuel nato řekl: I když jsi malý ve svých očích, jsi hlavou izraelských kmenů. Hospodin tě pomazal za krále nad Izraelem. 1. Sam 15,17

Vytrhls mě ze srocení lidu, učinils mě hlavou národů. Bude mi sloužit i lid, který jsem neznal. Ž 18,44

Se stejnou charakteristikou sedmi diadémů a deseti hlav se setkáváme i při popisu šelmy z moře, která představuje papežství (Zj 13,1). *Ve Zjevení 12,9 se vysvětluje, že drak je satan. To on podnítil Heroda, aby se snažil Ježíše zabít. Hlavním satanovým nástrojem v boji proti Kristu a jeho lidu v prvních staletích křesťanské éry byla římská říše a její převažující pohanské náboženství. Proto drak, i když především představuje satana, v druhé řadě symbolizuje pohanský Řím.* GC 438

Sedm hlav a deset rohů má také šelma, která symbolizuje Babylon (Zj 17,3; pozn. obě šelmy budeme studovat ještě později). Obě šelmy tedy vychází a berou moc od původce všeho toho zla – od satana. Navíc v působení pozemského papežství můžeme pozorovat stejné rysy a dokonce i události, jako v satanově působení na nebi (např. Dan 8,10 srov. Zj 12,4).

12,4-5

4Jeho ocas vlekl třetinu nebeských hvězd; i svrhl je na zem. A drak stál před ženou, která měla porodit, aby její dítě sežral, jakmile porodí. 5A porodila syna -- muže, který má pást všechny národy železnou berlou. Vtom bylo její dítě vytrženo k Bohu a k jeho trůnu.

Tento drak očividně něco způsobil na nebi (Zj 12,3) a díky tomu se mu podařilo svrhnout na zem třetinu hvězd, tedy svést na svou cestu třetinu nebeských andělů (Iz 14,12). Velký spor tedy začíná na nebi, má kosmický rozměr, který se samozřejmě projevuje i na zemi. Bible přiznává satanovi nebeský původ: *Ty jsi byl zastírající cherub ochránce a tak jsem tě ustanovil, byl jsi na svaté Boží hoře, procházel ses uprostřed ohnivých kamenů. Byl jsi bezúhonný na svých cestách ode dne, kdy jsi byl stvořen, dokud v tobě nebyla nalezena zvrácenost.* Ez 28,14-15

Hvězdy symbolizují anděly (viz komentář ke Zj 8,10-11), které prostřednictvím ocasu satan svrhnul na zem. V Izaiášovi (Iz 14,13-15) i Ezechielovi (Ez 28,14-18) se dovídáme počátek této vzpoury na nebi, která začala nejprve v satanově srdci: *Byl jsi bezúhonný na svých cestách ode dne, kdy jsi byl stvořen, dokud v tobě nebyla nalezena zvrácenost.* Ez 28,15 Právě zde se zrodilo zlo, jakoby bez příčiny či jakéhokoliv vysvětlení. Víme ale to, že satan byl Bohem stvořen *bezúhonný* Ez 28,15 a byl to on, kdo první vyprovokoval válku v nebi.

Jan přidává později ještě podrobnější vysvětlení toho, jak se tato vzpoura ze satanova srdce dostala do nebes a jak to všechno nakonec dopadlo. Zj 12,4 tedy máme dopodrobna rozvinutý ve Zj 12,6-13.

Ve své podlosti se nachystal, aby pozřel dítě, které se má narodit. Využívá zranitelnosti ženy a snaží se zabít její dítě. Podobné motivy nacházíme i při narození Krista, kdy se jedné chudé vesměs bezvýznamné rodině narodil malý Kristus, což vyvolalo nenávist pozemského vladaře Heroda, který se rozhodl dítě zabít (viz Mt 2). Za vším tím můžeme nacházet z pohledu Zjevení satana, který tuto nenávist proti Kristu podnítil. *Ve Zjevení 12,9 se vysvětluje, že drak je satan. To on podnítil Heroda, aby se snažil Ježíše zabít.* GC 438

Tato nenávist proti Bohu a Jeho synu je krásně vyjádřena ve 2. žalmů, který předpovídá příchod Mesiáše a s tím spojenou nenávist. Tento žalm i hněv lidí, kteří přichází ruku v ruce s kázáním evangelia, silně připomíná poslední velký hněv lidstva proti Bohu a Jeho synu (viz komentář ke Zj 11,18). V tomto žalmu o Mesiáši čteme: *Roztlučeš je železnou holí a jako hliněnou nádobu je roztříštíš.* Ž 2,9

Není pochyb o tom, že ono dítě je ve skutečnosti Kristem, Spasitelem a *soudcem* celého světa (Zj 19,15-16!), který po Své smrti vystoupil za Bohem Otcem na nebesa (J 20,17; Ef 1,20-22; 1. Pt 3,22). Satan na Krista dorážel od Jeho narození přes celý život až po Golgotský kříž, toto soužení přestalo až poté, co vystoupil na nebesa, aby se stal soudcem a králem celé země (Zj 12,5):

...skrze zmrtvýchvstání Ježíše Krista, jenž přišel do nebe, byli mu podřízeni andělé, vlády a moci, a je na pravici Boží. 1. Pt 3,21-22

Tu uplatnil v Kristu, když jej vzkřísil z mrtvých a posadil po své pravici v nebesích, vysoko nad každou vládu i autoritu i mocnost i panstvo a nad každé jméno, které je jmenováno nejenom v tomto věku, ale i v budoucím. A všechno podřídil pod jeho nohy a dal ho za hlavu nade vším církvi, která je jeho tělem, plností toho, jenž všechno ve všem naplňuje. Ef 1,20-23

Ježíš byl sice od té doby v bezpečí nebes, ale Jeho lid (církev, Jeho tělo viz Ef 1,23) na tom byl úplně opačně. A tak se věrní rozhodli utéct před satanovým hněvem do pustiny:

12,6

6A žena utekla do pustiny[1], kde měla od Boha připravené místo, aby ji tam živili tisíc dvě stě šedesát dní.
(1) ἔρημος znamená doslova pustý, opuštěný/á (Gal 4,27), poušť, pustina

Pustina je samozřejmě místo naprostého nedostatku, hladu a smrti. Jedná se samozřejmě o období 1260let, tedy období středověku (viz komentář ke Zj 11,1-3). Krutá pronásledování, mučení a horské nevlídné prostředí, to bylo místo, které určil Bůh pro svou církev; tato doba určitě nebyla pro Boží lid procházka růžovým sadem. *Po staletí nalézala Kristova církev útočiště v ústraní a ve skrýších. Takto praví prorok: A žena utekla do pustiny, kde měla od Boha připravené místo, aby ji tam živili tisíc dvě stě šedesát dní.* Zj 12,6 GC 54-55
Ale v tom všem pronásledování se o Svůj lid Bůh postaral a dal mu všechno potřebné. Více se o tomto období dovídáme ve 12,13-13,1 (viz komentář k tomuto textu).

Druhé dějství (12,7-12)

7A v nebi nastala válka: Michael a jeho andělé museli bojovat s drakem. Drak i jeho andělé bojovali, 8ale neobstáli, a už pro ně nebylo místo v nebi. 9A byl svržen veliký drak, ten dávný had, nazývaný Ďábel a Satan, který svádí celý obydlený svět. Byl svržen na zem a jeho andělé byli svrženi s ním. 10A uslyšel jsem mocný hlas v nebi, který říkal: „Nyní přišla záchrana, moc a kralování našeho Boha a pravomoc jeho Krista, neboť byl svržen žalobce našich bratří, který je obviňoval před naším Bohem dnem i nocí. 11Oni nad ním zvítězili pro krev Beránkovu a pro slovo svého svědectví; a nemilovali svou duši až na smrt. 12Proto se radujte, nebesa a vy, kdo v nich přebýváte. Běda zemi a moři, neboť k vám sestoupil Ďábel s velikou zuřivostí; ví, že má málo času.“

Válka v nebi
Satan poražen

πόλεμος znamená doslova válka, boj, bitva.
Toto slovo se objevuje také zde: Odkud jsou boje a hádky mezi vámi? Jak 4,1 *Zde buď Jakub používá nadsázku (tj. vy tam v církvi mezi sebou "válčíte"), nebo toto slovo může znamenat také "spor, hádka"*

Druhé dějství je v podstatě takovou malou mezihrou mezi prvním a třetím dějstvím. Krátká mezihra ve Zj 12,7-12 v podstatě jen rozvíjí dopodrobna Zj 12,4 a odpovídá na otázku, kde vlastně vznikla ona satanova (drakova) nenávist vůči Kristu (dítěti) a jak tato nenávist pokračovala a projevovala se také vůči Božímu lidu (ženě) jako takovému v průběhu dějin.

Někteří rozdělují 12. kapitolu jinak: na Zj 12,1-6 a Zj 12,7-14. Obě dvě začínají sporem mezi satanem a Bohem v nebi, který vyvrcholil na zemi při příchodu Krista na zem a při Jeho ukřižování, kde byl satan poražen. Vše pak končí Obdobím 1260 let (1260 dní = 3,5 času) středověkého teroru (viz tabulka níže).

Z těchto paralel vyplývá, že 3,5 času v podstatě představuje 3,5 let (a tedy 1260 dní). Vykladači se vesměs shodují na tom, že hebrejské slovo pro *čas* vyjadřuje určité časové období, v některých případech i jeden rok (hlavně v Dan 4,13.20.22.29).V tomto případě si můžeme být jisti, že se skutečně jedná o rok (tedy 42 měsíců), jak vyplývá ze srovnání těchto dvou veršů, které v podstatě popisují tytéž jev v tomtéž časovém období:

(A) Bude pronášet slova proti Nejvyššímu a svatým Nejvyššího nedá pokoj.
(B) Bude také uvažovat, že změní doby a právo,
(C) a budou mu do ruky vydány až do času a časů a půl času. Dan 7,25
srovnej:
(A´) Byla jí dána ústa mluvící veliké věci a rouhání
(B´) a byla jí dána moc, aby činila,
(C´) co chce po čtyřicet dva měsíce. Zj 13,5

12,7-9

7A v nebi nastala válka: Michael a jeho andělé museli bojovat s drakem. Drak i jeho andělé bojovali, 8ale neobstáli, a už pro ně nebylo místo v nebi. 9A byl svržen veliký drak, ten dávný had, nazývaný Ďábel a Satan, který svádí celý obydlený svět. Byl svržen na zem a jeho andělé byli svrženi s ním.

Zj 12,1-6	Zj 12,7-14
A ukázalo se jiné znamení v nebi: hle, veliký rudý drak, mající sedm hlav a deset rohů, a na těch hlavách sedm diadémů. Jeho ocas vlekl třetinu nebeských hvězd; i svrhl je na zem. (Zj 12,1-4)	A v nebi nastala válka: Michael a jeho andělé museli bojovat s drakem. Drak i jeho andělé bojovali, ale neobstáli, a už pro ně nebylo místo v nebi. A byl svržen veliký drak, ten dávný had, nazývaný Ďábel a Satan, který svádí celý obydlený svět. Byl svržen na zem a jeho andělé byli svrženi s ním. (Zj 12,7-9)
A drak stál před ženou, která měla porodit, aby její dítě sežral, jakmile porodí. A porodila syna -- muže, který má pást všechny národy železnou berlou. Vtom bylo její dítě vytrženo k Bohu a k jeho trůnu. (Zj 12,4-5)	A uslyšel jsem mocný hlas v nebi, který říkal: „Nyní přišla záchrana, moc a království našeho Boha a pravomoc jeho Krista, neboť byl svržen žalobce našich bratří, který je obviňoval před naším Bohem dnem i nocí. Oni nad ním zvítězili pro krev Beránkovu a pro slovo svého svědectví; a nemilovali svou duši až na smrt. Proto se radujte, nebesa a vy, kdo v nich přebýváte. Běda zemi a moři, neboť k vám sestoupil Ďábel s velikou zuřivostí; ví, že má málo času." (Zj 12,10-12)
A žena utekla do pustiny, kde měla od Boha připravené místo, aby ji tam živili tisíc dvě stě šedesát dní. (Zj 12,6)	Když drak uviděl, že byl svržen na zem, začal pronásledovat ženu, která porodila toho syna. Ale té ženě byla dána dvě křídla velikého orla, aby mohla letět do pustiny na své místo, kde skryta před hadem bude živena čas a časy a půl času. (Zj 12,13-14)

Vidíme, že v nebesích je již dávno jasné, kdo je vítěz a poražený, boj se ale přesouvá ještě na nějaký čas na zem. V nebi bojují proti sobě dvě strany: na straně jedné je to Michael, který představuje Krista (viz níže), velitele Hospodinova vojska (Joz 5,13-15).

Také na druhé straně vojska není *přímo* vyjádřeno jméno protivníka: místo prostého jména *satan* čteme: *veliký drak, ten dávný had, nazývaný Ďábel a Satan.* To je poněkud mnoho jmen. První dvě jména jsme si vysvětili v komentáři ke Zj 12,3, další jméno ďábel znamená *světlonoš* a satan *odpadlík*. Satan je tedy charakterizován jako obrovský netvor, obezřetný a vychytralý had, ale také jako světlonoš i jako velký odpadlík. Představuje se mnohými způsoby v průběhu dějin, ale jedná se o stále stejnou osobu, která na počátku padla v nebi a od té doby škodí lidem. Naproti Kristus byl, je a stále bude prostě a jednoduše (jako tomu bylo vždy) *Archandělem*, panovníkem všech andělů.

Dnes sice lidé pochybují o existenci satana a představují ho jako nějakou srandovní postavičku z pohádky, a jeho pomocníky - čerty - jako hloupoučké blbečky. Ale podle Zjevení je satan konkrétní mocná bytost a jeho pomocníci - padlí andělé - nebeské bytosti, které se snaží uškodit každému člověku na této zemi (*svádí celý obydlený svět*).

Michael je jedno z mnoha Kristových jmen, znamená dosl. *ten, kdo je jako Bůh*

Jako jediný je Michael označen jako *archanděl*: *Vždyť ani archanděl Michael, když se s Ďáblem přel o Mojžíšovo tělo, si nedovolil vynést potupný soud, nýbrž řekl: ‚Kéž tě napomene Pán.‘* [Jud 9]

Tento titul je vlastně slovo spojené z ἄρχω (v překladu *velitel, vládce, panovník*) a ἄγγελος (v překladu *anděl, posel*). Jedná se tedy o hlavního velitele andělů (Zj 12,7). S tímto velitelem se setkal Jozue, a byl vyzván k tomu, aby Mu prokázal Božskou úctu (srov. Ex 3,5-6):

On řekl: Ne. Jsem přece velitel Hospodinova zástupu. Právě jsem přišel. Nato Jozue padl tváří k zemi a klaněl se. Zeptal se ho: Co můj Pán promluví ke svému otroku? Velitel Hospodinova zástupu Jozuovi odpověděl: Zuj si z nohou sandály, neboť místo, na němž stojíš, je svaté. [Joz 5,14-15]

A právě tento velitel andělů se svou polnicí bude hrát „hlavní roli“ na konci dějin:

…protože za zvuku přikazujícího zvolání, hlasu archanděla a Boží polnice sám Pán sestoupí z nebe [1. Tes 4,16]

To koresponduje s Kristovým výrokem o Synu člověka:

A uvidí Syna člověka přicházejícího na nebeských oblacích s mocí a velikou slávou. A pošle své anděly s mohutným zvukem polnice a ti shromáždí jeho vyvolené ze čtyř větrů, od jednoho nejzazšího konce nebes až k jejich druhému nejzazšímu konci. [Mt 24,30-31]

V podstatě se pak naplní staré proroctví o Michaelovi:

A právě v onom čase povstane Michael, ten velký velitel, jenž zastává tvůj lid, a nastane čas soužení, k jakému nedošlo, co jsou národem, až do onoho času. [Dan 12,1 pozn. pokud má „král povstat“, znamená to, že bude jednat (Dan 11,2-4.7.16.20-21)]

12,10

10 A uslyšel jsem mocný hlas v nebi, který říkal: „Nyní přišla záchrana, moc a kralování našeho Boha a pravomoc jeho Krista, neboť byl svržen žalobce našich bratří, který je obviňoval před naším Bohem dnem i nocí.

Kdy tato válka nastala? Satan je nazván *žalobce našich bratří* což patrně odkazuje na ďáblovo pomlouvání vůči člověku (viz Jób 1-2; Zach 3). Tato válka se tedy odehrála po stvoření člověka, a to v době, kdy bylo ustanoveno Boží království (Zj 12,10), tedy po Kristově smrti (viz komentář ke Zj 12,4-5), ale ne dříve než po roce 538 po K., kdy začíná prorocké období 1260 let (viz komentář ke Zj 11,1-3; Zj 12,13-14). Tato bitva tedy proběhla jak se zdá nedlouho po Kristově nanebevzetí.

Své vítězství na kříži tedy potvrdil i vítězstvím v nebi, kde také přemohl satana a navíc vydobyl lidem záchranu a Boží království. Záchranu (spasení) si tedy lidé nemohou "zařídit" z vlastních sil, žádný člověk toho nebyl schopen, musel přijít někdo z nebe, aby nám vydobyl toto vítězství nad hříchem.

Nyní přišla záchrana, moc a kralování našeho Boha a pravomoc jeho Krista, neboť byl svržen žalobce našich bratří, který je obviňoval před naším Bohem dnem i nocí. [Zj 12,10] *Satan poznal, že jeho maska je stržena. Jeho jednání bylo odhaleno před nepadlými anděly a před nebeským vesmírem. Sám se odhalil jako vrah. Prolitím krve Syna Božího se sám připravil o náklonnost nebeských bytostí. Od té chvíle byla jeho činnost omezena.*

Ať už satan zaujme jakýkoliv postoj, nebude již moci očekávat, že když z nebeských dvorů budou přilétávat andělé, že před nimi bude žalovat a obviňovat Kristovy bratry s tím, že jejích roucha jsou zčernalá a znečištěná hříchem.

Satan však tehdy nebyl zahuben. Andělé totiž ani tehdy ještě nepochopili, o co všechno šlo v tomto velkém zápase. Zásady, o které jde, se budou muset plněji objasnit. Bytí satanovo musí trvat v zájmu člověka. Člověk, právě tak jako andělé, musí poznat rozdíl mezi knížetem světla a mezi knížetem temnoty. Musí se rozhodnout, komu bude sloužit. [DA 761]

Tento hlas (Zj 12,10) vyhlašuje obhájení Božího království a Jeho charakteru na nebesích. Boje v nebi sice skončili, ale budou pokračovat na zemi (Zj 12,12). Hlavní nepřítel však zůstává stejný: je to ten dávný žalobce druhých. *Bůh nás varuje, že na tomto světě máme co dočinění s žalobcem, který svou činnost očerňování a pomlouvání druhých začal již v nebi. Tak jako satan žaloval na velekněze Jozue a jeho lid, tak žaluje v každé době na ty, kteří hledají milost a Boží přízeň. Ve Zjevení je nazýván žalobce našich bratří, který je obviňoval před naším Bohem dnem i nocí.* [Zj 12,10] *Boj se opakuje o každou duši, která je vysvobozena z moci zlého a jejíž jméno je zapsáno v knize života Beránkova. Nikdo ze satanovy rodiny není přijat do Boží rodiny, aniž by vyvolal rozhodný odpor zlostníka. Satanovy žaloby na lidi, kteří hledají Pána, nejsou vyvolány z nelibosti nad jejich hříchy. On jásá nad jejich charakterem. Jen když přestupují Boží zákon, může získat nad nimi moc. Jeho žaloby pocházejí jedině z nenávisti proti Kristu. Vykupitelským plánem Ježíš láme satanovu moc nad lidmi a zachraňuje duše z jeho nadvlády. Veškerá nenávist a zloba arciodbojníka se probudí, vidí-li důkaz Kristovy nadvlády. S ďábelskou mocí a lstí pracuje, aby mu vytrhl zůstatek synů lidských, jež přijaly Jeho vykoupení.* [5T 470]

12,11-12

11Oni nad ním zvítězili pro krev Beránkovu a pro slovo svého svědectví; a nemilovali svou duši až na smrt.
12Proto se radujte, nebesa a vy, kdo v nich přebýváte. Běda zemi a moři, neboť k vám sestoupil Ďábel s velikou zuřivostí; ví, že má málo času.“

Když se mu nepodařilo zničit Krista, začíná si vylévat zlost aspoň na lidech, které Kristus tolik miluje. Ostatně, podobný způsob uvažování vidíme v dnešní době v tolik rozšířeném terorismu. Satanův spor se točil vesměs kolem Krista, kterého chtěl zničit. Když se mu to ale nepodařilo, zaměřuje se na Kristův lid na této zemi. Jeho porážka ještě není úplná. Čím méně času zbývá do konce dějin, tím větší zuřivost můžeme očekávat. Pro celou zemi tak přichází skutečně těžké chvíle. To se projeví zvláště v období konce dějin, které jsou zaznamenány ve Zj 13, které ještě budeme studovat podrobněji.

Svržení satana jako žalobníka bratří v nebi bylo naplněním velkého Kristova díla, ve kterém se vzdal Svého života. Bez ohledu na satanovu vytrvalou opozici plán uskutečněn plán vykoupení. Člověk měl dostatečnou hodnotu na to, aby za něj Kristus položil Svůj život. Satan věděl, že říše, kterou si usurpoval, mu bude vytržena z ruky. Rozhodl se, že bez ohledu na jakoukoliv bolest zničí takové množství bytostí, které byly stvořeny k Jeho obrazu, kolik jen bude v jeho moci. Nesnášel člověka, protože Kristus na člověku projevil takovou odpouštějící lásku a lítost. Nyní se připravuje vykonat na člověku každý druh podvodu, aby byl ztracen. Sleduje svůj cíl s větší horlivostí, protože se nachází v beznadějném stavu.

Satan uskutečňoval své nepřátelství vůči Kristu až do doby, kdy Ho pověsil na kříž Kalvárie se zraněným pohmožděným tělem a zlomeným srdcem – a tím vším sám sebe kompletně vykořenil z náklonnosti vesmíru. Pak všichni viděli Boha, který zapřel Sám Sebe a dal Se za hříchy světa, protože miloval lidstvo. Stvořitel byl odhalen v Synu nekonečného Boha. [MS 50, 1900]

Třetí dějství (12,13-18)

13Když drak uviděl, že byl svržen na zem, začal pronásledovat ženu, která porodila toho syna. 14Ale té ženě byla dána dvě křídla velikého orla, aby mohla letět do pustiny na své místo, kde skryta před hadem bude živena čas a časy a půl času. 15A had vychrlil z tlamy za ženou vodu jako řeku, aby ji strhl proudem. 16Ale země přispěla ženě na pomoc: země otevřela svá ústa a pohltila řeku, kterou vychrlil drak ze své tlamy. 17Drak se na tu ženu rozzuřil a odešel, aby rozpoutal válku proti ostatním z jejího potomstva, kteří zachovávají Boží přikázání a mají Ježíšovo svědectví. 18I postavil se na písku u moře.

Boží církev se nachází v období 1260let v podobném postavení, jako Izraelský národ na poušti. I židé byli vyvedeni na poušť a syceni Bohem (Zj 12,6.14 srov. Jan 6,31). Také jim Bůh dal orlí křídla (Zj 12,14 srov. Ex 19,4; Dt 32,11; 8,15-16) a použil zemský povrch, aby pohltil jejich nepřátele (Zj 12,16 srov. Ex 15,12). Stejně jako Izraelský národ byl vyveden z Egypta a po dlouhou dobu putoval do zaslíbené země, tak také i Boží lid po ukřižování Krista (= vyvedení z Egypta, z otroctví hříchu; viz komentář ke Zj 1,5-6) bude muset projít těžkým obdobím „pouště", než se dostane do Nebeské země.

V těchto verších vidíme, že boj mezi Bohem a satanem pokračuje na obou stranách, a bitevním polem je Boží lid. Útočná taktika se liší: satan útočí, Bůh se brání. Satan pronásleduje ženu, ale Bůh ji dává orlí křídla, aby mohla uprchnout a stará se o ni v pustině. Satan opět zaútočí prostřednictvím velké řeky, ale Bůh použije zem, aby ji zachránil. Další útok už si satan více promyslí a poněkud změní taktiku. Odchází od ženy (Zj 12,17), a zaměřuje se na její potomky (Zj 12,17-13,17).

12,13-14

13Když drak uviděl, že byl svržen na zem, začal pronásledovat ženu, která porodila toho syna. 14Ale té ženě byla dána dvě křídla velikého orla, aby mohla letět do pustiny na své místo, kde skryta před hadem bude živena čas a časy a půl času.

Zde nacházíme pravdivý výklad dějin. Církev Boží byla vyhnána v období středověku (3,5 času, viz komentář ke Zj (12,7-12) do pustiny, kde se o ni v „bojových podmínkách" postaral Bůh. Podobně se i Hospodin staral o Izraelský národ, když ho vedl pouští (srov. Dt 8,15-18), kdy žil výlučně z Boží milosti (Dt 8,2-4). V těchto těžkých dobách pravá církev v pustině prorokuje v žíněném šatě (Zj 11,2) pronásledována antikristem (Zj 13,5). Podle odhadů umírá v období středověku přes 50 milionů věrných křesťanů.

Podle učebnic dějepisu sice církev v tomto období tvořila katolická církev, která panovala v Evropě, podle Bible se ale ta pravá církev ukrývala v nehostinných podmínkách, kde se ukrývala před satanovým hněvem.

Když se v prvních staletích po K. dostávalo co církve čím dál více falešného učení, došlo nakonec k rozdělení. *Ti, kdo chtěli zůstat věrni, museli se pustit do zoufalého boje a pevně se postavit proti všem klamům a ohavnostem, které se zamaskovaly do kněžských rouch a vkrádaly se do církve. Bible nebyla uznávána jako měřítko víry. Učení o náboženské svobodě bylo označeno za kacířství a lidé, kteří se k němu hlásili, byli vystaveni nenávisti a pronásledování.*

Po dlouhém a ostrém sporu se malá skupina věrných rozhodla přerušit veškeré spojení s odpadlou církví, pokud nebude ochotna rozloučit se s bludy a modlářstvím. Pochopili, že rozchod je naprosto nezbytný, mají-li zůstat poslušní Božího slova. Neměli odvahu přehlížet bludy, které byly smrtelné pro jejich vlastní duše, a dát tak příklad, který by ohrožoval víru jejich dětí a dětí jejich dětí. Byli ochotni přijmout jakékoli ústupky, které by byly slučitelné s věrností Bohu, aby zachovali pokoj a jednotu; pochopili však, že jednota a pokoj získané za cenu obětování zásad by byly příliš draze vykoupeny. Pokud by měla být jednota zachována pouze za cenu ústupků na úkor pravdy a spravedlnosti, pak je lepší rozchod, i když dojde k boji. GC 45

A tak vnikaly skupinky věrných křesťanů v nehostinných podmínkách hor, kde prchali před pronásledováním odpadlé církve. Mezi nejznámější skupiny bezesporu patřili valdenští. *Víra, kterou po staletí uchovávali a šířili valdenští křesťané, se podstatně lišila od falešného učení Říma. Jejich náboženské učení vycházelo z psaného Božího slova, z pravé křesťanské věrouky. Ale tito chudí zemědělci, žijící v ústraní, odloučení od světa – spjati každodenní těžkou prací se svými stády a na svých vinicích - nedospěli k pravdě vlastním zápasem proti bludům a dogmatům odpadlé církve. Neobdrželi nějakou novou víru. Jejich víra byla dědictvím po otcích. Zápasili o víru apoštolské církve - víru, která byla jednou provždy svěřena svatým.* Ju 3
„Církev na poušti", a nikoli nadutá kněžská hierarchie trůnící v hlavním městě tehdejšího světa, byla pravou Kristovou církví, strážcem pokladů pravdy, který Bůh svěřil svému lidu, aby jej předal světu. GC 64

Boží slovo totiž definuje církev v 1. Tim 3,15 těmito slovy: Kdybych se však opozdil, chci, abys věděl, jak je třeba se chovat v domě Božím, jímž je církev Boha živého, sloup a opora pravdy. [1. Tim 3,15] Boží církev je tedy:
a) Boží chrám (dům), tedy tam, kde je hlavní náplní uctívání Hospodina
b) církev (řecké slovo ἐκκλησία, znamená v překladu *společenství, shromáždění*) tedy společenství věřících, kteří věří v živého Boha (aktivního Boha, který zasahuje do našich životů)
c) Sloup, a opora pravdy. A to je neméně důležité než předchozí dvě vysvětlení. Pravda totiž souvisí podle Bible s Bohem, Jeho slovem a tedy i zákonem (Ž 111,7; 119,86; J 14,6)

12,15

15A had vychrlil z tlamy za ženou vodu jako řeku, aby ji strhl proudem. 16Ale země přispěla ženě na pomoc: země otevřela svá ústa a pohltila řeku, kterou vychrlil drak ze své tlamy.

Velké proudy vody symbolizují množství lidí hlásící se k papežství: *Vody, které jsi viděl, kde ta smilnice sedí, jsou lidé a zástupy, národy a jazyky.* [Zj 17,15] (viz komentář ke Zj 8,8-9). Obecně pak příval vody symbolizuje příchod nepřátelských vojsk na Boží lid (Ž 69,1-2; Iz 8,7-8; Jer 47,2).

To vidíme ostatně v celém středověku, kdy se papežství snažilo prostřednictvím mnoha lidí, kteří byli zapojeni do jejího systému, vyhladit jakéhokoliv nepřítele církve. Inkvizice, jezuitský řád, ovlivňování panovníků a používání pozemských vojsk – skutečně mnoho lidí pronásledovalo stoupence protestantismu, kteří se snažili o reformu církve.

Bůh ale nenechá svůj lid napospas pronásledování, a používá *zemi* k tomu, aby zastavil tento krutý boj a dal možnost vyváznout věrným z tohoto sevření. A skutečně když se podíváme do historie, zjistíme, že po období 1260 let (tedy od r. 1798 po K.) přichází doba, kdy mohou lidé odjet z bojem vyčerpané a nábožensky nesvobodné Evropy do Ameriky a tam v klidu žít bez strachu z katolické nadvlády a neustálého pronásledování. Země tedy v tomto případě poukazuje na Severní Ameriku. Amerika zachránila protestanty před hromadným pronásledováním = země pohltila vody, které vyslal satan. A najednou se Boží církev ocitá (především) v Americe, už ne v nehostinné pustině. Její postavení se zdá být o mnoho lepší, než v minulosti. Země je zde vylíčena jako záchrana pro Boží lid (podobně země pohltila nepřátele Izraele v Ex 15,12).

O této *zemi* se ještě budeme bavit ve Zj 13,11-18.

12,17

17Drak se na tu ženu rozzuřil a odešel, aby rozpoutal válku proti ostatním[1] z jejího potomstva, kteří zachovávají Boží přikázání a mají Ježíšovo svědectví.

(1) λοιπός v překladu zbytek, ostatek, ostatní, zanechaní (srov. Zj 2,24; 3,2-3). Ve SZ označují hebrejské ekvivalenty shear a sheerith zůstatek věrných, který je zachován prostřednictvím Boží moci (Iz 10,20-22; Jer 23,3; Sf 3,13)

Po těchto událostech drak přestává útočit na ženu, ale zaměřuje se na její potomstvo (viz komentář ke Zj 12,1). Události této věty jsou detailně rozvinuty ve třináctě kapitole (GC 592; viz Principy výkladu: 1.7 Bližší vysvětlení určitého detailu). Tím se budeme zabývat až později.

K jejímu potomstvu patří, jak jsme si již řekli, Ježíš Kristus (Zj 12,1-6), ale nyní se dovídáme o dalších potomcích. Zdá se, že se opět nastává (jak za dob Kristových) jakýsi přechod v dějinách Božího lidu. Snad se tím ukazuje, že se z ženy (pravé církve) stala smilnice (Zj 17; odpadlá církev) a drak se tedy zaměřuje jen na jakýsi věrný ostatek.

Drak každopádně mění taktiku když se zaměřuje především na potomky oné ženy, kteří jsou pro něj evidentně velmi nebezpečí, protože *zachovávají Boží přikázání a mají Ježíšovo svědectví.* Prošli veškerými útoky, časy a přesto odolali drakovu hněvu a zachovali si neporušenost.

Nedovedl církev Boží jako takovou úplně zničit, protože od těch dob, kdy se věrní dostali do Ameriky a skryly se tam před útoky satana, je jasné, že křesťané jsou už tak rozptýlení po celé zemi, že prakticky není možné je totálně vyhladit. Zaměřuje se tedy "pouze" na potomky ženy, ne na ženu samotnou.

O koho se jedná? Máme tu potomky ženy: tedy *křesťany*, resp. ty, které "vyprodukovala" Boží církev v dějinách. Tito křesťané povstávají po 1260 letech středověku (Zj 12,14), tedy po roce 1798 po K. (viz komentář ke Zj 11,1-3) a poté, co se do Ameriky hromadně přestěhovávali protestané, kteří utíkali před papežskou nadvládou. Vlastně právě na této zemi má povstat určitý lid uctívající Boha, který je význačný dvěma charakteristikami:

a) Zachovává Boží přikázání. Poslouchá Boha ne v 1,5,9, ale hned ve všech 10ti Božích přikázáních desatera, a nejenom tohoto zákona, ale celé Bible.
b) Má svědectví Ježíšovo, což odkazuje na dar Ducha proroctví (*vskutku to svědectví Ježíšovo je duch proroctví* *Zj 19,10 doslovný překlad*).

Samozřejmě i dnes existují církve, které vznikali po roce 1798 po K., které zachovávají všechna Boží přikázání anebo v jejich učení se objevuje prorocký dar. Ovšem jediná církev, která splňuje všechny tyto předpoklady a požadavky, je právě církev Adventistů sedmého dne.

"Věřte v Hospodina, svého Boha, a budete nepohnutelní; věřte jeho prorokům a bude vás provázet zdar." *2Par 20,20* *„K zákonu a ke svědectví! Nebudou-li mluvit podle tohoto slova, tak v něm pro ně není úsvit“* *Iz 8,20* *Zde jsou Božímu lidu předloženy dva texty. Dvě podmínky pro úspěch: zákon vyslovený samotným Jahvem, a Duch prorocký, jsou dva zdroje moudrosti, které mají vést Jeho lidi v každé zkušenosti. To je vaše moudrost a rozumnost před zraky národů, kteří řeknou: „Jak moudrý a rozumný lid, je tento veliký národ! Boží zákon a Duch prorocký jdou ruku v ruce, aby vedli a radili církvi. A vždy, když to církev uznala poslušností Jeho zákona, byl Duch prorocký poslán, aby ji vedl po cestě pravdy.* „Drak se na tu ženu rozzuřil a odešel, aby rozpoutal válku proti ostatním z jejího potomstva, kteří zachovávají Boží přikázání a mají Ježíšovo svědectví. *Zj 12,17* *Toto proroctví jasně ukazuje, že církev ostatku bude uznávat Boha v Jeho zákoně a bude mít prorocký dar. Poslušnost k Božímu zákonu a Duchu proroctví vždy odlišovala pravý Boží lid, a zkouška je uvedena přítomnými projevy poslušností.*

Za dnů Jeremiáše lidé neměli žádných pochyb o poselství Mojžíše, Eliáše, nebo Elizea, ale zpochybňovali a dávali stranou poselství Boží poslané Jeremiášovi, až do té doby, než jeho význam a moc byla promarněna a nezbyl žádný nápravný prostředek kromě odvedení do zajetí, které Bůh na ně dopustil. Podobně i ve dnech Krista lidé se učili, že Jeremiášovo poselství bylo pravdivé, a přesvědčovali se ve víře, že kdyby oni žili za dnů svých otců, přijali by jeho poselství, ale ve stejném čase odmítali Kristovo poselství, o němž psali všichni proroci.

Když ve světě povstalo poselství třetího anděla, které má církvi zjevit Boží zákon v jeho plnosti a síle, byl také okamžitě obnoven prorocký dar. Tento dar hrál velmi významnou roli ve vývoji a nesení tohoto poselství. Jak vyvstaly názorové rozdíly týkající se výkladu Písma a metod díla, se záměrem narušit víru věřících v toto poselství a vést k nejednotě v díle, Duch proroctví vždy zjevoval pravdu o situaci. Vždy přinášel jednotu myšlení a soulad v působení církve. V každé krizi, která nastala ve vývoji poselství a růstu díla, ti, kteří stáli pevně na Božím zákonu a světle Ducha proroctví triumfovali a dílo, které konali, provázelo zdar. *LLM 33-34*

„Duch proroctví má důležitou roli, aby působil při potvrzení pravdy. Při provádění své práce, on volal na MNE… abych mluvila k lidu. *Dopis 400, 1906*

Když bratři projeví ducha draka, aby vedli válku s těmi, kdo věří, že jim Bůh uděluje světlo a útěchu skrze svědectví, pak nastal čas pro bratry a sestry uplatňovat svou výsadu a dokonalou svobodu svědomí. Bůh jim dal světlo, a jejich privilegiem je chránit toto světlo a hovořit o něm, aby se posílili a navzájem povzbudili. *4T 245*

To by nás jako adventisty ovšem nemělo vést k myšlence exkluzivity v tom, že jsme lepší, než druzí lidé či jiné církve, ale naopak k zodpovědnosti a k vědomí exkluzivity ohledně poselství, které máme předat tomuto světu v závěru dějin. A toto poselství patří celému světu, ať už věřícímu, nebo nevěřícímu: *Svět na nás hledí jako na zvláštní lid. Naše stanovisko a víra nás odlišují od každé jiné denominace.* *5T 138*

Ve vyhlášení poselství bude naplněn každý detail proroctví. Ti, kteří mají tu výsadu vykonat svou část práce ve vyhlášení těchto poselství, získali zkušenost, která pro ně má nejvyšší hodnotu. Nyní jsme uprostřed nebezpečí posledních dnů, kdy na každé straně ozývají hlasy: „Zde je Kristus!“, „Tady je pravda.“ My však nesmíme dopustit, aby břímě zkoušky, které nesou mnozí naši lidé, otřáslo základy naší víry, která vedla stranou od ostatních církví a od celého světa, abychom v něm stáli jako lid zvláštní a podobně jako Jan - nesli své svědectví. *2SM 388*

My bychom měli být daleko vpředu před kterýmkoli jiným lidem na zemi, poněvadž máme větší světlo a větší poznání pravdy, a tím i zvýšenou odpovědnost nést to světlo dál a nehlásat jen, že v pravdu věříme, ale žít podle ní. Když skutečně podle pravdy žijeme, stáváme se následovníky Ježíše, který je světlem světa. A jestliže my jako lid ustavičně duchovně nerosteme, nežijeme podle Boží vůle, stáváme se samospravedliví jako farizeové. Musíme se víc přiblížit k Bohu. V našem každodenním životě musíme myslet co nejméně na sebe a mnohem víc na Ježíše Krista a Jeho milost. [2SM 376]

Říkáme, že máme více poznání než jiné denominace. Jaký však z toho budeme mít užitek, jestli nás to nepřivede k větší odevzdanosti Bohu, k čistšímu, svatějšímu životu? Lépe by pro nás bylo, kdybychom nikdy nepoznali světlo pravdy, než vyznávali pravdu a nebyli jí posvěceni. [5T 619-620]

A tato církev bude pokračovat až do posledních chvil tohoto světa. *Naše církev nezahyne, i když se bude možná zdát, že její konec je blízko. Bude trvat, zatímco hříšníci na Sionu budou tříbeni: Plevy budou odděleny od vzácné pšenice. Tato zkouška bude strašná, ale je nevyhnutelná. Jen ti, kteří zvítězí skrze krev Beránkovu a slovo jejího svědectví, budou nalezeni jako oddaní a věrní, neposkvrnění hříchem ani lstivými slovy. Musíme se zbavit své samospravedlnosti a obléci spravedlnost Kristovu.* [Dopis 55, 1886]

A i když projde církev těžkým obdobím a i v ní vypukne odpadnutí od víry, nesmíme ztrácet naději a přestat stavět na dobrých základech Božího slova. *Bylo mi řečeno, že ti lidé použijí velký důvtip, aby zmenšili rozdíl mezi vírou Adventistů sedmého dne a těmi, kdo zachovávají první den týdne.* [MS 25, 1896] *Nemůžeme se teď zříci základů, které Bůh postavil, nemůžeme teď vstoupit do žádné nové organizace, neboť by to znamenalo odpadnutí od pravdy.* [MS 129]

12,18

18I postavil se na písku u moře.

A drak se nyní nachází na pláži, stojí tedy na zemi, ale zároveň vyhlíží moře. V posledním čase použije dvojího vlivu: jednak vlivu šelmy z moře (Zj 13,1) a pak také vlivu šelmy ze země (Zj 12,11), aby skoncoval s lidem poslední doby, nastává poslední boj mezi dobrem a zlem (viz RH 29.11.1892).

Čtvrté dějství: Šelma z moře (13,1-10)

V době konce povstávají dva spojenci, kteří pomáhají satanovi v uskutečňování jeho vůle na zemi. Prvním z nich je šelma z moře (Zj 13,1-10), druhá pak šelma ze země (Zj 13,11-18). Jan popisuje šelmy od hlavy až k patě tak, jak vystupují - první z moře, druhá ze země. Nejprve se u šelem dočteme jejich popis (Zj 13,1-2; 13,13,11), později je připojen popis jejich působení na konci času (Zj 13,3-10; 13,12-17).

Studovali jsme, že drak zaútočil v nebi (Zj 12,3.7), ze kterého ale byl vyhnán. Přijde tedy na zem a pomocí šelmy z moře (Zj 13,3-8) a šelmy ze země (Zj 13,9-18) začíná pronásledovat Boží lid. Celá země (tj. moře i země; Zj 10,2) je tedy v sevření satana a jeho spojenců. Zde máme detailně vylíčeno, jak přesně bude pronásledování probíhat:

1Tu jsem uviděl, jak z moře vystupuje šelma, která měla deset rohů a sedm hlav; na svých rozích měla deset diadémů a na svých hlavách jména urážející Boha. 2Ta šelma, kterou jsem uviděl, byla podobná levhartovi, její nohy jako tlapy medvěda a její tlama jako tlama lví. A drak jí dal svou sílu, svůj trůn a velikou pravomoc. 3A jednu z jejích hlav jsem viděl jakoby raněnou k smrti, ale její smrtelná rána byla vyléčena. Celá země nad tou šelmou užasla; 4poklonili se drakovi, že dal té šelmě svou pravomoc, a poklonili se také šelmě se slovy: „Kdo je podobný té šelmě a kdo s ní může bojovat? “ 5Byla jí dána ústa mluvící veliké věci a rouhání a byla jí dána moc, aby činila, co chce po čtyřicet dva měsíce. 6I otevřela svá ústa k rouhání se Bohu a rouhala se jeho jménu a jeho stánku, to jest těm, kteří přebývají v nebi. 7A bylo jí dáno, aby rozpoutala válku proti svatým a aby je přemohla, a byla jí dána moc nad každým kmenem, lidem, jazykem i národem; 8budou se jí klanět všichni obyvatelé země, jejichž jména nejsou od založení světa zapsána v knize života toho zabitého Beránka. 9Má-li kdo uši, slyš. 10Kdo má jít do zajetí, půjde do zajetí; kdo má být zabit mečem, musí být mečem zabit. Zde jest vytrvalost a víra svatých.

13,1

1Tu jsem uviděl, jak z moře vystupuje šelma, která měla deset rohů a sedm hlav; na svých rozích měla deset diadémů a na svých hlavách jména urážející Boha. 2Ta šelma, kterou jsem uviděl, byla podobná levhartovi, její nohy jako tlapy medvěda a její tlama jako tlama lví. A drak jí dal svou sílu, svůj trůn a velikou pravomoc.

Tato šelma má mnoho společného s námi již známým drakem, který má také deset rohů a sedm hlav (Zj 12,3). Drak nosil diadémy na hlavách (sedm korun), šelma z moře tyto diadémy nosí na rozích (deset diadémů).

Navíc tato šelma vychází z moře, což je obraz, který se ve Starém zákoně objevuje ve spojitosti s mořskou šelmou livjátanem, drakem z moře (Job 40,25; Ž 74,13-14; 104,26; Iz 27,1!). Šelma z moře a drak toho zkrátka mají mnoho společného (Zj 13,2). *Satan se všemožně snaží vydávat se za Boha a zničit každého, kdo se protiví jeho moci. Dnes se svět před ním sklání. Jeho moc se přijímá jako moc Boží. Vyplňuje se prorocké slovo ze Zjevení, že celá země se diví a jde za šelmou (viz Zj 13,3).* [6T 14]

Koho tato šelma představuje? Odpověď bezesporu najdeme v Danielovi v 7. kapitole (viz Principy výkladu: Zjevení a kniha Daniel), kde je prorokovi představen běh dějin prostřednictvím čtyř šelem: lva, medvěda, levharta a čtvrté šelmy s deseti rohy.

V našem studovaném textu je ale představena šelma z moře v opačném pořadí: Jan vidí šelmu s deseti rohy a všímá si, že je podobná levhartovi, medvědu a lvu. To patrně naznačuje, že vidění proroka Daniele je směřováno do (z pohledu Daniele) budoucnosti na mocnosti, které mají teprve přijít. Navíc má šelma na deseti rozích královské koruny (diadémy), takže její politická moc je na vzestupu v době rozpadu Římské říše, kdy nabylo moci deset barbarských kmenů, ze kterých povstává papežství.

Čtvrté dějství tedy popisuje dobu po roku 1798 po K. (tedy po 1260 letech, viz Zj 12,6.14; viz komentář ke Zj 11,1-3), kdy se Jan dívá jakoby do minulosti na to, co přišlo před rokem 1798 po K. Také si můžeme připomenout, že mocnosti a náboženské systémy se navzájem v čase ovlivňovali.

Babylónské náboženství bylo ovlivněno Perským náboženstvím kultu slunce, které pak ještě zesílil a rozvinul (hlavně v oblasti filosofie) vliv řeckého helénismu, který v dobytých územích zaváděl Alexander veliký. A Římská kultura vychází právě z té řecké, vždyť v Římských bájích Římané vesměs "pouze" změnili jména hlavních hrdinů a bohů, ale jinak vcelku zůstalo všechno stejné. Tato šelma tedy má jistou spojitost právě s těmito čtyřmi mocnostmi. Další studium spolehlivě prokáže, že tato šelma představuje papežství (viz komentář ke Zj 13,5-8), ve kterém skutečně můžeme nacházet myšlenky a praktiky těchto starověkých pohanských národů: z babylónu čerpá papežství asi nejvíc (hlavně zbožštění hlavního kněze), z Persie se objevují silné důrazy na slunečný kult (mithraismus) a rozdělení člověka na "tělo" a "duši", z Řecka zvýšení důraz na uctívání slunce, myšlenky asketismu a filozofie, z Říma pak vyrůstá papežská politická moc.

13,3-4

3A jednu z jejích hlav jsem viděl jakoby raněnou k smrti, ale její smrtelná rána byla vyléčena. Celá země nad tou šelmou užasla; 4poklonili se drakovi, že dal té šelmě svou pravomoc, a poklonili se také šelmě se slovy: „Kdo je podobný té šelmě a kdo s ní může bojovat?“

Nynější stav šelmy (současnost, ne minulost) ale není úplně bezproblémový: jedna z jejich hlav je zraněná ke smrti, ale byla vyléčena. Co to představuje?

Šelma z moře (papežství) skutečně po roce 1798 po K. dostává tvrdou ránu: Napoleon Bonaparte obsadí papežský stát a nadobro ho zruší. Nechá se korunovat Římským císařem, ale ne papežem: korunu si na svou hlavu položí sám, zatímco papež jen bezmocně přihlíží. Za své vlády začíná rozšiřovat myšlenky reformace, humanismu a do jisté míry i ateismu: papežská moc dostává tvrdou ránu a její moc je radikálně oslabena, ne však zničena.

Obnova přichází již v 19. století, při prvním (1869–1870) a druhém Vatikánském koncilu (1962–1965), kde je mimo jiné oficiálně uznána svrchovaná autorita papeže (r. 1870 byla ustanovena neomylnost papeže), Marie, nebo učitelského úřadu církve . Stát Vatikán je obnoven díky Lateránské smlouvě v roce 1929 a od té doby moc papežství (šelmy z moře) pomalu, ale jistě sílí až dodnes. Rána utržená za dob Napoleonských válek je nyní zacelena a obyvatelé celé země znovu postupně přiznávají papežství takovou autoritu, jakou měla za dob středověku. Její moc již není "omezena" pouze na Evropu a potažmo Ameriku, ale na lidstvo celého světa (Zj 13,7). A nyní vidíme, že na konci času bude tato mocnost sílit, její rána bude zahojena a bude pak znovu uplatňovat takovou moc, nátlak a pronásledování, jako tomu bylo ve středověku. Dokonce to bude v takové míře, že celá země nad tím bude žasnout (Zj 13,4). Později se ještě dovíme o tom, co vlastně způsobilo vyléčení a posílení šelmy z moře (Zj 13,1-10): šelma ze země, která ovlivní obyvatelé země a nasměruje je k šelmě z moře (Zj 13,11-17). To vše ještě budeme probírat.

Tak jako tak Boží slovo nás upozorňuje, že ten, kdo se klaní této šelmě z moře, klaní ve skutečnosti samotnému satanovi (Zj 13,2.4). Jedná se o velice silné vyjádření: vždyť kolem nás lidé vnímají křesťanství (tedy uctívání Boha) především v katolické církvi, Zjevení ale odhaluje duchovní oponu této mocnosti. Nestojí za ní Bůh, ale drak. Je to pravda, kterou téměř všechny reformační církve zavrhly, ale Boží slovo nám dává jasné a zřetelné varování.

S tím souvisí i následující otázka: *"Kdo je podobný té šelmě a kdo s ní může bojovat?"* Jedná se samozřejmě řečnickou otázkou (viz Principy výkladu: 1.6 řečnické otázky), ve které lidé na zemi vyjadřují obdiv nad nesmírnou mocí, kterou tato mocnost dosahuje. Zároveň ji můžeme ale vnímat jako jakýsi protiklad ke jménu Michael, což se jedno z Kristových jmen (viz komentář ke Zj 12,7-9), které doslova znamená: "Kdo je jako Hospodin (?)" Tato otázka zaznívá napříč Biblí a je vždy spojována s Bohem (a Jeho lidem, viz Ex 15,11; Ž 35,10; 71,19; 89,9; 113,5; Jer 49,19; 50,44 a Dt 33,29; 2. Sam 7,23; 1. Par 17,21). Lidé tedy budou buď obdivovat a vyvyšovat Michaela (Krista), anebo tuto šelmu.

13,5-8

5Byla jí dána ústa mluvící veliké věci a rouhání a byla jí dána moc, aby činila, co chce po čtyřicet dva měsíce.
6I otevřela svá ústa k rouhání se Bohu a rouhala se jeho jménu a jeho stánku, to jest těm, kteří přebývají v nebi.
7A bylo jí dáno, aby rozpoutala válku proti svatým a aby je přemohla, a byla jí dána moc nad každým kmenem, lidem, jazykem i národem; 8budou se jí klanět všichni obyvatelé země, jejichž jména nejsou od založení světa zapsána v knize života toho zabitého Beránka.

Není pochyb o tom, že Zj 13,3-8 odkazuje jasně a zřetelně na malý roh v Danielovi, který symbolizuje papežství (viz principy výkladu: Zjevení a kniha Daniel):

a) Mluví rouhavě vůči Bohu (Zj 13,2.6 srov. Dan 7,24-25), což znamená, že chce tato mocnost vyrovnat Bohu (J 10,33; Mt 26,63-65 srov. Zj 13,8; 17,2...). Dokonce čteme o tom, že se šelma rouhá nejenom Bohu, ale i Jeho stánku a těm, kdo v něm přebývají (Zj 13,6). Znamená to, že se vysmívá Božím lidem, obyvatelům nebes (Zj 14,1; Ef 2,6.19) a také svatostánku v nebi, tedy učení o nebeské svatyni a z něj vyplývající ospravedlnění prostřednictvím víry ve Vykupitele.
b) Mluví veliké věci (Dan 7,8.11.20 srov. Zj 13,5)
c) Po dobu 1260 let (viz komentář ke Zj11,1-3) bude mít velkou pravomoc (Zj 13,5 srov. Dan 7,25)
d) Bojuje proti Božímu příbytku v nebi (Zj 13,6 srov. Dan 8,9-12)
e) Bude bojovat proti Božímu lidu a vítězit (Zj 13,7 (Zj 7,9!) srov. Dan 7,21)

Také v židovské tradici z 1. století po K. můžeme vidět obraz šelmy vycházející z moře, který představuje pohanský Řím (4. Ezdrášova 11,1; 12,11).

Třináctá kapitola (verše 1-10) popisuje jinou šelmu, která byla podobná levhartovi. Drak jí dal svou sílu, svůj trůn a velikou pravomoc. Tento symbol, jak věřila většina protestantů, představuje papežství, které převzalo moc, vládu a autoritu dřívější pohanské římské říše. O šelmě podobné levhartovi se říká: Byla jí dána ústa mluvící veliké věci a rouhání. ... I otevřela svá ústa k rouhání se Bohu a rouhala se jeho jménu a jeho stánku, to jest těm, kteří přebývají v nebi. A bylo jí dáno, aby rozpoutala válku proti svatým a aby je přemohla, a byla jí dána moc nad každým kmenem, lidem, jazykem i národem; Popis se téměř doslovně shoduje s popisem malého rohu z knihy Daniel 7. kapitoly a nepochybně představuje papežství.

a byla jí dána moc, aby činila, co chce po čtyřicet dva měsíce... A jednu z jejích hlav jsem viděl jakoby raněnou k smrti. Dále prorok uvádí: Kdo má jít do zajetí, půjde do zajetí; kdo má být zabit mečem, musí být mečem zabit. Čtyřicet dva měsíců je tři a půl roku, neboli 1260 dnů ze 7. kapitoly knihy Daniel, doba, v níž měla papežská moc utlačovat Boží lid. Toto období, jak bylo uvedeno v předchozích kapitolách, začalo nadvládou papežství v roce 538 po Kr. a skončilo roku 1798. V uvedeném roce francouzská armáda zajala papeže, a papežská moc tím utrpěla smrtelnou ránu. Splnilo se proroctví: Kdo má jít do zajetí, půjde do zajetí; [GC 439]

V šestém století bylo papežství již pevně nastoleno. Za své sídlo si zvolilo císařské město a římský biskup byl prohlášen za hlavu celé církve. Pohanství bylo nahrazeno papežstvím. Drak dal šelmě svou sílu, svůj trůn a velikou pravomoc. [Zj 13,2] *A nyní začalo 1260 let papežského útlaku, jak je předpověděla proroctví knihy Daniel a Zjevení (Da 7,25; Zj 13,5-7). Křesťané byli nuceni rozhodnout se buď vzdát své čistoty a přijmout papežské obřady a bohoslužbu, anebo trávit život ve vězeních, podstoupit smrt na mučidlech, na hranici nebo pod katovou sekerou. Začala se plnit slova Ježíše: Vydají vás i rodiče, bratři, příbuzní a přátelé a někteří z vás budou usmrceni. A všichni vás budou nenávidět pro mé jméno.* [L 21,16.17] *Nad věrnými se rozhořelo pronásledování s větší zběsilostí než pronásledování dřívější. A svět se stal velkým bojištěm.* [GC 55]

13,9-10

9Má-li kdo uši, slyš. 10Kdo má jít do zajetí, půjde do zajetí; kdo má být zabit mečem, musí být mečem zabit.
Zde jest vytrvalost a víra svatých.

Jako na konci každého ze sedmi dopisů jsme i dnes vyzýváni: *Kdo má uši, slyš* [Zj 2,7.11.17.29; 3,6.13.22] V každé době měli křesťané přemýšlet nad těmito tématy: nad pronásledováním, vynucováním autority ze strany mocností a konečně nad papežstvím, které působí v síle, kterou ji propůjčil satan. V podstatě každý, kdo má uši a dokáže poslouchat (resp. jakkoliv vnímat a nad tím pak přemýšlet), může tyto důležité pravdy pochopit.

Tyto skutečnosti dovídáme pro posílení víry v budoucnosti. Přijde doba velkého pronásledování, kdy budou lidé vězněni a zabíjeni, a právě v této době bude prozkoušena trpělivost a víra Božího lidu.

PÁTÉ DĚJSTVÍ: ŠELMA ZE ZEMĚ (13,11-17)

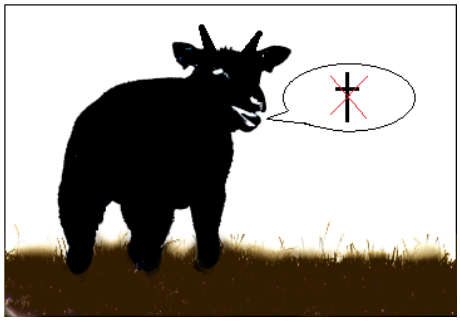

11A uviděl jsem jinou[1] šelmu vystupovat ze země; měla dva rohy jako beránek, ale mluvila jako drak. 12Vykonává všechnu pravomoc té první šelmy v její přítomnosti. Nutí zemi a její obyvatele, aby se klaněli té první šelmě, jejíž smrtelná rána byla vyléčena. 13Činí veliká znamení, takže nechá i oheň z nebe před zraky lidí sestupovat na zem, 14a svádí obyvatele země znameními, která jí bylo dáno učinit před očima šelmy. Říká obyvatelům země, aby učinili obraz šelmě, která měla ránu od meče a ožila. 15A bylo jí dáno, aby vložila ducha do obrazu té šelmy, takže obraz šelmy promluvil a způsobil, aby byli zabiti všichni, kteří se nepokloní obrazu šelmy. 16A působí, aby všem, malým i velkým, bohatým i chudým, svobodným i otrokům, byl dán cejch na pravou ruku nebo na čelo 17a aby nikdo nemohl kupovat ani prodávat, leda ten, kdo má cejch: jméno šelmy nebo číslo jejího jména. 18Zde je moudrost. Kdo má rozum, ať spočte číslo té šelmy. Je to číslo člověka, a jeho číslo je šest set šedesát šest.

(1) Řecké slovo ἄλλο odkazuje na "jiný, stejného druhu" (v protikladu k řeckému ἕτερος = jiný, jiného druhu (rozdílný). Obě šelmy jsou sice jiné, ale také podobné

13,11

11A uviděl jsem jinou šelmu vystupovat ze země; měla dva rohy jako beránek, ale mluvila jako drak.

Útok prostřednictvím vody (mnoha lidí) ve Zj 12,15 se úplně nevyvedl, a tak se satan pokusil zničit Boží lid jiným způsobem: prostřednictvím země. Božímu lidu ona země již v minulosti přispěchala na pomoc (Zj 12,16). Země, nezakrytá "škodlivou vodou", kam se choval věrný Boží lid v minulosti, vypadá velmi přátelsky.

O koho se jedná? Zatímco šelma z moře, jež dostala smrtelnou ránu, již byla představena jak u proroka Daniele (Dan 7 kap.) tak i ve Zjevení (Zj 11,7), nyní přichází na scénu další mocnost, která začíná působit až po Francouské revoluci (Zj 13,3) a její moc bude pokračovat až do příchodu Páně (Zj 19,19-20 srov. Zj 13,16).

Tato země byla domovem utiskovaných, svědkem, svobody svědomí a velkým centrem biblického světla. Bůh poslal posly (A.T. Jonese a jiné), kteří zkoumali Bibli, aby nalezli, co je pravda a zkoumali tendence, které plní svůj úkol při naplňujícím se proroctví v zavádění opravného doplňku zákona o náboženství, který ruší Boží zákona poskytuje tak nadvládu hříšnému člověku. A nepovstane žádný přísný, varovný hlas, aby církví ukázal na nebezpečí: Máme nechat věci běžet a ponechat satana, aby zvítězil bez protestu? Bůh chraň… *MS 30, 1889*

měla dva rohy jako beránek. Beránčí rohy nepůsobí vůbec agresivně nebo nebezpečně (na rozdíl od šelmy z moře (Zj 13,1-2), navíc tato šelma vypadá jako beránek, který v Bibli (a hlavně ve Zjevení) symbolizuje Krista (Zj 14,1!). Bůh nás ale varuje, abychom se nenechali touto na pohled krásně a přátelsky vypadající mocností zmást: ale mluvila jako drak. Jako u šelmy z moře i zde je v pozadí všeho drak (Zj 13,2), tedy satan (Zj 12,9). Právě v řeči (tím, co mluví, tj. poselství, které bude dávat světu) této mocnosti může každý rozpoznat její satanský původ.

Pak proroctví uvádí další symbol. Prorok píše: A uviděl jsem jinou šelmu vystupovat ze země; měla dva rohy jako beránek. [Zj 13,11] *Vzhled této šelmy i způsob jejího zrodu naznačují, že představuje mocnost, která se od předchozích liší. Bůh představil proroku Danielovi velká království, která vládla světem, jako divé šelmy. Postupně povstávaly, když čtyři nebeské větry vzdouvají Veliké moře* [Da 7,2] *V 17. kapitole knihy Zjevení anděl vysvětlil, že Vody ... jsou lidé a zástupy, národy a jazyky.* [Zj 17,15] *Větry jsou symbolem válek a bojů. Čtyři nebeské větry bojující na velkém moři znázorňují dobyvačné války a převraty, jimiž se jednotlivá království dostávala k moci.*

Avšak šelmu s beránčími rohy Jan viděl vystupovat ze země; Tato mocnost nemusela porazit jiné národy, aby se postavila na jejich místo. Takto představený národ musel vzniknout na dosud neobydleném území a postupně a v klidu vyrůst ve velký národ. Něco takového se nemohlo stát ve Starém světě, přelidněném národy soupeřícími mezi sebou, v rozbouřeném moři, což jsou symbolicky lidé a zástupy, národy a jazyky. Tuto mocnost musíme hledat na západní polokouli.

Který národ Nového světa nabýval v roce 1798 na moci, začal růst k síle a velikosti a upoutávat pozornost světa? Výklad symbolu neponechává žádné otazníky. Jediný národ odpovídá údajům tohoto proroctví, které zcela jistě odkazuje na Spojené státy americké. Když řečníci a dějepisci popisují vznik a vzestup tohoto národa, neuvědoměle opakují myšlenky i téměř doslovné znění prorockého popisu. Šelma podle proroctví ji Jan uviděl vystupovat ze země. Jak uvádějí někteří překladatelé, slovo vystupovat znamená doslova vypučela nebo vyrostla jako rostlina. A jak jsme již uvedli, musel tento národ vzniknout na dosud neosídleném území. Význačný spisovatel popisuje vznik Spojených států a mluví o „tajemství jejich vzniku z prázdna". Říká: „Nehlučně jako semínko jsme vyrostli ve velmoc." GC 439-440

Jak jsme si již řekli: Přátelsky vypadající země se postaví na odpor vůči Božímu lidu. *Pán učinil pro Spojené státy více nežli pro kteroukoli jinou zemi pod zářícím sluncem. Zde poskytl útočiště svému lidu, kde by Jej mohli uctívat podle svého svědomí. Zde se křesťanství rozvíjelo ve své čistotě. Zde se svobodně vyučovalo životodárnému učení jediného Prostředníka mezi Bohem a člověkem. … Avšak nepřítel vší spravedlnosti má nekalé plány vůči Božímu záměru s touto zemí. Vede lidi do podnikání, která je povedou k tomu, aby zapomněli, že existuje Bůh. Světáctví a žádostivost, jež je modlářstvím (viz Kol 3,5), působením arcipodvodníka, převládne až bude zákon Boží ve všech směrech zrušen.* TM 472-473

A rohy, podobné rohům beránkovým, symboly nevinnosti a mírnosti, dobře představují povahu naší vlády, jak je vyjádřena v jejich dvou základních principech – v republikánství a protestantismu. GC 605

Co to je, co dává své království této moci? Protestantismus, moc, která vyznává, že má povahu ducha beránka a že je spojena s Nebesy, a přitom mluví hlasem draka. Je ponoukána mocí zdola. 7BC 983

Šelma ze země tedy představuje Spojené státy, potažmo odpadlý evangelikální protestantismus. Útok z moře od katolické církve se dal očekávat (šelma která se rouhá otevřeně Bohu, zjevně válčila proti Božímu lidu atd.), nyní ale nastává útok zvnitřku a to od nepřítele, do kterého by to nikdo neřekl.

Jan nás ale upozorňuje, kdo stojí v pozadí: šelma má rohy JAKO beránek (nejedná se tedy o Beránka Božího, tedy Krista), a mluví JAKO drak, v pozadí všeho tedy stojí satan. To ostatně vidíme i v narážce na to, že tato šelma mluví jako drak: chce tedy svést obyvatelé země stejně tak, jako had (drak) v zahradě Eden (Gn 3,1-5).

13,12

12Vykonává všechnu pravomoc té první šelmy v její přítomnosti. Nutí zemi a její obyvatele, aby se klaněli té první šelmě, jejíž smrtelná rána byla vyléčena.

Podle Zjevení dojde ke spojení těchto dvou mocností, přičemž šelma ze země bude stát spíše v pozadí a ukazovat směrem k první šelmě. I když tuto šelmu následuje mnoho lidí, není to záruka, že jít za šelmou je správné rozhodnutí.

Proroctví ve Zjevení 13. kapitole říká, že moc znázorněná šelmou se dvěma beránčími rohy přinutí zemi a její obyvatele, aby se klaněli papežství - které v proroctví představuje šelma podobná levhartu. Šelma se dvěma rohy také navede zemi a její obyvatele, aby se klaněli té první šelmě. Navíc přinutí všechny: malé i veliké, bohaté i chudé, svobodné i otroky Zj 13,16 ČEP *aby přijali cejch (znamení) šelmy (Zj 13,11-16). Jak jsme si již uvedli, moc představená v proroctví šelmou s beránčími rohy jsou Spojené státy. Proroctví se vyplní, až Spojené státy budou vynucovat zachovávání neděle, kterou Řím pokládá za zvláštní uznání své svrchovanosti. Spojené státy nebudou přisluhovat papežské moci samy. Vliv Říma v zemích, které kdysi uznávaly jeho nadvládu, ještě zdaleka nepominul. Proroctví předpovídá obnovu moci Říma: A jednu z jejích hlav jsem viděl jakoby raněnou k smrti, ale její smrtelná rána byla vyléčena. Celá země nad tou šelmou užasla;* Zj 13,3 *Zasazení smrtelné rány ukazuje na úpadek papežství v roce 1798. Po této události, jak říká prorok, Jedna z jejích hlav vypadala jako smrtelně raněná, ale ta rána se zahojila. A celá země v obdivu šla za tou šelmou.* Zj 13,3 ČEP *Apoštol Pavel výslovně uvádí, že člověk nepravosti bude působit až do doby druhého příchodu Ježíše Krista (2 Te 2,3-8). Až do konce času bude pokračovat ve svém díle klamu. Jan o této moci říká: budou se jí klanět všichni obyvatelé země, jejichž jména nejsou od založení světa zapsána v knize života toho zabitého Beránka.* Zj 13,8 *Jak ve Starém, tak v Novém světě bude papežství poctěno tím, že lidé budou uctívat neděli, a budou tedy uznávat nařízení vycházející plně z autority církve.* GC 578-579

Jiné národy budou následovat příklad Spojených států. Ačkoliv Spojené státy budou prvními, bude náš lid ve všech krajinách světa postižen stejnou krizí. 6T 395

Tak nastane velké pronásledování (až po zahojení rány, Zj 13,12), když se šelma ze moře (papežství) a šelma ze země (protestantismus, USA) spojí proti Božímu lidu. Dokonce se tak stane po celé zemi. *Čím méně obviňujeme autority a moci, tím větší dílo budeme schopni dokončit jak v Americe, tak i v cizích zemích. Cizí národy budou následovat příklad Spojených států. Ačkoliv učiní počátek, tajná krize přijde na náš lid ve všech částech světa.* [6T 395]

Výsadní roli v těchto těžkých dobách bude hrát otázka soboty. *Nepravá sobota je doporučována, aby byla uzákoněna s takovou mocí, jež si vynucuje zachovávání soboty, kterou Bůh člověku neuložil. Pronásledování protestantů římskokatolickým učením, kterým bylo náboženství Ježíše Krista téměř zničeno, bude víc než soupeřením, **až se papežství a protestantismus spojí**…*

Naše země se má stát bojištěm, kde se má vést zápas za náboženskou svobodu - uctívání Boha podle příkazů vlastního svědomí. Je možné, abychom satanovo dílo neviděli v tom, že uspává lidí, jejichž vliv nemá být neutrální, ale zcela a úplně na straně Pána. Mají lidé volat „Mír a bezpečnost" teď, když se na svět blíží náhlá zkáza, když má být vylit Boží hněv? [MS 30, 1889]

Drak se na tu ženu rozzuřil a odešel, aby rozpoutal válku proti ostatním z jejího potomstva, kteří zachovávají Boží přikázání a mají Ježíšovo svědectví. [Zj 12,17] ***V blízké budoucnosti uvidíme, jak se tato slova naplní, když se protestantské církve spojí se světem a s papežskou mocí proti těm, kteří zachovávají Boží přikázání.*** *Tentýž duch, který vedl v dřívějších dobách přívržence papežovy, přivede také protestanty k tomu, aby podobně postupovali proti těm, kteří zachovávají věrnost Bohu.*

Církev a stát konají přípravy k budoucímu boji. Protestanti tajně pracují na tom, aby vyvýšili neděli, tak jak to učinili katolíci. V celé zemi (míněny USA) buduje papežství své hrdé mohutné stavby, v jejichž tajemných hlubinách se má opakovat dřívější pronásledování. Ve velkém měřítku je také připravena cesta oněm lživým zázrakům, jimiž by satan chtěl svádět i vyvolené, kdyby to bylo možné.

Nařízení proti Božímu lidu bude velmi podobné tomu, které vydal proti Židům král Xerxes v době Estery. Perský výnos pocházel ze zaujatosti Amanovy vůči Mardocheovi. Ne proto, že by mu Mardocheus ublížil, ale Mardocheus mu odpíral poctu, která náleží jen Bohu. Králova rozhodnutí proti Židům bylo dosaženo vymyšlenými důvody a nesprávným vylíčením skutečností o tomto svérázném národu. Satan vymyslel plán, aby očistil svět od těch, kteří uchovávali poznání o živém Bohu. Ale jeho záměr byl zmařen mocí, která panuje mezi syny lidskými. Silní andělé byli pověřeni tím, aby chránili Boží lid. Záměry jejich nepřátel padly zpět na jejich vlastní hlavy. Protestantský svět dneška vidí v malé skupině světitelů soboty Mardochea u brány. Jejich charakter a chování dávají najevo úctu před Božím zákonem a jsou neustálou výčitkou těm, kteří setřásli Boží bázeň a pošlapali Jeho sobotu. Nevítaný vetřelec musí být nějakým způsobem odstraněn z cesty. [5T 449-450]

Tentýž násilnický duch, jež v minulých dobách kul pikle proti věrným, se stále pokouší zbavit svět těch, kteří se bojí Boha a zachovávají Jeho přikázání. Satan by chtěl vzbudit nevoli proti skromné menšině, která svědomitě odmítá přijmout populární zvyky a tradice. Muži s vysokým postavením a dobrým jménem budou spolupracovat s vyvrheli a ničemy a budou se radit proti Božímu lidu. Bohatství, schopnosti a vzdělání se spojí, aby je zahrnuli pohrdáním. Vladaři, duchovní vůdcové a členové církve se spojenými silami se spiknou proti Božímu lidu. Slovem a písmem, výhrůžkami, hanou a posměchem se budou pokoušet zničit jejich víru. Falešnými představami a zlostnými provoláváními budou podněcovat vášně davu. Protože nemohou předložit žádné "Tak praví Pán" proti zastáncům Biblické soboty, chopí se násilí, aby vyrovnali tento nedostatek. Aby si zajistili popularitu a přízeň, zákonodárci povolí žádosti o nedělní zákon. Kdo se Boha bojí, nemůže přijmout nařízení, které by porušilo jedno z přikázání Desatera. Na tomto bojišti se odehrává poslední veliký zápas mezi pravdou a bludem. O jeho výsledku nejsme na pochybách. Tak, jako za dnů Mardoecha Pán chce i dnes hájit své pravdy a svůj lid.

Opatřením, jež se přes urážku Božího zákona, sjednává platnost papežskému nařízení, odvrátí se úplně americký národ od spravedlnosti. Když pak protestantismus napřáhne svou ruku přes rozsedlinu, aby uchopil ruku římské moci, když nad propastí obejme ruce u, když vlivem tohoto trojího spojení USA zavrhnou každou zásadu své ústavy, jakožto protestantská a republikánská vláda a učiní opatření ku hlásání papežských lží a bludů, tehdy můžeme vědět, že přišel čas pro neobyčejné satanovo působení. Konec je blízko. Jako vpád římského vojska byl pro učedníky znamením nadcházející zkázy Jeruzaléma, tak toto odpadnutí může být pro nás znamením toho, že Boží trpělivost dosáhla vrcholu. Míra nepravosti Ameriky je naplněna a proto anděl milosti je připraven odletět, aby se již nikdy nevrátil. [5T 450-451]

Pak Boží lid upadne do onoho stavu trápení a muk, který proroci popsali jako čas soužení Jákobova. Křik pronásledovaných věřících stoupá k nebi. Jako Ábelova krev volala ze země, tak zazní k Bohu křiky z hrobů mučedníků, z hlubin moře, z horských jeskyň a klášterních kobek: Jak dlouho ještě, Panovníku, svatý a pravý, nebudeš soudit a trestat za naši krev ty, kdo bydlí na zemi? [Zj 6,10 5T 452]

Nakonec dojde ke spojení těchto dvou šelem. *Jak se blížíme k poslední rozhodné chvíli, je životně důležité, aby mezi nástroji Páně panoval soulad a jednota. Svět je naplněn bouří, válkou a rozdělením. Přesto se pod jedním vůdcem – papežskou mocí – lidé spojí, aby se postavili proti Bohu zastoupenému Jeho svědky.* [7T 182] *Ti, kdo odpadají od víry, mluví slovy draka. Musíme čelit satanským silám, které přišly, aby bojovaly se svatými. Drak se na tu ženu rozzuřil a odešel, aby rozpoutal válku proti ostatním z jejího potomstva, kteří zachovávají Boží přikázání a mají Ježíšovo svědectví.* [Zj 12,17] *Ti, kdo odpadají od víry, opouštějí pravý a věrný Boží lid a bratří se s těmi, kdo představují Barabáše. Poznáte je tedy po jejich ovoci.* [Mt 7,20 MS 148]

A to je náboženství, které protestanté začínají stále víc obdivovat, a se kterým se nakonec spojí. K tomuto spojení dojde ne následkem změn v lůně katolicismu, protože Řím se nikdy nemění. Bude to protestantismus, kdo se změní. Přijetí idejí liberalismu jej přivede do takového stavu, že bude připraven podat dlaň katolicismu.
"Bible a jenom Bible je základem naší víry," to byl křik protestantů v čase Luthera, zatímco katolíci křičeli: "Otcové, zvyky, tradice." Nyní mnoho protestantů zjišťuje, že je velmi těžké dokázat jejich doktríny z Bible a přesto nemají morální odvahu přijmout pravdu, která vyžaduje kříž, proto rychle přicházejí na půdu katolíků a užívaje své nejlepší argumenty se musí pravdě vyhnout, citovat výroky otců, zvyky a nařízení člověka. Ano, protestanti devatenáctého století se rychle přibližují ke katolíkům v jejich nevěře týkající se Písma. Ale nyní je stejně tak hluboká propast mezi Římem a protestantismem Luthera, Cranmera, Ridleyho, Hoopera a slavnou armádou mučedníků, jako byla když tito mužové učinili protest, který jim dal jméno protestanti. [RH 1. 6. 1886]

Celý svět bude souhlasit s nepřátelským postojem vůči adventistům sedmého dne, protože se nechtějí poddat papežskému bludu a nechtějí uctívat neděli, jejíž svěcení je výmyslem této antikristovské moci. [TM 37]

Je to zápas mezi křesťanstvím Starého a Nového zákona a křesťanstvím lidské tradice a falešných výmyslů. Tento zápas má rozhodnout, zda se v našem národě rozšíří čisté evangelium, nebo protestantismus podá ruku papežství minulých věků a zvítězí tak síla, která omezí náboženskou svobodu… Toto poselství musí být veřejná, aby mohli slyšet ti, kteří si nepozorovaně hrají s papežstvím - a nevědí, co činí. Bratříčkují se s papežstvím kompromisy a ústupky, které překvapují přívržence papežství…

Bůh má mnoho dítek v protestantských církvích a velký počet v katolické církvi, které jdou za světlem věrněji než mnozí adventisté, jež zachovávají sobotu, ale nechodí ve světle. Pán chce, aby se hlásalo poselství pravdy, aby protestanté byli varováni a probouzeni k pravému stavu věcí a uvědomili si cenu výsady náboženské svobody, které se dlouho těšili. [MS 30, 1889]

Utiskovatelům bude po nějakou dobu dovoleno, aby vítězili nad těmi, kteří znají svatá Boží přikázání… Bůh až do konce dovoluje satanovi, aby ukázal svou povahu lháře, žalobce a vraha. Takto bude konečné vítězství Jeho lidu zřetelnější, slavnější, plnější a dokonalejší. [3SM 414]

Jak se blížíme k poslední rozhodné chvíli, je životně důležité, aby mezi nástroji Páně panoval soulad a jednota. Svět je naplněn bouří, válkou a rozdělením. Přesto se pod jedním vůdcem – papežskou mocí – lidé spojí, aby se postavili proti Bohu zastoupenému Jeho svědky. [7T 182]

Toto spojení bude umožněno také sekulární vědou, která podkopává víru v Písmo. *Současná falešná věda, která podkopává víru v Písmo, napomáhá právě tak účinně k přijetí papežství s jeho líbivými formami, jako ve středověku přispělo k zvětšení jeho moci to, že lidé neměli k vědomostem přístup.* [GC 573]

Tato šelma nutí obyvatele země, aby praktikovali modloslužebnictví, tedy klaněli se šelmě z moře, ne Bohu. Budou tedy uctívat lidskou instituci, než Boha. *Modla je něco, co lidské bytosti milují a čemu důvěřují, místo aby milovali Pána, našeho Tvůrce, a důvěřovali v Něho. Jakékoliv pozemská věc, kterou si lidé přejí a které důvěřují, jako by jim mohla pomáhat a činit jim dobro, je odvádí od Boha a je pro ně modlou. Cokoliv olupuje duši o nejvyšší Boží lásku nebo brání neomezené jistotě a upřímné důvěře v Boha, nabývá charakteru modly a svou podobu získává v chrámu duše.* [MS 50, 1886]

jejíž smrtelná rána byla vyléčena. Papežství tedy získá opět svou ztracenou moc, kterou mělo ve středověku. *Boží Slovo jasně prohlašuje, že Jeho zákonem bude svět opovrhovat a pošlapávat ho. Nepravost se velmi rozmnoží. Protestantský svět se spojí s člověkem hříchu, a církev i svět bude žít ve falešné svornosti.*
Tehdy nastane ona velká rozhodující chvíle pro svět. Písmo učí, že papežství prakticky znovu získá svou ztracenou autoritu a že kvůli oportunistickým ústupkům tak zvaného protestantského světa dojde k novému pronásledování. V tomto čase nebezpečí obstojíme jedině proto, že máme Boží pravdu a sílu. Pravdu mohou lidé poznat jedině tak, že se sami účastní božské přirozenosti. Při čtení a studiu Písma potřebujeme víc než lidskou moudrost. Přistoupíme-li k Božímu Slovu s pokorným srdcem, Bůh za nás pozdvihne korouhev proti zlu. [Generál Conference Daily Bulletin, 13.4.1891]
(velikost písma 11,5)

Vladaři, duchovní vůdcové a členové církve se spojenými silami spiknou proti Božímu lidu. Slovem a písmem, výhružkami, hanou a posměchem se budou pokoušet zničit jejich víru. Falešnými představami a zlostnými provoláními budou podněcovat vášně davu. Protože nemohou předložit žádné "tak praví Písmo" proti zastáncům biblické soboty, chopí se násilí, aby vyrovnali tento nedostatek. Aby si zajistili popularitu a přízeň, zákonodárci povolí žádosti o nedělní zákon. ... Nedělní hnutí si nyní v temnotě razí svou cestu. Jeho vedoucí skrývají svůj pravý úmysl a mnozí, kteří se připojili k tomuto hnutí nepoznají, kam tento spodní proud směřuje. Jejich vyznání je vlídné a zdánlivě křesťanské, ale jejich řeč bude zjevovat ducha draka. [5T 450-452]

13,13-14a

13Činí veliká znamení, takže nechá i oheň z nebe před zraky lidí sestupovat na zem, 14a svádí obyvatele země znameními, která jí bylo dáno učinit před očima šelmy.

Tato šelma se bude vyznačovat tím, že bude vykonávat všelijaké *znamení*, tedy zázraky (viz níže), kterými bude chtít dokázat své povolání od Boha.

Tato šelma sice bude dělat mnoho zázraků, ale mezi ten "největší" bude patřit seslání ohně z nebe (Zj 13,13): *nechá i oheň z nebe před zraky lidí sestupovat na zem*. To připomíná Eliášovu zkušennost z hory Karmel (viz 1. Král 18), kde se na znamení Boží moci zjevil oheň z nebe: *Nato spadl Hospodinův oheň a strávil zápalnou oběť i dříví, kameny a prach a vylízal vodu, která byla v příkopu. Když to všechen lid uviděl, padli na tvář a volali: Hospodin je Bůh, Hospodin je Bůh.* [1. Král 18,38-39] Podobným způsobem se Bůh v historii již projevoval (2. Král 1,14; 2. Par 7,1; Zj 20,9). A tato zkušennost se má opakovat, ale pozor! Tentokrát oheň z nebe nebude znamením Boží moci, ale moci satanské šelmy. Šelma ze země se tedy v určitém smyslu bude vydávat za proroka (burcovat lidi ke změně prostřednicím poselstvími od Boha), snad i proto se dále ve Zjevení o této mocnosti dočítáme jako o falešném proroku (Zj 19,20 srov. 13,12-17).

Zázraky totiž nejsou vždy znamením Boží moci (někdy dokonce svádí Boží lid k pohanství, viz Dt 13,1-3) a Bible nás upozorňuje, že na konci času se budou dít zázraky, za kterými nebude stát Bůh, ale satan: *Příchod Bezzákonného je podle působení Satana se vší mocí, znameními a lživými zázraky a s veškerým klamem nepravosti pro ty, kteří hynou, protože nepřijali lásku k pravdě, aby byli zachráněni. Proto na ně Bůh posílá mocné působení bludu, aby uvěřili lži a aby všichni, kdo neuvěřili pravdě, ale nalezli zalíbení v nepravosti, byli tak odsouzeni.* [2. Tes 2,9-12] Vidíme, že na konci času přijde člověk Bezzákonnosti. Ellen Whiteová tuto osobu ztotožňuje se samotným satanem, který těsně před koncem světa napodobí příchod Ježíše Krista. I on bude vykonávat zázraky, mimo jiné také nechá sestoupit z nebe sestoupit oheň.

Satan se bude snažit svést dokonce i vyvolené. Bude se vydávat za Krista a vystoupí jako velký uzdravovatel. Způsobí, že oheň z nebe spadne před očima lidí a bude je chtít skrze toto přesvědčit, že je Bohem. [MM 87-88] *Ti, kteří očekávají zázraky jako znamení Božího vedení, jsou ve vážném nebezpečí, že budou zklamání. Boží Slovo říká, že satan bude působit skrze ty, kteří se odchýlili od víry, a ti budou konat zdánlivé zázraky, když snesou oheň z nebe, což lidé uvidí na vlastní oči. Pomocí „lživých divů“ by satan oklamal i samotné vyvolené, kdyby to bylo možné.* [Dopis 410, 1907]

Tyto zázraky budou stále častější, a to jak na straně Božího lidu, tak i na straně satanově. *Velké dílo evangelia neskončí menším projevem Boží moci, než jakým se vyznačoval jeho začátek. Proroctví, která se splnila při seslání raného deště na počátku křesťanských dějin, se znovu splní v pozdním dešti na jejich konci. Budou to časy osvěžení, které předpověděl apoštol Petr, když prohlásil: Učiňte tedy pokání a obraťte se, aby byly vymazány vaše hříchy, a přišly časy osvěžení od Pánovy tváře, a aby poslal určeného vám Mesiáše, Ježíše.* [Sk 3,19.20]

Boží sluhové s tváří zářící svatým nadšením budou spěchat z místa na místo, aby všude ohlásili Boží poselství. Po celém světě budou varování šířit tisíce hlasů. Budou se dít zázraky, nemocní budou uzdravováni, věřící budou provázet znamení a zázraky. Také satan bude působit lživé zázraky, dokonce nechá před zraky lidí sestoupit oheň z nebe na zem (Zj 13,13). Obyvatelé země se budou muset rozhodnout. [GC 611-612]

Musíme si tady dávat velký pozor. Nemáme důvěřovat tomu, co tvrdí lidé. Oni mohou - jak ukazuje Kristus - předstírat, že zázračně uzdravují nemocné. Je to však nějaký zázrak, jestliže přímo za nimi stojí velký podvodník schopný konat divy, který snese i oheň s nebe před očima lidí? [ST 21.7.188]

Znamení obvykle na něco poukazuje, něco viditelně naznačuje (Gn 1,14; 4,15; 9,12-13; 17,11). Nejčastěji se hovoří v Bibli o znameních jako o zázraku, který když člověk vykoná, prokáže (poukazuje tím na) své povolání od Boha:

Hospodin mu ještě řekl: Dej ruku za ňadra. I dal ruku za ňadra. Když ji vyndal, hle, jeho ruka byla malomocná, bílá jako sníh. Nato řekl: Vrať ruku zpět za ňadra. Vrátil ruku zpět za ňadra, a když ji vyndal ven, tu byla znovu jako jeho tělo. I stane se, když ti neuvěří a neuposlechnou první znamení, že uvěří dalšímu znamení. I stane se, když neuvěří ani na tato dvě znamení a neposlechnou tě, vezmeš vodu z Nilu a vyleješ ji na suchou zem. Ex 4,6-9

Neboť povstanou falešní kristové a falešní proroci a budou činit znamení a divy, aby, kdyby to bylo možné, svedli vyvolené. Mt 13,22

Tato znamení budou doprovázet ty, kteří uvěří: V mém jménu budou vyhánět démony, budou mluvit novými jazyky, budou brát hady do rukou a vypijí-li něco smrtelného, nijak jim to neublíží. Na nemocné budou vzkládat ruce a budou se mít dobře. Mk 16,17-18

Muži izraelští, slyšte tato slova: Ježíše Nazaretského, muže dosvědčeného vám od Boha mocnými činy, divy a znameními, které Bůh uprostřed vás skrze něho učinil, jak sami víte, Sk 2,22

A tato znamení měla vést k víře v Boha:

Toto Ježíš učinil v Káně Galilejské jako počátek svých znamení a zjevil svou slávu. A jeho učedníci v něho uvěřili. J 2,11

Když byl o velikonocích v Jeruzalémě na slavnosti, mnozí uvěřili v jeho jméno, protože viděli znamení, která činil. J 2,23

Tu mu Ježíš řekl: „Neuvidíte-li znamení a divy, jistě neuvěříte.“ J 4,48

Někteří vykladači zase navrhují, že oheň z nebe připomíná Novozákonní letnice a seslání Ducha svatého, při kterém apoštolové začali mluvit jazyky a vznikla církev. Díky tomuto daru došlo také ke spojení mezi židy, samařany (Sk 8,1-17) a pohany (Sk 10-11). I když Biblický text tyto události nijak výrazně nespojuje (Sk 2,2-4), přeci jen možná není od věci tento symbol spojovat správě s letnicemi. Vždyť v dnešní době také od doby Toronského požehnání (symbol seslání falešného ohně z nebe?) se mezi křesťany začíná rozšiřovat falešný dar mluvení v jazycích (glosolálie, tedy blábolení nesrozumitelných slov), které začíná spojovat odpadlé církve s církví katolickou. Glosolálie výrazně podporuje moderní ekumenismus a může se stát mocným nástrojem ke sjednocení církví. Důraz na zázraky a city, jež jsou charismatikům blízké, se stávají pro širokou veřejnost zkouškou pravosti evangelia.

Tak jako tak šelma svádí všechny obyvatele země prostřednictvím znamení (zázraků). A skutečně i dnes můžeme pozorovat, jak největší zla pochází právě z Ameriky a dostávají se skrze ni do celého světa (gender tendence, "naivní" multikulturalismus, špatné principy výchovy dětí, Hollywoodské filmy a seriály, pořady se spiritistickou tématikou).

Takže tato šelma na začátku svého působení *nutí* obyvatele země prostřednictvím zázraků (Zj 13,13-14), později k jejím prostředkům přibude také nátlak a pronásledování (Zj 13,15-17):

13,14b-17

Říká obyvatelům země, aby učinili obraz šelmě, která měla ránu od meče a ožila. 15A bylo jí dáno, aby vložila ducha do obrazu té šelmy, takže obraz šelmy promluvil a způsobil, aby byli zabiti všichni, kteří se nepokloní obrazu šelmy. 16A působí, aby všem, malým i velkým, bohatým i chudým, svobodným i otrokům, byl dán cejch na pravou ruku nebo na čelo. 17a aby nikdo nemohl kupovat ani prodávat, leda ten, kdo má cejch: jméno šelmy nebo číslo jejího jména.

Již jsme se zabývali tím, jak na konci času budou lidé zapečeťováni Boží pečetí, a co to vlastně všechno znamená. Proto pro studium těchto veršů je nutné si prostudovat komentář ke Zj 7,2-3. V tomto závěrečném boji bude vytvořen lidmi obraz šelmy. Kdo toto nařízení přijme, bude patřičně ocejchován, aby bylo jasno, kdo patří a nepatří k šelmě. A tento mrtvý obraz (resp. modla (Ž 135,15-17!) je potřeba přivést k životu a udržovat při životě, proto do něj šelma "vdechne" život podobně jako Bůh na počátku vdechnul život prvnímu člověku (Gn 2,7). Protestanti tedy podporují lidi k papežské autoritě a dokonce ji staví jakýsi modloslužebný "pomník" a následně pak prostřednictvím tohoto obrazu jsou lidé nuceni poklonit se katolické autoritě. To připomíná zkušennost Danielových přátel (Dan 3), kdy bylo státní autoritou modloslužebnictví vyžadováno od každého člověka, dokonce se to stalo otázkou života a smrti (Dan 3,5-6 srov. Zj 13,15).

Tento cejch šelmy je nám představen jako protiklad Boží pečeti, která je dávána ne lidmi, ale anděly a to na čelo (= věrnost Bohu, včetně věrnosti 4. přikázání desatera). Tento cejch představuje nevěrnost vůči Bohu a loajalitu k šelmě z moře (papežství) a šelmě ze země (USA, odpadlé evangelické církve), a to včetně zachovávání falešného dne odpočinku (tj. obrazu šelmy), neděle. Zde je nám otázka cejchu šelmy dávána do kontextu a souvislostí:

Božímu lidu nastává veliká krize. Krize přichází na svět. Brzy vypukne nejosudnější boj všech dob. Události, na jejichž příchod jsme na základě prorockého slova poukazovali více než před čtyřiceti lety, se valí před našimi zraky. Zákonodárcům USA již byla doporučena otázka dodatku k ústavě, jímž se má omezit svoboda svědomí. Nucené svěcení neděle stalo se otázkou národního zájmu a významu. My víme dobře, jaké následky bude mít toto hnutí. Ale jsme připraveni na tento výsledek? Splní-li jsme věrně Bohem nám svěřenou povinnost a varovali jsme lidi před očekávaným nebezpečím?

I mezi těmi, kteří podporují hnutí pro nucené svěcení neděle, jsou lidé, jejichž oči jsou zavřeny před následky tohoto úsilí. Oni nevidí, že bojují přímo proti náboženské svobodě. Mnozí lidé nikdy nepoznali, že Bible požaduje svěcení soboty a že odůvodnění, na němž spočívá zavedení neděle, je falešné. Každé hnutí na podporu náboženského zákonodárství představuje vlastně ústupek papežství, jež po staletí 5T 712 stále bojovalo proti svobodě svědomí. Svěcení neděle ve smyslu takzvaného "křesťanského zařízení" děkuje za své trvání "tajemství bezbožnosti". Chtít vynutit svěcení neděle, znamená účinné uznávaní zásad, jež tvoří skutečný základní kámen Říma. Když USA tak daleko opustí směrnice své ústavy, že vydají nedělní zákon, pak tím protestantismus podává ruku papežství; to neznamená nic jiného, než že se oživuje tyranie, která tak dlouho horoucně čekala na opětné rozvinutí své násilnické nadvlády.

Když Nacionální reformní hnutí uplatňuje moc náboženského zákonodárství a dojde k jeho plnému rozvoji, bude projevovat tutéž nesnášenlivost a útisk, jež vládly v minulých staletích. Tehdy si lidská sdružení osobovaly božské přednosti a s despotickým násilím potlačovaly svobodu svědomí. Žalařování, vyhnanství a smrt byly osudem těch, kteří se protivili jejich nařízením. Když papežství nebo jeho učení opět přijde uzákoněním k moci, budou zase zapáleny ohně pronásledování proti všem, kteří své svědomí a pravdu nechtějí prodat kvůli obvyklým bludům. Tato pohroma je před uskutečněním.

Poněvadž nás Bůh seznámil s nebezpečím ležícím před námi, jak můžeme v Jeho očích obstát, když zanedbáváme vykonat vše, co je v naší moci, abychom přinesli toto poznání jiným? Můžeme se smířit s tím, abychom je ponechali bez varování před tím nebezpečím?

Hájíme-li Boží zákon, jemuž lidské zákony odnímají platnost, máme před sebou neustálý boj a jsme v nebezpečí, že budeme uvězněni nebo zbaveni majetku a dokonce i života. V této situaci, aby byl klid a mír, bude vedení státu žádat úplné podrobení se zemskému zákonu. [5T 711-712]

Ačkoliv vyznávají, že jsou následovníky Beránka Božího, jsou lidé naplněni duchem draka. Vyznávají, že jsou tiší a pokorní, avšak mluví a vydávají zákony duchem satanovým, ukazujíce svými skutky, že jsou opakem toho, co o sobě vyznávají. Tato beránku podobná moc se spojuje s drakem v boji proti těm, kdo zachovávají přikázání Boží a mají svědectví Ježíše Krista. A satan se spojuje s protestanty a papeženci a jedná s nimi v dohodě jako bůh tohoto světa. Přitom poroučí lidem, jakoby byli poddanými jeho království, aby je mohl ovládat, řídit a kontrolovat podle své libosti. Jestliže lidé nepřistoupí na to, aby pošlapávali přikázání Boží, projeví se duch draka. Budou vězněni, přiváděni před soudy a trestány. A působí, aby všem, malým i velkým, bohatým i chudým, svobodným i otrokům, byl dán cejch na pravou ruku nebo na čelo. … A bylo jí dáno, aby vložila ducha do obrazu té šelmy, takže obraz šelmy promluvil a způsobil, aby byli zabiti všichni, kteří se nepokloní obrazu šelmy. [Zj 13,16. 15] *Takto si satan přisvojuje výsadní práva Toho, který Sám má jméno Jahve. Člověk hříchu se posadil na stolici Boží, prohlašuje se za Boha a vystupuje jakoby byl vyšší než Bůh (viz Ez 28,2; 2. Tes 2,4).*

Zjevný je rozdíl mezi těmi, kteří nesou pečeť Boží a těmi, kteří se klanějí šelmě a jejímu obrazu. Věrní služebníci Páně zakusí nejkrutější protivenství od falešných učitelů, kteří neposkytnou svůj sluch slovu Božímu, a kteří připravují kameny úrazu, aby je stavěli do cesty těm, kdo chtějí slyšet. Avšak Boží lid se nemá strachovat. Satan nemůže překročit svoji mez. Hospodin bude záštitou svému lidu. Považuje bezpráví činěné Jeho služebníkům kvůli pravdě za bezpráví způsobené Jemu. Když bude učiněno poslední rozhodnutí, když se všichni postaví na určitou stranu, buď za Krista a přikázání, anebo za velkého odpadlíka, Bůh povstane ve své moci a ústa těch, která se mu rouhají, budou navždy uzavřena. Každá nepřátelská mocnost přijme svůj trest. [Dopis 28, 1900]

Svět spěje ke strašnému konci. Mocnosti, které budou společně bojovat proti Božím přikázáním, nařídí malým i velkým, bohatým i chudým, svobodným i otrokům [Zj 13,16], *aby se řídili tradicí církve, a zachovávali nesprávný den odpočinku. Všichni, kdo nebudou chtít přijmout tato nařízení, budou vystaveni trestům, až bude nakonec vyhlášeno, že zaslouží trest smrti. Boží zákon, který zahrnuje také pravý den Božího odpočinku, vyžaduje poslušnost a varuje, že jeho přestupníky stihne Boží trest.* [GC 604]

Ctitelé Boha se poznají především podle úcty, jakou mají ke 4. Přikázání, poněvadž toto je znamením Jeho tvořivé síly a svědectvím síly a svědectvím Jeho požadavku o úctě člověka k Bohu. Zlí lidé se poznají podle své snahy zničit památku Stvořitele, aby vyvýšili zákon Říma. Ve sporné otázce zápasu bude celé křesťanstvo rozděleno na dvě velké skupiny: na ty, kteří ostříhají Boží přikázání a věrnost Ježíši a na ty, kteří uctívají šelmu a její obraz a nesou její znamení. Třebaže církev a stát spojí svou moc, aby vnutil všem, malým i velkým, bohatým i chudým, svobodným i otrokům [Zj 13,16] *znamení šelmy, Boží lid je nepřijme. Prorok s Patmosu vidí ty, kteří vycházeli vítězní z moci té šelmy, z moci jejího obrazu i z moci čísla jejího jména; stáli na skelném moři, měli Boží harfy* [Zj 15,2] *a zpívají píseň Mojžíšovu a Beránkovu.*

Na Boží lid čekají strašlivé zkoušky a strasti. Duch války hýbe národy od jednoho konce země ke druhému. Ale uprostřed času soužení, které nastává - takové soužení, jaké nebylo od vzniku národu - bude Boží vyvolený lid stát nepohnutelně. Satan a jeho andělé jej nemohou vyhladit, neboť andělé, kteří jsou mocní v síle, jej budou chránit. [Dopis 119,]

Všichni, kdo se neskloní pod dekretem národních rad a nebudou dbát národních zákonů, které vyvyšují sobotu ustanovenou člověkem hříchu a nedbají na Boží svatý den, pocítí nejen útisk papežské moci, ale i protestantského světa, obrazu šelmy. [Dopis 55, 1886]

Máme být připraveni a čekat na Boží příkazy. Bude zasaženo samo jádro národů. Ti, kteří zastávají jedinou korouhev Boží spravedlnosti, jedinou jistou zkoušku charakteru nedostanou podpory. Všichni, kdo se nepodřídí nařízením národních shromáždění a neprojeví poslušnost národním zákonům vyvýšení soboty, ustanovené hříšným člověkem bez ohledu na Boží svatý den, pocítí nejen tyranskou moc samého papežství, ale i protestantského světa, obrazu šelmy.

Satan bude činit své zázraky, aby klamal; vztyčí svou moc jako nejvyšší. Naše církev nezahyne, i když se bude možná zdát, že její konec je blízko. Bude trvat, zatímco hříšníci na Sionu budou tříbeni: Plevy budou odděleny od vzácné pšenice. Tato zkouška bude strašná, ale je nevyhnutelná. Jen ti, kteří zvítězí skrze krev Beránkovu a slovo jejího svědectví, budou nalezeni jako oddaní a věrní, neposkvrnění hříchem ani lstivými slovy. Musíme se zbavit své samospravedlnosti a obléci spravedlnost Kristovu.

… Velký výnos je nablízku a vyplení ty, které Bůh neoznačil, a On bude mít čistou pravdou posvěcenou pomoc připravenou na pozdní déšť. [Dopis 55, 1886]

Zkouška určitě přijde. Před 36 lety mi bylo ukázáno to, co si dnes razí cestu, že totiž nedělním zákonem budou lidé donucováni zachovávat papežské ustanovení, zatímco posvěcený den Božího odpočinku bude pošlapán. Původce našeho spasení posílí svůj lid pro nastávající zápas. Jak často satanská taktika soustředila všechny síly proti Kristovým následovníkům, jímž smrt hleděla do tváře, a právě tehdy vážné modlitby víry přivedly vůdce Hospodinova zástupu na bojiště a zvrátily průběh boje a poražení byli vysvobozeni.“ [5T 136]

Pán mi jasně ukázal, že obraz šelmy bude vytvořen dříve, než se skončí zkouška, neboť to má být pro Boží lid zkušebním kamenem, který rozhodne o jejich věčném životě. [2SM 81]

Naši mládež musíme upozorňovat na zásady nutné pro vzdělání při každé výchově, aby až bude vydáno nařízení žádající, aby všichni uctívali šelmu a její obraz, mohla se správně rozhodovat a měla sílu bez váhání prohlásit důvěru Božím přikázáním a víře Ježíšově i tehdy, když byl Boží zákon náboženským světem zbaven platnosti. [5T 525]

Právě tito lidé však tvrdí, že rychle se šířící zkaženost je do značné míry způsobena znesvěcováním takzvané „křesťanské soboty“ a že vynucené zachovávání neděle by zlepšilo mravní stav společnosti. Toto tvrzení slyšíme zvláště v Americe, kde nejvýrazněji zaznělo učení o pravé sobotě. Hnutí usilující o abstinenci, které patří mezi nejvýznamnější a nejdůležitější reformní hnutí v mravní oblasti, se často spojuje s hnutím o zavedení neděle. Jeho obhájci vystupují tak, jako kdyby hájili nejvyšší blaho společnosti. [GC 587]

V posledním boji bude sobota zvláštním bodem sporu v celém křesťanstvu. Světští vládci a náboženští vůdcové se spojí, aby si vynutili zachovávaní neděle. A protože mírná opatření nesplní očekávání, budou zavedeny nejtvrdší zákony. Bude se trvat na tom, aby hrstka těch, kteří stojí v opozici vůči ustanovení církve a zákonu země, nebyla trpěna. … Římský katolicismus ve Starém světě a odpadli protestantismus v Novém budou podobně postupovat vůči těm, kdo budou ctít božská nařízení. [4SP 445-446]

A my se již pomalu, ale jistě do takové doby dostáváme. Ale nyní ještě v této době ještě nežijeme, ale vše se již začíná pečlivě připravovat. V plnosti se ale slova ze Zj 13,14b-17 projeví až v budoucnosti: *Pán mi jasně ukázal, že obraz šelmy bude postaven dříve, než bude ukončena doba milosti; protože bude velkou zkouškou pro lid Boží, jíž bude rozhodnuto o jejich věčném osudu.* [7BC 976]

Zachovávání neděle ještě není cejchem šelmy a nebude, dokud nevyjde výnos přikazující lidem, aby uctívali tento modlářský sabat. Přijde čas, kdy tento den bude testem, ale tento čas ještě nenastal.
Pokud vám bylo představeno světlo pravdy zjevující sobotu čtvrtého přikázání a ukazující, že v Slově Božím není žádný podklad pro zachovávání neděle, a přesto stále lpíte na falešné sobotě a odmítáte světit sobotu, kterou Bůh nazývá „Den svatý můj,“ přijmete znamení šelmy. Kdy se to stane? Když uposlechnete výnos, který vám bude přikazovat, abyste ustali se svými pracemi v neděli a uctívali Boha, zatímco budete vědět, že v Bibli není ani slovo poukazující na to, že neděle je něčím jiným, než dalším z pracovních dnů. Pak dovolíte, abyste přijali cejch šelmy, a odmítnete přijmout pečeť Boží. [RH 13.7. 1897]

Bůh má stále ještě v každé církvi své věrné. V každé církvi jsou praví křesťane, nevyjímaje římskokatolické společenství. *Nikdo není zavržen, dokud nezíská světlo a neuvidí povinnost čtvrtého přikázání. Ale když vyjde výnos prosazující falešnou sobotu a hlasité volání třetího anděla, které bude lidi varovat před uctíváním šelmy a jejího obrazu, tehdy bude jasně vidět hranice mezi falší a pravdou. Potom ti, kdo stále pokračují ve svém přestupování, přijmou cejch šelmy.* [ST 8.11. 1899]

Jisté je, že nás nečekají lehké časy. Mocnosti na zemi se spojí, a budou vynucovat svou autoritu skrze náboženskou autoritu (budou se nutit klanět soše, ne Bohu) a politickou sílu (působit na lidi nátlakem (Zj 13,16). V Americe, která byla založena na myšlence (náboženské) svobody, budou vydávány zákony omezující svobodu vyznání. Někteří se k podpoře šelmy přidají z náboženských důvodů, čímž získají cejch na čelo (viz komentář ke Zj 7,2-3 srov. Zj 14,1!), resp. budou si velice dobře uvědomovat, co konají. Jiní se přidají k šelmě z politických důvodů a budou mít znamení na ruce (viz níže), ti si nebudou sice plně uvědomovat, co konají, ale přesto budou podporovat šelmu. Je zajímavé, že Boží pečeť získají pouze lidé označení pečetí na čele (Zj 7,2-3). Na straně Boží tedy stojí pouze lidé, kteří si i ve svých myslích velice dobře uvědomují svou identitu a komu slouží, a také podle toho jednají.

Svět, hlásící se ke křesťanství, je pod satanovou vládou. Kristus nazývá knížete tohoto království: satan, Belzebub, lhář, vrah od počátku, bezbožník a zlostník, který neustále pracuje s nesvatými a neposlušnými v pošlapávání Hospodinových zákonů. Satan získal svrchovanost jako zákonodárce zločinu, aby výnosem vynucoval přestupování Božího zákona, a samozvaný křesťanský svět se řadí pod jeho prapor a naplno si vybírá službu jemu a bude opakovat skutky padlého nepřítele. Vzpurný vůdce se vyzdvihl tím, že má autoritu ustanovovat zákony zcela opačné než jsou zákony Hospodina, živého a jediného pravého Boha, svrchovaného Vůdce na nebi i na zemi. Když se tato podvodná moc přijme namísto světla jasně daného ve slově Božím, satan stojí jako jejich vládce. Smělému vůdci vzpoury je lidskými činiteli dána přednost před Bohem a kníže temnoty je uznán jako jejich svrchovaná autorita. Počet jeho andělů nemůžeme tušit, ale jeho polem je svět a násobí se skrze své činitele po celém jeho poli, světě, kteří se scházejí a aktivně podněcují duchovenstvo, aby se stalo účinnými pracovníky činící Boží zákon nesmyslným a aby demolovali jeho památník, znak jeho pocty a jeho nadvlády. Satanských činitelů není rozhodně nedostatek. [1888 Mat., 1199-1200]

Ellen White slyšela, co satan při jedné poradě říká svým podřízeným: *Naším nejdůležitějším zájmem má být umlčení té sekty zachovávatelů soboty. Musíme podnítit proti nim všeobecné pobouření. Získáme na naši stranu velké a vychytralé muže a ovlivníme ty, kteří zastávají úřady, aby vykonali naše záměry. Potom sobota, kterou jsem ustanovil, bude prosazena nejpřínosnějšími a nejkrutějšími zákony. Ti, kteří jich nebudou dbát, budou vyhnání z měst a vesnic a budou trpět hlad a strádání. Když jednou budeme mít moc, ukážeme, co dokážeme udělat s těmi, kteří se nevzdají své věrnosti Bohu. Vedli jsme římskou církev, aby uvěznovala, mučila a zabíjela ty, kteří se odmítali poddat jejím nařízením, a nyní, když přivádíme protestantské církev a svět do souladu s touto pravou rukou naší síly, budeme nakonec mít zákon, který vyhladí všechny, kdo se nepodrobí naší autoritě. Když bude ustanovena smrt jako trest za přestoupení naší soboty, potom mnozí, kteří jsou nyní v řadách zachovávatelů přikázání, přejdou na naši stranu.* [4SP 338]

Ne tak jedná Kristus, který nepoužívá k přijetí učení donucovací prostředky, ty používá pouze satan a jeho lid. Když lidé rádi obviňují druhé, nespokojí se jen s tím, že vytýkají to, co považují na svém bratru za nesprávné. Snaží se je přinutit, aby přijali jejich názory, a když to nejde po dobrém, uchylují se k hrubším prostředkům. Pokud mají možnost, nutí druhé, aby přijali jejich měřítka dobra. Tak to dělali židé za dnů Pána Ježíše a tak jednala církev vždy, když odpadla od milosti Kristovy. Když církev pozbyla moci lásky, sahala po silném ramenu státu, aby prosadila své učení a svá nařízení. V tom je tajemství všechny náboženských zákonů, které kdy byly vydány a v tom je tajemství veškerého pronásledování od dnů Ábelových až po naše dny.

Kristus k sobě nepoutá lidi násilím, nýbrž je k sobě přitahuje. Používá jedinou moc – pouto lásky. Začíná-li církev hledat oporu ve světské moci, je to důkaz, že se ji nedostává moci Kristovy – pouto Božské lásky. [MB 126-127]

V této době protestanté prakticky popřou své jméno, které dostali po Špýrském protestu. Zásady protestantismu budou opuštěny a vše se ocitne znovu pod principy násilí, které vyžadovalo papežství. Špýrský protest bude prakticky popřen: *Zásady obsažené v tomto proslulém protestu ... jsou nejvlastnější podstatou protestantismu. Tento protest se staví proti dvojímu lidskému zneužíváni moci ve věcech víry: prvním je zasahování státních úřadů do náboženských otázek a druhým je samozvaná moc církve. Na místo těchto zlořádů klade protestantství právo svědomí nad moc úřadů a autoritu Božího slova nad moc církve. Především odmítá světskou moc v duchovních věcech a odvolává se na slova apoštolů: ‚Lépe je poslouchat Boha než lidi.' Nad korunu Karla V. vyvýšilo korunu Ježíše Krista. Šlo však ještě dále: vyhlásilo zásadu, že všechno lidské učení má být podřízeno Božímu slovu." (D'Aubigné, sv. 13, kap. 6) Kromě toho vyhlásili protestující své právo svobodně vyslovit své přesvědčení o pravdě. Budou nejen věřit Božímu slovu a poslouchat je, ale budou i učit tomu, co Boží slovo říká, a neuznávají právo kněží nebo úřadu proti tomu zasahovat. Špýrský protest je slavnostním vystoupením proti náboženskému útlaku a požadavkem na právo všech lidí uctívat Boha podle vlastního svědomí.* [GC 203-204]

Lidé ze Spojených států jsou zahrnováni přízní, ale když omezí náboženskou svobodu, vzdají se protestantismu a podpoří papežství, míra jejich viny bude naplněna a „národní odpadnutí" bude zaznamenáno v nebeských knihách. Výsledek tohoto odpadnutí bude národní zkáza. [RH 2. 5. 1893]

V době zkoušky a soužení bude štít Všemohoucího rozestřen nad těmi, které Bůh učinil opatrovateli svého zákona. Když se zákonodárci vzdají zásad protestantismu a podají ruku římanství, pak Bůh zasáhne zvláštním způsobem na obranu své cti a spasení svého lidu. [5T 525]

Lidé tedy dostanou na čelo nebo na ruku cejch. Řecké slovo přeložené jako cejch - charagma (χάραγμα) - označuje v Bibli cejch šelmy (Zj 13,16.17; 14,9.11; 16,2; 19,20; 20,4) a pak je použito ještě ve Sk 17,29: *Jsme-li tedy rodem Božím, nesmíme se domnívat, že božstvo je podobno zlatu nebo stříbru nebo kamenu, výtvoru lidské zručnosti a důmyslu.* Původně toto slovo označovalo vtisk na minci nebo pečeti (!), tedy jakési znamení, značky majitele. Podobné slovo - charaktér (χαρακτὴρ) je použité když se mluví o tom, že Ježíš Kristus byl dosl. vtiskem podstaty Boha Otce: *On je září jeho slávy a otiskem jeho podstaty, všechno nese svým mocným slovem.* [Žid 1,3] Lidé tedy mají na čele nebo na ruce vtisknutý charakter šelmy, potažmo samotného satana (Zj 13,11). Člověk se totiž obvykle mění v obraz toho, koho následuje a ke komu vzhlíží a koho poslouchají jako autoritu.

Ti, kteří pěstují spojení se světem, přijmou jeho ráz a připravují se na cejch šelmy. Takovým, kteří sobě nedůvěřují, ale před Bohem se pokořují a své duše očisťují poslušností pravdy, bude naproti tomu vštípena nebeská povaha. Ti se připravují, aby přijali pečeť Boží na svá čela. Jakmile bude dán rozkaz, aby byli opatřeni znamením, zůstane jejich charakter na věky čistý a neposkvrněný.

Dnes je doba přípravy. Nikdy nebude vtisknuta pečeť Boží na čelo nečistého, nikdy na čelo ctižádostivého muže nebo světačky, nikdy na čelo falešného muže nebo podvodnické ženy. Ten, kdo obdrží tuto pečeť, musí jako uchazeč o nebe být před Bohem bez poskvrny. Vzhůru, milí bratři a sestry. Já mohu nyní jen krátce psát o tomto předmětu a obrátit vaši pozornost na nutnost přípravy. Bádejte sami v Písmě svatém, abyste lépe poznali slavnostní ráz této hodiny. [5T 216]

Pán nebes dovoluje světu, aby si vyvolil, koho chce mít z panovníka. Čtěte všichni pečlivě třináctou kapitolu Zjevení, neboť ta se týká každého lidského jedince, ať velkého, nebo malého. Každá lidská bytost se musí přidat k jedné ze dvou stran, buď k pravdivému a živému Bohu, který dal světu v sobotě sedmého dne památku na stvoření, nebo k nepravé sobotě ustanovené lidmi, kteří vyvýšili sebe nade všecko, co se nazývá Bůh nebo co je uctíváno, kteří sami přijali satanovy vlastnosti tím, že utiskují věrné a upřímné, kteří zachovávají Boží přikázání. Tento protivník chce vynutit uctívání šelmy zdůrazňováním zachovávání soboty, kterou ustanovil. Tak se rouhá Bohu tím, že usedne do Boží svatyně a bude se vydávat za Boha. [2.Tes. 2,4 MS 7a, 1896]

A tento cejch měl být dán nevěrným lidem na ruku, nebo na čelo, podobně jako Boží lid má zachovávat Boží nařízení. O těchto přikázáních Bůh řekl: *Přivaž je jako znamení na ruku, ať jsou značkou mezi tvýma očima.* [Dt 6,8] Stejně jako má Boží lid přijmout za své v myšlení i činech Boží nařízení, tak i odpadlí křesťané mají přijmout za své to, co jim nařizuje šelma. Někteří dostanou cejch na ruku, takže budou vědět, o dělat, ale nebudou úplně přesně vědět co doopravdy dělají. Jiní zase dostanou cejch na čelo a budou tuto vůli šelmy vykonávat z vlastního přesvědčení. U šelmy je však jedno, zda člověk vykonává její vůli z vlastního přesvědčení, nebo jen proto, že mu to ona mocnost přikazuje. Boží pečeť je však dávána pouze na čelo (Zj 7,3), věrný křesťan tedy musí žít podle svého vlastního přesvědčení o Bohu a Jeho principech. *Katolíci, protestanté i nevěřící lidé přijmou formu zbožnosti, v níž není žádná moc. Tuto jednotu budou považovat za velké hnutí, které obrátí svět a nastolí dlouho očekávané tisícileté království Ježíše Krista.* [GC 588]

Tak budou elity bojovat proti lidu Božímu v duchu náboženství. *Tajemství modloslužebných obřadů dnes nahrazují tajné společnosti a tajné zasedání, divy spiritistických médií.* [PK 210]

A lidé neoznačeni tímto cejchem budou ekonomicky znevýhodněni: nebudou moci prodávat, ani nakupovat. Nastane tedy náboženský, politický a i ekonomický nátlak. K tomu je zapotřebí, aby pod vlivem politiky spolupracovali i nejvyšší ekonomické špičky. *Obchodní společnosti budou jedním z činitelů, který na tuto zemi přivede dobu soužení, jaká nebyla od té doby, co Úkolem Božího lidu je, aby se připravil na budoucí události, které jej brzy přepadnou s oslepující silou. Ve světě budou vznikat gigantické monopoly. Lidé se budou spojovat ve svazy, které je budou tlačit do satanových ovčinců. Někteří se budou spojovat, aby se všemi možnými prostředky dostali do určitých obchodních odvětví. Budou se vytvářet odborové svazy a ti, kdo budou odpírat do nich vstoupit, budou označeni.* [Dopis 26, 1903]

Dokonce všechno dojde až tak daleko, že lidé budou nejen finančně postihováni, ale rovnou i zabíjeni kvůli tomu, že se nepokloní šelmě (Zj 13,15). Tak tomu bude ale až v úplném závěru dějin, v období sedmi posledních ran. Ellen Whiteová o této době napsala: *Vyšel výnos, aby byli zabití svatí, což zapříčinilo, že dnem i nocí volali o vysvobození. To byl čas Jákobova soužení.* [EW 36-37]

To vše paradoxně bude pramenit z překroucených povrchních výkladu slova Božího a prosazování sentimentální lásky, což jsou nejmocnější zbraně spiritismu (Zj 13,11). *Dříve spiritismus odmítal Ježíše Krista a Bibli, nyní předstírá, že je přijímá a uznává. Bibli však vykládá tak, aby to vyhovovalo neobrácenému srdci, znehodnocuje její životně důležité pravdy. Mluví o lásce jako o hlavní Boží vlastnosti, ale snižuje ji na pouhou sentimentalitu, která téměř nerozlišuje mezi dobrem a zlem. Boží spravedlnosti, odsouzení hříchu a požadavkům Božího svatého zákona nevěnuje pozornost. Učí lidi, aby Desatero přikázání považovali za mrtvou literu. Zmocňuje se smyslů lidí příjemnými, klamnými pohádkami a svádí je, aby odmítali Bibli jako základ své víry. Tím vlastně lidé zapírají Krista jako kdysi. Satan zaslepuje jejich oči tak, že si toho klamu nejsou* GC 558

To vše výrazně pomůže ekumenickým snahám. *A toto je náboženství, na které se protestanté začínají dívat s velkým zalíbením, a které se nakonec přidá k protestantismu. Toto sjednocení ale nebude zapříčiněno změnou v katolicismu, protože Řím se nikdy nemění. Prohlašuje, že je neomylný. Je to protestantismus, který se změní. Přijetí liberálních názorů z jeho strany ho dovede tam, kam dokáže – k podání si ruky s katolicismem. „Bible, a jenom Bible je základem naší víry," to byl křik protestantů v čase Luthera, zatímco katolíci křičeli: „Otcové, zvyky, tradice." Nyní mnoho protestantů zjišťuje, že je velmi těžké dokázat jejich doktríny z Bible, a přesto nemají morální odvahu přijmout pravdu, ktterá vyžaduje kříž; proto rychle přicházejí na půdu katolíků a užívaje své nejlepší argumenty, se musí pravdě vyhnout, citovat výroky otců, zvyky a nařízení člověka. Ano, protestanti devatenáctého století se rychle přibližují ke katolíkům v jejich nevěře týkající se Písma. Ale nyní je stejně tak hluboká propast mezi Římem a protestantismem Luthera, Cranmera, Ridleyho, Hoopera a slavnou armádou mučedníků, jako byla když tito mužové učinili protest, který jim dal jméno protestanté.* RH 1.6.1886

Do jisté míry si tedy můžeme zodpovědět mnoho otázek týkající se poslední doby. Měli bychom o nich mluvit, studovat Písmo a vyučovat druhé. *Naši mládež musíme upozorňovat na zásady nutné pro vzdělání při každé výchově, aby až bude vydáno nařízení žádající, aby všichni uctívali šelmu a její obraz, mohla se správně rozhodovat a měla sílu bez váhání prohlásit důvěru Božím přikázáním a víře Ježíšově i tehdy, když byl Boží zákon náboženským světem zbaven platnosti. Ti, kteří nyní váhají a jsou v pokušení jít ve stopách odpadlíků víry, dbát na svůdné duchy a učení ďábelská, ocitnou se jistě na straně těch, kdo zbavují Boží zákon platnosti, nebudou-li činit pokání a stavět se pevně za víru jednou danou svatým.*

Žijeme-li v tomto strašném nebezpečí popsaném v Božím slově, nechceme se probudit a poznat skutečnou situaci? Proč máme mlčet? Proč klást na poslední místo věci, které jsou nejvýznamnější pro každého z nás? Písmo by mělo být naším nejdražším pokladem a měli bychom ho vážně studovat a horlivě vyučovat jiné. Jak může tato zarážející lhostejnost pokračovat dále uprostřed těch, kteří měli světlo a poznání? 5T 525

Plně ale všemu porozumíme až tehdy, kdy se všechna tato slova naplní a svitek dějin se plně rozvine (Zj 5,2; 10,10-11). *Světlo, kterého se nám dostalo v třetím andělském poselství, je pravé světlo. Cejch šelmy je přesně to, co bylo zvěstováno. Ještě nerozumíme všemu, co souvisí s touto otázkou a neporozumíme tomu, dokud se svitek nerozvine úplně, avšak vrcholně důležité dílo musí být vykonáno na zemi. Přikázání Páně jeho služebníkům zní: Volej z plna hrdla, bez zábran; pozdvihni svůj hlas jako beraní roh a oznam mému lidu jejich přestoupení a domu Jákobovu jejich hříchy!* Iz 58,1 6T 17

18Zde je moudrost. Kdo má rozum, ať spočte číslo té šelmy. Je to číslo člověka, a jeho číslo je šest set šedesát šest.

Pouze lidé rozumní a moudří jsou schopni rozklíčit význam tohoto čísla (spočítat číslo). Podle Bible ale není moudrý a rozumný ten, kdo má hodně titulů a vystudoval spoustu škol, ale ti, kdo pěstují zbožnost ve svém životě a hledají moudrost v Bohu: *Hle, bázeň před Panovníkem, toť moudrost a odvrátit se od zlého, toť rozumnost.* [Job 28,28] Každý, kdo chce, může takové moudrosti nabýt: *Nedostává-li se někomu z vás moudrosti, ať ji žádá od Boha, který dává všem štědře a nevyčítá, a bude mu dána.* [Jak 1,5] A je jen na nás, jestli tuto moudrost budeme hledat, nebo ne. Nezapomínejme, že pouze člověk moudrý může dělat správná rozhodnutí a získat z Boží moci mnoho dobrých životních zkušeností: *Mnozí budou čištěni a běleni a tříbeni. Zatímco ničemové budou jednat ničemně a žádní ničemové nic nepochopí, ti rozumní však pochopí.* [Dan 12,10]

Takže: jak chápat číslovku 666? Šestka jako taková odkazuje na člověka, či lidské úsilí (bez Boha; viz níže), násobek číslice pak onen význam tím víc zesiluje (viz komentář ke Zj 7,4-8). Naproti tomu sedmička (v Bibli často ve spojení s šestkou, viz níže) poukazuje na člověka spojeného s Bohem a Jeho působením. To můžeme vidět například na příkladu soboty (Ex 20,9), což je přikázání, které s šelmou z moře bezesporu souvisí (viz komentář ke Zj 13,14b-17).

S číslem šest se setkáváme také u proroka Daniele, kdy král Nebúkadnesar nechal odlít velikou sochu , jejíž výška i šířka byla 60 loket (Dan 3,1), jedná se tedy také o násobky šesti. Babylónská matematika fungovala v šestkovém systému (stále používáme šedesátkovou soustavu při měření úhlů (60,90,180) nebo při počítání času (60 sekund, 60 minut). Šestka také bylo číslo nejvyššího boha Babylónského panteonu, takže mělo i náboženský rozměr. V celé 3. kapitole se u proroka Daniele se dočítáme o tom, že politicko-náboženská mocnost Babylona, která vládla nad národy, vyžadovala od všech obyvatel říše, aby se dopouštěli modloslužebnictví a poklonili se soše ze zlata. Kdo se nepoklonil, měl být zabit. Stejné motivy jsme pozorovali v celé 13. kapitole, takže se zdá, že Dan 3 se bude na konci času opakovat v celosvětovém měřítku prostřednictvím šelmy.

Přímo se ale s touto číslicí setkáváme v Bibli pouze jako informaci ročního přijmu krále Šalomouna: *Váha zlata, které přivezli Šalomounovi v jednom roce, byla šest set šedesát šest talentů zlata* [1. Král 10,14] Jak si král zajistil takový velký příjem? Hospodin dal Šalomounovi velké bohatství, moudrost i slávu, ale on se brzy odvrátil od Boží moudrosti, což se projevilo v mnoha ohledech: začal shromažďovat velké bohatství, pořídil si mnoho válečného jezdectva a oženil se s mnoha (pohanskými) ženami, čímž celou zemi zavedl do modloslužby. Tím porušil jasné Boží směrnice (Dt 17,16-17). Dokonce zašel až tak daleko, že nechal svůj lid otročit, aby dosahoval velkého bohatství (1. Král 12,4). Tím vším rozhněval Boha, který předpověděl, že jeho království padne a bude rozděleno (1. Král 11,1-10). Sice dosahoval i bez Boha a v neposlušnosti vůči Bohu mnoha úspěchů a shromáždil mnoho bohatství, ale to byl jen výsledek jeho lidského úsilí. 666 talentů zlata každým rokem bylo neblahým svědectvím jeho vlády.

Číslovka šest. Jedná se o „nedokonalou sedmičku“. Číslo sedm, kterému zkrátka "něco" Božského chybí. Jedná se o symbol, nedokonalosti, neúplnosti, který je zpravidla spojován s lidským úsilím:

Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci, ale sedmý den je sobota patřící Hospodinu, tvému Bohu. [Ex 20,9]

Když koupíš hebrejského otroka, šest let bude sloužit, ale sedmého roku odejde na svobodu bez výkupného. [Ex 21,2]

Šest let budeš osévat svou zemi a sklízet její úrodu, ale sedmého ji necháš ladem a nebudeš ji sklízet. [Ex 23,10]

Na hoře Sínaj spočívala Hospodinova sláva a po šest dní ji zakrýval oblak. Sedmého dne Hospodin zavolal na Mojžíše z oblaku. [Ex 24,16]

Šest dní jez nekvašený chléb a sedmého dne ať je shromáždění Hospodinu, tvému Bohu; nedělej žádnou práci. [Dt 16,8]

Obejdete tedy město. Všichni bojovníci ať to město jednou obkrouží. Takto to budeš dělat šest dnů. … Sedmého dne pak časně vstali, jakmile vyšla jitřenka, a obcházeli město podle tohoto nařízení sedmkrát. Pouze v onen den obešli město sedmkrát. I stalo se, když kněží po sedmé zatroubili na rohy, že Jozue

V neposlední řadě také oficiální tituly papeže a římské církve mají numerickou hodnotu 666. Například VICARIVUS FILII DEI (jedná se o oficiální titul, který ale papež patrně neměl nikdy napsán na papežské tiáře) má numerickou hodnotu 666 (V=5, C=100, V=5, L=50, D=500, 6x I=1). Písmena v latině mají (podobně jako Římská písmena, dodnes někdy používaná) svou hodnotu.

Tato mocnost si tedy může hrát na Boha, ale ve skutečnosti jde pouze o lidské úsilí. Skončí podobně jako týrský král (předobraz satana), o kterém je předpovězeno: *Svrhnou tě do jámy a zemřeš smrtelně raněn uprostřed moří. Opravdu budeš říkat: Jsem bůh, před svým katem? Jsi člověk, a ne bůh v ruce těch, kdo tě ubijí.* *Ez 28,8-9*

Tato číslovka tedy symbolicky vyjadřuje státní úsilí lidí, kteří se postaví proti Božím přikázáním, zvláště proti sobotě. *Viděla jsem všichni, kterým byl dán cejch na pravou ruku nebo na čelo* [Zj 13,16], *nemohli nakupovat ani prodávat. Viděla jsem, že číslo (666) obrazu šelmy bylo vytvořeno a že to byla šelma, která změnila Sobotu. A obraz šelmy sledoval a byl udržován papežskou, ne Boží sobotou. A všechno, co bylo požadováno, bylo vzdát se Boží soboty a zachovat papežskou, a pak bychom měli cejch šelmy a její obraz.* [WLF 19]

Na konci času tedy vidíme použití státní moci a politiky k tomu, aby byli lidé manipulováni. Mocnosti budou po lidech chtít, aby konali podle jejich vůli ne z Božího působení, ale z lidského snažení. Bude ovlivňovat ekonomiku (Zj 13,17) a dokonce i vydávat zákony, které umožní zabíjet křesťany ze jejich věrnost Bohu (Zj 13,15.

(13,1-18)

Na konci času tedy nastane velký spor, který vygraduje ve vznik dvou lidí. V otázce velkého boje se utváření dvě skupiny, ti, kteří se klaní šelmě a jejímu obrazu [Zj 14,9] a přijmou její znamení, a ti, kteří přijmou živého [Boha Zj 7,2] a kteří mají jméno Otce napsané na svých čelech. Přijde čas, kdyby si měli všichni, kteří mají zájem o spásu svých duší, položit opravdově a vážně otázku: Co je pečetí Boží? A co je znamením šelmy? Jak se můžeme vyvarovat? [ST 1. 11., 1899]

Na konci 12. kapitoly jsme četli: *Drak se na tu ženu rozzuřil a odešel, aby rozpoutal válku proti ostatním z jejího potomstva, kteří zachovávají Boží přikázání a mají Ježíšovo svědectví.* [Zj 12,17] Toto pronásledování a vynucování poslušnosti ze strany draka se týká celé 13. kapitoly: *Představitelé církví a státu se spojí, aby přemlouvali, přesvědčovali nebo donutili všechny lidi uctívat neděli. Nedostatek Boží moci nahradí restriktivními opatřeními. Politická korupce podkopává lásku k spravedlnosti a úctu k pravdě. I ve svobodné Americe se vláda a zákonodárci podrobí žádosti a vydají zákon, který bude vynucovat svěcení neděle, aby si zachovali přízeň lidu. Přestanou respektovat svobodu svědomí, která stála tolik obětí. V zápasu, který brzy nastane, uvidíme naplnění prorockých slov: Drak se na tu ženu rozzuřil a odešel, aby rozpoutal válku proti ostatním z jejího potomstva, kteří zachovávají Boží přikázání a mají Ježíšovo svědectví.* [Zj 12,17 GC 592]

Dozvěděli jsme se, že věrnost vůči Bohu bude rozpoznána podle toho, zda bude člověk věrně plnit první čtyři přikázání z desatera, které se týkají Boha:

1. Uctívání jediného Boha (Zj 13,15 srov. Ex 20,3)
2. Bez modloslužby (Zj 13,14-15 srov. Ex 20,4-5)
3. Bez rouhání (Zj 15,5-6 srov. Ex 20,7)
4. A uctívat Ho ve správný den (Zj 13,16-17 srov. Ex 20,8-11), protože bohoslužebné dny jsou určující v otázce koho uctíváme (Ex 31,12-17; Ez 20,12.20)

Pronásledování již bylo jasně definováno, ale co onen *věrný lid, který zachovává Boží přikázání a má svědectví Ježíšovo*? Hned v další kapitole (Zj 14) se setkáváme s popisem tohoto lidu: *Zde je vytrvalost svatých, kteří zachovávají Boží přikázání a Ježíšovu víru.* [Zj 14,12] Tito lidé přináší do světa trojandělské poselství...

V Božím slově vidíme důsledky zvěstování třetího andělského poselství. Drak se na tu ženu rozzuřil a odešel, aby rozpoutal válku proti ostatním z jejího potomstva, kteří zachovávají Boží přikázání a mají Ježíšovo svědectví. [Zj 12,17] *Odmítnutí poslouchat přikázání Boží a rozhodnutí pěstovat nenávist proti těm, kteří zvěstují tato přikázání, vede k nejrozhodnějšímu boji na straně draka, jehož všechny síly jsou soustředěny proti Božímu lidu, zachovávajícímu přikázání. A působí, aby všem, malým i velkým, bohatým i chudým, svobodným i otrokům, byl dán cejch na pravou ruku nebo na čelo a aby nikdo nemohl kupovat ani prodávat, leda ten, kdo má cejch: jméno šelmy nebo číslo jejího jména.* [Zj 13,16-17 8T 117]

Zachovávání Božího svatého zákona - soboty - je zkouškou, znamením mezi Bohem a Jeho lidem až na věky. Toto je navěky křemenem třetího andělského poselství - Boží přikázání svědectví Ježíše Krista. [MS 5, 1881]

Proroctví varuje před uctíváním šelmy a její sochy a pak říká: Zde je vytrvalost svatých, kteří zachovávají Boží přikázání a Ježíšovu víru. [Zj 14,12] *Protože lidé, kteří zachovávají Boží přikázání, jsou líčeni jako protiklad těch, kdo uctívají šelmu, její sochu a přijímají její cejch, vyplývá z toho, že zachovávání Božího zákona na jedné straně a jeho nerespektování na druhé straně rozliší ctitele Boha a ctitele šelmy.* [GC 445]

V otázce boje se celé křesťanství rozdělí do dvou tříd – na ty, kteří zachovávají přikázání Boží a víru Ježíšovu, a ty, kdo uctívají šelmu, její obraz a přijmou její cejch. Církev a stát spojí svou moc, aby rozkázali všem, malým i velkým, bohatým i chudým, svobodným i otrokům [Zj 13,16]*, aby ho přijali. Prorok z Patmosu vidí ty, kteří vycházeli vítězní z moci té šelmy, z moci jejího obrazu i z moci čísla jejího jména; stáli na skelném moři, měli Boží harfy* [Zj 15,2] *a zpívající píseň Mojžíše a píseň Beránka.* [2SM 55]

Dodatek: FALEŠNÁ TROJICE

V této kapitole jsme se dočetli o dvou šelmách, které používá satan (Zj 13,2; 13,11) jako prostředky (média) ke svému působení (Zj 13,15-16) v posledním boji dějin. Při hlubším studiu zjišťujeme, že se jedná o jakési padělky prostředků, skrze které působí Bůh na Svůj lid.

Setkáváme se s někým JAKO beránek (Zj 13,11), z šelmou ze země, která dokáže přivést na zem oheň z nebe, což je patrně narážka na Ducha svatého o letnicích (Zj 13,13; viz komentář ke Zj 13,13-14a). Stejně jako měl Duch svatý poukazovat na Krista (Jan 14,26), tak také šelma ze země ukazuje na šelmu z moře (Zj 13,12). Později se dovídáme o dalším účastníku poslední doby: o falešném proroku, který tvoří s šelmou a drakem jakousi "satanskou trojici" (Zj 16,13) jako protiklad k Boží trojici. Šelma ze země navíc působí 42 měsíců, což je přesně 3,5 roku (Zj 13,5), což je řečeno jako v protikladu ke Kristově službě na této zemi, která také trvala asi 3,5 roku. Také město představující tento zkažený svět - Babylon (Zj 17-18) můžeme vnímat jako protiklad k nebeskému Jeruzalému (Zj 21). Na konci času tedy satan se svými spojenci představí jakýsi padělek toho, co nabízí Bůh. Pěkně to vystihuje v tabulkách níže R. Stefanovič v knize Zjevení Janovo (str. 152-154).

Na scéně se objevuje drak, který se snaží si vynutit postavení a čest, které patří pouze Bohu Otci (srov. Zj 14,12-15):

DRAK/BŮH OTEC

Božím příbytkem je nebe (Zj 4-5)	Drakovým příbytkem bývalo nebe (Zj 12,7-9)
Bůh má trůn (Zj 4-5)	Drak má trůn (Zj 2,13; 13,2)
Bůh je uctíván (Zj 4,8-11; 14,7; 15,3-4)	Drak je uctíván (Zj 13,4)
Bůh dává sílu, svůj trůn a pravomoc Kristu (Zj 2,27; 3,21)	Drak dává sílu, svůj trůn a pravomoc šelmě z moře (Zj 13,2)
Bůh vylévá svůj hněv na vzpurné lidstvo (Zj 11,18; 15,1)	Drak vylévá svůj hněv na Boží lid (Zj 12,12.17)
Bůh žije a vládne na věky (Zj 4,9; 5,13; 11,15; 19,6)	Drak je zničen navěky (Zj 20,9-10)

Šelma z moře pak připomíná Ducha svatého a šelma ze země pak Krista (viz tabulky níže):

ŠELMA Z MOŘE/DUCH SVATÝ

Duch svatý je nazýván Duchem Pravdy, vede lidi ke spáse (J 16,13)	Šelma ze země je nazývána falešným prorokem, který svádí lidi (Zj 16,13; 19,20; 20,10)
Duch svatý směřuje lidi k uctívání Krista (J 16,13-14)	Šelma ze země prosazuje šelmu z moře a vede lidi k jejímu uctívání (Zj 13,12.15)
Duch svatý uplatňuje Kristovu pravomoc (J 16,13-14)	Šelma ze země uplatňuje pravomoc šelmy z moře (Zj 13,12)
Duch svatý koná zázračná znamení (Sk 2,1-4)	Šelma ze země koná zázračná znamení (Zj 13,13; 19,20)
Duch svatý se o Letnicích projevil ohnivými plameny z nebe (Sk 2,1-4)	Šelma ze země nechá sestoupit oheň z nebe (Zj 13,13)
Duch svatý dává život (Ř 8,11)	Šelma ze země dává život a ducha do obrazu šelmy (Zj 13,15)
Duch svatý dává Boží pečeť na čelo (2. Kor 1,22; Ef 1,13; 4,30; Zj 7,1-3)	Šelma ze země dává cejch šelmy na ruku a na čelo (Zj 13,16)

ŠELMA Z MOŘE/KRISTUS

Ježíš začal svou službu vystoupením z vody (Lk 3,21-23)	Šelma z moře vyšla z vody, aby započala své působení (Zj 13,1)
Ježíš se podobá Otci (J 14,9)	Šelma z moře vypadá jako drak, má sedm hlav a deset rohů (Zj 12,3; 13,1)
Ježíš je Michael (Zj 12,7; v překladu: Kdo je jako Bůh?)	U šelmy z moře slyšíme: "„Kdo je podobný té šelmě...?"
Ježíš obdržel pravomoc a trůn od Otce (Zj 2,27)	Šelma obdržela plnou pravomoc a trůn od draka (Zj 13,2-4)
Ježíš - Beránek má sedm rohů (Zj 5,7)	Šelma z moře má deset rohů (Zj 13,1)
Ježíšova služba trvala 3,5 roku	Působení šelmy z moře trvalo 42 měsíců, tedy 3,5 roku (Zj 13,5)
Ježíš byl zabit a vzkříšen (Zj 5,6; 13,8)	Šelma z moře byla zabita a vzkříšena (Zj 13,3)
Ježíš byl po vzkříšení uctíván a obdržel veškerou pravomoc (Mt 28,18)	Šelma z moře je po uzdravení smrtelné rány uctívána a obdrží veškerou pravomoc (Zj 13,3-4)
Cílem Ježíšova záchranného úsilí je "každý národ, kmen, jazyk i lid" (Zj 5,9; 10,11; 14,6)	Cílem svodů šelmy z moře je "každý národ, kmen, jazyk i lid" (Zj 13,7 srov. Zj 17,15)

Dodatek: ANTIKRIST (falešný Kristus)

Z knihy Daniele víme, že Antikrist na zemi (papežství) je veden mocí satana, který byl Antikristem na nebi (např. Dan 8,9-12), takže se jejich dvě působení a boj proti Bohu navzájem prolínají. Satan a jeho mocnost mají mnoho společného: také začínali u Boha a nakonec odpadli a postavili se proti Bohu a Kristu jako Spasiteli lidstva.

A tento Antikrist z nebes (satan), má ještě na konci času přijít, aby napodobil Kristův příchod a svedl národy. Lidé neupevnění v pravdě budou svedeni, když se tato bytost vyvýší nad Boha: *Ať vás nikdo žádným způsobem nesvede, protože nenastane, dokud napřed nepřijde odpadnutí a nebude zjeven ten člověk bezzákonnosti, syn záhuby, který se staví na odpor proti všemu a pyšně se pozvedá nade všecko, čemu se říká Bůh nebo co se uctívá, takže sám usedne jako Bůh do Boží svatyně a bude se vydávat za Boha.*

Příchod Bezzákonného je podle působení Satana se vší mocí, znameními a lživými zázraky a s veškerým klamem nepravosti pro ty, kteří hynou, protože nepřijali lásku k pravdě, aby byli zachráněni. Proto na ně Bůh posílá mocné působení bludu, aby uvěřili lži a aby všichni, kdo neuvěřili pravdě, ale nalezli zalíbení v nepravosti, byli tak odsouzeni. [2.Tes 2,3-4; 9-12]

Vy víte, že satan přijde a svede, pokud to bude možné, i vyvolené. Prohlašuje se za Krista a přichází, jako velký lékařský misionář. Způsobí, že před zraky lidí z nebe sestupuje oheň dokazující, že je Bůh. Musíme stát obklopeni pravdami Bible. Baldachýn pravdy je jediná záštita, pod kterou můžeme bezpečně přestát. [RH 14. 4. 1903]

Satan v posledních dnech sestupuje, aby vetkal do těch, kteří hynou, podvod a nespravedlnost. Jeho satanská milost činí zázraky před zraky falešných proroků, před zraky lidí, prohlašuje, že je opravdu sám Kristus. Satan dává svou moc těm, kteří mu pomáhají v jeho svodech; proto ti, kdo tvrdí, že mají velkou moc Boží, mohou být rozpoznáni pouze velkým detektorem: zákonem Hospodinovým. Pán nám říká, že pokud by to bylo možné, svedli by i vyvolené. beránčí roucho se zdá tak skutečné, tak opravdové, že vlk může být rozeznán pouze tak, že jdeme k Božímu velkému morálnímu vzoru a zde zjišťujeme, že jsou přestupníky Hospodinova zákona.

… Chceme pravdu v každém bodě. Chceme ji neznesvěcenou bludem a neporušenou naučeními, zvyky a názory světa. Chceme pravdu i se všemi jejími nesnázemi. přijetí pravdy má vždy za následek kříž. [RH 25. 8. 1885]

Satan přišel jako anděl světla na poušti, aby sváděl Krista; a nepřijde k člověku v ohyzdné podobě, jak je někdy představován, ale jako anděl světla. Přijde a bude představovat Ježíše Krista, vykonávat mocné zázraky a lidé budou padat a klanět se mu jako Ježíši Kristu. Bude nám přikázáno uctívat tuto bytost, kterou bude svět oslavovat jako Krista. Co budeme dělat? Řekněte jim, že nás Kristus varoval před tímto nepřítelem, který je nejhorším protivníkem člověka, přesto o sobě prohlašuje, že je Bůh. Také řekněte, že až se zjeví Kristus, bude to s mocí a velkou slávou v doprovodu deset tisíckrát deseti tisíců andělů a tisíc tisíců a když přijde, poznáme jeho hlas. [RH 18. 12. 1888]

Padlí andělé na zemi vytváření svazky se špatnými lidmi. V tomto věku se zjeví antikrist jako pravý Kristus a potom bude zákon Boží plně zrušen v národech našeho světa. Vzpoura proti Božímu svatému zákonu plně dozraje. Ale pravým vůdcem celé této vzpoury je satan oděný jako anděl světla. Lidé budou svedeni a vyvýší ho na místo Boha a prohlásí ho za Boha. Ale Všemohoucnost zakročí a k odpadlým církvím, které se spojí ve vyvyšování satana, zazní věta: Proto v jednom dni přijdou její rány: smrt, žal a hlad, a bude spálena ohněm. Protože silný je Pán Bůh, který ji soudí. [Zj 18,8 TM 62]

Satan, který se mohl objevit ve slávě nebeského serafína před Kristem na poušti pokušení, přichází k lidem v podobě krásného anděla světla. Působí na rozum tím, že předkládá povznášející náměty. Dokáže nadchnout obrazotvornost strhujícími představami a získat si náklonnost výmluvným líčením lásky a lidumilnosti. Podněcuje fantazii k rozletu a svádí lidi k tomu, aby byli pyšní na svou vlastní moudrost a v srdci pohrdali Bohem. Mocná bytost, která mohla Vykupitele světa vynést na vysokou horu a ukázat mu všechna království země i jejich slávu, přichází k lidem se svými pokušeními způsobem, který zmate smysly každého, koho nechrání Boží moc. [GC 554]

Vrcholným činem velkého podvodného dramatu bude satanovo napodobení Ježíše Krista. Církev dlouho tvrdí, že očekává příchod Spasitele jako splnění svých nadějí. Boží nepřítel zdánlivě napodobí Kristův příchod. V různých částech světa se satan lidem ukáže jako vznešená bytost oslňující krásy, podobající se Božímu Synu, jak ho popisuje Jan ve Zjevení (Zj 1,13-15). Slávu, která ho bude obklopovat, nepřekoná nic, co dosud spatřilo lidské oko. Zazní vítězoslavné volání: „Kristus přichází! Kristus přichází!" Lidé budou padat před ním v úctě na zem, on pozvedne ruce a bude jim žehnat, jako Kristus žehnal svým učedníkům, když žil na zemi. Jeho hlas bude měkký a podmanivý a přitom melodický. Laskavým hlasem zopakuje některé z pravd, které kdysi vyslovil Spasitel, bude uzdravovat lidské nemoci a pak bude lidem tvrdit, že změnil sobotu na neděli, a bude všem přikazovat, aby světili den, kterému on požehnal. Bude prohlašovat, že lidé, kteří stále zachovávají sedmý den, se rouhají jeho jménu tím, že neposlouchají jeho anděly, které k nim poslal se světlem a pravdou. To bude klam, kterému takřka nebude možné odolat. Jako Samaritáni, kteří byli podvedeni Šimonem Kouzelníkem, budou lidé, od nejvyššího do nejprostšího, brát vážně tyto klamy a budou říkat: Toto je ta Boží moc, jež se nazývá veliká [Sk 8,10 Překlad Miloše Pavlíka GC 624-625]

Vzpoura a odpadlictví jsou i ve vzduchu, který dýcháme. Nakazíme se, jestliže neupneme své bezmocné duše ve víře ke Kristu. Jestliže se lidé již teď dají tak snadno svést, jak obstojí, až satan na sebe vezme podobu Krista a bude konat zázraky? Na koho pak nezapůsobí jeho zkreslování, až bude tvrdit, že je Kristus, ačkoliv bude jen satan, který vystupuje v osobě Kristově a koná zdánlivě Kristovy činy? Co zabrání Božímu lidu, aby věnoval svou oddanost falešným Kristům? Nechoďte za nimi [Lk 17,23 MS 148]

Šesté dějství: 144 000 (14,1-5)

1A uviděl jsem, hle, Beránek stál na hoře Sión a s ním sto čtyřicet čtyři tisíce těch, kdo mají na svých čelech napsáno jméno jeho i jméno jeho Otce. 2A uslyšel jsem hlas z nebe jako zvuk mnohých vod a jako zvuk velikého hromu. A hlas, který jsem uslyšel, byl jako hlas harfeníků, hrajících na své harfy. 3Zpívali novou píseň před trůnem, před těmi čtyřmi živými bytostmi a před staršími. Nikdo se nemohl naučit té písni než těch sto čtyřicet čtyři tisíce vykoupených ze země. 4To jsou ti, kteří se neposkvrnili se ženami, jsou to panici. To jsou ti, kteří následují Beránka, kamkoli jde. Ti byli vykoupeni z lidí jako prvotiny Bohu a Beránkovi. 5V jejich ústech nebyla nalezena lež; jsou bez úhony.

Jan dostal další vidění. *Pak se jeho užaslým zrakům otevřela sláva nebes. Směl patřit na trůn Boží, bylo mu dopřáno pohlédnout za boje zde na zemi a spatřit bíle oděný zástup vykoupených. Slyšel hudbu nebeských andělů a vítězný zpěv těch, kdo zvítězili skrze krev Beránkovu a skrze slovo svého svědectví.* [AA 582]

Jako určitý protiklad k obyvatelům země (Zj 13,14) označených číslem 666 (Zj 13,18) nyní přichází na scénu obyvatelé Siónu (nebeského království) s počtem 144 000. Zdá se, že přeci jen celá země nejde za šelmou, jak se na první pohled zdálo (Zj 13,3), ale existuje naděje pro Boží lid. Když ze země sice vystupují obě šelmy (Zj 13,1.11), na nebeských výšinách Siónu (viz níže) se objevují ti, kteří následují Beránka (Zj 14,4).

Sión odkazuje na Boží příbytek (nebeské království).
Původně se tak jmenovalo místo, kde leželo v Jeruzalémě "město Davidovo" (1. Král 8,1), protože tam vybudoval sídlo král David (2. Sam 5,6-9). Navíc tam král nechal donést Boží schránu (2. Sam 6,17), která symbolizovala Boží přítomnost (Ex 25,22; Lv 16,2). Nemůžeme se tedy divit, že se toto místo stává obrazem pro místo, kde přebývá Bůh.

To vyplývá i z několika Biblických veršů::
Krásně vyvýšená, radost celé země je hora Sijón -- nejzazší sever, město velkého krále. [Ž 48,3]
Srovnej s: A ty sis řekl ve svém srdci: Vystoupím do nebes, nad hvězdy Boží vyvýším svůj trůn; usednu na Hoře shromáždění na nejzazším severu. [Iz 14,13]
Proč jsi nás, Bože, nadobro odvrhl? ...Pamatuj na svou obec, kterou sis dávno získal, na svůj dědičný kmen, kterýs vykoupil, na horu Sijón, na níž přebýváš. [Ž 74,1.2]
Někdy se tyto významy překrývají (doslovný a nebeský Sion): Požehnán buď Hospodin ze Sijónu -- ten, jenž přebývá v Jeruzalémě. Haleluja! [Ž 135,21]

Ve čtrnácté kapitole se dočítáme nejprve o 144 000, se kterými jsme se již setkali ve Zjevení 7. kapitole a stanovili jsme si, čím se tito lidé vyznačují (viz komentář ke Zj 7), mimo jiné také tím, že jsou to lidé, kteří prošli velkým utrpením (Zj 7,14, jakého nikdy nebylo (Dan 12,1) patrně posledních dnů. Popis tohoto lidu najdeme v prvních pěti verších 14. kapitoly (Zj 14,1-5), poselství posledních dnů, které zvěstoval tento lidu, pak ve zbytku kapitoly (Zj 14,6-20). Tato skupina je postavena jakoby do protikladu k lidem svedenými šelmou z moře a šelmou ze země z předchozí 13. kapitoly.

I když Janovi byl ukázán poslední veliký boj církve s pozemskými mocnostmi, tak mu bylo také dovoleno uvidět konečné vítězství a záchranu věrných. Viděl, jak se církev ocitla ve smrtelném zápasu s šelmou a jejím obrazem. Viděl také, že uctívání šelmy bylo vynucováno pod trestem smrti. Ale když se díval přes kouř a hlomoz bitvy, uviděl na hoře Sion zástup s Beránkem, kteří na místo znamení šelmy měli jméno Otce jeho napsané na čelích svých (Zj 14,1). [5T 752] Prvních pět veršů ukazuje, že ne všichni následují šelmu a její rozkazy (Zj 13,15-17), ale že se na zemi najdou lidé, kteří se neklaní falešnému beránku (Zj 13,11), ale naopak následují pravého Beránka (srov. Zj 13,11). Ti nemají na ruce či na čele cejch šelmy (Zj 13,16), ale na čelech Boží jméno (Zj 14,1). Je patrné, že se nacházíme na konci času a zde již není žádná třetí skupina lidí: na zemi existují pouze ti, co jdou za jednou či první šelmou, a ti, co následují Krista. V závěru dějin tedy nastane u lidstva určitá polarizace lidí na dvě skupiny (rep. tříbení).

14,1

1A uviděl jsem, hle, Beránek stál na hoře Sión a s ním sto čtyřicet čtyři tisíce těch, kdo mají na svých čelech napsáno jméno jeho i jméno jeho Otce.

V sedmé kapitole obdrželo 144 000 na svá čela Boží pečeť (Zj 7,3) a tehdy jsme si vysvětlovali, že tuto pečeť můžeme spojovat se 4. přikázáním desatera o sobotě (viz komentář ke Zj 7,2-3). Nyní se nám potvrzuje, že sobota jako taková nikoho nespasí: věrní jsou charakterizováni tím, že na svých čelech (tj. myslích, viz komentář ke Zj 7,2-3) mají napsán Boží charakter (viz komentář ke Zj 2,13). Zdá se, že tito lidé dobře pochopili a také uskutečnili Pavlovu výzvu: *Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus.* [Gal 2,20] Tito lidé se podobají svým charakterem Kristu, a to i co se týče zachovávání soboty.

Takoví lidé se dostanou do Božího království. A uviděl jsem, hle, Beránek stál na hoře Sión a s ním sto čtyřicet čtyři tisíce těch, kdo mají na svých čelech napsáno jméno jeho i jméno jeho Otce. [Zj 14,1] *Na tomto světě byla jejich mysl zasvěcena Bohu; sloužili Mu rozumem a srdcem, a nyní může Bůh dát své jméno na jejich čela. … a budou kralovat na věky věků.* [Zj 22,5] *Nebudou obcházet jako ti, kteří žebrají o místo. Patří k těm, kterým Kristus říká: Pojďte, požehnaní mého Otce, přijměte do dědictví království, které je pro vás připraveno od založení světa. Vítá je jako děti a praví: vejdi v radost svého pána.* [Mt 25,34.21 AA 590]

14,2

2A uslyšel jsem hlas z nebe jako zvuk mnohých vod a jako zvuk velikého hromu. A hlas, který jsem uslyšel, byl jako hlas harfeníků, hrajících na své harfy. 3Zpívali novou píseň před trůnem, před těmi čtyřmi živými bytostmi a před staršími. Nikdo se nemohl naučit té písni než těch sto čtyřicet čtyři tisíce vykoupených ze země.

Obyvatelé země z předchozí kapitoly jde jako stádo ovcí za šelmami, jsou sváděni různými zázraky a doslova nuceni sloužit jejich autoritě pod hrozbou finanční sankce či dokonce smrti (Zj 13,12. 14-15). Proti nim stojí v krásné scenérii Boží lid, který následuje svého Pána, který je uprostřed nich (Zj 14,1) a kteří radostně zpívají nové písně před Jeho trůnem. Zpívají novou píseň (viz komentář ke Zj), které odkazuje na Boha, Jeho kralování, stvořitelské dílo, ale i vysvobození a válčení.

Tento popis je velmi podobny tomu, co čteme o vykoupených v 5. kapitole Zjevení (Zj 5,8-9). Tentokrát je ale zdůrazněno, že onu *novou píseň* se nemůže naučit nikdo, kromě jich samotných. Zdá se, že tito lidé mohou získat od Hospodina něco, co je "nepřenosné." To patrně souvisí s ("nepřenosnými") zkušeností křesťanů v Pergamu: *Tomu, kdo vítězí, dám skrytou manu a dám mu bílý kamének a na tom kaménku napsané nové jméno, které nezná nikdo, než ten, kdo je dostává.* [Zj 2,17] (pozn. ve SZ literatuře dočítáme o tom, že lidé dostávali od Boha nová jména, když Bůh změnil jejich úděl, nebo prožili určitou zkušenost s Bohem (Abraham – Abram (Gn 17,5), Jákob – Izrael (Gn 32,23-29), Šimon – Petr (J 1,42 atd.).

Jejich zpěvu zřetelně nerozuměl ani sám Jan, pouze vydal svědectví, že uslyšel *hlas z nebe jako zvuk mnohých vod a jako zvuk velikého hromu... hlas harfeníků, hrajících na své harfy* [Zj 14,2-3] Všechen Boží lid, naprosto sjednocený, chválí Hospodina v dokonalém souzvuku. Jejich písni porozumí Jan až později, kdy tito panici v Bohu (Zj 14,4; viz komentář ke Zj 14,4) ohlašují brzký příchod velké Svatby mezi Bohem a Jeho lidem (Zj 19,6-7). Mezi Zj 14,4 a 19,6-7 tedy toho bude mnoho objasněno co se týče zkušenosti Božího lidu.

14,4

4To jsou ti, kteří se neposkvrnili se ženami, jsou to panici. To jsou ti, kteří následují Beránka, kamkoli jde. Ti byli vykoupeni z lidí jako prvotiny Bohu a Beránkovi.

O těchto 144 000 se dovídáme další informace. Hned jejich první charakteristika je velmi zajímavá: má se jednat o panice. V celé knize Zjevení se setkáváme se symbolikou a tedy i tento popis budeme brát symbolicky a také ho tak budeme vykládat.

Klíčem k pochopení je opět předchozí kapitola, kde se dovídáme o těch, kteří byli svedeni šelmou k modloslužebnictví (Zj 13,14). Nenechali se svést satanem (a jeho šelmou), ale zůstali zasnoubeni Beránku. Svou čistotu prokázali až do "svatby," která teprve přijde příchodem nebeského království (Zj 21,20). Jako ženich čeká na svou nevěstu, a nevěsta - zasnoubena a v čistotě - na svého ženicha, tak i Boží lid nyní v čistotě očekává Ženichův příchod a nebeské království (svatbu).

Krásně to vyjádřil apoštol Pavel: *Neboť na vás žárlím Boží žárlivostí; zasnoubil jsem vás jedinému muži, abych vás jako čistou pannu představil Kristu. Ale bojím se, aby snad tak, jako had svou vychytralostí svedl Evu, nebyla porušena i vaše mysl a neodvrátila se od upřímné a čisté oddanosti Kristu. Neboť když někdo přichází a hlásá jiného Ježíše, než jsme hlásali my, nebo když přijímáte jiného ducha nebo jiné evangelium, než jste přijali, klidně to snášíte.* [2. Kor 2,11,2-4]

Duchovního cizoložství (odklon od Boha k někomu či něčemu jinému) vyjádřil i Jakub, když varoval křesťany, aby "necizoložili" se světem: *Cizoložníci a cizoložnice! Nevíte, že přátelství se světem je nepřátelství s Bohem? Kdo tedy chce být přítelem světa, stává se nepřítelem Božím.* [Jak 4,4] *(pozn. z židovského pohledu být zasnouben znamená - co se týče slibu manželství - být prakticky sezdaný, Ex 22,15 srov. Dt 22,23-24).* Toto duchovní smilství bude ještě více rozvinuto ve Zj 14,1-5 a 18,1-9.

A tento Boží lid, panna Izraelská (2. Král 19,21), bude očekávat svého Ženicha až do poslední chvíle, nezkažena jakýmkoliv duchovním smilstvem. Nežije tímto přítomným světem, bohatstvím (Zj 13,17) a pohodlným životem (Zj 13,12), ale vzhlíží do budoucnosti.

Ve čtvrtém verši je dokonce použit řecký výraz ἀπαρχή (aparché), což se v Bibli překládá jako prvotina, což odkazuje na židovský svátek, při kterém zemědělci prvotinu z úrody obětovali Hospodinu. Motivy zaslíbené země plné hojnosti, radosti a vděčnosti před Hospodinem pro každého člověka i všechny hosty - to jsou motivy, které spojují Zj 14,4-5 s tímto židovským svátkem, kterému dávají hlubší význam: *Přivedl nás na toto místo a dal nám tuto zemi, zemi oplývající mlékem a medem. A nyní hle, přinesl jsem prvotinu plodů země, kterou jsi mi dal, Hospodine. Polož to před Hospodina, svého Boha, klaň se před Hospodinem, svým Bohem a raduj se ze všeho dobrého, co Hospodin, tvůj Bůh, dal tobě a tvému domu -- ty, lévita i příchozí, který je ve tvém středu.* [Dt 26,9-11] Na začátku sklizně tedy bylo potřeba oddělit od ostatní úrody země (posvětit) zvláštní plody země, které patřili výlučně Hospodinu. Na ostatní pak přijde soud: *Izrael je svatý Hospodinu, prvotina jeho úrody -- všichni, kdo jej sžírají, se proviňují; přijde na ně zlo, je Hospodinův výrok.* [Jer 2,3]

Tento pojem - stejně jako prvotina ze synů (prvorození) také odkazuje na něco význačného, co je lepší kvality. Skupina 144 000 lidí v nebi tedy odkazuje na Boží lid, který má výjimečné postavení před Bohem: *Izrael je svatý Hospodinu, prvotina jeho úrody -- všichni, kdo jej sžírají, se proviňují; přijde na ně zlo, je Hospodinův výrok.* [Jer 2,3]

Dostáváme se do doby, kdy je Boží lid semknut a naprosto sjednocen. Jedná se ale o opravdovou jednotu, za kterou se modlil Kristus, ne o sjednocené odpadlé církve (ekumenismus). *Boží plán musí předně uchvátit srdce. Mluvte pravdu a ať On vloží do srdce obnovenou moc a zásady. Nedbejte na to, co říkají protivníci, jen ať jde pravda vpřed. Pravda může řezat do živého. Jasně vyložte slovo ve vší jeho naléhavosti.*

Když vás skličují zkoušky, v našich řadách se projeví odloučení i semknutí. Někteří z těch, kdo jsou nyní připraveni k zápasu, v čase skutečného nebezpečí jasně projeví, že nebudovali na pevné skále a podlehnou pokušení. Ti, kdo mají veliké světlo a vzácné příležitosti, ale nevyužili je, odejdou od nás pod tou nebo onou záminkou. Protože nepřijali lásku k pravdě, budou polapeni svody nepřítele, budou dbát na svůdné duchy a učení démonů a odejdou od víry. Naproti tomu pravé ovce uslyší Pastýřův hlas, když na nás bouře pronásledování skutečně přijde. Sebezapíravé úsilí bude vynaloženo pro záchranu jiných a mnozí, kteří se odtáhli od stáda, budou opět následovat toho velikého Pastýře. Lid Boží se semkne a ukáže nepříteli sjednocenou řadu. Tváří v tvář společnému nebezpečí ustane boj o prvenství, nebude již žádných hádek o tom, kdo bude největším. Nikdo z pravých věřících neřekne: „Já jsem Pavlův, nebo já Apolův, nebo já Kéfasův." Svědectvím jednoho a všech bude: „Lnu ke Kristu, těším se v Něm jako ve svém osobním Spasiteli."

Takto pronikne pravda do praktického života a bude dána odpověď na Kristovu modlitbu před Jeho pokořením a smrtí: Aby všichni jedno byli, jako ty, Otče, ve mně, a já v tobě, aby i oni v nás jedno byli, aby uvěřil svět, že jsi ty mne poslal. [Jan 17,21] *Láska Kristova, láska našich bratří, bude svědectví světu, že jsme byli s Ježíšem a učili se od něho. Pak poselství třetího anděla propukne v hlasité volání a celá země bude osvícena slávou Pána.* [6T 400-401]

Svědectví každého věřícího o pravdě musí být jako jedno. Všechny vaše malé rozdíly, kterými mezi bratřími vznikl bojovný duch, jsou satanovy nápady, aby odváděl myšlení od velkého a strašlivého závěru před námi. Pravý mír mezi Božím lidem nastane tehdy, až se společným zápalem a opravdovou modlitbou zruší falešný mír, který je do jisté míry všude rozšířen. Právě teď se má se vší vážností pracovat. Právě teď je čas, abyste osvědčili své kvality bojovníka; nechť lid Páně představuje jednotnou frontu pro nepřátele Boha, pravdy i nespravedlnosti…

Když na prvotní církev sestoupil Duch svatý, pak množství věřících bylo jednoho srdce a jedné duše " [Sk. 4,32]*. Duch Kristův je sjednotil. Toto je ovoce přebývání v Kristu… Máme potřebu božského osvícení. Každý jednotlivec se snaží ovlivňovat jiné a doku Bůh pracuje pro svůj lid, nechtějí vidět, že podřízenost Bohu je jediné bezpečí pro každou duší. Jeho milost, která způsobuje proměnu lidských srdcí, povede k jednotě, jež ještě nebyla uskutečněna, neboť všichni, kdo jsou zakotveni v Bohu, budou žít svorně jedni s druhými. Duch svatý vytvoří jednotu.* [Dopis 25b, 1892]

14,5

5V jejich ústech nebyla nalezena lež; jsou bez úhony.

Jednou z charakteristik 144 000 je pravdomluvnost. To odkazuje nejen na lhaní jako takové, ale také i na pravdivé uctívání Boha v protikladu k satanovým svodům (2. Tes 2,9-12; Zj 13,14). Právě pravda je totiž v Bibli spojována s pravým Bohem a Jeho slovem (viz principy výkladu: Symbolismus; pojem pravda) . *Jedním z význačných rysů, kterým se vyznačuje oněch 144.000 je skutečnost, že v jejich ústech není nalezena lest. Hospodin řekl: Blahoslavený je člověk… v jehož duchu není záludnost.* [Ž 32,2] *Hlásají, že jsou Božími dětmi a jsou přestavováni jako ti, kteří následují Beránka, kamkoli by šel. Jsou nám představováni, jak stojí na hoře Sionu, opásáni ke svaté službě, oděni ve skvoucí kment, představující spravedlivé skutky svatých. Ale všichni, kteří následují Beránka v nebi, budou Ho nejprve následovat na zemi v důvěřivé, milující, ochotné poslušnosti; nebudou Ho následovat ve hněvu a podle své nálady, ale důvěřivě, pravdivě, jako stádo, které následuje pastýře…*

Svět je spojen s církvemi vyznávajícími křesťanství, v rušení Hospodinova zákona. Boží zákon je odstraňován, pošlapáván. A od celého Božího věrného lidu bude k nebesům stoupat modlitba: Je pro Hospodina čas k jednání; zrušili tvůj zákon [Ž 119,126 Překlad Miloše Pavlíka]*. Satan vyvíjí svou poslední a nejsilnější snahu o nadvládu, svůj poslední zápas e zásadami Božího zákona. Převládá hojnost vzdorovité nevěry.* [MS 7a, 1896]

Druhou charakteristikou je pak bezúhonnost. Touto vlastností se vyznačoval i Kristus (1. Pt 1,19; ἄμωμος = dosl. bez vady/poskvrny). *Když se Boží lid pokoří před Bohem a prosí o čistotu srdce, je dán rozkaz: Sundejte z něj ty špinavé šaty. a vyslovena jsou povzbuzující slova: Pohleď, odňal jsem od tebe tvou vinu a obléknou tě do slavnostních šatů.* [Zach 3,4] *Božím dětem, jež v pokušení a zkoušce zůstaly věrné, bude propůjčeno neposkvrněné roucho Kristovy spravedlnosti. Pohrdané ostatky budou oděny v nádhernou okrasu, aby již nikdy nebyly potřísněny špínou světa. Jejich jména zůstanou zapsána mezi věrnými všech dob v knize života Beránkova. Odolali pletichám podvodníka. Ačkoli drak zuřil, jejich věrnost neochabla. Nyní jsou navěky zajištěni před lstí pokušitele. Jejich hříchy jsou vloženy na původce hříchu. Ostatky obdrží nejen odpuštění a budou přijati, ale budou také poctěni.*

čistý turban [Zach 3,5] *bude jim dána na hlavu. Mají být králi a kněžími před Bohem. Zatímco satan přednášel své obžaloby a snažil se zničit věřící, chodili svatí andělé neviditelně sem a tam a vtiskli věřícím pečeť živého Boha. To jsou ti, kteří stojí s Beránkem na hoře Sionu a mají na svých čelech napsáno Otcovo jméno. Před trůnem zpívají novou píseň, kterou se nikdo nemůže naučit kromě těch sto čtyřiceti čtyř tisíc, kteří byli vykoupeni ze země: To jsou ti, kteří následují Beránka, kamkoli jde. Ti byli vykoupeni z lidí jako prvotiny Bohu a Beránkovi. V jejich ústech nebyla nalezena lež; jsou bez úhony.* [Zj 14,4.5 5T 475-476]

Ve vidění je prorok vidí, jak stojí na hoře Sionu, přepásáni ke svaté službě a oděni bílým rouchem, jež je spravedlností svatých. Avšak všichni, kteří následují Beránka na nebesích, museli ho následovat již dříve na zemi, ne z donucení nebo rozmaru, ale ochotně a poslušně, s vírou a láskou, jako stádo následuje pastýře. [AA 590]

Až se Kristus přestane přimlouvat za lidstvo v nebeské svatyni, budou muset lidé žijící na zemi stát před tváří svatého Boha bez prostředníka. Jejich šat musí být bez poskvrny, jejich povaha musí být očištěna od hříchu krví Pána Ježíše. Prostřednictvím Boží milosti a vlastním vytrvalým úsilím musejí zvítězit v boji se zlem. Zatímco v nebi probíhá vyšetřovací soud, zatímco vyznané hříchy věřících jsou odstraňovány ze svatyně, musí Boží lid na zemi vykonat zvláštní dílo očištění, odstranění hříchu. Tento proces je jasně popsán ve 14. kapitole knihy Zjevení. [GC 425]

Mezihra šestého dějství: Trojandělské poselství (14,6-13)

Páté dějství vrcholilo závěrem lidských dějin, v šestém pak vidíme vítězství těch, kteří se postavili šelmám a zachovali si čistotu. Svět je rozdělen na dva tábory. *I když Janovi byl ukázán poslední veliký boj církve s pozemskými mocnostmi, tak mu bylo také dovoleno uvidět konečné vítězství a záchranu věrných. Viděl, jak se církev ocitla ve smrtelném zápasu s šelmou a jejím obrazem. Viděl také, že uctívání šelmy bylo vynucováno pod trestem smrti. Ale když se díval přes kouř a hlomoz bitvy, uviděl na hoře Sion zástup s Beránkem, kteří na místo znamení šelmy měli jméno Otce jeho napsané na čelích svých (Zj 14,1).* [5T 752]

Stejně jako u každé z předchozích meziher i v této se budeme zabývat otázkou: jak obstát? (viz graf na konci sedmého dějství). Čím se budou vyznačovat věrní Bohu v tomto nadcházejícím zápase? Ve Zj 13 jsme se dozvěděli o dvou šelmách, které si uzurpují vládu na zemí, nyní přichází Boží lid v počtu 144 00 (Zj 14,1-5) a začíná hlásání varovného poselství. Celá země není zkažená a svedena šelmou, stále zde zůstává naděje, že lidé přijmou poslední poselství pro tuto zemi.

Čtrnáctá kapitola Zjevení je kapitola nejhlubšího zájmu. Písmo bude brzy pochopeno v celém svém významu a poselství dané Janovi Zjevovateli bude opakováno jasným výrazem. [RH 13.10.1904] Jedná se o bezesporu jednu z nejdůležitějších kapitol pro lid poslední doby. Vždyť právě v ní se dovídáme, jaké poselství Bůh připravil lidem v závěru dějin, aby ho hlásali po celém světě (Zj 14,6). *Adventistům sedmého dne… bylo svěřeno dílo nezávažnější důležitosti – vyhlášení prvního, druhého a třetího poselství. Není žádné jiné díl takové důležitosti.* [9T 19] *Poselství 14. Kapitoly Zjevení, zvěstující, že nadešla hodina Božího soudu, je dáno pro dobu konce* [2SM 108-109]

Aby lidé mohli obstát v Boží den, muselo být vykonáno velké dílo duchovní obnovy. Bůh viděl, že mnozí z jeho vyznavačů nebudují pro věčnost. Ve své milosti jim chtěl poslat varovné poselství, aby je vyburcoval z jejich otupělosti a připravil je na příchod Pána Ježíše.

Toto výstražné poselství je obsaženo ve 14. kapitole knihy Zjevení. Popisuje se zde trojnásobné poselství, které symbolicky vyhlašují nebeské bytosti. Pak následuje popis návratu Ježíše Krista, který přichází, aby sklidil „žeň světa“. [GC 311]

V těchto posledních dobách je naší povinností pochopit plně význam trojandělského poselství. Všechno naše jednání musí se shodovat se slovem Božím. Trojandělské poselství stanoví jednotný celek a je obsaženo ve čtrnácté kapitole knihy Zjevení od šestého verše do konce kapitoly. [13MR 68]

Ve Zj 14,6-14 se dovídáme o třech andělech, kteří letí prostředkem celé země, aby zvěstovali určité poselství. Nestane se tak doslova, ale obrazně: andělé představují Boží lid na zemi, který má hlásat poslední varovné poselství tomuto světu. *Žádný člověk neslyší hlas těchto andělů, neboť oni jsou symbolem, který má představovat Boží lid, jenž pracuje v souladu s nebeským vesmírem. Muži a ženy osvícení Božím Duchem a posvěceni skrze pravdu, ohlašují postupně tři poselství.* [MS 28, 1890]

Ti tři andělé, kteří jsou ve 14. kapitole Zjevení ukázáni jako letící prostředkem nebe, znamenají dílo těch, kteří hlásají poselství prvního, druhého a třetího anděla. Všichni jsou spolu spojeni. Důkazy pro stálou a věčnou pravdu těchto mohutných poselství, jež pro církev znamenají tak mnoho, 6T 18 ale v náboženském světě vyvolávaly tak prudký odpor, nejsou zmařeny. Satan se neustále snaží vrhat stín na tato poselství, aby Boží lid nemohl jasně rozeznávat jejich význam, jejich čas a jejich hodnotu. A přece působí až do konce času a mají v našem náboženském životě dokazovat svou sílu. [6T 17-18]

PRVNÍ NAPLNĚNÍ (r. 1843-1844 po K.)

I zde však můžeme vidět vícenásobné naplnění proroctví (viz 1.1 Vícenásobné naplnění proroctví). Ellen Whiteová o tom napsala: ***V naší době žijí lidé, kteří když studovali Danielova a Janova proroctví a když procházeli zemí, kde se zvláštní proroctví právě naplňovala, dostali od Boha velké světlo.*** *Nesli lidu poselství vážnosti doby. Pravda zazářila jasně jako polední sluce. Přinesli lidem poselství času. Pravda jasně vyzařovala jako polední slunce.* ***Historické události, které ukazovali na bezprostřední naplnění proroctví, byly předloženy lidu, a tato proroctví lidé viděli jako obrazný náčrt událostí vedoucí až k uzavření historie země. Výjevy, spojené s působením hříšného člověka, jsou posledními jasně zjevenými stránkami dějin této země. Lid má nyní oznámit světu zvláštní poselství, totiž trojandělské poselství.*** *Ti, kteří při své náboženské zkušenosti procházeli zemí a zažili provolání poselství prvního, druhého a třetího anděla, nejsou tak náchylní k tomu, aby se dali zavést na falešné stezky, jako ti, kteří nepoznali základní pravdy, jaké má Boží lid....* [2SM 101]

Spojení této své doby (a Mulleritského hnutí; viz též komentář ke Zj 6,12-14) a závěru dějin ukazuje Whiteová i jinde. *Bible varuje, že před příchodem Pána Ježíše bude satan konat se vší mocí, znameními a lživými zázraky a s veškerým klamem nepravosti pro ty, kteří hynou, protože nepřijali lásku k pravdě, aby byli zachráněni. Proto na ně Bůh posílá mocné působení bludu, aby uvěřili lži* [2. Te 2,9-11]. *Teprve až nastane takový stav a až se křesťanské církve plně spojí se světem, bude pád Babylónu úplný. Církve k tomu spějí, ale proroctví z knihy Zjevení 14,8 se naplní teprve v budoucnosti.*

I když v církvích, které jsou znázorněny Babylónem, vládne duchovní temnota a odcizení od Boha, žije v nich stále ještě většina pravých Kristových následovníků. Mnozí z nich ještě neslyšeli zvláštní pravdy pro tuto dobu. Mnoho z nich není spokojeno se svým stavem a touží po hlubším poznání. Marně hledají podobu Ježíše Krista v církvích, ke kterým patří. Nakolik se tyto církve stále více uchylují od pravdy a přibližují světu, zvětšuje se rozdíl mezi oběma skupinami, až nakonec skončí rozchodem. Přijde doba, kdy lidé, kteří milují Boha nade všechno, nebudou moci zůstat pospolu s lidmi, kteří budou milující rozkoš spíše než milující Boha. Budou mít vnější formu zbožnosti, ale její moc jim bude cizí. [2 Tm 3,4-5]

Osmnáctá kapitola Zjevení ukazuje dobu, kdy po odmítnutí trojího varovného poselství ze Zjevení 14,6-12 upadnou církve do stavu, jak jej předpověděl druhý anděl, kdy Boží lid, který bude ještě stále v Babylónu, bude vyzván, aby se od těchto církví oddělil. Bude to poslední poselství pro tento svět a svůj úkol splní. Až lidé, kteří neuvěřili pravdě, ale nalezli zalíbení v nepravosti [2.Te 2,12], *budou ponecháni vlivu klamů a uvěří lži, pak světlo pravdy zazáří všem, jejichž srdce jsou otevřena ji přijmout, a všechny Boží děti, které zůstaly v Babylónu, uposlechnou výzvu: Vyjděte z něho, lide můj.* [Zj 18,4 GC 390]

Na jiném místě zase čteme, že Zj 14,8 (viz citát výše, tento verš je součástí poselství druhého anděla) se naplnila již v roce 1844: *První a druhé poselství se naplnilo v roce 1843 a 1844 a nyní žijeme v době poselství třetího anděla, avšak hlásat se mají stále ještě všechna tři poselství.* [MS 32, 1896] Zdá se, že události v letech 1843-1844 po K. se stávají jakýmsi předobrazem (prvním naplněním) tohoto trojandělského poselství, které se v celosvětové míře naplní ještě jednou na konci času - a tentokrát úplně (úplný pád Babylónu) a kompletně (včetně poselství třetího anděla), viz 1.1 Vícenásobné naplnění proroctví.

První a druhé andělské poselství jsou spojena a dokončena v třetím… V souladu s vyhlašováním poselství bylo učiněno volání: „Hle, ženich přichází.“ Ti, co uvěřili v tato poselství byli přinuceni vystoupit z církví, protože hlásali druhý příchod Kristův v nebeských oblacích. Celý svět měl slyšet poselství: Hle, ženich přichází. Vyjděte mu vstříc! [Mt 25,6] *Mnozí, kdo slyšeli toto poselství, si mysleli, že budou žít, aby viděli Krista přicházet, ale v příchodu Ženicha byl učiněn odklad, aby všichni měli možnost slyšet poslední varování milosti padlému světu.*

Kdyby se ti, kdo prohlašovali, že věří pravdě, chovali jako moudré družičky, poselství by bylo dříve zvěstováno každému národu, pokolení, jazyku a lidu. Ale pět bylo bláznivých. Pravda měla být prohlašována deseti družičkami, ale pouze pět si obstaralo zásoby důležité k tomu, aby se přidali ke společnosti, která kráčela ve světle jim daném.

První, druhé a třetí andělské poselství se budou opakovat. *Toto volání má být dáno církvi: Padl, padl veliký Babylon a stal se příbytkem démonů, vězením všech nečistých duchů a vězením každého nečistého a nenáviděného ptáka; neboť z vášnivého vína jejího smilstva pily všechny národy, i králové země s ní smilnili a obchodníci země zbohatli z moci jejího zhýralého přepychu.* [Zj 18,2-3] *Vyjděte z ní, můj lide, abyste neměli účast na jejích hříších a nedostali z jejích ran. Neboť její hříchy dosáhly až k nebi a Bůh se rozpomenul na bezpráví, které činila.* [Zj 18,4-5]

Mnozí, kteří vyšli, aby se setkali s Ženichem v době poselství prvního a druhého anděla, odmítli třetí, poslední testující poselství, které má být dáno světu. Podobné postavení toto třetí poselství bude zaujímat, až bude učiněno poslední volání. [RH 31.10. 1899]

Všechna tato tři poselství se ale mají kompletně hlásat nyní celému světu. To je náš úkol. *Poselství prvního, druhého a třetího anděla máme z inspirovaného Slova a nic se na něm nesmí změnit. Žádná lidská autorita nemá nejmenšího práva měnit dobu těchto poselství ani nahrazovat Starý zákon Novým. Starý zákon je evangelium založené na symbolech a obrazech, Nový zákon tvoří jádro evangelia. Oba jsou stejně důležité.*

Starý zákon podává naučení, která vyslovil Kristus, a tato naučení neztratila v ničem sílu. První a druhé poselství se naplnilo v roce 1843 a 1844 a nyní žijeme v době poselství třetího anděla, avšak hlásat se mají stále ještě všechna tři poselství. Teď - stejně jako vždy předtím - je důležité, aby se tato poselství opakovala těm, kdo hledají pravdu. Písemně i ústně máme upozorňovat na jejich průběh a na to, jak využívat proroctví, která nás přivádějí k poselství třetího anděla. Proroctví třetího anděla nemůže existovat bez proroctví prvního a druhého anděla. Tato proroctví máme hlásat světu prostřednictvím publikací, rozhovorů a na příbězích proroků ukazovat věci, které byly a věci, které budou.

Kniha, která byla zapečetěna, nebyla kniha Zjevení, ale ta část proroctví Daniele, která se týkala posledních dnů. Písmo říká: Ale ty, Danieli, ta slova uzavři a tu knihu zapečeť až do času konce. Mnozí budou prohledávat a poznání se rozmnoží. [Dan 12,4]. Když byla kniha otevřena, bylo oznámeno: čas již více nebude [Zj 10,6]. Kniha Daniele je nyní rozpečetěna a zjevení, které Jan dostal od Ježíše Krista, mají poznat všichni lidé na zemi. Když bude mít lid větší poznání, bude také připraven na to, aby obstál v posledních dnech. [MS 32, 1896]

První anděl 14,6-7

Pojďme si nyní připomenout slavné Mulleritské hnutí, které souviselo s výpočtem roku 1844 po K. z knihy Daniel. To bylo v době velkého probuzení v Americe, kdy William Muller nejprve stanovil konec světa na rok 1843 po K. *Tisíce přijímaly pravdu, kterou jim ve svých kázáních přinášel William Miller. V Duchu a v moci Eliášově povstávali Boží služebníci, aby zvěstovali toto poselství. Ti, kteří kázali toto slavné poselství, cítili podobně jako Kristův předchůdce Jan, že musí přiložit sekeru ke kořenu stromu, a tak vyzývat lidi, aby přinášeli ovoce, které by náležitě svědčilo o jejich pokání. Jejich svědectví mělo probudit církve, mocně je ovlivnit a také ukázat jejich pravou povahu. Když zaznívaly tyto slavnostní výstrahy, které poskytovaly možnost záchrany před Božím hněvem, mnozí členové různých církví toto ozdravné poselství přijali. Poznali své odpadnutí a s hořkými slzami pokání a v hluboké duševní úzkosti se před Bohem pokořili. Když na nich spočinul Duch Boží, tak i oni pomáhali hlásat poselství: Bojte se Boha a vzdejte mu slávu, neboť přišla hodina jeho soudu [EW 233]*

Bůh však měl v úmyslu, že jej vyzkouší. Jeho ruka přikryla jednu chybu ve výpočtu prorockého údobí. Ti, kteří očekávali na svého Pána, ji neobjevili. Dokonce ani těm nejvzdělanějším mužům, kteří se stavěli proti vypočítávání doby příchodu, se ji nepodařilo odhalit. Bůh to tak naplánoval, že Jeho lid má prožít zklamání. Stanovený čas uplynul a ti, kteří s radostnou nadějí čekali na svého Spasitele byli smutní a zdrceni, zatímco ti, kteří netoužili po Kristově příchodu a poselství přijali jen ze strachu, se radovali, že nepřišel v předpokládané době. Jejich vyznání se ani nedotklo jejich srdce, ani nezušlechtilo jejich život. Toto uplynutí doby bylo právě předurčeno k tomu, aby takoví ukázali, co je v jejich srdci. Byli mezi prvními, kteří se odvrátili a posmívali se zarmouceným a zklamaným věřícím, kteří opravdu s láskou očekávali příchod svého Spasitele. Viděla jsem, že Bůh ve své moudrosti vyzkoušel svůj lid a provedl jej důkladnou zkouškou, aby byli odhaleni ti, kteří by se v hodině pokušení zalekli a vrátili zpět. [EW 235-236]

Pán sňal svou ruku s výpočtu a omyl byl vysvětlen. Poznali, že prorocké údobí sahá až do roku 1844. Tentýž důkaz, kterým potvrzovali, že prorocké údobí končí v roce 1843, dokazoval, že končí v roce 1844. Jejich postavení bylo objasněno světlem Slova Božího, a oni v něm našli zmínku o prodlení: Ačkoliv otálí, vyčkávej na něj [Abk 2,3] …Ti, kteří tomu poselství věřili, srozumitelně svou chybu vysvětlili a uvedli důvody, které je vedou k očekáváni příchodu svého Pána v roce 1844. Jejich odpůrci nemohli proti tak mocným důkazům nic namítat. [EW 236. 237]

Bůh zkoušel svůj lid projitím roku 1843. Omyl, učiněný v počítání prorockých období nebyl ihned poznán ani učenými muži, kteří se stavěli proti víře těch, kteří očekávali Krista. Učenci prohlašovali, že pan Miller správně počítal a ačkoliv s ním nesouhlasili, co se týče události, která měla korunovat toto období. Ale jak oni, tak i čekající lid se stejně mýlili v otázce času.

Pevně věříme, že Bůh ve své moudrosti rozhodl, aby jeho lid potkalo zklamání, které bylo vypočteno na to, aby zjevilo a odhalilo pravý charakter těch, kteří vyznávali, že očekávají a těší se na příchod Páně. Ti kdož přijali poselství prvého anděla (Zj 14,6-7) ze strachu z hněvu Božího a jeho soudu a ne proto, že milovali pravdu a přáli si dědictví v království Božím, ti se nyní ukázali v pravém světle. Byli mezi prvními, kteří zesměšňovali zklamané, kteří upřímně toužili po příchodu Kristově. [1T 52-53]

Druhý anděl 14,8

Poté průkopníci zjistili, že se ve výpočtu zmýlili o rok, a stanovili nyní již správný datum: rok 1844 po K. V tomto roce ale neproběhl konec světa, jak se domnívali, ale byla vyčištěna svatyně v nebi, takže je čekalo další zklamání. *Všechno obětovali, dokonale se dílu zasvětili a očekávali, že budou proměněni k nesmrtelnosti. Ale měli být ještě jednou bolestně zklamáni. Doba, ke které vzhlíželi a v níž očekávali vysvobození, minula. Stále byli ještě na této zemi a následky kletby se jim jevily ještě zřejmější. Svou lásku obrátili k nebi a ve své mysli už prožívali sladký život nesmrtelnosti, ale jejich naděje se neuskutečnily.*

... Potom jsem slyšela hlas, který mluvil k odstrkovaným a posmívaným: "Vyjděte z jejich středu a oddělte se a nečistého se nedotýkejte!" Veliký počet lidí uposlechlo tomu hlasu a přetrhlo provazy, kterými byli svázáni. Opustili společnosti, jež byly v temnotě a přidali se k těm, kteří se již dříve osvobodili a radostně spojili své hlasy s nimi. [EW 130-131]

... Viděla jsem, že jejich výpočet prorockého údobí byl správný; v roce 1844 se prorocké údobí skončilo a Pán Ježíš vstoupil do svatyně svatých, aby na skonání dnů očistil svatyni. Jejich omyl spočíval v tom, že neporozuměli, co je tou svatyní a co znamená její očištění.

... Viděla jsem však, že zklamání těch, kteří věřili, že v roce 1844 přijde Pán Ježíš, přece jenom nebylo zcela shodné se zklamáním prvních učedníků. V prvním a druhém andělském poselství bylo proroctví vyplněno. Poselství byla zvěstována v pravý čas a bylo vykonáno dílo, které Bůh skrze ně zamýšlel vykonat. [EW 129. 131. 132]

Třetí anděl 14,9-12

Třetí poselství, které navazuje na předchozí dvě, je stále aktuální pro dnešní dobu. Všechna tři poselství pak vychází ze zkušennosti Božího lidu 19. století po K. *Závažná výstraha, kterou si má Boží lid v současnosti i budoucnosti připomenout, je poselství třetího anděla. Pán přece nebude působit na ty, kteří se snaží toto poselství pochopit jen proto, aby Božím Slovem podkopávali základy Adventistů sedmého dne a přenášeli sloupy víry, které formovaly církev do té podoby, jakou vidíme dnes. Chtějí, aby se odhalila pravda o tom, jak jsme se v minulosti řídili proroctvím z Božího Slova. Je to však pravda posvátná a věčná. Ti, kteří v minulosti prožívali naší náboženskou zkušenost krok za krokem, poznávali jak se naplňovalo jedno proroctví za druhým, byli také připraveni přijmout každý paprsek světla a řídit se podle něj. Modlili se, postili, pátrali po pravdě, vykopávali ji jako skryté poklady a my víme, že to byl Duch svatý, který nás učil a vedl. Do popředí se dostaly mnohé teorie, které se zdály být pravdivé, ale byly tak promíchány s nesprávně vykládanými a zneužitými biblickými citáty, že zaváděly do nebezpečných bludů. Víme velmi dobře, jak byl každý bod pravdy pevně stanoven a že Boží svatý Duch na něj vtiskl pečeť. A po celou dobu bylo slyšet hlasy: „Zde je pravda“, „Já mám pravdu, následujte mne.“ Zazněla však také výstraha: Neposlal jsem ty proroky, ale oni běželi, nemluvil jsem k nim, ale oni prorokovali.* [Jr 23,21]

Bylo jasné, že je to Boží vedení. Nejúžasnější bylo zjevení pravdy. Hospodin, Bůh nebes pevně stanovil jeden bod za druhým. To, co bylo pravdou tehdy, je pravdou i dnes. Neustále je však slyšet hlasy: „Toto je pravda. Já mám nové světlo.“ Ale tato nově viděná proroctví se projevují zneužíváním Božího Slova a odháněním Božího lidu, bez těžiště, které by je usměrňovalo. Kdyby ti, kteří zkoumají Boží Slovo, přijali pravdy, které Bůh zjevil, když vedl svůj lid, kdyby je promyslili a uplatnili ve svém praktickém životě, byli by pak živými ukazateli světla. Ale ti, kteří se pustili sami do vymýšlení nových teorií, smísili pravdu s bludem a jejich marná snaha je důkazem toho, že oni svou slabou svíci nezapálili na Božím oltáři a tak ve tmě zhasla. [MS 31, 1896]

DRUHÉ NAPLNĚNÍ (konec času)

První anděl 14,6

6Tu jsem uviděl jiného anděla, majícího věčné evangelium, jak letí prostředkem nebe, aby je zvěstoval těm, kteří přebývají na zemi, každému národu, kmenu, jazyku a lidu.

První anděl přichází zvěstovat věčné evangelium do CELÉHO světa, který je tolik ovlivňován šelmou z moře a šelmou ze země (Zj 13; 14,9.11). Ostatně, i řecké slovo anděl (ἄγγελος) znamená také *posel*, a v Bibli se často objevují andělé jako poslové Boží. První anděl tedy přináší poselství od Boha tomuto světu. *Poselství o obnovující moci Boží milosti bude neseno do každé země a každého kraje, dokud pravda neobklopí svět. K velkému počtu těch, kdo mají být zapečetěni, budou patřit ti, kteří patří každému národu, kmenu, jazyku a lidu.* [Zj 14,6]*. Z každé krajiny budou shromážděni muži a ženy, kteří budou stát před trůnem Božím a před Beránkem, a budou volat: Záchrana náleží našemu Bohu, tomu, který sedí na trůnu, a Beránkovi.* [Zj 7,10 CT 532]

Poselství ze Zjevení 14.kap. je poselstvím, jež máme přinést světu. Je chlebem života pro tyto poslední dny. Milióny lidí hynou v nevědomosti a v nepravosti. Avšak mnozí z těch, jimž Bůh svěřil chléb života, hledí na tyto duše lhostejně. Mnozí zapomínají, že jim byl svěřen chléb života pro ty, kdo hladoví po spasení. [8T 27]

Bůh připravil svůj lid, aby osvítil svět. Obdařil ho schopnostmi, jimiž má usilovat v díle, dokud ono nezasáhne celý svět. Ve všech koutech světa má zřizovat sanatoria, školy, nakladatelství a podobné podniky k uskutečnění Jeho díla.

Závěrečné poselství evangelia má být přineseno každému národu, kmenu, jazyku a lidu. [Zj 14,6] *V cizích zemích mnohé podniky pro pokrok tohoto díla musí ještě být zřízeny a rozhojněny. Otevření zdravotních restaurací a ošetřoven, jakož i zřízení sanatorií pro péči o nemocné a trpící, je zrovna tak potřebné v Evropě, jako v Americe. V mnoha zemích má být zřízena lékařsko-misijní služba, která by byla Boží pomocnou rukou trpícím.* [7T 52]

Dílo zdravotní reformy spojené s přítomnou pravdou pro tuto dobu je věčnou silou. Je pravou rukou evangelia a často otevírá obzory pro vstup evangelia. Vždy však mějme na paměti, že dílo musí jistě pokračovat vpřed, v plném souladu s Božím organizačním plánem. Mají být zakládány sbory, ale tyto sbory se v žádném případě nemají vzdalovat od své zdravotně misijní činnosti. A ani zdravotně misijní dílo se nemá oddělovat od kázání evangelia. [1SM 112]

A tak je světu přinášeno věčné evangelium. Co to znamená VĚČNÉ evangelium? Je to evangelium, které tady bylo vždycky: již od ráje, přes celé dějiny až do konce světa. Evangelium věčné, to, které bylo, je a navždy bude.

Co je v tomto evangeliu? Souvisí to patrně s výzvou k prorokování, kterou jsme již probírali, a která se výzvě ve Zj 14,6 až nápadně podobá: *A řekli mi: „Musíš znovu přinést proroctví mnohým lidem, národům, jazykům i králům.* [Zj 10,11] (viz komentář ke Zj 10,9-11). Znovu tedy ve velké míře zazní Kristova výzva ke svému lidu: *Byla mi dána veškerá pravomoc na nebi i na zemi. Jděte tedy a čiňte učedníky ze všech národů, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha Svatého a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.* [Mk 28,18-19]

Evangelium ale je poselství nejen o spáse, ale také výzvou k pokání (Mk 1,15) a tím pádem i o vyhlášení soudu, který má přijít na celý svět:

První anděl 14,7

7Volal mocným hlasem: „Bojte se Boha a vzdejte mu slávu, neboť přišla hodina jeho soudu; pokloňte se tomu, který učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.“

Poselství, jež je hlásáno mocným (velikým) hlasem, začíná naléhavou výzvou k tomu, aby se lidé báli Boha. Jen takt totiž mohou vstoupit do Božího království a přečkat poslední soužení (Zj 11,11-18). Již jsme studovali, že jen lidé bojící se Boha dostanou za odměnu novou zemi: *Rozhněvaly se národy, ale přišel tvůj hněv, čas, aby byli souzeni mrtví a aby byla dána mzda tvým otrokům prorokům a svatým a bojícím se tvého jména, malým i velkým, a aby byli zničeni ti, kteří ničí zemi.* Zj 11,18

Jak tomu ale máme rozumět, že se máme *bát Boha* a kázat to i druhým? Člověk ale může namítnout, že kde je strach, tam chybí láska, ovšem Bible oba přístupy k Bohu velice úzce spojuje: *Nuže, Izraeli, co od tebe žádá Hospodin, tvůj Bůh? Jenom aby ses bál Hospodina, svého Boha, chodil po všech jeho cestách, miloval ho a sloužil Hospodinu, svému Bohu, celým svým srdcem a celou svou duší a zachovával Hospodinovy příkazy a jeho ustanovení, která ti dnes přikazuji, aby ti bylo dobře.* Dt 10,12-13 Bázeň před Bohem je tedy také spojována i s tím, že budeme bytostně milovat Boha (celým srdcem a duší) a to nás také vede k zachovávání Božích přikázání. Ostatně bohabojnost a poslušnost jdou podle Bible ruku v ruce (Gn 22,20,12; Jób 1,8-9). Proto nepřekvapí, že i křesťané poslední doby se vyznačují tím, že zachovávají Boží přikázání (Zj 12,17; 14,12!).

Je to podobný vztah, který má dítě ke svému otci (Dt 14,1), vztah založený na lásce, úctě a naprosté poslušnosti vůči autoritě. Pro nás to může být těžce představitelné vzhledem k tomu, že děti mají v dnešní době v obecném měřítku daleko menší úctu a poslušnost k rodičům, než v dobách Mojžíšových (kdy byl napsán verš Dt 14,1).

Pokud bázeň před Bohem klesá, nutně se to i prakticky projeví. Nemusíme hned mluvit o neškodném stařičkém dobrákovi někde na obláčku, jak si Ho představují nevěřící - ale v životech samotných křesťanů se pomalu, ale jistě vytrácí zbožná úcta před Stvořitelem. Láska k Bohu se stává sentimentální, nedostatek úcty pak vede k důslednému zachovávání Jeho zákona.

Čím víc má člověk lásku a úctu k Bohu, tím více bude nejenom zachovávat Jeho nařízení, protože Ho bude vnímat jako autoritu a bude vědět, že se mu bude *dařit dobře* (Dt 10,12-13), ale také Mu bude vzdávat chválu a slávu. Za co? Zvláště za jeho soud a stvořitelskou činnost, ve které se zrcadlí Boží velikost, majestátnost, moudrost a naprostá svrchovanost: *Bojte se Boha a vzdejte mu slávu, neboť přišla hodina jeho soudu; pokloňte se tomu, který učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.* Zj 14,7

Součástí posledního poselství je také výzva k tomu, abychom vzdávali Bohu slávu, což má opět silnou spojitost s bázní před Bohem (Zj 11,13; 15,4). Sláva v Bibli znamená charakter (viz komentář k Hospodinova sláva v dějinách Izraele (Zj 4,1-11), takže vzdávat Bohu slávu znamená nejen vzývat a oslavovat Jeho charakter (jméno, Jeho slávu), ale také zjevovat Jeho charakter svým životem: *Tím bude oslaven můj Otec, když ponesete hojné ovoce a stanete se mými učedníky.* Jan 15,8

A proč se mají lidé bát Hospodina, a vzdávat Mu slávu? Protože *přišla hodina Jeho soudu*. Soud v určitém slova smyslu přišel na tento svět již po pádu člověka do hříchu, v určitém smyslu byl také osud lidstva zpečetěn tím, že lidé odmítli Krista (Jan 12,31; 3,18...). Přesto všeho NZ pisatelé po smrti Krista upozorňují ještě na další soud (nebo spíš další fázi soudu). Má proběhnout po Kristově smrti (pisatelé popisují ze své přítomnosti budoucnost) a před Kristovým druhým příchodem, protože při Kristově druhém příchodu se stane pouze to, že nevěrní budou zabiti a věrní vzati do nebes (Mt 24,30-31; tam už žádné rozdělování nebude, tam bude pouze vykonán rozsudek). A protože se jedná o soud před Kristovým druhým příchodem, hovoříme o soudu tzv. předadventním. Ten je rozepsán detailně u proroka Daniele, ale NZ na něj někdy naráží, např.:

Všichni se přece postavíme před soudnou stolici Boží. Neboť je napsáno: ‚Jakože jsem živ, praví Pán, skloní se přede mnou každé koleno a každý jazyk vyzná Bohu chválu.‘ Každý z nás tedy sám za sebe vydá počet Bohu. Ř 10, 10-12

Neboť ustanovil den, v němž bude spravedlivě soudit obydlený svět skrze muže, kterého k tomu určil. Všem o tom poskytl důkaz tím, že jej vzkřísil z mrtvých. Sk 17,31

...v den, kdy Bůh skrze Ježíše Krista bude podle mého evangelia soudit, co je skryto v lidech. Ř 2,16

Neboť my všichni se musíme objevit před soudnou stolicí Kristovou, aby každý přijal odplatu za to, co vykonal v těle, ať už to bylo dobré nebo zlé. 2. Kor 5,10

...

V době poselství třetího anděla je zvláště zdůrazněno, že přišla (v minulosti) hodina Božího soudu. Soud, ve kterém je v nebi rozhodováno o každém člověku: zda získá život věčný, nebo ne. Až POTÉ přijde Kristus, když už bude vše rozhodnuto: a nastane "pouze" žeň (Zj 14,14-20).

A tento předadventní soud má nastat v době třetího anděla, tedy v době, kdy bude kázáno věčné evangelium po celém světě. Součástí tohoto evangelia je také výzva k pokání, protože to s předadventním soudem velmi úzce souvisí: *Boha se boj a jeho příkazy zachovávej, protože toto se týká každého člověka. Vždyť Bůh každé dílo přivede na soud se vším, co je skryto, ať dobrým nebo zlým.* [Kaz 12,13-14]

Poselství o úctě a oslavě Boha a Jeho soudu zkrátka mění životy lidí. *Bojte se Boha a vzdejte mu slávu, neboť přišla hodina jeho soudu; pokloňte se tomu, který učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.* [Zj 14,7] *Hlásejte to silným hlasem, nikoli tichým šepotem, nikoli jen tu a tam v náznacích, ale ať to mohutně vyzvání skrze naše sbory. Kazatelé i lid vyznávající, že dodržují Boží přikázání se musí probudit, a prokázat se jako Boží svědkové, tak aby v oblékání a vnějších ozdobování nastala změna a ženy se oblékaly jako křesťanky slušným oděvem skromně a počestně* [1.Tim 2,9 Překlad Františka Žilky]*, aby dělící čáru bylo možno rozeznat mezi těmi, kdo slouží Bohu, a těmi, kdo Jemu neslouží.*

Nyní Pán vyzývá všechny, kdo mají světlo evangelia, a kdo tvrdí, že věří pravdě takové jaká je v Ježíši, aby ji zjevili svými slovy, svým duchem, a žádáme je, aby se pravdě nevzdalovali i v o záležitosti svého odívání, protože toto se bude vtírat. Ať všichni, kdo nyní věří, jsou pravými Božími svědky. Ani zdaleka nejsme probuzenými. Žijme pravdu, praktikujme její svaté zásady...

Vyjděte z něho, lide můj je poselství, které ti, kdo tvrdí, že věří pravdě, budou velice dobře zkoumat a podívají se, zda hříchy, ze kterých je vinen babylon, nepronikly až k nim. protože vzroste bezzákonnost, ochladne láska mnohých. [Mt 24,12]*. Toto je důvod, proč tak mnozí se přizpůsobí praktikám formálních církví nazývaných Babylon. Nacházíme zde chlad, slabost zásad, což vede k dalšímu zdobení v šatech, ale kdyby muži i ženy měli svatou bázeň Boží, tak by jim to pomohlo přinášet ochotnou (radostnou) poslušnost, věrnost, která není z donucení.* [MS146 1897]

Zároveň vzdání úcty Stvořiteli - tedy tomu, kdo učinil *učinil nebe, zemi, moře i prameny vod* [Zj 14,7] - úzce souvisí se zachováváním i jednoho z přikázání, které přímo odkazuje na Boží stvořitelskou činnost - na 4. přikázání o sobotě (jasná narážka na Ex 20,11). Opět je zde téma uctívání: jedni uctívají šelmu v jejím dni, druzí Stvořitele v Jeho dni. Právě poselství o sobotě má Boží lid na konci času zvěstovat: *Toto poselství - pokud se na ně bude dbát - upozorní každý národ i pokolení, jazyk i lid na závěrečnou zkoušku Slova a ukáže v pravém světle na mocnost, která zaměnila sobotu sedmého dne na nepravou sobotu. Opustili jediného pravého Boha, odmítli Jeho zákon, Jeho ustanovení posvátné soboty hříšní lidé zašlapali do prachu. Čtvrté přikázání, tak jasné a určité, bylo zamítnuto. Památka soboty, která ukazovala na to, kdo je živým Bohem, Stvořitelem nebe a země, byla zrušena a místo ní byla světu dána falešná sobota. Takto byl Boží zákon porušen. Falešná sobota nemohla být tím pravým opěrným sloupem.*

První andělské poselství vyzývá všechny, aby se klaněli Bohu, našemu Stvořiteli, který učinil svět a všechny věci v něm. Mnozí však uctívali papežské ustanovení, které rušilo Boží zákon; ale pravda o této věci se bude rozšiřovat.

Poselství, které provolává anděl, který letí uprostřed nebe, je věčné evangelium, totéž evangelium které zaznělo už v ráji, když Bůh řekl hadovi: A položím nepřátelství mezi tebe a ženu a mezi símě tvé a símě její; ono tobě rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu. [Gn 3,15] *Toto bylo první zaslíbení Spasitele, který bude stát na bitevním poli, aby zápasil se satanovou moci a přemohl ho. Kristus přišel na náš svět jako představitel Božího charakteru, jak je přestaven v Jeho zákoně, neboť Jeho zákon je obrazem Jeho charakteru. Ježíš Kristus byl zákonem i evangeliem. Anděl, který provolává věčné evangelium, provolává Boží zákon, neboť evangelium vykoupení přivádí lidi k poslušnosti zákona, který formuje jejich charakter k Boží podobě.*

V 58. Kapitole Izaijáše je výslovná zmínka o díle těch, kteří se klanějí Bohu, Stvořiteli nebe i země: Ti, kteří z tebe vyjdou, vybudují odvěké trosky, upevníš základy, které trvaly z generace na generaci. [Iz 58,12] *Památka Hospodinova, Jeho sobota bude vyvýšena. „A nazvou tě tím, kdo zazdívá trhliny a obnovuje stezky k obydlím. Jestliže odvrátíš svou nohu od pošlapávání soboty, od konání svých zálib v můj svatý den, a nazveš sobotu rozkošnou a svatý den Hospodinův ctihodným a budeš ho ctít tak, že nebudeš konat své cesty, nebudeš hledat své záliby a mluvit planá slova, potom budeš mít rozkoš v Hospodinu a nechám tě jezdit na návrších země a budu tě krmit dědictvím tvého otce Jákoba, neboť ústa Hospodinova promluvila.* [Iz 58,12-14]

Jsou zde jasně odhaleny dějiny věrné i nevěrné církve a světa. Pod vlivem zvěstování trojandělského poselství začal věrný svět zachovávat Boží přikázání, aby si vážil, ctil a obdivoval Boha, který stvořil nebe i zemi. Síly nevěřícího světa zneuctily Boha tím, že Jeho zákon nepřijali a když světlo Jeho Slova upozornilo na Jeho svatá přikázání a odhalilo mezeru, kterou v zákoně způsobila papežská autorita, snažili se lidé zničit celý zákon, aby nebyli usvědčeni. Mohli však opravdu zákon zničit? Nikoli, neboť všichni, kteří budou zkoumat Písmo, sami poznají, že Boží zákon stojí nehybně, věčně a Jeho památka - sobota - ukazující k jedinému pravému Bohu na rozdíl od všech bohů nepravých, potrvá navždy.

Satan je ve svých snahách pokračovat v díle, které započal na nebesích - totiž změnit zákon Boži vytrvalý a neúnavný. Podařilo se mu přesvědčit svět o pravdivosti učení, které předkládal v nebesích před svým pádem, že Boží zákon je nedokonalý a potřebuje opravy. Velká část vyznavačů křesťanské církve ukazuje svým postojem, ne-li svými slovy, že přijala týž blud. Kdyby však na Božím zákoně byla změněna jediná čárka, dosáhl by satan na zemi toho, čeho nemohl dosáhnout v nebesích. On připravil svou podvodnou past v naději, že se na ni chytí církev i svět. Všichni se však do pastí nechytí. Mezi poslušnými a neposlušnými dětmi, oddanými a věrnými, neloajálními a nevěrnými se táhne dělicí čára. Vznikly dvě velké skupiny, ctitelné šelmy a jejího obrazu a citelné pravého a živého Boha.

Poselství 14. Kapitoly Zjevení, zvěstující, že nadešla hodina Božího soudu, je dáno pro dobu konce a anděl z 10. Kapitoly Zjevení je přestavován, jako stojící jednou nohou na moři a jednou na zemi, na znamení, že poselství se dostane do dalekých zemí, i za oceán. I ostrovy v moři uslyší zvěstování posledního poselství výstrahy našemu světu.

A anděl, kterého jsem viděl stát na moři i na zemi, zdvihl svou pravou ruku k nebi a přísahal při tom, který je živ na věky věků, který stvořil nebe i to, co je v něm, zemi i to, co je v ní, a moře i to, co je v něm, že čas již více nebude [Zj 10,5-6] *Toto poselství oznamuje konec prorocké doby. Zklamání těch, kteří věřili, že spatří našeho Pána v r.1844 bylo opravdu trpké, zvláště pro ty, kteří očekávali Jeho příchod tak horlivě. Bylo to řízení Páně, aby toto zklamání přišlo a aby se tím ukázalo, co je skutečně v srdcích těchto lidí.*

Na církev nepadl ani jediný mrak, na nějž by ji Bůh nebyl připravil. Proti Božímu dílu se nepostavila ani jedna síla, kromě té, kterou on předvídal. Vše se událo tak, jak skrze své proroky předpověděl. Nenechal svou církev v temnotě opuštěnou, ale skrze proroky naznačil, co se stane. Jeho prozřetelnost zasáhla na určeném místě do dějin světa, aby se přihodilo to, co jeho svatý Duch vnukl prorokům jako proroctví. Všechny jeho úmysly budou splněny a potvrzeny. Jeho zákon je spojen s Jeho trůnem a satanovo působení spolu s lidským působením jej nemůže zničit. Pravdu zjevuje a chrání Bůh. Ona bude žít a bude panovat, i když se možná někdy zdá zastíněna. Kristovo evangelium je zákon, doloženy příkladem Jeho osobnosti. Podvody namířené proti němu, každá obhajoba lži, každý blud, který se satanovým pomocníkem podařil, bude nakonec na věky zlomen a pravda zazáří jako slunce v poledne. Slunce spravedlnosti se bude skvít, zdraví bude na paprscích jeho a celá země bude naplněna jeho slávou. [MS 32, 1896]

Na zemi se tedy v závěru dějin objeví lid, který bude zdůrazňovat Boží stvořitelskou moc, a to včetně souvislosti se 4. přikázáním desatera. Svým vlivem, publikacemi i kázáním se bude snažit opravit "díru", jež vznikla v Božím zákoně. Naše členy církve, všechny skutečné misionáře, všechny, kteří věří trojandělskému poselství a kteří odvracejí své nohy od soboty, nemohu dost důtklivě vybízet, aby uvažovali o poselství Izaiášově kap. 58. V této kapitole nařízené dílo dobročinnosti je práce, jejíž konání požaduje Bůh v této době od svého lidu. Je to práce, kterou sám nařídil. Nejsme ponecháni na pochybách o tom, nač se poselství vztahuje a kdy se vyplní, neboť čteme: Ti, kteří z tebe vyjdou, vybudují odvěké trosky, upevníš základy, které trvaly z generace na generaci. A nazvou tě tím, kdo zazdívá trhliny a obnovuje stezky k obydlím. [Iz 58,12] Boží pomník, sobota sedmého dne, znamení jeho působení při stvoření světa, byla hříšným člověkem odstraněna. Lid Boží má konat zvláštní dílo, opravit mezeru, která vznikla v jeho zákoně; čím více se blížíme konci, tím naléhavější to je. Všichni, kteří milují Boha, nesou jeho pečeť tím, že zachovávají jeho přikázání. Oni jsou obnoviteli schůdných cest. Pán říká: Jestliže odvrátíš svou nohu od pošlapávání soboty, od konání svých zálib v můj svatý den, a nazveš sobotu rozkošnou …potom budeš mít rozkoš v Hospodinu a nechám tě jezdit na návrších země a budu tě krmit dědictvím tvého otce Jákoba, neboť ústa Hospodinova promluvila. [Iz 58,13-14] Takto je pravé lékařské misijní dílo neoddělitelně spojeno se zachováváním přikázání Božích, mezi nimiž je sobota zvlášť uvedena, protože je tím velkým pomníkem stvořitelského díla Božího. Její zachovávání je spojeno s dílem obnovení obrazu Božího v člověku. To je služba, kterou má vykonávat lid Boží v této době. Je-li tato služba správně konána, pak bude církvi přinášet hojná požehnání. [2T 265-266]

Význam soboty jako památníku stvoření spočívá v tom, že stále zpřítomňuje pravý důvod, proč Bohu náleží úcta" - protože je Stvořitel a my jsme jeho stvoření. „Sobota je proto pravým základem bohoslužby, protože učí tuto velkou pravdu účinněji než cokoli jiného. Pravý důvod pro uctívání Boha - nejen pro uctívání sedmého dne, ale pro uctívání Boha vůbec - je dán rozdílem mezi Stvořitelem a jeho stvořeními. Tato úžasná skutečnost nemůže nikdy zastarat a nesmí upadnout v zapomnění." (J. N. Andrews, Dějiny soboty, kap. 27) Proto Bůh ustanovil sobotu už v ráji, aby tuto pravdu lidem provždy připomínal. Pokud skutečnost, že Bůh je náš Stvořitel, bude důvodem, proč ho máme uctívat, potud bude sobota znamením a památníkem této skutečnosti. Kdyby všichni lidé zachovávali sobotu, nasměrovávala by jejich myšlenky a city ke Stvořiteli jako k předmětu úcty a uctívání a nikdy by se z nich nestali modláři, lidé Bohu nevěrní a nevěřící. Zachovávání soboty je znamením věrnosti pravému Bohu, tomu, který učinil nebe, zemi, moře i prameny vod. [Zj 14,7] *Z toho vyplývá, že poselství, které vyzývá lidi k uctívání Boha a zachovávání jeho přikázání, je zvlášť vybízí k tomu, aby dodržovali čtvrté přikázání.* [GC 437-438]

Tento lid také bude upozorňovat na Boží soud. Nejedná se o vykonání soudu na konci dějin, ale o vyšetřující soud. To, co bylo špatně pochopeno v letech 1843-1844 po K., bylo správně pochopeno a na konci času to bude hlásáno celému světu. *Jak proroctví knihy Daniel: Až do večera i jitra dvoutisícího třístého, a napravena bude svatyně, tak i poselství prvního anděla: Bojte se Boha a vzdejte mu slávu, neboť přišla hodina jeho soudu* [Zj 14,7] *odkazují na službu Ježíše Krista ve svatyni svatých, na vyšetřující soud, nikoli na příchod Pána Ježíše, kdy přijde, aby vysvobodil svůj lid a odstranil bezbožné.*

Omyl nebyl ve výpočtu prorockých lhůt, ale ve stanovení události, ke které mělo po uplynutí 2300 prorockých dnů dojít. Tento omyl způsobil, že věřící prožili zklamání, ačkoli se splnilo všechno, co proroctví předpovědělo a co mohli podle Písma očekávat. Právě v té době, kdy oplakávali konec svých nadějí, došlo k události, kterou poselství předpovídalo a k níž muselo dojít, dříve než bude Pán moci přijít, aby odměnil své služebníky. [GC 424]

Zvláštní je formulace, které odkazuje na Boha Stvořitele, jako na toho, který stvořil *nebe, zemi, moře i prameny vod* [Zj 14,7] To odkazuje na oněch 144 000, kteří následují Beránka, kamkoliv jde (Zj 14,4). Proč? Protože On ví, co je pro Jeho lid nejlepší. Vede je do nebeského království, k pramenům vod, kde už nikdy nebudou mít žízeň: *Již nebudou hladovět ani žíznit, neublíží jim slunce ani jiný žár, neboť Beránek, který je uprostřed trůnu, je bude pást a povede je k pramenům vod života. A Bůh jim setře každou slzu z očí.* [Zj 7,16-17] I to je součástí poselství: představovat tomuto světu dobrou Boží a správnou cestu, která vede do nebeského království.

Druhý anděl 14,8

8A jiný, druhý anděl ho následoval a volal: „Padl, padl veliký Babylon, který napájel všechny národy vášnivým vínem svého smilstva.“

První poselství bylo vesměs pozitivní, bylo výzvou k uctívání Boha Stvořitele, který ví, co je pro Jeho následovníky nejlepší. Druhé poselství je o poznání smutnější: je to poselství o soudu (v negativním smyslu): Babylón padl.

Stejně jako prorok Izaiáš (Iz 21,9) i druhý anděl upozorňuje na pád Babylona (Babylon - symbol světa, viz komentář ke Zj 11,7-12), slovo spojení veliký Babylón pak přímo odkazuje na příběh o králi Nebúkadnesarovi (Dan 4,27), který upozorňuje na to, že pýchu předchází pád. Právě když se zdá, že Babylón je nejmocnější, tehdy může přijít Boží soud a všechno se změní.

Všimněte si, že anděl zvěstuje, že Babylon (již) padl v minulosti. Koho představuje Babylon a proč padl? Na tuto otázku budeme detailněji nacházet odpověď v 18. kapitole Zjevení. Nyní si jen letmo vysvětlíme to, koho představuje Babylon, a jak se nestát součástí tohoto "systému." *Je naší osobní zodpovědností kráče pokorně s Bohem. Nemáme hledat žádné silné nové poselství. Nemáme si myslet, že vyvolení Boží, kteří se snaží kráčet ve světle, tvoří Babylon. Padlé církve dle jména jsou Babylon. Babylon živí jedovaté teorie, víno bludu. Toto víno hněvu je vytvářeno z falešných učení, takových jako přirozená nesmrtelnost duše, jako věčné trápení bezbožných, popírání preexistence Kristovy před jeho zrozením v Betlémě a hájení a vyvyšování prvního dne týdne nad svatý a posvěcený den Boží. Tyto a jim rovné bludy jsou předkládány světu různými církvemi a takto se naplňuje Písmo, které praví: neboť z vášnivého vína jejího smilstva pily všechny národy, i králové země s ní smilnili a obchodníci země zbohatli z moci jejího zhýralého přepychu* [Zj 18,3] *Je to hněv vzniklý z falešného učení, a když králové a presidenti pijí toto víno hněvu smilství jeho, jsou rozpáleni hněvem proti těm, kteří nechtějí souhlasit s falešným a ďábelským kacířstvím, které vyvyšuje nepravý Sabat a vede lid k pošlapání památného dne Božího - Božího memoriálu.* [TM 61]

A my vidíme všude kolem sebe, že se blíží konečné naplnění těchto slov. Církve upadají do duchovní temnoty a stále více se spojují se státem a tímto světem. Je jen otázka času, až se tato slova úplně vyplní. *Teprve až nastane takový stav a až se křesťanské církve plně spojí se světem, bude pád Babylónu úplný. Církve k tomu spějí, ale proroctví z knihy Zjevení 14,8 se naplní teprve v budoucnosti.* [GC 390]

Toto odpadnutí je vyjádřeno přeneseně jako opíjet někoho vínem. Lidé, kteří jsou opíjeni alkoholem, ztrácí smysl pro realitu, vnímají svět kolem sebe značně zkresleně a není s nimi rozumná řeč (viz Př 23,31-34). Jejich smysly jsou omámeny a mají tendenci k hříšným skutkům. Tak na tom budou i lidé na zemi v poslední době, kteří budu opíjeny (infikovány) Babylónem: *Zlatým kalichem byl Babylón..., opájel všechny země; pronárody pily jeho víno, proto pronárody třeštily. Avšak Babylón náhle padne a roztříští se.* [Jr 51,7.8]

Víno, které opíjí národy, je přirovnáno ke smilstvu, což symbolizuje jak fyzické smilstvo (ke kterému má opilí člověk sklony), tak i duchovní smilstvo (tzv. synkretismus), tedy spojování pravého učení s falešným (viz komentář ke Zj 2,13). To vše jsou důrazy a důležité informace, které má Boží lid (druhý anděl) zvěstovat tomuto světu. V důsledku duchovního opilství a smilstva církve odpadají od Boha. Důležitým prostředkem k opíjení světa je ekonomická podpora a finanční prospěch těch, kdo se budou spojovat s odpadlým Babylonem (Zj 18,3.9-19). Systém Babylóna již (od) padl, zničen ale bude až při Kristově druhém příchodu (viz Zj 18).

Viděla jsem, že církve od té doby, co druhý anděl zvěstoval jejich pád, byly stále víc a více zkaženější. Jejich členové jsou sice následovníky Kristovými podle jména, ale je nemožné odlišit je od světa. Kazatelé sice používají verše ze Slova Božího, ale jejich kázání jsou přívětivá. Přirozené srdce proti tomu nic nenamítá... Byla mi ukázána pýcha církví, které jsou jimi jen podle jména. Bůh vůbec není náplní jejich myšlení; jejich tělesné smýšlení je obráceno jen na ně samotné. Zdobí svá ubohá smrtelná těla a pak na sebe hledí s uspokojením a roozkoší. Pán Ježíš i andělé se však na ně dívají s hněvem. Anděl pravil: "Jejich hříchy a jejich pýcha dosáhly až k nebi. Jejich osud je již rozhodnut. Spravedlnost a soud jakoby dlouho spaly, avšak brzy procitnou. Má jest pomsta, já odplatím, praví Pán." Strašné hrozby třetího anděla se uskuteční a všichni bezbožní budou pít kalich Božího hněvu. [EW 274]

Velký hřích, který Písmo vytýká Babylónu, spočívá v tom, že „napájel všechny národy vášnivým vínem svého smilstva. [Zj 14,8] *Opojný pohár nabízený světu představuje falešné učení, které církev přijala jako důsledek svého nesprávného spojení s mocnými tohoto světa. Přátelství se světem znehodnocuje víru věřících a na druhé straně má na svět zhoubný vliv, protože šíří učení, které odporuje jasným výrokům Písma.* [GC 388]

To ale neznamená, že by v těchto církvích nebyli věrní křesťané a křesťanky. *I když v církvích, které jsou znázorněny Babylónem, vládne duchovní temnota a odcizení od Boha, žije v nich stále ještě většina pravých Kristových následovníků. Mnozí z nich ještě neslyšeli zvláštní pravdy pro tuto dobu. Mnoho z nich není spokojeno se svým stavem a touží po hlubším poznání. Marně hledají podobu Ježíše Krista v církvích, ke kterým patří. Nakolik se tyto církve stále více uchylují od pravdy a přibližují světu, zvětšuje se rozdíl mezi oběma skupinami, až nakonec skončí rozchodem. Přijde doba, kdy lidé, kteří milují Boha nade všechno, nebudou moci zůstat pospolu s lidmi, kteří budou milující rozkoš spíše než milující Boha. 5Budou mít vnější formu zbožnosti, ale její moc jim bude cizí.* [2.Tm 3,4-5 GC 390]

Tak je k prvnímu poselství připojeno i druhé a splývá v jednu velkou výzvu tomuto světu. *Podstatu druhého andělského poselství znovu dostává svět skrze druhého anděla, který svou slávou osvěcuje zemi. Všechna tato poselství splývají v jedno jediné, které má lid dostat v posledních dnech dějin této země. Všechen svět bude zkoušen a všichni, kdo podlehli bludu o sobotě čtvrtého přikázání, pochopí poslední poselství milosrdenství, které lidé dostanou.* [MS 32, 1896]

Třetí anděl 14,9-13

14,9-10

9A jiný, třetí anděl je následoval a volal mocným hlasem: „Kdo se klaní šelmě a jejímu obrazu a přijímá cejch na čelo či na ruku, 10bude také pít z vína Božího rozhorlení, které je nalito neředěné v číši jeho hněvu; a bude mučen v ohni a síře před svatými anděly a před Beránkem.

Jedná se o poslední poselství tomuto světu, a tak bychom se jím měli jako lid poslední doby dopodrobna zabývat. *V době, kdy se přibližuje konec a čím více se šíří dílo hlásání poslední výstrahy světu, je zvlášť důležité pro všechny, kteří přijímají přítomnou pravdu, aby měli jasný pojem o podstatě a vlivu Svědectví, které Bůh od počátku spojil s dílem třetího andělského poselství.* [5T 654]

Když Bůh posílá lidem tak důležitá upozornění, že je symbolicky ohlašují andělé letící středem nebe, pak od každé rozumné bytosti vyžaduje, aby tato poselství brala vážně. Popsané tresty určené ctitelům šelmy a její sochy (Zj 14,9-11) by měly vést všechny lidi ke studiu proroctví, aby poznali, co to je cejch šelmy a jak se mu vyhnout. Většina lidí si však zacpává uši, aby neslyšela pravdu, a raději poslouchá bajky. Apoštol Pavel o posledních dnech napsal: Neboť přijde doba, kdy lidé nesnesou zdravé učení... [2. Tm 4,3] *Tato doba už nastala. Většina lidí nestojí o Biblickou pravdu, protože tato pravda odporuje přáním hříšného srdce a lásce ke světu. Satan jim ochotně poskytuje klamy, které se jim líbí.* [GC 594-595]

Poselství předchozích dvou andělů vrcholí třetím a splývají v jedno, které má hlásat církev poslední doby. Třetí anděl svými slovy rozděluje zemi na dva tábory: na ty, kdo se klanějí šelmě (Zj 14,9-11) a na ty, co mají Ježíšovou víru a jsou od těchto lidí pronásledování (Zj 14,12). Tím zdůrazňuje poselství prvního anděla o těch, kteří se klaní Bohu (Zj 14,7), a poselství druhého anděla, který hovoří o Babylonu (Zj 14,8) Oba dva tábory před někým klekají: jedni před Bohem (Zj 14,7), jiní před šelmou, která si tak nárokuje Božskou úctu (Zj 14,9 (řecké slovo προσκυνέω (v překladu: klanět se, uctívat). Jedni jsou označeni Boží pečetí (Zj 14,1 (v počtu 144 000), druzí zase cejchem šelmy (Zj 14,9.11).

Zároveň je vyjádřen zajímavý paradox: právě Babylón, jež svým vínem opíjel národy (jak zvěstuje druhý anděl (Zj 14,8), bude pít neředěné víno Božího hněvu. To znamená, že bude zakoušet Boží spravedlivý hněv (Jób 21,20; Ž 75,9) a to velmi intenzivně - neředěně (ve starověku se víno ředilo, aby nebylo tak silné, přidávali se do něj pak různé přísady (Ž 75,9).

O tomto zákoně - co jsi učinil druhému, to samé Bůh na soudu učiní tobě - prorokoval již prorok Abakuk, když mluvil o starověkém Babylónu: *Běda tomu, kdo dává svým bližním pít z číše svého hněvu a opíjí je, aby se díval na jejich nahotu. Nasytíš se hanbou místo slávy. Pij i ty a odhal se! Kalich v Hospodinově pravici se obrátí proti tobě, ostuda přijde na tvou slávu. Neboť tě přikryje násilí spáchané na Libanonu a zkáza způsobená zvěří tě roztřese strachem za prolitou lidskou krev a násilí spáchané na zemích, městech a všech jejich obyvatelích.* [Abk 2,15-17] *Poselství ze Zjevení 14,9-12 obsahuje dvě předcházející poselství. Je řečeno, že bude zvěstováno velikým hlasem, to znamená v moci Ducha svatého.* [7BC 980] Tento soud je pak detailně vylíčen v sedmi posledních ranách, ve kterých bude završen *Boží hněv* (Zj 15,1).

A bude to soud prostřednictvím ohně a síry, svět tedy bude zpustošen podobně, jako byla zpustošena Sodoma a Gomora (Gn 19,24 srov. Iz 35,4-10; viz komentář ke Zj 14,11). Přirovnání zničení Sodomy a Gomory s ničením Babylóna nacházíme už ve SZ (Iz 13,19; Jer 50,35.40). Zde vidíme, že lidé z Babylónu dopadnou stejně (a budou mít stejný osud) jako Babylón sám (Zj 19,3; 20,10).

Toto poselství má být rozšířeno do celého světa. *Třetí anděl Nikdy bychom neměli zapomínat že tyto instituce mají spolupracovat s nebeskými posly. Ony patří mezi ty služebníky, kteří jsou představeni andělem, mající věčné evangelium, jak letí prostředkem nebe, aby je zvěstoval těm, kteří přebývají na zemi, každému národu, kmenu, jazyku a lidu. Volal mocným hlasem: „Bojte se Boha a vzdejte mu slávu, neboť přišla hodina jeho soudu; pokloňte se tomu, který učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.* Zj 14, 6-7 *Ony mají zvěstovat to mocné poselství. Padl, padl veliký Babylon, který napájel všechny národy vášnivým vínem svého smilstva.* Zj 14, 8

Ony jsou představeny třetím andělem, který následoval, "pravě velikým hlasem: Kdo se klaní šelmě a jejímu obrazu a přijímá cejch na čelo či na ruku, bude také pít z vína Božího rozhorlení, které je nalito neředěné v číši jeho hněvu; a bude mučen v ohni a síře před svatými anděly a před Beránkem. Zj 14, 9-10 7T 139-140

Třetí anděl letící prostředkem nebe a zvěstující přikázání Boží a svědectví Ježíšovo, představuje naše dílo. Poselství neztrácí nic ze své síly za letu anděla, neboť Jan viděl jeho rozmach a moc, kdy celá země bude osvícena jeho slávou. Směr přikázání zachovávajícího Božího lidu je vpřed a vzhůru. Poselství pravdy, které neseme, musí jít k národům, jazykům a lidu. Brzy bude zvěstováno mocným hlasem a země bude osvícena jeho slávou. Připravujeme se pro toto veliké vylití Božího Ducha?

V tomto díle zvěstování mají být použity lidské nástroje. Horlivost a energie musí být oživeny; hřivny, které nečinností rezaví, se musí zapojit do služby. Hlas, který říká: "Počkej, neber břemena, jež ti byla uložena", je hlas zbabělých vyzvědačů. Nyní potřebujeme Kálefy, kteří půjdou vpřed - vůdce v Izraeli, kteří odvážnými slovy přinesou jasnou zvěst směřující k bezprostřední činnosti. Když sobecký, pohodlí milující, panikářský lid, bojící se vysokých obrů a nepřístupných zdí, žádá ústup, nechť zazní hlas Kálefův, i kdyby ustrašení jednotlivci stáli s kamením v rukou, připraveni ukamenovat je za jejich věrné svědectví. 5T 383

Poselství třetího anděla začíná upozorněním na klanění šelmě a jejímu obrazu, tedy na události z předchozí kapitoly (Zj 13). Pravdy z této kapitoly, které jsme již studovali, bychom měli hlásat celému světu, abychom každého upozornili na následující události. *Vedle lidí, kteří zachovávají Boží přikázání a mají víru v Ježíše, představuje poselství třetího anděla další skupinu a vyslovuje proti jejím bludům důrazné varování: Kdo se klaní šelmě a jejímu obrazu a přijímá cejch na čelo či na ruku, bude také pít z vína Božího rozhorlení…* Zj 14,9.10 *K porozumění uvedeného poselství je třeba správně pochopit použité symboly. Co představuje šelma, socha a cejch neboli znamení?* GC 437-438

A toto poselství se má dostat k celému světu: věřícímu, či nevěřícímu. *Svět a církve porušují Boží zákon a proto musí dostat výstrahu: Kdo se klaní šelmě a jejímu obrazu a přijímá cejch na čelo či na ruku, bude také pít z vína Božího rozhorlení, které je nalito neředěné v číši jeho hněvu; a bude mučen v ohni a síře před svatými anděly a před Beránkem.* Zj 14,9-10 *S takovým prokletím visícím nad přestupníky Boží svaté soboty, neměli bychom ukázat větší vážnost, větší horlivost? Proč jsme tak lhostejní, tak sobečtí, tak zabraní do světských zájmů? Je naším zájmem oddělení od Ježíše? Je pravda příliš ostrá, příliš jasně nás vedoucí na úzkou cestu; a podobni učedníkům Kristovým, kteří se urazili, máme se obrátit k bídným živlům světa? Máme utrácet peníze na sobecké cíle, a uspokojovat své vlastní touhy, zatímco duše umírají bez znalosti Ježíše a pravdy? Jak dlouho to bude pokračovat?*

Všichni by měli mít živou víru - víru, která působí láskou a očišťuje duši. Muži a ženy jsou připraveni udělat cokoli, aby vyhověli svému já, ale jak málo jsou ochotní udělat pro Ježíše, a pro své bližní, kteří jsou na cestě k záhubě pro nedostatek pravdy! CS 51

Pokud kdy byla v dějinách Adventistů sedmého dne doba, kdy bychom měli povstat a zaskvět se, tak je to nyní. Žádnému hlasu by nemělo být bráněno v hlásání poselství třetího anděla. Ať nikdo, z obavy před ztrátou prestiže u světa, nezatemní jediný paprsek světla přicházející ze Zdroje všeho světla. To vyžaduje mravní odvahu konat Boží dílo v těchto posledních dnech, avšak nenechejme se vést duchem lidské moudrosti. Pravda by měla být pro nás vším. Ať patří ke světu ti, kteří si chtějí ve světě učinit jméno. Blízko je velký konflikt, ve kterém všichni zaujmou svou stranu; celý křesťanský svět bude do něj zapojen... Všude vidíme rostoucí důkazy o tom, že poselství, které máme od Boha, je posledním poselstvím výstrahy církvím světa. Přesto rok za rokem odchází do věčnosti, a církve zůstávají nevarované. Byla jsem poučena promluvit ke svým bratřím a sestrám a vyzvat je: jsme si vědomi tohoto zanedbávání? Dopis 94a, 1909

Poselství ohledně soboty se ještě více vyhrotí a otázka Božího dne se stane předmětem sporu v křesťanském světě. *Když bude lidem celá záležitost takto vyložena, každý, kdo nebude respektovat Boží zákon a bude se řídit lidskými příkazy, přijme znamení šelmy, znamení poddanosti mocnosti, kterou se rozhodne poslouchat více než Boha; pak zazní z nebe varování: Kdo se klaní šelmě a jejímu obrazu a přijímá cejch na čelo či na ruku, bude také pít z vína Božího rozhorlení, které je nalito neředěné v číši jeho hněvu…* [Zj 14,9.10 GC 604]

Naším úkolem bude se postavit politické moci, protože Boží zásady z nebe pro nás budou více, než lidské zásady a nařízení. *Bůh míní to, co říká. Člověk se postavil mezi Boha a lid a Pán poslal třetího anděla s poselstvím: A jiný, třetí anděl je následoval a volal mocným hlasem: „Kdo se klaní šelmě a jejímu obrazu a přijímá cejch na čelo či na ruku, bude také pít z vína Božího rozhorlení, které je nalito neředěné v číši jeho hněvu; a bude mučen v ohni a síře před svatými anděly a před Beránkem.* [Zj 14,9-10]

Lid Boží má zachovávat Jeho přikázání a odložit veškerou světskou politiku. Přijetím správných zásad v jednání mají uctít tyto zásady; neboť tyto pocházejí z nebe. Poslušnost Bohu má větší cenu pro vás, než zlato a stříbro. Nesením břemen s Kristem, učením se od Něho tichosti a pokoře, odstraníme mnohé napětí; nebo když nepřítel přichází jako povodeň, Duch Hospodinův staví proti němu hráz. [8T 94-95]

14,11

11Dým jejich muk vystupuje na věky věků a dnem i nocí nemají odpočinutí ti, kdo se klanějí šelmě a jejímu obrazu, a ti, kdo přijímají cejch jejího jména.“

Všechna snaha Babylóna se nakonec ukáže jako marná, nakonec všechno skončí ve věčném ohni. Mnoho křesťanů dnes věří na věčné (tj. nikdynekončící) utrpení v pekle, a právě tohle je jeden z veršů, které používají na obhajobu svého stanoviska. Bude dobré se zde na chvíli zastavit, abychom si celou záležitost dopodrobna vysvětlili.

Význam slova **Věčný, navěky, na věky věků:**

Zj 14,11 je jasnou narážkou na Iz 34,10:
V noci ani ve dne neuhasne,
navěky bude vystupovat její kouř;
z generace na generaci zůstane v troskách,
na věky věků jí nikdo nebude procházet. [Iz 34,10]

V těchto rýmech je použit tzv. synonymní paralelismus (viz principy výkladu 1.3) kdy jeden verš (řádek) vyjadřuje stejnou myšlenku druhého verše (druhého řádku). Jedná se o tzv. myšlenkový rým. Proto je zřejmé, že slova "v noci ani ve dne", "navěky", "z generace na generaci" a "na věky věků" jsou prakticky synonymy (tak i na jiných místech Písma, např. Ž 146,10), které vyjadřují jedno a totéž. Co ale vlastně vyjadřují?

Hebrejské slovo překládané jako věčný, nebo na věky je slovo *olam*. Toto slovo má v Bibli (hebrejštině) mnoho významů. Může například znamenat: starodávné časy:
V každém jejich soužení měl soužení i on. Anděl jeho přítomnosti je zachraňoval. On je ve své lásce a ve svém soucitu vykoupil. Zvedal je a nosil je po všechny dávné dny. [Iz 63,9]
Ale jeho lid si připomenul dávné dny Mojžíše: … [Iz 63,11]

Nebo vyjadřovat myšlenku něčeho dávného:
Nepřítel pronásleduje mou duši, sráží můj život k zemi, nutí mě přebývat v temnotách mrtví jako ti již dlouho (mrtví) [Ž 143,3 upravený překlad na základě původního textu]

Někdy také toto slovo odkazuje na bod v čase, ve kterém něco zásadního vzniká a trvá to prakticky tak dlouho, jak jen to je možné. Když je vztaženo k člověku, je to samozřejmě nejčastěji vázáno tím, jak dlouho bude daná osoba žít (a bude to tedy možné):
...potom vezmi šídlo, probodni mu ucho na dveřích a stane se navěky tvým otrokem. Tak jednej také se svou otrokyní. [Dt 15,17]

Otrok samozřejmě může umřít, takže není doslova navěky otrokem. Nebo může být jeho pán zabit ve válce a odveden do zajetí do jiné země a být otrokem někoho jiného. Slovo věčný je tedy závislé na životnosti subjektu, na který se vztahuje, případně na okolnostech. Jiné verše:
Akíš Davidovi věřil. Říkal si: Jistě se zošklivil svému lidu, Izraelcům, a bude navěky mým otrokem. 1. Sam 27,12
...své peníze nedává na lichvu, úplatek proti nevinnému nepřijímá. Kdo takto jedná, nepohne se až navěky. Ž 15,5
Navěky budu zpívat o Hospodinově milosrdenství, z pokolení do pokolení budu svými ústy oznamovat tvou věrnost. Ž 89,2

Pokud se slovo *olam* vztahuje k Nikdynekončícímu Nekonečnému Navždyživému Všemohoucímu Bohu, potom slovo *olam* skutečně nabývá významu nikdynekončící:
Abraham pak vysadil v Beer-šebě tamaryšek a vzýval tam jméno Hospodina, Boha věčného. Gn 21,33
Pak jsem slyšel onoho muže oděného lněným oděvem nahoře nad vodami v řečišti, jak pozdvihl pravici i levici k nebesům a přisáhl při Věčně živém,… Dan 12,7

To samé platí o Božích záležitostech, jako je například věčný zákon, Jeho věčný slova (Ž 119,89.160), Jeho věčné smlouvy (Gn 9,16; Iz 59,21…) atd.

Někdy toto slovo skutečně znamená nikdynekončící:
Izrael je Hospodinem zachráněn věčnou spásou. Nebudete se stydět a nebudete zahanbeni na věky věků. Iz 45,17
Což se bude hněvat navěky? Neustále bude chovat hněv? Jer 3,5

Jindy vyjadřuje pouze dlouhou dobu:
Žádal tě o život a dal jsi mu jej, dlouhý život navěky a navždy. Ž 21,5
Bat-šeba poklekla s tváří k zemi, klaněla se králi a řekla: Ať žije můj pán a král David navěky. 1. Král 1,31

Může také odkazovat na definitivní:
Opiji jeho knížata i jeho mudrce, jeho místodržitele, jeho správce a jeho hrdiny; pak usnou věčným spánkem a neprobudí se, je výrok krále, jehož jméno je Hospodin zástupů. Jer 51,39

I z několika novozákoních veršů vyplývá, že nemůžeme udělat rovnici: věčný = nikdynekončící. Většinou má toto slovo význam spíš: definitivní, nebo od tohoto bodu až na pořád:
Kdo by však vědomě promluvil zle proti Duchu Svatému, nemá odpuštění v tomto věku, ale je vinen věčným prohřešením Mk 3,29

Neexistuje "nikdynekončící prohřešení." Je pouze prohřešení, kterého se jednou dopustí člověk a ono na něm zůstane, protože se nevyzná z toho hříchu.

...o vzkládání rukou, o vzkříšení mrtvých a o věčném soudu. Žid 6,2

Neexistuje "nikdynekončící soud", pouze soud, jehož rozhodnutí bude od určité chvíle platit až na věky.

A každý, kdo žije a věří ve mne, jistě nezemře na věčnost. Věříš tomu? Jan 11,26

Neexistuje "nikdynekončící smrt", ale pouze smrt, jež jednou přijde a bude trvat navěky, bude definitivní.

Podobně Sodoma a Gomora a okolní města, která stejným způsobem jako oni plně propadla smilstvu a odešla za jiným tělem, jsou předložena jako příklad, když nesou trest věčného ohně. Ju 7

Sodoma a Gomora byli definitivně (totálně) zničeny v jednom časovém bodě, a toto zničení trvá od té doby i do současnosti a nic se nezmění ani v budoucnu. Je to takový příklad trestu věčného ohně, který jednous tráví bezbožné na konci času. Opět slovo věčný nemůžeme chápat jako nikdynekončící, protože to by oheň na území, kde ve starověku stály města Sodoma a Gomora, musel stále plát.

Samozřejmě je v Bibli a hlavně v Novém zákoně použito toto slovo také jako vyjádření nikdynekončícího života (věčného života), který dává Bůh. I to může být význam tohoto slova, ale nemusí.

A vzhledem k tomu, že podle jiných Biblických veršů lidé nebudou na konci času trpět věčně v ohni (tedy utrpení, které nebude mít konce), musíme se přiklonit k tomu, že ve verších, ve kterých se objevuje slovo věčný ve spojitosti se soudem na konci času, se nemluví o nikdynekončícím utrpení, ale o definitivním utrpení, které jednou přijde a bude trvat od toho bodu až dál do budoucnosti, dokud to bude možné - dokud člověk trpící pod tímto ohněm nebude stráven a nezemře (podobně jako otrok je otrokem "navěky" jen dokud nezemře, viz předchozí studium (Dt 15,17).

Mezi takové verše, které vyjadřují, že bezbožníci nebudou trpět věčně, ale budou definitivně zničeni. Mezi takové verše patří například tyto:

Hospodinův den je blízko pro všechny národy. Jak jsi činil ty, tak bude učiněno tobě, to, co jsi vykonal, se vrátí na tvou hlavu. Jako jste pili na mé svaté hoře, tak budou pít všechny národy ustavičně. Budou pít a hltat, a budou, jako by nikdy nebyly. Abd 15-16

Neboť hle, přichází den planoucí jako pec a všichni domýšlivci i všichni, kdo páchají ničemnost, se stanou strništěm. Ten přicházející den je spálí, praví Hospodin zástupů, nezanechá z nich kořen ani větev. Mal 3,19

Vraťme se ale nyní ke studiu našeho verše. Ona "věčnost" se totiž netýká lidí, ale dýmu jejich muk. Stejně jako je dým projevem ohně, i zde se muka lidí, kteří jsou páleni ohněm, nějak projevují - a to tím, že nemají odpočinutí.

Narážka na odpočinutí, včetně cejchu šelmy jsou dalšími odkazy na sobotní přikázání (viz komentář ke Zj 7,2-3). Jako je sobota znamením poslušnosti vůči Bohu Stvořiteli (Ex 31,12-17; Ezch 20,12.20) tak je cejch šelmy znamením poslušnosti vůči šelmě. Na zemi jsou tedy ti, co nemají odpočinutí (Zj 14,11) postaveni do kontrastu k těm, co odpočinutí mají (Zj 14,13).

14,12

12 *Zde je vytrvalost svatých, kteří zachovávají Boží přikázání a Ježíšovu víru.*

Tato slova naznačují, že Babylón má (zatím) velkou moc a utlačuje Boží lid. Ačkoliv je nad Babylónem již vyřknut soud (i nad všemi, kdo jsou do tohoto světského systému zataženi), stále ještě pronásleduje věrné a ti tak mohou osvědčit svou vytrvalost. Tato víra i vytrvalost je výsledkem hlásání a přijetí trojandělského poselství. ***Výsledkem hlásání poselství tří andělů je**: Trpělivost svatých, tu jsou ti, kteříž ostříhají přikázání Božích a víry Ježíšovy.* Zj 14,12 *Apoštol Jan viděl bezprostředně po ohlášení tohoto poselství přicházet Syna člověka ve slávě, aby sklidil žeň země.* GC 454

Tato slova připomínají popis ostatku z konce 12. kapitoly, která jsou rozvedena v kapitole 13.: *Drak se na tu ženu rozzuřil a odešel, aby rozpoutal válku proti ostatním z jejího potomstva, kteří zachovávají Boží přikázání a mají Ježíšovo svědectví.* Zj 12,17 Již jsme si vysvětili, že tato slova poukazují na CASD (viz komentář ke Zj 12,17). *Je pouze jedna církev na světě, která v přítomné době stojí při průrvě a opravuje zeď a znovu obnovuje prastaré zbořeniny…*

Nechť je každý opatrný, chce-li pozvednout svůj hlas proti jedinému lidu, který reprezentuje popis „ostatků" zachovávajících přikázání Boží a vlastnících Ježíšovu víru… Bůh má zvláštní lid, svou církev na zemi, jež nemá sobě rovné, která předešla všechny jiné svou způsobilostí k vyučování pravdy a vyvyšování Božího zákona… TM 50. 58-59

Nyní je ale popis Božího lidu trochu rozdílný (Zj 12,17 srov. 14,12) - a to v dost zásadní věci. Místo slov o *duchu proroctví* totiž čteme, že ostatek má *Ježíšovu víru*. To samozřejmě neznamená, že se již ostatek neposlouchá ducha proroctví, ale naznačuje se zde určitý posun. Rozpoznání církve, které bylo svěřeno světlo od Boha ohledně Jeho zákona a proroctví je velmi důležité, ale zde naše rozhodování nestačí. Nestačí být pouze členy CASD, je třeba jít ještě dál - a to je důležité zvláště pro závěr dějin - a pěstovat takovou víru (důvěru v Boha), jakou měl Ježíš.

A to má být zvěstováno nejen našim osobním životem, ale i poselstvím. V životě se projevuje svatost na každý den čistotou života v pokoji a bázni Boží. Paradoxně život ve zbožnosti častokrát vede i k projevu odporu vůči bezpráví a samozřejmě i státní moci, která jedná proti svědomí věřícího člověka. Vytrvale jdou proti státním nařízením, přes problémy, překážky a sankce, které je postihují. Nedají se zastrašit, jdou si za svým i přes odpor okolí, protože ví, komu uvěřili (2.Tim 1,12). Takový život je potřeba zvěstovat, se všemi úskalími, které nás to bude stát.

Život křesťana ale má být vyvážený, jak bezmeznou poslušností, tak i vírou v Ježíše. V Kristově životě byla krásně a jasně zjevena nejen poslušnost, ale i víra a moc evangelia. *Přikázání Boží a víra Ježíšova spolu souvisí. Toto má být světu jasně zvěstováno.* [8T 117] *Zde je vytrvalost svatých, kteří zachovávají Boží přikázání a Ježíšovu víru.* [Zj 14,12] *To je zákon a evangelium.* [MS 25, 1896] Stejně by se to mělo projevit i v našem životě, usilujme o to ve víře a hlásejme tuto zapomenutou pravdu. Být křesťanem neznamená opustit Boží zákon, ale naopak jednat podle něj ve víře v Krista. Ostatně, má-li přijít kdy nějaký soud (Zj 14,7), pak jistě musí být kritéria, na základě kterých může být vzneseno obvinění a následný trest (pro Babylon).

Víra nás zase vede k osobnímu vztahu k Bohu, ke spolehnutí se na Toho, kterého nevidíme. Je zajímavé, že právě definice víry podle epištoly židům se vztahuje i na přijetí svědectví od Boha a na stvořený svět, který vydává svědectví o svém Neviditelném Stvořiteli: *Víra jest podstata věcí, v něž doufáme, důkaz skutečností, které nevidíme. Neboť v ní naši předchůdci dostali svědectví Boží. Vírou rozumíme, že Božím výrokem byly uspořádány světy, takže to, co vidíme, nevzniklo z viditelného.* [Žid 1,1-3] Právě stvoření bude hrát důležitou roli v poslední době, protože je součástí trojandělského poselství (Zj 14,7; viz komentář k tomuto verši). V pozadí těchto myšlenek můžeme také vidět odmítnutí moderní evoluční teorie, panteismu, jiných náboženství (zvláště východních, ve kterých se objevuje teorie reinkarnace, nesmrtelnost duše a "zbožštění" člověka), což jsou dnes již všude rozšířené falešné nauky a cesty ke spáse.

Moc a působnost díla velkou měrou závisí na povaze literatury, která vychází z našich tiskáren. A proto bychom měli velice pečlivě vybírat a připravovat to, co hodláme vydat do světa. Potřebujeme tu největší opatrnost a soudnost. Své síly bychom měli věnovat vydávání literatury nejčistší kvality a nejušlechtilejší povahy. Naše časopisy by měly obsahovat pravdu, která má životně důležitý duchovní význam pro lidi.

Ne všichni na tomto světě postavili se na stranu nepřítele a proti Bohu. Ne všichni stali se nevěrnými. Několik málo zůstalo věrných Bohu; neboť Jan píše: Zde je vytrvalost svatých, kteří zachovávají Boží přikázání a Ježíšovu víru. [Zj 14, 12] *Brzy se rozpoutá prudký boj mezi těmi, kteří Bohu slouží, a těmi, kteří Mu neslouží. Brzy bude pohnuto vším, čím pohnuto může býti, aby zůstalo to, čím se pohnout nedá.* [9T 15-16]

Když lid přijímá a vyvyšuje nepravý den odpočinku a přestává poslouchat Boha a přetrvává být mu oddán, dospěje až tam, kam dospěl lid za dnů Kristových… Je možné, aby se pak někdo rozhodl skrýt svou korouhev pravdy, povolit ve své zbožnosti? Má tento lid - který Bůh poctil, požehnal a byl mu nakloněn - odmítnout vydávat svědectví ve prospěch Hospodinovy památky. Právě v době, kdy by se takové svědectví mělo vydávat? Neměli bychom si právě tehdy Božího přikázání co nejvíce vážit, kdy lidé Božím zákonem opovrhují? [MS 25, 1896]

Přišli ke mně lidé, kteří si říkají adventisté sedmého dne a radili mi, že základní znaky znamení, které z nás činí zvláštní lid, by se nemělo tak okatě ukazovat. Tvrdili totiž, že pro zajištění úspěšného provozu našich ústavů to není příliš prozíravé. Tento zvláštní znak však projde na konci zkoušky celým světem. Když Jan popisuje pozůstatek Božího lidu, říká: „Zde je vytrvalost svatých, kteří zachovávají Boží přikázání a Ježíšovu víru. [Zj 14,12] *To je zákon a evangelium. Svět a církve se spojují, protože obě strany přestupují Boží zákon v tom, že se odtrhly od památky Hospodinovy a vyvyšují den odpočinku, kterou ustanovil člověk hříchu. Ale sobota Hospodina tvého Boha má být znamením, které ukazuje rozdíl mezi poslušnými a neposlušnými. Viděla jsem, jak někteří vztahovali ruce, aby tento prapor pravdy odklidili, aby se na jeho význam zapomnělo….*

Svět se brzy setká s velkým Zákonodárcem u jeho porušeného zákona. Jedině ti, kdo se obrátí od překračování zákona k poslušnosti, mohou doufat v odpuštění a pokoj.

Naši povinností je pozvednout korouhev, na níž je psáno: Přikázání Boží a věrnost Ježíši [Zj 14,12]*. Poslušnost Božího zákona je veliký požadavek, který musíme mít stále na mysli. Musíme se ze všech sil snažit vyburcovat členy církve i ty, kdo nejsou věřící, aby pochopili volání zákona nebes a uposlechli ho. Naší povinností je tento zákon velebit a oslavit.*

Toto poselství je úzce spojeno se zdravotní reformou. *Bylo mi znovu ukázáno, že zdravotní reforma je odvětvím velkého díla, které má připravit lid na příchod Páně. S třetím andělským poselstvím souvisí jako ruka s tělem. Lidé zneváželi Desatero, Pán však nechtěl potrestat přestupníky Zákona dřív, než jim pošle poselství napomenutí. Třetí anděl zvěstuje toto poselství. Kdyby lidé poslušně přijímali zákon Desatera a ve svých životech uplatňovali zásady těchto příkazů, nebyla by kletba nemoci zaplavující svět.*

Povolováním chuti a hříšným vášním nepřestupují lidé jen zákon přírody, ale i mravní zákon Boží. Proto Bůh dovolil, aby nám zazářilo světlo zdravotní reformy, abychom poznali svůj hřích přestoupení zákonů, které jsou v nás. Všechna naše radost a utrpení závisí na poslušnosti nebo přestupování přírodního zákona. Náš nebeský 0tec vidí žalostný stav lidí, z nichž mnozí vědomě a mnozí nevědomě žijí v přestupování zákonů, které sám určil. On však ve své lásce a milosti k lidstvu posílá světlo zdravotní reformy. Zjevuje svůj zákon a též trest, jako následek za přestoupení tohoto Zákona, aby všichni byli poučeni a žili podle přírodního zákona. Svůj Zákon zvěstuje tak zjevně, že ten vyniká jako město na hoře ležící. Všechny rozumné bytosti když chtějí, mohou ho pochopit. Duševně nemocní nebudou se zodpovídat. Objasňovat tento zákon přírody a vyzývat k poslušnosti, je dílo, které provází poselství třetího anděla a které připravuje lid na setkání s Pánem. [3T 161]

Zdravotní reforma je úzce spjata s dílem třetího poselství, avšak není to poselství. Naši kazatelé mají kázat zdravotní reformu, avšak nemají z ní dělat vedoucí téma místo poselství. *Její místo je mezi oněmi předměty, které urychlují přípravné dílo událostí, které nám jsou poselstvím oznámeny. Mezi těmito pak je vynikající. Máme se s horlivostí chápat každé reformy, ale máme se vystříhat toho, abychom nevzbuzovali dojem, že jsme vrtkaví a rozmarní a že podléháme fanatismu.* [1T 559]

Třetí anděl ze 14. kap. Zjevení je představen v rychlém letu prostředkem nebes, volající: Zde je vytrvalost svatých, kteří zachovávají Boží přikázání a Ježíšovu víru. [Zj 14,12] *Zde je zobrazena povaha díla Božího lidu. Mají tak významné poselství, že je zobrazuje let při šíření zvěsti tomuto světu. Ve svých rukou drží chléb života pro hladovějící svět. Kristova láska je nutí. Toto je to poslední poselství. Více jich nebude, žádné další pozvání milosti nemá být dáno, vykoná-li toto poselství své dílo. Jaké poslání! Jaká zodpovědnost spočívá na všech, aby zvěstovali milostivé pozvání. Duch a nevěsta praví: Pojď. Kdo to slyší, řekni také: Přijď. Ať přijde žíznivý a kdo chce, ať nabere vodu života zdarma.* [Zj 22,17 5T 206-507]

Kristus nás pověřil, abychom zasévali símě pravdy a přesvědčovali náš lid o důležitosti díla, které mají vykonat ti, kdo žijí uprostřed posledního dějství historie této země. Až budou slova pravdy hlásána na hlavních silnicích i odlehlých cestách, projeví se na lidských srdcích působení Ducha svatého. [2SM 403]

V podobenství o pannách je pět představeno jako moudré a pět jako pošetilé. Označení "pošetilé panny" představuje charakter těch, kdo nemají ryzí srdce zapracované Duchem Božím. Příchod Kristův neučiní z bláznivých panen panny moudré.

Když Kristus přijde, nebeské váhy budou vážit charaktery a rozhodnou, jestli je čistý, posvěcený a svatý, nebo jestli je nečistý a nepřipravený na nebeské království. Ti, kteří pohrdli řízením Božské milosti, která by je uschopnila být obyvateli nebes, budou bláznivými pannami. Měli celé světlo, celé poznání, ale neobstarali si olej milosti, nepřijali pravdu v její posvěcující síle. [RH 19.8. 1890]

Ale někteří budou váhat při získání oleje k doplnění do svých lamp a příliš pozdě zjistí, že charakter, který je představený olejem, není přenosný. [RH 11. 2. 1896]

Jsme ale jako jednotlivci, potažmo jako církev, připraveni na Kristův příchod, hlásáme tyto vzácné pravdy? Ne náhodně byla Ellen Whiteová odkazována v souvislosti s poselstvím třetího anděla na podobenství o deseti družičkách (pannách), které usnuly. *Když bude kázáno třetí andělské poselství tak, jak má být, jeho vyhlašování doprovodí moc; a stane se požehnaným vlivem. Musí být doprovázeno božskou mocí, jinak nebude dokončeno. Jsem často odkazována na podobenství o deseti pannách, pět z nich bylo moudrých a pět pošetilých. Toto podobenství se naplňuje a bude naplněno až do posledního písmenka, protože má zvláštní ponaučení pro tuto dobu, a jako třetí andělské poselství se naplňuje a bude přítomnou pravdou až do konce času.* [RH 19. 8. 1890]

13Tu jsem uslyšel hlas z nebe, který říkal: „Napiš: Blahoslavení mrtví, kteří od této chvíle umírají v Pánu!“ „Ano,“ praví Duch, „ať odpočinou od svých prací, neboť jejich skutky jdou s nimi.“

Na konci třetího andělského poselství zaznívají tato poněkud překvapivá slova. Proč až *od této chvíle*? Co lidé, kteří zemřeli ještě před touto chvílí (před dokončením třetího andělského poselství) - ti snad nejsou Blahoslavení?

Když přijde Kristus, věrní křesťané povstanou z prachu země a půjdou s ním do nebeského království (1. Kor 15,52-53; Zj 14,14-16), nastane vzkříšení spravedlivých a záhuba nevěrných (Zj 19,11-21). *Spravedliví mrtví, od Adama až po posledního svatého, který zemře, uslyší hlas Syna Božího a vystoupí z hrobu k věčnému životu.* [DA 606]

Přesto je v Bibli několik míst, které naznačují ještě jedno "jiné" vzkříšení:
Ježíš řekl: „Já jsem. A spatříte Syna člověka sedícího po pravici Moci a přicházejícího s nebeskými oblaky. [Mk 14,62 (viz též Mt 26,64)]

Toto prohlášení dosvědčuje i Jan ve Zj 1,7. *i ti, kteří jej probodli.* [Zj 1,7] *Tato slova se nevztahují jen na ty muže, kteří bodli Krista, když visel na golgotském kříži, ale také na ty, kteří Jej haněním a hříchy probodávají dodnes.* [ST 28.1.1903]

Až Kristus přijde podruhé, oni Ho uzří - již ne jako vězně obstoupeného lůzou. Uzří Jej jako nebeského Krále. … Tehdy si kněží a knížata jasně připomenou výjevy ze soudní síně. Každá okolnost bude před nimi zjevena, jakoby byla napsána ohnivými písmeny. [ST 17.1.1900]

Ti, kteří odehráli hlavní roli v zavržení a ukřižování Krista povstanou, aby Jej uzřeli takového, jaký je, a také aby viděli oslavené svaté, protože v této době budou svatí proměněni v jediném okamžiku, v mrknutí oka, a budou zachváceni na setkání s Pánem v povětří. Ti, kteří na Něj vložili purpurové roucho a vtiskli na Jeho skráně trnovou korunu, a také ti, kteří hřeby probili Jeho ruce a nohy, budou na Něj hledět a budou naříkat. [9MR 252]

Zvláštní vzkříšení nespravedlivých (co se podíleli na Kristově smrti) předpovídá i prorok Zachariáš: *Vyleji na dům Davidův a na obyvatele Jeruzaléma ducha milosti a úpěnlivých proseb. Pohledí na mě, toho, kterého probodli, a budou ho oplakávat jako se kvílí nad jedináčkem, budou nad ním hořce naříkat, jako se naříká nad prvorozeným. V onen den bude veliké kvílení v Jeruzalémě jako bylo kvílení v Hadad-Rimón na pláni u Megida.* [Zach 12,10-11] Ostatně, při hlásání třetího anděla přijde na svět zaslíbené vylití Ducha svatého (viz studium níže).

Při tomto zvláštním vzkříšení ale povstanou nejen nespravedliví, ale i někteří spravedliví, což naznačuje i prorok Daniel vDan 12,2 (všimněte si slova *mnozí* (ne *všichni*!). *Hroby se otevřou a Tu mnozí z těch, kdo spí v prachu země, procitnou, jedni pro život věčný, ale druzí k naprosté hanbě pro věčnou ohavnost.* [Da 12,2] *Všichni, kdo zemřeli s vírou v poselství třetího anděla, vyjdou z hrobu oslaveni, aby slyšeli Boží smlouvu pokoje spolu s těmi, kdo zachovávali Boží zákon. Také i ti, kteří jej probodli* [Zj 1,7]*, kdo se vysmívali smrtelnému zápasu Ježíše Krista a zesměšňovali jej, i nejzarputilejší odpůrci jeho pravdy a jeho lidu budou vzkříšeni, aby ho spatřili v jeho slávě a aby uviděli, jakou odplatu dostanou věrní a poslušní.* [GC 637]

V Danielovi ve 12. kapitole ještě nacházíme na konci tato slova: *Blaze tomu, kdo počká a dospěje ke dnům tisíci třem stům třiceti a pěti. Ty ale dojdi do konce a budeš odpočívat. Na konci dnů pak povstaneš ke svému údělu.* [Dan 12,12-13] Období 1335 let označuje 508 - 1844 po Kr. Opět tedy vidíme spojitost s trojandělským poselstvím (předadventního) soudu ze Zj 14,7. Také si všimněte slova *blahoslavený* v Dan 12,12 a ve Zj 14,13 - zkrátka a dobře jsou tyto dvě místa v Bibli úzce propojena.

DODATEK: VYLITÍ DUCHA

Na konci doby poselství třetího anděla přijde na svět zaslíbené vylití Ducha svatého. To je naznačeno zde: *"Počátek doby soužení", který je zde uveden, se nevztahuje na dobu, kdy bude vylito sedm posledních ran, nýbrž na krátkou dobu předtím, kdy Kristus bude ještě ve svatyni. V tu dobu, kdy se ukončí dílo zachraňování duší, přijde na svět soužení a národy se rozhněvají, budou však zadrženy, aby nebránily dílu třetího andělského poselství. V té době přijde od přítomnosti Páně "pozdní déšť", neboli občerstvení, aby hlasitému volání třetího anděla dodal sílu,a aby svatí byli připraveni obstát v době sedmi posledních ran.* EW 85-86

Nadešel čas, kdy musíme očekávat, že Pán pro nás učiní velké věci. V našem snažení nesmíme umdlévat ani ochabovat. Musíme růst v milosti a známosti Hospodina. Před ukončením díla a zapečetění lidu Božího obdržíme vylití Ducha Božího. Nebeští andělé budou v našem středu. Přítomnost je dobou přípravy, kdy musíme kráčet v naprosté poslušnosti v souladu se všemi Božími přikázáními. Dopis 30, 1907

Křesťany čekají "druhé letnice." *Jako o letnicích, povede křest Duchem svatým k oživení pravého náboženství a k činění mnoha zázraků. Nebeské bytosti přijdou mezi nás a lidé budou hovořit z popudu Božího svatého Ducha. Ale kdyby snad Pán působil na lid, jako to činil o letnicích a po nich, věděli by mnozí, kteří teď tvrdí, že věří pravdě, tak málo co působí Ducha svatého, že by volali: „Vystříhejte se fanatismu." O těch, kteří byli naplnění Duchem, by říkali: „Opili se mladým vínem."*

Není už daleko doba, kdy si lidé budou přát přimknout se mnohem těsněji ke Kristu, mít mnohem těsnější spojení s Jeho svatým Duchem, než měli kdykoliv dříve nebo budou mít, jestliže se vzdají své vůle a své cesty a podrobí se Boží vůli a Boží cestě. Velikým hříchem těch, kdo prohlašují, že jsou křesťany, je to, že neotvírají svá srdce, aby přijali svatého Ducha. Když duše touží po Kristu a snaží se být s Ním jedno, pak ti, kdo jsou spokojení s formální zbožností, zvolají: „Buďte opatrní, nezacházejte do extrému." Až přijdou nebeští andělé mezi nás a budou působit skrze lidské pomocníky, dojde k vážným a zásadním obrácením podle ustanovení o letnicích. Dopis 27 1894

Dále čteme poněkud zákonické prohlášení, které kdyby nebylo v Bibli, jistě by se proti němu spoustu křesťanů ohradilo: „ať odpočinou od svých prací, neboť jejich skutky jdou s nimi." Jedná se o konkrétní činy, jako projev vnitřního přesvědčení a postoje. To můžeme zřetelně vidět například v poselstvích sedmi sborům: *Znám tvé skutky, tvou námahu i tvou vytrvalost... To však máš k dobru, že nenávidíš skutky Nikolaitů... A všechny sbory poznají, že já jsem ten, který zkoumá ledví i srdce, a každému z vás odplatím podle vašich skutků.* Zj 2,2.6. 23 Třetí andělské poselství je poselstvím o soudu věrných i nevěrných (Zj 14,9-12), kde hrají skutky roli důkazů, jež ukazují na věrnost nebo nevěrnost vůči Bohu: *Raduj se, mládenče, ve svém dětství a ať tě tvé srdce oblažuje ve dnech tvého jinošství, choď cestami svého srdce a za tím co vidí tvé oči. Ale věz, že za všechny tyto věci tě Bůh přivede k soudu.* Kaz 11,9 Samotné skutky samozřejmě nejsou cestou ke spáse a neomilostní člověka na soudu, ale jsou jakýmsi "doprovodem" křesťanského života: *jejich skutky jdou s nimi.*

Poselství tří andělů, jež mělo varovat svět a upozornit je na soud, ale jednou skončí. A bude skončeno až Kristovým druhým příchodem, na které toto poselství ukazovalo (Zj 14,14-20).

Sedmé dějství: Žeň (14,14-20)

14A uviděl jsem, hle, bílý oblak a na oblaku sedí někdo podobný Synu člověka, na hlavě má zlatou korunu a v
ruce ostrý srp. 15A další anděl vyšel ze svatyně a volal mocným hlasem na toho, který seděl na oblaku: „Pošli
svůj srp a začni žeň, protože přišla hodina žně a dozrála úroda země.“ 16A ten, který seděl na oblaku, hodil
svůj srp na zem a země byla požata. 17A další anděl vyšel ze svatyně, která je v nebi, a také on měl ostrý srp.
18A jiný anděl vyšel z oltáře a ten měl moc nad ohněm. Mocným hlasem zvolal na toho, který měl ostrý srp:
„Pošli svůj ostrý srp a skliď hrozny z vinné révy země, neboť její plody dozrály.“ 19Tu hodil ten anděl svůj srp
na zem a sklidil vinnou révu země a hrozny uvrhl do velikého lisu Božího hněvu. 20A ten lis byl stlačen venku
za městem a vytekla z něj krev až po uzdy koní na vzdálenost tisíce šesti set stadií.

Až bude ukončen čas hlásání trojandělského poselství a bude rozhodnut v předadventním soudu případ každého člověka, nastane poslední dějství. Opět přichází tři andělé (jeden dokonce ze svatyně (Zj 14,17), aby uskutečnili výsledek soudu (Zj 14,15-18).

Sedmé dějství, ve kterém se setkáváme s Kristovým příchodem (Zj 14,14), bychom mohli rozdělit na dvě poloviny, resp. dva rozměry Kristova příchodu. První rozměr se týká spravedlivých, kteří budou zachráněni a spaseni (Zj 14,15-16), druhý pak těch, kdo spasení nebudou (Zj 14,15-20).

Následující kapitoly jsou pak jen rozvinutím těchto dvou aspektů Kristova druhého příchodu. Nejprve se detailnější setkáváme s odsouzením nespasených (Zj 15-20), a odměnou spravedlivých (Zj 21).

Kristův příchod na zem a spasení spravedlivých je v Bibli častokrát přirovnáván právě ke žni. Třeba v podobenství Mt 12,24-30 Ježíš vysvětluje, že budou mezi sebou žít na zemi Jeho věrní (pšenice) s nevěrnými (koukol) a až na konci času přijde velká žeň, kdy bude oddělena pšenice od plevele.

Pouhý divák nevidí rozdílu, ale On pravil, že koukol nemá být vytrháván rukou lidskou, aby se s ním nevytrhala pšenice. Nechť rostou pospolu až do žní. Tehdy vyšle Pán své žence, aby vytrhali koukol a svázali jej do snopků ku spálení, zatím co pšenice bude shromážděna do nebeských stodol. Doba soudu je nejvelebnějším obdobím, kdy Pán shromáždí své vlastnictví z prostřed koukole. Členové téže rodiny budou rozděleni. Spravedliví dostanou znamení. "Budou mým vlastnictvím -- praví Hospodin zástupů -- v den, který učiním. Budu mít s nimi soucit, jako má člověk soucit se svým synem, který mu slouží." Mal 3,17.Ti, kteří byli poslušní přikázání Božích, se spojí se svatými ve světle, vejdou branami do města a budou mít právo ke stromu života. Jeden z mnohých bude vzat. Jeho jméno bude zapsáno do knihy života, zatím co ti, s kterými byl spojen nepřítel, ponesou znamení věčné odloučenosti od Boha.

Koukol a pšenice jsou nyní smíšené, ale potom je rozdělí ruka, která jedině tak může učinit. On určí každému jeho pravé místo. Ti, kteří měli světlo pravdy a slyšeli varovné poselství, kteří slyšeli pozvání k svatební večeři - farmáři, kupci, zákoníci, falešní pastýři, kteří chlácholili svědomí lidu, nevěrní strážní, kteří netroubili na poplach, nebo neznali dobu noční, všichni, kteří odmítli poslušnost zákonů království Božího, nebudou mít na ně právo. Ti, kdo hledali výmluvu, aby se vyhnuli oddělení se od světa, budou společně se světem polapeni. Mísili se s koukolem. Rovný rovného si hledal v přestoupení. Je to strašlivé přizpůsobení. Lidé si zvolili jíti za prvním rebelem, který sváděl Adama a Evu v ráji k neposlušnosti vůči Bohu. Koukol se rozmnožil, neboť sejí koukol a budou míti svůj podíl s kořenem všeho hříchu - s ďáblem. EW 234-235

V sedmém dějství přichází dlouhoočekávaný Kristův příchod. Od dob prvních křesťanů, jež se zdravili podravem: Maranatha! (v překladu: Pane, přijď!) až po poslední generaci všichni touženě očekávali konec světa a křičeli k Bohu: *...přijď, Pane Ježíši! Zj 22,20* Ale sklizeň, na kterou je potřeba si trpělivě počkat, a která přichází v přesně stanovený čas a neopozdí se, nakonec skutečně proběhne. A to jak sklizeň Božího lidu (Zj 14,15) tak i nevěrných lidí na zemi (Zj 14,18; Joel 4,12-13!; Am 8,1-2).

Kristův příchod má tedy dva rozměry: odměnu spravedlivým, trest a soud nespravedlivým. To je zobrazeno prostřednictvím dvou žní: jednak je to žeň obilí (Zj 14,14-16), jež bývá v Palestině na jaře, a pak sklizeň hroznů (Zj14,17-20), jež se konala na podzim. Rozdělení je již dáno předadventním soudem, hodina soudu již přišla (Zj 14,7), nyní už je jen lidstvo pouze fyzicky rozděleno na dvě velké skupiny (Mt 24,31).

Motivy sedmého dějství (Zj 14,14-20) nacházíme v nám známém podobenství o Království nebeském: *Předložil jim jiné podobenství: „Království Nebes je podobné člověku, který na svém poli zasel dobré semeno. Zatímco lidé spali, přišel jeho nepřítel, rozesel mezi pšenici plevel a odešel. Když pak osení vyrostlo a nasadilo na klas, ukázal se i plevel. Přišli otroci toho hospodáře a řekli mu: ‚Pane, cožpak jsi nezasel na svém poli dobré semeno? Odkud se tedy vzal plevel?‘ On jim odpověděl: ‚Nepřítel člověk to udělal.‘ A otroci mu řekli: ‚Chceš tedy, abychom šli a posbírali jej?‘ On však řekl: ‚Ne, abyste snad při sbírání plevele nevytrhli z kořenů spolu s ním i pšenici. Nechte, ať obojí roste spolu až do žně; a v čas žně řeknu žencům: Nejprve posbírejte plevel a svažte ho do otýpek, abyste jej zcela spálili, ale pšenici shromážděte do mé stodoly.‘* Mt 13,24-30

14,14-16 Odměna spravedlivým

14A uviděl jsem, hle, bílý oblak a na oblaku sedí někdo podobný Synu člověka, na hlavě má zlatou korunu a v ruce ostrý srp. 15A další anděl vyšel ze svatyně a volal mocným hlasem na toho, který seděl na oblaku: „Pošli svůj srp a začni žeň, protože přišla hodina žně a dozrála úroda země.“ 16A ten, který seděl na oblaku, hodil svůj srp na zem a země byla požata.

Brzy byly naše oči obráceny na východ, kde se objevil malý, temný obláček, asi poloviční velikosti lidské dlaně všichni jsme věděli, že je to znamení Syna člověka. Všichni jsme se ve slavnostním mlčení upřeně dívali na tento obláček, jak se přibližoval a byl stále jasnější, zářivější a krásnější, až to byl veliký, bílý oblak. Dolní okraj vypadal jako oheň, nad oblakem byla duha a byl obstoupen deseti tisíci anděly, kteří zpívali nejlíbeznější píseň, a na něm seděl Syn člověka. Jeho vlasy byly bílé a kadeřavé a splývaly přes ramena a na Jeho hlavě bylo mnoho korun. Jeho nohy měly podobu ohně, ve své pravici měl ostrý srp a v levici stříbrnou trubku. Jeho oči, které prohlédly Jeho dítky skrz naskrz, byly jako plamen ohně. Potom byly všechny obličeje bledé a ti, kteří Bohem opovrhovali, byli smrtelně zsinalí. Pak jsme všichni zvolali: "Kdo může obstát? Je můj oděv bez poskvrny?" Potom andělé přestali zpívat a po nějakou dobu panovalo jakési hrůzné ticho, když Pán Ježíš zvolal: "Ti, kteří mají čisté ruce a nezkažené srdce, obstojí - má milost je pro vás dostačující" Tu naše obličeje zářily a radost naplnila každé srdce. Andělé zpívali opět ve vyšším kůru, zatímco oblak se přiblížil ještě více k zemi. EW 15-16

Setkáváme se se Synem člověka, s Kristem (Zj 1,13; Mt 12,40...). *Ten oblak, který se najednou objevil, byl znamením Syna člověka na nebi. Hlas Syna člověka vyvolal spící svaté, oděné nesmrtelností. Žijící svatí byli v jednom okamžení proměněni a byli s nimi vtrženi do oblakového vozu.* EW 35

Pravý Boží lid bude osvobozen od svých utlačovatelů: *Velká moc byla při těchto vyvolených. Anděl pravil: "Pohleď!" Moje pozornost byla obrácena ke zlým či nevěřícím. Všichni byli v pohybu. Horlivost a moc lidu Božího je vyburcovala a rozlítila. Zmatek, zmatek byl všude. Viděla jsem opatření, učiněná pro skupinu, která měla sílu a světlo Boží. Temnota kol nich houstla, přece však pevně stáli, uznaní Bohem a důvěřující v Něj. Hleděla jsem na ně ohromena. Hned na to jsem je slyšela vroucně volat k Bohu. Dnem i noci toto volání i kvílení nepřestávalo. (Viz Luk 18,7.8 Zj 14,14.15) Slyšela jsem tato slova: "Staň se, Bože, vůle Tvá Může-li to oslavit jméno Tvé, pomoz svému lidu uniknout. Osvoboď nás od pohanů kol nás. Oni nás vydali na smrt, ale Tvé rámě může nám přinést spásu." To jsou všechna slova, na která si vzpomínám. Všichni se zdáli mít hluboké porozrumění pro svoji nehodnost a ukazovali úplné podrobení se vůli Boží. Avšak jako Jákob prosil, každý bez výjimky zápasil o osvobození.*

Brzy potom, kdy začali snažně kvílet, chtěli je andělé ze soucitu osvobodit. Ale urostlý, rozkazující anděl to nedovolil. Pravil: "Dosud není vyplněna vůle Boží, musí vypít kalich. Musí být pokřtěni křtem!" 1T 184

Brzy jsem zaslechla hlas Boží, otřásající nebem i zemí (viz Joel 3,16 Žd 12,26 Zj 16,17). Nastalo mocné zemětřesení. Stavení se řítila a padala na všechny strany. Potom jsem uslyšela vítězný pokřik vítězství, hlasitý, melodický a jasný. Pohlédla jsem na skupinu, která byla před nedávnem v takovém zoufalství a otroctví. Jejich zajetí pominulo. Světlo slávy na ně zářilo. Jak nádherně teď vypadali! Všechna únava a známky strachu zmizely, zdraví a krásu bylo vidět na každém zjevu. Jejich nepřátelé, pohané kolem nich padli jako mrtví. Nemohli snést světla, zářícího na osvobozené svaté. Toto světlo a tato sláva zůstávala na nich, dokud se nezjevil Ježíš na oblaku nebeském a věrná, zkoušená skupina byla proměněna v okamžiku, v mžiknutí oka, od slávy ke slávě. Hroby se otevřely a svatí vystoupili, oděni nesmrtelností a volající: "Vítězství nad smrtí a hrobem" a společně s živými svatými byli vzati vstříc Pánu v povětří, zatím co jásavé, melodické volání slávy a vítězství vycházelo z každého nesmrtelného hrdla. 1T 183-184

	DOPISY	PEČETĚ
ÚVOD	Představení Krista (Zj 1,12-16)	Sedmkrát zapečetěný svitek (Zj 5,1-14)
1-4 KRÁTKÉ UDÁLOSTI	List do Efezu (Zj 2,1-7) List do Smyrny (Zj 2,8-11) List do Pergamu (Zj 2,12-17) List do Thyatir (Zj 2,18-29)	Bílý kůň (Zj 6,1-2) Ohnivý kůň (Zj 6,3-4) Černý kůň (Zj 6,5-6) Sinavý kůň (Zj 6,7-8a)
PŘECHOD	-	Jezdci vyjíždí do světa (Zj 6,8b)
5-6 UDÁLOSTI, KTERÉ SPOLU SOUVISÍ	List do Sard (Zj 3,1-6) List do Filadelfie (Zj 3,7-13)	Duše pod oltářem (Zj 6,9-11) Znamení na zemi a na nebi (Zj 6,12-16)
MEZIHRA (vsuvka)	-	Jak obstát? (Zj 7,1-17)
7 PŘIBLÍŽIL SE KONEC	List do Laodiceje (Zj 3,14-22)	Sedmá pečeť - ticho a andělé s polnicemi (Zj 8,1-2)
USKUTEČNĚNÍ BOŽÍHO KRÁLOVSTVÍ	Zjevení Boží slávy (Zj 4,1-5,14)	-
PŘECHOD	Sedmkrát zapečetěný svitek (Zj 5,1-14)	Úvod k sedmi polnicím (Zj 8,3-5)

Bůh mocně zasáhne ve prospěch svého lidu. *Když Pán přijde jako Mstitel, projeví se také jako Ochránce všech, kteří si uchovali víru v její čistotě a sami sebe zachovali neposkvrněné od světa. Pro tento čas Bůh zaslíbil, že pomstí své vyvolené, kteří dnem i nocí k němu volali a které udržoval ve víře.* [5T 210]

Ježíš hodlá opustit trůn milosti nebeské svatyně, obléct šat pomsty a vylít svůj hněv v soudech nad těmi, kteří nechali božské světlo bez povšimnutí. "Když není rozsudek nad zlým činem vykonán rychle, srdce lidských synů se díky tomu nadme, takže páchají zlo." (Kaz 8,11). Místo toho, aby byli dotčeni trpělivostí a shovívavostí, kterou má s nimi Pán, takoví, kteří se Boha nebojí a nemilují pravdu, zatvrzují svá srdce na své špatné cestě. Ale i Boží trpělivost má hranice a mnozí je překročují. Pošlapali je, a proto Bůh pro svou čest musí zasáhnout. [5T 207-208]

Bůh shromáždí svůj lid ze všech koutů světa: *A pošle své anděly s mohutným zvukem polnice a ti shromáždí jeho vyvolené ze čtyř větrů, od jednoho nejzazšího konce nebes až k jejich druhému nejzazšímu konci.* [Mt 24,31] Slova začni žeň [Zj 14,15] jsou přeložena z řeckého slova θερίζω, což znamená v překladu *sbírat, shromažďovat* - jedná se tedy o "pouhé" sesbírání toho, co již bylo požato a svázáno do snopů. Ostatně, Kristus sám řekl, že žeň nastane až při skonání věku (Mt 13,39). S tím se Bůh neopozdí, vše přijde v přesně stanovený čas: až dozraje úroda (srov. Joel 4,13). Tehdy Kristus shromáždí *prvotiny Bohu* [Zj 14,4], tedy ty, o které vlastně v předadventním soudu šlo.

Anděl se srpem (Zj 14,14), jež vyšel ze svatyně, patrně představuje nebeské bytosti, které se již dozvěděli o případu každého člověka (předadventní soud) a je jim vše jasné. Není tedy třeba nic protahovat, žeň může začíti. Pak pomohou Kristu pomoci shromáždit věrný ostatek: *Žeň je skonání věku a ženci jsou andělé.* [Mat 13,39]

Podobně jako u dopisů, pečetí a polnic - i v sedmi dějstvích pozorujeme podobno strukturu

14,17-19 Odplata nevěrným

17A další anděl vyšel ze svatyně, která je v nebi, a také on měl ostrý srp. 18A jiný anděl vyšel z oltáře a ten měl
moc nad ohněm. Mocným hlasem zvolal na toho, který měl ostrý srp: „Pošli svůj ostrý srp a skliď hrozny z
vinné révy země, neboť její plody dozrály.“ 19Tu hodil ten anděl svůj srp na zem a sklidil vinnou révu země a
hrozny uvrhl do velikého lisu Božího hněvu.

Na scénu přichází dva andělé: první ze svatyně, který má ostrý srp, druhý od oltáře, který má moc nad ohněm. První anděl vychází ze svatyně proto, že ve svatyni v nebi se konal předadventní soud, který jak se zdá, právě skončil. Je rozhodnuto o odsouzení nevěrných, a nyní přichází odplata. To je symbolicky vyjádřeno andělem, který má v rukou ostrý srp. Srp vinaři osekávali hrozny, aby pak tyto hrozny vhodili do lisu a vylisovali víno: stejně tak Bůh používá srp k tomu, aby vykonal soud nad nevěrnými a vhodil je do velkého Božího lisu, ze kterého poteče víno připomínající krev. Jsou to vskutku silné a poněkud drsné motivy, které znázorňují utrpení nevěrných.

Druhý anděl, který má moc nad ohněm (Zj 14,18) vyzývá prvního se srpem, aby vykonal negativní rozměr soudu. Proč měl moc nad ohněm? Některé Biblické verše naznačují, že jednou budou spáleni ti, kteří činili špatné skutky: *A sekera už je přiložena ke kořeni stromů. Každý strom, který nenese dobré ovoce, bude vyťat a hozen do ohně. ... V jeho ruce je lopata, aby pročistil svůj mlat a pšenici shromáždil do své sýpky, ale plevy bude pálit ohněm neuhasitelným.* *Lk 3,9. 17* (viz též Dan 7,11) A protože tento anděl přichází *z oltáře* (tedy z místa, kde stáli mučedníci zabiti pro Slovo Boží (Zj 6,9), odkud také přichází poslední soud na tuto zem (Zj 8,3-5) - dostávají nevěřící spravedlivou odměnu za své činy (Zj 14,19).

První i druhý anděl tedy naznačují předadventní soud: první anděl přichází ze svatyně v nebi, takže jedná z popudu nebeského rozměru soudu (v nebi jsou prošetřeny osudy nevěrných), druhý od oltáře, kde zase volají po soudu mučedníci na zemi, kteří se taktéž dovolávají soudu (Zj 6,9-10!). Oba dva se shodují v tom, že je potřeba vykonat soud, který nakonec přijde z rukou anděla z nebeské svatyně.

14,20

20A ten lis byl stlačen venku za městem a vytekla z něj krev až po uzdy koní na vzdálenost tisíce šesti set stadií.

Z lisu vytéká krev až do vzdálenosti 1 600 stádií (tedy asi 300km). Jedná se samozřejmě o symbolické číslo: 4x4x100. Číslovka čtyři symbolizuje universální rozlohu světa (viz komentář ke Zj 4,6-11, násobek čtverky pak celou myšlenku univerzálnosti ještě zdůrazňuje (viz komentář ke Zj 7,4-8). Stovka pak ukazuje na velký počet (viz níže). Nastane tedy vskutku obrovské krveprolití, jakého dosud nikdy nebylo: největší genocida v dějinách lidstva. Opět v tomto popisu vidíme silné motivy a myšlenky, které varují před drsnou budoucností, která má jednou přijít na celý nevěrný svět.

Tento soud je vykonávám za městem. Tam bude vykonán soud (Zj 20,9), na místě, které připomíná pověstné údolí géj Hinnom, ze kterého pochází řecké slovo γέεννα, překládané jako peklo. Toto místo leželo na jih od města Jeruzalém, kde původně upalovali židé podle pohanských zvyků své děti Molochovi, čemuž učinil přítrž až spravedlivý Judský král Jóšijáš (2. Král 23,10). Od té doby tam byl pálen odpad z města. Toto místo se tedy stalo v Biblické době synonymem pro pekelný oheň, který spálí na konci času bezbožné.

Možná se také jedná o narážku na nebeský Jeruzalém, do kterého nesmí vstoupit nic nesvatého ani nečistého (Zj 21,27). Poslední hrozivý akt soudu nakonec ukončí otázku hříchu a trápení (Zj 21,4).

V následujícím oddíle (Zj 15-22) se setkáme s rozvinutím těchto myšlenek: trestem pro nevěrné (Zj 15-20) a odměnou pro spravedlivé (Zj 21-22). Dva velké tábory lidí, kteří se střetnou proti sobě (Zj 16,12-16). Nevěrné čeká krveprolití (symbolizované vínem viz Zj 14,19 srov. 16,19) a spálen za městem (Zj 14,20 srov. Zj 20,9), spravedlivé pak očekávaná odměna (Zj 21-22).

V obou rozměrech soudu můžeme také vidět oba rozměry Boha, který je jak milosrdný, tak i spravedlivý. Téma Boha jako bojovníka, který bojuje ve prospěch svého lidu a vykonává kvůli tomu krveprolití, není vlastní modernímu učení křesťanů, ovšem v Bibli se toto téma objevuje v prorocích vcelku často. Bůh v těchto popisech vzbuzuje bázeň (Zj 14,7) a hrůzu: *Hospodin je pomalý k hněvu, avšak velký v moci; Hospodin jistě nenechá viníka bez trestu. Jeho cesta je ve vichřici a bouři, oblaka jsou prachem jeho nohou. Okřikne moře a vysuší ho, všechny řeky vysuší. Vadne Bášan a Karmel, i květ Libanonu vadne. Hory se před ním třesou, kopce se rozplývají, zvedá se před ním země, svět i všichni, kdo na něm bydlí. Před jeho rozhořčením kdo obstojí, kdo obstojí před jeho planoucím hněvem? Jeho zloba se rozlévá jako oheň a skály se před ním tříští. Hospodin je dobrý, je záštitou v den soužení, zná ty, kteří v něm mají útočiště. Avšak valící se povodní učiní konec jeho území, své nepřátele zažene do tmy.* Nah 1,3-8

Ale je zapotřebí, aby Hospodin zasáhl, vysvobodil svůj lid a vykonal hrůzostrašný soud. Krásně to vyjádřil Dukhan v knížce Křik nebes, kdy napsal: *Násilí, které otřese posledními okamžiky dějin země, je neslýchané. Aby mohl zachránit, je Bůh nucen střetnout se s nepřítelem. Je nucen se bít a zasazovat rány, aby vytrhl ovečky ze spárů rozzuřeného lva a aby jednou provždy obrátil dějiny správným směrem, směrem k životu a spravedlnosti.*

Kapitola VII.

Sedm posledních ran (15,1-16,21)

Sedm posledních ran (Zj 15,1-16,21) prakticky jen rozvíjí sedmé dějství - setkáváme se s vykoupeným Božím lidem (Zj 14,14-16), který stojí na skelném moři v nebi (Zj 15,1-4), pak s popisem událostí, které budou čekat nevěrný Boží lid (Zj 14,15-20) zde na zemi, když nastane ono zmíněné krveprolití (Zj 15,5-16,21). V předchozích 14ti kapitolách jsme se tedy zabývali dobou mezi Kristovým prvním příchodem a dobou soudu, nyní se budeme zabývat Božím soudem a následně i odměnou spravedlivých. V tomto období se bude Bůh projevovat stále viditelněji a zřetelněji. A bude to tak silné, jako ještě nikdy předtím (Zj 16,18.21 srov. Mt 24,21; Zj 21,5).

Ti budou *pít z vína Božího rozhorlení, které je nalito neředěné v číši jeho hněvu; a bude mučen v ohni a síře před svatými anděly a před Beránkem* [Zj 14,10] Zatímco Boží lid, symbolicky vylíčen jako stojící před svatými anděli a Beránkem na skelném moři je chráněn Hospodinem - odpadlé lidstvo je sužováno posledními ranami neředěného Božího hněvu... *Vše se připravuje na veliký Hospodinův den. Čas ještě trochu prodlí, dokud obyvatelé země nenaplní kalich svými nepravostmi a potom procitne Boží hněv, který tak dlouho dřímal a tato země světla bude pít kalich Jeho nesmíšeného hněvu. Zničující Boží moc spočine na zemi, aby ji zpustošila. Obyvatelé země jsou odsouzeni k meči, hladu a moru.* [1T 363]

Bůh drží osud lidí ve své ruce. Nenechá stále tropit ze sebe posměch a se sebou žertovat. Jeho soudy již jdou zemí. Prudká, strašná bouře zanechává za sebou zkázu a smrt. Ničivé požáry pustoší osamělé lesy a lidnatá města. Bouře a ztroskotání očekávají cestující na moři. Úrazy ohrožují všechny cestující na zemi. Vichřice, zemětřesení, meč a hladovění se střídají rychle za sebou. Přesto jsou lidská srdce zatvrzelá. Nerozeznávají varovný Boží hlas. Nechtějí vyhledat jediné útočiště před nastávající bouří.

Mnozí, kteří byli postaveni na hradby Sionu, aby orlím zrakem vyslídili blížící se nebezpečí a pozdvihli svůj varovný hlas, sami usnuli. Právě ti, kteří měli být v hodině nebezpečí nejčinnější a nejbdělejší, zanedbávají svou povinnost a berou tím krev jiných lidí na sebe. [5T 234]

Úvod k sedmi ranám (15,1-16,1)

Úvod k sedmi ranám začíná popisem toho, že na nebi se něco zajímavého děje: *Tu jsem uviděl v nebi jiné veliké a podivuhodné znamení: sedm andělů, kteří měli sedm posledních ran, protože jimi je dovršen Boží hněv.* [Zj 15,1] Pak ale následuje krátké přerušení, krátké dějství o 144 000 (Zj 15,2-4), a pak děj se sedmi anděly pokračuje dál. S něčím velmi podobným jsme se již setkali ve Zj 12, kdy byl děj Zj 12,1-6 přerušen krátkou scénou toho, co proběhlo v nebi (Zj 12,7-12) a děj dále pokračoval dál (Zj 12,13+).

Události sedmi posledních ran přichází po trojandělském poselství, kdy už přišla nadvláda a teror šelmy. Nyní bude uskutečněn Boží hněv (Zj 15,2 srov. Zj 14,9-10), který, jak budeme studovat nyní, bude probíhat už po zapečetění.

Proč přijdou na tuto zem poslední rány? Tyto rány přinášejí samozřejmě spravedlivý Boží soud jako uskutečnění Božího hněvu za páchání zla (Zj 6,9-11; 15,1; 16,5). Stejně jako rány na Egypt (Ex 7-12) i tyto rány mají zničit bezbožné satanovo království, které drží v otroctví Boží lid, aby se věrní mohli vydat na cestu do zaslíbené země. Modlitby svatých o vysvobození z rukou nepřátel budou vyslyšeny (Zj 8,2-3).

Tyto rány také odhalí to, co je v srdcích žijících bezbožných (Zj 16,9.11), takže nebude pochyb o tom, že tito lidé nepatří do Božího království, ale ve své vzpouře pokračují stále otevřeněji ve své rebelii proti Bohu.

15,1

1Tu jsem uviděl v nebi jiné veliké a podivuhodné znamení: sedm andělů, kteří měli sedm posledních ran, protože jimi je dovršen Boží hněv.

Dostáváme se do závěrečného období lidských dějin. Mnoho neštěstí a ran zasáhlo celou historii lidstva od stvoření světa až po události, které popisuje Zjevení - které proběhly mezi prvním a druhým příchodem - a nyní nastává sedm *posledních* ran. Boží hněv, projevován v historii lidstva, se dostává do konečné fáze.

Ještě před popisem vylití konečného Božího hněvu se podíváme na to, jak tyto události vnímá Boží lid.

15,2

2Uviděl jsem něco jako skelné moře smíšené s ohněm a ty, kteří vycházeli vítězní z moci té šelmy, z moci jejího obrazu i z moci čísla jejího jména; stáli na skelném moři, měli Boží harfy

V této krátké mezihře (Zj 15,2-4) se setkáváme s vítězným Božím lidem, který stojí před Božím trůnem v nebi, a to již potřetí (Zj 4,6; Zj 14,1-5), tentokrát už ale nebojuje *na zemi* (Zj 14,14-20), ale nachází se *v nebi* (je po Kristově příchodu, viz Zj 14,14-21). Boží lid se samozřejmě bude nacházet při posledních ranách a dále při Kristově příchodu (Zj 19,11-16) na zemi (1. Tes 4,13-17), takže popis Božího lidu v nebi ve Zj 15,1-8 je vlastně prorocká vize Božího lidu v nebi, který vzpomíná na poslední události země. Podobně jako Izraelský národ u Rudého moře (Ex 15) stojí na *skelném moři*, vzpomínají na předcházející vysvobození a oslavují za to Boha.

Tento lid již prošel všemi útrapami posledních dnů: prožili události spojené s šelmou a jejím obrazem (Zj 14,9-11; 13,15-17) a zvítězili. V následujících událostech vlastně vidíme uskutečnění toho, co hlásal třetí anděl: *Kdo se klaní šelmě a jejímu obrazu a přijímá cejch na čelo či na ruku, bude také pít z vína Božího rozhorlení, které je nalito neředěné v číši jeho hněvu; a bude mučen v ohni a síře před svatými anděly a před Beránkem.* *Zj 14,9-10*

Praví učedníci Kristovi následují Krista, a snáší těžké boje. Přitom nedbají na sebezapření a zakoušení trpkých zklamání; naopak je to učí poznávat, jak odporný a bídný je hřích a vede je to k tomu, že hledí na hřích s ošklivostí. Jsou účastníky Kristových utrpení a jako takoví budou účastníky Jeho slávy. Ve svatém vidění spatřil prorok konečné vítězství, kterého se dožije zbytek církve (Zj 15,2-3). *AA 590*

Zpěv vyvolených je doprovázen harfami - hudebními nástroji, které jsou v Bibli spojovány s radostí a veselím (viz komentář ke Zj 5,8-10). *Když budeme stát se všemi vykoupenými na skleněném moři se zlatými harfami a korunami slávy a před námi bude věčnost, tehdy pochopíme, jak krátký byl čas očekávání a zkoušky.* *10MR 266*

15,3

3a zpívali píseň Božího otroka Mojžíše a píseň Beránkovu: „Veliké a podivuhodné jsou tvé skutky, Pane Bože Všemohoucí, spravedlivé a pravdivé jsou tvé cesty, Králi národů. 4Kdo by se nebál tebe, Pane, a neoslavoval tvé jméno? Neboť ty jediný jsi svatý; všechny národy přijdou a pokloní se před tebou, protože tvé spravedlivé soudy vyšly najevo.“

Opět se zde setkáváme se zpěvem písně, která vychází z úst Božího lidu poslední doby. Zpívají o své vlastní zkušennosti (Zj 14,3), která je nepřenosná. *V tom požehnaném světě hudba a zpěv budou nádherné a úchvatné, žádné smrtelné ucho takové neslyšelo ani žádná mysl není schopna si je představit… Píseň, kterou budou zpívat vykoupení – píseň jejich vlastních zkušeností – bude hlásat slávu Bohu (Zj 15,3-4).* *ED 304.307*

Tato píseň vyjadřuje pevné přesvědčení v Boží spravedlivé skutky. Zachránění dobře znají svého Zachránce, ví, Komu uvěřili (2. Tim 1,12). *Hudba má svůj původ v nebesích. Je v ní veliká síla. Byla to hudba andělských sborů, která uchvátila srdce pastýřů na betlémských pláních a pronikala do světa. Právě v hudbě stoupají naše chvály k Němu, který je ztělesněním čistoty a harmonie. Právě s hudbou a vítěznými zpěvy má vykoupený nakonec vejít do věčné radosti.* *MS 5, 1874*

A tento Boží lid, stojící na skelném MOŘI, zpívá Mojžíšovu píseň. To se až nápadně podobá situaci, kdy Izraelský národ přešel díky Boží moci MOŘE, a z vděčnosti k Bohu zazněla z jejich úst Mojžíšova píseň, tentokrát v jakési "zkrácené" podobě. Pojďme si nejprve připomenout události s exodem a onu píseň v její původní podobě ve SZ:

Mojžíš vztáhl ruku nad moře a moře se před rozbřeskem navrátilo do svého normálního stavu. Egypťané utíkali jemu vstříc. Tak Hospodin uvrhl Egypťany doprostřed moře. Vody se navrátily a přikryly vozy a jezdce, všechny z faraonova vojska, kteří vešli za Izraelci do moře. Nezůstal z nich ani jediný. Ale synové Izraele šli po suchu uprostřed moře a vody jim byly hradbou napravo i nalevo. Onoho dne Hospodin zachránil Izraele z moci Egypťanů. Izrael viděl Egypťany mrtvé na břehu moře. Ex 14,27-29

Tehdy Mojžíš a synové Izraele zpívali Hospodinu tuto píseň: Budu zpívat Hospodinu, protože se slavně vyvýšil; koně i s jezdcem uvrhl do moře. Má síla a píseň je Hospodin, stal se mojí záchranou. On je můj Bůh, budu ho oslavovat, Bůh mého otce, budu ho vyvyšovat. Hospodin je válečník, Hospodin je jeho jméno. ... Tvá pravice, Hospodine, se proslavila silou, tvá pravice, Hospodine, zdrtila nepřítele. Svou velikou vznešeností jsi strhl své protivníky, vypustil jsi svůj planoucí hněv, strávil je jako strniště. ... Kdo je mezi bohy jako ty, Hospodine? Kdo je jako ty, vznešený v svatosti, budící bázeň slavnými skutky, činící divy? ... Přivedeš a vysadíš je na horu svého dědictví, na místo, kterés, Hospodine, připravil ke svému bydlení, do svatyně, Panovníku, kterou založily tvé ruce. Hospodin bude kralovat navěky a navždy. Ex 15,1-3.6-7. 11.17 Vidíme, že se v posledních událostech země zrcadlí události exodu:

a) vody byli pro Izraelce hradbou, pro nepřátele Božího lidu záhubou
b) Izraelci viděli své nepřátele mrtvé na "břehu moře"
c) Sláva za všechno patří Hospodinu, On se projevil jako mocný válečník, který bojuje ve prospěch svého lidu, proto ho Jeho lid oslavuje
d) Tímto činem Bůh svůj lid vyvedl na místo, na kterém jim připravil příbytek
e) Nejen celý obsah písně, ale hlavně závěr písně srovnává zkušennost Božího lidu se zkušenností Božích nepřátel: *Když faraonovi koně s vozy a s jezdci vešli do moře, Hospodin na ně obrátil mořské vody, kdežto synové Izraele šli prostředkem moře po suchu.* Ex 15,19 Přesně to vidíme i ve Zj 15,2-4 a Zj 16 kap.)

Stejně tak jako u exodu, i nyní už je - pro Boží lid - po všem. Při pohledu do minulosti oslavují Boha za Jeho podivuhodnou moc. *Když se vykoupení postaví do přítomnosti Boží, budou vidět, jak krátkozrace posuzovali to, v čem nebesa viděla úspěch. Když prohlédnou své úsilí o dosažení úspěchu, uvidí ,jak pošetilé byly jejich plány, jak malicherné jejich domnělé těžkosti, jak nerozumné jejich pochybnosti. Uvidí, jak často si připravili neúspěch ve své práci tím, že nebrali Boha za slovo. Jasně vynikne jedna pravda, že postavení nepřipravuje člověka pro vstup do nebeských příbytků. Uvidí také, že Jemu patří všechna sláva. Ze rtů andělského sboru a vykoupeného zástupu zazní chór: "*Veliké a podivuhodné jsou tvé skutky, Pane Bože Všemohoucí, spravedlivé a pravdivé jsou tvé cesty, Králi národů. Kdo by se nebál tebe, Pane, a neoslavoval tvé jméno?" Zj 15,3-4 *7T 28*

15,5-7

5Potom jsem uviděl: V nebi byla otevřena svatyně stánku svědectví 6a ze svatyně vyšlo sedm andělů, kteří měli těch sedm ran; byli oděni lněným rouchem, čistým a zářivým, a kolem prsou měli zlaté pásy. 7A jedna z těch čtyř živých bytostí dala sedmi andělům sedm zlatých misek plných hněvu Boha, toho živého na věky věků.

Mezihra končí a my se znovu dostáváme do období vylití sedmi posledních ran. Úvod k těmto událostem je více než výmluvný: v nebi byla otevřena svatyně a sedm andělů oděni v lněné roucha vyšli, aby uskutečnili Boží hněv, přičemž nikdo nemůže vstoupit do svatyně (Zj 15,8). To připomíná závěr Dne smíření: *Nikdo nebude ve stanu setkávání, když vejde, aby vykonal obřad smíření ve svatyni, dokud nevyjde.* Lv 16,17

A Den smíření je podle židovské tradice skutečně spojován s konečným zapečetěním. V knize Křik nebes můžeme číst: *Ve skutečnosti tento konec znamená konec soudu. Rozsudek je zpečetěn. Tato pravda byla uchována v liturgii kippúr od nejstarších dob až po naše dny. Poslední modlitba kippúr, recitovaná při západu slunce, nazývaná neilah, což znamená "uzavření", je totiž v Talmudu spojována s uzavřením chrámu v nebi. Jestliže podle židovské tradice svátkem kippúr vrcholí deset dnů příprav, je v této chvíli neilah "náš osud*

definitivně určen a náš rozsudek zpečetěn." Ostatně je významné, že v této prosbě se slovo hotménu, "zapečeť nás", stalo klíčovým slovem, ze kterého následně vznikl tradiční pozdrav na konci kippúr, hattimah tobah, "dobré zapečetění." Kniha Zjevení využívá tuto tradici, aby jejím prostřednictvím prohlásila, že se zde jedná o okamžik, kdy osud každého člověka je definitivně určen.

15,8

8A svatyně byla naplněna dýmem z Boží slávy a z jeho moci; nikdo nemohl vstoupit do svatyně, dokud se nedokoná sedm ran těch sedmi andělů.

Jan připojuje ještě jednu velmi důležitou informaci ohledně časového období těchto ran: svatyně v nebi, kde probíhala přímluvná služba za padlé lidstvo, byla naplněna oblakem Boží slávy. Stejná událost proběhla již za dob Mojžíše, kdy Boží oblak způsobil, že nikdo nemohl vejít do stánku (ani Mojžíš); také za dob krále Šalomouna: *I stalo se, že když kněží vyšli ze svatého místa, naplnil Hospodinův dům oblak, takže kněží nemohli stát a sloužit kvůli oblaku, protože Hospodinova sláva naplnila Hospodinův dům.* [1. Král 8,10-11] Všimněte si, že kněží nemohli vejít do stánku, aby konali přímluvnou (kněžskou) službu před Bohem. Podle Zjevení tedy sedm ran nastane tehdy, kdy skončí (Kristova) kněžská služba v nebesích, bude tedy již rozhodnuto o každém člověku, zda bude spasen, nebo ne.

V této fázi už lidé natolik zatvrdí svá srdce (jako při exodu Ex 7,13.22...), že už se neobrátí k Bohu (Zj 16,9.11.21). Tento princip je později vyjádřen příslovím: *Kdo ubližuje, ať ještě ubližuje do konce, kdo je špinavý, ať se ještě ušpiní, a kdo je spravedlivý, ať ještě až do konce koná spravedlnost, a kdo je svatý, ať se ještě posvětí.* [Zj 22,11], který si vysvětlíme později (xx).

Způsob našeho vlastního jednání rozhodne, jestli dostaneme pečeť živého Boha, anebo budeme sraženi ničivými zbraněmi. Již několik málo kapek hněvu Božího dopadlo na zemi; ale až sedm posledních ran z jeho koflíku hněvu budou nesmíšeny vylity, potom bude navždy pozdě hledat pokání a útočiště. Potom již žádná smírčí krev nesmyje skvrny hříchu.

"A právě v onom čase povstane Michael, ten velký velitel, jenž zastává tvůj lid, a nastane čas soužení, k jakému nedošlo, co jsou národem, až do onoho času. A právě v onom čase unikne tvůj lid, každý, kdo se nachází zapsán v knize." [Dan 12,1] *Když přijde tento čas soužení, je rozhodnuto o každém případu. Od té chvíle již není žádný čas zkoušky a žádná milost pro nekajícníky. Pečeť Boží je vtisknuta jeho lidu. Těch málo zbývajících, kteří nejsou schopni sami se bránit ve smrtelném boji s mocnostmi světa, vedenými drakem, ti najdou útočiště u Boha. Nejvyšší pozemské moci vydaly nařízení, že lidé pod trestem pronásledování a smrti mají se klanět šelmě a přijmout její znamení. Kéž Bůh potom pomáhá svému lidu, neboť co může vykonat v takovém hrozném zápasu bez Jeho přispění!* [5T 212-213]

V otázce boje se celé křesťanství rozdělí do dvou tříd – na ty, kteří zachovávají přikázání Boží a víru Ježíšovu, a ty, kdo uctívají šelmu, její obraz a přijmou její cejch. Církev a stát spojí svou moc, aby rozkázali „všem, malým i velkým, bohatým i chudým, svobodným i otrokům," [Zj 13,16], *aby ho přijali. Prorok z Patmosu vidí „ty, kteří vycházeli vítězní z moci té šelmy, z moci jejího obrazu i z moci čísla jejího jména; stáli na skelném moři, měli Boží harfy"* [Zj 15,2] *a zpívající píseň Mojžíše a píseň Beránka.* [2SM 55]

V závěru zápasu bude veškeré křesťanstvo rozděleno do dvou velkých tříd – na ty, kdo zachovávají přikázání Boží a víru Ježíšovu, a na ty, kteří se klanějí šelmě a jejímu obrazu a přijímají její znamení. Ačkoliv církev a stát spojí svou moc, aby přinutili všem, malým i velkým, bohatým i chudým, svobodným i otrokům, aby přijali cejch šelmy , přesto Boží lid tento cejch nepřijme. Prorok z Patmosu spatřil "ty, kteří vycházeli vítězní z moci té šelmy, z moci jejího obrazu i z moci čísla jejího jména; stáli na skelném moři, měli Boží harfy a zpívali píseň Božího otroka Mojžíše a píseň Beránkovu [Zj 15,2-3 GC 450]

Ctitelé Boží budou se odlišovat zvláště svým zachováváním čtvrtého přikázání, které je znamením Boží stvořitelské moci a svědkem jeho práva na úctu člověka. Naproti tomu bezbožní se budou vyznačovat svým úsilím strhnout památku Stvořitele a na její místo postavit ustanovení Říma. Po zakončení boje bude veškeré křesťanstvo rozděleno na dvě veliké třídy. Na jedné straně budou stát ti, kteří zachovávají přikázání Boží a víru Ježíšovu; na druhé straně budou ti, kteří se klanějí šelmě a obrazu jejímu a přijímají její znamení. Ačkoliv církev a stát spojí svou moc, "aby všechny malé i velké, bohaté i chudé, svobodné i v službu podrobené" [Zj 13,16], *donutili k přijetí znamení šelmy, lid Boží je přece nepřijme. Prorok z Patmosu viděl jak ti, "kteří zvítězili nad tou šelmou a nad obrazem jejím a nad znamením jejím i nad počtem jména jejího, ani stojí nad tím mořem skleněným, majíce harfy Boží a zpívají píseň Mojžíše, služebníka Božího a píseň Beránkovu."* [Zj 15,2-3]

Na lid Boží čekají hrozné zkoušky a soužení. Duch války podněcuje národy od jednoho konce země až k druhému. Ale uprostřed doby soužení, která přijde - doby soužení, jaké nebylo, co jsou lidé - vyvolený lid Boží bude stát nepohnutelně. Satan a jeho zástup nebude moci zničit dítky Boží, neboť andělé mocní v síle, budou je ochraňovat. [6T 16-17]

Milost pozastavila své žaloby na provinilé pokolení. Zvěř pole a ptáci nebes vešli do svého útočiště. Noe a jeho domácnost byli vevnitř archy … ‚A Hospodin za ním zavřel.' Masivní dveře, které bylo nemožné zavřít pro ty, kteří byli vevnitř, byly pomalu zasunuty na své místo neviditelnýma rukama. Noe byl zavřen vevnitř a ti, kteří odmítali Boží milost, zůstali venku. Pečeť Nebe byla na těch dveřích, Bůh je zavřel a On jediný je mohl otevřít. Stejně budou dveře milosti zavřeny, když Kristus ukončí svou přímluvnou službu za provinilé lidi před Svým příchodem na nebeských oblacích. Potom Božská milost již víc nebude bránit hříšníkům a satan bude mít plnou kontrolu nad těmi, kteří odmítali milost. Budou se snažit zničit Boží lid, ale jako byl Noe zavřený v arše, tak budou spravedliví ochráněni štítem Boží moci. [CC 39]

Kdy dosáhnout jeho hříchy až k nebi? Až bude nakonec zákonodárstvím zrušen Zákon Boží. Potom bude krajní nouze Božího lidu pro Boha příležitostí, aby ukázal, kdo je vládcem nebe a země. Jak bude satanská moc rozněcovat nízké živly, Bůh svému lidu sešle světlo a sílu, aby poselství pravdy bylo vyhlášeno celému světu. [ST 12.6., 1893]

16,1

16,1 Tu jsem uslyšel mocný hlas ze svatyně, který těm sedmi andělům říkal: „Jděte a vylejte těch sedm misek Božího hněvu na zem."

Zaznívá hlas ze svatyně, tedy z místa, kde probíhala přímluvná služba za lidstvo. Ten říká sedmi andělům, aby se připravili zničit zemi a vykonat tak Boží soud nad bezbožnými. Přímluva je u konce (viz studium Zj 15,8), nyní přichází vynesení rozsudku.

O každém případu je rozhodnuto, nebeské bytosti mají jasno. Nyní může být vylito sedm posledních ran na zem, což je dáno za úkol andělům. Ve Zj 7,1 je to dáno za úkol čtyřem andělům, aby se vyjádřilo, že se to bude týkat čtyř světových stran (tedy celého světa; viz komentář ke Zj (7,1-17), nyní jich vidíme sedm, což je opět symbolické číslo, které v tomto případě znační úplnost (viz komentář ke Zj 1,4), *Viděla jsem, že čtyři andělé budou držet čtyři větry, dokud Ježíšovo dílo ve svatyni nebude dokončeno a potom přijde sedm posledních ran. Tyto rány poštvali bezbožné proti spravedlivým, mysleli si, že jsme na ně svolali soudy Boží a že pokud nás vymýtí ze země, rány potom přestanou.* [EW 36]

Sedm posledních ran tedy bude na zemi vylito jako projev nezředěného (plného) Božího hněvu (Zj 14,9-10). Katastrofy dříve měli přivést lidstvo k pokání, ale nyní už neexistuje možnost využít přímluvy nebeského Krista (viz komentář ke Zj 15,8). Ostatně, lidé by ani teoreticky této možnosti odpouštění hříchů nevyužili (Zj 16,9.11) – na zemi neexistovalo člověka, kterého by rány dovedly k pokání nad svými hříchy, a on by žádal prostřednictvím služby ve svatyni odpuštění hříchů, a nebylo to již možné. Lidstvo jako takové přišlo až do bodu, kdy zatvrzelí lidé jen setrvají ve své zatvrzelosti.

Katastrofy dříve měli přivést lidstvo k pokání, ale nyní už neexistuje možnost využít přímluvy nebeského Krista (viz komentář ke Zj 15,8). Ostatně, lidé by ani teoreticky této možnosti odpouštění hříchů nevyužili (Zj 16,9.11) – na zemi neexistovalo člověka, kterého by rány dovedli k pokání nad svými hříchy a on by žádal prostřednictvím služby ve svatyni odpuštění hříchů, a nebylo to již možné. Lidstvo jako takové přišlo až do bodu, kdy zatvrzelí lidé jen setrvají ve své zatvrzelosti. (EGW citát k Velkého sporu).

PRVNÍCH PĚT RAN (16,2-10)

2První z nich odešel a vylil svou misku na zem, a na lidi, kteří měli cejch šelmy a kteří se klaněli jejímu obrazu, přišly zlé a zhoubné vředy.
3Druhý anděl vylil svou misku do moře, a změnilo se v krev jako krev mrtvého a všechna živá duše, která byla v moři, zemřela.
4Třetí vylil svou misku do řek a pramenů vod, a objevila se v nich krev. 5Uslyšel jsem, jak anděl vod říká: „Spravedlivý jsi, který jsi a kterýs byl, ty Svatý, že jsi vynesl tento soud; 6neboť prolili krev svatých a proroků, a dal jsi jim pít krev. Zaslouží si to!“ 7A uslyšel jsem, jak oltář říká: „Ano, Pane Bože Všemohoucí, pravé a spravedlivé jsou tvé soudy.“
8A čtvrtý anděl vylil svou misku na slunce, a bylo mu dáno, aby ožehlo lidi ohněm. 9Lidé byli ožehnuti velikým žárem a proklínali jméno Boha, který měl moc nad těmito ranami, ale neobrátili se, aby mu vzdali slávu.
10Pátý anděl vylil svou misku na trůn šelmy, a její království se zatmělo; lidé se bolestí kousali do jazyka *11*a proklínali nebeského Boha pro své bolesti a pro své vředy, ale neodvrátili se od svých skutků.

(16,2-10)

Až Kristus skončí svou prostřednickou službu ve svatyni, dopadnou tresty na ty, kdo uctívají šelmu a přijali její znamení (Zj 14,9.10). Rány, které dopadly na Egypt, když Bůh chtěl vysvobodit Izrael, dávají tušit, jaké rány - co do podstaty, ale ještě větší síly - dopadnou na svět těsně před konečným vysvobozením Božího lidu. Pisatel knihy Zjevení o těch strašných ranách napsal: „na lidi, kteří měli cejch šelmy a kteří se klaněli jejímu obrazu, přišly zlé a zhoubné vředy. “ Moře se „…změnilo se v krev jako krev mrtvého a všechna živá duše, která byla v moři, zemřela“ Tyto hrozné rány jen obhajují Boží spravedlnost. Anděl prohlásil: „Spravedlivý jsi, ... že jsi vynesl tento soud; neboť prolili krev svatých a proroků, a dal jsi jim pít krev. Zaslouží si to!“ Zj 16,2-6 Tím, že odsuzovali Boží lid k smrti, zaslouží si trest, jako kdyby je vlastníma rukama zabili. Podobně Pán Ježíš prohlásil o Židech své doby, že nesou vinu za krev všech Božích věrných lidí od Ábela, protože projevovali stejné postoje jako vrahové proroků a chtěli konat stejné dílo.

V následující ráně bude slunci dána moc lidi „ožehnuti velikým žárem“ Zj 16,8.9 Proroci líčí, jak bude země v této době vypadat: „Pole je zničeno, země truchlí, neboť obilí je zničeno. ….Zrna pod svými hroudami zaschla, sklady zpustošené, sýpky zbořené, protože obilí uschlo. Jak vzdychá dobytek! Stáda skotu se zmateně potulují, protože pro ně není pastva. I stáda ovcí trpí. ... vodní toky vyschly, stepní pastviny strávil oheň..“ Jl 1,10-12.17-20 „V onen den budou palácové zpěvačky naříkat, je výrok Panovníka Hospodina, na každém místě bude pohozeno mnoho mrtvol.“ Am 8,3

Tyto pohromy nepostihnou celou zemi, protože by zahynuli všichni obyvatelé světa. Budou to však tak strašné rány, jaké lidé ještě nikdy nezažili. Všechny tresty, které postihnou lidi před ukončením doby milosti, mírní Boží milosrdenství. Kristova krev nabízí odpuštění a chrání hříšníka, aby na něj nedopadla plná odplata za jeho vinu. Při konečném soudu však trest milosrdenstvím mírněn nebude. GC 627-630

Řecké slovo pro *misku* (φιάλη) je použito v NZ až ve Zjevení, a první se s ním setkáváme ve Zj 5,8, kde jsou do obětních misek nabrány modlitby svatých. U sedmi polnic jsme studovali, že jako odpověď na modlitby svatých (Zj 8,2-6) přichází sedm posledních ran. To je jen jedna z mnoha spojitostí se sedmi polnicemi, pro hlubší studium viz (8,1-11,19), nebo obrázek na další stránce.

Rány budeme vykládat hlavně doslovně. Katastrofy, o kterých slyšíme z médií, přijdou rychle za sebou a v mnohem silnější podobě, než je známe nyní. *Obsah misek Božího hněvu, který už byl poslán na pevninu i na moře, má vliv i na prvky ve vzduchu. Příčiny těchto neobvyklých stavů se zkoumají, ale marně.*
Bůh nezabránil silám temna, aby pokračovaly ve svém smrtelném působení na znečištění vzduchu - jednoho z pramenů života a výživy - smrtelnými infekčními látkami. Není zachváceno pouze rostlinstvo, i člověk trpí morovou nákazou…

Tyto věci způsobily kapky z misek Božího hněvu, jimiž byla země pokropena, a které jsou jen slabým obrazem toho, co nastane v blízké budoucnosti.

Na různých místech se objevují zemětřesení, ale jen ve velmi omezené míře… Na zemi přijdou strašlivé otřesy a z pyšných paláců, postavených za velké sumy, bude hromada zřícenin. Zemská kůra bude rozervána výbuchy živlů skrytých v nitru země. Jakmile tyto živly budou jednou uvolněny, smetou poklady těch, kteří po léta přidávají ke svému majetku vlivem nízkých mezd velké majetky těch, kteří jim slouží.

Také náboženský svět má prožívat strašlivé otřesy, neboť se blíží konec všech věcí… Celá společnost se rozdělí na dvě velké třídy, poslušné a neposlušné… [MS 24, 1891]

POLNICE	RÁNY
1. Polnice - shořela země, stromy (člověk) a zeleň	1. Rána - na zem zem, na člověka (vředy)
2. Polnice - na moře (ničen život v moři)	2. Rána - na moře (ničen život v moři)
3. Polnice - řeky a prameny vod zhořkly	3. Rána - v řekách a pramenech vod je krev
4. Polnice - ztemnělo Slunce, měsíc a hvězdy	4. Rána - Slunce pálí bezbožné
5. Polnice - království temnoty (kobylky)	5. Rána - království temnoty
6. Polnice - armáda temnoty (kobylky)	6. Rána - bitva u Armagedonu
7. Polnice - armáda temnoty II.	7. Rána - dovršení katastrof

Na doslovnost ran (ekologická katastrofa) poukazuje i zcela konkrétní prohlášení: lidem je dána pít krev (Zj 16,5-6), jsou páleni sluncem a prožívají fyzickou bolest z vředů (Zj 16,9-10) apod. Poslední věta v citátu ale také naznačuje, že úpadek se nebude týkat jenom ničení přírody a lidí, ale také lidské společnosti a morálky (duchovní úpadek). Takže ačkoliv budeme vnímat rány v doslovném významu (neduchovně), tak v pozadí těchto katastrof můžeme přesto vidět někdy i duchovní rozměr.

Jisté je, že až přijdou pohromy sedmi polnic a ran, bude se jednat o skutečně neuvěřitelně devastující rány, které postihnou a zdemolují celou zemi. *Před námi se mají ještě odehrát vážné události. **Má znít jedna polnice za druhou, jedna miska za druhou má být vylita na obyvatele země**. Právě před námi jsou události nesmírné důležitosti.* [7BC 982] A tyto pohromy budou přicházet jednat za druhou, protože v 1. a 5. ráně lidé trápí vředy (Zj 16,2 srov. Zj 16,10-11) - musí se tedy jednat o jednu generaci lidí.

Jak obstát? *Rány hněvu Božího mají brzy dopadnout a až Bůh začne trestat přestupníky, nebude již až do konce žádné doby oddechu. Schyluje se k bouři hněvu Božího a obstojí jen ti, kdo jsou posvěceni pravdou v lásce Boží. Budou skryti s Kristem v Bohu, dokud zkáza nepomine.* [TM 182]

Než se Syn člověka zjeví na nebeském oblaku, všechno v přírodě bude otřeseno. Blesky z nebe se spojí s ohněm na zemi a způsobí, že hory budou planout jako pec a budou vylévat řeky lávy na vesnice i města. Roztavené skály budou stékat do vod a způsobí, že voda bude vřít a vrhat do vzduchu kameny i půdu. Nastanou velká zemětřesení a množství lidí ztratí život. [BC 946]

Bůh má zásobu trestů, kterými potrestá těch, kteří hřešili dál i navzdory velkému světlu. Viděla jsem stavbu nenákladnějších budov, o nichž se myslelo, že je oheň nezničí. Ale stejně jako Sodoma zhynula v plamenech Boží pomsty, tak se i tyto pyšné stavby obrátí v popel. Viděla jsem lodě, které stály obrovské sumy peněz, jak zápasily s mocnými vodami a snažily se vzdorovat zuřivým vlnám. Klesly však do vodního hrobu se všemi svými poklady zlata a stříbra. Lidská pýcha mstí vdovy a sirotky, kteří k Němu ve své bídě a hladu volali o pomoc před útiskem a vykořisťováním.

Doba, kdy na světě nastane zármutek, který nebude moci zhojit žádný balzám, je přímo před námi. Lichotivé památníky lidské velikosti se rozpadnou v prach ještě dříve, než na světě nedojde poslední velká zkáza… Jedině tehdy, když si oblékneme roucho Kristovy spravedlnosti, můžeme uniknout trestům, které již přicházejí na zem. [Dopis 20, 1901.]

A jak to bude s lidmi z církve? *Ti, kteří měli příležitost slyšet a přijmout pravdu a stali se členy církve adventistů sedmého dne a přijali název lidu zachovávajícího přikázání Boží, avšak neprojevili větší aktivitu a posvěcení pro Boha, než-li vyznavači nominálních církví, pocítí sedm posledních Božích ran stejně jako ti, kteří se protiví Božímu zákonu.* [19MR 176]

Viděla jsem, že Bůh má opravdové dítky mezi adventisty podle jména, i mezi padlými církvemi a než budou vylity rány, budou z těchto církví povoláni jak kazatelé, tak i členové a s radostí přijmou pravdu. Satan to ví, a než zazní hlasité volání třetího anděla, vyvolá v těchto náboženských společnostech určité oživení, aby ti, kteří zavrhli pravdu, si pak mohli myslet, že Bůh je s nimi. Dělá si naději, že svede i upřímné členy, aby si mysleli, že Bůh stále pro tyto církve pracuje. Ale světlo zazáří a všichni věrní tyto padlé církve opustí a připojí se k ostatkům. [EW 261]

Mnozí bezbožní byli velmi rozzuřeni, jak trpěli následky ran. Byl to výjev strašlivého smrtelného zápasu. Rodiče hořce vyčítali svým dětem a děti svým rodičům, bratři svým sestrám a sestry svým bratřím. … Lidé se obrátili s krutou nenávistí proti svým kazatelům a vyčítali jim: „Vy jste nás nevarovali. Říkali jste nám, že celý svět má být obrácen a volali jste pokoj, pokoj, abyste utišili každou obavu, která povstala. Neřekli jste nám o této hodině; a ty, kteří nás před ní varovali, jste prohlašovali za fanatiky a zlé lidi, kteří nás zničí.“ Viděla jsem však, že kazatelé neunikli hněvu Božímu. Jejich utrpení bylo desetkrát větší než utrpení jejich lidu. [EW 281-282]

Pojďme se nyní pustit do studia posledních sedmi ran. První čtyři rány postihují plošně celou zemi, ale pátá rána postihuje pouze trůn (království) šelmy, šestá pak pouze řeku Eufrat (Zj 16,12) a sedmá rána je opět celosvětová (Zj 16,17-20).

Některé ze sedmi ran připomínají rány, které dolehly na Egypt. Těmito ranami Bůh zničil Egypt, který zotročoval Boží lid, aby mohl Svůj lid vyvést z této mocnosti a přivést do zaslíbené země. Na konci času tedy Bůh sešle rány na celý svět a mocnosti, které Jeho lid sužují (Zj 16,10), aby vysvobodil Boží lid a dovedl ho do Nebeské zaslíbené země.

16,2 (první rána)

2První z nich odešel a vylil svou misku na zem, a na lidi, kteří měli cejch šelmy a kteří se klaněli jejímu obrazu, přišly zlé a zhoubné vředy.

Cejch šelmy se najednou stává "viditelným," a na lidi, kteří neprožívali na konci času pronásledování (Zj 13,15-17), najednou viditelně přichází Boží soud v podobě vředů jako viditelný projev jejich vzpoury proti Bohu (Dt 38,35).

A nejen na tyto lidi dopadá pohroma, ale také na celou zemi, kterou chtěla šelma uchvátit (Zj 13,3). Naše země bude jednou devastována posledními ranami, a tak se veškeré úsilí uchvátit zemi s jejich obyvateli vyznívá na prázdno. Naopak věrnost vůči Bohu, kterou musel Boží lid projevit v pronásledováních na konci času, se nyní "začíná vyplácet": *Říkáte: Sloužit Bohu je k ničemu! Jaký zisk z toho máme, že zachováváme jeho řád, když chodíme před Hospodinem zástupů ve smutku? Nuže, nazýváme domýšlivce šťastnými -- nejenže se dobře daří těm, kdo páchali ničemnost, ale provokovali Boha, a unikli. Tehdy ti, kdo se bojí Hospodina, mluvili jeden s druhým a Hospodin dával pozor a slyšel. Pamětní kniha byla před ním sepsána pro ty, kdo se bojí Hospodina a kdo si váží jeho jména. Budou mým vlastnictvím -- praví Hospodin zástupů -- v den, který učiním. Budu mít s nimi soucit, jako má člověk soucit se svým synem, který mu slouží. Znovu budete vidět rozdíl mezi spravedlivým a ničemou, mezi tím, kdo Bohu slouží, a tím, kdo mu neslouží.* [Mal 3,14-18]

Tato rána připomíná šestou Egyptskou ránu, která postihla nejen lid, ale také Egyptské kněze, tedy ty, kteří vedli bezbožný lid (Ex 9,8-11), ale přesto se neobrátilo jejich srdce. V duchovním slova smyslu se jedná o vnější projev hříšného života (Dt 28,27). Úpadek ve všech vrstvách společnosti se tedy projeví viditelně, bude vidět rozdíl mezi

16,3 (druhá rána)

3Druhý anděl vylil svou misku do moře, a změnilo se v krev jako krev mrtvého a všechna živá duše, která byla v moři, zemřela.

Opět se setkáváme s projevem rány, která připomíná jednu z těch Egyptských (Ex 7,17-21). V této ráně byla řeka Nil, kterou uctívali Egypťané jako božstvo, proměněna v krev. To symbolicky znamená, že byl jeden z Egyptských bohu "zabit." (viz komentář ke Zj 6,3-4).

Voda je zdrojem života na zemi, ale to, co bylo zdrojem života, se nyní stává "smrtí." Lidé uctívali šelmu (Zj 16,2) jako božstvo, tedy zdroj svého duchovního života. Nyní vidí, že se tento zdroj života stává "zdrojem smrti." Další rána nám vysvětluje, proč přichází tak krutý trest:

16,4-7 (třetí rána)

4Třetí vylil svou misku do řek a pramenů vod, a objevila se v nich krev. 5Uslyšel jsem, jak anděl vod říká: „Spravedlivý jsi, který jsi a kterýs byl, ty Svatý, že jsi vynesl tento soud; 6neboť prolili krev svatých a proroků, a dal jsi jim pít krev. Zaslouží si to!“ 7A uslyšel jsem, jak oltář říká: „Ano, Pane Bože Všemohoucí, pravé a spravedlivé jsou tvé soudy.“

V další ráně postihuje krev nejen moře, ale i řeky a prameny vod - vody jsou tedy zkaženy ze svého zárodku, druhá rána je zesílena a lidé začnou brzy trpět žízní.

Na scéně se objevují dva hlasy, které potvrzují spravedlnost a legitimitu tohoto strašného soudu. První zaznívá z úst anděla vod, který má pravděpodobně na starost (a ochraňuje) vody země: Protože bezbožní prolévali krev Božího lidu, dostávají ji k pití. To vše potvrzuje i druhý hlas, který vychází z (neživého!) oltáře. Jedná se patrně o stejný oltář, pod kterým stáli mučedníci z páté pečetě (Zj 6,9) a od kterého vyšel anděl, aby ztrestal bezbožné (Zj 14,18-20). V prvním případě vidíme u oltáře "krev mučedníků," v druhém "krev bezbožných," což jen potvrzuje myšlenky třetí rány (Zj 16,5-6): *Ano, Pane Bože Všemohoucí, pravé a spravedlivé jsou tvé soudy.* [Zj 16,7]

16,8-9 (čtvrtá rána)

8A čtvrtý anděl vylil svou misku na slunce, a bylo mu dáno, aby ožehlo lidi ohněm. 9Lidé byli ožehnuti velikým žárem a proklínali jméno Boha, který měl moc nad těmito ranami, ale neobrátili se, aby mu vzdali slávu.

Rány opět gradují: k nedostatku vody se nyní připojuje i vedro, což jen umocňuje potřebu vody a zesiluje žízeň lidí na zemi. Lidé začínají trpět stále větším nedostatkem také v duchovní oblasti (Am 8,11; Jan 6,35; Zj 21,6...) a to dokonce do takové míry, že už dokonce zcela otevřeně a přímočaře *proklínají Boží charakter* (jméno znamená charakter, viz komentář ke Zj 2,13). Uvědomují si, že tyto soudy přichází od Všemohoucího Boha, ale ani se nepokouší činit pokání, aby tyto rány od nich odvrátil. Dříve snad nevěřili v Boha soudce, který by na konci času působil takovou - spravedlivou (Zj 16,5) - bolest, ale nyní vidí, že i takto se projevuje Bůh - a rouhají se Mu (což se "naučili" u šelmy (Zj 13,6).

Tato rána ale nezasáhne Boží lid který je ochráněn od tohoto zhoubného žáru (Zj 7,16).

16,10-11 (pátá rána)

10Pátý anděl vylil svou misku na trůn šelmy, a její království se zatmělo; lidé se bolestí kousali do jazyka *11*a proklínali nebeského Boha pro své bolesti a pro své vředy, ale neodvrátili se od svých skutků

Vředy z první pečeti (Zj 16,2) přetrvávají a zdá se, že se (jak to u vředů bývá) stávají postupem času otevřenějšími a bolestivějšími. První čtyři rány postihují plošně celou zemi, ale pátá rána postihuje pouze trůn (království) šelmy, který svěřil šelmě satan (Zj 13,2). Nyní čteme o tom, že ani on sám, ani jeho totalitní systém (Zj 13,14-18) neodolá moci Boží a nevyhne se Jeho soudu.

Navíc od páté rány začínají probíhat události, které jsou úzce spojeny královstvím temnoty, které bude nastoleno v posledním čase. Tato rána zasahuje kromě běžných lidí i původce lží a oklamávání lidí: trůn šelmy. Trůn symbolizuje postavení (viz komentář ke Zj 4,2-3), království šelmy se tedy začíná rozpadat.

Opět vidíme zesílení předchozí rány: na začátku se "jen" klaněli šelmě, ale když přichází rány, začali bezbožní proklínat *Boha, který má moc nad těmito ranami, a* nyní už dokonce proklínají *nebeského Boha* - zcela jasně a zřetelně jsou si vědomi toho, že ten Bůh, který na ně posílá pohromy, je Hospodin, Bůh na nebesích. A nejen že mu nevzdají slávu (Zj 16,9), ale ani se neodvrátí od svých zlých skutků (Zj 16,11). Pokračují v bezbožnostech a rány na ně stále doléhají - to je otevřená vzpoura proti nebeskému Bohu. Kráčejí ve šlépějích šelmy (Zj 13,6), natolik je ovlivnil Babylónský systém, že konají podle jeho ideologie.

Postoj těchto lidí u sedmi posledních ran připomíná postoj Egyptského faraona, který při deseti Egyptských ranách čím dál vím víc zatvrzoval své srdce (Ex 7,13.22; 8,15; 9,7.35...).

Šestá rána - Harmagedon (16,12-16)

12Šestý anděl vylil svou misku na velikou řeku Eufrat, a její voda vyschla, aby byla připravena cesta králům od východu slunce. 13A uviděl jsem z úst draka a z úst šelmy a z úst falešného proroka vycházet tři nečisté duchy jako žáby. 14Jsou to duchové démonů, činící znamení; vycházejí ke králům celé obydlené země, aby je shromáždili k boji ve veliký den Boha, Všemohoucího.

15„Hle, přicházím jako zloděj; blahoslavený, kdo bdí a střeží své šaty, aby nechodil nahý a neviděli jeho nahotu.“

16I shromáždil je na místo, zvané hebrejsky Harmagedon.

Šestá rána přichází těsně před příchodem Krista a vzkříšení spravedlivých (viz *GC 636-637; viz komentář ke Zj 16,17-21).* Dovídáme se o tom, co bude předcházet (Zj 16,12-14) shromáždění všech národů k boji, aby bojovali v poslední bitvě planety země - bitvy u Harmagedonu (Zj 16,16). Ještě před shromážděním vojsk ale promluví do celého zjevení Boží hlas v podobě jedné věty, která je vsunuta celý děj (Zj 16,15).

16,12

12Šestý anděl vylil svou misku na velikou řeku Eufrat, a její voda vyschla, aby byla připravena cesta králům od východu slunce.

Zdá se, že šestá rána je paralelní k šesté polnici, či s ní nějak souvisí. V šesté polnici se setkáváme s hlasem od (rohů) oltáře, který vyzývá čtyři anděly u řeky Eufratu, aby rozpoutali na zemi démonské síly, které mají zničit třetinu lidí (Zj 7,14-16). Podobně i u ran slyšíme hlas od oltáře u třetí rány (Zj 16,7), který nyní už jen souhlasně přitakává ranám, které dopadají ne bezbožné. Zdá se, že se ukazuje pravá podstata démonských sil – satanovi je dovoleno projevit svůj charakter nad bezbožnými. *Brzy se na nebi objeví nadpřirozené úkazy jako znamení moci démonů, kteří konají zázraky. Ďábelští duchové budou navštěvovat vládce země i celý svět, zahrnou je klamy a budou na ně naléhat, aby se přidali k satanovi v jeho posledním boji proti Boží vládě. Tito satanovi pomocníci oklamou vládce i jejich poddané. Objeví se osoby, které se budou vydávat za Krista a budou vyžadovat tituly a pocty, které patří Vykupiteli světa. Budou konat zázraky uzdravování a budou tvrdit, že mají zjevení z nebe, která budou odporovat výrokům Písma.* [GC 624]

Tito andělé stojí u veliké řeky Eufrat, která napájela starověký Babylon, což symbolizuje podporu lidí novověkého Babylonu, tedy světského systému, který se otevřeně staví proti Bohu (viz komentář ke Zj 11,7-12). U šesté rány čteme o tom, že tato *voda v této řeče vyschla* (Zj 16,12). Jak to chápat?

Jednak řeka Eufrat tvořila přirozenou hranici mezi Judskem, kde žil Boží lid, a severními nepřáteli - Asýrií a Babylónem (Iz 7,20; Jer 46,10). Útok Asýrie je dokonce přirovnán k rozvodnění této řeky (Iz 8,7-8). Tato řeka také poskytovala vodu k pití a k zavlažování nepřátelskému městu Babylónu, byla tedy pro jeho obyvatele důležitým zdrojem k životu. Vyschnutí této řeky tedy obecně ukazuje na výrazné oslabení nepřátel Božího lidu.

Ještě ale můžeme vnímat druhý - patrně podstatnější - rozměr vyschnutí Eufratu. Když se Izraelci ocitli v Babylónském zajetí, věděli, že se jednou vrátí do své původní vlasti – do země zaslíbené. Dosud je ale držel v zajetí jejich Babylónský nepřítel, a jen zničením tohoto nepřítele se mohli vrátit do svého pravého domova.

Zničení zdánlivě nedobytného hlavního města říše, Babylónu, popisuje historik Herodotos takto: "*Kýros umístil většinu svých vojsk na straně, kde řeka vtékala do města...; jiné muže umístil po proudu, z druhé strany města, do míst, kde z něho vytékala, a přikázal vojákům, aby, až uvidí, že řečiště je možné přebrodit, se vplížili touto cestou do města... Když dorazil... k bažině na horním toku řeky nad městem, pomocí kanálu odvedl řeku, hladina vody tím poklesla, a tak učinil staré řečiště přebroditelným. Když se dosáhlo tohoto výsledku, Peršané, kteří byli umístěni na tomto konci, postupovali řečištěm, kde jim opadlá voda sahala stěží do poloviny stehen, a, touto cestou, vstoupili do Babylóna.*" (Hérodotos, I, 190.191). Boží soud nad odpadlým národem byl vykonán (viz Dan 5 kap.).

Důležitou roli ve zničení Babylona tedy hrál Perský král Kýros: *Naplňuje slovo svého otroka a vykoná radu svých poslů. O Jeruzalému říká: Bude obydlen, a o judských městech: Budou vybudována. Dám mu povstat z trosek. Mořské hlubině říká: Vyschni! Tvoje řeky vysuším. O Kýrovi říká: Hle, můj pastýř. Vykoná celé mé přání a řekne o Jeruzalému: Bude vybudován, a o chrámu: Bude založen. … Já jsem ho vzbudil ve spravedlnosti a napřímím všechny jeho cesty. On vystaví mé město a mé vysídlence pošle domů“* *Iz 44,26-28; 45,13*

Vyschnutí Eufratu u Babylóna (Jer 50,34.38) a povolání Kýra (který je nazván Mesiášem (Iz 45,1) z východu, který z Boží moci zničí Božího nepřítele (Iz 41,2.25) jsou důležitá témata Bible. Ostatně, hebrejská Bible končí právě zprávou o Kýrovi (2. Par 36,22-23), jakoby se tím zdůrazňovala naděje (včetně vystavení nového Jeruzaléma a chrámu), kterou má Boží lid rozptýlený po celé zemi.

Všechna tato témata dostávají ve Zjevení nový rozměr – SZ dobytí Babylonu se stává předobrazem toho, co se stane na konci času. I tehdy nastane zničení Babylóna a bude umožněno rozptýlenému Božímu lidu se vydat na cestu do zaslíbené země (Jer 50,33-38).

Když vyschle voda v Eufratu, *byla připravena cesta králům od východu slunce.* Shromažďují se zde králové od vchodu, kteří se později postaví proti obyvatelům země (Zj 16,14), se kterými se později utkají v bitvě u Armagedonu (Zj 16,16). *Dvě velké protivné moci se utkají v poslední bitvě. Na jedné straně se nachází Stvořitel nebe i země. Všichni, kteří stojí při Něm, nesou Jeho pečeť. Jsou poslušni Jeho přikázáním. Na druhé straně stojí kníže temnoty a spolu s ním ti, kteří si vyvolili odpadnutí a vzpouru.* *7BC 982-983* V 17. kapitole se navíc dovídáme o tom, že těmito králi z východu je myšlen Kristus a Jeho nebeské vojsko (Zj 17,14).

Více se o tomto tématu budeme bavit při studiu Zj 17 kapitoly. Když Jeremiáš mluví o Babylonu jako městu *na mnoha vodách* (Jer 51,12-13), zřetelně odkazuje na nevěstu, která sedí na mnoha vodách (Zj 17,1). Tyto vody symbolizují davy lidí, kteří podporují novobabylónský systém (Zj 17,3.15), ale jednou dojde k jejich "vyschnutí." Tyto národy na konci času odejmou Babylónu svou podporu, čímž ho zničí (Zj 17,15-17). Uvidí, jak marné je se spoléhat na systém, na který byl vyléván Boží hněv (Zj 16,10-11). Boj na zemi ale ještě neskončil: nyní se pozornost bezbožných obrací proti Božímu lidu. Za pomocí satanských sil vytáhnou k závěrečnému boji:

16,13

13A uviděl jsem z úst draka a z úst šelmy a z úst falešného proroka vycházet tři nečisté duchy jako žáby.

Drak již byl dříve představen jako satan (Zj 12,9), šelma (z moře) jako papežství (Zj 13,1), *ale šelma ze země (Zj 19,20 srov. Zj 13,12-15) nyní dostává nové označení* – falešný prorok (Zj 13,11). Dříve byla šelma ze země představena spíše jako politická mocnost, vynucující zákony (Zj 13,12-15), nyní se zdůrazňuje náboženská stránka šelmy. Tedy i prorokování, které je v Bibli spojováno s promlouváním Božích slov k lidem, může na celou zemi přinášet zlo: *Proto takto praví Hospodin zástupů o těch prorocích: Hle, nakrmím je pelyňkem a dám jim pít otrávenou vodu, protože od jeruzalémských proroků vyšla hanebnost do celé země. Toto praví Hospodin zástupů: Neposlouchejte slova proroků, kteří vám prorokují. Balamutí vás. Vyslovují vidění svého srdce a ne to, co je z Hospodinových úst.* Jer 23,15-16

Falešní proroci obvykle prorokovali tak, aby se jejich slova lidem líbila (lichotila jim) a určitě dosahovaly výrazných úspěchů; lidé byli spokojeni. „*V zemi dochází k hrozné a otřesné věci: Proroci prorokují lživě a kněží berou věci do svých rukou, a mému lidu se to tak líbí!“ Ale Hospodin se ptá: „Co však budete dělat na konci toho všeho?“* Jer 5,30-31 Veškeré klamy totiž jednou přijdou před Boží soud a ukáže se, že v konečném důsledku lidem lichotivá slova uškodila.

A z těchto tří mocností vychází tři nečistí duchové, kteří mají podobu žab. To připomíná jednu z Egyptských ran (Ex 8,1-15), poslední, kterou dokázali Egyptští kouzelníci napodobit a ovlivnit tak faraona, aby pokračoval ve své vzpouře proti Bohu.

Jak vnímat tyto žáby? Odpověď najdeme hned v dalším verši:

16,14

14Jsou to duchové démonů, činící znamení; vycházejí ke králům celé obydlené země, aby je shromáždili k boji ve veliký den Boha, Všemohoucího.

Jako zaznělo poslední varovné poselství z úst tří Božích andělů (Zj 14), tak nyní zaznívá poslední satanské poselství tří žab, které symbolizují padlé anděly.

Satanské mocnosti se sjednocují proti Božímu lidu. Už dříve jsme studovali, že šelma ze země je nejenom politickou, ale náboženskou mocností: *Předcházející šelmy vystoupili z moře, ale tato vyšla ze země, představující pokojní vzestup národa, který symbolizuje. dva rohy jako beránek budou představovat charakter vlády Spojených států, jak je vyjádřen ve dvou základních principech: republikalismu a protestantismu.* ST 1. 11. 1899 Stejně jsme i dříve studovali, že šelma ze země činí všelijaké znamení (zázraky), aby přivedla lidstvo k uctívání šelmy z moře, tedy papežství (Zj 13,13-14 srov. Zj 16,14). K tomu jsou využívány nejen zázraky, ale také – jak se zdá podle charakteru žab (kvákání) a z toho, že vychází z úst – (rétorické) přesvědčovací schopnosti. Účel je jediný: spojit obyvatele celé země ke vzpouře proti Bohu. Připomeňme si znovu citát ze studia Zj 16,12: *Brzy se na nebi objeví nadpřirozené úkazy jako znamení moci démonů, kteří konají zázraky. Ďábelští duchové budou navštěvovat vládce země i celý svět, zahrnou je klamy a budou na ně naléhat, aby se přidali k satanovi v jeho posledním boji proti Boží vládě. Tito satanovi pomocníci oklamou vládce i jejich poddané.* GC 624

Nastane poslední velká bitva, ve které bude nadobro skoncováno s odpadnutím. *(cit. Zj 16,13-15). Všechny věci v přírodě i na celém světě jsou naplněny hlubokou vážností. Satan ve spolupráci se svými anděly a zlými lidmi vynaloží veškerou námahu, aby dobyl vítězství, a objeví se, aby dosáhl cíle. Ale po tomto zápase se pravda a spravedlnost přiblíží svému vítězství. Ti, kteří věřili lži budou poraženi, neboť s odpadlictvím bude skoncováno.* MS 24, 1891

Zpráva ve Zj 16,14 jasně a zřetelně připomíná úmysl lidí těsně po potopě postavit věž, aby se sjednotili (Gn 11,4-6 srov. Zj 16,14.19). Ale Bůh už tehdy vnímal, že je to velké nebezpečí: *Hospodin řekl: Hle, jsou jeden lid a všichni mají jednu řeč, a toto je začátek jejich činnosti. Tak pro ně nebude nemožné nic, co si usmyslí udělat.“* Gn 11,4 Navíc chtěli stavitelé dosáhnout vrcholu nebes – přijít až do brány Boží (Božího domu (Gn 28,17), tedy zaujmout na zemi místo, které patří jen nebeskému Bohu.

Toho se má docílit prostřednictvím zázraků a duchů démonů: *Mnoho lidí se setká s ďábelskými duchy, kteří se jim zjeví v podobě jejich zesnulých příbuzných nebo přátel a budou hlásat naprosté bludy. Tito návštěvníci se budou dovolávat našich citů a konat zázraky, aby svá tvrzení doložili. Musíme být připraveni odolat jim pomocí Biblické pravdy, která říká, že mrtví nevědí nic a že tak se zjevují ďábelští duchové.*

… Postupně připravoval půdu pro svůj vrcholný podvod tím, jak rozvíjel spiritismus. Dosud svého cíle ještě plně nedosáhl, jeho námaha však bude korunována úspěchem. Prorok napsal: „A uviděl jsem z úst draka a z úst šelmy a z úst falešného proroka vycházet tři nečisté duchy jako žáby. Jsou to duchové démonů, činící znamení; vycházejí ke králům celé obydlené země, aby je shromáždili k boji ve veliký den Boha, Všemohoucího. " Zj 16,13-14 *Kromě lidí, které bude chránit Boží moc prostřednictvím víry v Boží slovo, zachvátí celý svět satanův klam. Ďábel ukolébává lidi v pocitu, že jim nehrozí žádné nebezpečí, a probudí je teprve příchod Božího hněvu.“* GC 560. 561-562

Toto spojení nakonec skončí shromážděním armády, která bude vyslána proti Božímu lidu. Nastane boj u Harmagedonu (Zj 16,16): *Na našem světě jsou pouze dvě skupiny: ti, kteří jsou loajální vůči Bohu, a ti, kteří stojí pod praporem prince temnoty. Satan a jeho andělé sestoupí s mocí a znameními a falešnými zázraky, aby oklamali ty, kteří bydlí na zemi, i vyvolené, kdyby to jen bylo možné. Před je právě před námi. Bude to paralyzovat energii těch, kdo mají znalost pravdy? Je vliv těchto sil podvodů tak rozsáhlý, že bude vliv pravdy přemožen?*

Brzy má dojít k Armagedonské bitvě. Ten, na jehož rouchu je vepsáno jméno: Král králů a Pán pánů a je oděn v čistý bílý kmet, povede nebeská vojska a pojede na bílém koni MS 172, 1899

16,15

15,Hle, přicházím jako zloděj; blahoslavený, kdo bdí a střeží své šaty, aby nechodil nahý a neviděli jeho nahotu.‘

Podle Janova popisu zázračné síly v šestnácté kapitole Zjevení, která má svět shromáždit k poslednímu velkému konfliktu, jsou vylévány symboly (hněvu), a hlas polnice ještě jednou vydá zřetelný zvuk. ‚Hle, přicházím jako zloděj; blahoslavený, kdo bdí a střeží své šaty, aby nechodil nahý a neviděli jeho nahotu.‘ Zj 16,15 *Po pádu Adama a Evy jsou nazí, protože ozdoba světla a bezpečí od nich byla vzdálena. Svět zapomene na varování a výtky Boží stejně jako obyvatele světa za dob Noeho, stejně jako lidé v Sodomě. Probudili se se svými plány a výmysly nepravosti, ale najednou ohnivý déšť přišel z nebe a pohltil bezbožné obyvatele. „Právě tak to bude toho dne, kdy se zjeví Syn člověka.* Lk 17,30 MS 7a, 1896

Před závěrečnou bitvou zazní výzva, která je zřetelně „inspirována“ varovným poselstvím k poslední (Laodicejské) církvi: *Radím ti, abys ode mne koupil zlato v ohni pročištěné, a tak zbohatl, bílé šaty, aby ses oblékl a neukázala se hanba tvé nahoty, a mast k pomazání svých očí, abys viděl.* Zj 3,18 Proč je právě s poslední bitvou země spojena tato věta?

Toto poselství, které je určeno křesťanům, kteří čtou Bibli, chodí do sborového shromáždění atd. (Zj 3,14), zaznívá patrně z toho důvodu, abychom se nedivili, když v této velké bitvě budou na straně nepřátel stát i vyznávající křesťané, kteří neuposlechli posledních výzev a neoblékli svůj charakter (své šaty, viz komentář ke Zj 3,4-6) rouchem Kristovy spravedlnosti. Jen ti, kteří tak učiní, mohou být doopravdy připraveni na Kristův příchod (Mt 22,11-14). Naopak nahota (a s tím spojené smilstvo (Zj 17,2; 18,3) ukazuje na příslušnost k Babylónu. Na jedné straně tedy v duchovním rozměru vidíme oblečené Kristovy následovníky, na straně druhé nahé bezbožné, u kterých bude již brzy zjevná jejich nahota a s tím spojený hřích (Gn 3,6-11) a ponížení (Zj 17,16; Iz 20,4).

Odpadlí křesťané se postaví na stranu Božích nepřátel. Proto je potřeba být stále na pozoru, a bdít (Mk 13,35-37): *"Ježíšova výzva, aby jeho následovníci zůstali bdělí a střežili své roucho (aby nechodili nazí a lidé neuviděli jejich nahotu), odráží zvyky z Jeruzalémského chrámu. V noci velitel chrámové stráže zkontroloval chrámovou stráž u jeho bran. Pokud byl nějaký strážný přistižen, jak na hlídce spí, svlékli ho z jeho šatů a spálili je a nahého jej s ostudou poslali pryč."* (Zjevení; Stefanovič, str. 198).

Tím se umocňuje varování Laodicejské církvi vůči nám, kteří žijeme na sklonku dějin. Je potřeba být duchovně bdící a ve střehu, aby nás Kristův příchod nepřekvapil jako zloděj (Zj 16,15). *Svět, tonoucí v hýření a v bezbožných radovánkách, spí, ukolébán v pozemské jistotě. Lidé odkládají příchod Páně do daleké budoucnosti. Vysmívají se varovným hlasům. Samolibě prohlašují: "všechno zůstává tak, jak to je od počátku stvoření." 2. Pt 3,4 , zítřejší den bude jako tento a ještě mnohem větší. Iz 56,12 Bavme se tedy ještě více! Kristus však praví: ‚Hle, přicházím jako zloděj; blahoslavený, kdo bdí a střeží své šaty, aby nechodil nahý a neviděli jeho nahotu.' Zj 15,15 Právě tehdy, kdy se svět s posměchem ptá: ‚Kde je to zaslíbení jeho příchodu?' 2. Pt 3,4 se naplňují znamení. Když volají: „Pokoj a bezpečnost," přichází náhlá zkáza. Když se posmívač a ten, který odmítá pravdu, stávají opovážlivými, když různé výdělečné podniky už běží tak, že přestávají dbát zásad, když vědec dychtivě hledá poznání všude, jen ne ve své Bibli, přichází Kristus jako zloděj. DA 635*

Dokud je ještě čas, přidejme se na stranu Boží, abychom i v tom závěrečném boji mohli stát na správné straně. *Proti sobě budou stát dvě odlišné a oddělené armády a tato odlišnost bude tak zřetelně, že mnozí, kteří budou přesvědčeni o pravdě, přejdou na stranu lidu, který zachovává Boží přikázání. Až se toto velké dílo bude vybojovávat bitvou, která bude předcházet poslednímu závěrečnému boji, mnozí budou uvězněni; z velkých i malých měst mnozí uprchnou ze strachu o svůj život a mnozí budou mučedníky pro Krista, protože hájí pravdu… Vaše pokušení nebude větší, než můžete unést. Ježíš nesl toto všechno a daleko víc… MS 6, 1889*

Pojďme se nyní vrátit zpět k posledním událostem dějin, k poslední velké bitvě (Zj 16,16). *Celý svět bude stát buď na jedné, nebo na druhé straně. Nastane bitva u Armagedonu a v tento čas nesmí být nikdo z nás nalezen spící. Dopis 112, 1890* (tento citát bude pokračovat ve studiu Zj 16,16)

16,16

16I shromáždil je na místo[1], zvané hebrejsky Harmagedon.

(1) Pozn. Řecké slovo τόπος může znamenat nejenom místo (prostor), ale také příležitost (toto slovo je použito v Ř 12,19 (nebo Ef 4,19…), kde vidíme i význam a spojitost místa/příležitosti). Bitva se tedy může odkazovat na to, že boj bude probíhat „k příležitosti, zvané hebrejsky hora Megido", což odkazuje spíše na zkušenosti válečníků na tomto místě.

Pojďme si nyní dopodrobna rozebrat závěrečnou bitvu dějin: bitvu u Harmagedonu.

Kde tato bitva proběhne?

Už zde narážíme na určitý problém, protože *Harmagedon* v překladu znamená: *Har* = hora, a *Magedon* = Megido (významné obchodní a vojenské strategické místo), ovšem Megido nebyla hora, ale údolí či planina (2. Par 35,22; Zach 12,11).

Proto někteří vykladatelé navrhují, že se jedná o horu Karmel: Megido totiž bylo také pevnostní město, které se nacházelo na planině Esdraelon, na úpatí hřebene Karmel. Protože se nacházelo na hlavní cestě z Egypta do Damašku, bylo velmi strategicky významné: jednalo se o "vstupní bránu" do Palestiny. Proto Harmagedon někteří spojují s událostmi z 1. Král 18 kap., kde se střetl Eliáš s Baalovými proroky ve sporu, který Bůh je živým Bohem. Na rozdíl od posledních událostí (Zj 13,13-14) ale nyní - na konci všeho času - to už bude skutečný Bůh, kdo způsobí zázrak a zachrání tak svůj lid.

Jaký má tato bitva význam?

Na této planině (nebo hodně blízko) bojoval Hospodin s Bárakem (a Debórou) proti Siserovi (Sd 4,14-16; 5,19-22), ale v podstatě nedošlo ani ke střetu obou armád, protože tuto armádu porazil Hospodin z nebes: *A Bárak sestoupil z hory Tábor a za ním deset tisíc mužů. Hospodin přivedl před Bárakem do zmatku Síseru a celou vozbu a celý tábor na ostří meče. Sd 4,14-15* Ostatně, právě o tom pak zpívala Debóra s Bárakem píseň (Sd 5,1): *Přišli králové a bojovali. Tehdy bojovali kenaanští králové v Taanaku u vod Megida. Nekalý zisk stříbra nepobrali. Z nebes bojovaly hvězdy, ze svých drah bojovaly se Síserou. Sd 5,19-20* Podobně i v bitvě u Armgedonu nedojde k lidskému střetu a krveprolití, ale bude bojovat Hospodin (Zj 19,11-16. 19-21).

V Megidu také zemřel král Achazjáš (2. Král 9,27), kterého zabil kvůli modloslužebnictví generál Jehú, jehož Hospodin pomazal za krále nad Izraelem (2. Král 9 kap.).

Na tomto místě také zesnul zbožný (2. Král 23,25) král Jósijáš (2. Král 23,29), který i přes Boží příkaz vytáhl proti Egyptskému králi Nékovi (2. Par 35,11-16). Proč proti němu vytáhl? Víme, že Néko šel bojovat ke Karchemiši (2. Par 35,20), kde se podle historických pramenů měl spojit s Asýrií proti Babylóňanům, ale Jósijáš se spojil s Babylóňany a chtěl zastavit Egyptskou armádu, ale nebylo Boží vůlí tuto bitvu bojovat. Ostatně čtyři roky později totiž v bitvě u Karchemiše Egypťané i tak prohráli.

Bitva u Megida tedy nebyla jen významnou bitvou v dějinách Izraele, ale také byla připomínkou toho, že bojovat na svůj popud bez Božího souhlasu nebude mít zdar a nakonec to stejně dopadne tak, jak to Bůh naplánoval. Bůh je ten, který nakonec rozhodne všechny bitvy: *Všichni obyvatelé země se počítají za nic, vždyť jak se mu zlíbí, nakládá s vojskem nebeským i s obyvateli země.* [Dan 4,32]

Narážku na Megido činí také prorok Zachariáš: *V onen den bude veliké kvílení v Jeruzalémě jako bylo kvílení v Hadad-Rimón na pláni u Megida.* [Zach 12,11] Tento nářek (včetně žen (Zach 12,12-14) se objevuje i při popisu bitvy v Paralipomenon (2. Par 35,24-25), v obou případech se také dočítáme o *pláni* Megido. Nářek a kvílení nad Judským zbožným králem Jósijášem, který činil (jako poslední z králů) Boží vůli a snažil se o duchovní reformu (2. Král 22,2), je přirovnán k nářku nad Kristem (Zach 12,11-12).

Ostatně se zdá, že celá 12. kapitola proroka Zachariáše (je dobré si ji pročíst) se vlastně týká bitvy u Harmagedonu. Kdo přijme Boží lid a Jeho učení o Bohu tak dopadne v této bitvě dobře, kdo odmítne varovné poselství Božích věrných, ten skončí špatně (Zach 12,1-3). Národy se sice nakonec shromáždí, aby zničili Boží lid, ale Bůh zničí nepřátele svého lidu a svůj lid vyvýší (Zach 12,4-9). Předtím ale nastane doba Jákobova soužení, kdy se lidé budou kát ze svých hříchů a vzhlížet k probodenému Kristu (Zach 12,10-14), ale nakonec bude Boží lid očištěn od hříchu (Zach 13,1-7).

Jákobova noc úzkosti, když v modlitbě bojoval o vysvobození z rukou Ezaua (Gn 32,24-30), je obrazem toho, co prožije Boží lid v době soužení. Jákob podvedl svého otce, aby získal požehnání určené Ezauovi. Protože mu Ezau hrozil, že ho zabije, Jákob utekl z domu, aby se zachránil. Prožil mnoho let v cizině a pak se na Boží rozkaz vydal na zpáteční cestu do rodné země se svými ženami a dětmi, se svými stády dobytka a ovcí. Když dorazil k hranicím země, vyděsila ho zpráva, že se Ezau blíží v čele oddílu bojovníků a nepochybně se mu chce pomstít. Zdálo se, že Jákob a jeho družina, neozbrojení a bezbranní, musí padnout za oběť násilí a krveprolití. S tou úzkostí a strachem se ještě pojilo tísnivé vědomí vlastní viny, protože do takového nebezpečí ho přivedl jeho vlastní hřích. Jedinou nadějí pro něj byla Boží milost, jedinou obranou modlitba. Neopomněl na nic, čím by sám mohl usmířit svého bratra za křivdu, které se proti němu dopustil, a čím by odvrátil hrozící nebezpečí. Podobně by měli také Kristovi následovníci nyní, když se blíží doba soužení, vynaložit všechno své úsilí, aby se lidem představili v pravém světle, rozptýlili předsudky a odvrátili nebezpečí, které hrozí svobodě svědomí.

Jákob se vzdálil od své rodiny, aby neviděla jeho úzkost, a sám rozmlouval s Bohem. Vyznával své hříchy a děkoval za milost, kterou mu Bůh projevil. V hluboké pokoře se dovolával smlouvy uzavřené s otci i slibů, které mu Bůh dal v nočním vidění v Bételu i v zemi jeho vyhnanství. Nadešel rozhodující okamžik jeho života, v sázce bylo všechno. Obklopen tmou a sám se dále modlil a pokořoval před Bohem. [GC 616-618]

Bude to duchovní, nebo i fyzický boj?

Podle předchozího studia se bitva u Harmagedonu týká hlavně duchovního (duševního) boje každého věrného křesťana (Zj 16,15). Dojde ale ke skutečné bitvě na skutečném místě, nebo je to jen obraz vnitřních bojů, kteří budou prožívat věrní na konci času (dle 2. Kor 10,4-5)?

V této bitvě se bude prolínat náš vnitřní boj se sebou samými a boj mezi Božími anděly a satanovými stoupenci. Když Duh prorocký mluví o boji mezi Božími a satanovými anděly, píše: *Boj, kteří zuří mezi těmito dvěma vojsky, je právě tak skutečný jako boj, který svádí vojska tohoto světa, a na výsledku duchovního boje závisí věčný soud.* [PK 175]

A skutečně - bitva u Harmagedonu se týká nejen lidí, ale i padlých andělů. *Anděl, mocný anděl, který sestoupil z nebes, ozáří zemi Jeho slávou (Zj. 18,1) a vzkřikne velikým hlasem: „Padl, padl veliký Babylon“* [Zj 18,2] *… Kdyby nás nepodpírala Boží síla v tomto zápase, ztratili bychom víru a odvahu.*

Všechny formy zla mají propuknout do nesmírné činnosti. Zlí andělé spojí své síly se zlými lidmi, a protože neustále zápasí a nabyli zkušenosti v nejlepších způsobech lámání a boje a už po staletí jsou posilováni, poslední velký závěrečný zápas nevzdají bez zoufalého boje a celý svět bude stát buď na jedné, nebo na druhé straně.

Čtyři mocní andělé zadržují mocnosti této země do té doby, dokud nebudou služebníci Boží zapečetěni na svých čelech. Národy světa jsou připraveny k válce, jsou však zadržovány a kontrolovány Božími anděly. Když tyto zadržující moci budou odvolány, nastane doba soužení a neštěstí. Smrtonosné válečné zbraně budou v činnosti. Lodě i s lidmi budou pohřbeny v hlubinách. Všichni, kdo nevlastní ducha pravdy, sjednotí se pod vedením satanských vyslanců, budou však pod kontrolou až do velké Armagedonské bitvy.

Jan napsal: I uviděl jsem a uslyšel jsem hlas mnoha andělů okolo trůnu… [Zj 5,11] *Andělé se spojili v díle pro Toho, který vzal do rukou knihu a zlomil její pečetě.*

Andělé bijí tento svět, odmítaje satana, jeho tvrzení a svrchovanost, které si nárokoval kvůli obrovskému množství svých stoupenců. Neslyšíme hlasy, nevidíte svým přirozeným zrakem práci těchto andělů, ale jejich ruce jsou zapojeny v ochraně celého světa a svou bezesnou bdělostí drží armády satana dál, dokud zapečeťování Božího lidu nebude dokončeno. [Dopis 79, 1900]

Před námi je strašný boj. Blížíme se boji velkého dne Boha Všemohoucího. To, co bylo pod kontrolou, bude uvolněno. Anděl milosti sklápí svá křídla, připravuje se, aby sestoupil dolů z trůnu a ponechal svět pod nadvládou satana. Knížectví a moci země jsou v hořké vzpouře proti Bohu nebes. Jsou naplněni nenávistí proti těm, kdo mu slouží, a brzy, velmi brzy, bude vybojován poslední velký boj mezi dobrem a zlem. Bitevním polem bude země - dějištěm konečného boje a konečného vítězství. Zde, kde tak dlouho satan vedl lidi proti Bohu, bude vzpoura navěky potlačena. [ML 308]

Máme tedy určité informace ohledně Harmagedonu, ale na naši otázku nikde nenacházíme jednoznačnou odpověď. Můžeme si ale teoreticky představit, že na konci času bude Boží lid zabíjen od bezbožných, až zbude jen hrstka věrných, kteří stále budou unikat smrti. Počet bezbožných se ale také sníží pěti posledními ranami, a shromáždí se ke konečnému boji proti Božímu lidu. Spojí se se satanem a jeho anděly a vytáhnou do boje, ve kterém se utkají s Bohem a Jeho lidem. Zdá se, že tu proti sobě bude stát 2 000 000 nepřátelských (patrně i duchovních) sil (Zj 9,16) proti 144 000 (Zj 7,1; 14,1), čísla jsou samozřejmě symbolická a ukazují na jasnou početní (!) převahu satanova vojska.

Tento boj skončí (viz studium níže) vítězstvím Boha a Jeho lidu, kdy bezbožní budou zabiti spolu s padlými anděly, následně pak dojde ke vzkříšení spravedlivých a budou vzati do nebe, zatímco satan bude ponechán na zemi (Zj 19,11-20,3).

Ostatně, kromě šesté rány vesměs vykladači vnímají všech sedm ran doslovně, potom by neměl být takový problém přijmout předpoklad, že i šestá rána včetně bitvy u Harmagedonu proběhne doslovně.

<u>Jak se připravit na tuto bitvu?</u>

Dneska jsou na světě jen dvě třídy lidí, a jen dvě třídy budou uznány na soudu – ti, kteří porušují Boží zákon, a ti, kteří zachovávají Jeho zákon. V poslední bitvě se objevují dvě velkolepé protichůdné síly. Na jedné straně stojí Stvořitel nebe a země. Všichni na Jeho straně nesou Jeho znamení. Jsou poslušni Jeho přikázáním. Na druhé straně stojí princ temnoty s těmi, kteří si vybrali odpadnutí a rebelii.

Když soud zasedne a každý bude souzen věcmi zapsanými v knihách, na autoritu Božího zákona bude nahlíženo v úplně jiném světle, než jak je na ni pohlíženo nyní v křesťanském světě. Satan zaslepil jejich oči a zmátl jejich porozumění, stejně jako zaslepil a zmátl Adama a Evu, a vedl je k přestoupení. Zákon Jahveho i velkolepý stejně jako je velkolepý jeho Autor. Na soudu bude uznán jako svatý, spravedlivý a dobrý ve všech požadavcích. Ti, kteří porušují tento zákon, shledají, že mají vážný důvod se vyrovnat s Bohem; protože Jeho požadavky jsou rozhodující. [RH 5.7.1901]

Dnešní doba je slavnostní a strašlivou dobou pro církev. Andělé jsou již opásáni, očekávající mandátu Božího, aby vylili své misky hněv na svět.

Andělé ničitelé se začínají chopit díla pomsty, protože Duch Boží je postupně odvoláván ze světa. Satan také shromažďuje své síly zla „ke králům celé obydlené země," aby je shromáždil pod svůj prapor, aby je trénoval pro „k boji ve veliký den Boha, Všemohoucího." Satan vynakládá to největší úsilí, aby mistrně ovládnul poslední velký konflikt. Fundamentální principy budou zdůrazněny a budou vytvořeny rozhodnutí, které se jich týkají. Skepticismus všude převládá. Bují bezbožnost. Víra každého jednoho člena církve bude testována, jakoby byl na světě jen on sám. [MS 1, 1890]

Nastane bitva u Armageddonu a v tento den nesmí být nikdo z nás nalezen spící. Musíme být ostražití jako moudré panny a ve svých nádobách i lampách musíme mít olej. Moc Ducha svatého musí být s námi a vůdce Hospodinova vojska bude stát v čele nebeských andělů, aby řídil bitvu. Před našima očima se budou odehrávat vážné události. Bude zaznívat jedna polnice za druhou, bude vyléván koflík za koflíkem, jeden po druhém, na obyvatele země. Přímo před námi se budou odehrávat nesmírně poutavé děje a tyto věci budou jistými znameními přítomnosti Toho, který ukazoval cestu při každém útoku, který sledoval postup své věci po všechny věky, a který se milostivě zaručil, že bude se svým lidem ve všech jeho zápasech až do skonání světa. On bude hájit svou pravdu, chce, aby zvítězila. Je připraven aby Svým věrným dal dostatek pohnutek i sil k dosažení cíle tím, že jim vnukne naději, nebojácnost a odvahu v jejich horečné činnosti, neboť čas se blízko.

Podvody a zklamání budou narůstat, ze všech stran se bude ozývat volání: „Hle, tu je Kristus? Hle, tu je Kristus!" Ale Kristus řekl: „Nechoďte za nimi" Lk. 21,8 Nastane prudký zápas, než tomuto světu bude „člověk hříchu", odhalen, než se ukáže, kým je a jaké je jeho dílo.

Zatímco protestantský svět se stává velmi citlivý laskavý k člověku hříchu, nemá Boží lid zaujímat své místa jako odvážní a stateční vojáci Ježíše Krista, aby se vypořádali s tímto sporem, který musí přijít, když své životy skryli s Kristem v Bohu? Tajemný Babylon nešetří krví svatých a my máme být ostražití, abychom zachycovali paprsky světla, zářícího od světla anděla, který má zemi ozářit svou slávou. Dopis 112, 1890

Kdy tato bitva proběhne, a jak to celé dopadne?

Více se o událostech ohledně Armagedonské bitvy dovíme ze studia následujících kapitol:

1. Sedmé rány: *Je nám zapotřebí studovat vylití sedmé misky. Síly zla se nevzdají bez boje. Ale Prozřetelnost má úlohu, kterou sehraje v bitvě Armageddon. Když bude země osvícena od slávy anděla z 18. kapitoly Zjevení, náboženské síly, jak dobré tak i zlé, se probudí ze spánku a vojska živého Boha stanou na bitevním poli.* 7BC 983

2. Zj 17,13-14: *Ve Zjevení Jan píše o jednotě lidí, žijících na zemi, aby rušili Boží zákon. „Ti budou mít stejný úmysl a svou sílu a moc dají šelmě. Ti budou válčit s Beránkem, ale Beránek je přemůže, protože je Pán pánů a Král králů, a ti, kteří jsou s ním, jsou povolaní, vyvolení a věrní."* Zj. 17,13-14 *„A uviděl jsem z úst draka a z úst šelmy a z úst falešného proroka vycházet tři nečisté duchy jako žáby."* Zj 16,13 MS 7a, 1896

3. Zj 18,1-2
Anděl, mocný anděl, který sestoupil z nebes, ozáří zemi Jeho slávou (Zj. 18,1) a vzkřikne velikým hlasem: „Padl, padl veliký Babylon" Zj 18,2 *… Každá podoba zla bude mnohem aktivnější. Zlí andělé spojí své síly se zlými lidmi, a protože neustále zápasí a nabyli zkušenosti v nejlepších způsobech lámání a boje a už po staletí jsou posilováni, poslední velký závěrečný zápas nevzdají bez zoufalého boje a celý svět bude stát buď na jedné, nebo na druhé straně.*

...Všichni, kdo nevlastní ducha pravdy, sjednotí se pod vedením satanských vyslanců, budou však pod kontrolou až do velké Armagedonské bitvy. Dopis 79, 1900

4. Zj 19,11-21. *Brzy má dojít k Armagedonské bitvě. Ten, na jehož rouchu je vepsáno jméno: Král králů a Pán pánů a je oděn v čistý bílý kmet, povede nebeská vojska a pojede na bílém koni. (cit 19,11-21)* MS 172, 1899

Nezapomínejme, že podle Zj 16,16 se lidé: *shromáždil je na místo, zvané hebrejsky Harmagedon.* Bezbožní se shromáždili k boji (Zj 16,14) a jistě očekávají bitvu, ale tato bitva pro Boží ani nezačne: vše bude náhle přerušeno příchodem Krista na nebeských oblacích na zem (viz studium výše), který bude bojovat.

Sedmá rána (16,17-21)

17Sedmý anděl vylil svou misku na ovzduší, a ze svatyně od trůnu vyšel mocný hlas, který řekl: „ Stalo se!“ 18A nastaly blesky, hlasy a hromy, a nastalo veliké zemětřesení, jaké nebylo, co je člověk na zemi; tak veliké a silné bylo to zemětřesení. 19A to veliké město se roztrhlo na tři díly a města národů se zřítila. A veliký Babylon byl připomenut před Bohem, a Bůh mu dal číši vína svého planoucího hněvu. 20Všechny ostrovy zmizely a hory nebyly k nalezení. 21Veliké kroupy jako závaží padaly z nebe na lidi; a lidé prokleli Boha pro tu ránu krupobití, protože ta rána byla velmi veliká.

16,17-18

17Sedmý anděl vylil svou misku na ovzduší, a ze svatyně od trůnu vyšel mocný hlas, který řekl: „Stalo se!“

Zazní hlasité: *Stalo se!* První takové prohlášení najdeme u kříže (Jan 19,30), kde Kristus dokončil svůj pozemský život a ohlásil tak vítězství nad hříchem i satanem. Zajistil tak plán vykoupení pro člověka. A nyní tento hlas zaznívá znovu, v době, kdy jde toto spásonosné dílo dokončeno. Dějiny dospěly ke svému konci a nyní je vše rozhodnuto, Boží lid je nejen zapečetěn, ale i vysvobozen z rukou nepřátel. *Bylo mi ukázáno na dobu, kdy poselství třetího anděla dospělo ke svému konci. Moc Boží spočívala na Jeho lidu, který dokonal své dílo a byl připraven na hodinu zkoušky, která byla před ním.*

Přijali pozdní déšť, neboli rozvlažení od tváře Páně, a živé svědectví ožilo. Poslední veliké varování zaznělo všude a vyburcovalo z klidu a rozzuřilo ty obyvatele země, kteří toto poselství nepřijali.

Viděla jsem anděly v nebi, jak spěchají sem a tam. Jeden anděl s kalamářem po boku se vrátil zpět ze země a oznamoval Ježíši, že jeho dílo je dokonáno a že svatí jsou sečteni a zpečetění. Potom jsem viděla Ježíše… jak odložil kaditelnici. Pozvedl své ruce vzhůru a řekl mocným hlasem: „Stalo se!“ EW 279

Snažíme se ze všech sil, které nám dává Bůh, abychom dosáhli míry velikosti mužů a žen v Kristu? Snažíme se dosáhnout Jeho velikosti tím, že saháme stále výš a výš a pokoušíme se nabýt dokonalosti Jeho povahy? Až Boží služebníci dosáhnou tohoto bodu, budou na čele zapečetěni. Anděl, který to bude vykonávat, prohlásí: „Stalo se!“ Zj 16,17 *Budou zdokonaleni v Něm, který je stvořil a vykoupil.* MS 148

Sedmá rána úzce souvisí s předchozí ránou, kde jsme studovali okolnosti bitvy u Harmgaedonu (Zj 16,16). *Je nám zapotřebí studovat vylití sedmé misky. Síly zla se nevzdají bez boje. Ale Prozřetelnost má úlohu, kterou sehraje v bitvě Armageddon. Když bude země osvícena od slávy anděla z 18. kapitoly Zjevení, náboženské síly, jak dobré tak i zlé, se probudí ze spánku a vojska živého Boha stanou na bitevním poli.* 7BC 983

Tato rána je zároveň vyvrcholením lidských dějin, a na jejím konci už nastane vzkříšení spravedlivých. *Uprostřed noci Bůh projeví svou moc a vysvobodí svůj lid. Objeví se slunce a rozzáří se v plné síle. V rychlém sledu se budou ukazovat znamení a divy. Bezbožní budou hledět s hrůzou a zděšením na to, co se bude dít, zatímco spravedliví lidé budou sledovat se slavnostní radostí znamení svého vysvobození. Bude se zdát, jako by se celá příroda vyšinula ze svého řádu. Voda přestane téct. Těžká temná mračna budou stoupat vzhůru a narážet na sebe. Uprostřed rozbouřeného nebe se objeví jedno místo nepopsatelného jasu. Z něho zazní silný Boží hlas a prohlásí: „Stalo se!“* Zj 16,17

Tento hlas otřese nebem i zemí. Nastane „veliké zemětřesení, jaké nebylo, co je člověk na zemi; tak silné to bude zemětřesení" Zj 16,17.18 *Bude to vypadat, jako by se obloha otvírala a zavírala a jako by jí probleskovala sláva od Božího trůnu. Hory se budou třást jako třtina ve větru a rozervané skály budou padat na všechny strany. Bude znít burácení, jako kdyby přicházela bouře. Moře se bude bouřlivě vzdouvat. Bude znít jekot uragánu jako hlas démonů při ničení. Celá země se bude kymácet a vzdouvat jako mořské vlny. Její povrch bude pukat. Bude to vypadat, jako by se hroutily její základy. Celá horstva se budou propadat do země. Obydlené ostrovy zmizí. Přístavy, které se bezbožností podobaly Sodomě, pohltí rozběsněné moře. „A veliký Babylon byl připomenut před Bohem, a Bůh mu dal číši vína svého planoucího hněvu. “ Veliké kroupy, těžké „jako závaží“, vykonají dílo zkázy (Zj 16,19.21). Nejpyšnější města se ocitnou v troskách. Nádherné paláce, pro které velcí muži světa obětovali své majetky, aby se proslavili, se zhroutí před jejich očima. Zdi vězení se rozestoupí a Boží lid, který v nich byl vězněn pro svou víru, bude vysvobozen. Hroby se otevřou a „Tu mnozí z těch, kdo spí v prachu země, procitnou, jedni pro život věčný, ale druzí k naprosté hanbě pro věčnou ohavnost.* Da 12,2 GC 636-637

Po třetí ono: *Stalo se!* zazní ještě při příležitosti stvoření nebeského království na zemi (Zj 21,6), kde už nebude vládnout hřích.

16,18-19

18A nastaly blesky, hlasy a hromy, a nastalo veliké zemětřesení, jaké nebylo, co je člověk na zemi; tak veliké a silné bylo to zemětřesení. 19A to veliké město se roztrhlo na tři díly a města národů se zřítila. A veliký Babylon byl připomenut před Bohem, a Bůh mu dal číši vína svého planoucího hněvu.

Tento hlas zazněl nejen od svatyně, kde se řeší hříchy lidstva, ale také od Božího trůnu. Ve Zjevení jsou hromy a blesky spojovány právě s Božím trůnem (Zj 4,5; 8,5; 11,19). Nastává tak zemětřesení, které nemělo a nemá na světě obdoby, které způsobí roztržení velikého města na tři díly.

Veliké město, tedy Babylon, bylo nyní roztrženo na tři díly. Podobně jako u Babylónské věže, kdy si lidé vynucovali jednotu proti Bohu (Gn 11,4-6) a Bůh zasáhl a rozbil tuto jednotu zničením jejich sídla v podobě věže (Gn 10,7-9), tak je i novodobý Babylon se svou jednotou (Zj 13,3.8.15) bude zničen a roztržen na několik dílů. Skončí stejně jako Babylonská věž: místo, které mělo celou zemi spojit a vytvořit jednotu, je Bohem rozděleno na několik dílů.

Proč zrovna na *tři díly*? Proti-Božskou koalici tvořili a podporovali (jak jsme již studovali): 1. drak (satan, spiritismus), 2. šelma (z moře; papežství) a za 3. falešný prorok (USA, politicko-náboženská mocnost) - viz komentář ke Zj 16,13), ale nyní se tento satanský systém začíná hroutit v základech.

Pak Jan slyší komentář k této události: *A veliký Babylon byl připomenut před Bohem, a Bůh mu dal číši vína svého planoucího hněvu.* Varovné poselství druhého a třetího anděla (Zj 14,8.10) dochází nyní konečného naplnění (Zj 17,2; 18,3). Tak se splní proroctví: *Jeho hlas tehdy zatřásl zemí, a nyní zaslíbil řka: ‚Já ještě jednou zatřesu‘ nejenom ‚zemí‘, ale i ‚nebem‘. 27Ono ‚ještě jednou‘ ukazuje na proměnu těch věcí, jimiž lze otřást, neboť jsou učiněné, aby zůstaly ty věci, jež jsou neotřesitelné.* Žid 12,26-27

16,20-21

20Všechny ostrovy zmizely a hory nebyly k nalezení. 21Veliké kroupy jako závaží padaly z nebe na lidi; a lidé prokleli Boha pro tu ránu krupobití, protože ta rána byla velmi veliká.

Tyto pohromy nepostihnou celou zemi, protože by zahynuli všichni obyvatelé světa. GC 627 Ale zdá se, že tato sedmá rána už postihuje *všechny ostrovy a ...hory*, tedy se to týká na rozdíl od ostatních ran úplně celého zemského povrchu.

Ale ani tato rána (srov. Zj 16,9.11), která je mimořádně intenzivní, nepřivede nikoho k pokání, naopak lidé vysloví *poslední prokletí* nad Bohem, který tuto ránu způsobil.

Zdá se, že tyto události přichází bezprostředně po shromáždění vojsk u Harmagedonu (Zj 16,12-16), kdy bude tato země podle Zj 19,11.15 symbolicky bita mečem Kristových úst.

Kapitola VIII.

Události kolem Harmagedonu (17,1-19,21)

V těchto třech kapitolách jsou poodhaleny události, které jsou spojeny s poslední velkou bitvou země: s Harmagedonem (Zj 16,16), kdy bude zničen tento svět představován Babylonem (Zj 16,19).

V této poslední bitvě bude bojovat Boží lid se satanskou koalicí (Zj 16,13-14 srov. Zj 17,1-2. 12-18), ale nakonec budou nevěrní zničení i s "novodobým" Babylónským systémem (Zj 16,19 srov. Zj 18,2), který tato koalice ustanovila. Jako reakce na tyto události vidíme vítězný zástup v nebi (Zj 19,1-8). Po krátkém vstupu apoštola Jana (Zj 19,9-11) je nám představen výsledek bitvy u Harmagedonu (Zj 19,12-21). Pro bližší info viz studium Zj 16,16: Kdy tato bitva proběhne, a jak to celé dopadne?

V těchto třech kapitolách (Zj 17-19,10) jsou tedy detailněji rozvinuty události, které se týkají sedmi posledních ran. Ostatně, celý tento úsek to jasně naznačuje hned od první věty: *Tu přišel jeden ze sedmi andělů, kteří měli těch sedm misek* [Zj 17,1] Děj se tedy na chvíli zastavuje, aby Bůh podal nejen detailnější popis posledních událostí země, ale i vysvětlení (oprávnění) k hroznému soudu, který má přijít na tento svět. To je jasně naznačeno v dalším vidění, kde Boží lid v nebi chválí Boha těmito slovy: *„Haleluja! Záchrana, sláva i moc náleží našemu Bohu, protože pravé a spravedlivé jsou jeho soudy, neboť odsoudil tu velikou smilnici, která zničila zemi svým smilstvem, a potrestal krev svých otroků, která je na jejích rukou. “* [Zj 19,1-2]

"Toto gesto velkého soudce je překvapující. Bůh se nechová jako despota, který "ví, co dělá" a který "má své důvody". Miluje a dostatečně respektuje člověka, kterého stvořil, a proto chce před ním složit účty ze svých činů, a ujistit se také o jeho pochopení a souhlasu." (Dukhan: Křik nebes).

Děj dále pokračuje tím, co se stalo v závěru dějin země. Zdá se, že Harmagedonská bitva (Zj 16,16) z šesté rány skončí nejen zničením Babylónu a vlastně celého světa v sedmé ráně (Zj 16,17-21), ale také i (později, nebo současně) příchodem Krista a nebeské armády na tuto zem (Zj 19,11-21).

Smilnice (17,1-18)

(17,1-18)

V této kapitole budeme studovat detailněji smilnici, tedy ženu, která se obléká do šarlatu a zdobí se, aby byla svůdná pro muže (Jer 4,30), kteří se s ní chtějí dopouštět hříchu. S touto ženou smilnili všichni králové země (Zj 17,1), takže budeme v podstatě detailněji rozvíjet události ze Zj 16,13-14, kde čteme o koalici králů země.

Nejprve se budeme zabývat jejím vzhledem (Zj 17,3-6), pak andělovým komentářem k celému vidění (Zj 17,7-14), včetně její roli v posledních událostech země (Zj 17,15-17).

Nakonec čteme verš, který spojuje 17. a 18. kapitolu: *A ta žena, kterou jsi viděl, je veliké město, které má královskou moc nad králi země.* [Zj 17,18] Tato žena - smilnice je v další kapitole představena jako *veliké město*, tedy Babylón (Zj 18,10.16.19.21).

Koho tato smilnice představuje? Stručný popis této mocnosti najdeme v knize Velký spor: *Babylón, žena ze Zjevení sedmnácté kapitoly, je vylíčen jako žena … O Babylónu se také říká, že je „veliké město, které má královskou moc nad králi země."* [Zj 17,4-6.18] *Moc, která po dlouhá staletí neomezeně vládla nad křesťanskými panovníky, je Řím. Purpur a šarlat, zlato, drahé kamení a perly živě zobrazují velkolepost a více než královskou okázalost, kterou pyšný Řím stavěl na odiv. O žádné jiné mocnosti než o římské církvi, která tak krutě pronásledovala Kristovy následovníky, se nedalo právem říci, že je zpitá „krví svatých." Babylónu se také vytýká nezákonné spojení s „králi země.“ Tím, že se odloučila od Pána a spojila se s pohany, stala se nevěstkou židovská církev. Podobně upadla a zaslouží si stejné ohodnocení také římská církev, protože hledala oporu světských mocností.* [GC 382-383]

17,1-2

1Tu přišel jeden ze sedmi andělů, kteří měli těch sedm misek, a promluvil se mnou: „Pojď, ukážu ti soud nad tou velikou smilnicí, která sedí na mnohých vodách, 2se kterou smilnili králové země a vínem jejího smilstva se opili obyvatelé země.“

Jak již bylo řečeno výše, Zj 17,1 je spojnicí mezi sedmi ranami (Zj 16 kap.) a viděními ve Zj 17-19,21, kdy jsou nám vysvětleny detailněji události související se sedmi posledními ranami. O jaké konkrétní události se dovídáme v 17. kapitole?

Odpověď najdeme v předchozí kapitole, u šesté rány: *A uviděl jsem z úst draka a z úst šelmy a z úst falešného proroka vycházet tři nečisté duchy jako žáby. Jsou to duchové démonů, činící znamení; vycházejí ke králům celé obydlené země, aby je shromáždili k boji ve veliký den Boha, Všemohoucího.* [Zj 16,13-14]

Drak, šelma a falešný prorok tedy ustanovili určitou koalici (Zj 16,13-14), "babylónský systém" (Zj 16,19), který je zde charakterizován jako smilnice. *Podle čtrnácté kapitoly knihy Zjevení následuje prvního anděla druhý a volá: „Padl, padl Babylon, město to veliké, nebo vínem hněvu smilství svého napájelo všecky národy.“* [Zj 14,8] *Slovo Babylón je odvozeno od slova „Bábel“ a znamená zmatek. Písmo tímto termínem označuje různé formy falešného nebo odpadlého náboženství. Zjevení sedmnáctá kapitola přirovnává Babylón k ženě - žena totiž v Bibli symbolizuje církev, ctnostná žena představuje pravou církev, hříšná žena církev odpadlou.* [GC 381]

Smilstvo se v Bibli obvykle objevuje v souvislosti s modloslužebnictvím (viz komentář ke Zj 2,13), kdy se Boží lid dopouští styku s pohanskými praktikami (synkretismus). Už jenom v postavě *smilnice* tedy vidíme nádech odpadnutí a spojení křesťanství s pohanstvím. Toto spojení je (stejně jako smilstvo) v Boží očích velký hřích, protože se jedná o nezákonné spojení dvou stran, což Bůh zapověděl. Křesťané mají být věrni pouze svému Bohu jako je žena věrná svému muži, jakékoliv jiné spojení (s mocnostmi země, Babylonem, králi země podporující tento systém) Bůh zakázal.

U případu smilnice ve Zj 17,1-2 ale Boží lid nesmilnil s cizími pohanskými bohy (což je v Bibli častý obraz), ale smilnice - Babylónský systém - smilní s *králi země* a opíjí *obyvatele země*. Jak *králové země* (Zj 6,15; 17,2; 18,3.9) tak i *obyvatelé země* (Zj 11,10; 13,8.14) mají ve Zjevení spíše nádech odhadnutého lidu. Tento systém tedy výrazně ovlivnil odpadlý lid - ať už prostý lid, či ty vysoce postavené - a to prostřednictvím smilstva (úzkého spojení mezi těmito lidmi a "Babylónským systémem"). A nejedná se ani tak o uctívání falešných bohů (smilstvo s cizími bohy), jako spíš o "uctívání" Babylónského systému a všech těch nauk (vína babylona), které přináší.

Mezi tyto *krále země* můžeme zařadit také vysoké úředníky v protestantských církvích. *Mnohé protestantské církve napodobují příklad Říma v hříšném spojenectví s králi země (pozn. Zj 17,2) - státní církve spojenectvím se světskými vládami, jiné církve úsilím o přízeň světa. Označení „Babylón“ - zmatek - můžeme právem použít pro církve, které sice tvrdí, že své učení vyvozují z Bible, přesto se však rozštěpily na nespočet skupin a zásadně se liší svým vyznání víry a svým učením* [GC 383] Více se tímto tématem budeme zabývat ve Zj 17,5.

Lidé jsou zkrátka oklamáni - smilstvo je připodobněno o opojnému nápoji, ze kterého pijí všichni, kdo jsou ovlivněni touto smilnicí. Když člověk pije alkohol, jeho schopnosti - rozeznávací, morální, silné vůle - jsou oslabeny a čím víc je člověk opitý, tím méně si uvědomuje, co vlastně dělá. Je to krásné přirovnání, které je aplikováno na odpadlý lid a systém poslední doby. Tento lid je vyjádřen jak výslovně (králové a obyvatelé země), tak i symbolicky - smilnice sedí na *vodách*, které symbolizují davy lidí (Zj 17,15).

Dokud tito lidé podporují Babylon, může tento systém fungovat. Odstřihnout systém od jeho stoupenců znamená zánik systému - stejně jako Babylon (či jiné starověké město) odstřihnout od zdroje životodárné vody.

Co patří do vína Babylona?

Toto spojení křesťanství s pohanstvím se projevilo mnoha falešnými naukami. Jedna z těchto nauk je učení o nesmrtelnosti duše. *Nauka o věčném utrpení bezbožných je jednou z falešných nauk, které tvoří „vínem... smilstva" duchovního Babylóna, jímž opájí všecky národy (Zj 14,8; 17,2). Je nepochopitelné, že Kristovi služebníci přijali toto kacířství a hlásali je z kazatelen. Přijali je od Říma, právě tak jako nesprávný den odpočinku. Je pravda, že toto učení hlásali také velcí a dobří muži, neměli však v této otázce takové poznání, jaké máme my dnes. Byli odpovědní jen za to světlo poznání, které zářilo v jejich době, my jsme však zodpovědni za světlo, jež září v naší době.* [GC 536]

A možná to bude pro někoho překvapivé, ale mezi opojné víno Babylónu patří i tzv. historicko-kritická metoda výkladu Písma, která je dnes mezi teology hojně rozšířena. *Lidé jednají jako by se jim dostalo zvláštní svobody zrušit Boží ustanovení. Historicko-kritická metoda (dosl.: vyšší kritika) se staví na místo Boha, a posuzuje Boží slovo, opravuje nebo souhlasí s ním. Tímto způsobem jsou všechny národy nuceny pít víno smilstva Babylónu. Tito zastánci historicko-kritické metody (dosl.: vyšší kritiky) stanovili věci tak, aby vyhovovaly oblíbeným herezím těchto posledních dnů. Jestliže nemohou podvracet (podkopávat) a chybně aplikovat (použít) Boží slovo, jestliže jej nemohou připoutat lidským předpisům, oni jej rozbijí (rozkouskují). Ale žádný člověk, který je účastníkem božské přirozenosti nebude Boží slovo soudit, neboť si uvědomuje, že to je to to slovo, které je soudí. Nemůžeme přinést naše náboženství k Bibli, a rekonstruovat a špatně zařadit Písma, aby prokázala naše náboženství jako pravé. Musíme získat náboženství ze slova, přesně tak, jak je čteno. Ti, kdo pociťuji svobodu odmítnout podle libosti jakoukoliv část Božího Slova, je pošlapávají, protože nevyhovuje měřítkům světa nebo kupčí s ním, aby vyhověli svým vlastním praktikám, zjistí, že zacházejí s mečem, který odsekne obě (špatné) cesty. Všichni, kdo jsou činiteli Slova, budou bohatě požehnáni.* [Lt48-1897 (21.1.1897)]

Strážný volá: "Ráno se přiblížilo, avšak stále je noc." Noc symbolizuje širokou převahu bludu, nesprávného výkladu a chybného použití Písma. Každý druh klamu se nyní předkládá. Nejprostší pravdy Božího slova jsou pokryté hromadou lidských teorií. Smrtelné bludy jsou prezentovány jako pravda, před níž se všichni musí sklonit. Jednoduchost pravé zbožnosti je pohřbena pod tradicí. Falešná učení. Učení o přirozené nesmrtelnosti duše je jeden z bludů, s nímž nepřítel klame člověka. Tento blud je bezmála všeobecný. Ale kdo řekl lidem, že nezemřou? Kdo jim řekl, že Bůh vyhradil část svého vesmíru svévolníkům, aby tam trpěli po nekonečnou věčnost, bez jakékoli částečky naděje? - Byl to had. Bůh řekl, že hříšníci zemřou. Satan prohlašuje, že nezemřou. Mnozí věří často opakované lži hada jako skutečné pravdě. Oni jsou ozvěnou jeho slov, když tvrdí, že Bůh určil, že hřích musí být zvěčněn (se stát nesmrtelným) v místě muk. To je jedna ze lží vymyšlených v synagoze nepřítele, je to jeden ze zhoubných konceptů Babylona. „Vždyť všichni národové pili ze žhavého vína jeho smilstva a králové tohoto světa smilnili s ním a kupci tohoto světa se obohatili z pyšného jeho rozkošnictví." A jiný hlas s nebe jsem uslyšel volatí: „Vyjděte z něho, vy, můj lide, abyste neměli účast na jeho hříších a nedostali také z jeho ran" [Zj 18,3.4 překlad Rulof Col] *Další falešná doktrína říká, že první den týdne je sobota Páně. Tradicemi přijatými od římskokatolické církve je čtvrté přikázání Desatera zcela připraveno o vliv(účinnost). Přijetím podvržené soboty, lidé zneuctili Boha a vzdali čest uchvatiteli, který pomýšlel změnit časy a zákon. Mnoho nebezpečných bludů bylo přineseno, aby zlikvidovaly pravou sobotu. Lidé se postavili na stranu velkého vzbouřence, a raději než přijmout Boží slovo, přesně takové, jak se čte a platí, upadli do sítě kacířství (hereze). Satan na tomto bodu spojuje církve a svět do zkaženého souladu. Temná zlověstná noc obklopuje křesťanský svět. Důkazem této hluboké noční temnoty, vypadající jako neproniknutelná, je odpadnutí od Božích přikázání. S Oblibou jsou pěstovány metody, které zbavují Boží pravdu platnosti. Lidé učí nauky lidských přikázání a jejich tvrzení jsou považovány za pravdu. Přijímají teorie, které vymyslel člověk. Proto je evangelium překrucováno a Písmo se nesprávně používá (aplikuje). Podobně jako v Ježíšových dnech, je světlo pravdy zatlačeno do pozadí. Lidské teorie a předpoklady (domněnky) jsou s úctyhodností nadřazovány před Slovo Hospodina zástupů. Pravda je působením bludu ochromena (zneutralizována). Boží slovo je vytrhováno, rozkouskováno (rozpitváno) a překrouceno historicko-kritickou metodou (Dosl. vyšší kritikou). K Ježíši se je hlášeno, jen aby byl políbením zrazen. Odpadnutí je tady a bude obklopovat svět až do konce. Hnusný charakter a zatemňující vliv tohoto odpadnutí uvidíme ve zhoubných konceptech šířených z Babylona.* [EGW, BEcho February 1, 1897, par. 2-6]

Mezi další falešné nauky vína Babylonu patří popírání Kristovy preexistence a vyvyšování neděle. *Babylon živí jedovaté teorie, víno bludu. Toto víno hněvu je vytvářeno z falešných učení, takových jako přirozená nesmrtelnost duše, jako věčné trápení bezbožných, popírání praexistence Kristovy před jeho zrozením v Betlémě a hájení a vyvyšování prvního dne týdne nad svatý a posvěcený den Boží.* [TM 61]

Jak by satan jásal, kdyby se rozhlašovalo, že jeho poselství patří těm, které Bůh vyvolil k tomu, aby odráželi jeho zákon. Vínem Babylona je vyvýšení nepravé a podvržené soboty nad sobotou, kterou Bůh požehnal a posvětil, aby jí člověk užíval. Stejně je tomu s nesmrtelností duše. Tato vzájemně si podobná kacířství a zavrhování pravdy učinily z církve Babylon. Králové, obchodníci, vládci a učitelé náboženství tvoří jednotu, která je v samém základě zkažená.“ Dopis 16, 1893

Tato moc, aby dokázala, že je nejen rovná Bohu, ale dokonce vyšší než On, změnila den odpočinku a nahradila sedmý den týdne dnem prvním. Protestantský svět považuje tento papežský výtvor za svatost. A toto vlastně Boží slovo nazývá smilstvem (Zj 14,8). 7BC 979

[citace Zj 18,1-2] Toto je stejné poselství, které oznamoval druhý anděl. Babylon padl, „neboť z vášnivého vína jejího smilstva pily všechny národy.“ Co je tímto vínem? – jeho falešné nauky. Dal světu falešnou sobotu namísto soboty čtvrtého přikázání a opakoval lež, kterou satan poprvé řekl Evě v ráji – přirozenou nesmrtelnost duše. Mnohé podobné bludy rozšiřuje široko daleko, „vyučujíce nauky, jež jsou jen lidskými příkazy.“
Když Ježíš začal svou veřejnou službu, vyčistil chrám od jeho svatokrádežného znesvěcení. Mezi poslední činy jeho služby patří druhé vyčistění chrámu. Stejně tak v posledním díle varování světa: budou uděleny církvím dvě zřetelné výzvy. Druhé andělské poselství zní: „Padl, padl veliký Babylon, který napájel všechny národy vášnivým vínem svého smilstva.“ A v hlasitém volání třetího andělského poselství je slyšen z nebe hlas, říkající: „Vyjděte z něho, vy, můj lide, abyste neměli účast na jeho hříších a nedostali také z jeho ran, neboť jeho hříchy se kupí až k nebi a Bůh se rozpomenul na jeho nepravosti.“ Zj 18,4-5 Překlad Rudolf Col RH 6. 12. 1892

17,3

3A odnesl mne v Duchu do pustiny[1]. Tu jsem uviděl ženu, sedící na šelmě šarlatové barvy, plné rouhavých jmen, mající sedm hlav a deset rohů.

Řecké slovo pro pustinu - ἔρημος - znamená doslova pustý, opuštěný (Gal 4,27), poušť, pustina

Bůh ukázal Janovi ženu oděnou do purpuru a šarlatu (Zj 17,4), která sedí jako jezdec na šelmě šarlatové barvy.

Purpur a šarlat odkazuje na velké bohatství a (královskou) moc: *Purpur a šarlat, zlato, drahé kamení a perly živě zobrazují velkolepost a více než královskou okázalost, kterou pyšný Řím stavěl na odiv.* GC 382

Purpur je v Bibli ve spojitosti s královskou mocí:

Váha těch zlatých kroužků, které si vyžádal, byla tisíc sedm set šekelů zlata mimo ty půlměsíčky, náušnice a roucha z purpuru, která měli na sobě midjánští králové Sd 8,26

Byl jeden bohatý člověk, a oblékal se do purpuru a kmentu a den co den skvěle hodoval. Lk 16,19

Oblékli mu purpur, upletli trnový věnec a nasadili mu jej 18a začali ho zdravit: „Buď zdráv, králi Židů!“ Mk 15,17-18

Šarlat ve spojitosti s bohatstvím:

Nato Belšasar poručil a Daniela přioděli šarlatem i zlatým řetězem okolo krku a rozhlašovali před ním, že bude v království vládnout jako třetí. Dan 5,29

náklady zlata a stříbra, drahokamů a perel, kmentu, purpuru, hedvábí a šarlatu, Zj 18,12

Běda, běda, město veliké, kterés bylo oblečeno do kmentu, purpuru a šarlatu, ozdobeno zlatem, drahokamy a perlami, Zj 18,16

Dále má tato šelma sedm hlav a deset rohů, což zřetelně poukazuje nejen jednak satana, který je představen jako drak se sedmi hlavami a deseti rohy (Zj 12,3), navíc v ohnivé barvě (Zj 12,2), což připomíná "šarlatovou" šelmu (Zj 17,3).,

Sedm hlav a deset rohů má také šelma z moře (Zj 13,1), která symbolizuje papežství. Jak papežství tak i tato šelma navíc mají na sobě rouhavá jména, která uráží Boha (Zj 13,1). Toto rouhání se konkrétně projevilo u šelmy z moře tím, že se nechává uctívat jako Bůh (Zj 13,4) a rouhá se proti Bohu(Zj 13,5-6).

Navíc tato šelma disponuje nejen náboženskou mocí, ale i politickou (Zj 17,2.12), což zase připomíná šelmu ze země, tedy USA a katolicismus (viz studium Zj 13,11-18).

17,4

4Ta žena byla oděna purpurem a šarlatem a ozdobena zlatem, drahými kameny a perlami; ve své ruce měla zlatou číši plnou ohavností a nečistot svého smilstva

Tato žena je oděná purpurem a šarlatem, které symbolizují bohatství a královskou moc. Šarlatovou barvu měla i šelma, na které sedí (Zj 17,4), což jasně naznačuje spojitost mezi ženou a šelmou. Žena je oděna (oproti šelmě) nejen šarlatem, ale i purpurem, který symbolizuje královskou moc a vysoké postavení. Navíc sedí na šelmě, čímž se naznačuje, že ji ovládá (má vyšší postavení, než šelma). Žena představující katolicismus má tedy vedoucí postavení v náboženském systému, který je ztělesněn šelmou.

Ve 14. kapitole jsme četli o tom, že Babylon (světský systém) bude napájet národy vínem smilstva. Nyní se dovídáme, že tak bude činit prostřednictvím silmice (katolicisu). *Velký hřích, který Písmo vytýká Babylónu, spočívá v tom, že „napájel všechny národy vášnivým vínem svého smilstva.* Zj 14,8 *Opojný pohár nabízený světu představuje falešné učení, které církev přijala jako důsledek svého nesprávného spojení s mocnými tohoto světa. Přátelství se světem znehodnocuje víru věřících a na druhé straně má na svět zhoubný vliv, protože šíří učení, které odporuje jasným výrokům Písma.* GC 388

Ostatně tato žena do jisté míry připomíná SZ náboženský obětní systém. Efód, nejdůležitější část kněžského roucha, byl zhotoven ze zlata, purpuru a karmínu(Ex 28,6), a na tomto éfódu bylo dvanáct drahých kamenů (Ex 28,15-20). Místo nápisu na čele: 'Svatý Hospodinu' (podle Ex 28,36-38). má ale tato smilnice napsáno na čele: *‚Tajemství, Babylon, ten veliký, matka smilnic a ohavností země.‘* [Zj 17,5] Význam tohoto nápisu je přesně opačný významu, který měl nápis 'Svatý Hospodinu': *Bude na Áronově čele, aby Áron mohl nést provinění ohledně svatých věcí, které synové Izraele zasvěcují, při všech svých svatých darech. Bude ustavičně na jeho čele, aby došli zalíbení před Hospodinem.* [Ex 28,38] Nápis smilnice se "chlubí" hříchy a rouhá se proti Bohu, zaímco kněžský nápis naopak vyjadřuje odpuštění za selhání, které je Bohu předkládáno proto, aby i přes hříchy došel Boží lid zalíbení.

17,5

5a na svém čele měla napsané jméno: ‚Tajemství, Babylon, ten veliký, matka smilnic a ohavností země.‘

Nyní je nám odhaleno tajemství smilnice a babylonu: jsme upozorněni u této mocnosti hlavně na dvě věci: a) je to matka smilnic a za b) matka ohavností země. Ohavnostmi jsme se již zabývali (Zj 17,4), ale jak máme chápat to, že je matka smilnic?

O Babylónu se říká, že je to „matka smilnic.“ Jako její dcery jsou označeny církve, které přijaly její učení, její tradice a řídí se jejím příkladem tím, že obětují pravdu i Boží přízeň, aby mohly vytvořit protizákonné spojenectví se světem. Poselství ze Zjevení čtrnácté kapitoly, které ohlašuje pád Babylónu, musí označovat ty náboženské organizace, které byly kdysi čisté, ale které se zvrhly. Protože toto poselství následuje po upozornění na soud, bude hlásáno až v posledních dnech. Nemůže tedy označovat pouze římskou církev, protože ta od Boha odpadla už před mnoha staletími. Navíc, osmnáctá kapitola knihy Zjevení vyzývá Boží lid, aby „vyšel z Babylóna.“ To znamená, že velká část Božího lidu je ještě stále v Babylónu. Ve kterých církvích můžeme dnes najít většinu Kristových následovníků? Nepochybně v různých protestantských církvích. V době svého vzniku se tyto církve postavily čestně k Bohu a k pravdě, proto je provázelo Boží požehnání. I nevěřící svět musel uznat, že přijetí zásad evangelia přináší blahodárné výsledky, jak to prorok slíbil Izraeli: „Tvé jméno proniklo mezi národy pro tvou krásu, protože byla dokonalá díky mé důstojnosti, kterou jsem na tebe vložil, je výrok Panovníka Hospodina.“ Ztratily se však jako důsledek snahy napodobovat nevěřící a získat jejich přízeň. To se stalo kletbou a zhoubou Izraele. „Spoléhala jsi však na svou krásu a smilnila jsi proti svému jménu," [Ez 16,14-15]

Mnohé protestantské církve napodobují příklad Říma v hříšném spojenectví s králi země (pozn. Zj 17,2) - státní církve spojenectvím se světskými vládami, jiné církve úsilím o přízeň světa. Označení „Babylón“ - zmatek - můžeme právem použít pro církve, které sice tvrdí, že své učení vyvozují z Bible, přesto se však rozštěpily na nespočet skupin a zásadně se liší svým vyznání víry a svým učením [GC 382-383]

V 17. kap. Zjevení je předpovězeno zničení všech církví, které se samy zkazily modlářskou oddaností službě papežství, ty, které se opíjely vínem hněvu jeho smilství [citace Zj 17,1-4.].

Tímto je představena papežská moc, která s veškerým podvodem nepravosti, vnější přitažlivosti a oslňující okázalostí bude svádět všechny národy. Přitom jim slibuje právě tak, jak to satan činil naším prarodičům: veškeré dobro těm, kteří přijmou její znamení, a veškerou škodu těm, kteří se postaví proti jeho klamům. Tato mocnost, která má nejhlubší vnitřní zkaženost, učiní největší okázalost a zahalí se nejpromyšlenějšími znameními své moci. Bible jasně prohlašuje, že tím přikrývá svou zkaženou a klamnou špatnost. „na svém čele měla napsané jméno: ‚Tajemství, Babylon, ten veliký, matka smilnic a ohavností země.‘

Kdo je to, kdo odevzdává své království této moci? Protestantismus – moc, která, zatímco tvrdí, že má povahu a ducha beránka a je spojena s nebesy, promlouvá hlasem draka. Ona je puzena mocí zdola Dopis [232, 1899]

17,6-7

6Uviděl jsem tu ženu zpitou krví svatých a krví Ježíšových svědků. Velice jsem užasl, když jsem ji uviděl.
7Anděl mi řekl: „Proč jsi užasl? Já ti řeknu tajemství té ženy a šelmy, která ji nese a má sedm hlav a deset rohů.

Pronásledovaná církev v období středověku je ve Zjevení představena (jak jsme to již studovali) jako *žena v pustině* (Zj 12,6.14), a nyní znovu setkáváme s *ženou v pustině* (Zj 17,3). Nyní je tato žena představena jako smilnice, tedy odpadlý Boží lid. Snad proto Jan užasl, když spatřil proměnu její proměnu: z chudé pronásledované ženy představující Boží lid (Zj 12,6) se nyní stala bohatá a pronásledující žena, která pronásleduje Boží lid.

V podstatě pronásleduje své vlastní děti! Tato žena je totiž opilá krví Ježíšových svědků (Zj 6,9), což jasně odkazuje na satanovo úsilí po období středověku: *Drak se na tu ženu rozzuřil a odešel, aby rozpoutal válku proti ostatním z jejího potomstva, kteří zachovávají Boží přikázání a mají Ježíšovo svědectví.* [Zj 12,17] Všimněte si, na koho satan obrací svůj hněv: ne na ženu samotnou, ne na VŠECHNY její potomky, ale na *ostatní z jejího potomstva*. Žena samotná je v nyní v jeho moci, stejně jako mnoho jejích potomků (dcer, které se po vzoru své matky staly smilnicemi (Zj 17,5), ohnisko satanova hněvu tedy stíhá jen určitý ostatek z protestantských církví, které vyšly ze středověké reformace (viz studium Zj 12,17).

Vidíme také, že satanovo úsilí na konci času bude mít do jisté míry úspěch v tom, že se mu podaří skrze smilnici zahubit opravdu mnoho věrných Ježíšových svědků. Tato nespravedlnost sice nastane, ale nebude nepotrestána, neboť v závěru dějin bude krev Ježíšových věrných hlavním důvodem obžaloby a odsouzení (Zj 19,2).

Anděl pak řekl Janovi, že mu odhalí tajemství té ženy a šelmy. Následuje popis toho, jakou roli bude hrát tato mocnost v době konce:

17,8-10

8Šelma, kterou jsi viděl, byla a není; má vystoupit z bezedné propasti *a* jít do záhuby*;*
a ti, kdo bydlí na zemi a jejich jméno není zapsáno od založení světa v knize života, užasnou, až uvidí,
že ta šelma byla a není, a opět přijde*.*
9Zde je třeba mysli, která má moudrost: Těch sedm hlav je sedm hor, na nichž ta žena sedí. A je sedm králů:
10pět jich padlo, jeden je, další ještě nepřišel; a až přijde, musí zůstat jen nakrátko. 11A šelma, která byla a
není, je tím osmým; je z těch sedmi a jde do záhuby.

V osmém verši máme tři fáze existence šelmy:
a) Byla a není
b) má vystoupit z bezedné propasti
c) a jít do záhuby

To připomíná představení Ježíše Krista na začátku Zjevení, který ale byl, je a bude přicházet (ovšem ne do záhuby, ale k zahubení šelmy): *Já jsem Alfa i Omega, počátek i konec, praví Pán Bůh, Ten, který jest a který byl a který přichází, ten Všemohoucí.* [Zj 1,8]

V první řadě tedy šelma *byla* - odkazuje na to, že existovala již dávno v minulosti. Tato fáze je detailněji popsána ve Zj 13,1-10: obě šelmy mají deset rohů a sedm hlav (Zj 13,1 srov. 17,3.7), šelma ze Zj 13 se rouhá Božímu jménu, šarlatová šelma je plná rouhavých jmen (Zj 17,3 srov. 13,6). V neposlední řadě obě šelmy výrazně spojuje určitý nezdar: šelma z moře byla poraněna a jedna z jejich hlav byla smrtelně raněna, ale nakonec přišlo vyléčení a celá země šla v úžasu za tou šelmou (Zj 13,3). To silně připomíná právě Zj 17,8. To patrně ukazuje na další období dějin této mocnosti - byla *a není*. Šelma byla do jisté míry poražena (Zj 12,15-16), ale na závěr dějin bude tato mocnost znovu vzkříšena a uzdravena (Zj 12,17-18) k poslednímu velkému souboji (Zj 13 kap.).

Po této obnově sice bude mít velkou moc, ale nakonec stejně odejde do záhuby. Toto období konce, kdy má jít mocnost do záhuby, je detailněji popsáno ve Zj 17,9-10 skrze sedm králů (které představují království (srov. Dan 2,37-39; 7,17), mocností, národy, symbolicky hory (Zj 17,9; které symbolizují národ, viz komentář ke Zj 8,8-9).

Koho tato šelma představuje? K tomu je potřeba moudrost (Zj 17,9), stejně jako při výkladu čísla 666 ze Zj 13,18. Odpověď nebude jednoduchá, ale patrně ji najdeme v Danielovi v 7. kapitole (viz Principy výkladu: Zjevení a kniha Daniel), kde je prorokovi představen běh dějin prostřednictvím čtyř šelem: lva (1hlava), medvěda (1hlava), levharta (4hlavy) a čtvrté šelmy (1hlava) - což je celkem 7 hlav. Jak jsme již studovali ve Zj 13,1-10, Babylónský systém v průběhu dějin (od babylonské říše až po Římskou říši, tedy v období 7mi hlav) pronásledoval Boží lid. Následuje osmá hlava: *11 A šelma, která byla a není, je tím osmým; je z těch sedmi a jde do záhuby.* Tato šelma má přijít na scénu pouze nakrátko. Patrně se jedná o osmou hlavu z Dan 7 (Dan 7,8), která symbolizuje papežský Řím.

Potom ale vyvstává otázka, co slova: *pět jich padlo, jeden je, další ještě nepřišel; a až přijde, musí zůstat jen nakrátko.* vlastně chronologicky znamenají. Když počítáme, že padlo pět hlav - 1hlava lva (babylon), 1 hlava medvěda (Persie) a 3 hlavy z leoparda (Alexandrovy diadochové) ze 4 padly - potom by Jan měl žít v období, kdy ještě 4. hlava nepadla. To ale není pravda, protože poslední hlava (Egypt; dynastie Ptolemaiovců) padla někdy 30 let př.

Podle rozšířeného výkladu si po Alexanderově smrti jeho generálové rozdělili říši na čtyři části. To ale není pravda - za prvé si ji nerozdělili, ale neustále o ni válčili, a za druhé těchto generálů (tzv. diadochů) bylo více, než čtyři (někdy pět, někdy i víc, politická situace se rok od roku výrazně lišila). Každopádně z těchto bojů o "Alexanderovo dědictví" vyšli vítězně Ptolemaiovci, Seleukovci a Antigonovci, což jsou ale pouze tři "hlavy." Kde tedy hledat čtvrtou?

Samozřejmě je možné tyto čtyři hlavy vykládat symbolicky - čtyři je symbol celosvětovosti (viz komentář ke Zj 4,6-11), anebo poukázat na bitvu u Ipsu. V roce 302 př. K. se Lýchymachos - odporován Seleukem a Ptolemaiem - zúčastnil bitvy i Ipsu, kterou vedli tito generálové proti dalšímu z vojevůdců, který usilovali o Alexandrovu říši: Antigonu I., jehož moc stále narůstala. Setkali se v bitvě u Ipsu, která hrála rozhodující roli ve válkách diadochů. Bitva u Ipsu byla svedena v roce 301 př. K. ve Frýgii mezi diadochy Antigonem I. na jedné straně, a koalicí třech dalších Alexandrových spolubojovníků: Kassandrem, vládcem Makedonie; Lýsimachem, vládcem Thrákie a Seleukem I., pánem Babylonie a Persie. Jednalo se o rozhodující bitvu válek diadochů, ve které bylo poraženo Antigonovo vojsko. Tím prakticky skončil poslední pokus znovu sjednotit rozpadlou Alexandrovu říši pod vládou jednoho krále (Antigona).

Existuje však ještě jeden výklad, podle kterého levhart symbolizuje Řecko, a ne pouze řiši Alexandera Velikého. Západní Řekové, obývající Sicílii a jižní Itálii, již staletí před Alexandrem založili v Itálii tvz. "Magna Graecia" (velké Řecko). Takže kromě třech hlav - ptolemaiovci, Seleukovci a Antigonovci - tu mám ještě čtvrtou, která zde existovala poněkud "odtržená" od bojů mezi Aleaxderovými diadochy. Z historie víme, že Římané se spojili (sjednotili) s Řeky spíše, než že by si je podrobili. Takto ovládli celou Itálii a Sicílii a podnikali válečná tažení na Přední východ. Proto existuje řecko-římská kultura (ne pouze "Římská"). A v době Janově tato "řecká hlava" stále nepadla - takže z Řecka padly pouze tři hlavy. Potom by to sedělo - *pět jich padlo* (Babylon, Persie, 3 řecké hlavy), *jeden je* - řecko-římská hlava, *další ještě nepřišel a až přijde, musí zůstat jen nakrátko.* - panování duchovního Říma (železo (Řím) + hlína), je to období malého rohu. A obnovený malý roh je právě tou osmou hlavou (malým rohem s očima a ústy). Je zde však řečeno, že musí zůstat jen nakrátko - což se o vláde papežství ve středověku říct nedá. Jak to vysvětlit?

Pokud se ve Zjevení píše o krátkosti času (Zj 6,10; 20,3), používá se řecké slovo μικρός (malý, nepatrný), zde je ale použit výraz ὀλίγος, které je použito i ve Zj 12,12, kde si satan po svržení na zem uvědomuje, že má krátký čas. Obě dvě slova jsou synonyma, ovšem ὀλίγος spíše naznačuje omezenost času: stejně jako si satan, který žil ještě před stvořením světa, si po svém pádu na zem uvědomoval, že jeho čas je omezený, i tato šelma má omezený čas, ve kterém bude působit. Je totiž o ní řečeno, že *musí zůstat jen nakrátko.*

Tolik můj pohled. Někteří vykladatelé poznávají v hlavách třeba Egypt, Asýrii, různé fáze papežství, ateismus, SSSR, USA či OSN, tak to patrně není úplně to, co tím Bůh myslel. Ale mohu se mýlit.

17,12-14

12Těch deset rohů, které jsi viděl, je deset králů, kteří královskou moc ještě nepřijali, ale pravomoc jako králové mají přijmout na jednu hodinu spolu s šelmou. 13Ti budou mít stejný úmysl a svou sílu a moc dají šelmě. 14Ti budou válčit s Beránkem, ale Beránek je přemůže, protože je Pán pánů a Král králů, a ti, kteří jsou s ním, jsou povolaní, vyvolení a věrní.“

Vyložili jsme si tedy sedm (osm) hlav šelmy (Zj 17,3), nyní je potřeba pochopit jejich deset rohů. Těchto deset rohů samozřejmě připomíná národy, ze kterých vznikla podle Dan 7 jednotlivá evropská království (Dan 7,7.24). Anděl ale Jana výslovně upozorňuje na to, že těchto deset králů ještě (v jeho době) nepřijalo svou moc, a dokonce že ji nepřijmou až do té doby, dokud nepředají moc šelmě na jednu hodinu.

Řecké slovo pro hodinu (ὥρα) může znamenat jak hodinu, tak chvíli a někdy - zvláště ve Zjevení- odkazuje na určité časové období (Zj 3,10; 14,7.15; Lk 22,53...). V listě do Filadelfie dokonce Ježíš používá výraz *hodina* pro období poslední doby: *Protože jsi zachoval slovo mé vytrvalosti, i já zachovám tebe v hodině zkoušky, která má přijít na celý obydlený svět, aby vyzkoušela obyvatele země.* [Zj 3,10] A podle proroctví Daniele i podle historických poznatků víme, že dest rohů (evropské národy) skutečně dali ve středověku moc šelmě (Babylonu) a prosazovali spolu stejné zájmy a válčili s Božím lidem, tedy v podstatě s Bohem samotným.

Musíme ale vysvětlit několik věcí: proč dali šelmě vládu na jednu hodinu, proč čteme o tom, že válčili výslovně s Beránkem, Pánem Pánů a Králem králů (Zj 19,16) a proč se tento text nachází v kontextu působení šelmy v závěrečných hodinách země (po uzdravení rány, tedy po období středověku). Proto se zdá, že toto proroctví se má naplnit (nebo se naplňuje právě nyní) a přesnější rysy tohoto naplnění nám zatím zůstávají zahaleny. Zdá se ale, že nás čeká opět období středověké nadvlády šelmy (katolické církve) s deseti rohy (národy země).

A toto období bude ukončeno až bitvou u Armagedonu (Zj 17,13-14 srov. 19,11-21). *„Ti budou mít stejný úmysl“ Bude vytvořena jedna universální unie, jedna veliká svornost, konfederace satanských sil. „svou sílu a moc dají šelmě“* [Zj 17,13-14] *Tímto způsobem se projeví táž despotická tyranská moc proti náboženské svobodě, proti svobodě uctívat Boha podle příkazů svědomí, jak to zcela jasně prokázalo papežství, když v minulosti pronásledovalo ty, kteří se odvážili odmítnout přizpůsobit se římskokatolickým náboženským rituálům a ceremoniím.*

V boji, který má být veden v posledních dnech, se proti Božímu lidu spojí všechny zkažené síly, které odpadly do věrnosti Hospodinovu zákonu. V tomto zápase bude velkým sporným bodem sobota čtvrtého přikázání, neboť v přikázání o sobotě se velký Zákonodárce označuje jako Stvořitel nebe i země… [MS 24, 1891]

Nakonec se bude Boží lid radovat spolu se svým Králem. *Obecenství s Kristem - jak nevýslovná hodnota! Z takového obecenství se smíme přednostně těšit, chceme-li Ho vyhledávat, chceme-li pro to přinést nějakou oběť. Když první učedníci slyšeli Kristova slova, uvědomili si, že Ho potřebují. Hledali, nalezli a následovali. Byli s Ním v domě, u stolu, v komůrce i na poli. S Ním byli jako žáci s učitelem a denně přijímali z Jeho rtů naučení svaté pravdy. Vzhlíželi k Němu jako služebníci na svého Pána, aby poznali svou povinnost. Sloužili Mu ochotně a radostně. Následovali Ho jako vojáci jdou za svým velitelem, bojujíce dobrý boj víry. "a ti, kteří jsou s ním, jsou povolaní, vyvolení a věrní.* [Zj 17,14 5T 223]

Tak ,jako byl Kristus oslaven ve dni letnic, tak také bude znovu oslaven v závěrečném díle evangelia, když připraví lid, aby mohl obstát v závěrečné zkoušce, v závěrečném boji velkého sporu [RH 29. 11., 1892]

17,15-16

15Ještě mi řekl: „Vody, které jsi viděl, kde ta smilnice sedí, jsou lidé a zástupy, národy a jazyky. 16Těch deset rohů, které jsi viděl, i ta šelma budou nenávidět smilnici a učiní ji zpustlou a nahou, budou jíst její maso a spálí ji v ohni.

Smilnice sedí na šelmě s deseti rohy, která představuje vody, tedy národy země (Zj 17,1-3). Tyto národy (šelma s rohami) přestanou podporovat smilnici a dokonce se obrátí proti ní. Zdá se, že se symbolicky opakuje to, co jsme již studovali ve Zj 16,12 když vyschla řeka Eufrat. Trůn šelmy bude v závěru dějin zničen (Zj 16,10) a lidé ho přestávají podporovat. Nad odpadlou ženou, která byla nevěrná svému manželovi (Hospodinu), je nyní vykonán soud (Jer 4,30; Ez 16,35-41; 23,22-29).

Stoupenci Babylonu se tedy obrátí proti smilnici, která jim vládla. Popadne je zběsilý hněv, který je vede až ke kanibalismu, což je symbolický jazyk, kterým se vyjadřuje extrémní nenávist (Ž 27,2; Mich 3,1-4). V dávných dobách bylo upálení ohněm trestem za smilstvo (Gn 38,24), v pozdějších dobách to platilo (jak se zdá) jen pro dceru velekněze, která se dopustila smilstva (Lv 21,9).

17,17-18

17Neboť Bůh dal do jejich srdcí, aby uskutečnili jeho úmysl, jednali jednomyslně a dali šelmě svou královskou moc, dokud nebudou dokonána Boží slova. 18A ta žena, kterou jsi viděl, je veliké město, které má královskou moc nad králi země.“

Celé vidění o smilnici na šelmě končí vyjádřením, že je to vlastně Bůh, který řídí dějiny země a k vykonání soudů si používá různé nástroje. Ostatně, už v minulosti si Hospodin použil ke svým účelům například Asyrské (Iz 10,5-6) či babylónské vojsko (Iz 13,1-6).

V posledním verši kapitoly (Zj 17,18) je žena přirovnána k velikému městu, tedy Babylonu, a tvoří tak spojnici mezi 17. a 18. kapitolou (viz též *GC 382-383*).

Pád Babylónu (18,1-24)

(18,1-24)

V této kapitole budeme detailněji studovat soud nad nevěstkou ze Zj 17 (viz komentář ke Zj 17,17-18) a tedy i událost kolem Armagedonu, (viz studium Zj 16,16: Kdy tato bitva proběhne, a jak to celé dopadne?). Ovšem celá 18. kapitola popisuje dobu ještě před zničením Babylona, kdy ještě Boží lid může odejít (Zj 18,4) a soudy teprve přijdou v budoucnu (viz Zj 18,9). V 17.kapitole je Babylon personifikován do nevěstky, nyní je představen jako bohaté velkolepé město, které bude brzy zničeno.

Na úvod slyšíme ohlášení současného stavu: Babylón kvůli svým ohavnostem (od)padl a svým vínem opil všechny národy (Zj 17,1-3). Co všechno patří do těchto ohavností (je součástí vína, kterým jsou opíjeny národy) najdete v komentáři ke Zj 17,1-2). Na základě tohoto prohlášení je slyšet hlas z nebe, který vyzývá Boží lid v Babylónu, aby z něj uprchnul, dokud je ještě čas (Zj 17,4) nepřišel na něj zasloužený Boží soud (Zj 17,5-8). Kdo totiž v Babylonu zůstane a bude na něj spoléhat, ten nakonec bude plakat a naříkat až tento světský systém skončí (Zj 17,9-20) a dopadnou na něj poslední rány (srov. Zj 16,19).

A až se tak stane a Babylonský systém skončí - bude to náhlé a definitivní (Zj 17,21-24).

18,1-2

1Potom jsem uviděl jiného anděla sestupovat z nebe: měl velikou pravomoc a země byla ozářena jeho slávou.
2Zvolal mocným hlasem: „Padl, padl veliký Babylon a stal se příbytkem démonů, vězením všech nečistých duchů a vězením každého nečistého a nenáviděného ptáka;

Sláva velkolepého města je nyní zastřena Boží slávou, kterou přináší na zem jeden z andělů. Všichni mají odvrátit zrak od Babylonu k mocnému andělu, jehož sláva naplnila celou zemi. Podle jeho oznámení nastane - stejně jako tomu bylo u starověkého Babylonu (Iz 13,19-22; 21,9) - jistě padne. Předtím, než se tak stane, ale dáno poslední varování...

Ve Zj 14 jsme studovali, že se Bůh rozhodl varovat celý svět před přicházejícími událostmi prostřednictvím trojandělského poselství. Toto poselství (hlavně druhého anděla) je více rozvinuto právě ve Zj 18 (Zj 18,2 srov. 14,8).

Poselství v této kapitole se ale netýká jen druhého anděla (Zj 14,8), ale všech tří a hlavně toho třetího. *Tato tři andělská poselství mají být spojena, udělujíce jejich trojnásobné světlo světu. Ve Zjevení Jan říká: „Potom jsem uviděl jiného anděla sestupovat z nebe: měl velikou pravomoc a země byla ozářena jeho slávou.“ [citace Zj 18,2-5.] Toto představuje hlásání posledního trojnásobné poselství varování světu.* MS 52, 1900

Třetí anděl, který je představován, jak letí středem nebes, symbolizuje dílo těch, kteří hlásají první, druhé a třetí andělské poselství. Všechna jsou spojena dohromady. Jistota trvalé, věčné živé pravdy těchto velkých poselství, která pro nás tolik znamenají, a která vzbudila tak silný odpor v křesťanském světě, nevyhasla. Satan se neustále snaží vrhat na něj svůj ďábelský stín tak, aby ostatky Božího lidu nerozeznávaly jasně jejich důležitost, jejich čas i místo, ale ona žijí a mají působit na naši zkušenost, pokud je čas…

Vliv těchto poselství se už prohlubuje, nabývá na šíři, aktivizuje tisíce srdcí a způsobuje, že vznikají školení a zdravotní ústavy a vydavatelství. Toto všechno jsou Boží nástroje, pomocníci velikého díla, které představuje první, druhý a třetí anděl letící uprostřed nebe, aby upozornil obyvatele světa, že Kristus přijde znovu s velikou mocí a slávou.

Zjevení říká: „Potom jsem uviděl jiného anděla sestupovat z nebe: měl velikou pravomoc a země byla ozářena jeho slávou. Zvolal mocným hlasem: „Padl, padl veliký Babylon…“ Zj. 18,1-2 *Toto je totéž poselství, kteří dal druhý anděl - Babylon padl, protože „napájel všechny národy vášnivým vínem svého smilstva.“* Zj 14,8. *Co je míněno vínem? Nesprávné učení Babylona. Dalo světu nepravou sobotu místo soboty čtvrtého přikázání a opakovalo lež, kterou satan řekl poprvé Evě v ráji - přirozenou nesmrtelnost duše. Mnoho podobných omylů rozšířilo široko daleko, kdy „vyučujíce nauky, jež jsou jen lidskými příkazy.“* Mt 15,9

Když Ježíš začal veřejně kázat, vyčistil chrám od svatokrádežného zasvěcení. Téměř posledním činem Jeho služby bylo opět vyčištění chrámu. Tak jsou Jeho posledním působením pro výstrahu světu dvě odlišné výzvy církvím - poselství druhého anděla a hlas s nebe: „Vyjděte z něho, vy, můj lide,… neboť jeho hříchy se kupí až k nebi a Bůh se rozpomenul na jeho nepravosti.“ Zj 18,4-5 Překlad Rudolf Col

Jak Bůh povolal dítky Izraele z Egypta, aby mohly zachovávat Jeho sobotu, tak povolává svůj lid z Babylona, aby se neklaněl šelmě, ani jejímu obrazu. Hříšný člověk, který chtěl měnit časy i zákony, se vyvýšil nad Boha tím, že tuto nepravou sobotu předložil světu. Křesťanský svět přijal toto papežské dítě, kolébal je a živil. Tím, že si zavedl jinou sobotu, přemístil Jeho památník a dal Bohu najevo své pohrdání.

Poté, co je pravda vyhlašována na svědectví všem národům, v době, kdy je uváděna v činnost každá myslitelná síla zla, kdy mysl lidí je zmatena mnohými hlasy, které volají: „Hle, tu je Kristus!", „Hle, On je tam!", „Toto je pravda!", „Já mám poselství od Boha", „On mně poslal s velkým světlem", a kdy se přenášejí mezníky a usiluje se o vyvrácení pilířů naší víry, usiluje se tím více o to, aby byla povýšena nepravá sobota a odstraněním dne, který On požehnal a posvětil, opovrhují samým Bohem.

Tato nepravá sobota má být prosazena diktátorským zákonem. Satan a jeho andělé jsou bdělí a intenzivně činní, energicky a vytrvale pracují prostřednictvím lidí, aby dosáhli svého cíle - zahladit poznání o Bohu. Zatímco satan působí svými lživými zázraky, nadešel čas, předpověděný ve Zjevení, kdy silný anděl svou slávou ozáří zemi, vyhlásí pád Babylona a vyzve Boží lid, aby ho opustil… [Dopis 1f, 1890]

Hlasité volání do jisté míry začalo zvěstováním třetího anděla. *Čas zkoušky je těsně před námi, protože hlasité volání třetího anděla již začalo zjevením spravedlnosti Krista, hříchy odpouštějícího Vykupitele. Toto je počátek světla anděla, jehož slávou bude naplněna celá země.* [RH 22. 11., 1892]

Toto volání bude gradovat a přeroste v dobu Jákobova soužení a vylití pozdního deště. *Když se členové Kristova těla přiblíží době jejich posledního sporu, ‚času Jákobova soužení,' dorostou do plnosti Krista a stanou se ve velké míře účastníky jeho Ducha. Když třetí poselství přeroste v hlasité volání a když velká moc a sláva bude doprovázet závěrečné dílo, věrný Boží lid se bude podílet na této slávě. Je to pozdní déšť, který je občerství a posílí, aby mohli projít časem soužení. Jejich tváře budou zářit slávou tohoto světla, které doprovází třetího anděla.* [RH 27. 5.1862]

Nemáme čekat na pozdní déšť. On sestoupí na všechny, kteří uznají a přijmou rosu a sprška milosti, která padá na nás. Když shromáždíme částečky světla, když oceníme zaručená milosrdenství Boha, kterého máme milovat a důvěřovat Mu, tehdy se každé zaslíbení naplní. [citace Iz 61,11.] Celá země má být naplněna Boží slávou [Dopis 151, 1897]

My ale nevíme, kdy se tak stane. *Nemám žádný zvláštní čas, ve kterém by bylo řečeno, kdy nastane vylití Ducha svatého – kdy mocný anděl sestoupí z nebe a spojí se s třetím andělem v závěrečném díle pro tento svět; mé poselství zní, že naše jediné bezpečí tkví v tom, abychom byli připraveni na nebeské rozvlažení, majíce své lampy ozdobené a hořící.* [RH 29. 3. 1892]

Poselství této kapitoly ale zaznívá nejen adventnímu lidu, ale hlavně všem, kteří žijí v Babyloně. *18. kapitola Zjevení ukazuje dobu, kdy po odmítnutí trojího varovného poselství ze Zjevení 14,6-12 upadnou církve do stavu, jak jej předpověděl druhý anděl, kdy Boží lid, který bude ještě stále v Babylónu, bude vyzván, aby se od těchto církví oddělil. Bude to poslední poselství pro tento svět a svůj úkol splní. Až lidé, kteří „… neuvěřili pravdě, ale nalezli zalíbení v nepravosti"* [2 Te 2,12] *budou ponecháni vlivu klamů a uvěří lži, pak světlo pravdy zazáří všem, jejichž srdce jsou otevřena ji přijmout, a všechny Boží děti, které zůstaly v Babylónu, uposlechnou výzvu: „Vyjděte z něho, vy, můj lide."* [Zj 18,4 Překlad Rudolf Col GC 390]

Zj 18,1 se ale naplní v úplnosti až v budoucnu, kdy bude poselství tří andělů osvítí celou zemi. *Proroctví v 18. kapitole Zjevení se brzy naplní. Během hlásání poselství třetího anděla uviděl Jan „jiného anděla," který má „měl velikou pravomoc a země byla ozářena jeho slávou." Duch Páně milostivě požehná posvěcené lidské nástroje tak, že mužové, ženy i dítky otevřou své rty ve chvále a díkuvzdání, naplňujíce zemi známostí Boha a Jeho ničím nepřekonanou slávou, jako vody naplňují moře.*

Ti, kteří počátek své důvěry až do konce zachovali pevný (viz žid 3,14.16), budou usilovně pracovat v době, kdy poselství třetího anděla bude hlásáno velikou mocí. Církev během hlasitého volání, podporována prozřetelnými zásahy svého vyvýšeného Pána, bude rozšiřovat známost spasení tak hojně, že světlo bude předáno každému městu a městečku. Země bude naplněna známostí spasení. Oživující Duch Boží bude horlivé činné nástroje korunovat úspěchem tak hojně, že bude vidět, jak všude září světlo přítomné pravdy. [RH 13. .10. 1904]

Je-li tomu tak, pak bychom měli přemýšlet nad tím, jaká je úloha každého z nás v tomto posledním díle záchrany. *Třetí anděl letící prostředkem nebe a zvěstující přikázání Boží a svědectví Ježíšovo, představuje naše dílo. Poselství neztrácí nic ze své síly za letu anděla, neboť Jan viděl jeho rozmach a moc, kdy celá země bude osvícena jeho slávou. Směr přikázání zachovávajícího Božího lidu je vpřed a vzhůru. Poselství pravdy, které neseme, musí jít k národům, jazykům a lidu. Brzy bude zvěstováno mocným hlasem a země bude osvícena jeho slávou. Připravujeme se pro toto veliké vylití Božího Ducha?*

Naším úkolem uprostřed všech těch zmatků je držet se prosté pravdy. *Uprostřed zmatených výkřiků: „Hle, tu je Kristus! Hle, tam je Kristus!“ bude neseno zvláštní svědectví: poselství pravdy vhodné pro tento čas. Jedná se o poselství, které má být přijato, lidé v něj mají uvěřit a podle něj také jednat. Pravda je působivá, ne vymyšlené představy. Věčná pravda Slova vystoupí zbavena všech svůdných bludů, spiritistických výkladů, vymýšlených tahů a lákavých obrazů. Klamy budou nabízeny pozornosti Božího lidu, ale pravda zůstane stát oděna ve svém překrásném čistém rouchu. Slovo, drahocenné ve svém svatém povznášejícím vlivu, nesmí být snižováno na úroveň běžných obyčejných věcí. Má vždy zůstat neposkvrněno klamy, kterými se satan snaží svést - kdyby to bylo možné - i vyvolené.*

Hlásání evangelia je jediným prostředkem, kterým Bůh může používat lidské bytosti jako své nástroje pro záchranu duší. Když muži, ženy i děti hlásají evangelium, Pán otevírá oči slepých, aby viděli jeho ustanovení. A napíše na srdce těch, kdo opravdově činí pokání, svůj zákon. Oživující Boží Duch působí skrze lidské nástroje a vede věřící k tomu, aby byli jedné mysli a jedné duše, spojeni Boží láskou a zachovávajíce Jeho přikázání – tak se připravují zde na zemi na proměnění [RH 13.10. 1904]

Musí být oznámeno poselství o pádu Babylónu. Lid Boží musí pochopit tu skutečnost týkající se anděla, který má osvítit celý svět svou slávou, zatímco volá mocným hlasem: „Padl, padl Babylon, ten veliký.“ Tyto slavnostní události, které se nyní odehrávají, patří k pořadí událostí v řetězu dějin, jejichž první článek je spojen s rájem. Nechť se lid Boží připraví na to, co má přijít na zemi. Marnotratnost v používání prostředků, sobectví a kacířství si podmanily svět. Po staletí byly satanské nástroje v činnosti. Vzdají se snad nyní bez boje? [MS 172, 1899]

18,3

3Vždyť všichni národové pili ze žhavého vína jeho smilstva a králové tohoto světa smilnili s ním a kupci tohoto světa se obohatili z pyšného jeho rozkošnictví.“ [Překlad Rudolf Col]

Babylon opíjel (měl zhoubný vliv) na všechny národy země a to hlavně prostřednictvím náboženských, (prostřednictvím babylonského vína, viz komentář ke Zj 17,1-2!), politických a konečně (jak je zdůrazněno ve Zj 18) i ekonomických činitelů. Babylon ovládá ekonomiku světa, a tak nejenže způsobuje ekonomické sankce každému, kdo se mu nepodřídí (Zj 13,16-17), ale dává i peněžní výhody těm, kdo s tímto systémem spolupracují.

Celý bude výrazně ovlivňován Babylonským systémem prostřednictvím různých zákonů. *Takzvaný křesťanský svět má být divadlem velkých a rozhodujících dějů. Vážení muži budou po vzoru papežského úřadu ustanovovat zákony dohlížející na svědomí. Babylon přiměje všechny národy, aby pili z vína hněvu za jeho smilstvo. Bude do toho zahrnut každý národ. Zjevení Janovo o této době prohlašuje: (cit. Zj 18,3-17).* [MS 24, 1891] A nejen prostřednictvím zákonů, ale i falešných nauk, které právě povedou k těmto zákonům. Co všechno patří do vína Babylóna jsme studovali v komentáři ke Zj 17,1-2.

Zároveň jsou slova ze Zj 18 i poselstvím pro adventní lid; do Babylona jsou totiž započítány i ty sbory, které odmítnou adventní trojandělské poselství. *Celá tato kapitola ukazuje, že Babylon, který padl, jsou sbory, které nepřijmou varovná poselství od Pána, která slyšela od prvního, druhého a třetího anděla. Tyto sbory odmítly pravdu a přijaly lež. Odmítly poselství pravdy (viz 2Te 2,1-12). Poselství 18. Kapitoly Zjevení je prosté a jasné: „neboť z vášnivého vína jejího smilstva pily všechny národy, i králové země s ní smilnili a obchodníci země zbohatli z moci jejího zhýralého přepychu“* [Zj 18,3] *Nikdo, kdo čte tuto kapitolu, nemusí být na pochybách.* [Letter 16, 1893] To ale neznamená, že by naše církev jako celek se stala Babylonem, odpadnutí bude veliké, ale naše církev stále zůstává jako ta, které bylo svěřeno poselství pravdy. *Je naší osobní povinností choditi pokorně s Bohem. Nemáme vyhledávati cizí, nová poselství. Nemáme si domýšlet, že vyvolení Boží, snažící se choditi ve světle, tvoří Babylon. Padlé církve dle jména jsou Babylon. Babylon živí jedovaté teorie, víno bludu. Toto víno hněvu je vytvářeno z falešných učení, takových jako přirozená nesmrtelnost duše, jako věčné trápení bezbožných, popírání praexistence Kristovy před jeho zrozením v Betlémě a hájení a vyvyšování prvního dne týdne nad svatý a posvěcený den Boží. Tyto a jim rovné bludy jsou předkládány světu různými církvemi a takto se naplňuje Písmo, které praví: „neboť z vášnivého vína jejího smilstva pily všechny národy, i králové země s ní smilnili a obchodníci země zbohatli z moci jejího zhýralého přepychu“* [Zj 18,3] *Je to hněv vzniklý z falešného učení, a když králové a presidenti pijí toto víno hněvu smilství jeho, jsou rozpáleni hněvem proti těm, kteří nechtějí souhlasit s falešným a ďábelským kacířstvím, které vyvyšuje nepravý Sabat a vede lid k pošlapání památného dne Božího - Božího memoriálu.* [TM 61]

4A jiný hlas s nebe jsem uslyšel volatí: „Vyjděte z něho, vy, můj lide, abyste neměli účast na jeho hříších a nedostali také z jeho ran Překlad Rudolf Col

Dříve, než Babylon úplně padne, zaznívá poslední varování pro Boží lid v něm. V prvé řadě si musíme uvědomit, odkud vlastně má Boží lid vyjít. *O Babylónu se říká, že je to „matka smilnic“* Zj 17,5 *Jako její dcery jsou označeny církve, které přijaly její učení, její tradice a řídí se jejím příkladem tím, že obětují pravdu i Boží přízeň, aby mohly vytvořit protizákonné spojenectví se světem. Poselství ze Zjevení čtrnácté kapitoly, které ohlašuje pád Babylónu, musí označovat ty náboženské organizace, které byly kdysi čisté, ale které se zvrhly. Protože toto poselství následuje po upozornění na soud, bude hlásáno až v posledních dnech. Nemůže tedy označovat pouze římskou církev, protože ta od Boha odpadla už před mnoha staletími. Navíc, osmnáctá kapitola knihy Zjevení vyzývá Boží lid, aby vyšel z Babylóna (viz Zj 18,4). To znamená, že velká část Božího lidu je ještě stále v Babylónu. Ve kterých církvích můžeme dnes najít většinu Kristových následovníků? Nepochybně v různých protestantských církvích. V době svého vzniku se tyto církve postavily čestně k Bohu a k pravdě, proto je provázelo Boží požehnání. I nevěřící svět musel uznat, že přijetí zásad evangelia přináší blahodárné výsledky, jak to prorok slíbil Izraeli: „Tvé jméno proniklo mezi národy pro tvou krásu, protože byla dokonalá díky mé důstojnosti, kterou jsem na tebe vložil, je výrok Panovníka Hospodina“ Ztratily se však jako důsledek snahy napodobovat nevěřící a získat jejich přízeň. To se stalo kletbou a zhoubou Izraele. „Spoléhala jsi však na svou krásu a smilnila jsi proti svému jménu“* Ez 16,14.15 GC 382-383

Opět bychom měli přemýšlet nad naší úlohou v kontextu hlásání vyjití z Babylona. *Náboženský svět je oklamán (Zj 18,2-5). Tyto výstrahy jsou dány do světa a ti, kteří vidí jejich význam, mají dílo, které je třeba udělat: aby troubili na trubku bez žádného nejistého tónu. Máme hlásat poselství třetího anděla, Boží přikázání a víru Ježíšovu. Zde je obsažena celá povinnost člověka. Ti, kteří mají pravdu ve svých srdcích, nebudou nyní studovat módu a šaty a okázalost. Toto vždy bylo urážkou Boha, a v této době je to jednoznačné popření víry. Tyto neposvěcené, libůstkám povolné životy mnohých osobně znovu křižují Syna Božího a vystavují Jej veřejné hanbě. Život Božího Syna byl životem sebezapření a sebeobětování. A proč? Aby mohl hledat a spasit, to co bylo ztraceno.* Dopis 28 1898

"Vyjděte z něho, lide můj“ je poselství, které ti, kdo tvrdí, že věří pravdě, budou velice dobře zkoumat. A podívají se, zda hříchy, ze kterých je vinen Babylón, nepronikly až k nim. A protože vzroste bezzákonnost, ochladne láska mnohých.“ Mt 24,12. *Toto je důvod, proč tak mnozí se přizpůsobí praktikám formálních církví, nazývaných Babylón. Nacházíme zde chlad, slabost zásad, což vede k dalšímu zdobení v šatech, ale kdyby muži i ženy měli svatou bázeň Boží, tak by jim to pomohlo přinášet ochotnou (radostnou) poslušnost, věrnost, která není z donucení.“* Ms146, 1897

S vědomím nebezpečí, které plyne z Babylona, bychom se s Babylonem neměli spolčovat. *Musíme zvěstovat zkušební poselství a dostala jsem poučení, abych našemu lidu řekla: „Sjednoťte se, sjednoťte se!“ Nemáme se však sjednotit s těmi, kteří opouštějí víru a všímají si duchů bludných a učení ďábelských. Máme jít a hlásat poselství se srdcem plným lásky, něhy a věrnosti a nemáme dbát na těch, kteří odvádějí od pravdy.* MS 31, 1906

[citace Zj 18,1-8] Jan nastínil hrozný obraz, který nám ukazuje jak se pozemské mocnosti zcela odevzdaly zlu, a ukazuje těm, kteří přijali pravdu, jak je nebezpečné spojit se s tajnými společnostmi anebo se jakýmkoliv způsobem připojit k těm, kteří nezachovávají Boží přikázání. MS 135, 1902

A naše dílo bude Bůh korunovat úspěchem. *Boží dílo musí mocně spět kupředu. Potřebujeme křest Svatého Ducha. Potřebujeme pochopit, že Bůh přidá k řadám svého lidu muže, schopné a vlivné, kteří vykonají svůj podíl při zvěstování varovného poselství světu. Všechno ve světě není jen bezzákonnost a hříšnost. Bůh má mnoho tisíc těch, kteří nesklonili své kolena před bálem. Jsou na světě bohabojní mužové a ženy v různých upadlých církvích. Kdyby tomu tak nebylo, nemuseli bychom nést poselství: "Padl, padl ten veliký Babylón! ...Vyjděte z něho, vy, můj lide.“* Zj 18,2.4 Překlad Rudolf Col *Mnozí z upřímných touží nadchnout se nebeského života. Tito postřehnou evangelium, když je jim zvěstováno v kráse a jednoduchosti Písma.* 9T 110-111

„připrav se na setkání se svým Bohem [Am 4,12] *Takové je poselství, které musíme zvěstovat lidem. Polnice má vydat jasný zvuk. Jasně a srozumitelně má znít varovné poselství: "Padl, padl ten veliký Babylón! ...Vyjděte z něho, vy, můj lide.“* [Zj 18,2.4 Překlad Rudolf Col] *Tato slova Písma se mají naplnit. Brzy přijdou poslední zkoušky na všechny obyvatele. V té době se budou lidé rychle rozhodovat. Ti, které přesvědčilo zvěstované Slovo, zařadí se pod krví skropený prapor Knížete Emanuele. Budou vidět a porozumí, jako mnozí před tím, že ztratili mnoho příležitosti ke konání dobra. Uvědomí si, že nepracovali tak horlivě, jak pracovat měli, aby hledali a zachraňovali ztracené a aby je vytrhovali skutečně z ohně.* [9T 149]

V odpadlích církvích jsou tedy opravdoví věřící, kterým je potřeba zvěstovat poselství o pádu Babylona. *Jsou mnohé duše, které se vzdalují světu, církvím - i církvi katolické - kteří ve své zápalu daleko předčí ty, kteří stáli v řadě a dříve hlásali pravdu. Z tohoto důvodu dostanou svůj peníz i dělníci, najatá o jedenácté hodině. Ti poznají, že boj se blíží a dají trubce správný zvuk. Až se krize přiblíží, až nadejde doba útisku, postaví se do čela, vezmou si celou Boží zbroj a vyvýší Jeho zákon, přidrží se Ježíšovy víry a udrží náboženskou svobodu, kterou reformátoři tak těžce hájili a pro niž obětovali své životy…* [MS 30, 1889]

Pán dá své poselství těm, kteří chodili ve shodě se světlem, které měli a podle Božího měřítka je uzná pravdivými a věrnými. Tito lidé zaujmou místo těch, kteří měli světlo a znalosti, ale nechodili cestou Páně, nýbrž podle představy svých neposvěcených srdcí.

… Jsou však lidé, kteří pravdu přijmou a zaujmou místa, uvolněna těmi, kteří se urážejí a opouštějí pravdu… Pán bude působit tak, že nespokojení budou odděleni od pravdivých a věrných… Řady nebudou řídnout. Ti, kteří jsou pevní a opravdoví, vyplní mezery vzniklé těmi, kteří se budou cítit dotčeni a odpadnou… Mnozí budou Boží moudrost chválit nad každou pozemskou výhodu a uposlechnou Boží Slovo jako nejvyšší měřítko. Tito budou přivedeni k velkému světlu, poznají pravdu a budou se snažit dát toto světlo pravdy těm, o nichž vědí, že touží po pravdě jako oni sami. [MS 97, 1898.]

Je mnoho duší, které opustí zástupy tohoto světa z různých církví – i církve katolické – kteří ve svém zápalu a horlivosti daleko předčí ty, kteří již dávno stáli v řadách Božího lidu a zvěstovali pravdu. [3SM 386]

Lidé vidí, že místo zachovávání sedmého dne, který Bůh posvětil a přikázal, aby byl svěcen jako sobota, svatý to den Páně, zachovávají první den týdne. Avšak oni poctivě touží činit Boží vůli a začínají zkoumat Písmo, aby nalezli důvod pro tuto změnu. Neschopni nalézt jakoukoli podporu Písma pro tento zvyk, vyvstává u nich otázka: Máme přijmout pravdu, která se stala neoblíbenou, a uposlechnout přikázání Boží, nebo máme pokračovat se světem a poslouchat přikázání lidská? S otevřenými Biblemi pláčou a modlí se, a srovnávají Písmo s Písmem, až nakonec, přesvědčeni o pravdě, zaujímají svědomitě své postavení jako ti, kdož zachovávají přikázání Boží. [ST 5.5. 1887]

I když v církvích, které jsou znázorněny Babylónem, vládne duchovní temnota a odcizení od Boha, žije v nich stále ještě většina pravých Kristových následovníků. Mnozí z nich ještě neslyšeli zvláštní pravdy pro tuto dobu. Mnoho z nich není spokojeno se svým stavem a touží po hlubším poznání. Marně hledají podobu Ježíše Krista v církvích, ke kterým patří. Nakolik se tyto církve stále více uchylují od pravdy a přibližují světu, zvětšuje se rozdíl mezi oběma skupinami, až nakonec skončí rozchodem. Přijde doba, kdy lidé, kteří milují Boha nade všechno, nebudou moci zůstat pospolu s lidmi, kteří budou „milující rozkoš spíše než milující Boha. Budou mít vnější formu zbožnosti, ale její moc jim bude cizí.“ [2 Tm 3,4.5 GC 390]

V tomto vyvedení lidu z Babylona bude hrát důležitou roli zachovávání sobotního dne a uctívání neděle. *Tak, jako Bůh vyvedl z Egypta děti Izraele, aby mohly zachovávat jeho sobotu, tak povolá svůj lid z Babylónu, aby nemusel uctívat šelmu a její obraz. Člověk hříchu, který pomýšlel změnit časy a zákony, sám sebe vyvýšil nad Boha představením falešné soboty světu; křesťanský svět přijal toto dítě papežství, choval ho a živil. Tím se vzepřel vůči Bohu odstraněním Jeho památníku a ustanovením soupeřící soboty.*

Když bude oznámena pravda na svědectví všem národům, bude uvedena v činnost každá možná síla zla a mysli lidí budou zmatené mnohými hlasy volajícími: „Hle, zde je Kristus! hle, tam je! Toto je pravda, já mám poselství od Boha, on mi poslal velké světlo.“ Tehdy budou odstraněny mezníky a budou činěny pokusy zbořit pilíře naší víry. Mnohem rozhodnější úsilí bude vyvíjeno na vyvýšení falešné soboty, a na to, aby bylo dáno opovržení na Samotného Boha. Toto opovržení nastane nahrazením dne, který Bůh požehnal a posvětil. Ona falešná sobota má být vynucena utiskujícím zákonem.

Satan a jeho andělé jsou bdělí a velmi činní. Působí s mocí a vytrvalostí skrze lidské nástroje, aby uskutečnili jeho úmysl vymazat z myslí lidí poznání o Bohu. Zatímco však satan působí skrze své lživé zázraky, naplní se čas předpověděný ve Zjevení a mocný anděl, který má osvítit zemi svou slávou, oznámí pád Babylónu a vyzve Boží lid, aby ho opustil. [RH 13. 12. 1892]

Situace těchto lidí se podobá zkušenosti Lota a jeho rodiny: v obou příbězích se hříchy navršili k nebi (Zj 18,5) a přichází poslední Boží varování předtím, než je město zničeno. *Plameny, které strávily město v nížině, šlehají jako výstražné světlo i v naší době. Jsou pro nás strašlivým a svatým poučením, že i když smilování Boží má dlouho trpělivost s hříšníkem, jsou meze, za nějž lidé již nemohou v hříchu pokračovat. Je-li této meze dosaženo, přestanou nabídky milosti a začíná soudní řízení.*

…Vy, kteří si neváží te nabídek milosti, pomněte dlouhé řady čísel, které jsou zaznamenány proti vám v nebeských knihách; v těchto knihách jsou záznamy o bezbožných činech národů, rodů i jedinců. Bůh dlouho projevuje trpělivost, přitom však provádí účtování, volá k pokání a nabízí odpuštění. Leč přijde čas, kdy nastane účtování, kdy padne rozhodnutí o duši, kdy bude rozhodnuto o osudu člověka podle toho, jak sám volil. Pak bude dán pokyn k provedení rozsudku.

Stav dnešního náboženského světa vzbuzuje obavy. Pohrdá se Boží milosti. Příliš mnoho lidí neuznává zákon Hospodinův, lidé vyučují „nauky, jež jsou jen lidskými příkazy." Mt 15,9 V mnoha církvích v naší zemi nabývá vrcholu nevěra; ne ovšem nevěra ve svém nejširším smyslu, totiž otevřené popírání Bible, ale nevěra, která se halí pláštěm křesťanství a přitom podkopává víru v Bibli jako zjevení Boží. Vroucí pobožnost a pravou zbožnost nahradil prázdný formalismus. V důsledku toho šíří se odpadlictví a smyslnost. Kristus prohlásil: „Podobně bylo za dnů Lota…Právě tak to bude toho dne, kdy se zjeví Syn člověka." Lk 17,28.30

Před zkázou Sodomy poslal Bůh poselství Lotovi: „Nehleď zpět a nezastavuj se nikde v rovině. Uteč do hor, ať nejsi smeten." Gn 19,17 Týž varovný hlas slyšeli učedníci Kristovi před zkázou Jeruzaléma: Když uvidíte, že Jeruzalém je obkličován vojsky, tehdy vězte, že se přiblížilo jeho zpustošení. Pak ti, kdo jsou v Judsku, ať utíkají do hor Lk 21,20-21 Nesmějí se zdržovat zachraňováním svého majetku, nebo jeho části, ale musí co nejlépe využít možnost k úniku.

Je možnost úniku, a to rozhodné ukončení styku s bezbožnými, únik pro záchranu života. Tak tomu bylo za dnů Noeho, tak tomu bylo s Lotem a s učedníky Kristovými před zkázou Jeruzaléma, a tak tomu bude i v posledních dnech. Znovu je slyšet hlas Boží v poselství, jež přikazuje Jeho lidu, aby se oddělit od bezbožnosti, jež se rozmáhá.

Mravní zkaženost a odpadlictví, jež se v posledních dnech vyskytnou v náboženském světě, líčí prorok Jan, když ve svém vidění uviděl Babylon, to „veliké město, které má královskou moc nad králi země." Zj 17,18 Před jeho zničením zazní z nebe volání: „Vyjděte z něho, vy, můj lide, abyste neměli účast na jeho hříších a nedostali také z jeho ran Překlad Rudolf Col Jako za dnů Noeho a Lotových musí nastat zřetelné oddělení od hříchů a hříšníků. Není možný kompromis mezi Bohem a světem, není možné odhlédnout zpět na světské poklady. „Nemůžete sloužit Bohu i mamonu." Mt 6,24 PP 164-167

Toto poslední varování přišlo i k židům v době starověkého Babylona (Jer 51,6-7.45), a jako tehdy i v poslední době - část lidí skutečně uposlechne Boží hlas (Zj 19,1-10), než na město dopadne spravedlivý Boží soud (Zj 16,19).

18,5

5neboť jeho hříchy se kupí až k nebi a Bůh se rozpomenul na jeho nepravosti. Překlad Rudolf Col

Součástí tohoto varování vůči Božímu lidu v Babyloně (Zj 18,4) je i prohlášení, podle kterého hříchy světa přesáhnou určitou mez. *O Babylónu v době, o níž proroctví mluví, se říká: „neboť jeho hříchy se kupí až k nebi a Bůh se rozpomenul na jeho nepravosti. Zj 18,5 Překlad Rudolf Col Babylón naplnil míru své nepravosti a brzy na něj padne zkáza. Bůh však má v Babylónu ještě stále svůj lid. Dříve než na Babylón dopadnou ohlášené tresty, musí být tito věrní vyvoláni, aby se nepodíleli na hříchu Babylónu a „nedostali z jejich ran." Proroctví proto hovoří o náboženském hnutí znázorněném andělem, který přichází z nebe, osvětluje zemi svou slávou, volá silným hlasem a ohlašuje hříchy Babylónu. Spolu s jeho poselstvím zaznívá také volání: „Vyjděte z něho, lide můj!" Tyto výzvy spolu s poselstvím třetího anděla jsou posledním varováním obyvatelům této planety. GC 604*

Kdy se tak stane? *Kdy jeho hříchy dosáhnout nebes (Zj 18,2-5)? Když Boží zákon bude zcela znevážen lidskými zákony. ST 12. 6. 1893*

Až se tak stane, bude vylit Boží hněv na celou zemi (podle Zj 16). *Vše se připravuje na veliký Hospodinův den. Čas ještě trochu prodlí, dokud obyvatelé země nenaplní kalich svými nepravostmi a potom procitne Boží hněv, který tak dlouho dřímal a tato země světla bude pít kalich Jeho nesmíšeného hněvu. Zničující Boží moc spočine na zemi, aby ji zpustošila. Obyvatelé země jsou odsouzeni k meči, hladu a moru. 1T 363*

Bůh vede přesný zápis týkající se národů. Čísla v nebeských knihách stále narůstají, a když dojde k tomu, že přestupování prvního dne týdne začne být trestáno, tehdy se kalich naplní. [7BC 910]

18,6-8

6Odplaťte jí, jako i ona odplatila vám; a odplaťte jí dvojnásobně podle jejích skutků! Do číše, kterou namíchala, namíchejte jí dvojnásob; 7nakolik oslavila sebe a užila hýření, tolik jí dejte trýzně a žalu. Neboť si ve svém srdci říká: ‚Jsem královna, nejsem vdova a jistě mne nepotká žal.‘ 8Proto v jednom dni přijdou její rány: smrt, žal a hlad, a bude spálena ohněm. Protože silný je Pán Bůh, který ji soudí.“

Jak jsme již studovali ve Zj 18,4: stejně jako před zničením pozemského Jeruzaléma dal Kristus varování o tom, že mají lidé prchnout před příchodem římských vojsk, i nyní je dáno světu podobné varování. *Po ukončení řeči o konci světa, Ježíš se vrací do Jeruzaléma, města, ležícího tehdy v pýše a domýšlivosti a říkajícího: „Jsem královna, nejsem vdova a jistě mne nepotká žal“* [Zj 18,7] *Jak Jeho prorocké oko spočine na Jeruzalémě, vidí, že jak bylo město vydáno zničení, tak bude i svět vydán záhubě. Scény, které se udály při zničení Jeruzaléma, se budou během velkého a strašného soudného dne opakovat, ale ještě strašnějším způsobem… Zničený Jeruzalém představuje svět a výstraha, kterou pak Kristus dal, zní až do naší doby: „A budou znamení na slunci, měsíci a hvězdách a na zemi úzkost národů, bezradných před řevem a vlnobitím moře.“* [Lk. 21,25] *Ano, překročí své hranice a za nimi půjde zkáza. Pohltí lodě, plující na jejich širých vodách a s břemenem svého živého nákladu budou pospíchat do věčnosti, aniž budou mít čas k pokání.* [MS 40, 1897]

Vrcholem tohoto odpadnutí bude nejen úplné odmítnutí Božího zákona, ale i přijetí falešného Krista. *Padlí andělé na zemi vytváření svazky se špatnými lidmi. V tomto věku se zjeví antikrist jako pravý Kristus a potom bude zákon Boží plně zrušen v národech našeho světa. Vzpoura proti Božímu svatému zákonu plně dozraje. Ale pravým vůdcem celé této vzpoury je satan oděný jako anděl světla. Lidé budou svedeni a vyvýší ho na místo Boha a prohlásí ho za Boha. Ale Všemohoucnost zakročí a k odpadlým církvím, které se spojí ve vyvyšování satana, zazní věta: „Proto v jednom dni přijdou její rány: smrt, žal a hlad, a bude spálena ohněm. Protože silný je Pán Bůh, který ji soudí.“* [Zj 18,8 TM 62]

Spravedlnost soudu je zaručena zákonem: co tento systém prováděl nepřátelům, to bude jemu prováděno. Jedná se o standardní soudní princip nad národy (Jer 50,29; 2. Král 9,7; (Gn 9,6). Prorok Abakuk dokonce při výpovědi o útoku Kaldejců (Abk 1,8) uvádí tento princip: *Protože jsi vyplenil mnohé národy, všechny zbylé národy vyplení tebe -- za prolitou lidskou krev a násilí spáchané na zemích, městech a všech jejich obyvatelích.* [Abk 2,8] I on se ve své prorocké řeči zmíní o tom, že v této době soudu nad Babylonem bude země ozářena Hospodinovou slávou a že se kalich Babylona obrátí proti Babylonu samotnému (Abk 2,14). Hospodin ze svého svatého chrámu vyhlásí soud (Abk 2,20; Zj 16,1.19) a teprve po těchto událostech má přijít Kristův příchod (Abk 3,1-15; Zj 19,11-16).

K výčtu těchto hříchů je dominantní hřích pýchy a arogance. Babylon, který nutil celý svět k tomu, aby mu vzdával Božskou úctu (Zj 13,4-5. 8. 12) ze sebe dělá bohatou a mocnou královnu, ne nějakou chudou vdovu (snad jízlivá narážka na pronásledovaný Boží lid v době konce). Ale stejně jako královna-smilnice Jerzábel, která sváděla ke smilstvu Boží děti (a které byl také dán určitý čas k pokání a nápravě), bude zahubena a s ní i její děti (Zj 2,20-23; 17,5; 18,4-5).

18,9-20

V další části kapitoly nacházíme tři skupiny lidí od nejvýše postavených k nejníže postavených (srov. Zj 6,15). Ti pláčou a bědují nad ztrátou Babylona:

a) Králové země (Zj 18,9-10)
b) Obchodníci země (Zj 18,11-17)
c) Kormidelníci (Zj 18,17-19)

Nepláčou nad svými hříchy ani nad tím, že rozhněvali Boha, ale nad tím, že již nemají politický a ekonomický prospěch z Babylonského systému.

A pak zde máme ještě jednu skupinu, která nenaříká nad koncem Babylona, ale naopak se raduje: celá nebesa (andělé), svatí, apoštolové a proroci (Zj 19,20).

9I budou nad ní plakat a bít se v prsa králové země, kteří s ní smilnili a hýřili, až uvidí dým z jejího požáru. 10Z hrůzy nad její trýzní budou stát zdaleka a budou říkat: „Běda, běda, ty veliké město Babylone, ty mocné město, neboť v jedné hodině přišel tvůj soud.“

Bědování začíná od králů země, kteří využívali Babylonského systému ke svému prospěchu (srov. Zj 17,2) a o kterých víme, že na konci času se kvůli této ztrátě postaví proti němu (Zj 17,16). Nejsou přímo ve městě, ale jen z dálky postávají a naříkají (nebyli součástí tohoto systému, ale vedli ho) a jsou udiveni nad tím, jak náhle to všechno zaniklo.

11A obchodníci země nad ní pláčou a truchlí, protože už nikdo nekoupí jejich zboží: 12náklady zlata a stříbra, drahokamů a perel, kmentu, purpuru, hedvábí a šarlatu, všechny druhy vonného dřeva a veškeré předměty ze slonoviny a všeliké předměty ze vzácného dřeva, mědi, železa a mramoru, 13skořici, indické koření, voňavky, mast a kadidlo, víno a olej, mouku a obilí, dobytčata a ovce, koně a vozy, otroky i lidské duše.

14„Ovoce, po kterém toužila tvá duše, od tebe odešlo, všechen lesk a nádhera se ti ztratily a lidé je již nikdy více nenaleznou.“

15Obchodníci s těmito věcmi, kteří jejím prostřednictvím zbohatli, se ze strachu před její trýzní postaví zdaleka, budou plakat a truchlit 16a říkat: „Běda, běda, město veliké, kterés bylo oblečeno do kmentu, purpuru a šarlatu, ozdobeno zlatem, drahokamy a perlami, 17neboť v jedinou hodinu bylo zpustošeno tak veliké bohatství.“

Druhou skupinu tvoří obchodníci, možná bychom je dneska spíše nazvali jako podnikatele. S největší pravděpodobností se pláčou nad zánikem nynějšího kapitalistického systému (patrně žádný další už nepřijde), proto je vyjmenováno tak moc rozličného zboží, které vyráběli, obchodovali s ním a pak z toho bohatli.

Mezi tímto zbožím najdeme jak nejdražší a nejvybranější suroviny (např. slonovina), tak i levnější zboží (víno, olej, obilí, ovce) a dokonce i prodej lidí: jak otroků, tak i (svobodných) lidských duší. Systém tedy dovoloval obchodovat se samotnými lidmi, ať už se jedná o otroctví, nebo o to, že si tento systém ze svých poddaných dělal otroky systému. Tito lidé pak byli zotročeni Babylonským systémem - a právě nad tímto obchodníci naříkají.

Každý kormidelník, každý, kdo se plaví při pobřeží, námořníci a všichni, kdo pracují na moři, se postavili zdaleka 18a křičeli, když viděli dým jejího požáru: „Které město je podobno tomu velikému městu?“ 19A nasypali si prach na hlavu a v pláči a truchlení volali: „Běda, běda, to město veliké, v němž všichni, kdo měli lodě na moři, zbohatli z jeho bohatství, a v jedinou hodinu bylo zpustošeno!“

K výrobě a prodeji obchodníků (Zj 18,11.15) je nezbytně nutná dobrá doprava. Komunikační prostředky a obchodní dovozci tedy budou dominantou systému poslední doby (to opět vidíme v kapitalismu, který je postaven právě na těchto principech).

Výčet zboží připomíná obchodní zboží, se kterým obchodovali obyvatelé starověkého Týru, což bylo město rozkládající se z části na pobřeží a zčásti na malém ostrově u pobřeží (Ez 27,1. 5-24). To město dobyl až Alexander Veliký tak, že dobyl část města na pevnině a trosky vrhnul do moře tak, aby vytvořil přístupovou cestu na ostrov pro svou armádu. Takže Týr byl úplně ničen a větší část města byla uvržena do vodních hlubin (čímž se naplnilo Ezechielovo proroctví (!), viz Ez 26,4-5). Stejně i Babylon bude kompletně zničen (jako holá skála (Ez 26,4) a skončí v hlubinách moře (Zj 18,21!). To je potvrzeno Božím hlasem, který je vsunut mezi výpověď o městě (Zj 18,14).

20Raduj se nad ní nebe a svatí, apoštolové i proroci, protože Bůh nad ní vynesl soud za to, jak jednala s vámi.

Zpráva o zničení Babylona je důvod ke smutku pro bezbožné, ale důvodem k radosti svatým. Zničení Babylona totiž znamená vysvobození pro Boží lid (Jer 51,48-49). Srdceryvný nářek a touha mučedníků z páté pečeti (Zj 6,9-10; Jer 51,24.49) bude konečně vyslyšena a tak přichází radost. Ona radost Božího lidu je podrobněji vyjádřena ve Zj 19,1-10.

Předtím se ale ještě nachází krátké vidění, které zhmotňuje do vidění to, co bylo právě řečeno.

18,21-24

21 Tu jeden silný anděl zvedl kámen, podobný velkému mlýnskému kameni, hodil jej do moře a řekl: „Takto s
prudkostí bude zavržen Babylon, to veliké město, a nikdy více nebude nalezen. 22 Nikdy se již v tobě neozve
hlas harfeníků, zpěváků, pištců a trubačů, nikdy už v tobě nebude žádný mistr jakéhokoliv řemesla, nikdo již v
tobě neuslyší zvuk mlýnského kamene, 23 nikdy už v tobě nezasvitne světlo lampy, nikdo už v tobě nezaslechne
hlas ženicha a nevěsty. Neboť tvoji obchodníci byli velmožové země a tvými kouzly byly svedeny všechny
národy. 24 V něm byla nalezena krev proroků a svatých a všech zabitých na zemi.“

Pád Babylona bude úplný, náhlý a již nebude prostor pro obnovu města. Jak se zdá, bude to samotný Kristus (silný anděl, srov. Zj 10,1; viz komentář ke Zj 10,1-2), kdo zaručí jeho pád.

Tato scéna připomíná nejen zničení Týru (viz komentář ke Zj 18,17-19), ale i slova proroka Jeremiáše (Jer 51,59-64), podle kterých má být výčet hříchů Babylona sepsán v knihu, přivázán ke kameni a následně vhozen doprostřed Eufratu se slovy: *Takto klesne Babylon a nepovstane kvůli zlu, které na něj přivedu. Unaví se. Až potud Jeremjášova slova.* [Jer 51,64]

Mezi věcmi, které s pádem Babylona skončí, budou i Babylonská kouzla, kterým byly svedeny národy (Zj 18,23). Řecké slovo pro kouzla (φαρμακεία) je odvozeno od slova *pharmakeia* (v překladu: podávat drogy). Jednalo se o (starověké) léčitelství: tedy použití (standardních) léků, ale v kombinaci s drogami či zaříkáváním (kouzla).

Reakce na pád Babylonu (19,1-10)

(19,1-10)

Krátce po událostech sedmi posledních ran (Zj 16) anděl slibuje Janovi, že mu ukáže soud nad smilnicí (Zj 17,1-2). Tento soud již byl ukázán ve Zj 17 a následně i - prostřednictvím pádu Babylona - ve Zj 18. Tento pád končí radostí svatých, apoštolů a proroků i celého nebe (Zj 18,20). Po krátké scénérii (Zj 18,21-24) se je tato radost v dalším vidění (Zj 19,1-10), které budeme nyní studovat, plně rozvinuta.

Jan upozorňuje, že další vidění se týká nebe: a tam vidí veliký zástup, který chválí Boha (18,1-3). Tomu přitakává hlas od trůnu a nebeské bytosti kolem trůnu (Zj 19,4-5) a jako odpověď opět přichází chválení od velikého zástupu (Zj 19,6-8):

19,1-8

1Potom jsem uslyšel něco jako mocný hlas velikého zástupu v nebi, který říkal: „Haleluja! Záchrana, sláva i moc náleží našemu Bohu, 2protože pravé a spravedlivé jsou jeho soudy, neboť odsoudil tu velikou smilnici, která zničila zemi svým smilstvem, a potrestal krev svých otroků, která je na jejích rukou. “ 3A řekli podruhé: „Haleluja! Její dým vystupuje na věky věků. “

4A těch čtyřiadvacet starších a ty čtyři živé bytosti padli na kolena a poklonili se Bohu sedícímu na trůnu se slovy: „Amen. Haleluja.“ 5A od trůnu vyšel hlas, který říkal: „Chvalte našeho Boha všichni jeho otroci a vy, kdo se ho bojíte, malí i velcí.“

6A uslyšel jsem jakoby hlas velikého zástupu a jakoby zvuk mnohých vod a jakoby zvuk silných hromů: „Haleluja, ujal se kralování Pán, náš Bůh, ten Všemohoucí. 7Radujme se a jásejme a vzdávejme mu slávu, protože přišla svatba Beránkova a jeho žena se připravila; 8a bylo jí dáno, aby si oblékla zářivě čistý kment.“ Tím kmentem jsou spravedlivé činy svatých.

Tato scéna silně připomíná chválení Boha velikým zástupem v nebi napříč celou knihou Zjevení: Zj 4-5; Zj 7,9-17; Zj 15,2-4 a konečně Zj 17,1-5. V těchto viděních (kromě prvního) je položen důraz na chválení Boha velikým zástupem 144 000, kteří prošli pozemským utrpením. Za svůj vítězný boj s pozemskými mocnostmi a vítězstvím Boží vlády vidění jen a pouze Božím skutkům. Radují se ne ze škodolibé radosti nad smrtí nepřátel, ale z toho, že Bůh zachránil a jednal spravedlivě ve prospěch svého lidu. Odplatil každému podle jeho činů.

To vše nyní vygradovalo v tomto vidění (Zj 18,1-8), kde ovšem nacházíme ještě další doplnění:
a) Zdůrazňuje se soud nad smilnicí (Zj 19,2), kterou jsme se zabývali v předchozích kapitolách
b) Nebeské bytosti přidávají k chválení slovo: *'Haleluja!'* (srov. Zj 5,7 srov. Zj 19,4), což popěvek, který se kromě Zjevení objevuje pouze v žalmech (většinou ve spojitosti s radostným chválením Boha).
c) Nyní je dokonce slyšet hlas od trůnu. Promlouvá tedy samotný Bůh, což není ve Zjevení tak obvyklé (pouze ve Zj 16,17 a ještě v budoucnu ve Zj 21,3.5)
d) Nyní dochází k setkání Krista a Jeho lidu, což je v Bibli častokrát přirovnáváno ke svatbě, kde se setká ženich (Hospodin) se svou nevěstou (Boží lid). Tato nevěsta má oblečen zářivý *kment* (oděv z lněného plátna), který symbolizuje skutky činy svatých. *Církev je Kristovou nevěstou a její členové mají být spojeni se svým Vůdcem. Bůh nás upozorňuje, abychom neposkvrnili své roucho.* [Dopis 123, 1898] *Církev je nevěstou, Beránkovou manželkou. Měla by být uchována čistá, posvěcená a svatá. Nikdy by neměla holdovat nějaké pošetilosti, protože je nevěstou Krále. Přesto nechápe své vznešené postavení. Pokud by to pochopila, mohla by být uvnitř překrásná.* [Dopis 177, 1901]

Bůh je manželem své církve. Církev je nevěstou, Beránkovou manželkou. Každý opravdový věřící je součástí těla Kristova. Kristus pohlíží na nevěrnost projevenou vůči Němu jako na nevěrnost manželky vůči jejímu manželovi. Máme pamatovat na to, že jsme členy Kristova těla [Dopis 39, 1902]

Citát ze Zjevení od Stefanoviče

Jedná se lid, který neposkvrnil své roucho v Babyloně (Zj 18,4) a nenásledovali šarlatově oděnou smilnici (Zj 17,4). Nekupovali kment u obchodníků v Babyloně (Zj 18,12.16), ale bílý oděv u Krista (Zj 3,18).

Všimněte si, že jim *bylo dáno*, aby se mohli oblékat bílého roucha. Podobně i již zemřelým mučedníkům *bylo dáno* bílé roucho a zaslíbení, že jednou přijde spravedlivý Boží soud (Zj 6,11). Jedině skrze Krista můžeme získat (může nám být dáno) bílé roucho, které je vypráno v Beránkově krvi (Zj 7,14; 22,14). To nám zaručuje pozvání na Beránkovu svatební hostinu, tedy setkání se svým Bohem v nebeském království.

Toto roucho ale bude dáno pouze těm, kteří neposkvrnili svá roucha (charaktery; viz komentář ke Zj 3,4-6) - ti mohou jednou chodit v bílém rouchu před Božím trůnem a svatými anděly (Zj 3,4-5). *To je odměna, která má být dána těm, kteří získali čistý a neposkvrněný charakter, kteří se před světem pevně drželi víry. Ježíš Kristus vyzná jejich jména před Otcem a před svými anděly. Oni byli pravými, oddanými a věrnými. Skrze zlou i dobrou pověst uplatňovali v životě pravdu a učili ji.* [MS 26, 1905] Tímto tématem se ještě budeme zabývat ve Zj 19,9-10

V této scénerii zároveň přichází naplnění zaslíbení soudu: Bůh v tomto čase soudil bezbožné na zemi a tak obhájil Svůj lid (Zj 6,10). Tím pádem odsoudil na zemi nad těmi, kdo ničili zemi (Zj 11,18). Varování o věčné zkáze Babylona je nyní uskutečněno (Zj 14,9-10 srov. Zj 19,3).

19,9

9A řekl mi: „Napiš: Blahoslavení, kdo jsou pozváni k Beránkově svatební hostině.“ Ještě mi řekl: „Toto jsou pravá Boží slova.“

Doprovázející anděl (patrně ten ze Zj 17,1.7) dává celému vidění svatební hostiny ještě jeden rozměr: Boží lid není na svatbě přirovnán jen k nevěstě (Zj 19,7-8) - tedy dlouho očekávané setkání s Kristem, ale k pozvaným svatebčanům (Zj 19,9), kteří mají odpovědět na Kristovo pozvání. Boží lid jsou tedy svatebčané, a nevěstou je Nový Jeruzalém (Zj 21,9).

Toto pozvání na svatební hostinu zřetelně připomíná podobenství, které Kristus vyprávěl ke konci svého pozemského života (Mt 22,1-14). V tomto podobenství jsou lidé, kteří jsou sice pozvaní na svatební hostinu, ale mají adekvátní roucho.

Třetí pozvání na slavnost představuje zvěstování evangelia pohanům. Král řekl: "Svatba je sice připravena, ale pozvaní jí nebyli hodni. Jděte tedy na křižovatky cest a každého, koho naleznete, pozvěte na svatební hostinu." [Mt 22,8-9]

Královi služebníci vyšli na rozcestí a "shromáždili všechny, které nalezli, zlé i dobré..." [Mt 22,10] *Byli to různí lidé. Někteří z nich neměli ve skutečnosti větší úctu k hostiteli, než ti, kdo pozvání odmítli. Pozvaní z první skupiny si mysleli, že nemohou obětovat světské výhody kvůli nějaké královské hostině. I mnozí z těch, kteří pozvání přijali, mysleli jen na svůj vlastní prospěch. Nesnažili se projevit úctu, ale chtěli si na svatbě užít.*

Když si král přišel hosty prohlédnout, odhalil pravé pohnutky každého z nich. Připravil každému hostu svatební šat. Byl to králův dar. Úctu k hostiteli projevil každý, kdo si jej oblékl. Jeden host si však ponechal své všední šaty. Odmítl se připravit tak, jak to požadoval král. Nechtěl vzít na sebe drahocenné roucho, které mu král připravil, a tím urazil hostitele. Na královu otázku: "Příteli, jak jsi sem vešel bez svatebního roucha?" nemohl nic odpovědět. Sám se odsoudil. Král pak řekl: "Svažte mu nohy a ruce a vyhoďte ho do nejzazší temnoty..." [Mt 22,13]

Král své hosty na slavnosti důkladně prověřil. Pán Ježíš tím znázornil Boží soud. Hosté na slavnosti představují lidi, kteří o sobě tvrdí, že slouží Bohu a jejich jména jsou zapsána v knize života. Avšak pravými učedníky nejsou všichni vyznavači křesťanství. Dříve než Bůh udělí konečnou odměnu, musí rozhodnout, kdo se může podílet na dědictví spravedlivých. Toto rozhodnutí musí být učiněno před slavným druhým příchodem Ježíše Krista. Když Kristus přijde, přinese odplatu, "odmění každého podle toho, jak jednal" (Zjev 22,12). Před jeho příchodem Bůh posoudí pohnutky každého člověka a každý Kristův následovník obdrží odměnu podle svého jednání.

Zatímco lidé žijí zde na zemi, v nebesích je vyšetřován případ každého člověka. Bůh prozkoumává životy všech, kteří o sobě tvrdí, že jsou jeho následovníky. Každý je posuzován podle záznamů v nebeských knihách a na základě skutečného života je provždy stanoven jeho úděl.

Svatebním šatem podobenství znázorňuje čistou, neposkvrněnou povahu, kterou budou mít praví následovníci Ježíše Krista. Církvi "bylo ... dáno, aby si oblékla zářivě čistý kment." Zj 19,8 a aby byla bez "poskvrny ani vrásky ani čehokoliv takového..." Ef 5,27 Písmo vysvětluje, že "Tím kmentem jsou spravedlivé činy svatých." Zj 19,8 Je to Kristova spravedlnost, jeho neposkvrněná povaha, kterou vírou získávají všichni, kdo přijmou Krista za svého osobního Spasitele.

Bílé roucho nevinnosti nosili naši první rodiče, když je Bůh stvořil v Edenu. Žili v dokonalém souladu s vůlí Boží. Celou svou bytostí se upínali k nebeskému Otci. Nevinnou dvojici zahalovalo Boží světlo, které znázorňovalo jejich nevinnost. Kdyby zůstali Bohu věrni, toto světlo by je zahalovalo stále. Hřích přerušil jejich spojení s Bohem, zmizelo i Boží světlo. Nazí a zahanbení se pokusili nahradit nebeský oděv fíkovým listím.

Od pádu Adama a Evy dopouštějí se něčeho podobného všichni přestupníci Božího zákona. Splétají si "fíkové listy", aby zahalili "nahotu" způsobenou hříchem. Nosí na sobě "šaty", které si sami zhotovili. Svými skutky se snaží přikrýt vlastní hříchy a zalíbit se Bohu.

Nikdy nemohou dosáhnout svého záměru. Člověk nemůže vlastním úsilím nahradit ztracené roucho nevinnosti: Oděv z fíkových listů nebo hříchem ušpiněný šat nemohou nosit lidé, kteří zasednou s Kristem a anděly k večeři Beránkově.

V Boží přítomnosti můžeme obstát pouze v rouchu, které pro nás připravil Kristus. Každého, kdo činí pokání a věří, přikryje Ježíš Kristus rouchem své spravedlnosti. Říká: "Radím ti, abys ode mne koupil... bílé šaty, aby ses oblékl a neukázala se hanba tvé nahoty..." Zj 3,18 vybrané citáty z COL 307-309

19,10

10Padl jsem mu k nohám, abych se mu poklonil. Ale on mi řekl: „Varuj se toho! Jsem spoluotrok tvůj a tvých bratrů, kteří mají Ježíšovo svědectví. Bohu se pokloň! Ježíšovo svědectví je Duch proroctví.“

Bitva u Harmagedonu (19,11-21)

11A uviděl jsem otevřené nebe, a hle, bílý kůň, a ten, kdo na něm seděl, se jmenoval Věrný a Pravý; spravedlivě soudí a bojuje. 12Jeho oči byly jako plamen ohně a na hlavě měl mnoho diadémů; má napsané jméno, které nezná nikdo než on sám. 13Je oblečen do pláště zbroceného krví a jeho jméno je Slovo Boží. 14A vojska, která jsou v nebi, jela za ním na bílých koních, oblečená do bělostného čistého kmentu. 15Z jeho úst vychází veliký ostrý meč, aby jím bil národy; bude je pást železnou berlou. On bude šlapat lis vína planoucího hněvu Všemohoucího Boha. 16Na plášti a na svém boku má napsáno jméno: Král králů a Pán pánů. 17A uviděl jsem jednoho anděla, jak stojí ve slunci. Mocným hlasem zvolal na všechny ptáky, letící prostředkem nebe: „Pojďte, shromážděte se k veliké Boží hostině, 18abyste jedli těla králů a těla vojevůdců a těla silných, těla koní i těch, kdo na nich sedí, těla všech, svobodných i otroků, malých i velikých.“ 19A uviděl jsem šelmu a krále země i jejich vojska shromážděná, aby rozpoutali válku proti tomu, jenž seděl na koni, a proti jeho vojsku. 20Ale šelma byla zajata a s ní falešný prorok, který před ní činil znamení, jimiž svedl ty, kdo přijali cejch šelmy a kdo se klaněli jejímu obrazu; ti dva byli za živa uvrženi do ohnivého jezera, hořícího sírou. 21Ostatní byli zabiti velikým mečem, který vyšel z úst toho, jenž seděl na koni. A všichni ptáci se nasytili jejich těly.

Kristus přijde ve své vlastní slávě, ve slávě svého Otce a ve slávě svatých andělů. Stokrát tisíc tisíců a desetkrát sto tisíců andělů, nádherných, jásajících synů Božích, majících nepřekonatelný půvab a slávu, bude Jej provázet na Jeho cestě. Místo koruny z trní ponese korunu slávy - korunu uvnitř koruny. Místo toho starého šarlatového pláště bude oděn v roucho z nejbělejší bílé, „jak by je žádný bělič na zemi nemohl vybělit.“ [Mk 9,3] *A na rouchu a na bedrách svých bude mít napsané jméno: „Král králů a Pán pánů.“* [Zj 19,16 HC 367]

1. stol.	2. stol.	3. stol.	4. stol.	5. stol.	6. stol.	7. stol.	8. stol.	9. stol.	10. st.	11. st.	12. st.

Efezským
(2,1-7)
(1. stol.)

Smyrna
(2,8-11)
r. 100-313

Pergamos
(2,12-17)
r. 313-538

Thyatiry
(2,18-29)
r. 538-1563

7 DOPISŮ

Bílý kůň
(6,1-2)

Ohnivý kůň
(6,3-4)

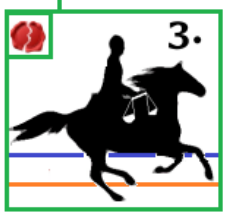

Černý kůň
(6,5-6)

Sinavý kůň
(6,7-8)

7 PEČETÍ

Narození dítěte
(12,1-6)

válka v nebi
(12,7-12)

Církev na poušti
(12,13-18)

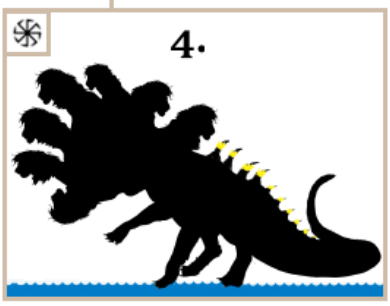

Šelma z moře
(13,1-17)

7 DĚJSTVÍ

Prorokování ve středověku
(11,1-14)

Duše po

SEDM OBDOBÍ DĚJIN:

1. PŘÍCHOD EVANGELIA
2. SATANŮV BOJ PROTI LIDU BOŽÍMU
3. DUCHOVNÍ HLAD
4. TEMNÝ STŘEDOVĚK
5. VZESTUP AMERIKY
6. MULLERITSKÉ HNUTÍ
7. ZÁVĚREČNÉ UDÁLOSTI DĚJIN

POPIS NEBESKÉHO KRÁLOVSTVÍ

1 Voda v krev (Ex 7,20) Krev (Zj 16,3-6) – 2. rána
2 Žáby (Ex 8,6) Žáby jako démoni (Zj 16,13) – 6. rána
3 Komáři (Ex 8,12)
4 Mouchy (Ex 8,17)
5 Mor (Ex 9,1-3)
6 Vředy Vředy (Zj 16,2) – 1. rána
7 Krupobití Krupobití (Zj 16,21) – 7. rána
8 Kobylky Kobylky (Zj 9,3-4) – 5. POLNICE
9 Tma Zatmění (Zj 16,10-11) – 5. rána

Když zasedne soud, budou otevřeny knihy a každý člověk bude souzen podle toho, co bylo zapsáno v knihách. Pak kamenné desky, ukryté Bohem až do tohoto dne, budou představeny světu jako měřítko spravedlnosti. Tehdy muži a ženy poznají, že nezbytnou podmínkou jejich spasení je poslušnost dokonalého Božího zákona. Nikdo nebude moci najít omluvu pro hřích. Na základě spravedlivých principů tohoto zákona lidé vyslechnou svůj rozsudek – buď k životu, nebo ke smrti (RH Jan. 28, 1909).

ANTIKRIST:
Vzpoura a odpadlictví je v samotném vzduchu, který dýcháme. Nakazíme se jí, pokud naše bezmocné duše nepřilnou vírou ke Kristu. Pokud se lidé dají tak snadno svést, jak obstojí, až bude satan předstírat, že je Kristus, a bude činit divy? Kdo odolá jeho nesprávnému výkladu? Bude tvrdit, že je Kristus, i když je pouze satanem, který bere na sebe podobu Krista a činí zdánlivě skutky, které činil Kristus. Co zadrží Boží lid, aby nevěnoval svou oddanost falešným Kristům? „Nechoďte za nimi." (Lk 21,8).
Učení musí být plně pochopeno. Lidé, kteří byli přijati k vyučování pravdy, musí být pevně zakotveni. Pak jejich loď odolá vichru i bouři, protože je pevně drží kotva. Klamy budou narůstat a my musíme nazvat vzpouru jejím pravým jménem. Musíme se postavit v plné zbroji. Moji bratři, nepotýkáte se pouze s lidmi, ale s knížaty a mocnostmi. Nebojujeme proti tělu a krvi. Čtěte pozorně Ef 6, 10-18 (Dopis 1, 1897).